Fr. Aug. Alex. Klotz
candidatus theol.
1830
Berolini.

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE.

AD

CODICES MOSQUENSES UTRIUSQUE BIBLIOTHECAE SS. SYNODI ET TABULARII IMPERIALIS, ITEM AUGUSTANOS, DRESDENSES, GOETTINGENSES, GOTHANOS, GUELPHERBYTANOS, LANGERI, MONACHIENSES, LIPSIENSES, NICEPHORI ET ZITTAVIENSEM, ADHIBITIS PATRUM GRAECORUM LECTIONIBUS, EDITIONIBUS N. TESTAMENTI PRINCIPIBUS ET DOCTORUM VIRORUM LIBELLIS CRITICIS, ITERUM RECENSUIT, SECTIONES MAIORES ET MINORES EUSEBII, EUTHALII ET ANDREAE CAESARIENSIS NOTAVIT,

PRIMUM QUOQUE NUNC

LECTIONES ECCLESIASTICAS

EX USU

ECCLESIAE GRAECAE DESIGNAVIT

AC

SYNAXARIA EVANGELIARII

ET

PRAXAPOSTOLI

ADDIDIT

ET

CRITICIS INTERPOSITIS ANIMADVERSIONIBUS

EDIDIT

CHRISTIANUS FRIDERICUS DE MATTHAEI

COLLEGIORUM IMPERALIUM ROSSICORUM ASSESSOR ET PROFESSOR WITTENBERGENSIS.

TOMUS PRIMUS.

WITTENBERGAE. ANNO MDCCCIII.

AUGUSTISSIMO

ET

POTENTISSIMO

PRINCIPI ET DOMINO

ALEXANDRO I

IMPERATORI

ET

AUTOCRATORI

ROSSORUM OMNIUM

ETC. ETC. ETC.

AUGUSTISSIME

ET

POTENTISSIME IMPERATOR,

DOMINE CLEMENTISSIME,

Religiosissimorum ac sapientissimorum maiorum TUORUM, *Alexii Michaëlidis*, *Petri Magni* et *Catharinae Magnae*, impensis, cura et providentia effectum est, AUGUSTISSIME IMPERATOR, ut haec novi Testamenti Graeci editio praestantissimis et antiquissimis Codicibus Graecis a me conformari potuerit simillima. *Alexius Michaëlides* enim Codices illos, qui nunc Mosquae in utraque Sanctissimae Synodi bibliotheca servantur, magnis impensis in Graecia coëmerat: *Petrus* vero ille *Magnus* primus curaverat, ut eorum aliqua notio, et ad Rossos, et ad exteras gentes perveniret: imperante autem *Catharina Magna* mihi negotium datum fuerat, ut, quid singuli continerent, accuratiore traderem notitia. In eo duodecim annos occupatus opere, facile intellexeram, inter caeteros eximios Codices primas tamen partes tenere Codices novi Testamenti, Igitur et antea, cum adhuc in Rossia essem, novam eius editionem ex istis Codicibus curaveram, et nunc, pluribus etiam plurium bibliothecarum Codicibus instructus, hanc secundam novis accessionibus locupletavi ac pro viribus perfeci. Ut vero eam TIBI, AUGUSTISSIME

imperator, dicare auderem, plures fuerunt caussae. Commendari enim TIBI poterat, ut ex maiorum TUORUM ac TUIS thesauris ditata. Duo priores prioris editionis tomi dedicati fuerant *Catharinae Magnae* et *Divo Parenti* TUO, eo tempore Magno Rossorum Duci, ac testibus epistolis Schuwalovii, cubiculariorum imperalium summi tunc praefecti, benignissime accepti fuerant. Spem igitur fovebam maximam, fore, ut hic libellus, triginta annorum assiduo excultus studio, nec a TE, imperator augustissime, repudiaretur. Animum mihi augebat etiam commune gaudium omnium, statim sub auspiciis imperii TUI conceptum atque in dies singulos magis magisque per universum terrarum orbem diffusum, et fama sermonibus omnium celebratissima de TUIS virtutibus; non solum illis imperatoriis, sapientia, iustitia, animi magnitudine, fortitudine, constantia: verum etiam de his lenioribus et humanioribus, nec tamen minus imperatoriis, aequitate, comitate, clementia, bonitate, quae sapientium iudicio aetatum omnium tantae aestimatae sunt, ut hominem per eas proxime ad naturam maiestatemque divinam accedere arbitrarentur

et eis clari et insignes *deliciae generis humani* appellarentur. Novissime celebrabantur etiam beneficia, honores et iura Dorpatensi Universitati, vel verius ut dicam, non uni Universitati, nec solis iis, qui nunc ibi sunt, professoribus, viris clarissimis, nec uni genti aut aetati, sed in universum sapientiae et sapientibus futurarum etiam aetatum, non regali solum, sed inusitata ante hunc diem munificentia sapientissime ac liberalissime a TE tributa. Fundaverant enim ante TE, IMPERATOR AUGUSTISSIME, multi principes, reges et imperatores universitates: sed multi ita fundaverant, ut aliae dudum iam corruerint, aliae ruinis sint proximae. Ipse vero, dum *Augustissimo Parenti* TUO pro summa pietate TUA monumentum hoc ad eius memoriam durabile posuisti: simul sapientiae et liberalitati TUAE monumentum posuisti aeternum. TIBI ergo, tam sapienti Principi, tam litterarum amanti, tam erga omnes benevolo, si ipse etiam hanc opellam meam, quae maxima parte Rossicae esset origenis, offerre et ante oculos ponere auderem, pro singulari indulgentia TUA facile me impetraturum esse veniam existimabam. Ut autem divina promissa et

praemia, piis et religiosis in his libellis proposita, TIBI, AUGUSTISSIME IMPERATOR, atque universae *Augustissimae Familiae* TUAE hoc et futuro aevo largissime et cumulatissime contingant, summa animi pietate atque ardentissimis precibus opto.

IMPERATORIAE MAIESTATI TUAE

WITTENBERGAE
D. I. MAI. 1803.

MAXIME DEVOTUS
CHRISTIAN. FRIDER. DE MATTHAEI
COLLEGIORUM IMPERALIUM ROSSICORUM
ASSESSOR ET PROFESSOR WITTENBERGENSIS.

Εὐαγγέλιον

κατὰ

Ματθαῖον.

A. I, 1. [Ἀρχή.] Βίβλος γενέσεως ἰησοῦ χριστοῦ, υἱοῦ A. γ.
* δαυὶδ, υἱοῦ * ἀβραάμ.
2. ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν ἰσαάκ· ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰακώβ· ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ·
3. ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν φαρὲς καὶ τὸν ζαρὰ ἐκ τῆς θάμαρ· φαρὲς δὲ ἐγέννησε τὸν ἐσρώμ· ἐσρὼμ δὲ ἐγέννησε τὸν ἀράμ·

ἀρὰμ

Ἐκκλησιαστικῶν ἀναγνωσμάτων ἐπιγραφαὶ καὶ ἀρχαί.

I, 1. A. κυριακῇ πρὸ τῆς χριστοῦ γεννήσεως· (καὶ τῶν ἁγίων πατέρων·) βίβλος γενέσεως.

Διάφορος γραφὴ καί τινες σημειώσεις ἄλλαι.

I, 1. δαβὶδ] δαυίδ. Ita ubique edidimus, moti vetuſtiſſimorum Codd. auctoritate.

ἀβραὰμ] ἀβραάμ. Ita conſtanter Codd. Graecc. contra Hebraicum.

ἀράμ δὲ ἐγέννησε τὸν ἀμιναδάβ· ἀμιναδὰβ 4.
δὲ ἐγέννησε τὸν ναασσών· ναασσὼν δὲ ἐγέννη-
σε τὸν σαλμών·
σαλμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν βοὸζ ἐκ τῆς ῥαχάβ· 5.
βοὸζ δὲ ἐγέννησε τὸν ὠβὴδ ἐκ τῆς ῥούθ· ὠβὴδ
δὲ ἐγέννησε τὸν ἰεσσαί·
ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησε τὸν δαυὶδ τὸν βασιλέα· 6.
δαυὶδ δὲ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησε τὸν * σολομῶ-
να ἐκ τῆς τοῦ οὐρίου·
σολομὼν δὲ ἐγέννησε τὸν ῥοβοάμ· ῥοβοὰμ δὲ 7.
ἐγέννησε τὸν ἀβιά· ἀβιὰ δὲ ἐγέννησε τὸν
ἀσά·
ἀσὰ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰωσαφάτ· ἰωσαφὰτ δὲ 8.
ἐγέννησε τὸν ἰωράμ· ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν
ὀζίαν·
ὀζίας δὲ ἐγέννησε τὸν ἰωάθαμ· ἰωάθαμ δὲ 9.
ἐγέννησε τὸν ἄχαζ· ἄχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν
ἐζεκίαν·
ἐζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν * μανασσῆν· μανασ- 10.
σῆς δὲ ἐγέννησε τὸν ἀμών· ἀμὼν δὲ ἐγέννησε
τὸν ἰωσίαν·

ἰωσίας

5. ἐκ τῆς ῥαχὰβ] — E. ἐκ τῆς ῥαάβ. E.

6. ὁ βασιλεὺς] — E.

σολομῶντα] σολομῶνα. In plerisque et praeſtantioribus Codd. V. et N. Teſt. ſcribitur σολομὼν, ῶνος, interdum etiam σολομῶν, ῶνος, in paucioribus σολόμων, όμωνος. Σολομῶν, ῶντος, quod etiam occurrit, ad graecum Ξενοφῶν et ſimilia videtur formatum.

10. μανασσῆ] μανασσῆν.

11. ἰωσίας δὲ ἐγέννησε τὸν ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς μετοικεσίας βαβυλῶνος.

12. μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν βαβυλῶνος ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν σαλαθιήλ· σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησε τὸν ζοροβάβελ·

13. ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν ἀβιούδ· ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν ἐλιακείμ· ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν ἀζώρ·

14. ἀζὼρ δὲ ἐγέννησε τὸν σαδώκ· σαδὼκ δὲ ἐγέννησε τὸν ἀχείμ· ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν ἐλιούδ·

15. ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν ἐλεάζαρ· ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν ματθάν· ματθὰν δὲ ἐγέννησε τὸν ἰακώβ·

16. ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰωσὴφ, τὸν ἄνδρα μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη ἰησοῦς ὁ λεγόμενος χριστός. B. ι.

17. πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ, ἀπὸ ἀβραὰμ ἕως δαυὶδ, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ δαυὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας βαβυλῶνος, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας βαβυλῶνος ἕως τοῦ χριστοῦ, γενεαὶ δεκατέσσαρες. [Τέλος.] Τέλος ἐν τισι τῆς γεννήσεως.

[Ἀρ-

11. ἐγέννησε] + τὸν ἰωακείμ· ἰωακεὶμ δὲ ἐγέννησε. ι. τὸν ἰεχονίαν· ἰεχονίας δὲ ἐγέννησε. E.

Γ. ι. [Ἀρχή.] τοῦ δὲ ἰησοῦ χριςοῦ ἡ γέννησις οὕτως 18. B.
ἦν. μνηςευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ μα-
ρίας τῷ ἰωσὴφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς, εὑρέ-
θη ἐν γαςρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου.
Δ. ι. ἰωσὴφ δὲ, ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν, καὶ μὴ 19.
θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη
λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν.
ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ, ἄγγε- 20.
λος κυρίου κατ᾽ ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων·
ἰωσὴφ, υἱὸς δαυὶδ, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν
μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου. τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ
γεννηθὲν, ἐκ πνεύματός ἐςιν ἁγίου.
τέξεται δὲ υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐ- 21.
τοῦ ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ
ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.
τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥη- 22.
θὲν ὑπὸ τοῦ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέ-
γοντος·
ἰδοὺ, ἡ παρθένος ἐν γαςρὶ ἕξει, καὶ τέξεται 23.
υἱὸν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐμμα-
νουήλ· ὅ ἐςι μεθερμηνευόμενον, μεθ᾽ ἡμῶν ὁ
θεός.

διεγερ-

I, 18. B. εἰς τὸν ὄρθρον τῆς χριςοῦ γεννήσεως· τοῦ [δὲ] ἰησοῦ χριςοῦ ἡ γέννησις.

18. ἰησοῦ] E.
γέννησις] γένεσις. E.
19. παραδειγματίσαι] δειγματίσαι. E.
21. τὸν λαὸν αὐτοῦ]. Et hic et alibi edidimus αὑτοῦ, auctoritate Codd. v. hic Beng. et P. ad Iacob. I, 8.

24. διεγερθεὶς δὲ ὁ ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἐποίη-
σεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου,
καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.
25. καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν, ἕως οὗ ἔτεκε τὸν
υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐκάλεσε τὸ
ὄνομα αὐτοῦ ἰησοῦν. [Τέλος.] Τέλος τῆς κυριακῆς καὶ τοῦ ὄρθρου.

Α. περὶ τῶν μάγων.

Γ. II, 1. [Ἀρχή.] Τοῦ δὲ ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν βηθ- Ε. ζ.
λεὲμ τῆς ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις ἡρώδου τοῦ βα-
σιλέως, ἰδοὺ, μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγέ-
νοντο εἰς ἱεροσόλυμα, λέγοντες·
2. ποῦ ἐστιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων;
εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ,
καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ.
3. ἀκούσας δὲ ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη,
καὶ πᾶσα ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ.
4. καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ
γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, ἐπυνθάνετο παρ' αὐ-
τῶν, ποῦ ὁ χριστὸς γεννᾶται.
5. οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· ἐν βηθλεὲμ τῆς ἰουδαίας.
οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου·
6. καὶ σὺ βηθλεὲμ, γῆ ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη
εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν ἰούδα. ἐκ σοῦ γὰρ ἐξε-
λεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν
μου τὸν ἰσραήλ.

τότε

II, 1. Γ. τῇ κε. δεκεμβρίου εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς χρι-
στοῦ γεννήσεως· τοῦ ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν.

II, 1. ἱεροσόλυμα] ἱερουσαλήμ. Α.

5. ι. τότε ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους, 7.
ἠκρίβωσε παρ᾽ αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινο-
μένου ἀστέρος.
καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς βηθλεὲμ, εἶπε· πο- 8.
ρευθέντες, ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παι-
δίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως
κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ.
οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν· 9.
καὶ ἰδοὺ, ὁ ἀστὴρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ,
προῆγεν αὐτοὺς, ἕως ἐλθὼν ἔστη ἐπάνω οὗ ἦν
τὸ παιδίον.
ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα, ἐχάρησαν χαρὰν με- 10.
γάλην σφόδρα.
καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, * εἶδον τὸ παι- 11.
δίον μετὰ μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ· καὶ
πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ· καὶ ἀνοίξαντες
τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν, προσήνεγκαν αὐτῷ
δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν.
καὶ χρηματισθέντες κατ᾽ ὄναρ, μὴ ἀνακάμ- 12.
ψαι πρὸς ἡρώδην, δι᾽ ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρη-
Τέλος τῆς σαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν. [Τέλος.]
λειτουργίας. [Ἀρχή.] ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, ἄγ- 13. Δ.
γελος κυρίου φαίνεται κατ᾽ ὄναρ τῷ ἰωσὴφ,
λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ
τὴν

II, 13. Δ. τῇ κϛ. δεκεμβρίου, εἰς τὴν σύναξιν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου, καὶ κυριακῇ μετὰ τὴν χριστοῦ γέννησιν, καὶ τῶν ἁγίων νηπίων· ἀναχωρησάντων τῶν μάγων, ἰδού.

11. εὗρον] εἶδον.

τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς αἴγυπτον,
καὶ ἴσθι ἐκεῖ, ἕως ἂν εἴπω σοί. μέλλει γὰρ
ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι
αὐτό.

14. ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν
μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς
αἴγυπτον.

15. καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς ἡρώδου· ἵνα
πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ κυρίου διὰ τοῦ
προφήτου λέγοντος· ἐξ αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν
υἱόν μου.

Β. περὶ τῶν ἀναιρεθέντων νηπίων.

16. τότε ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μά-
γων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλε
πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν βηθλεὲμ, καὶ
ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, ἀπὸ διετοῦς καὶ
κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον, ὃν ἠκρίβωσε
παρὰ τῶν μάγων.

17. τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπὸ ἱερεμίου τοῦ
προφήτου λέγοντος·

18. φωνὴ ἐν ῥαμᾶ ἠκούσθη, θρῆνος καὶ κλαυθ-
μὸς καὶ ὀδυρμὸς πολὺς, ῥαχὴλ κλαίουσα
τὰ τέκνα αὐτῆς· καὶ οὐκ ἤθελε παρακλη-
θῆναι, ὅτι οὐκ εἰσί. [Τέλος.] Τέλος ἐν τι-
σι τῶν νη-
πίων.

19. τελευτήσαντος δὲ τοῦ ἡρώδου, ἰδοὺ, ἄγγελος
κυρίου κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ ἰωσὴφ ἐν
αἰγύπτῳ

λέγων·

λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ 20.
τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν ἰσραήλ·
τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ
παιδίου.

ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν 21.
μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἦλθε εἰς γῆν ἰσραήλ.

ἀκούσας δὲ ὅτι ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς 22.
ἰουδαίας ἀντὶ ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφο-
βήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ'
ὄναρ, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς γαλι-
λαίας,

καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην 23.
ναζαρέτ· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν
Τέλος πάν- προφητῶν, ὅτι ναζωραῖος κληθήσεται. [Τέ-
των. λος.]

Γ. πρῶτος ἰωάννης ἐκήρυξε βασιλείαν
οὐρανῶν.

Ζ. γ. [Ἀρχή.] Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις πα- III, 1. Ε.
ραγίνεται ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς, κηρύσσων ἐν
τῇ ἐρήμῳ τῆς ἰουδαίας

καὶ λέγων, μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασι- 2.
λεία τῶν οὐρανῶν.

Η. α. οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς ὑπὸ ἠσαΐου τοῦ προ- 3.
φήτου λέγοντος· Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρή-
μῳ, ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποι-
εῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

αὐτὸς

III, 1. Ε. σαββάτῳ πρὸ τῶν φώτων ἤτοι τῶν ἁγίων θεο-
φανίων· τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παραγίνεται ἰωάννης ὁ βα-
πτιστής.

4. αὐτὸς δὲ ὁ ἰωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ Θ. ϛ.
ἀπὸ τριχῶν καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην
περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφὴ αὐτοῦ ἦν
ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον.
5. τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν ἱεροσόλυμα
καὶ πᾶσα ἡ ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος
τοῦ ἰορδάνου·
6. καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ ἰορδάνῃ ὑπ' αὐτοῦ,
ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. [Τέ- Τέλος ἔν τισι του σαββάτου.
λος.]
7. ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ σαδδου- Ι. ε.
καίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ,
εἶπεν αὐτοῖς· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδει-
ξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀρ-
γῆς;
8. ποιήσατε οὖν * καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας.
9. καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, πατέρα
ἔχομεν τὸν ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι
δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι
τέκνα τῷ ἀβραάμ.
10. ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δέν-
δρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν
καλὸν, ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.
11. ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετά- ΙΑ. α.
νοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἰσχυρότε-
ρός μου ἐστὶν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδή-
ματα

III, 6. ἰορδάνῃ] + ποταμῷ. E. v. Euth. p. 124.

8. καρποὺς ἀξίους] καρπὸν ἄξιον. v. P.

ματα βαςάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν
Τέλος ἐν ἄλλοις τοῦ πνεύματι ἁγίῳ. * [Τέλος.]
ΙΒ. ε. σαββάτου. οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακα- 12.
θαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν
σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον
κατακαύσει πυρὶ ἀσβέςῳ.

ΙΓ. ι. [Ἀρχή.] τότε παραγίνεται ὁ ἰησοῦς ἀπὸ τῆς 13. S.
γαλιλαίας ἐπὶ τὸν ἰορδάνην πρὸς τὸν ἰωάν-
νην, τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ.

ὁ δὲ ἰωάννης διεκώλυεν αὐτὸν λέγων· ἐγὼ 14.
χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ
ἔρχῃ πρός με;

ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν· ἄφες 15.
ἄρτι. οὕτω γὰρ πρέπον ἐςὶν ὑμῖν πληρῶσαι
πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν.

ΙΔ. α. καὶ βαπτισθεὶς ὁ ἰησοῦς ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ 16.
τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ, ἀνεῴχθησαν αὐτῷ οἱ
οὐρανοὶ, καὶ εἶδε τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ κατα-
βαῖνον ὡσεὶ περιςερὰν, καὶ ἐρχόμενον ἐπ'
αὐτόν.

καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα· οὗτός 17.
ἐςιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα.
Τέλος τῆς λειτουργίας. [Τέλος.]

Τότε

III, 13. S. ἰαννουαρίῳ ς. εἰς τὴν λειτουργίαν τῶν ἁγίων θεοφανίων· τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παραγίνεται ὁ ἰησοῦς.

11. ἁγίῳ καὶ πυρὶ] καὶ πυρὶ —. v. P.

12. σῖτον αὐτοῦ] αὐτοῦ — E.

Z. IV, 1. Τότε [Ἀρχή.] ὁ ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρη- ΙΕ. β.
μον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, πειρασθῆναι ὑπὸ
τοῦ διαβόλου.

2. καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύ- ΙΣ. ε.
κτας τεσσαράκοντα, ὕστερον ἐπείνασε.

3. καὶ προσελθὼν αὐτῷ ὁ πειράζων εἶπε· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται.

4. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε· γέγραπται· οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ.

5. τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἵστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ,

6. καὶ λέγει αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γάρ· ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψης πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.

7. ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· πάλιν γέγραπται· οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου.

8. πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς

IV, 1. Z. σαββάτῳ μετὰ τὰ Φῶτα· τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνήχθη ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν ἔρημον.

IV, 2. καὶ νύκτας τεσσαράκοντα] — E.

4. ἐπὶ παντὶ] ἐν παντί. E.

7. ἰησοῦς· πάλιν.] ἰησοῦς πάλιν· E.

τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν
αὐτῶν,

καὶ λέγει αὐτῷ· ταῦτα πάντα σοι δώσω, 9.
ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι.

τότε λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ὕπαγε * ὀπίσω 10.
μου σατανᾶ· γέγραπται γάρ· κύριον τὸν θεόν
σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύ-
σεις.

ΙΖ. ϛ. τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος· καὶ ἰδοὺ, 11.
Τέλος τοῦ σαββάτου. ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ. [Τέ-
λος.]

ΙΗ. δ. [Ἀρχή.] ἀκούσας δὲ ὁ ἰησοῦς ὅτι ἰωάννης 12. Η.
παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν γαλιλαίαν.

ΙΘ. ζ. καὶ καταλιπὼν τὴν ναζαρὲτ, ἐλθὼν κατῴ- 13.
κησεν εἰς καπερναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν,
ἐν ὁρίοις ζαβουλὼν καὶ νεφθαλείμ·

ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ ἡσαΐου τοῦ προ- 14.
φήτου λέγοντος·

γῆ ζαβουλὼν καὶ γῆ νεφθαλείμ, ὁδὸν θα- 15.
λάσσης, πέραν τοῦ ἰορδάνου, γαλιλαία τῶν
ἐθνῶν.

ὁ

IV, 12. Η. κυριακῇ μετὰ τὰ φῶτα· τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀκούσας ὁ ἰησοῦς, ὅτι ἰωάννης παρεδόθη.

9. προσκυνήσῃς] προσκυνήσεις. B.

10. ὕπαγε] + ὀπίσω μου.

12. ὁ ἰησοῦς] — E.

13. καπερναοὺμ] καφαρναούμ. E. v. P.

16. ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέ-
γα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ
θανάτου, φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.

Δ. Περὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ σωτῆρος.

17. ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέ- Κ. ς.
γειν· μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν
οὐρανῶν. [Τέλος.] Τέλος τῆς κυριακῆς.
Θ. 18. [Ἀρχή.] περιπατῶν δὲ * παρὰ τὴν θάλασ-
σαν τῆς γαλιλαίας, εἶδε δύο ἀδελφοὺς, σί-
μωνα τὸν λεγόμενον πέτρον, καὶ ἀνδρέαν τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς
τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς.
19. καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ΚΑ. β.
ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων.
20. οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα, ἠκολούθη-
σαν αὐτῷ.
21. καὶ προβὰς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελ- ΚΒ. ς.
φοὺς, ἰάκωβον τὸν τοῦ ζεβεδαίου, καὶ ἰωάν-
νην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ
ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καταρτίζοντας
τὰ δίκτυα αὐτῶν, καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς.
22. οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πα-
τέρα αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

καὶ

IV, 18. Θ. κυριακῇ β. μετὰ τὴν τῶν ἁγίων πάντων· τῷ καιρῷ ἐκείνῳ περιπατῶν ὁ ἰησοῦς παρὰ τὴν θάλασσαν.

18. ὁ ἰησοῦς παρὰ] ὁ ἰησοῦς —. v. P. Euth. p. 134.

ΚΓ. α. καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν γαλιλαίαν ὁ ἰησοῦς, 23.
διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ
κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ
θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλα-
Τέλος τῆς κίαν ἐν τῷ λαῷ. [Τέλος.]
κυριακῆς. καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν συ- 24.
ρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κα-
κῶς ἔχοντας, ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις
συνεχομένους, καὶ δαιμονιζομένους, καὶ σελη-
νιαζομένους, καὶ παραλυτικούς· καὶ ἐθερά-
Τέλος ἐν πευσεν αὐτούς. [Τέλος.]
ἄλλῳ. καὶ [Ἀρχή.] ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολ- 25. I.
λοὶ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας καὶ δεκαπόλεως καὶ
ἱεροσολύμων καὶ ἰουδαίας, καὶ πέραν τοῦ ἰορ-
δάνου.

Ε. περὶ τῶν μακαρισμῶν.

ΚΔ. ι. Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ V, 1.
καθίσαντος αὐτοῦ, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ.

ΚΕ. ε. καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς 2.
λέγων·

ΚΣ. ε. μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι· ὅτι αὐ- 3.
τῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

μακά-

IV, 25. I. τῇ γ. τῆς α. ἑβδομάδος ἤτοι τῇ γ. τῆς πεντηκοστῆς, καὶ ἰαννουαρίου ι. τοῦ ἁγίου γρηγορίου νύσσης, καὶ εἰς ἄλλους ὁσίους· τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠκολούθησαν τῷ ἰησοῦ ὄχλοι.

4. μακάριοι οἱ πενθοῦντες· ὅτι αὐτοὶ παρακλη- KZ. ι.
θήσονται.
5. μακάριοι οἱ πραεῖς· ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσου-
σι τὴν γῆν.
6. μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δι- KH. ε.
καιοσύνην· ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.
7. μακάριοι οἱ ἐλεήμονες· ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθή- KΘ. ι.
σονται.
8. μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ· ὅτι αὐτοὶ
τὸν θεὸν ὄψονται.
9. μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί· ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ
κληθήσονται.
10. μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης·
ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
11. μακάριοί ἐστε, ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώ- Λ. ε.
ξωσι, καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ᾽
ὑμῶν, ψευδόμενοι, ἕνεκεν ἐμοῦ.
12. χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε· ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν
πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς. [Τέλος.] οὕτω γὰρ Τέλος τοῦ
ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν. σαββάτου.
ἐν ἄλλῳ· Τέ-
13. ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας ΛA. β.
μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν λος τῶν ὁσί-
ων. ἐν ἄλ-
ἰσχύει λοις· Τέλος
τῆς γ.

V, 4. 5.] 5. ante 4. E. v. P. Contra Wetstenium, qui nec Clementem, nec Eusebium accurate examinavit, alibi disputabo. Ceterum caput quintum et sextum adeo sunt notabilia, ut vel ex his solis de Codicum, versionum, Patrum, commentatorum et scholiastarum auctoritate, item de fide, scientia et acumine Criticorum ferre liceat sententiam.

ἰσχύει ἔτι, εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω, καὶ κατα-
Τέλος τῆς γ. πατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. [Τέλος.]
ΛΒ. β. [Ἀρχή.] ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου· οὐ 14. ΙΑ.
ἐν ἄλλοις δὲ οὐ κεῖται τὰ ἀπὸ τοῦ· οὕτω γὰρ, ἕως τοῦ· ἀνθρώπων. δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κει-
μένη.
οὐδὲ καίουσι λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ 15.
τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμ-
πει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ.
οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν 16.
τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ
ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν
ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
ΛΓ. ι. μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον 17.
ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι,
ἀλλὰ πληρῶσαι.
ΛΔ. ε. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐ- 18.
ρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ
παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γέ-
νηται.
ΛΕ. ι. ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων 19.
τῶν ἐλαχίστων, καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώ-
πους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ
τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ,
οὗτος

V, 14. ΙΑ. εἰς ἱεράρχας, καὶ εἰς τὴν ἁγίαν γ. σύνοδον. καὶ ἐν ἄλλοις, κυριακῇ β. μετὰ τὴν ε. ἰουλίου, ἐν ᾗ καὶ τὰ προάλλακτα τελεῖται, καὶ ὀκτωβρίου ια. τῶν ἁγίων ἀρσακίου καὶ νεκταρίου· εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς. Ἐν ἄλλοις ἀρχή ἐστιν ἀπὸ τοῦ, ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας.

19. διδάξῃ, οὗτος μέγας] διδάξῃ οὕτω, μέγας. E.

οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
οὐρανῶν. [Τέλος.] Τέλος τῶν ἱεραρχῶν.
IB. 20. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι [Ἀρχή.] ἐὰν μὴ περισ-
σεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμ-
ματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς
τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
21. ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις· οὐ φονεύ-
σεις· ὃς δ᾽ ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσαι τῇ
κρίσει.
22. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ
ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῆ, ἔνοχος ἔσαι τῇ κρίσει·
ὃς δ᾽ ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακὰ, ἔνο-
χος ἔσαι τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ᾽ ἂν εἴπῃ μωρὲ,
ἔνοχος ἔσαι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.
23. ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυ-
σιασήριον, κἀκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου
ἔχει τὶ κατὰ σοῦ,
24. ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυ-
σιασηρίου, καὶ ὕπαγε, πρῶτον διαλλάγηθι
τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε
τὸ δῶρόν σου.
25. ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ, ἕως ὅτου ΛS. ε.
εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ᾽ αὐτοῦ· μήποτέ σε παραδῷ

ὁ

V, 20. IB. μετὰ τὴν πεντηκοσὴν, τῇ δ. τῆς α. ἑβδομά-
δος· εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ἐὰν μὴ
περισσεύσῃ.

22. εἰκῆ] — E. v. Weſt. P. Ascetice, non critice, dis-
putatum eſt contra hoc vocabulum. Hieronymi
autem fides critica h. l. paſſa eſt naufragium.

ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτής σε πα-
ραδῷ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ ἐις φυλακὴν βλη-
θήσῃ.
ἀμὴν λέγω σοὶ, ὀυ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως 26.
Τέλος ἔν τισι τῆς δ. ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην. [Τέλος.]
ΛΖ. ε. [Ἀρχή.] ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη· * ὀυ μοιχεύ- 27. ΙΓ.
σεις.
ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖ- 28.
κα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι * αὐτὴν, ἤδη ἐμοί-
χευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.
ἐι δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει 29.
σε, ἔξελε αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέ-
ρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου,
καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ ἐις γέεν-
ναν.
καὶ ἐι ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκ- 30.
κοψον αὐτὴν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει
γάρ

¥, 27. ΙΓ. μετὰ τὴν πεντηκοστὴν, τῇ ε. τῆς α. ἑβδομάδος· εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ἠκούσατε, ὅτι ἐῤῥέθη· [ἐῤῥήθη] ὀυ μοιχεύσεις. Ἐν ἄλλοις ὅυτως ἄρχεται· εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς, ὅτι ἐῤῥήθη τοῖς ἀρχαίοις, ὃς ἄν. [v. 31.] τελειοῦται δὲ ἐν τῷ· μίλιον ἓν, ὕπαγε μετ᾽ αὐτοῦ δύο.

27. ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις] τοῖς ἀρχαίοις —.

28. βλέπων] ἐμβλέπων t. ἐμβλέψας t ἐπιβλέψας. E. v. P. Euth. p. 134. Occurrit etiam προσβλέπων. Cum βλέπων hoc ſenſu non eſſet graecum, Patres graeci varii varie hoc vocabulum vexarunt, quod Codd. auctoritate firmiter conſtitit.

ibid. ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς] ἐπιθυμῆσαι αὐτήν. Illud ex graecismo.

γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου,
καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέεν-
ναν. [Τέλος.] Τέλος τῆς δ.

ΙΓ. 31. [Ἀρχή.] ἐῤῥέθη δὲ, ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυ-
ναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον.

32. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ, παρεκτὸς λόγου πορνείας,
ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι· καὶ ὃς ἐὰν ἀπολε-
λυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται. [Τέλος.] Τέλος τῆς ε.

ΙΔ. 33. πάλιν [Ἀρχή.] ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη τοῖς ἀρ-
χαίοις· οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ κυ-
ρίῳ τοὺς ὅρκους σου. [Τέλος.] Τέλος ἔν τισι τῆς δ.

34. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ὀμόσαι ὅλως· μήτε ἐν
τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ θεοῦ·

35. μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν πο-
δῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις
ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως.

36. μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ δύ-
νασαι μίαν τρίχα, λευκὴν ἢ μέλαιναν, ποι-
ῆσαι.

37. ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν, ναὶ ναί, οὒ οὔ· τὸ δὲ
περισσὸν τούτων, ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστιν.

38. ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη· ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλ-
μοῦ, καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος.

ἐγὼ

V, 33. ΙΔ. τῇ παρασκευῇ τῆς α. ἑβδομάδος· εἶπεν ὁ κύ-
ριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ἠκούσατε, ὅτι ἐῤῥέθη
[ἐῤῥέθη] τοῖς ἀρχαίοις· οὐκ ἐπιορκήσεις.

32. ὃς ἂν ἀπολύσῃ] πᾶς ὁ ἀπολύων. D. v. Chryſoſt. VII,
226. e. 227. c.

ΛΗ. ε. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· 39.
ἀλλ᾽ ὅστις σε ῥαπίσει ἐπὶ τὴν δεξιάν σου σια-
γόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην.

καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι, καὶ τὸν χιτῶ- 40.
νά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον.

ΛΘ. ι. καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ᾽ 41.
Τέλος τῆς αὐτοῦ δύο. [Τέλος.]
παρασκευῆς
καὶ ἔν τισι [Ἀρχή.] τῷ αἰτοῦντί σε δίδου· καὶ τὸν θέ- 42. ΙΕ.
τῆς ε. λοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι, μὴ ἀποστραφῇς.

ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον 43.
σου, καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου.

Μ. ε. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς 44.
ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς,
καλῶς ποιεῖτε * τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, καὶ
προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων καὶ
διωκόντων ὑμᾶς.

ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν 45.
οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ
πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ βρέχει ἐπὶ δι-
καίους καὶ ἀδίκους.

ΜΑ. ε. ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, 46.
τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ
αὐτὸ ποιοῦσι;

καὶ

V, 42. ΙΕ. σαββάτῳ α. μετὰ τὴν πεντηκοστήν· εἶπεν ὁ κύ-
ριος· τῷ αἰτοῦντί σε δίδου.

44. τοὺς μισοῦντας] τοῖς μισοῦσιν.

47. καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς * φίλους ὑμῶν μό-
νον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶ-
ναι οὕτω ποιοῦσιν;
48. ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὥσπερ ὁ πατὴρ
ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστι. [Τέ- Τέλος τοῦ σαββάτου.
λος.]
VI, 1. IS. [Ἀρχή.] Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν ΜΒ. ι.
μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὸ
θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχε-
τε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρα-
νοῖς.
2. ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς
ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν
ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως
δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.
3. σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἡ
ἀριστερά σου, τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου.
4. ὅπως ᾖ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ
ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, αὐ-
τὸς ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

καὶ

VI, 1. IS. σαββάτῳ τῆς τυροφάγου [καὶ ἔν τισι· τῇ γ. τῆς α. ἑβδ. τῶν νηστειῶν.] εἶπεν ὁ κύριος· προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην.

47. τοὺς ἀδελφοὺς] τοὺς φίλους.
τελῶναι] ἐθνικοί. E.
οὕτω] τὸ αὐτό. E. v. Chrysost. VII, 607. e.

VI, 1. ἐλεημοσύνην] δικαιοσύνην. E. v. Beng. Wetst. P.

4. αὐτὸς] — E. v. Wetst.

καὶ ὅταν προσεύχῃ, οὐκ ἔσῃ ὥσπερ οἱ ὑπο- 5.
κριταί· ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ
ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσ-
εύχεσθαι, ὅπως ἂν φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις·
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν
αὐτῶν.
σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε εἰς τὸ τα- 6.
μιεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου, πρόσ-
ευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ
ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀπο-
δώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.
ΚΓ. ε. προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσητε, ὥσπερ 7.
οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ
αὐτῶν εἰσακουσθήσονται.
μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ 8.
ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε, πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆ-
σαι αὐτόν.
οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· πάτερ ἡμῶν 9.
ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά
σου·
ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλη- 10.
μά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς·
τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σή- 11.
μερον·
καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ 12.
ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν·

καὶ

5. ὅπως ἂν] ἂν — D. v. P. Chryſoſt. VII, 247. a. d.
6. ἐν τῷ φανερῷ] — E.

13. καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμὸν, ἀλλὰ
ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ· ὅτι σου ἐστιν ἡ
βασιλεία, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς
αἰῶνας· ἀμήν. [Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.

ΙΖ. 14. [Ἀρχή.] ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ ΜΔ. ϛ.
παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ
πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος·

15. ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παρα-
πτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφή-
σει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

16. ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑπο- ΜΕ. ϛ
κριταὶ, σκυθρωποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσ-
ωπα

VI, 14. ΙΖ. κυριακῇ τῆς τυροφάγου καὶ τῇ δ. τῆς α. τῶν παννυχίδων· εἶπεν ὁ κύριος· ἐὰν ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις.

13. ὅτι σου — ἀμήν.] — E. v. Beng. Wetst. P. Origenis quidem ad h. l. cavillationes interciderunt. Incipiunt enim Matth. XIII, 36. desinunt XXII, 33. Intelligitur tamen, eum auctorem esse harum corruptionum omnium, ex eius περὶ εὐχῆς libello, quo quidem libello equidem nihil usquam usquam inveni absurdius. Qualis criticus sit Hieronymus intelligere quodammodo licet vel ex Matth. V, 22. Qui haec tollunt, ii necessario ambabus manibus amplecti debent 1 Io. V, 7. Utriusque enim loci eadem est crisis. Atque posterior quidem locus fere totius ecclesiae latinae fide et auctoritate nititur. Quid, quod Hieronymus in praefatione *infideles* (h. e. ut ego interpretor, fide dignissimos,) *translatores* vehementissime accusat, *patris verbique ac spiritus testimonium omittentes.* Complutenses, mercenarii, non critici, hunc locum nullis rationibus criticis, sed ritibus liturgicis moti audacter exclusferunt. Discitur id ex ipsorum ad h. l. animadversione.

ωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις
νηϛεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι
τὸν μισθὸν αὐτῶν.
σὺ δὲ νηϛεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν, καὶ 17.
τὸ πρόσωπόν σου νίψαι·
ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηϛεύων, ἀλ- 18.
λὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ
πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώ-
σει σοι. *
MS. ε. μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, 19.
ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέ-
πται διορύσσουσι καὶ κλέπτουσι·
θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, 20.
ὅπου οὔτε σὴς, οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ
ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν, οὐδὲ κλέπτου-
σιν.
Τέλος τῆς ὅπου γάρ ἐϛιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἔϛαι 21.
κυριακῆς. καὶ ἡ καρδία ὑμῶν. [Τέλος.]
MZ. ε. [Ἀρχή.] ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐϛιν ὁ ὀφ- 22. IH.
θαλμός· ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ,
ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔϛαι·
ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ 23.
σῶμά σου σκοτεινὸν ἔϛαι. εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ
ἐν σοὶ σκότος ἐϛὶ, τὸ σκότος πόσον;

οὐδεὶς

VI, 22. IH. κυριακῇ γ. εἶπεν ὁ κύριος· ὁ λύχνος τοῦ σώματος.

18. κρυπτῷ] κρυφαίῳ. E.

σοι ἐν τῷ φανερῷ] ἐν τῷ φανερῷ —.

24. ὀυδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ MH. ε.
τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ
ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει.
ὀυ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ * μαμωνᾷ.

25. διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυ- MΘ. ε.
χῇ ὑμῶν, τί φάγητε καὶ τί πίητε· μηδὲ τῷ
σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύσησθε. ὀυχὶ ἡ ψυχὴ
πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ
ἐνδύματος;

26. ἐμβλέψατε ἐις τὰ πετεινὰ τοῦ ὀυρανοῦ, ὅτι
ὀυ σπείρουσιν, ὀυδὲ θερίζουσιν, ὀυδὲ συνάγου-
σιν ἐις ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ὀυρά-
νιος τρέφει αὐτά· ὀυχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέ-
ρετε αὐτῶν;

27. τίς δ' ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι
ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα;

28. καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμά-
θετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ, πῶς αὐξάνει· ὀυ
κοπιᾷ, ὀυδὲ νήθει·

29. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ὀυδὲ σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ
δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων.

30. ἐι δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὄντα,
καὶ αὔριον ἐις κλίβανον βαλλόμενον, ὁ θεὸς
οὕτως ἀμφιέννυσιν, ὀυ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς,
ὀλιγόπιστοι;

[Ἀρ-

24. μαμμωνᾷ] μαμωνᾷ. v. Wetst.

[Ἀρχή.] μὴ οὖν μεριμνήσητε, λέγοντες· τί 31. ΙΘ.
φάγωμεν, ἢ τί πίωμεν, ἢ τί περιβαλώ-
μεθα;
πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ· οἶδε 32.
γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος, ὅτι χρήζετε
τούτων ἁπάντων.
ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, 33.
καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάν-
Τέλος τῆς κυριακῆς. τα προστεθήσεται ὑμῖν. [Τέλος.]
μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὸν αὔριον· ἡ γὰρ 34.
αὔριον μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς. ἀρκετὸν τῇ
Ὑπέρβα εἰς τὴν β. ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς. [Ὑπέρβα.]
Ν. β. [Ἀρχή.] Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε. VII, 1. Κ.
ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε, κριθήσεσθε· καὶ 2.
ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, * μετρηθήσεται ὑμῖν.
ΝΑ. ε. τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλ- 3.
μῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφ-
θαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς;
ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου· ἄφες ἐκβάλω 4.
τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου· καὶ ἰδοὺ
ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου;
ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ 5.
ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβα-

λεῖν

VI, 31. ΙΘ. τῇ β. τῆς β. ἑβδ. εἶπεν ὁ κύριος· μὴ μεριμνήσητε.

VII, 1. Κ. σαββάτῳ β. ἀπὸ τῶν ἁγίων πάντων· εἶπεν ὁ κύριος· μὴ κρίνετε.

VII, 2. ἀντιμετρηθήσεται] μετρηθήσεται.

λεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελ-
φοῦ σου.

6. μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσὶ, μηδὲ βάλητε
τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοί-
ρων, μήποτε καταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς
ποσὶν αὐτῶν, καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς.

NB. α Ἀπὸ τοῦ, αἰτεῖτε, ἕως τοῦ, κρούοντι ἀνοιγήσεται, πρόσκειται ἔν τισι μετὰ τὸ να. κεφ. τοῦ κατὰ Μάρκον.

K. 7. [Ἀρχή.] αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖ-
τε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται
ὑμῖν.

NΓ. ε.

8. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν
εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. [Τέ-
λος.]

Τέλος τοῦ σαββάτου.

K. 9. [Ἄρξου.] ἢ [Ἀρχή.] τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄν-
θρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον,
μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ;

Ἄρξου τῆς β.

10. καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει
αὐτῷ;

11. εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα
ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλ-
λον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, δώσει
ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν; [Τέλος.]

[Ἀρ-

Τέλος τῆς β. καὶ ἐν τισι, τῆς παρασκευῆς, καὶ σεπτεμβρίου κε.

VII, 7. K. σεπτεμβρίου κε. εἶπεν ὁ κύριος· αἰτεῖτε.

VII, 9. K. τῇ παρασκευῇ τῆς α. ἑβδ. ἐν τισιν οὕτως εὑρίσκεται· εἶπεν ὁ κύριος· τίς ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ. Τέλος· πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν. Ἐν ἄλλοις τέλος· καλοὺς ποιεῖν.

ΝΔ. ε. [Ἀρχή.] πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποι- 12. ΚΑ.
ῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποι-
εῖτε αὐτοῖς· * οὕτω γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ
προφῆται.

ΝΕ. ε. εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα 13.
ἡ πύλη, καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα
εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εἰσερ-
χόμενοι δι' αὐτῆς,
* τί στενὴ ἡ πύλη, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ 14.
Τέλος μαρ- ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσιν οἱ
τύρων. εὑρίσκοντες αὐτήν; [Τέλος.]

ΝS. ι. [Ἀρχή.] προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπρο- 15. ΚΒ.
φητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύ-
μασι προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσι λύκοι ἅρπα-
γες.

ΝΖ. ε. ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. 16.
μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὴν, ἢ
ἀπὸ τριβόλων σῦκα;

ΝΗ. ε. οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς 17.
ποιεῖ· τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς
ποιεῖ.

οὐ

VII, 12. ΚΑ. εἰς μάρτυρας. ἐν ἄλλῳ ὀκτωβρίου ιγ. τῶν ἁγίων μαρτύρων κάρπου καὶ παπύλου· εἶπεν ὁ κύριος· πάντα, ὅσα ἂν θέλητε.

VII, 15. ΚΒ. τῇ γ. τῆς β. ἑβδ. εἶπεν ὁ κύριος· προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν.

12. οὗτος γὰρ] οὕτω γάρ. v. P. Euth. 136.

14. ὅτι στενὴ] τί στενή. v. P. Euth. 135.

18. οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς
ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς
ποιεῖν. [Τέλος.] Τέλος ἐν τι-
σι τῆς πα-
ΚΒ. 19. [Ἀρχή.] πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ρασκευῆς.
ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

20. ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε
αὐτούς. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.

ΚΓ. 21. [Ἀρχή.] οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, κύριε κύριε, ΝΘ. γ.
εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν·
ἀλλ᾽ ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου Τέλος τῆς γ. καὶ τῶν μαρ-
τοῦ ἐν οὐρανοῖς. [Τέλος.] τύρων. (ἁγί-
ων.)

22. πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· κύριε Ξ. ε.
κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι προεφητεύσαμεν, καὶ
τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ
σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν;

23. καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς, ὅτι οὐδέποτε
ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ᾽ ἐμοῦ οἱ ἐργα- Τέλος τῆς δ.
ζόμενοι τὴν ἀνομίαν. [Τέλος.] καὶ ἔν τισι
τῆς β.
ΚΔ. 24. [Ἀρχή.] πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λό- ΞΑ. ε.
γους

VII, 19. ΚΒ. τῇ β. τῆς β. ἑβδ. ἔν τισιν οὕτως· εἶπεν ὁ κύριος· πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν. Τέλος· οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

VII, 21. ΚΓ. τῇ δ. τῆς β. ἑβδ. εἶπεν ὁ κύριος· οὐ πᾶς ὁ.

VII, 24. ΚΔ. σαββάτῳ γ. εἶπεν ὁ κύριος· πᾶς ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους.

18. καλοὺς] ἀγαθούς. E. Cyrill. IV, 581. 906.

21 — 23. De interpolationibus Iuſtini et Clem. Rom. v. Olear. ad Matth. p. 238. ſeqq.

γους τούτους, καὶ ποιεῖ αὐτοὺς, ὁμοιώσω αὐ-
τὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν
αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν·
καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποτα- 25.
μοὶ, καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέπεσον
τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσε· τεθεμελίωτο
γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.
καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους, 26.
καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μω-
ρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
ἄμμον·
καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ, 27.
καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέκοψαν τῇ
οἰκίᾳ ἐκείνῃ· καὶ ἔπεσε, καὶ ἦν ἡ πτῶσις αὐ-
τῆς μεγάλη.
ΞΒ. β. καὶ ἐγένετο ὅτε συνετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λό- 28.
γους τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ
διδαχῇ αὐτοῦ·
ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, 29.
καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.

S. περὶ τοῦ λεπροῦ.

ΞΓ. β. Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολού- VIII, 1.
θησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί·

καὶ

24. ὁμοιώσω αὐτὸν] ὁμοιωθήσεται. E. v. P. Euth. I. 288. Chrysost. VII, 301. XI, 3. Cyrill. II, 77. d. 559. c.

27. προσέκοψαν] προσέῤῥηξαν t προσέκρουσαν t προσέπεσον. E. v. Euth. 135.

29. γραμματεῖς] + αὐτῶν καὶ οἱ Φαρισαῖοι. E.

2. καὶ ἰδοὺ λεπρὸς ἐλθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέ-
γων· κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθα-
ρίσαι.
3. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ ὁ ἰη-
σοῦς, λέγων· θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως
ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα.
4. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ὅρα μηδενὶ εἴπῃς·
ἀλλὰ ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ
προσένεγκε τὸ δῶρον ὃ προσέταξε μωϋσῆς,
εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. [Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.

Ζ. περὶ τοῦ ἑκατοντάρχου.

ΚΕ. 5. [Ἀρχή.] εἰσελθόντι δὲ * αὐτῷ εἰς καπερνα- ΞΔ. γ.
οὺμ, προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος παρα-
καλῶν αὐτὸν,
6. καὶ λέγων· κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν
τῇ οἰκίᾳ παραλυτικὸς, δεινῶς βασανιζόμε-
νος.
7. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἐγὼ ἐλθὼν θερα-
πεύσω αὐτόν.
8. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη· κύριε,
οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλ-
θῃς,

VIII, 5. ΚΕ. κυριακῇ δ. τ. κ. ἐ. εἰσελθόντι τῷ ἰησοῦ εἰς καπερναούμ.

VIII, 2. ἐλθὼν] προσελθών. D. Cyrill. V, a. 304. d. 79.

4. μωσῆς] Nullum Codicem reperi, in quo conſtanter eodem modo ſcriptum eſſet hoc nomen. Praeſtantiores fere ſcribunt μωϋσῆς, quod plerumque ſecutus ſum. v. Wetſt.

5. τῷ ἰησοῦ] αὐτῷ.

θῃς· ἀλλὰ μόνον ἐιπὲ * λόγῳ, καὶ ἰαθήσε-
ται ὁ παῖς μου.
καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός ἐιμι ὑπὸ ἐξουσίαν, 9.
ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στατιώτας· καὶ λέγω τού-
τῳ, πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ,
ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, ποί-
ησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.
ἀκούσας δὲ ὁ ἰησοῦς ἐθαύμασε, καὶ ἐιπε τοῖς 10.
ἀκολουθοῦσιν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ
ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν ἑυρον.
ΞΕ. ε. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ 11.
δυσμῶν ἥξουσι, καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ
ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ ἰακὼβ ἐν τῇ βασι-
λείᾳ τῶν οὐρανῶν.
ὁι δὲ ὑιοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται ἐις 12.
τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθ-
μος καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
ΞS. ε. καὶ ἐιπεν ὁ ἰησοῦς τῷ * ἑκατοντάρχῃ· ὕπα- 13.
γε, καὶ ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι· καὶ ἰά-
θη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ. [Τέ-
λος.]

Τέλος τῆς κυριακῆς· πρόσκειται δὲ ἔν τισι· καὶ ὑποστρέψας κ. τ. λ.

Η. περὶ

8. λόγον] λόγῳ.

9. καὶ γὰρ ἐγὼ] καὶ γὰρ καὶ ἐγώ. E. Chryſoſt. VII, 314.

11. μετὰ ἀβραὰμ — οὐρανῶν] ἐν τοῖς κόλποις τοῦ ἀβραάμ. E. v. P. Euth. 92. 136. I, 308.

13. ἑκατοντάρχῳ] ἑκατοντάρχῃ. Idem quidem, ſed ita h. l. Codd.

ibid. ὥρᾳ ἐκείνῃ] De appendice evangeliariorum v. P.

Η. περὶ τῆς πενθερᾶς πέτρου.

ΚΣ. 14. καὶ [Ἀρχή.] ἐλθὼν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν ΞΖ. β.
πέτρου, εἶδε τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημέ-
νην· καὶ πυρέσσουσαν,

15. καὶ ὕψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν
αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει
* αὐτῷ.

Θ. περὶ τῶν ἰαθέντων ἀπὸ ποικίλων
νόσων.

16. ὀψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαι-
μονιζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύ-
ματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχον-
τας ἐθεράπευσεν·

17. ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ ἡσαΐου τοῦ προ-
φήτου, λέγοντος· αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν
ἔλαβε, καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.

18. ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν, ἐντεῦθεν
ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. ὑπερβαίνου-
σί τινα εἰς
τὸ καὶ ἐμ-
βάντι.

Ι. περὶ τοῦ μὴ ἐπιτρεπομένου ἀκολουθεῖν.

19. καὶ προσελθὼν εἷς γραμματεὺς, εἶπεν αὐτῷ ΞΗ. ε.
διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι, ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ.

20. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· αἱ ἀλώπεκες φω-
λεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κα-
τασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ
ἔχει, ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ.

ἕτερος

VIII, 14. ΚΣ. σαββάτῳ δ. τ. κ. ε. ἐλθὼν (ἐν ἄλλοις εἰσελθών.) ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν πέτρου.

15. αὐτῷ] αὐτῇ.

ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ· 21.
κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν, καὶ
θάψαι τὸν πατέρα μου.

ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἀκολούθει μοι, καὶ 22.
ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νε-
κρούς.

ΙΑ. περὶ τῆς ἐπιτιμήσεως τῶν ὑδάτων.

ΞΘ. β. καὶ [Ἀρχή.] ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, 23. ΚΖ.
Τέλος τοῦ ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. [Τέ-
σαββάτου. λος.]

καὶ ἰδοὺ, σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θα- 24.
λάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν
κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδε.

καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ * ἤγειραν αὐ- 25.
τὸν, λέγοντες· κύριε, σῶσον ἡμᾶς, ἀπολλύ-
μεθα.

καὶ λέγει αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε, ὀλιγόπιστοι; 26.
τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ
θαλάσσῃ· καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη·

οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν, λέγοντες· ποτα- 27.
πός ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θά-
Τέλος τοῦ λασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ; [Τέλος.]
ἁγίου καὶ
τῆς ε.

ΙΒ. πε-

VIII, 23. ΚΖ. τῇ ε. [ἐν ἄλλῳ· τῇ γ.] τῆς β. ἑβδ. καὶ ὀκτωβρίου κς. τοῦ ἁγίου δημητρίου. τ. κ. ἰ. ἐμβάντι τῷ ἰησοῦ εἰς πλοῖον.

25. μαθηταὶ αὐτοῦ] αὐτοῦ —.

IB. περὶ τῶν δαιμονιζομένων.

KH. 28. καὶ [Ἀρχή.] ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν γεργεσηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι, ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης,

29. καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν, λέγοντες· τί ἡμῖν καὶ σοὶ, ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς;

30. ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη·

31. οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν, λέγοντες· εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων·

32. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑπάγετε· οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων· καὶ ἰδοὺ, ὥρμησε πᾶσα ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων κατὰ τοῦ κρη-

VIII, 28. KH. κυριακῇ ε. τ. κ. ἐ. ἐλθόντι τῷ ἰησοῦ εἰς τὴν χώραν τῶν γεργεσηνῶν.

28. γεργεσηνῶν] γερασηνῶν. E. γαδαρηνῶν. D. v. Wetst. et P. ad Marc. V, 1. Luc. VIII, 26. Euthym. I, 33?.

29. ἰησοῦ] — E. Sigla ἰησοῦ ante υἱὲ facile negligebatur. Ἰησοῦ et ὧδε omittit Cyrill. V, b. 357. Utrumque servat ibid. 383.

31. ἐπίτρεψόν ἡμῖν ἀπελθεῖν] ἀπόστειλον ἡμᾶς. E. v. Wetst. P. Cyrill. V, a. 306. d, 79. Sed priori loco alia etiam mutat.

32. τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων] τοὺς χοίρους. E. Ex Marco aut Luca.

τῶν χοίρων] — E.

κρημνοῦ ἐις τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον
ἐν τοῖς ὕδασιν.
ὁι δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες ἐις 33.
τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν πάντα, καὶ τὰ τῶν
δαιμονιζομένων.
καὶ ἰδοὺ, πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν ἐις συνάν- 34.
τησιν τῷ ἰησοῦ· καὶ ἰδόντες αὐτὸν, παρεκά-
λεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.
Ο. α. Καὶ [Ἀρχή.] ἐμβὰς ἐις τὸ πλοῖον, διεπέρα- IX, 1. ΚΘ.
Τέλος τῆς σε, καὶ ἦλθεν ἐις τὴν ἰδίαν πόλιν. [Τέλος.]
κυριακῆς.

ΙΓ. περὶ τοῦ παραλυτικοῦ.

καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ 2.
κλίνης βεβλημένον· καὶ ἰδὼν ὁ ἰησοῦς τὴν πί-
στιν αὐτῶν, ἔιπε τῷ παραλυτικῷ· θάρσει τέ-
κνον, ἀφέωνταί σοὶ αἱ ἁμαρτίαι σου.
καὶ ἰδοὺ, τινὲς τῶν γραμματέων ἔιπον ἐν ἑαυ- 3.
τοῖς· ὅυτος βλασφημεῖ.
καὶ ἰδὼν ὁ ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, 4.
ἔιπεν· ἱνατί ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς
καρδίαις ὑμῶν;
τί γάρ ἐστιν ἐυκοπώτερον, ἐιπεῖν, ἀφέωνταί * 5.
σου αἱ ἁμαρτίαι· ἢ ἐιπεῖν, ἔγειραι καὶ περι-
πάτει;

ἵνα

IX, 1. ΚΘ. κυριακῇ ς. τ. κ. ἐ. ἐμβὰς ὁ ἰησοῦς ἐις πλοῖον διεπέρασε.
IX, 2. ἰδὼν] ἐιδώς. E.
5. σοι ἀι] σου ἀι.
ἔγειραι] ἔγειρε. A. Ἔγειρε multi eiusmodi Codices tuentur, in quibus nulla, eſt vocalium et diphthongorum

6. ἵνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας· τό-
τε λέγει τῷ παραλυτικῷ· ἐγερθεὶς ἆρόν σου
τὴν κλίνην, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου.
7. καὶ ἐγερθεὶς, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.
8. ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐθαύμασαν, καὶ ἐδόξασαν
τὸν θεὸν, τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς
ἀνθρώποις. [Τέλος.] Τέλος τῆς κυριακῆς.

ΙΔ. περὶ τοῦ ματθαίου.

Λ. 9. καὶ [Ἀρχή.] παράγων ὁ ἰησοῦς ἐκεῖθεν, εἶδεν ΟΑ. β.
ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, ματ-
θαῖον λεγόμενον· καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει
μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.
10. καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, ΟΒ. β.
καὶ ἰδοὺ, πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλ-
θόντες, συνανέκειντο τῷ ἰησοῦ καὶ τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ.
11. καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι, εἶπον τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ· διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρ-
τωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν;
12. ὁ δὲ ἰησοῦς ἀκούσας, εἶπεν αὐτοῖς· οὐ χρείαν ΟΓ. β.
ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς
ἔχοντες.

πορευ-

IX, 9. Λ. σαββάτῳ ε. καὶ νοεμβρίου ις. τοῦ ἁγίου ἀποστόλου ματθαίου· τ. κ. ε. παράγων ὁ ἰησοῦς [ἐκεῖθεν] εἶδεν ἄνθρωπον.

gorum confusio. Intelligitur ergo σεαυτόν. Ἔγειραι defendit graecitas, quae ab his scriptoribus alibi etiam negligitur.

8. ἐθαύμασαν] ἐφοβήθησαν. E.

πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν· ἔλεον θέλω, 13.
καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαί-
Τέλος τοῦ σαββάτου. ους, ἀλλ᾽ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. [Τέ-
λος.]

τότε [Ἀρχή.] προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθη- 14. ΛΑ.
ταὶ Ἰωάννου, λέγοντες· διατί ἡμεῖς καὶ οἱ
Φαρισαῖοι νηστεύομεν πολλὰ, οἱ δὲ μαθηταί
σου οὐ νηστεύουσι;

καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύνανται οἱ 15.
υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν, ἐφ᾽ ὅσον μετ᾽ αὐ-
τῶν ἐστιν ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν
ἀπαρθῇ ἀπ᾽ αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νη-
στεύσουσιν.

οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνά- 16.
φου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλή-
ρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον
σχίσμα γίνεται.

οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς πα- 17.
λαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοὶ, καὶ
ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται·
ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς και-
Τέλος τῆς ς. ἤτοι τῆς παρασκευῆς. νοὺς, καὶ * ἀμφότεροι συντηροῦνται. [Τέ-
λος.]

ΙΕ. πε-

IX, 14. ΛΑ. τῇ ς. [ἤτοι τῇ παρασκευῇ. ἐν ἄλλῳ· τῇ δ.] τῆς β. ἑβδ. τ. κ. ἐ. [προσέρχονται.] προσῆλθον τῷ Ἰησοῦ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου.

13. ἔλεον] ἔλεος. E.

εἰς μετάνοιαν] — D.

17. ἀμφότερα] ἀμφότεροι.

ΙΕ. περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀρχισυν-
αγώγου.

ΛΒ. 18. ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ, [Ἀρ- ΟΔ.
χή.] ἄρχων * εἷς ἐλθὼν προσεκύνει αὐτῷ,
[Τέλος.] λέγων· ὅτι ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι Τέλος ἔν τι-
ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν, ἐπίθες τὴν χεῖρά σι τῆς ς. καὶ
σου ἐπ' αὐτὴν, καὶ ζήσεται. κατ' ἄλλο, τῆς δ.

19. καὶ ἐγερθεὶς ὁ ἰησοῦς ἠκολούθησεν αὐτῷ καὶ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

ΙΣ. περὶ τῆς αἱμοῤῥοούσης.

20. καὶ ἰδοὺ, γυνὴ αἱμοῤῥοοῦσα δώδεκα ἔτη, προσ-
ελθοῦσα ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ κρασπέδου
τοῦ ἱματίου αὐτοῦ.

21. ἔλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ· ἐὰν μόνον ἅψωμαι τοῦ
ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι.

22. ὁ δὲ ἰησοῦς ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτὴν, εἶπε·
θάρσει θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. καὶ
ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

23. καὶ ἐλθὼν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρ-
χοντος, καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχ-
λον θορυβούμενον,

24. λέγει αὐτοῖς· ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανε
τὸ κοράσιον, ἀλλὰ καθεύδει· καὶ κατεγέλων
αὐτοῦ.

ὅτε

IX, 18. ΛΒ. σαββάτῳ ς. τ. κ. ἑ. ἄρχων τις προσελθὼν τῷ ἰησοῦ προσεκύνει αὐτῷ.

18. ἄρχων ἐλθὼν] ἄρχων εἷς ἐλθών. t. ἄρχων τις ἐλθών. t. ἄρχων τις προσελθών. t. ἄρχων εἰσελθών. t. ἄρχων τις εἰσελθών. Cum εἷς hoc ſenſu non ſit graecum, varie vexatum eſt a graecis.

ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτη- 25.
σε τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κορά-
σιον.

καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν 26.
ἐκείνην. [Τέλος.]

ΙΖ. περὶ τῶν δύο τυφλῶν.

ΛΕ. καὶ [Ἀρχή.] παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ ἰησοῦ, 27. ΛΓ.
ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ, κράζοντες
καὶ λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς υἱὲ * δαυίδ.

ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, προσῆλθον αὐτῷ 28.
οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· πιστέ-
υετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν
αὐτῷ· ναὶ κύριε.

τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων· 29.
κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν.

καὶ ἀνεῴχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· καὶ 30.
ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, λέγων· ὁρᾶτε,
μηδεὶς γινωσκέτω.

οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ 31.
τῇ γῇ ἐκείνῃ.

ΙΗ. περὶ τοῦ δαιμονιζομένου κωφοῦ.

αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ, προσήνεγκαν αὐ- 32.
τῷ ἄνθρωπον κωφὸν δαιμονιζόμενον.

καὶ

X, 27: ΛΓ. κυριακῇ ζ. τ. κ. ε. παράγοντι [ἐκεῖθεν] τῷ
ἰησοῦ ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο,

27. υἱὲ] υἱός. A.

33. καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου, ἐλάλησεν ὁ
κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, λέγοντες·
* οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ ἰσραήλ.
34. οἱ δὲ φαρισαῖοι ἔλεγον· ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν
δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.
35. καὶ περιῆγεν ὁ ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ ΟΞ. β.
τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς
αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ ἐυαγγέλιον τῆς βα-
σιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ Τέλος τῆς
πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. [Τέλος.] κυριακῆς.
ΛΔ. 36. [Ἀρχή.] ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἐσπλαγχνίσθη ΟΖ. ϛ.
περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν * ἐσκυλμένοι καὶ ἐῤῥιμ-
μένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.
37. τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὁ μὲν θε- ΟΗ. ε.
ρισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι.
38. δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως
ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

ΙΘ. περὶ τῆς τῶν ἀποςόλων διαταγῆς.

X, 1, ΛΔ. Καὶ [Ἀρχή.] προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα ΟΘ. β.
μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευ-
μάτων

IX, 36. ΛΔ. τῇ β. [ἐν ἄλλῳ, τῇ ε.] τῆς γ. ἑβδ. [ἐν ἄλ-λῳ, ἰουνίου λ. τῶν ἁγίων ιβ. ἀποςόλων.] τ. κ. ε. ἰδὼν [εἶδεν] ὁ ἰησοῦς [τοὺς ὄχλους.] πολὺν ὄχλον [καὶ] ἐσπλαγχνίσθη.

X, 1. ΛΔ. τῇ λ. ἰουνίου, τῶν ἁγίων ιβ. ἀποςόλων καὶ τῇ α. νοεμβρίου, τῶν ἁγίων ἀναργύρων· τ. κ. ε. προσκα-λεσάμενος ὁ ἰησοῦς τοὺς δώδεκα.

33. λέγοντες· ὅτι] ὅτι —.

35. ἐν τῷ λαῷ] — D.

36. ἐκλελυμένοι] ἐσκυλμένοι.

X, 1. ἐξουσίαν] + κατὰ. E.

μάτων ἀκαθάρτων, ὥϛε ἐκβάλλειν αὐτὰ, καὶ
Ὑπέρβα τῶν ἁγίων ἀναργύρων. θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. [Ὑπέρβα.]

Π. β. τῶν δὲ δώδεκα ἀποϛόλων τὰ ὀνόματά ἐϛι 2.
ταῦτα· πρῶτος σίμων, ὁ λεγόμενος πέτρος,
καὶ ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· ἰάκωβος ὁ
τοῦ ζεβεδαίου, καὶ ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐ-
τοῦ.

φίλιππος, καὶ βαρθολομαῖος· θωμᾶς, καὶ 3.
ματθαῖος ὁ τελώνης· ἰάκωβος ὁ τοῦ ἀλ-
φαίου, καὶ λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς θαδ-
δαῖος.

σίμων ὁ κανανίτης, καὶ ἰούδας * ἰσκαριώτης, 4.
ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.

ΠΑ. ι. [Ἄρξου.] τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέϛειλεν ὁ 5.
Ἄρξου τῶν ἁγίων ἀναργύρων. ἰησοῦς, παραγγείλας αὐτοῖς, λέγων· εἰς ὁδὸν
ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν σαμαρει-
τῶν μὴ εἰσέλθητε·

πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ 6.
ἀπολωλότα οἴκου ἰσραήλ.

πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες· ὅτι ἤγ- 7.
γικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρίζε- 8.
τε, * δαιμόνια ἐκβάλλετε. δωρεὰν ἐλάβετε,
Τέλος πάντων. δωρεὰν δότε. [Τέλος.]

[Ἀρ-

3. λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς] — E.
4. ἰούδας ὁ] ὁ —.
5. τοὺς δώδεκα] — E. v. P.
8. καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε] νεκροὺς ἐγείρετε. — v. Euth. 137.

ΛΕ. 9. [Ἀρχή.] μὴ κτήσησθε χρυσὸν, μηδὲ ἄργυ- ΠΒ. β
ρον, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν.

10. μὴ πήραν εἰς ὁδὸν, μηδὲ δύο χιτῶνας, μηδὲ
ὑποδήματα, μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργά-
της τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἐστιν.

11. εἰς ἣν δ᾽ ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετά- ΠΓ. β.
σατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστι· κἀκεῖ μείνατε,
ἕως ἂν ἐξέλθητε.

12. εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε ΠΔ. ε.
αὐτήν.

13. καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθέτω ἡ εἰρή-
νη ὑμῶν ἐπ᾽ αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ
εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω.

14. καὶ ὃς ἐὰν μὴ δέξηται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσῃ ΠΕ. β.
τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας ἢ
τῆς πόλεως ἐκείνης, ἐκτινάξατε τὸν κονιορ-
τὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν.

15. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ σοδό-
μων καὶ γομόῤῥων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ
πόλει ἐκείνῃ. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.

[Ἀρ-

X, 9. ΛΕ. τῇ γ. τῆς γ. [ἐν ἄλλῳ· τῇ ϛ. τῆς β.] ἑβδ. εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· μὴ κτήσησθε.

10. ῥάβδον] ῥάβδους. A.

12. αὐτὴν] + λέγοντες· εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. E. v. Euth. II, 410.

13. οἰκία] + αὕτη t ἐκείνη. E. v. Euth. I, 392.

15. γομόῤῥων] γομόῤῥας. E.

ΠϚ. ε. [Ἀρχή.] ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποςέλλω ὑμᾶς ὡς πρό- 16. ΛϚ.
βατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε ὖν φρόνιμοι
ὡς ὁι ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς ἁι περιςεραί.

ΠΖ. α. προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώ- 17.
σουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συν-
αγωγαῖς αὐτῶν μαςιγώσουσιν ὑμᾶς.

καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσε- 18.
σθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ
τοῖς ἔθνεσιν.

ΠΗ. β. ὅταν δὲ παραδιδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε 19.
πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν
ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσετε.

ὀυ γὰρ ὑμεῖς ἐςε ὁι λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ 20.
πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν, τὸ λαλοῦν ἐν
ὑμῖν.

παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, 21.
καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναςήσονται τέκνα
ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.

καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ 22.
ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, ὗτος
Τέλος τῆς δ. καὶ τῶν μαρτύρων. σωθήσεται. [Τέλος.]

[Ἀρ-

X, 16. ΛϚ. τῇ δ. [ἐν ἄλλῳ, τῇ β.] τῆς γ. ἑβδ. καὶ εἰς μάρτυρας, καὶ σεπτεμβρίου ιε. τοῦ ἁγίου νικήτα· εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ἰδοὺ ἐγώ.

19. παραδιδῶσιν] παραδώσουσιν t παραδώσωσιν t παραδῶσιν t παραδίδωσιν. E. v. Euth. 16.

ΛΖ. 23. [Ἀρχή.] ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ΠΘ. ι.
ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην. ἀμὴν γὰρ
λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ
Ἰσραὴλ, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

24. οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ Ϙ. γ.
δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ.

25. ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδά- ϘΑ. ι.
σκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐ-
τοῦ. εἰ τὸν οἰκοδεσπότην βεελζεβοὺλ ἐκάλε-
σαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ;

ΛΖ. 26. μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· [Ἀρχή.] οὐδὲν γάρ ϘΒ. β.
ἐστι κεκαλυμμένον, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται·
καὶ κρυπτὸν, ὃ οὐ γνωσθήσεται.

27. ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φω- ϘΓ. ε.
τί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ
τῶν δωμάτων.

καὶ

X, 23. ΛΖ. τῇ ε. τῆς γ. ἑβδ. εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ὅταν διώκωσιν ὑμᾶς.

X, 26. ΛΖ. τῇ γ. τῆς γ. ἑβδ., ἐν τισιν· εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· οὐδὲν ἐστι κεκαλυμμένον.

23. εἰς τὴν ἄλλην] + κἂν ἐκ ταύτης διώκωσιν ὑμᾶς, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην. E. Origenes et Chryſoſt. qui paulo ante, loco ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, habent ἐκ τῆς πόλεως ταύτης, quod magis graecum videbatur, alios in fraudem pellexerunt. v. P. Orig. III, 709. a. Chryſoſt. VII, 388. c. Idem exhibet ἑτέραν, quod alii loco ἄλλην intulerunt.

25. βεελζεβοὺλ] βεελζεβούβ. E.

ἐκάλεσαν] ἐπεκάλεσαν t ἀπεκάλεσαν t ἐπεκαλέσαντο. E.

οἰκιακοὺς] οἰκειακούς. E. Inuſitatum hoc vocabulum rectius derivatur ab οἰκία, quam ab οἰκεῖος.

καὶ μὴ * φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν * ἀποκτενόντων 28.
τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀπο-
κτεῖναι· φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον
καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ.
οὐχὶ δύο ϛρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται, καὶ ἓν 29.
ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν, ἄνευ τοῦ
πατρὸς ὑμῶν;
ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι 30.
ἠριθμημέναι εἰσί.
Τέλος τῆς ε. καὶ ἔν τισι τῆς γ. μὴ οὖν φοβηθῆτε· πολλῶν ϛρουθίων διαφέ- 31.
ρετε ὑμεῖς. [Τέλος.]
ϛΔ. β. [Ἀρχή.] πᾶς οὖν ὅϛις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ 32. ΛΗ.
ἔμπρο-

X, 32. ΛΗ. κυριακῇ α. τῶν ἁγίων πάντων καὶ τῇ ϛ. ἤτοι τῇ παρασκευῇ τῆς γ. ἑβδ. τὸ αὐτὸ καὶ τῇ κβ. ἰανουαρίου, τοῦ ἁγίου τιμοθέου καὶ ἀναϛασίου. [τοῦ πέρσου, δηλονότι.] εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· πᾶς ὅϛις ὁμολογήσει. Ἐν ἄλλῳ οὕτως εὗρον· κυριακῇ α. τῶν ἁγίων πάντων. εὐαγγέλιον κατὰ ματθαῖον. κεφάλαιον. ϛγ. εἶπεν ὁ κύριος, πᾶς ὅϛις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἕως τοῦ· καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν. [v. 39.] καὶ τότε ὕπαγε εἰς κεφάλαιον ρϛε. [XIX, 27.] καὶ λέγε· τότε ἀποκριθεὶς ὁ πέτρος εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμεν. Τέλος· πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

28. φοβηθῆτε] φοβεῖσθε. Iſtud ex v. 31.
ἀποκτεινόντων] ἀποκτενόντων. Temere hoc in aliis etiam ſcriptoribus correctum ex vulgaribus lexicis contra Codd. Praeſens enim huius verbi varias formas habet.
ψυχὴν καὶ] τὴν ψυχὴν καὶ τό. A.
29. ἐπὶ τὴν γῆν] εἰς (τὴν) παγίδα. E. v. P. et Amos III, 5. Πάγας, quod alii coniiciunt, habet in re alia Chryſoſt. VIII, 215. b. 241. fin.

ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ
ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν
οὐρανοῖς.
33. ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀν-
θρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν κἀγὼ ἔμπροσθεν Ὑπέρβα τῶν
τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. [Ὑπέρβα.] ἁγίων πάν-
των.
34. μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ ΞΕ. ε.
τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ
μάχαιραν.
35. ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πα-
τρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς
αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐ-
τῆς,
36. καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου, οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. Ὑπέρβα τῆς
[Ὑπέρβα.] παρασκευῆς.
ΛΘ. 37. [Ἄρξου. Ἀρχή.] ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ΞΞ. ε.
ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν Ἄρξου τῶν
υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος. ἁγίων πάντων.
38. καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ
ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος.
[Ὑπέρβα.] Ὑπέρβα τῶν ἁγίων πάν-
39. ὁ εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει αὐτήν· ΞΖ. γ.
καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν των ἐν κεφα-
ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν. λαίῳ οθ. ἀποκριθεὶς ὁ δὲ ὁ πέτρος.

X, 37. ΛΘ. σαββάτῳ ζ. καὶ σαββάτῳ πρὸ τῆς ὑψώσεως καὶ εἰς σχῆμα μοναχοῦ καὶ εἰς τὸν ἅγιον στέφανον τὸν νέον καὶ εἰς τὸν ἅγιον κορνήλιον· εἶπεν ὁ κύριος· ὁ φιλῶν πατέρα.

32. ἔμπροσθεν τοῦ] ἐνώπιον τοῦ. E. v. Euth. II, 458.

36. οἰκιακοὶ] v. verſ. 25.

ξΗ. α. ὁ δεχόμενος ὑμᾶς, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὁ ἐμὲ 40.
δεχόμενος, δέχεται τὸν ἀποςείλαντά με.

ξΘ. ι. ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου, 41.
μισθὸν προφήτου λήψεται· καὶ ὁ δεχόμενος
δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου, μισθὸν δικαίου λή-
ψεται.

Ρ. ϛ. καὶ ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων 42.
ποτήριον ψυχροῦ μόνον, εἰς ὄνομα μαθητοῦ,
Ἄρξου τῆς ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν
παρασκευῆς. αὐτοῦ.

ΡΑ. ι. [Ἄρξου.] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς XI, 1.
διατάσσων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ,
Τέλος τῆς παρασκευῆς μετέβη ἐκεῖθεν, τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν
καὶ τοῦ ζ. ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν. [Τέλος]
σαββάτου καὶ τοῦ πρὸ

Κ. περὶ τῶν ἀποςαλέντων παρὰ ἰωάννου.

ΡΒ. ε. [Ἀρχή.] ὁ δὲ ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμω- 2. M.
τῆς ὑψώσεως καὶ τοῦ σχήματος. τηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ χριςοῦ, πέμψας δύο τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ,

εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον 3.
προσδοκῶμεν;

καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· πο- 4.
ρευθέντες ἀπαγγείλατε ἰωάννῃ, ἃ ἀκούετε
καὶ βλέπετε·

τυφλοὶ

XI, 2. M. τῇ β. τῆς δ. [ἐν ἄλλῳ· τῇ δ. τῆς γ.] ἑβδ. καὶ φεβρουαρίου κδ. εἰς τὴν εὕρεσιν τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ προδρόμου, εἰς τὴν λειτουργίαν· τ. κ. ε. ἀκούσας [ὁ] ἰωάννης ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ.

XI, 2. δύο] διά. E. v. Wetst. P. δύο diserte Chryfoft. VII, 408. d. Cyrill. V, a. 105. Sed alia ibi mu-
tat.

5. τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται.

6. καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

7. τούτων δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου· τί ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον;

8. ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδού, οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν * βασιλείων εἰσίν.

9. ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; προφήτην; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου.

10. οὗτος γάρ ἐστι περὶ οὗ γέγραπται· ἰδού, ἐγὼ ΡΓ.
ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.

11. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς ΡΔ.
γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, μείζων αὐτοῦ ἐστιν.

ἀπὸ

8. βασιλίων] D. βασιλειῶν t. βασιλείων, ab τὰ βασίλεια. v. Luc. 7, 25. A. Eodem modo Codd. praestantiores Ps. 104, 30. exhibent βασιλείων. Vocabulum οἶκος interpreti latino et aliis fraudi fuit.

ΡΕ. ε. ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν ἰωάννου τοῦ βαπτιςοῦ 12.
ἕως ἄρτι, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται,
καὶ βιαςαὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν.
πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως 13.
ἰωάννου προεφήτευσαν.
ΡϚ. ε. καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐςιν ἠλίας ὁ 14.
μέλλων ἔρχεσθαι;
ΡΖ. ε. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. [Τέλος.] 15.
Τέλος τῆς β. καὶ τοῦ ἁγίου· καὶ ἐν τισι τῆς δ. τῆς γ. ἑβδ.
[Ἀρχή.] τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; 16. ΜΑ.
ὁμοία ἐςὶ * παιδίοις ἐν ἀγοραῖς καθημένοις,
καὶ προσφωνοῦσι τοῖς ἑταίροις αὐτῶν,
καὶ λέγουσιν· ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρ- 17.
χήσασθε· ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκό-
ψασθε.
ἦλθε γὰρ ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων· 18.
καὶ λέγουσι· δαιμόνιον ἔχει.
ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πί- 19.
νων· καὶ λέγουσιν· ἰδοὺ, ἄνθρωπος φάγος καὶ
οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν.
καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐ-
τῆς. [Τέλος.]
ΡΗ. ε. τότε [Ἀρχή.] ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις, 20. ΜΒ.
ἐν

XI, 16. ΜΑ. τῇ γ. τῆς δ. ἑβδ. [ἐν ἄλλῳ, τῇ ε. τῆς γ.] ε. ὁ κ. τίνι ὁμοιώσω τὴν γενεάν.

XI, 20. ΜΒ. τῇ δ. τῆς δ. ἑβδ. τῷ καιρῷ ἤρξατο ὁ ἰησοῦς ὀνειδίζειν.

16. παιδαρίοις] παιδίοις.
ἀγοραῖς] ἀγορᾷ. D.
19. τέκνων] ἔργων. E. v. P.

ἐν ἄις ἐγένοντο αἱ πλεῖσαι δυνάμεις αὐτοῦ,
ὅτι ὀυ μετενόησαν.
21. ὀυαί σοι χοραζὶν, ὀυαί σοι * βηθσαϊδὰ, ὅτι
ἐι ἐν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ
γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ
σποδῷ μετενόησαν.
22. πλὴν λέγω ὑμῖν· τύρῳ καὶ σιδῶνι ἀνεκτότε-
ρον ἔσαι ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῖν.
23. καὶ σὺ καπερναοὺμ, ἡ ἕως τοῦ ὀυρανοῦ ὑψω- ΡΘ. ι.
θεῖσα, ἕως ἅδου καταβιβασθήσῃ· ὅτι ἐι ἐν
σοδόμοις ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν
σοὶ, ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σήμερον.
24. πλὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι γῇ σοδόμων ἀνεκτότε-
ρον ἔσαι ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ σοί.
25. ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς ἔιπεν· ΡΙ. ε.
ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ ὀυρα-
νοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ
σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ
νηπίοις.
26. ναὶ ὁ πατὴρ, ὅτι ὄυτως ἐγένετο ἐυδοκία ἔμ-
προσθέν σου. [Τέλος.] Τέλος τῆς δ.
ΜΓ. 27. [Ἀρχή.] πάντα μὴ παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πα- ΡΙΑ. γ.
τρὸς

XI, 27. ΜΓ. τῇ ε. τῆς δ. [ἐν ἄλλοις, τῇ ς. τῆς γ.] ἑβδ. καὶ ἐις σχῆμα μοναχοῦ καὶ ἐις ὁσίους· ἐν ἄλλῳ, ἰαννουαρίου κ. τοῦ ἁγίου ἐυθυμίου· ἑ. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· πάντα μοι παρεδόθη.

21. βησαϊδὰν] βηθσαϊδά.

23. ἡ ἕως τοῦ ὀυρανοῦ ὑψωθεῖσα] μὴ ἕως τοῦ ὀυρανοῦ ὑψωθήτῃ. t. μὴ ἕως ὀυρανοῦ ὑψωθήσῃ: ἤ. t. ἡ ἕως τοῦ ὀυρανοῦ ὑψώθης. E. v. P.
καταβιβασθήσῃ] καταβήσῃ. E.

τρός μου· καὶ ὀυδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν ὑιὸν, ἐι
ΡΙΒ. γ. μὴ ὁ πατήρ· ὀυδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώ-
σκει, ἐι μὴ ὁ ὑιὸς, καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ ὑιὸς
ἀποκαλύψαι.
ΡΙΓ. ι. δεῦτε πρός με πάντες ὁι κοπιῶντες καὶ πε- 28.
Ἀπὸ τοῦ, φορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς.
δεῦτε, ἕως
τοῦ, ἐλα- ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ᾽ ὑμᾶς, καὶ μάθετε 29.
φρόν ἐστι, ἀπ᾽ ἐμοῦ, ὅτι πρᾶός ἐιμι καὶ ταπεινὸς τῇ
πρόσκειται
ἔν τισι μετὰ καρδίᾳ· καὶ ἑυρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυ-
τὸ λς. κεφ. χαῖς ὑμῶν.
μου ἄξιος.
ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς, καὶ τὸ φορτίον μου 30.
Τέλος πάν- ἐλαφρόν ἐστιν. [Τέλος.]
των.
ΡΙΔ. β. [Ἀρχή.] Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ XII, 1.
ἰησοῦς τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων· ὁι δὲ ΜΔ.
μαθηταὶ ἀυτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο τίλ-
λειν στάχυας καὶ ἐσθίειν.
ὁι δὲ φαρισαῖοι ἰδόντες, ἐῖπον ἀυτῷ· ἰδοὺ, ὁι 2.
μαθηταί σου ποιοῦσιν, ὃ ὀυκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν
σαββάτῳ.
ὁ δὲ ἐῖπεν ἀυτοῖς· ὀυκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησε 3.
δαυὶδ, ὅτε ἐπείνασεν ἀυτὸς καὶ ὁι μετ᾽ ἀυ-
τοῦ;
πῶς ἐισῆλθεν ἐις τὸν ὄικον τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς 4.
ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, ὃυς ὀυκ ἐξὸν
ἦν

XII, 1. ΜΔ. τῇ παρασκευῇ τῆς δ. [ἐν ἄλλῳ, τῇ β. τῆς δ.] ἑβδ. καὶ τῇ κγ. ἰαννουαρίου, τοῦ ἁγίου κλήμεντος τ. κ. ἐ. ἐπορέυθη [ἐπορέυετο] ὁ ἰησοῦς τοῖς [σάββασι.

XII, 3. ἐπείνασεν ἀυτὸς] ἐπείνασε. A.

ἦν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι μόνοις;

5. ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι, καὶ ἀναίτιοί εἰσι; ΠΞ. ς

6. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι τοῦ ἱεροῦ * μεῖζόν ἐστιν ὧδε.

7. εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν· ἔλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν· οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους.

8. κύριος γάρ ἐστι * τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. [Τέλος.] Τέλος τῆς σ. καὶ τοῦ ἁγίου.

ΚΑ. περὶ τοῦ ξηρὰν ἔχοντος τὴν χεῖρα.

ΜΕ. 9. καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, [Ἀρχή.] ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. ΠΞ.

10. καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπος ἦν τὴν χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες· εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασι θεραπεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

11. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃς ἕξει πρόβατον ἓν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ;

πόσῳ

XII, 9. ΜΕ. τῇ β. τῆς ε. ἑβδ. τ. κ. ε. ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν συναγωγήν.

6. μείζων] μεῖζον.

8. καὶ τοῦ σαββ.] καὶ —.

10. ἄνθρωπος ἦν] ἦν ἄνθρωπος ἐκεῖ ι ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ι ἄνθρωπος ἦν ἐκεῖ. E.

11. τίς ἔσται] τίς ἐστιν. E.

πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου; ὥστε 12.
ἔξεστι τοῖς σάββασι καλῶς ποιεῖν.
τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινόν τὴν χεῖρά 13.
σου, καὶ ἐξέτεινε· καὶ * ἀπεκατεστάθη ὑγιὴς,
Τέλος τῆς β. τῆς ε. καὶ ἐν ὡς ἡ ἄλλη. [Τέλος.]
ΡΙΖ. δ. οἱ δὲ Φαρισαῖοι [Ἀρχή.] συμβούλιον ἔλαβον 14. ΜΞ.
ἄλλῳ τῆς β. τῆς δ. κατ' αὐτοῦ, ἐξελθόντες, ὅπως αὐτὸν ἀπολέ-
σωσιν.
ΡΙΗ. ι. ὁ δὲ ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν· καὶ 15. ΜΞ.
[Ἀρχή.] ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ,
καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας.
καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μὴ φανερὸν αὐ- 16.
Ὑπέρβα τῆς γ. τὸν ποιήσωσιν. [Ὑπέρβα.]
ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ ἠσαΐου τοῦ προ- 17.
φήτου, λέγοντος·
ἰδοὺ, ὁ παῖς μου, ὃν ἡρέτισα· ὁ ἀγαπητός 18.
μου, εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου· θήσω τὸ
πνεῦμά μου ἐπ' αὐτὸν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνε-
σιν ἀπαγγελεῖ.
οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τις 19.
ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ.
κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει, καὶ 20.
λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει· ἕως ἂν ἐκβάλῃ
εἰς νῖκος τὴν κρίσιν.

καὶ

XII, 14. ΜΞ. τῇ γ. τῆς ε. ἑβδ. τ. κ. ἐ. συμβούλιον ἐποίησαν οἱ Φαρισαῖοι κατὰ τοῦ ἰησοῦ, ὅπως.

XII, 15. ΜΞ. σαββάτῳ μετὰ τὴν χριστοῦ γέννησιν· τ. κ. ἐ. ἠκολούθησαν τῷ ἰησοῦ ὄχλοι.

12. οὖν] + μᾶλλον. Ε.

13. ἀποκατεστάθη] ἀπεκατεστάθη. Α.

21. καὶ * τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσι. [Τέ-
λος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.

ΚΒ. περὶ τοῦ δαιμονιζομένου κωφοῦ καὶ τυφλοῦ.

ΜΣ. 22. [* Ἀρχὴ.] τότε [Ἀρχή.] προσηνέχθη αὐτῷ Ἀρχὴ τῆς
δαιμονιζόμενος, τυφλὸς καὶ κωφός· καὶ ἐθε-
ράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν τυφλὸν καὶ κωφὸν
καὶ λαλεῖν καὶ βλέπειν.

23. καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι, καὶ ἔλεγον· ΚΗ. ζ.
μήτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Δαυΐδ;

24. οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες, εἶπον· οὗτος οὐκ ΚΑ. ι.
ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζε-
βοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων.

25. εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, εἶπεν ΚΒ. ι.
αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ᾽ ἑαυ-
τῆς, ἐρημοῦται· καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία με-
μερισθεῖσα καθ᾽ ἑαυτῆς, οὐ σταθήσεται.

26. καὶ εἰ ὁ σατανᾶς τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει,
ἐφ᾽ ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται ἡ
βασιλεία αὐτοῦ;

27. καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαι-
μόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι; διὰ
τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν ἔσονται κριταί.

28. εἰ δὲ ἐγὼ ἐν πνεύματι Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ

δαι-

XII, 22. ΜΣ. τῇ γ. τῆς ζ. ἑβδ. [illegible] τ. κ. ἐ. προσ-
ηνέχθη [illegible] τῷ Ἰησοῦ δαιμονιζόμενος.

21. καὶ ἐν τῷ] ἐν —.

28. ἐγὼ ἐν πνεύματι Θεοῦ] ἐν πνεύματι Θεοῦ ἐγὼ. A.
ἐγὼ —. I. [illegible]
[illegible]
VII, 426. d. e. Quid ergo ex Chrysostomo effici-
tur? Nihil.

δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία
τοῦ θεοῦ.
ἢ πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν 29.
τοῦ ἰσχυροῦ, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπά-
σαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρὸν, καὶ
Τέλος ἐν τισι τῆς γ. τῆς δ. τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει; [Τέλος.]
[Ἀρχή.] ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστι· καὶ 30. ΜΖ.
Τέλος τῆς γ. ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει. [Τέλος.]
διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν· πᾶσα ἁμαρτία καὶ
ΡΚΓ. β. βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις· ἡ 31.
δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθή-
σεται τοῖς ἀνθρώποις.
καὶ ὃς * ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ
ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ 32.
κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφε-
θήσεται αὐτῷ, οὔτε ἐν * τῷ νῦν αἰῶνι, οὔτε
ἐν τῷ μέλλοντι.
ΡΚΔ. ι. ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν, καὶ τὸν καρ-
πὸν αὐτοῦ καλόν· ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σα- 33.
πρὸν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ
τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται.
γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ 34.
λαλεῖν, πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύ-
ματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ.

ὁ

XII, 30. ΜΖ. σαββάτῳ η. ε. ὁ κ. ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστι.

29. διαρπάσει] διαρπάσῃ. E. v. Euth. 124.
32. καὶ ὃς ἂν] καὶ ὃς ἐάν.
ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι] ἐν τῷ νῦν αἰῶνι.

35. ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ΡΚΕ. ε.
* ἐκβάλλει * ἀγαθά· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος
ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά.

36. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν, ὃ ἐὰν ΡΚΞ. ι.
λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐ-
τοῦ λόγον ἐν ἡμέρα κρίσεως.

37. ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ
τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ. [Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.

ΚΓ. περὶ τῶν αἰτούντων σημεῖον.

38. τότε ἀπεκρίθησάν τινες τῶν γραμματέων καὶ ΡΚΖ. ε.
ΜΗ. Φαρισαίων, λέγοντες· [Ἀρχή.] διδάσκαλε,
θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν.

39. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· γενεὰ πονηρὰ ΡΚΗ. ε.
καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον
οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον ἰωνᾶ
τοῦ προφήτου·

40. ὥσπερ γὰρ ἦν ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους
τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας· οὕτως ἔσαι ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς
τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.

41. ἄνδρες νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει με-
τὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν
αὐτήν·

XII, 38. ΜΗ. τῇ δ. τῆς ε. ἑβδ. τ. κ. ε. προσῆλθον τῷ ἰησοῦ [ἐν ἄλλῳ· τινὲς τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων.] γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, λέγοντες αὐτῷ· διδάσκαλε. Ἐν ἄλλοις τῇ δ. τῆς δ. ἑβδ. τ. κ. ε. ἀπεκρίθησάν τινες τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων.

35. θησαυροῦ τῆς καρδίας] τῆς καρδίας —.
τὰ ἀγαθὰ] τὰ —.

37. καταδικασθήσῃ] κατακριθήσῃ. Ε.

αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα ἰωνᾶ·
καὶ ἰδοὺ, πλεῖον ἰωνᾶ ὧδε.
βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει 42.
μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ
αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς
ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν * σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ,
πλεῖον * σολομῶνος ὧδε.
ΡΚΘ. ε. ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ 43.
τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων,
ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει.
τότε λέγει· ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν 44.
ἐξῆλθον· καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σχολάζοντα,
σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον.
τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυ- 45.
τοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυ-
τοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνε-
ται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χεί-
ρονα τῶν πρώτων· οὕτως ἔσαι καὶ τῇ γενεᾷ
Τέλος τῆς δ. ταύτῃ τῇ πονηρᾷ. [Τέλος.]
ΡΛ. β. ἔτι δὲ αὐτοῦ [Ἀρχή.] λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, 46. ΜΘ.
ἰδοὺ, ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκει-
σαν ἔξω, ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι.
εἶπε δέ τις αὐτῷ· ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ 47.
ἀδελφοί σου ἔξω ἑστήκασι, ζητοῦντές σοι λα-
λῆσαι.

ὁ

XII, 46. ΜΘ. τῇ ε. τῆς ε. ἑβδ. τ. κ. ε. λαλοῦντος τοῦ ἰησοῦ τοῖς ὄχλοις, ἰδού.

42. σολομῶντος] σολομῶνος. Ita bis.

47. σοι λαλῆσαι] σε λαλῆσαι t σε ἰδεῖν. E. Chryſ. VII, 467.

48. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε τῷ εἰπόντι αὐτῷ· τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου;

49. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπεν· ἰδοὺ, ἡ μήτηρ μου, καὶ οἱ ἀδελφοί μου.

50. ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου, τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς, καὶ ἀδελφὴ, καὶ μήτηρ ἐστίν. [Τέλος.] Τέλος ἐν τισι τῆς δ. τῆς δ.

XIII. 1. Ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν. ΡΛΑ. β.

ΚΔ. περὶ τῶν παραβολῶν.

2. καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοὶ, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἱστήκει.

3. καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς,
N. [Τέλος.] λέγων· ἰδοὺ, [Ἀρχή.] ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν, Τέλος τῆς ε.

4. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ

XIII, 3. N. τῇ ϛ. τῆς ε. [ἐν ἄλλοις, τῇ ε. τῆς δ.] ἑβδ. ε. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· [ἰδοὺ,] ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν [σπεῖραι.]

467. c. d. haec contrahit et in fine exhibet ζητοῦσί σε. v. ibid. 329. c. Lucam et Matthaeum coniungit et haec ita refert, ac ſi *unus* evangeliſta hoc narrarit Cyrill. V, c. 185. a. b.

XIII, 3. σπείρειν] σπεῖραι. E. Sic et Chryſ. VII, 471. b. ſed antea vulgatum. v. ibid. XII, 24.

ρὰ τὴν ὁδὸν· καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰ, καὶ κατ-
έφαγεν αὐτά.
ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ 5.
εἶχε γῆν πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ
τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς·
ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ 6.
τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη.
ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέ- 7.
βησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά.
ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν, καὶ 8.
ἐδίδου καρπὸν, ὃ μὲν ἑκατὸν, ὃ δὲ ἑξήκοντα,
ὃ δὲ τριάκοντα.
Τέλος τῆς ϛ. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. [Τέλος.] 9.
καὶ [Ἀρχή.] προσελθόντες οἱ μαθηταὶ, εἶπον 10. ΝΑ.
αὐτῷ· διατί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς;
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· ὅτι ὑμῖν δέδο- 11.
ται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν
οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται.
ΓΑΒ. ε. ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ περισ- 12.
σευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει,
Τέλος ἔν τισι τῆς ϛ. ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ. [Τέλος.]

διὰ

XIII, 10. ΝΑ. τῇ β. τῆς ϛ. ἑβδ. τ. κ. ἐ. προσελθόντες τῷ ἰησοῦ οἱ μαθηταὶ εἶπον αὐτῷ.

4. πετεινὰ] + τοῦ οὐρανοῦ. E. Orig. v. P.

5. βάθος] βάρος. E. v. Euth. 124.

11. τῶν οὐρανῶν] τοῦ θεοῦ t —. E. Vulgatum etiam Cyrill. I, a. 225. ibid. g. 86. fine varietate ex Luca. et 322. ex Matthaeo, fed τούτοις, loco ἐκείνοις.

13. διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι PAΓ. α.
βλέποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐκ
ἀκούουσιν, οὐδὲ συνιοῦσι.
14. καὶ ἀναπληροῦται * αὐτοῖς ἡ προφητεία
ἡσαΐου, ἡ λέγουσα· ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ
μὴ συνῆτε· καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ
μὴ ἴδητε.
15. ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου,
καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσι
τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ
τῇ καρδίᾳ * συνῶσι καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ
* ἰάσομαι αὐτούς.
16. ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ, ὅτι βλέπου- PAΔ. ε.
σι· καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν, ὅτι ἀκούει.
17. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται
καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε,
καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ
οὐκ ἤκουσαν.
18. ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπεί-
ροντος.
19. παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας, PAE. ς.
καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ ἁρ-
πάζει

14. ἐπ' αὐτοῖς] ἐπ' —. Sed Chrys. VII, 477. a. ἐπ'. VI, 71. d. Ioanni tribuit.

15. συνιῶσι] συνῶσι.

ibid. ἰάσωμαι] D. ἰάσομαι. Ita et in aliis locis, ubi haec laudantur, variant Codd. Graeci. ni ita reperissent, post καὶ non ita scripturi fuissent.

κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπει-
ρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ.
ὃ μικρότερον μέν ἐστι πάντων τῶν σπερμάτων· 32.
ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον * πάντων τῶν λα-
χάνων ἐστὶ καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν
Τέλος ἔν τι- τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατασκηνοῦν ἐν
σι τῆς ς. τῆς
δ. τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. [Τέλος.]
ΡΛΗ. ε. ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς· [Ἀρχή.] 33. ΝΓ.
ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν
Τινὰ ἐντεῦ- λαβοῦσα γυνὴ * ἔκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα
θεν ὑπερ- τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.
βαίνουσιν
ΡΛΘ. ς. ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦς ἐν παρα- 34.
εἰς τὸ, πάλιν βολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς
ὁμοία — θη- οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς·
σαυρῷ.
ΡΜ. ι. ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου 35.
λέγοντος· ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα
μου· ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς
κόσμου.
τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους, [Ἀρχή.] ἦλθεν εἰς τὴν 36. ΝΔ.
Τέλος τῆς δ. οἰκίαν ὁ ἰησοῦς· [Τέλος] καὶ προσῆλθον αὐτῷ
οἱ

XIII, 33. ΝΓ. τῇ β. τῆς ε. ἑβδ. ἔν τισιν· ε. ὁ κ. τὴν πα-
ραβολὴν ταύτην, ὁμοία.

XIII, 36. ΝΔ. τῇ ε. τῆς ς. ἑβδ. τ. κ. ε. ἐλθόντι τῷ ἰησοῦ
εἰς [τὴν] οἰκίαν [αὐτοῦ] προσῆλθον αὐτῷ.

32. μεῖζον] + πάντων. Poſt priorem edit. etiam in aliis
inveni. Item Birch.

33. ἐνέκρυψεν] D. ἔκρυψεν. Chryſoſt. VII, 483. b. c.
Cyrill. II, a. 614. et in fine τὸ ὅλον. Sine τὸ IV,
365. b.

36. ὁ ἰησοῦς] — E. In evangeliariis dicitur omitti.
Utrum

οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· Φράσον ἡμῖν
τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ.
37. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· ὁ σπείρων τὸ
καλὸν σπέρμα, ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
38. ὁ δὲ ἀγρὸς, ἐστιν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρ-
μα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ
ζιζάνια, εἰσὶν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ.
39. ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτὰ, ἐστιν ὁ διάβο-
λος· ὁ δὲ θερισμὸς, συντέλεια τοῦ αἰῶνός
ἐστιν· οἱ δὲ θερισταὶ, ἄγγελοί εἰσιν.
40. ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια, καὶ πυρὶ
* καίεται· οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ
αἰῶνος τούτου.
41. ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέ-
λους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασι-
λείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα, καὶ τοὺς
ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν.
42. καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ
πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς
τῶν ὀδόντων.

τότε

Utrum in principio, an in fine lectionis? Credo, in fine, ut in Mosq. f. qui habet οἰκίαν αὐτοῦ. Nam in principio habent, ut hic notatum est. Post meam priorem editionem iam aliquis etiam de evangeliariis incepit blaterare, quae nemo ante et post me, uti debebat, tractavit. Ignorant enim lectores, quot, quae et quoties eaedem lectiones in Evangeliariis singulis legantur. Magnum autem inter ea esse discrimen, satis iam docuit prior editio mea. Idem valet de Praxapostolis.

40. κατακαίεται] καίεται. Vulgatum, omisso τούτου. Cyrill. V, d. 81. VI, b. 529. v. 10. 15, 6.

τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος, ἐν 43.
τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα
Τέλος τῆς ε. ἀκούειν, ἀκουέτω. [Τέλος.]
καὶ ἐν τισι τῆς β. τῆς ε. πάλιν [Ἀρχή.] ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν 44. ΝΕ.
οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν
εὑρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψε, καὶ ἀπὸ τῆς χα-
ρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει, καὶ πάντα ὅσα ἔχει
πωλεῖ, καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον.
πάλιν [Ἀρχή.] ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν 45. ΝΕ.
οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ, ζητοῦντι καλοὺς
μαργαρίτας·
ὃς εὑρὼν ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην, ἀπελ- 46.
θὼν πέπρακε πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἠγόρα-
σεν αὐτόν.
Τινὰ εντεῦθεν ὑπερβαίνει εἰς τὸ ρμα. κεφ. πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν 47.
σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκ
παντὸς γένους συναγαγούσῃ·
ἣν, ὅτε ἐπληρώθη, ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν 48.
αἰγιαλὸν, καὶ καθίσαντες, συνέλεξαν τὰ κα-
λὰ εἰς ἀγγεῖα, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον.
Ὑπέρβα τοῦ ἁγίου. [Ὑπέρβα.]

οὕτως

XIII, 44. ΝΕ. τῇ ϛ. τῆς ϛ. [ἐν ἄλλοις, τῇ γ. τῆς ε.] ἑβδ. ε. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ.

XIII, 45. ΝΕ. ὀκτωβρίου γ. τοῦ ἁγίου διονυσίου τοῦ ἀρεοπαγίτου· ε. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ.

46. ὃς εὑρὼν] εὑρὼν δέ. Ε.

49. οὕτως ἔϛαι ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀφοριοῦσι τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων,

50. καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔϛαι ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

51. [Ἀρξου.] λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ· ναὶ κύριε. Ἄρξου τοῦ ἁγίου.

52. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν ὀυρανῶν, ὅμοιός ἐϛιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅϛις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.

53. καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετῆρεν ἐκεῖθεν. ΡΜΑ. α.

ΝΞ. 54. καὶ [Ἀρχή.] ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν. [Τέλος.] ὥϛε ἐκπλήττεσθαι αὐτοὺς, καὶ λέγειν· πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις; Τέλος τῆς σ. καὶ τοῦ ἁγίου.

55. ὀυχ οὗτός ἐϛιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; ὀυχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται μαριὰμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ

XIII, 54. ΝΞ. τῇ β. τῆς ζ. ἑβδ. τ. κ. ἐ. ἦλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ καὶ ἐδίδασκε τοὺς ὄχλους ἐν τῇ συναγωγῇ.

52. εἰς τὴν βασιλείαν] τῇ βασιλείᾳ t ἐν τῇ βασιλείᾳ. E. εἰς poſt εις facile excidit. Cyrill. IV, 316. τῇ βασιλείᾳ, ſed et πλουσίῳ, loco οἰκοδεσπότῃ. Sic rurſus 750. 880. I, a. 286. 614. tandem ibid. g. 292. οἰκοδεσπότῃ.

φοὶ αὐτοῦ ἰάκωβος, καὶ ἰωσῆς, καὶ σίμων,
καὶ ἰούδας;
καὶ αἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς 56.
εἰσι; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα;
ΡΜΒ. α. καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν 57.
αὐτοῖς· οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν
τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.
Τέλος τῆς β. καὶ ἐν ἄλλοις, τῆς γ. τῆς ε. καὶ τῆς παραμονῆς. καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς, διὰ 58.
τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν. [Τέλος.]

-ΚΕ. περὶ ἰωάννου καὶ ἡρώδου.

ΡΜΓ. β. Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ [Ἀρχή.] ἤκουσεν ἡρώ- XIV, 1.
δης ὁ τετράρχης τὴν ἀκοὴν ἰησοῦ, ΝΖ.
καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ἰωάν- 2.
νης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νε-
κρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν
ἐν αὐτῷ.
ΡΜΔ. β. ὁ γὰρ ἡρώδης κρατήσας τὸν ἰωάννην, ἔδησεν 3.
αὐτὸν, καὶ ἔθετο ἐν φυλακῇ, διὰ ἡρωδιάδα
τὴν γυναῖκα φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.
ἔλεγε γὰρ αὐτῷ ὁ ἰωάννης· οὐκ ἔξεστί σοι 4.
ἔχειν αὐτήν.
καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἐφοβήθη τὸν 5.
ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

γενε-

XIV, 1. ΝΖ. τῇ γ. τῆς ζ. [ἐν ἄλλοις, τῇ δ. τῆς ε.] ἑβδ. καὶ τῇ κθ. τοῦ αὐγούστου εἰς τὴν ἀποτομὴν τοῦ προδρόμου, εἰς τὸν ὄρθρον· τ. κ. ε. ἤκουσεν ἡρώδης ὁ τετράρχης.

XIV, 3. φιλίππου] — Ε.

6. γενεσίων δὲ ἀγομένων τοῦ ἡρώδου, ὠρχήσατο ΡΜΕ. ϛ.
ἡ θυγάτηρ τῆς ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ, καὶ
ἤρεσε τῷ ἡρώδῃ·
7. ὅθεν μεθ' ὅρκου ὡμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ
ἐὰν αἰτήσηται.
8. ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς,
δός μοι, φησὶν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν
ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.
9. καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεύς· διὰ δὲ τοὺς ὅρκους
καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσε δοθῆναι.
10. καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισε τὸν ἰωάννην ἐν
τῇ φυλακῇ.
11. καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ
ἐδόθη τῷ κορασίῳ· καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ αὐτῆς.
12. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν
τὸ σῶμα, καὶ ἔθαψαν αὐτό· καὶ ἐλθόντες
ἀπήγγειλαν τῷ ἰησοῦ.
13. καὶ ἀκούσας ὁ ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ΡΜΞ. γ.
ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν. καὶ
ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι, ἠκολούθησαν αὐτῷ
πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων. [Τέλος.] Τέλος τῆς ϛ. καὶ τοῦ ἁγίου.
ΝΗ. 14. καὶ ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦς [Ἀρχή.] εἶδε πολὺν ὄχ-
λον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' * αὐτοῖς, καὶ ἐθε-
ράπευσε τοὺς ἀῤῥώστους αὐτῶν.

ΚΞ.

XIV, 14. ΝΗ. κυριακῇ η. τ. κ. ἑ. [ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦς] εἶδεν [ὁ ἰησοῦς] πολὺν ὄχλον.
6. ἀγομένων] γενομένων. E. Ita tamen Chryfoft. VII, 495. e.
12. σῶμα] πτῶμα. E.
14. ὁ ἰησοῦς] v. P.
ἐπ' αὐτοὺς] ἐπ' αὐτοῖς. v. Euth. 141.

ΚΞ. περὶ τῶν ε. ἄρτων καὶ τῶν β. ἰχθύων.

ΡΜΖ. α. ὀψίας δὲ γενομένης, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μα- 15.
θηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· ἔρημός ἐςιν ὁ τόπος,
καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρῆλθεν· ἀπόλυσον τοὺς
ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας, ἀγο-
ράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα.
ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐ χρείαν ἔχουσιν 16.
ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.
οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ 17.
πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας.
ὁ δὲ εἶπε· φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε. 18.
καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ 19.
τοὺς χόρτους, * λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ
τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν,
εὐλόγησε· καὶ κλάσας, ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς
τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις.
καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ 20.
ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα
κοφίνους πλήρεις.
οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχί- 21.
λιοι, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.
ΡΜΗ. ϛ. καὶ εὐθέως [Ἀρχή.] ἠνάγκασεν ὁ ἰησοῦς τοὺς 22. ΝΘ.
μαθητὰς * ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προ-
άγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ
Τέλος τῆς κυριακῆς. τοὺς ὄχλους. [Τέλος.]

καὶ

XIV, 22. ΝΘ. κυριακῇ θ. τ. κ. ε. ἠνάγκασεν ὁ ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς [αὐτοῦ] ἐμβῆναι.

19. καὶ λαβὼν] καὶ —.

22. ὁ ἰησοῦς] — E.

μαθητὰς αὐτοῦ] αὐτοῦ —.

23. καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ΡΜΘ. δ.
ὄρος κατ᾽ ἰδίαν προσεύξασθαι.

ΚΖ. περὶ τοῦ ἐν θαλάσσῃ περιπάτου.

ὀψίας δὲ γενομένης, μόνος ἦν ἐκεῖ.
24. τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάττης ἦν, ΡΝ. δ.
βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ
ἐναντίος ὁ ἄνεμος.
25. τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἀπῆλθε πρὸς
αὐτοὺς ὁ ἰησοῦς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσ-
σης.
26. καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θά-
λασσαν περιπατοῦντα, ἐταράχθησαν, λέγον-
τες, ὅτι φάντασμά ἐστι· καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου
ἔκραξαν.
27. εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, λέγων·
θαρσεῖτε· ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.
28. ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ πέτρος, εἶπε· κύριε, εἰ ΡΝΑ. ι.
σὺ εἶ, κέλευσόν με πρός σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ
ὕδατα.
29. ὁ δὲ εἶπεν· ἐλθέ. καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ
πλοίου ὁ πέτρος, περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα
ἐλθεῖν πρὸς τὸν ἰησοῦν.
30. βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν, ἐφοβήθη· καὶ
ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι, ἔκραξε, λέγων·
κύριε, σῶσόν με.

εὐθέως

25. ἀπῆλθε] ἦλθε. E. v. P. Suis verbis refert Cyrill V, a. 508.
ὁ ἰησοῦς] — E.
28. αὐτῷ ὁ] αὐτῷ — D.

εὐθέως δὲ ὁ ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἐπε- 31.
λάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· ὀλιγόπιστε,
εἰς τί ἐδίστασας;

ΡΝΒ. ϛ. καὶ ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν 32.
ὁ ἄνεμος.

οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ, ἐλθόντες προσεκύνησαν 33.
αὐτῷ, λέγοντες· ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ.

καὶ διαπεράσαντες, ἦλθον εἰς τὴν γῆν γεννη- 34.
Τέλος τῆς κυριακῆς. σαρέτ. [Τέλος.]

ΡΝΓ. β. καὶ [Ἀρχή.] ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ 35. Ξ.
τόπου ἐκείνου, ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περί-
χωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάν-
τας τοὺς κακῶς ἔχοντας·

καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα μόνον ἅψωνται 36.
τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι
ἥψαντο, διεσώθησαν.

ΚΗ. περὶ τῆς παραβάσεως τῆς ἐντολῆς τοῦ θεοῦ.

ΡΝΔ ϛ. Τότε προσέρχονται τῷ ἰησοῦ οἱ ἀπὸ ἱεροσο- XV, 1.
λύμων γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, λέγον-
τες·

διατί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσι τὴν πα- 2.
ράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται
τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν.

ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· διατί καὶ 3.
ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ
διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν;

ὁ

XIV, 35. Ξ. τῇ δ. τῆς ζ. [ἐν ἄλλοις· τῇ ε. τῆς ε.] ἑβδ. τ. κ. ἑ. ἐπιγνόντες τὸν ἰησοῦν οἱ ἄνδρες [τοῦ τόπου ἐκείνου.] τῆς γῆς γεννησαρὲτ, ἀπέστειλαν εἰς ὅλην.

4. ὁ γὰρ θεὸς ἐνετείλατο, λέγων· τίμα τὸν πατέρα * καὶ τὴν μητέρα· καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω.

5. ὑμεῖς δὲ λέγετε· ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ, δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, καὶ οὐ μὴ τιμήσῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ.

6. καὶ ἠκυρώσατε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν.

7. ὑποκριταὶ, καλῶς προεφήτευσε περὶ ὑμῶν ἠσαΐας, λέγων·

8. ἐγγίζει μοι ὁ λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ τοῖς χείλεσί με τιμᾷ· ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόῤῥω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ·

9. μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων.

10. καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον, εἶπεν αὐτοῖς· ἀκούετε καὶ συνίετε.

11. οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. [Τέλος.] Τέλος τῆς δ.

τότε

XV. 4. ἐνετείλατο] εἶπε. E. Versu 6. est ἐντολήν. Cyrill. I, a. 238. 573. plura alia mutat.

πατέρα σου] σου —.

8. ἐγγίζει μοι] — E.

τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ] — E. Nullus bonus Cod. hic aliquid omittit. Diserte explicat Euth.

ΡΝΕ. ι. τότε [Ἀρχή.] προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐ- 12. ΞΑ.
τοῦ, εἶπον αὐτῷ· οἶδας, ὅτι οἱ Φαρισαῖοι
ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν;
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε· πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ 13.
ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος, ἐκριζω-
θήσεται.
ΡΝΣ. ε. ἄφετε αὐτούς· ὁδηγοί εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν· 14.
τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς
βόθυνον πεσοῦνται.
ΡΝΖ. ς. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πέτρος, εἶπεν αὐτῷ· φρά- 15.
σον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην.
ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν· ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί 16.
ἐστε;
οὔπω νοεῖτε, ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς 17.
τὸ στόμα, εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς ἀφε-
δρῶνα ἐκβάλλεται;
τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος, ἐκ τῆς 18.
καρδίας ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄν-
θρωπον.
ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ 19.
πονηροὶ, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαὶ,
ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι.
ταῦτά ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ 20.
δὲ ἀνίπτοις χερσὶ φαγεῖν, οὐ κοινοῖ τὸν ἄν-
θρωπον.

καὶ

XV, 12. ΞΑ. τῇ ε. τῆς ζ. ἑβδ. τ. κ. ε. προσῆλθον τῷ ἰησοῦ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ εἶπον αὐτῷ.

14. πεσοῦνται] ἐμπεσοῦνται. B.

21. καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν
ΞΒ. [Ἀρχή.] ἐις τὰ μέρη τύρου καὶ σιδῶνος.
[Τέλος.] Τέλος τῆς ε. καὶ ἐν ἄλλοις, τῆς ε. τῆς ε.

ΚΘ. περὶ τῆς χαναναίας.

22. καὶ ἰδοὺ, γυνὴ χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκεί-
νων ἐξελθοῦσα, ἐκραύγασεν, αὐτῷ λέγουσα·
ἐλέησόν με κύριε, υἱὲ δαυὶδ, ἡ θυγάτηρ
μου κακῶς δαιμονίζεται.
23. ὁ δὲ ὀυκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελ-
θόντες ὁι μαθηταὶ αὐτοῦ, ἠρώτων αὐτὸν, λέ-
γοντες· ἀπόλυσον αὐτὴν, ὅτι κράζει ὄπισθεν
ἡμῶν.
24. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, ἔιπεν· ὀυκ ἀπεςάλην ἐι μὴ ΡΝΗ. ε.
ἐις τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα ὄικου
ἰσραήλ.
25. ἡ δὲ ἐλθοῦσα * προσεκύνησεν αὐτῷ, λέγουσα· ΡΝΘ. ϛ.
κύριε, βοήθει μοι.
26. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, ἔιπεν· ὀυκ ἔςι καλὸν λαβεῖν
τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυ-
ναρίοις.

ἡ

XV, 21. ΞΒ. κυριακῇ ιζ. ἤτοι τῆς χαναναίας. τ. κ. ἑ. [ἦλθεν] ἐισῆλθεν ὁ ἰησοῦς ἐις τὰ μέρη τύρου καὶ σιδῶνος. Χρὴ γιγώσκειν, ὅτι τὸ ἐυαγγέλιον τοῦτο τῆς χαναναίας, διὰ τὸ πολλάκις συμβαίνειν γίνεσθαι τὸ πάσχα ἔξω, ὧδε μὲν ὀυ χωρεῖ ἀναγινώσκεσθαι ἐις τὰ σαββατοκυριακὰ τοῦ ματθαίου, ὅτι ὀυδέποτε ἀνεγνώσθησαν ιζ. κυριακαί. ἀναγινώσκεται δὲ ἐις τὸν λουκᾶν, κυριακῇ πρὸ τοῦ φαρισαίου, [Luc. 18, 10.] ἔιπερ ἄρα λείψει ὁ λουκᾶς, διὰ τὸ μηκύνεσθαι τὸ πάσχα.

25. προσεκύνει] προσεκύνησεν. v. P.

ἡ δὲ εἶπε· ναὶ κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια 27.
ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ
τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν.
τότε ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῇ· ὦ 28.
γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς
θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς
Τέλος τῆς κυριακῆς. ὥρας ἐκείνης. [Τέλος.]

Λ. περὶ τῶν θεραπευθέντων ὄχλων.

καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ ἰησοῦς, [Ἀρχή.] ἦλ- 29. ΞΓ.
θε παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς γαλιλαίας· καὶ
ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος, ἐκάθητο ἐκεῖ.
καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ, ἔχοντες 30.
μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς, τυφλοὺς, κωφοὺς, κυλ-
λοὺς, καὶ ἑτέρους πολλούς· καὶ ἔρριψαν αὐ-
τοὺς παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἰησοῦ· καὶ ἐθερά-
πευσεν αὐτούς.
ὥστε τοὺς ὄχλους θαυμάσαι βλέποντας, κω- 31.
φοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς, χωλοὺς πε-
ριπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ
Τέλος τῆς ϛ. ἐδόξασαν τὸν θεὸν ἰσραήλ. [Τέλος.]

ΛΑ. περὶ τῶν ἑπτὰ ἄρτων.

ΡΞ. ϛ. [Ἀρχή.] ὁ δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς ΞΔ. 32.
μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπε· σπλαγχνίζομαι ἐπὶ
τὸν

XV, 29. ΞΓ. τῇ ϛ. τῆς ζ. [ἐν ἄλλοις, τῇ ϛ. τῆς ε.] ἑβδ. τ. κ. ἑ. [μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ ἰησοῦς.] ἦλθεν [ὁ ἰησοῦς] παρὰ τὴν θάλασσαν.

XV, 32. ΞΔ. σαββάτῳ θ. τ. κ. ἑ. προσκαλεσάμενος ὁ ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ.

30. τοῦ ἰησοῦ] αὐτοῦ. E.

31. θαυμάσαι, βλέποντας κωφοὺς] θαυμάσαι βλέποντας, κωφούς. v. P.

τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη * ἡμέραι τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς * νήστις οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ.
33. καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι, ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον;
34. καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· πόσους ἄρτους ἔχετε; οἱ δὲ εἶπον· ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια.
35. καὶ ἐκέλευσε τοῖς ὄχλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν.
36. καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας, εὐχαριστήσας, ἔκλασε, καὶ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· οἱ δὲ μαθηταὶ τῷ ὄχλῳ.
37. καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἑπτὰ σπυρίδας πλήρεις.
38. οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.
39. καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, * ἀνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια μαγδαλά. [Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.

Καὶ

32. ἡμέρας] ἡμέραι.
νήστεις] νήστις t νῆστις. A. v. P. h. l. et ad Marc. 8, 3.
39. ἐνέβη] ἀνέβη.
μαγδαλὰ] μαγαδάν. E. Nullus bonus Cod. hic aberrat, praeter Wetst. D. et Vat. 1209. qui non tam nobiles, quam noti sunt critico.

ΡΞΑ. δ. Καὶ [Ἀρχή.] προσελθόντες ὁι Φαρισαῖοι καὶ XVI, 1.
σαδδουκαῖοι, πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν ΞΕ.
σημεῖον ἐκ του̃ οὐρανου̃ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς.
ΡΞΒ. ε. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, ἔιπεν αὐτοῖς· ὀψίας γενο- 2.
μένης λέγετε, ἐυδία· πυῤῥάζει γὰρ ὁ οὐρα-
νός.

καὶ

XVI, 1. ΞΕ. τῇ β. τῆς η. [ἐν ἄλλοις, τῆς ς.] ἑβδ. τ. κ. ἑ. προσελθόντες τῷ ἰησοῦ Φαρισαῖοι καὶ σαδδουκαῖοι. Ἔν τισι καὶ οὕτως ἕυρον. Τ. κ. ἑ., ἕως, οὐ δύνασθε. (v. 3.) ἑξῆς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν. (κατὰ λουκᾶν κεφ. κα.) ἕως, γυναῖκα χήραν. καὶ μετὰ ταῦτα· (κατὰ ἰωάννην κεφ. ιγ.) λέγουσιν αὐτῷ ὁι ἰουδαῖοι· τί οὖν, ἕως, διδοὺς τῷ κόσμῳ. Ἐπιγράφεται δὲ, ἐις ἀνομβρίαν.

XVI, 2. ὀψίας — 3. οὐ δύνασθε] — E. v. P. Hieronymus, Hieronymus, inquam, criticus acutus, diligens et fide dignus, dicit, haec in plerisque Codd. abeſſe. Quaeſtio eſt, quod habuerit ad manus, deinde quales; graecos an latinos, perpetui textus, an evangeliaria? Nonne vero etiam divinum Originem ſuum, qui ei, ut equus Troianus, (Virgil. Aen. II, 15.), inſtar montis Sina et Sion eſt, excuſare voluit, quod ea non eſt interpretatus? Addit enim: *ſenſusque manifeſtus eſt.* Quis vero de verbis temere inſertis quaerit, ſintne dilucida, an obſcura? Immo in eiusmodi locis Hieronymus ipſe alibi addit: *ergo radenda, ergo delenda.* Lectionaria pleraque hunc totum locum omittunt, ut ex priore edit. mea discitur. At enim vero habet praeter Mosq. ω. cui non multum tribuo, antiquiſſimum Aug. 4. fol. 260. cum indice, ἐις ἀνομβρίαν: In aliis evangeliariis ἐις ἀνομβρίαν notatur Marci κεφ. ια. Ergo alius hanc, alius aliam lectionem ſcripſit. Griesb. comment. crit. p. 154. ita habet: criticae artis ſtudioſos admonitos *Ipſe* (Ἀυτός.) *cupio*, non ſine cautione adhibita Hieronymo *tenere ſecundam* eſſe. —

3. καὶ πρωΐ, σήμερον χειμών· πυῤῥάζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός. ὑποκριταὶ, τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε;

4. γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς, ἀπῆλθε. ΡΞΓ. ς.

5. καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν, ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν. [Τέλος.] ΡΞΔ. β. Τέλος ἐν τισι τῆς β. τῆς ς.

ΞΣ. 6. ὁ δὲ [Ἀρχή.] ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς·

ΛΒ. περὶ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων.

ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων. [Τέλος.] Τέλος τῆς β.

7. οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς, λέγοντες· ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. ΡΞΕ. ς.

γνοὺς

XVI, 6. ΞΣ. τῇ γ. τῆς η. [ἐν ἄλλοις, τῆς ς.] ἑβδ. ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ὁρᾶτε.

esse. — Cum reverentia ausculto, ut tironem decet. Vide praeterea Chrys. VII, 540. totam paginam, inprimisque d. ubi est: ὑποκριτὰς ἑτέρωθι (*alibi* ergo, non *hic.*) καλεῖ. Hoc rursus aliquos infatuavit, ut tollerent ὑποκριταί. Quae crisis!

2. ὑποκριταὶ] — E. v. P. Chrysost. VII, 540. b. et ibid. d.

4. γενεὰ] καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· γενεά. E. v. P. Euth. 142.

καταλιπὼν] optionem dat Chrys. VII, 540. c. 541. c. inter καταλιπὼν et ἀφείς. Cyrill. I, g. 303. non haec, sed Matth. 12, 38. respicit.

γνοὺς δὲ ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· τί διαλογί- 8.
ζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ
ἐλάβετε;
οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε 9.
ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων, καὶ πόσους κο-
φίνους ἐλάβετε;
οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων, 10.
καὶ πόσας σπυρίδας ἐλάβετε;
πῶς οὐ νοεῖτε, ὅτι οὐ περὶ ἄρτου εἶπον ὑμῖν, 11.
προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων
καὶ σαδδουκαίων;
τότε συνῆκαν, ὅτι οὐκ εἶπε προσέχειν ἀπὸ 12.
τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου, ἀλλ' ἀπὸ τῆς διδα-
Τέλος τῆς γ. χῆς τῶν φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων. [Τέ-
λος.]

ΛΓ. περὶ τῆς ἐν καισαρείᾳ ἐπερωτήσεως.

ρξξ. α. ['Αρχή.] ἐλθὼν δὲ ὁ ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη και- 13. ΞΖ.
σαρείας τῆς φιλίππου, ἠρώτα τοὺς μαθη-
τὰς αὐτοῦ, λέγων· τίνα με λέγουσιν οἱ ἄν-
θρωποι εἶναι, τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

οἱ

XVI, 13. ΞΖ. ἰουνίου κθ. τῶν ἁγίων ἀποστόλων πέτρου καὶ παύλου, εἰς τὴν λειτουργίαν, καὶ εἰς ἐγκαίνια ναοῦ [ἐν ἄλλοις, δεκεμβρίου κγ.] τ. κ. ἐ. ἐλθὼν ὁ ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη.

8. εἶπεν αὐτοῖς] εἶπε.. E.

11. ἄρτου] ἄρτων. D.

προσέχειν ἀπὸ] προσέχειν, ἀλλ' ἀπὸ t προσέχειν, προσέχετε δὲ ἀπὸ t προσέχετε δὲ ἀπὸ t προσέχετε ἀπό. E. V. P.

14. οἱ δὲ εἶπον· οἱ μὲν, ἰωάννην τὸν βαπτιστήν·
ἄλλοι δὲ, ἠλίαν· ἕτεροι δὲ, ἱερεμίαν, ἢ ἕνα
τῶν προφητῶν.
15. λέγει αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;
16. ἀποκριθεὶς δὲ σίμων πέτρος, εἶπε· σὺ εἶ ὁ
χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος.
17. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ· μακά- ΡΞΖ. ι.
ριος εἶ σίμων βὰρ ἰωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα
οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ
ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
18. κἀγὼ δέ σοι λέγω, ὅτι σὺ εἶ πέτρος, καὶ
ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν
ἐκκλησίαν· καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσου-
σιν αὐτῆς· [Τέλος] Τέλος τῶν
19. καὶ δώσω σοι τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν ἐγκαινίων
οὐρανῶν· καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσαι καὶ δεκεμ-
δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς βρίου κγ.
ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσαι λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Τέλος τῶν
[Τέλος.] ἀποστόλων.
ΞΗ. 20. τότε [Ἀρχή.] διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς αὐ- ΡΞΗ. β.
τοῦ, ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν, ὅτι αὐτός ἐστιν ἰησοῦς
ὁ χριστός.
21. ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἀπελθεῖν εἰς
ἱερο-

XVI, 20. ΞΗ. τῇ δ. τῆς η. [ἐν ἄλλοις, τῆς ς.] ἑβδ. τ. γ
, ε. διεστείλατο ὁ ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.
20. διεστείλατο] ἐπετίμησε. E. v. P.
ἰησοῦς] — A. v. P. Evangeliaria Goth
habent ſolam lectionem 13 — 19
hoc fol. 253.

γνοὺς δὲ ὁ ἰησοῦς, ἔιπεν ἀυτοῖς· τί διαλογί- 8.
ζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους ὀυκ
ἐλάβετε;
ὄυπω νοεῖτε, ὀυδὲ μνημονέυετε τοὺς πέντε 9.
ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων, καὶ πόσους κο-
φίνους ἐλάβετε;
ὀυδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων, 10.
καὶ πόσας σπυρίδας ἐλάβετε;
πῶς ὀυ νοεῖτε, ὅτι ὀυ περὶ ἄρτου ἔιπον ὑμῖν, 11.
προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων
καὶ σαδδουκαίων;
τότε συνῆκαν, ὅτι ὀυκ ἔιπε προσέχειν ἀπὸ 12.
τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου, ἀλλ' ἀπὸ τῆς διδα-
Τέλος τῆς γ. χῆς τῶν φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων. [Τέ-
λος.]

ΛΓ. περὶ τῆς ἐν καισαρείᾳ ἐπερωτήσεως.

ΡΞΣ. α. [Ἀρχή.] ἐλθὼν δὲ ὁ ἰησοῦς ἐις τὰ μέρη και- 13. ΞΖ.
σαρείας τῆς φιλίππου, ἠρώτα τοὺς μαθη-
τὰς ἀυτοῦ, λέγων· τίνα με λέγουσιν ὁι ἄν-
θρωποι ἔιναι, τὸν ὑιὸν τοῦ ἀνθρώπου.

ὁι

XVI, 13. ΞΖ. ἰουνίου κθ. τῶν ἁγίων ἀποστόλων πέτρου καὶ παύλου, ἐις τὴν λειτουργίαν, καὶ ἐις ἐγκαίνια ναοῦ [ἐν ἄλλοις, δεκεμβρίου κγ.] τ. κ. ἐ. ἐλθὼν ὁ ἰησοῦς ἐις τὰ μέρη.

8. ἔιπεν ἀυτοῖς] ἔιπε.. E.

11. ἄρτου] ἄρτων. D.

προσέχειν ἀπὸ] προσέχειν, ἀλλ' ἀπὸ t προσέχειν, προσέχετε δὲ ἀπὸ t προσέχετε δὲ ἀπὸ t προσέχετε ἀπό. E. v. P.

14. οἱ δὲ εἶπον· οἱ μὲν, ἰωάννην τὸν βαπτιστήν·
ἄλλοι δὲ, ἠλίαν· ἕτεροι δὲ, ἱερεμίαν, ἢ ἕνα
τῶν προφητῶν.
15. λέγει αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;
16. ἀποκριθεὶς δὲ σίμων πέτρος, εἶπε· σὺ εἶ ὁ
χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος.
17. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ· μακά- ΡΞΖ. ι.
ριος εἶ σίμων βὰρ ἰωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα
οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ᾽ ὁ πατήρ μου ὁ
ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
18. κἀγὼ δέ σοι λέγω, ὅτι σὺ εἶ πέτρος, καὶ
ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν
ἐκκλησίαν· καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσου-
σιν αὐτῆς· [Τέλος] Τέλος τῶν
19. καὶ δώσω σοι τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν ἐγκαινίων
οὐρανῶν· καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσαι καὶ δεκεμ-
δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς βρίου κγ.
ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσαι λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Τέλος τῶν
[Τέλος.] ἀποστόλων.
ΞΗ. 20. τότε [Ἀρχή.] διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς αὐ- ΡΞΗ. β.
τοῦ, ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν, ὅτι αὐτός ἐστιν ἰησοῦς
ὁ χριστός.
21. ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἀπελθεῖν εἰς
ἱερο-

XVI, 20. ΞΗ. τῇ δ. τῆς η. [ἐν ἄλλοις, τῆς ϛ.] ἑβδ. τ. κ. ,ε. διεστείλατο ὁ ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

20. διεστείλατο] ἐπετίμησε. E. v. P.
ἰησοῦς] — A. v. P. Evangeliaria Goth. et Aug. 4. habent solam lectionem 13 — 19. Illud fol. 255. hoc fol. 253.

ἱεροσόλυμα, καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν
πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμμα-
τέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέ-
ρᾳ ἐγερθῆναι.
ΡΞΘ. ϛ. καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ πέτρος, ἤρξατο 22.
ἐπιτιμᾷν αὐτῷ, λέγων· ἵλεώς σοι κύριε· οὐ
μὴ ἔσαι σοι τοῦτο.
ὁ δὲ σραφεὶς, εἶπε τῷ πέτρῳ· ὕπαγε ὀπίσω 23.
μου σατανᾶ, σκάνδαλόν μου εἶ· ὅτι οὐ φρο-
νεῖς τὰ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώ-
πων.
ΡΟ. β. τότε ὁ ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· 24.
[Ἀρχή.] εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ΞΘ.
ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σαυ-
Τέλος τῆς δ. ρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι· [Τέλος.]
ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, 25.
ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ᾽ ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυ-
χὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν.
τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσ- 26.
μον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζη-
μιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα
τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;
ΡΟΑ. ι. μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι 27.
ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μετὰ τῶν
ἀγγέ-

XVI, 24. ΞΘ. τῇ ε. τῆς κ. [ἐν ἄλλοις, τῆς ϛ.] ἑβδ. ἐ. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· εἴ τις θέλει.

23. σραφεὶς] ἐπισραφείς. E. Elegantius ſane, ſed ob id ipſum ſuſpectum.

ἀγγέλων αὐτοῦ· καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ
κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ.
28. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰσί τινες * ὧδε * ἑστῶτες, ΡΟΒ. β.
οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν
ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ
βασιλείᾳ αὐτοῦ. [Τέλος.] Τέλος τῆς ε.

ΛΔ. περὶ τῆς μεταμορφώσεως.

XVII, 1. Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ [Ἀρχή.] παραλαμβά-
O. νει ὁ ἰησοῦ τὸν πέτρον, καὶ ἰάκωβον, καὶ
ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ ἀναφέρει
αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν.
2. καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ
ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αυτοῦ ὡς ὁ ἥλιος· τὰ
δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς.
3. καὶ ἰδοὺ, ὤφθησαν αὐτοῖς μωσῆς καὶ ἠλίας,
μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες.
4. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πέτρος, εἶπε τῷ ἰησοῦ· κύ-
ριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποι-
ήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνὰς, σοὶ μίαν, καὶ
μωυσῇ μίαν, καὶ μίαν ἠλίᾳ.

ἔτι

XVII, 1. O. τῇ ς. τοῦ αὐγούστου, τῆς μεταμορφώσεως, εἰς τὴν λειτουργίαν· τ. κ. ἑ. παραλαμβάνει ὁ ἰησοῦς.

27. τὴν πρᾶξιν] τὰ ἔργα. E. Utrunque Chryſ. VII, 560. a. c. Unde autem arripuit ἔργα; ex hymno. v. 561. a. coll. 560. fin. ἔργα habet etiam Cyrill. III, 30. 47. Idem alibi multoties hunc verſum habet. Sed non eſt huius loci ſingula referri.

28. τῶν ὧδε ἑστηκότων] τῶν ὧδε ἑστώτων. A. ὧδε ἑστῶτες. v. P. Wetſt. Alter. Birch. Quatuor Augg. habent ἑστῶτες, ſed tres ſimul ſervant τῶν.

XVII, 2. φῶς] χιών. E. Nullus, niſi infimi Codd. habent. Vulgatum etiam Cyrill. II, 59.

ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, νεφέλη φωτεινὴ 5.
ἐπεσκίασεν αὐτούς· καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῆς
νεφέλης, λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ
ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε.
καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ, ἔπεσον ἐπὶ πρόσ- 6.
ωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα.
καὶ προσελθὼν ὁ ἰησοῦς, ἥψατο αὐτῶν, καὶ 7.
εἶπεν· ἐγέρθητε, καὶ μὴ φοβεῖσθε
ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, οὐδέ- 8.
να εἶδον, εἰ μὴ τὸν ἰησοῦν μόνον.
καὶ καταβαινόντων αὐτῶν * ἐκ τοῦ ὄρους, 9.
ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, λέγων· μηδενὶ
Τέλος τῆς μεταμορφώσεως. εἴπητε τὸ ὅραμα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. [Τέλος.]
ΡΟΓ. ϛ. καὶ [Ἀρχή.] ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ 10. ΟΑ.
αὐτοῦ, λέγοντες· τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέ-
γουσιν, ὅτι ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον;
ὁ δὲ ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· ἠλίας 11.
μὲν ἔρχεται πρῶτον, καὶ ἀποκαταστήσει
πάντα.
λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ἠλίας ἤδη ἦλθε· καὶ οὐκ 12.
ἐπέγνωσαν αὐτόν· ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ,
ὅσα ἠθέλησαν· οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν.

τότε

XVII, 10. ΟΑ. τῇ ϛ. τῆς η. [ἐν ἄλλοις, τῆς ϛ.] ἑβδ. τ. κ. ἑ. ἐπηρώτησαν τὸν ἰησοῦν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

5. φωτεινὴ] φωτός. D. v. P. Bis vulgat. Chryſ. VII, 569. d. e. Cyrill. V, a. 510.

9. ἀπὸ τοῦ] ἐκ τοῦ v. Euth. II, 394.

13. τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ, ὅτι περὶ ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς. [Τέλος.] Τέλος ἔν τισι τῆς ς. τῆς ς.

ΛΕ. περὶ τοῦ σεληνιαζομένου.

ΟΒ. 14. καὶ ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον, [Ἀρχή.] ΡΟΔ. ε.
προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος, γονυπετῶν * αὐτὸν,

15. καὶ λέγων· κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱὸν, ὅτι σεληνιάζεται, καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ.

καὶ

XVII, 14. ΟΒ. κυριακῇ ι. τ. κ. ἑ. [προσῆλθε τῷ ἰησοῦ ἄνθρωπος γονυπετῶν] ἄνθρωπός τις προσῆλθε τῷ ἰησοῦ γονυπετῶν αὐτὸν καὶ λέγων.

14. γονυπετῶν αὐτῷ] γονυπετῶν αὐτόν.

15. πολλάκις posterius] ἐνίοτε. E. v. P. Origenem l. l. vindicare etiam secundum πολλάκις, intelligit quivis graece doctus. Ἐνίοτε ibi idem est, quod ὁτέ. Πολλάκις vero ad utrumque membrum pertinet. Si enim ἐνίοτε repugnaret τῷ πολλάκις, ὁτὲ quoque repugnaret. Utraque particula notat *modo — modo.* Fateor tamen, me ita non fuisse scripturum. Verum Origenes saepius modo negligenter, modo obscure, modo nec graece scribit. Hinc accidit, ut infimi et stultissimi scribae Codd. Wetst. D. 1. ex quibus Griesbachius *suam recensionem occidentalem* exscalpsit, auctoritate Origenis ἐνίοτε loco posterioris πολλάκις in contextum importarent. Nonne ergo hoc loco et innumerabilibus pluribus isti Codices ex Origene corrupti deprehenduntur? Quid, quod Griesbachius ipse (Αὐτός.) ἐνίοτε apud Orig. pro verbis textus acceperat? Se ergo (in comment. crit. pag. 145.) excusat, quod ἐνίοτε non intellexit. Me eodem loco deinceps continuo accusat, quod ἐνίοτε non intellexerim. Qui stupor!

καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, 16.
καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι.
ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς, εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπι- 17.
στος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι μεθ᾽
ὑμῶν; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι
αὐτὸν ὧδε.
καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν 18.
ἀπ᾽ αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον· καὶ ἐθεραπεύθη ὁ
Τέλος τῆς ς. παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. [Τέλος.]
ΡΟΕ. ε. τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ ἰησοῦ κατ᾽ 19.
ἰδίαν, εἶπον· διατί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκ-
βαλεῖν αὐτό;
ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· διὰ τὴν ἀπιστίαν 20.
ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν
ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ·
μετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται·
καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν.
τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται, εἰ μὴ ἐν 21.
προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.
ΡΟϚ. ϛ. ἀναστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ, 22.
εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώ-
πων,

καὶ

20. ἀπιστίαν] ὀλιγοπιστίαν. E. v. P. et Griesb. comment. crit. p. 146.

21. τοῦτο δὲ — νηστείᾳ] — E. v. P. Mill. Sabatier. Griesb. l. l. Birch. Chrysostomus urget νηστείαν et εὐχήν. VII, 518. a. b. Habet etiam VII, 581. II, 309. IV, 300. V, 531.

23. καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέ-
ρᾳ ἐγερθήσεται. [Τέλος.] καὶ ἐλυπήθησαν Τέλος τῆς
σφόδρα. κυριακῆς.

ΛϚ. περὶ τῶν αἰτούντων τὰ δίδραχμα.

ΟΓ. 24. ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς καπερναοὺμ, [Ἀρχή.] ΡΟΖ. ι.
προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ
πέτρῳ, καὶ εἶπον· ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τε-
λεῖ τὰ δίδραχμα;
25. λέγει· ναί. καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν,
προέφθασεν αὐτὸν ὁ ἰησοῦς, λέγων· τί σοι
δοκεῖ, σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τί-
νων λαμβάνουσι τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν
υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων;
26. λέγει αὐτῷ ὁ πέτρος· ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων.
ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ
υἱοί.
27. ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτοὺς, πορευθεὶς
εἰς τὴν θάλασσαν, βάλε ἄγκιστρον, καὶ τὸν
* ἀναβαίνοντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον· καὶ ἀνοί-
ξας τὸ στόμα αὐτοῦ, εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖ-
νον λαβὼν, δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

ΛΖ. πε-

XVII, 24. ΟΓ. σαββάτῳ ι. τ. κ. ἐ. προσῆλθον οἱ τὰ δί-
δραχμα.

23. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα] — Codd. infimi. v. Chryf. VII, 578. b. 584. d. e. qui σφόδρα et ἐλυπήθησαν urget. Vide fupra Τέλος. Evangeliarium Goth. fol. 71. terminat in ἀναστήσεται. Aug. 4. fol. 66. in ἐγερθήσεται. De Mosqq. monitum fuerat. Ergo alii poft me monere poterant.

27. ἀναβάντα] ἀναβαίνοντα. A. v. P. A verf. 24. ad fin. cap. v. Cyrill. IV, 189. et multoties alibi.

ΛΖ. περὶ τῶν λεγόντων, τίς μείζων;

ΡΟΗ. β. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ [Ἀρχή.] προσῆλθον οἱ XVIII, 1.
μαθηταὶ τῷ ἰησοῦ, λέγοντες· τίς ἄρα μεί- ΟΔ.
ζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν ὀυρανῶν;
καὶ προσκαλεσάμενος ὁ ἰησοῦς παιδίον, ἔστη- 2.
σεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν,
καὶ ἐιπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆ- 3.
τε, καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, ὀυ μὴ ἐισέλ-
θητε ἐις τὴν βασιλείαν τῶν ὀυρανῶν.
[Ἀρχή.] ὅστις ὀυν * ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ 4. ΟΔ.
παιδίον τοῦτο, ὀυτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βα-
Τέλος τοῦ σαββάτου. σιλείᾳ τῶν ὀυρανῶν, [Τέλος.]
καὶ ὃς ἐὰν δέξηται παιδίον τοιοῦτον ἓν ἐπὶ 5.
τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται·
ΡΟΘ. β. ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων 6.
τῶν πιστευόντων ἐις ἐμὲ, συμφέρει αὐτῷ, ἵνα
κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς * ἐις τὸν τράχηλον
αὐτοῦ,

XVIII, 1. ΟΔ. τῇ β. τῆς θ. ἑβδ. τ. κ. ἐ. προσῆλθον τῷ ἰησοῦ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες.

XVIII, 4. ΟΔ. τῇ β. τῆς ζ. ἑβδ. ἐν τισιν· ἐ. ὁ κ. ὅστις.

XVIII, 1. ὥρᾳ] ἡμέρᾳ. E. Illud urget Chryfoft. VII, 586. e. v. P. Sermonem funebrem et lugubrem et miferabilem in Origenem v. ap. Griesb. comment. crit. p 148.

4. ταπεινώσῃ] ταπεινώσει. v. P. In N. T. non graecitas, fed Codd. valent.

6. ἐπὶ τὸν τράχηλον] περὶ τὸν τράχηλον. E. ἐις τὸν τράχηλον. Ἐις inufitatum erat. Ergo alii περὶ, alii ἐπὶ importabant. Ἐις etiam interpret. Theophyl. 104. a. v. Cyrill. I, a. 250. III, 82. 153. V, a. 631. περὶ habet Marc. et Luc. Si ex LXX. veniffet, deberet effe, ἐπὶ τοῦ τραχήλου. Sed aliud eft, κρεμασθῆναι ἐπὶ ξύλου. v. Griesb. comment. crit. p. 148.

αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς
θαλάσσης.

7. οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη
γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· πλὴν οὐαὶ τῷ
ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρ-
χεται.

8. εἰ δὲ ἡ χείρ σου, ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει ΡΠ. ϛ.
σε, ἔκκοψον αὐτὰ, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· κα-
λόν σοι ἐστιν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν ἢ
κυλλὸν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα
βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον.

9. καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξε-
λε αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστι
μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο
ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέεν-
ναν τοῦ πυρός.

ΟΕ. 10. [Ἀρχή.] ὁρᾶτε, μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν ΡΠΑ. ι.
μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οἱ ἄγγε-
λοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσι
τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρα-
νοῖς.

11. ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ΡΠΒ. ε.
ἀπολωλός. [Τέλος.] Τέλος τῆς β.

ΑΗ. πε- καὶ ἔν τισι τῆς β. τῆς ζ.

XVIII, 10. ΟΕ. τῇ β. τῆς α. ἑβδ. τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἤτοι μετὰ τὴν πεντηκοστήν· [ἐν ἄλλοις· καὶ εἰς τὴν σύναξιν τῶν ἀσωμάτων.] ε. ο. κ. ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε.

7. ἐστιν et ἐκείνῳ] — E.

11. ἦλθε — ἀπολωλός.] — E. In tribus lectt. ecclesiast. recitatur. Exhibent mei omnes et plerique aliorum.

Habet

ΛΗ. περὶ τῶν ἑκατὸν προβάτων παραβολή.

τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ 12.
ἑκατὸν πρόβατα, καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν·
οὐχὶ ἀφεὶς τὰ ἐνενηκονταεννέα, * ἐπὶ τὰ
ὄρη πορευθεὶς, ζητεῖ τὸ πλανώμενον;
καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτὸ, ἀμὴν λέγω 13.
ὑμῖν, ὅτι χαίρει ἐπ᾽ αὐτῷ μᾶλλον, ἢ ἐπὶ
τοῖς ἐνενηκονταεννέα, * τοῖς μὴ πεπλανη-
μένοις.
οὕτως οὐκ ἔστι θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πα- 14.
τρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται εἷς
τῶν μικρῶν τούτων.
ΡΠΓ. ε. ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὕπα- 15.
γε καὶ ἔλεγξον αὐτὸν μεταξύ σου καὶ αὐ-
τοῦ μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν
ἀδελφόν σου·
ΡΠΔ. ι. ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἔτι 16.
ἕνα

Habet Chryſoſt. VII, 600. a. c. De nexu fortaſſe dubitabatur, quem notant Theophyl. et Euth. ad h. l. Omittit Orig. in interpretatione. Respondeo cum Hieronymo, ut 16, 2. 3. *ſenſusque manifeſtius eſt*. Nonne vero utroque loco aliqui argumentati ſunt: Quod Origenes non explicat, id non eſt evangelii?

12. 13. ἐννενηκονταεννέα] ἐνενηκονταεννέα. v. Wetſt. P.

14. εἷς] ἓν ex incogitantia ortum. *Homines* enim ſervantur, non *oves*. Similis confuſio eſt mox inter μικρῶν et νομικῶν. Ita ſolum defendi poſſit ἓν, ſi ad παιδίον referatur, quod tamen procul arceſſitum eſt. v. Griesb. comm. crit. p 149.

15. ἁμαρτήσῃ] ἁμάρτῃ. D. Cyrill, I, a. 104. laudat usque ad verſ. 17.

καὶ ἔλεγξον] καὶ — D.

ἕνα ἢ δύο· ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ
τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα.
17. ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ·
ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω
σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης.
ΟΣ. 18. [Ἀρχή.] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ΡΠΕ. ζ.
ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ·
καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λε-
λυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ.
19. πάλιν * ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν δύο ὑμῶν ΡΠΣ. ι.
συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντός πράγ-
ματος, οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς
παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.
20. οὗ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ
ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν. [Τέ- Τέλος τῆς β. μετὰ τὴν ν.
λος.]
21. τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ πέτρος, εἶπε· κύριε, ΡΠΖ. ε.
ποσάκις ἁμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου,
καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις;
22. λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· οὐ λέγω σοι, ἕως ἑπτά-
κις, ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά. [Ὑπέρ- Ὑπέρβα εἰς τὸ τῆς γ.
βα.]

ΛΘ. πε-

XVIII, 18. ΟΣ. τῇ γ. τῆς θ. ἑβδ. ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν.

16. σταθῇ] σταθήσεται. A.5 v. Wetst. P. Birch. Chrysost. VII, 606. 607, ibique Montf. Ἵνα cum indicativo futuri in graecis etiam scriptoribus defenditur. Verum ex Cyrill. VI, a. 199. e. colligere licet, huc translatum esse ex Deut. 19, 15. Nam Cyrill. I, a. 104. habet σταθῇ.

19. πάλιν] + ἀμήν.

ΛΘ. περὶ τοῦ ὀφείλοντος τὰ μύρια τάλαντα.

ΡΠΗ. ι. διὰ τοῦτο [Ἀρχή.] ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν 23. ΟΖ.
οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησε συνᾶ-
ραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ.
ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη 24.
αὐτῷ εἷς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων.
μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν 25.
αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πραθῆναι, καὶ τὴν γυ-
ναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα
εἶχε· καὶ ἀποδοθῆναι.
πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος προσεκύνει αὐτῷ, λέγων· 26.
κύριε μακροθύμησον ἐπ᾽ ἐμοὶ, καὶ πάντα σοι
ἀποδώσω.
σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκεί- 27.
νου, ἀπέλυσεν αὐτὸν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν
αὐτῷ.
ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, εὗρεν ἕνα τῶν 28.
συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν
δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε, λέγων·
ἀπόδος μοι * εἴ τι ὀφείλεις.
πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας 29.
αὐτοῦ, παρεκάλει αὐτὸν, λέγων· μακροθύμη-
σον ἐπ᾽ ἐμοὶ, καὶ * ἀποδώσω σοι.

ὁ

XVIII, 23. ΟΖ. κυριακῇ ια. ε. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· ὡμοιώθη ἡ βασιλεία.

28. ὅ, τι ὀφείλεις] εἴ τι ὀφείλεις.

29. εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ] — E. v. P.

καὶ πάντα] πάντα —.

30. ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν· ἀλλ᾽ ἀπελθὼν, ἔβαλεν αὐ-
τὸν εἰς φυλακὴν, ἕως οὗ ἀποδῷ τὸ ὀφειλό-
μενον.
31. ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα,
ἐλυπήθησαν σφόδρα· καὶ ἐλθόντες διεσάφη-
σαν τῷ κυρίῳ * ἑαυτῶν πάντα τὰ γενό-
μενα.
32. τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐ-
τοῦ, λέγει αὐτῷ· δοῦλε πονηρὲ, πᾶσαν τὴν
ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλε-
σάς με·
33. οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου,
ὡς καὶ ἐγώ σε ἠλέησα;
34. καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐ-
τὸν τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ
ὀφειλόμενον αὐτῷ.
35. οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποιήσει
ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐ-
τοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ παραπτώ-
ματα αὐτῶν. [Τέλος.] Τέλος τῆς κυριακῆς.
XIX, 1. [Ἄρξου.] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς ΡΠΘ ϛ.
τοὺς λόγους τούτους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γα- Ἄρξου τῆς
λιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας, γ.
πέραν τοῦ Ἰορδάνου.
2. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ Ὑπέβα εἰς
ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ. [Ὑπέβα.] τὸ τῆς γ.

M. πι-

31. κυρίῳ αὐτῶν] κυρίῳ ἑαυτῶν.
35. ἐπουράνιος] οὐράνιος. D.
τὰ παραπτώματα ὑμῶν] — E. v. P.

Μ. περὶ τῶν ἐπερωτησάντων· εἰ ἔξεστιν ἀπολῦσαι
τὴν γυναῖκα.

καὶ [Ἀρχή.] προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι, 3. ΟΗ.
πειράζοντες αὐτὸν καὶ λέγοντες αὐτῷ· εἰ
ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐ-
τοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν;
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἀνέγνωτε, 4.
ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ᾽ ἀρχῆς, ἄρσεν καὶ θῆλυ
ἐποίησεν αὐτούς;
καὶ εἶπεν· ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρω- 5.
πος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ * κολ-
ληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ· καὶ ἔσονται οἱ
δύο εἰς σάρκα μίαν.
ὥστε οὐκ ἔτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ οὖν 6.
ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.
λέγουσιν αὐτῷ· τί οὖν μωυσῆς ἐνετείλατο 7.
δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου, καὶ ἀπολῦσαι αὐ-
τήν;
λέγει αὐτοῖς· ὅτι μωυσῆς πρὸς τὴν σκλη- 8.
ροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι
τὰς

XIX, 3. ΟΗ. σαββάτῳ ια. τ. κ. ἑ. προσῆλθον τῷ ἰησοῦ [οἱ] Φαρισαῖοι.

XIX, 5. πατέρα] + αὐτοῦ. Ε.
προσκολληθήσεται] κολληθήσεται. Α.

8. ἐπέτρεψεν — γυν. ὑμῶν] οὕτως ἐνομοθέτησε. Ε. Comparentur P. et Griesb. comm. crit. p. 152. quo in loco meam diligentiam voluit infamare. Miseret me eius, cum nihil nec doctrinam, nec ingenium opponat, sed sicam solum plumbeam et hebetem ἀπὸ μάλης ostendat. Apud Cyrill. III, 846. c. est ἐνετείλατο. Atqui hic ad recensionem Alexandrinam pertinet, illo auctore.

τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ᾽ ἀρχῆς δὲ οὐ γέγο-
νεν οὕτω.

9. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖ- Γϛ. β.
κα αὐτοῦ, * μὴ ἐπὶ πορνείᾳ, καὶ γαμήσῃ
ἄλλην, μοιχᾶται· καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμή-
σας, μοιχᾶται.

10. λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· εἰ οὕτως ΓϛΑ. ι.
ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναι-
κὸς, οὐ συμφέρει γαμῆσαι.

11. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λό-
γον τοῦτον, ἀλλ᾽ οἷς δέδοται.

12. εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι, οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς
ἐγεννήθησαν οὕτω· καὶ εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες
εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· καὶ εἰσιν
εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν
βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν, Τέλος τοῦ
χωρείτω. [Τέλος.] σαββάτου.

13. [Ἄρξου.] τότε προσηνέχθη αὐτῷ παιδία, ΓϛΒ. β.
ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς, καὶ προσεύξη- Ἄρξου τῆς
ται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. γ.

14. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄφετε τὰ παιδία, καὶ μὴ
κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρός με· τῶν γὰρ τοι-
ούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

15. καὶ ἐπιθεὶς αὐτοῖς τὰς χεῖρας, ἐπορεύθη
ἐκεῖθεν. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.

MA: πε-

9. εἰ μὴ] εἰ — v. P. Euth. 143. εἰ Erasmus invexit. In ſchol. Mosqq. eſt: μὴ διδοὺς ἄδειαν λύειν τὸν γάμον, εἰ μὴ μόνῳ (etiam μόνον) τῷ καταλαβόντι πορνευομένην τὴν γυναῖκα. Similiter Orig. et Chryſoſt. Io. 13, 16. ante μὴ inportarunt εἰ.

ΜΑ. περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος πλουσίου τὸν ἰησοῦν.

ρϭΓ. β. καὶ ἰδοὺ, ἑις [Ἀρχή.] προσελθὼν, ἐιπεν αὐ- 16. ΟΘ.
τῷ· διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ἀγαθὸν ποιήσω,
ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον;
ὁ δὲ ἐιπεν αὐτῷ· τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδ- 17.
εὶς ἀγαθὸς, ἐι μὴ ἑις, ὁ θεός. ἐι δὲ θέλεις
ἐισελθεῖν ἐις τὴν ζωὴν, τήρησον τὰς ἐντολάς.

λέγει

XIX, 16. ΟΘ. κυριακῇ ιβ. τ. κ. ἐ. νεανίσκος τὶς προσῆλθε τῷ ἰησοῦ γονυπετῶν αὐτὸν καὶ λέγων· διδάσκαλε.

16. ἀγαθὲ] E. v. P.

— ἔχω] σχῶ t κληρονομήσω. E.

17. λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, ἐι μὴ ἑις ὁ θεός.] ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; ἑις ἐστιν ὁ ἀγαθὸς t ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; οὐδεὶς ἀγαθὸς, ἐι μὴ ἑις ὁ θεός. E. v. Wetſt. P. Euſeb. Praep. Evang. p. 542. b. Credebant, hoc adverſari dignitati Chriſti. Fingebant ergo pro tempore lectionem, ut opinabantur, magis piam. Nam et fraus in tempore habetur a quibusdam pia. Acutiores interpretes ſine dolo et fraude pie hec interpretati ſunt. In lectione vulgata, quae eſt praeſtantiſſimorum ac fere omnium Codd. Chriſtus opportune et ad ἀγαθὲ, et ad τί ποιήσω reſpondet. Sed excludatur ſane ἀγαθὲ, ſi ita poſtulat Origenes: tamen τί ἀγαθὸν ποιήσω relinquitur. Quid iam poteſt intelligi aut ſingi abſurdius reſponſo, quod Origenes Chriſto in os immiſit? Nec enim iuvenis iſte interrogaverat, *quis* aut *quid* eſſet φυσικῶς καὶ οὐσιωδῶς ἀγαθὸς ſ. όν· ſed quid *factu* eſſet ἀγαθὸν, ut id ſecutus nancisceretur ſalutem. Id autem interrogaſſe iuvenem, vel reliqua docent: ἐι δὲ θέλεις, quae ipſe Origenes ſervavit. Talis eſt impoſtorum fortuna. Ipſi ſe aculeis induunt. Haec ſunt ergo iſta evangelia Origeniana! Apage! Quid dicam, quod duo evangeliſtae, Marcus et Lucas, incontaminatam Matthaei lectionem tuentur?

18. λέγει αὐτῷ· ποίας; ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπε· τό· οὐ
φονεύσεις· οὐ μοιχεύσεις· οὐ κλέψεις· οὐ ψευ-
δομαρτυρήσεις·

19. τίμα τὸν πατέρα, * καὶ τὴν μητέρα· καί·
ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

20. λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· πάντα ταῦτα ἐφυ-
λαξάμην ἐκ νεότητός μου· τί ἔτι ὑστερῶ;

21. ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ΡΞΔ. β.
ὕπαγε, πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα, καὶ
δὸς πτωχοῖς καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν ουρανῷ·
καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι.

22. ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον, ἀπῆλθε ΡΞΕ. β.
λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

23. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὅτι δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσε-
ται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν ουρανῶν.

24. πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστι κάμη-
λον διὰ τρυπήματος ῥαφίδος * εἰσελθεῖν, ἢ
πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελ-
θεῖν.

25. ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐξεπλήσ-
σοντο σφόδρα, λέγοντες· τίς ἄρα δύναται
σωθῆναι;

ἐμβλέ-

19. πατέρα σου] σου —.
20. ἐφυλαξάμην] ἐφύλαξα. E.
24. διελθεῖν] εἰσελθεῖν. In his fcriptoribus graecitas et elegantia femper poftponenda eft auctoritati Codicum. In fcriptoribus graecis vel contra Codices tuenda eft graecitas. De τρύπης. v. P.
25. μαθηταὶ αὐτου] αὐτοῦ — E.

ἐμβλέψας δὲ ὁ ἰησοῦς, ἐιπεν αὐτοῖς· παρὰ 26.
ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐςι, παρὰ δὲ θεῷ
Τέλος τῆς κυριακῆς. πάντα δυνατά ἐςι. [Τέλος.]
ΡϞϚ. ι. τότε [Ἄρξου.] [Ἀρχή.] ἀποκριθεὶς ὁ πέτρος, 27. ΟΘ.
Ἄρξου τῶν ἁγίων πάντων. ἐιπεν αὐτῷ ἰδοὺ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα,
καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔςαι ἡμῖν;
ΡϞΖ. ε. ὁ δὲ ἰησοῦς ἐιπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 28.
ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ πα-
λιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ
ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους, κρίνοντες τὰς δώ-
δεκα φυλὰς τοῦ ἰσραήλ.
ΡϞΗ. β. καὶ πᾶς ὃς ἀφῆκεν οἰκίας, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ 29.
ἀδελφὰς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα,
ἢ

XIX, 27. ΟΘ. σεπτεμβρίου ιβ. τοῦ ἁγίου αὐτονόμου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ· τ. κ. ἐ. ἐιπε πέτρος τῷ ἰησοῦ· κύριε, ἰδού.

26. δυνατά ἐςι] ἐςι — D. Omittit etiam in fine lect. ſynaxarium, quod nunc Dresdae eſt. Iſtud ἐςὶν, ut aſſutum, displicebat. Multa alia omiſſa propter terminos lectionum. Habet Goth. fol. 74. et Aug. 4. fol. 70.

28. καὶ ὑμεῖς] καὶ αὐτοί. E. Orig. ſemel III, 688. a. ubi data opera interpretatur. It. I, 283. c. IV, 591. c. Utrumque omittit III, 419. f. 480. a. II, 821. c. et alibi. Cyrill. II, 857. a. τότε καὶ ὑμεῖς καθίσεσθε ἐπὶ δώδεκα θρόνων. V, a. 244. a. καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους. Θρόνων forte ex Luca. Mirabile ſane, ἐπὶ h. l. duplicem habere in eodem verſu conſtructionem. Graece rectius habet genitivum. Sed hic de graecitate non eſt ſermo.

29. οἰκίας] οἰκίαν. E.

γυναῖκα] Griesb. comment. crit. pag. 164. verſ. 3. tradit, ab non nullis *iugulatam eſſe* hanc feminam. Ac ſi hic ſermo ſit de Caſſandra aut Clytemneſtra.

ἢ τέκνα, ἢ ἀγροὺς, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου,
ἑκατονταπλασίονα λήψεται, καὶ ζωὴν αἰ-
ώνιον κληρονομήσει.
30. πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι, καὶ ἔσχα- Γ?Θ. β.
τοι, πρῶτοι. [Τέλος.] Τέλος τῶν ἁγίων πάντων.

ΜΒ. περὶ τῶν μισθουμένων ἐργατῶν.

XX, 1. Π. ['Αρχή.] Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν C. ι.
οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν
ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν
ἀμπελῶνα αὐτοῦ.
2. * καὶ συμφωνήσας * μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δη-
ναρίου τὴν ἡμέραν, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν
ἀμπελῶνα αὐτοῦ.
3. καὶ ἐξελθὼν περὶ * τρίτην ὥραν, εἶδεν ἄλλους
ἑστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς.
4. * καὶ ἐκείνοις εἶπεν· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν
ἀμπελῶνα· καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον, δώσω ὑμῖν.
5. οἱ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν ἐξελθὼν περὶ ἕκτην
καὶ * ἐνάτην ὥραν, ἐποίησεν ὡσαύτως.

περὶ

XX, 1. Π. τῇ δ. τῆς θ. [ἐν ἄλλοις· τῇ γ. τῆς ζ.] ἑβδ. καὶ μαρτίου θ. εἰς τοὺς ἁγίους τεσσαράκοντα· [τοὺς ἐν σεβαστείᾳ, δηλονότι.] ε. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· ὡμοιώθη [ὁμοία ἐστιν] ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

XX, 2. συμφωνήσας δὲ] καὶ συμφωνήσας. Codd. Mosqq. ſatis docent, ita quoque Chryſoſtomum legiſſe. Sex enim ad manus habui ad hunc locum.

3. τὴν τρίτην] τὴν —.

4. κἀκείνοις] καὶ ἐκείνοις.

5. ἐννάτην] ἐνάτην. v. Wetſt. et P. ad Act. III, 1.

περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἐξελθὼν, εὗρεν 6.
ἄλλους ἑστῶτας ἀργοὺς, καὶ λέγει αὐτοῖς· τί
ὧδε ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί;
λέγουσιν αὐτῷ· ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο· 7.
λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμ-
πελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον, λήψεσθε.
ὀψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμ- 8.
πελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· κάλεσον τοὺς
ἐργάτας, καὶ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθὸν, ἀρ-
ξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων, ἕως τῶν πρώ-
των.
καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν, 9.
ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον.
ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι, ἐνόμισαν ὅτι πλείονα 10.
λήψονται· καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ ἀνὰ δηνά-
ριον.
λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδε- 11.
σπότου,
λέγοντες· ὅτι οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν 12.
ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας,
τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας, καὶ
τὸν καύσωνα.

ὁ

6. ἀργοὺς] — E.
7. καὶ ὃ — λήψεσθε]. Inepte laudatur Orig. pro illis omissis. Qui eum legerunt norunt, multoties huiuscemodi verba, quae interpretatione non indigent, ab eo omitti. Multa ergo delenda essent. Ita ille ipse Ἀστὴς indicat, quem merito adoramus. v. Griesb. comment. crit. p. 153.

13. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν ἑνὶ αὐτῶν· ἑταῖρε,
οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι;
14. ἆρον τὸ σὸν καὶ ὕπαγε. θέλω δὲ τούτῳ τῷ
ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί·
15. ἢ οὐκ ἔξεστί μοι ποιῆσαι ὃ θέλω ἐν τοῖς
ἐμοῖς; ἢ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν, ὅτι
ἐγὼ ἀγαθός εἰμι;
16. οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι, πρῶτοι· καὶ οἱ πρῶ-
τοι, ἔσχατοι. πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι Τέλος τῆς δ.
δὲ ἐκλεκτοί. [Τέλος.] καὶ τῶν ἁγί-
ων.
ΠΑ. 17. καὶ [Ἀρχή.] ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσό- CA. β.
λυμα, παρέλαβε τοὺς δώδεκα μαθητὰς
κατ᾽ ἰδίαν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
18. ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦ-
σι καὶ γραμματεῦσι· καὶ κατακρινοῦσιν αὐ-
τὸν θανάτῳ·
19. καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ
ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι· καὶ
τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

ΜΓ. περὶ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

20. τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζε- CB. –.
βεδαί-

XX, 17. ΠΑ. τῇ ε. τῆς θ. ἑβδ. τ. κ. ε. ἀναβαίνων ὁ Ἰη-
σοῦς. Ἐν ἄλλοις· τῇ δ. τῆς ζ. τ. κ. ε. παρέλαβεν
ὁ Ἰησοῦς τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ κατιδίαν.

15. ἢ ὁ] εἰ ὁ. D. v. P. Euth. 144. I, 774. Ex Sabatier. discitur, plures Latinistas hoc reddere cum latina vulgata *an*, quod nullo modo potest esse ἤ. v. Griesb. comment. crit. p. 166.

19. ἀναστήσεται] ἐγερθήσεται. E. v. P.

Βεδαίου, μετὰ τῶν υἱῶν ἀυτῆς, προσκυνοῦσα
καὶ ἀιτοῦσά τι παρ᾽ ἀυτοῦ.
ὁ δὲ ἐιπεν ἀυτῇ· τί θέλεις; λέγει ἀυτῷ· ἐιπὲ 21.
ἵνα καθίσωσιν ὗτοι οἱ δύο υἱοί μου, ἑις ἐκ
δεξιῶν σου, καὶ ἑις ἐξ ἐυωνύμων * σου, ἐν τῇ
βασιλεία σου.
ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, ἐιπε· ὀυκ ὄιδατε τί 22.
ἀιτεῖσθε. δύνασθαι πιεῖν τὸ ποτήριον, ὃ ἐγὼ
μέλλω πίνειν, * ἢ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βα-
πτίζομαι, βαπτισθῆναι; λέγουσιν ἀυτῷ· δυ-
νάμεθα.
καὶ λέγει ἀυτοῖς· τὸ μὲν ποτήριόν μου πίε- 23.
σθε, καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι,
βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου
καὶ

21. ἐυωνύμων] + σου.

22. καὶ τὸ] ἢ τό.

καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι]. — E. Male intellectus videtur Origenes. Totus locus accuratius cognoscendus. Propositum habebat solum docere, quid esset discriminis inter μέλλω πίνειν et πίνειν. Sic paullo ante T. III. p. 714. ingeniose docet etiam, quoties in V. et N. Testamento deus pater et filius *confederint*, ubi tamen ipse in fine addit: καὶ τί με δεῖ ἐπὶ πλεῖον τοιαῦτα (addo: ἀνοήτως καὶ ἀνοήτως) συνάγειν; In mentem veniebat Curtius III, 6, 9. ubi interpres docet, *qui ab Homeri temporibus in cubitum nixi fuerint.* Origenem autem saepius ab Hieronymo et Rufino male intellectum esse, ita ante oculos positum est, ut manibus prehendi possit a *lectoribus*. Atque hic quoque vetus interpretatio latina Origenis a graeco vehementer dissentit.

23. καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπίζομαι, βαπτισθήσεσθε] — E.

καὶ ἐξ ἐυωνύμον μου, ὀυκ ἔςιν ἐμὸν δοῦναι,
ἀλλ᾽ ὃις ἡτοίμαςαι ὑπὸ τοῦ πατρός μου.
24. καὶ ἀκούσαντες ὁι δέκα, ἠγανάκτησαν περὶ ΣΓ. β.
τῶν δύο ἀδελφῶν.
25. ὁ δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, ἐῖπεν·
ὄιδατε ὅτι ὁι ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυ-
ριέυουσιν αὐτῶν, καὶ ὁι μεγάλοι κατεξουσιά-
ζουσιν αὐτῶν.
26. ὀυχ ὅυτω δὲ ἔςαι ἐν ὑμῖν· ἀλλ᾽ ὃς ἐὰν θέλῃ
ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, * ἔςαι ὑμῶν διάκο-
νος·
27. καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν ἐῖναι πρῶτος, ἔςω
ὑμῶν δοῦλος·
28. ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὀυκ ἦλθε διακο- ΣΔ. δ.
νηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν. [Τέλος.] Τέλος τῆς ε.

ΜΔ. περὶ τῶν δύο τυφλῶν.

ΠΒ. 29. καὶ [Ἀρχή.] ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ ἱερι- ΣΕ. β.
χὼ, ἠκολούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς.
30. καὶ ἰδοὺ, δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν
ὁδὸν, ἀκούσαντες ὅτι ἰησοῦς παράγει, ἔκρα-
ξαν λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς κύριε, υἱὸς * δα-
υίδ.

ὁ

XX, 29. ΠΒ. σαββάτῳ ιβ. τ. κ. ἑ. ἐκπορευομένου τοῦ ἰησοῦ ἀπὸ ἱεριχώ.
26. δὲ ἔςαι ἐν ὑμῖν] δὲ — E. ἐν — E.
ἔςω ὑμῶν] ἔςαι ὑμῶν. A.
27. ἔςω ὑμῶν] ἔςαι ὑμῶν. D.
28. De appendice huius verſus v. Wetſt. P. Birch. In fine verſus habet ὑπὲρ πολλῶν Cyrill. V. d. 148.

ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσω- 31.
σιν· οἱ δὲ μεῖζον ἔκραζον λέγοντες· ἐλέησον
ἡμᾶς, κύριε, υἱὸς * δαυίδ.
καὶ στὰς ὁ ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς, καὶ εἶπε· 32.
τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν;
λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἵνα ἀνοιχθῶσιν ἡμῶν 33.
οἱ ὀφθαλμοί.
σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς ἥψατο τῶν ὀφθαλ- 34.
μῶν αὐτῶν· καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν αὐτῶν οἱ
Τέλος τοῦ σαββάτου. ὀφθαλμοὶ· καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ. [Τέλος.]

ΜΕ. περὶ τῆς ὄνου καὶ τοῦ πώλου.

Ϛ3. β. Καὶ [Ἀρχή.] ὅτε ἤγγισαν εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ XXI, 1.
ἦλθον εἰς βηθφαγῆ πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ΠΓ.
τότε ὁ ἰησοῦς ἀπέστειλε δύο μαθητὰς,
λέγων αὐτοῖς· πορεύθητε εἰς τὴν κώμην τὴν 2.
ἀπέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθέως εὑρήσετε ὄνον δε-
δεμένην, καὶ πῶλον μετ᾽ αὐτῆς· λύσαντες
ἀγάγετέ μοι.
καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ κύριος αὐ- 3.
τῶν χρείαν ἔχει· εὐθέως δὲ * ἀποστέλλει αὐτούς.

τοῦτο

XXI, 1. ΠΓ. κυριακῇ ϛ. τῶν βαΐων, τοῦ ὄρθρου· τ. κ. ἐ. ὅτε ἤγγισεν ὁ ἰησοῦς εἰς ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθεν.

XXI, 1. ἤγγισαν — ἦλθον] ἤγγισεν — ἦλθεν. E. Orig. IV, 181. Chrysost. VII, 654. v. P.

βηθφαγῆ] βηθφαγήν. E. v. P. βηθσφαγῆ. E. Scribae graeci in mente habebant σφαγὴ, ut in χωραζὶν, χώρα. v. Beng. ad Matth. I, 1.

2. πορεύθητε] πορεύεσθε. E. Orig. IV, 181. Chrysost. VII, 654.

ἀπέναντι] κατέναντι. E. v. P.

3. εἴπῃ τι] εἴπῃ, τί ποιεῖτε; E. v. P.

ἀποστελεῖ] ἀποστέλλει.

4. τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥη- CZ. ζ.
θὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος·

5. εἴπατε τῇ θυγατρὶ σιών· ἰδοὺ, ὁ βασιλεύς
σου ἔρχεταί σοι πραῢς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ
ὄνον καὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου.

6. πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ, καὶ ποιήσαντες CH. β.
καθὼς προσέταξεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς,

7. ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθη-
καν ἐπάνω αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ *
ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν.

8. ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμά-
τια ἐν τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους
ἀπὸ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρώννυον ἐν τῇ ὁδῷ.

9. οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολου- CΘ. α.
θοῦντες ἔκραζον λέγοντες· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ
* δαυὶδ· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι
κυρίου· ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

καὶ

4. ὅλον] — E. v. P. et Chryſoſt. VII, 654.
προφήτου] + ζαχαρίου t ἠσαΐου. E. Notetur hoc ad Marc. I, 2.
λέγοντος] — E. v. Chryſoſt. l. l.

7. ἐπέθηκαν ἐπάνω αὐτῶν] ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτῶν t ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτόν. E. v. P.
ἐπεκάθισαν] ἐπεκάθισεν. v. Euth. 93.
ἐπάνω αὐτῶν] ἐπάνω αὐτοῦ t ἐπάνω αὐτῆς. E. Orig. IV, 187. b. αὐτῶν explicat, τῆς ὄνου καὶ τοῦ πώλου. Ergo alius ὄνον, alius πῶλον *adoptavit!* v. Wetſt. P.

8. ἑαυτῶν] — E. Orig. IV, 187. b.
ἐστρώννυον] ἔστρωσαν. E. Orig. IV, 187. b. ibid. 181. c. omittit omnia ab ἄλλοι δὲ ad ὁδῷ.

9. ἔκραζον λέγοντες] ἔκραξαν. E. Orig. IV, 181. c.

CI. ι. καὶ ἐισελθόντος αὐτοῦ ἐις ἱεροσόλυμα, ἐσεί- 10.
σθη πᾶσα ἡ πόλις, λέγουσα· τίς ἐστιν ὗυ-
τος;
ὁι δὲ ὄχλοι ἔλεγον· ὗυτός ἐστιν ἰησοῦς ὁ προ- 11.
Ὑπέρβα ἐις τὸ τῆς κυριακῆς. φήτης, ὁ ἀπὸ ναζαρὲτ τῆς γαλιλαίας.
[Ὑπέρβα.]
CIA. α. καὶ [Ἀρχή.] ἐισῆλθεν ὁ ἰησοῦς ἐις τὸ ἱερὸν 12. ΠΔ.
τοῦ θεοῦ, καὶ ἐξέβαλε πάντας τοὺς πω-
λοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ
τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψε,
καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς πε-
ριστεράς·
καὶ λέγει αὐτοῖς· γέγραπται· ὁ ὗικός μου, 13.
ὗικος προσευχῆς κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν
ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν.

ΜΖ. περὶ τῶν τυφλῶν καὶ χωλῶν.

Ὑπέρβα ἐις τὸ τῆς παρασκευῆς. Τέλος ἔν τισι.
CIB. ι. καὶ προσῆλθον αὐτῷ * χωλοὶ καὶ τυφλοὶ ἐν 14.
τῷ ἱερῷ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. [Ὑπέρ-
βα.] [Τέλος.]
Ἄρξου τῆς κυριακῆς.
CIΓ. ι. [Ἄρξου.] ἰδόντες δὲ ὁι ἀρχιερεῖς καὶ ὁι γραμ- 15.
ματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησε, καὶ τοὺς
παῖ-

XXI, 12. ΠΔ. τῇ ϛ. τῆς θ. [ἐν ἄλλοις· τῇ ε. τῆς ζ.] ἑβδ. τ. κ. ἐ. ἐισῆλθεν ὁ ἰησοῦς ἐις τὸ ἱερόν.

10. ἡ πόλης] ἡ — E. Orig. IV, 187. c.

11. ὄχλοι] optionem dat inter πολλοὶ et ὄχλοι. Orig. v. P.

12. τοῦ θεοῦ] — E. v. P.

13. ἐποιήσατε] πεποιήκατε t ποιεῖτε. E. Orig. III, 755. a. IV, 180. d. 187. v. P.

14. τυφλοὶ καὶ χωλοὶ] χωλοὶ καὶ τυφλοί.

παῖδας κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας,
ὡσαννὰ τῷ υἱῷ δαυὶδ, ἠγανάκτησαν,
16. καὶ εἶπον αὐτῷ· ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν;
ὁ δὲ ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· ναί. οὐδέποτε ἀνέ-
γνωτε, ὅτι ἐκ σόματος νηπίων καὶ θηλαζόν-
των κατηρτίσω αἶνον; [*Ἀρξου.] *Ἀρξου τῆς παρασκευῆς.

ΜΖ. περὶ τῆς ξηρανθείσης συκῆς.

17. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς, ἐξῆλθεν ἔξω τῆς ΣΙΔ. ς.
πόλεως εἰς βηθανίαν, καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.
[Τέλος.] Τέλος τῆς κυριακῆς καὶ ἐν ἄλλοις, τῆς ε. τῆς ζ.
ΠΕ. 18. πρωΐας δὲ [Ἀρχή.] ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν,
ἐπείνασε·
19. καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἦλθεν ἐπ'
αὐτὴν, καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα
μόνον· καὶ λέγει αὐτῇ· μηκέτι ἐκ σοῦ καρ-
πὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη
παραχρῆμα ἡ συκῆ.
20. καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν, λέγον-
τες· πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ; Τέλος τῆς
[Τέλος.] παρασκευῆς.
21. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν ΣΙΕ. ς.
λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίσιν, καὶ μὴ διακρι-
θῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλ-
λὰ

XXI, 18. ΠΕ. τῇ β. τῆς ι. [ἐν ἄλλοις, τῇ ς. τῆς ζ. καὶ τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ β. εἰς τὴν παννυχίδα.] ἑβδ. τ. κ. ε. ἐπανάγων ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν πόλιν.

20. καὶ ἰδόντες] ἰδόντες δὲ. E. Orig. III, 758. a.

21. εἶπεν αὐτοῖς] αὐτοῖς — E. Orig. ibid. b.

λὰ κἀν τῷ ὄρει τούτῳ ἔιπητε· ἄρθητι καὶ
βλήθητι ἐις τὴν θάλασσαν, γενήσεται.
CΙΒ. δ. καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευ- 22.
Τέλος τῆς β. χῇ, πιςέυοντες, λήψεσθε. [Τέλος.]

ΜΗ. περὶ τῶν ἐπερωτησάντων ἀρχιερέων καὶ
πρεσβυτέρων.

CΙΖ. β. καὶ ἐλθόντι αὐτῷ ἐις τὸ ἱερὸν, [Ἀρχή.] προσ- 23. ΠΒ.
ῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι ὁι ἀρχιερεῖς καὶ ὁι
πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, λέγοντες· ἐν ποίᾳ
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδωκε τὴν
ἐξουσίαν ταύτην;
ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς, ἔιπεν αὐτοῖς· ἐρωτή- 24.
σω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον ἕνα· ὃν ἐὰν ἔιπητέ
μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
ποιῶ.
τὸ βάπτισμα ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ ὀυρανοῦ, 25.
ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ὁι δὲ διελογίζοντο παρ᾽ ἑαυ-
τοῖς, λέγοντες· ἐὰν ἔιπωμεν, ἐξ ὀυρανοῦ· ἐρεῖ
ἡμῖν· διατί ὀῦν ὀυκ ἐπιςεύσατε αὐτῷ;
ἐὰν δὲ ἔιπωμεν, ἐξ ἀνθρώπων· φοβούμεθα 26.
τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ἔχουσι τὸν ἰωάννην
ὡς προφήτην.
καὶ ἀποκριθέντες τῷ ἰησοῦ, ἔιπον· ὀυκ ὄιδα- 27.
μεν. ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός· ὀυδὲ ἐγὼ λέγω
Τέλος τῆς γ. ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. [Τέλος.]
καὶ ἐν ἄλ-
λοις, τῆς ς. ΜΗ. πε-
τῆς ζ.

XXI, 23. ΠΒ. τῇ γ. τῆς ι. ἑβδ. τ. κ. ε. [ἐλθόντι τῷ ἰησοῦ ἐις τὸ ἱερὸν καὶ διδάσκοντι] προσῆλθον τῷ ἰησοῦ διδάσκοντι.

27. λέγω ὑμῖν] ὑμῖν λέγω. E. v. P.

ΜΘ. περὶ τῶν β. υἱῶν παραβολή.

ΠΖ. 28. τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; [Ἀρχή.] ἄνθρωπος εἶχε ΡΙΗ. ι.
τέκνα δύο, καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ, εἶπε·
τέκνον, ὕπαγε, σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμ-
πελῶνί μου.

29. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· οὐ θέλω· ὕστερον δὲ
μεταμεληθεὶς, ἀπῆλθε.

30. καὶ προσελθὼν τῷ δευτέρῳ, εἶπεν ὡσαύτως·
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἐγὼ κύριε· καὶ οὐκ
ἀπῆλθε.

31. τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ θέλημα τοῦ πα-
τρός; λέγουσιν αὐτῷ· ὁ πρῶτος. λέγει αὐ-
τοῖς ὁ ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οἱ τελῶ-
ναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

32. ἦλθε γὰρ πρὸς ὑμᾶς ἰωάννης ἐν ὁδῷ δικαιο-
σύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τε-
λῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς
δὲ ἰδόντες οὐ μετεμελήθητε ὕστερον, τοῦ πι-
στεῦσαι αὐτῷ. [Τέλος.] Τέλος τῆς δ.

N. πε-

XXI, 28. ΠΖ. τῇ δ. τῆς ι. [ἐν ἄλλοις· τῇ β. τῆς η.] ἑβδ.
ε. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· ἄνθρωπός τις εἶχε
τέκνα.

28. ἐν τῷ ἀμπελῶνι] εἰς τὸν ἀμπελῶνα. E. εἰς τὸν ἀγρόν.
E. v. P.
ἀμπελῶνί μου] μου — E.

29. ἀπῆλθε] + εἰς τὸν ἀμπελῶνα. E. v. P.

30. δευτέρῳ] ἑτέρῳ. A.

32. οἱ δὲ τελῶναι — ἐπίστευσαν αὐτῷ] — E. Orig. III.
771. c.
πιστεῦσαι αὐτῷ] πιστεῦσαι ἐν αὐτῷ. E. Orig. III, 770.
771.

N. περὶ τοῦ ἀμπελῶνος παραβολή.

ϹΙΘ. β. Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. [Ἀρχή.] ἄν- 33. ΠΗ.
θρωπός τις ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν
ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε,
καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν, καὶ ᾠκοδόμησε
πύργον· καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ
ἀπεδήμησεν.
ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέ- 34.
στειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωρ-
γοὺς, λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ.
καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐ- 35.
τοῦ, ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ
ἐλιθοβόλησαν.
πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας 36.
τῶν πρώτων· καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως.
ὕστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐ- 37.
τοῦ, λέγων· ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.
οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν, εἶπον ἐν ἑαυ- 38.
τοῖς· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος, δεῦτε, ἀποκτεί-
νωμεν αὐτὸν, καὶ κατάσχωμεν τὴν κληρονο-
μίαν αὐτοῦ.

καὶ

XXI, 33. ΠΗ. κυριακῇ ιγ. καὶ εἰς τὸν ἅγιον πρωτομάρτυρα στέφανον· ε. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· ἄνθρωπός τις ἦν οἰκοδεσπότης.

33. ἄνθρωπός τις] τις — D. Totum locum, ſervato τις, breviter complectitur Cyrill. II, 660.

35. ὃν μὲν ἔδειραν — ἐλιθοβόλησαν] οὓς μὲν ἔδηραν, οὓς δὲ ἐλιθοβόλησαν, οὓς δὲ ἀπέκτειναν. E. Orig. III, 776. b. Sibi ipſe, ut plerumque, repugnat ibid. 781. d.

38. κατάσχωμεν] σχῶμεν. E. Orig. III, 776. Cyrill. IV, 110.

39. καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμ-
πελῶνος, καὶ ἀπέκτειναν.

40. ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί
ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις;

41. λέγουσιν αὐτῷ· κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐ-
τούς· καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις
γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρ-
ποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.

42. λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν
ταῖς γραφαῖς· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ
οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γω-
νίας· παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι
θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; [Τέλος.] Τέλος τῆς

ΠΘ. 43. διὰ τοῦτο [Ἀρχή.] λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀρθήσε- κυριακῆς
ται ἀφ᾽ ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ δο- καὶ τοῦ ἁγί-
θήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. ου.
[Τέλος.] Τέλος ἔν τι-

44. καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον, συνθλα- σι τῆς με-
σθήσεται· ἐφ᾽ ὃν δ᾽ ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. γάλης β.

45. καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι ΣΚ. α.
τὰς παραβολὰς αὐτοῦ, ἔγνωσαν ὅτι περὶ
αὐτῶν λέγει.

καὶ

XXI, 43. ΠΘ. τῇ ε. τῆς ι. [ἐν ἄλλοις· τῇ γ. τῆς η.] ἑβδ. ε. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· [διὰ τοῦτο] λέγω ὑμῖν, [ὅτι] ἀρθήσεται.

110. 261. Sed idem I, g. 216. sine ulla varietate habet. Quid ergo hinc efficitur? Nihil. Eodem iure ex Chrysost. VII, 671. scribi possit: καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία.

44. totus versus] — E. v. P. et hic vers. 32.

καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι, ἐφοβήθησαν 46.
τοὺς ὄχλους, ἐπειδὴ ὡς προφήτην αὐτὸν εἶ-
Τέλος τῆς ε. χον. [Τέλος.]

ΝΑ. περὶ τῶν καλουμένων ἐις τοὺς γάμους.

CΚΑ. ε. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, πάλιν εἶπεν αὐτοῖς XXIII, 1.
ἐν παραβολαῖς, λέγων·
[Ἀρχή.] ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν ὀυρανῶν 2. 3.
ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅςις ἐποίησε γάμους τῷ
ὑιῷ αὐτοῦ.
καὶ ἀπέςειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι 3.
τοὺς κεκλημένους ἐις τοὺς γάμους· καὶ ὀυκ
ἤθελον ἐλθεῖν.
πάλιν ἀπέςειλεν ἄλλους δούλους, λέγων· ἔιπα- 4.
τε τοῖς κεκλημένοις· ἰδοὺ, τὸ ἄριςόν μου ἡτοί-
μασα, ὁι ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιςὰ τεθυμένα,
καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε ἐις τοὺς γάμους.
ὁι δὲ ἀμελήσαντες, ἀπῆλθον· ὁ μὲν ἐις τὸν 5.
ἴδιον ἀγρὸν, ὁ δὲ ἐις τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ·
ὁι δὲ λοιποὶ, κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐ- 6.
του, ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν.
* καὶ ἀκούσας * ὁ βασιλεὺς * ἐκεῖνος ὠργίσθη· 7.
καὶ

XXII, 2. 3. κυριακῇ ιδ. ε. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην·
ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν ὀυρανῶν.
46. τοὺς ὄχλους] διὰ τοὺς ὄχλους. E.
ἐπειδὴ ὡς] ὅτι ὡς t ἐπεὶ ἐις. E. v. P.
XXII, 4. μου ἡτοίμασα] μου ἡτοίμασάι t μου ἡτοίμακα
t ἡτοίμασται. E.
5. ὁ μὲν — ὁ δὲ] ὃς μὲν — ὃς δέ. E.
σιτιςὰ] + μου. E. σιτευτά. E. v. P.
7. ἀκούσας δὲ] καὶ ἀκούσας.
βασιλεὺς] + ἐκεῖνος.

καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ, ἀπώλεσε τοὺς φονεῖς ἐκείνους, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησε.

8. τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ· ὁ μὲν γάμος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι.

9. πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους * ἐὰν εὕρητε, καλέσατε εἰς τοὺς γάμους.

10. καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς, συνήγαγον πάντας ὅσους εὗρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς· καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνακειμένων.

11. εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνα- CKB. ι.
κειμένους, εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου·

12. καὶ λέγει αὐτῷ· ἑταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη.

13. τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις· δήσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας, ἄρατε αὐτὸν, καὶ ἐκβά-

9. ὅσους ἂν] ὅσους ἐάν.

12. ἑταῖρε] — E. v. P.

13. δήσαντες — εἰς τὸ] δήσαντες αὐτὸν ποδῶν καὶ χειρῶν ἐκβάλετε αὐτὸν εἰς τό. E. Orig. IV, 379. b. c. ἄρατε αὐτὸν ποδῶν καὶ χειρῶν καὶ βάλετε αὐτὸν. κ. τ. λ. Latine: *tollite eum a pedibus et manibus, et mittite eum in tenebras, quae sunt exteriores*. E. v. Irenaeus p. 279.

πόδας καὶ χεῖρας] χεῖρας καὶ πόδας. D. Tutius arbitrabantur, prius vincire manus.

ἄρατε αὐτὸν καὶ] — E. v. P.

ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ
ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόν-
των.
πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί. 14.
Τέλος τῆς κυριακῆς. [Τέλος.]

NB. περὶ τῶν ἐπερωτησάντων διὰ τὸν κῆνσον.

Cκγ. β. τότε πορευθέντες [Ἀρχή.] οἱ Φαρισαῖοι, συμ- 15. 3A.
βούλιον ἔλαβον ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν
λόγῳ.
καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐ- 16.
τῶν μετὰ τῶν ἡρωδιανῶν, λέγοντες· διδάσκα-
λε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ
θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι
περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον
ἀνθρώπων.
εἰπὲ οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξεστι δοῦναι κῆν- 17.
σον καίσαρι ἢ οὔ;
γνοὺς δὲ ὁ ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν, εἶπε· 18.
τί με πειράζετε ὑποκριταί;
ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου. οἱ δὲ 19.
προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον.

καὶ

XXII, 15. 3A. σαββάτῳ ιγ. καὶ ἔν τισιν, εἰς τὴν παννυχίδα τῆς μεγάλης γ. ἤτοι τῇ μεγάλῃ γ. πρωΐ. τ. κ. ε. συμβούλιον ἔλαβον [πάντες] οἱ Φαρισαῖοι κατὰ τοῦ ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν.

ἐκβάλετε] ἐμβάλετε t ἐμβάλετε αὐτὸν t βάλετε t ἐκβάλετε αὐτόν. E.

16. ἀνθρώπων] ἀνθρώπου. E.

18. πονηρίαν] πανουργίαν. E. ex Luca.

20. καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή;

21. λέγουσιν αὐτῷ· καίσαρος. τότε λέγει αὐτοῖς· ἀπόδοτε οὖν τὰ καίσαρος, καίσαρι· καὶ τὰ τοῦ θεοῦ, τῷ θεῷ.

22. καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν· καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον. [Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.

ΝΓ. περὶ τῶν σαδδουκαίων.

ϛΒ. 23. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ [Ἀρχή.] προσῆλθον αὐτῷ σαδδουκαῖοι, οἱ λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν,

24. λέγοντες· διδάσκαλε, μωυσῆς εἶπεν· ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

25. ἦσαν δὲ παρ᾽ ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος γαμήσας ἐτελεύτησε· καὶ μὴ ἔχων σπέρμα, ἀφῆκε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

26. ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος, καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτά.

27. ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.

ἐν

XXII, 23. ϛΒ. τῇ ϛ. τῆς ι. [ἐν ἄλλοις τῇ δ. τῆς κ. ἐν ἄλλῳ τῇ ϛ. τῆς ιε.] ἑβδ. τ. κ. ἐ. προσῆλθον τῷ ἰησοῦ σαδδουκαῖοι.

23. οἱ λέγοντες] οἱ — Ε. οἱ abſorpſit proximum οι in σαδδουκαῖοι.

25. γαμήσας] γήμας. Ε.

ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται 28.
γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν.
ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· πλα- 29.
νᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς, μηδὲ τὴν δύ-
ναμιν τοῦ θεοῦ.
ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε ἐκ- 30.
γαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι τοῦ θεοῦ ἐν
οὐρανῷ εἰσι.
περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέ- 31.
γνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ, λέγον-
τος·
ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς ἀβραὰμ, καὶ ὁ θεὸς ἰσαὰκ, 32.
καὶ ὁ θεὸς ἰακώβ; οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς, θεὸς
νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων.
Ϛ.κδ. ς. καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι, ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ 33.
Τέλος τῆς ς. τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. [Τέλος.]

ΝΔ. περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος νομικοῦ.

οἱ δὲ φαρισαῖοι, ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς 34.
Τέλος τῆς π. σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό. [Τέ-
τῆς δ. τῆς π. λος.]
καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν [Ἀρχή.] νομι- 35. ϛΓ.
κὸς, πειράζων αὐτὸν καὶ λέγων·

διδά-

XXII. 35. ϛΓ. κυριακῇ ιε. τ. κ. ε. νομικός τις προσῆλθε τῷ ἰησοῦ πειράζων αὐτὸν καὶ λέγων.

30. ἐκγαμίζονται] γαμίζονται t γαμίσκονται. E. v. P. — ἀλλ' — εἰσι] ἀλλ' εἰσὶν, ὡς οἱ ἄγγελοι ἐν τῷ οὐρανῷ. E. v. P.

32. ὁ] tribus prioribus locis ὁ, ante θεὸς, tollit Orig. [illegible] … καὶ λευκῆς. E. v. P.
οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς] ὁ θεός. — E.

36. διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ;
37. ὁ δὲ ἰησοῦς * ἔφη αὐτῷ· ἀγαπήσεις κύριον
τὸν θεόν σου ἐν ὅλῃ * καρδίᾳ σου, καὶ ἐν
ὅλῃ * ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου.
38. αὕτη ἐςὶ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή.
39. δευτέρα δὲ ὁμοία * αὕτη· ἀγαπήσεις τὸν πλη-
σίον σου ὡς σεαυτόν.
40. ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος
καὶ οἱ προφῆται κρέμανται.

ΝΕ. περὶ τῆς τοῦ κυρίου πρὸς τοὺς Φαρισαίους
ἐπερωτήσεως.

41. συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων, ἐπηρώτησεν CKF. 3.
αὐτοὺς ὁ ἰησοῦς,
42. λέγων· τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ χριςοῦ; τίνος
υἱός ἐςι; λέγουσιν αὐτῷ, τοῦ δαυίδ.
43. λέγει αὐτοῖς· πῶς οὖν δαυὶδ ἐν πνεύματι
κύριον αὐτὸν καλεῖ, λέγων·
44. εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν
μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον
τῶν ποδῶν σου;
45. εἰ οὖν δαυὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς
αὐτοῦ ἐςι;

καὶ

37. εἶπεν αὐτῷ] ἔφη αὐτῷ.
τῇ καρδίᾳ] τῇ —.
τῇ ψυχῇ] τῇ —.
39. ὁμοία αὐτῇ] ὁμοία αὕτη.
σεαυτὸν] ἑαυτόν. A.
44. ὑποπόδιον] ὑποκάτω. E.
45. δαυὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον]. Alii post δαυὶδ, alii post αὐτὸν inculcant, ἐν πνεύματι· alii δαυὶδ ἐν πνεύματι κύριον καλεῖ αὐτόν. E.

CKϚ. β καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτῷ ἀποκριθῆναι λόγον· 45.
οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας
Τέλος τῆς κυριακῆς. ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι. [Τέλος.]
CKZ. ι. Τότε [Ἀρχή.] ὁ ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις XXIII, 1.
καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ϛΔ.
λέγων· ἐπὶ τῆς μωυσέως καθέδρας ἐκάθισαν 2.
οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι.
πάντα οὖν ὅσα * ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν τηρεῖν, 3.
τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε· κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐ-
τῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσι γὰρ, καὶ οὐ ποι-
οῦσι.
CKH. ε. δεσμεύουσι γὰρ φορτία βαρέα καὶ δυσβά- 4.
στακτα, καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν
ἀνθρώπων· τῷ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλου-
σι κινῆσαι αὐτά.
CKΘ. β. πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ 5.
θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις· πλατύνουσι δὲ τὰ
φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ μεγαλύνουσι τὰ
κράσπεδα τῶν ἱματίων αὐτῶν.
φιλοῦσί τε τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις, 6.
καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς,

καὶ

XXIII, 1. ϛΔ. σαββάτῳ ιδ'. τ. κ. ε. ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς.

XXIII, 3. ὅσα ἂν] ὅσα ἐάν.

4. γὰρ] δέ. E.

κινῆσαι] προσψαύειν. E. v. P. Chrysoft. VII, 702. d. vulgatum interpretatur ἅψασθαι.

5. δὲ τὰ] γὰρ τά. E.

7. καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ῥαββὶ, ῥαββί.

8. ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββί· εἷς γάρ ἐστιν CΛ. ι.
ὑμῶν ὁ καθηγητὴς, ὁ χριστός· πάντες δὲ ὑμεῖς, ἀδελφοί ἐστε.

9. καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

10. μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί· εἷς γὰρ ὑμῶν ἐστιν ὁ καθηγητὴς, ὁ χριστός.

11. ὁ δὲ μείζων ὑμῶν, ἔσται ὑμῶν διάκονος. CΛΛ. ε.

12. ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται· καὶ
ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται. [Τέ- Τέλος τοῦ
λος.] σαββάτου.

NΞ. περὶ τοῦ ταλανισμοῦ τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων.

ϟΕ. 13. [Ἀρχή.] οὐαὶ δὲ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρι- CΛΒ. ι.
σαῖοι ὑποκριταὶ, * ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν

XXIII, 13. [in vulgatis editt. 14.] ϟΕ. τῇ β. τῆς ια. [ἐν ἄλλοις· τῇ ε. τῆς η.] ἑβδ. ε. ὁ κ. [πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους·] οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι κατεσθίετε.

7. ῥαββὶ, ῥαββὶ] ῥαββί. E. Chrysost. VII, 703. d.

8. καθηγητὴς] διδάσκαλος. E. v. P. ubi etiam monitum est de confusione Orig. Similiter fere habet Clem. Alex. p. 644. b. Vide etiam Chrysost. VII, 628. d. VIII, 417. d. bis et VI, 4. c. Quid vero ex his trium clarissimorum virorum confusionibus efficitur? Nihil omnino, nec hic, nec ullibi alibi.

ὁ χριστὸς] — B.

11. ἔσται] ἔστω. E.

τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχό-
μενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα.
οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκρι- 14.
ταὶ, * ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρα-
νῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ
εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε
εἰσελθεῖν.
CAΓ. ι. οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκρι- 15.
ταὶ, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν
ξηρὰν, ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον· καὶ ὅταν γέ-
νηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον
ὑμῶν.
οὐαὶ ὑμῖν ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ λέγοντες· ὃς ἂν 16.
ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ
ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει.
μωροὶ καὶ τυφλοί· τίς γὰρ μείζων ἐστὶν, ὁ 17.
χρυσὸς, ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάζων τὸν χρυσόν;
καί· ὃς ἐὰν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν 18.
ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω
αὐτοῦ, ὀφείλει.
μωροὶ καὶ τυφλοὶ, τί γὰρ μεῖζον; τὸ δῶρον, 19.
ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον;

ὁ

13. 14.] Verſus 14. in omnibus praeſtantioribus Codd. legitur ante 13. v. P. p. 364 — 367. Theophylact. edit. Venet. p. 124. c. d. Chryſoſt. VII, 707. c. d. e. Euthym. Zigab. I, 879. 881.

15.] v. Euth. 146. P. ad verſ. 16.
ποιῆσαι] ἵνα ποιήσητε. E. v. P.

20. ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ὀμνύει ἐν αὐ-
τῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ.
21. καὶ ὁ * ὀμνύων ἐν τῷ ναῷ, ὀμνύει ἐν αὐτῷ
καὶ ἐν τῷ * κατοικήσαντι αὐτόν.
22. καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ, ὀμνύει ἐν τῷ θρό-
νῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐ-
τοῦ. [Τέλος.] Τέλος τῆς β.
53. 23. [Ἀρχή.] οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρι- CΛΔ. ε.
σαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσ-
μον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφή-
κατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ
τὸν ἔλεον καὶ τὴν πίστιν· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι,
κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι.
24. ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ διϋλίζοντες τὸν κώνωπα, CΛΕ. ι.
* τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες.
25. οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκρι- CΛϚ. ε.
ταὶ, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτη-
ρίου

XXIII, 23. 53. τῇ γ. τῆς ια. [ἐν ἄλλοις, τῇ ϛ. τῆς η.] ἑβδ. ἑ. ὁ κ. [πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν Ἰουδαίους·] οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς.

21. ὁ ὀμόσας] ὁ ὀμνύων. v. P. Alter.

κατοικοῦντι] κατοικήσαντι. Non, *qui olim in eo habitavit:* id enim abſurdum: ſed, qui inde a condito templo in eo habitavit et adhuc, quo tempore Chriſtus haec differebat, in eo habitabat, h. e. maieſtate ſua colluſtrabat et patrocinio ſuo tuebatur. Act. VII, 48. v. Euth. 146. et Matth. 23, 2. ἐκάθισαν.

23. καὶ τὸ κύμινον] — E. v. P. Chryſoſt. VII, 285. a. 708. d.

ἔδει] δὲ ἔδει. D.

24. τὸν δὲ] τὴν δέ. Wetſtenius et alii τὴν. δέ.

ρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν
ἐξ ἁρπαγῆς καὶ * ἀδικίας.
Φαρισαῖε τυφλὲ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐν- 26.
τὸς τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα
γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν καθαρόν.
CΛZ. ε. οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκρι- 27.
ταὶ, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις,
οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν
δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκα-
θαρσίας.
οὕτω καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς 28.
ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ μεστοί ἐστε ὑπο-
Τέλος τῆς γ. κρίσεως καὶ ἀνομίας. [Τέλος.]
CΛH. ε. [Ἀρχή.] οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρι- 29. ΣZ.
σαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους
τῶν προφητῶν, καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα
τῶν δικαίων,

καὶ

XXIII, 29. ΣZ. τῇ δ. τῆς ια. [ἐν ἄλλοις· τῇ β. τῆς θ.] ἑβδ. καὶ τῇ ε. σεπτεμβρίου, τοῦ ἁγίου Ζαχαρίου. ἑ. ὁ κ. [πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους·] οὐαὶ ὑμῖν.

25. γέμουσιν ἐξ] ἐξ — E. v. P. Ἐξαρπαγὴ aeque non eſt graecum, ut κατήγωρ Apocal. XII, 10. v. Griesb. ll. ll.

ἀκρασίας] ἀδικίας. v. P. Chryſoſt. VII, 709. a. 779. b.

26. ἐκτὸς αὐτῶν] ἐκτὸς αὐτοῦ t αὐτῶν — E.

29. μνημεῖα] μνήματα. E. Ex hoc loco Orig. IV, 269. c. repetit argumenta pro interpretatione allegorica contra grammaticam ſeu criticam, ipſe, ut perhibent, auctor interpretationis grammaticae. Quis ei non invideat ingenium?

30. καὶ λέγετε· εἰ * ἤμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ὑμῶν, οὐκ ἂν * ἤμεθα κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν.

31. ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας.

32. καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. CΛΘ. ι.

33. ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης;

34. διὰ τοῦτο, ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας, καὶ σοφούς, καὶ γραμματεῖς· καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν, καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· CM. ε.

35. ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον, ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος ζαχαρίου υἱοῦ βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου.

ἀμὴν

30. ἦμεν — ἦμεν] ἤμεθα — ἤμεθα. A.

32. πληρώσατε] ἐπληρώσατε. E. *Imperativum* vindicat Chryfoft. VII, 670. d. 715. c. addens: οὐκ ἐπιτάττων, haec dixit, ἀλλὰ προαναφωνῶν. v. etiam Theophyl. p. 127. b. Euthym. Zigab. I. p. 891.

34. De confufionibus Chryfoftomi v. P. et Chryfoft. VII, 715. d. e. 716. c. 717. d. 490. c. A vero autem aberrat eo ipfo tempore, quo de induftria hunc locum explicat.

ἀμὴν λέγω ὑμῖν, * ὅτι ἥξει ταῦτα πάντα 36.
ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην.

ϹΜΑ. ε. Ἱερουσαλὴμ, Ἱερουσαλὴμ, ἡ * ἀποκτένουσα τοὺς 37.
προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλ-
μένους πρὸς αὐτὴν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυν-
αγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ἐπισυνάγει
ὄρνις τὰ νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας,
καὶ οὐκ ἠθελήσατε;

ἰδοὺ, ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. 38.

Τέλος τῆς δ. καὶ ἐν τισι τῆς μεγάλης γ. λέγω γὰρ ὑμῖν· οὐ μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι, 39.
ἕως ἂν εἴπητε· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν
ὀνόματι κυρίου. [Τέλος.]

ϹΜΒ. β. Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱε- XXIV, 1.
ροῦ· καὶ [Ἀρχή.] προσῆλθον οἱ μαθηταὶ 5Η.
αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ
ἱεροῦ.

ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐ βλέπετε * ταῦ- 2.
τα πάντα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ

ὧδε

XXIV, 1. 5Η. σαββάτῳ ιε. τ. χ. ε. [ἐξελθὼν — καί.] προσῆλθον τῷ Ἰησοῦ οἱ μαθηταί.

36. ἥξει] ὅτι ἥξει.

ταῦτα πάντα] πάντα ταῦτα. A. Fere ubique, etiam in scriptoribus graecis, Codices horum vocabulorum ordinem turbant.

37. ἀποκτείνουσα] ἀποκτένουσα.

XXIV, 1. ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ] ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο. E. v. P.

προσῆλθον] + αὐτῷ. E.

2. οὐ βλέπετε] οὐ — E. v. P.

πάντα ταῦτα] ταῦτα πάντα.

ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς ου * καταλυθήσε- Τέλος ἔν τισι τῆς ἁγίας
ται. [Τέλος.] καὶ μεγάλης. γ. εἰς τὸν ὄρθρον.

ΝΖ. περὶ τῆς συντελείας.

ϛΗ. 3. [Ἀρχή.] καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους ϹΜΓ. β.
τῶν ἐλαιῶν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
κατ' ἰδίαν, λέγοντες· εἰπὲ ἡμῖν, πότε ταῦτα
ἔσαι, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας,
καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος;
4. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· βλέ-
πετε μήτις ὑμᾶς πλανήσῃ.
5. πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου,
λέγοντες· ἐγώ εἰμι ὁ χριςός· καὶ πολλοὺς
πλανήσουσι.
6. μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους, καὶ ἀκοὰς
πολέμων. ὁρᾶτε μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ πάν-
τα γενέσθαι· ἀλλ' οὔπω ἐςὶ τὸ τέλος.
7. ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βα-
σιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ
λοιμοὶ, καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους.
8. πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων. ϹΜΔ. α.
9. τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν, καὶ
ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθε μισούμενοι
ὑπὸ πάντων * τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου.
[Ὑπέρβα.] Ὑπέρβα τοῦ
καὶ σαββάτου.

XXIV, 3. ϛΗ. τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ β. εἰς τὴν λειτουργίαν· τ. κ. ἐ. καθημένου τοῦ ἰησοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους.
ὃς ου μὴ] μή —.
9. θλίψιν] θλίψεις. D.
πάντων ἐθνῶν] ἐθνῶν — E. t. πάντων τῶν ἐθνῶν. τ. Birch. P.

CME. ι. καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλ- 10.
λήλους παραδώσουσι, καὶ μισήσουσιν ἀλλή-
λους·

καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται, 11.
καὶ πλανήσουσι πολλούς.

καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, ψυ- 12.
Ἄρξου τοῦ γήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν.
σαββάτου. [Ἄρξου.] [Ἀρχή.] ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, 13. ϛΘ.
Τέλος τοῦ οὗτος σωθήσεται. [Τέλος.]
σαββάτου.

CMϚ. ϛ. καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς 14.
βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ, εἰς μαρτύριον
πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος.

CMZ. ϛ. ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, 15.
τὸ ῥηθὲν διὰ δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἑστὼς ἐν
τόπῳ ἁγίῳ· ὁ ἀναγινώσκων νοείτω·

CMH. β. τότε οἱ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ 16.
ὄρη·

ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ καταβαινέτω ἆραι * 17.
τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ.

καὶ

XXIV, 13. ϛΘ. τῇ ς. τῆς ια. [ἐν ἄλλοις· τῇ γ. τῆς θ.] ἑβδ. ε. ὁ κ. [τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς·] ὁ ὑπομείνας εἰς τέλος.

14. τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον] τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο. E. t τοῦτο — D.

ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ] ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ t ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν. E. v. P.

15. ὅταν οὖν] ὅταν δέ. E.

ἑστὼς] ἑστός. Codd. non nulli et Mill.

16. ἐπὶ τὰ] εἰς τά. E.

17. ἆραί τι] ἆραι τά.

18. καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω
ἆραι τὰ ἱμάτια αὐτοῦ.
19. οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θη- CMΘ. β.
λαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
20. προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν CN. ϛ.
χειμῶνος, μηδὲ * σαββάτῳ.
21. ἔσται γὰρ τότε θλῖψις μεγάλη, οἵα οὐ γέγο- CNA. β.
νεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ
μὴ γένηται.
22. καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, CNB. ϛ.
οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλε-
κτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι.
23. τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ἰδού, ὧδε ὁ χριστός; CNΓ. β.
ἢ ὧδε· μὴ πιστεύσητε.
24. ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδο- CNΔ. ϛ.
προφῆται, καὶ δώσουσι σημεῖα μεγάλα καὶ
τέρατα· ὥστε πλανῆσαι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς
ἐκλεκτούς.
25. ἰδού, προείρηκα ὑμῖν. CNE. ε.
26. ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν· ἰδού, ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστί·
μὴ ἐξέλθητε· ἰδού, ἐν τοῖς ταμείοις· μὴ πι-
στεύσητε.
P. 27. [Ἀρχή.] ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται CNϚ. ε.
ἀπὸ ἀνατολῶν, καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν,
οὕτως

XXIV, 27. P. τῇ ϛ. τῆς ια. ἑβδ. ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μα-
θηταῖς· ὥσπερ ἡ ἀστραπή.

18. ὀπίσω] — t εἰς τὰ ὀπίσω. E.
τὰ ἱμάτια] τὸ ἱμάτιον. D.

20. ἐν σαββάτῳ] σαββάτου. E. t σάββατα.

οὕτως ἔσαι καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀν-
θρώπου.

CNZ ε. [Ἀρχή.] ὅπου γὰρ ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συν- 28. P.
Τέλος τῆς ε. αχθήσονται οἱ ἀετοί. [Τέλος.]

CNH. β. εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκεί- 29.
νων ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη ου
δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀςέρες πε-
σοῦνται ἀπὸ τοῦ ουρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις
τῶν ουρανῶν σαλευθήσονται.

CNΘ. β. καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ 30.
ἀνθρώπου ἐν τῷ ουρανῷ· καὶ τότε κόψονται
πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψονται τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφε-
λῶν τοῦ ουρανοῦ, μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης
πολλῆς.

καὶ ἀποςελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ 31.
σάλπιγγος φωνῆς μεγάλης· καὶ ἐπισυνάξου-
σι τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων
ἀνέ-

XXIV, 28. P. τῇ δ. τῆς θ. ἑβδ. ε. ὁ κ. ὅπου ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ.

27. καὶ ἡ] καὶ — E. Poſt ἔςαι facile excidit.

29. καὶ ἡ σελήνη — φέγγος αὐτῆς] — E. v. P. Chryſoſt. VII, 735. 736.

οἱ ἀςέρες — σαλευθήσονται] πάντα τὰ ἄςρα πεσεῖται καὶ ἑλιχθήσεται ὁ ουρανὸς ὡς βιβλίον, καὶ αἱ δυνάμεις αὐτῶν σαλευθήσονται. E. v. P. h. l. et ad Luc. p. 417.

30. πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς] αἱ φυλαί. E. v. P. Chryſoſt. VII, 736. III, 504.

31. φωνῆς] —. l. καὶ φωνῆς. E.

ἀνέμων, ἀπ᾽ ἄκρων ὀυρανῶν ἕως ἄκρων αὐ-
τῶν.

32. ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν·
ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἁπαλὸς,
καὶ τὰ φύλλα * ἐκφυῇ, γινώσκετε ὅτι ἐγ-
γὺς τὸ θέρος·

33. ὅυτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε * ταῦτα πάντα,
γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. [Ὑπέρ- Ὑπέρβα [εἰς
βα.] [Τέλος.] τὸ] τῆς ς.
Τέλος ἐνίοις

ΡΑ. 34. [Ἀρχή.] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὀυ μὴ παρέλθῃ τῆς δ. τῆς θ.
ἡ γενεὰ ἅυτη, ἕως ἂν πάντα ταῦτα γέ-
νηται.

35. ὁ ὀυρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, ὁι δὲ λό-
γοι μου ὀυ μὴ παρέλθωσι. [Τέλος.] Τέλος τῆς
μεγάλης β.

ΝΗ. περὶ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας.

ΡΒ. 36. [Ἀρχή.] περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ CΞ. ς.
* ὥρας

XXIV, 34. ΡΑ. σαββάτῳ ις. ε. ὁ κ. [τοῖς ἑαυτοῦ μαθη-
ταῖς·] ἀμὴν λέγω.

XXIV, 36. ΡΒ. τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ γ. εἰς τὴν λειτουρ-
γίαν. ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· περὶ τῆς ἡμέ-
ρας ἐκείνης καὶ ὥρας.

ἄκρων ἀυτῶν] + ἀρχομένων δὲ τούτων γενέσθαι, ἀνάβλέψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν. E. v. Wetſt. Griesb. P.

32. ἐκφύῃ] ἐκφυῇ. Arbor dicitur φύειν et ἐκφύειν φύλλα, ὄζους. Homer. Il. α. 234. Sed τὰ φύλλα dicuntur etiam ἐκφύεσθαι, ἐκφῦναι. Pro ἐκφυῇ ſunt quatuor mei vetuſtiſſimi et praeſtantiſſimi et multi alii mei et aliorum Codices. Accedit h. l. graecitas et elegantia.

33. πάντα ταῦτα] ταῦτα πάντα.

34. πάντα ταῦτα] ταῦτα πάντα. D.

35. παρελεύσονται] παρελεύσεται. E.

* ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐ-
ρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατήρ μου μόνος.

CΞΑ. ε. ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ νῶε, οὕτως ἔσται καὶ 37.
Ὑπέρβα τοῦ σαββάτου. ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. [Ὑπέρ-
βα.]

ὥσπερ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ 38.
τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες,
γαμοῦντες καὶ ἐκγαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέ-
ρας εἰσῆλθε νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν,

Ἐντεῦθεν ὑπερβαίνει τινα τὸ τοῦ σαββάτου. καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς, 39.
καὶ ἦρεν ἅπαντας· οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρου-
σία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. [Ὑπέρβα.]

CΞΒ. ε. τότε δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ εἷς παρα- 40.
λαμβάνεται, καὶ ὁ εἷς ἀφίεται.

δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλωνι· μία παραλαμ- 41.
βάνεται, καὶ μία ἀφίεται.

[Ἀρ-

36. τῆς ὥρας] τῆς —. De hoc loco v. Basil. M. III, 361. seqq. edit. Garn. qui haec cum Marco comparat.

οὐρανῶν] + οὐδὲ ὁ υἱός. E. v. Griesb. P.

μου μόνος] μου — t μου μόνος — E. v. P. In edito Chrysost. VII, 741. d. est: εἰ μὴ μόνος ὁ πατήρ.

38. ταῖς πρὸ] — E. Cyrill. V. a. 220. miscet haec cum Luc. 17, 27. De confusionibus Chrysost. v. P. ad vers. 37. 38.

41. μύλωνι] μύλῳ. E. v. P.

ἀφίεται] + δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς· εἷς παραλαμβάνεται, καὶ εἷς ἀφίεται. E. v. Griesb. P. Cum Lucae verbis etiam permiscet Chrysost. II, 455.

ΡΓ. 42. [Ἄρξου.] [Ἀρχή.] γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ CΞΓ. ϛ.
οἴδατε ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται. Ἄρξου τῆς
43. ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπό- ϛ. καὶ τοῦ CΞΔ. β.
της ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρη- σαββάτου.
γόρησεν ἂν, καὶ οὐκ ἂν εἴασε διορυγῆναι τὴν
οἰκίαν αὐτοῦ.
44. διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι ᾗ
ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχε- Τέλος τοῦ
ται. [Τέλος.] σαββάτου.
ΡΓ. 45. [Ἀρχή.] τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ CΞΕ. ε.
φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ
τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι αὐτοῖς τὴν
τροφὴν ἐν καιρῷ;
46. μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος CΞϚ. ε.
αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως.
47. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρ- Τέλος τοῦ
χουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. [Τέλος.] ἁγίου.
48. ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ CΞΖ. ε.
καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει ὁ κύριός μου ἐλθεῖν.

καὶ

XXIV, 42. ΡΓ. σεπτεμβρίου λ. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος γρηγορίου, τῆς μεγάλης ἀρμενίας· ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· γρηγορεῖτε.

XXIV, 45. ΡΓ. τῇ ε. τῆς θ. ἑβδ. ε. ὁ κ. τίς ἐστιν ἄρα ὁ πιστὸς δοῦλος.

42. ποίᾳ ὥρᾳ] ποίᾳ ἡμέρᾳ t ποίαν ὥραν. E. Cyrill. IV, 293. Servat Chryſoſt. vulgatum VII, 743. ſed 744. de ſuo habet ἡμέρᾳ.

45. κατέστησεν] καταστήσει. E.
θεραπείας] οἰκίας t οἰκετίας. E. v. P. Οἰκετία habet Epictet. cap. 46.
τοῦ διδόναι] τοῦ — t τοῦ δοῦναι. E.
καιρῷ] + αὐτῶν. E.

καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους,* ἐσθίῃ 49.
δὲ καὶ πίνῃ μετὰ τῶν μεθυόντων·
ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ 50.
οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει·
καὶ διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ 51.
μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσαι ὁ
Τέλος τῆς ς. κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. [Τέ-
καὶ ἔν τισι τῆς ε. τῆς θ. λος.]

ΝΘ. περὶ τῶν δέκα παρθένων.

CΞΗ. ι. Τότε [Ἀρχή.] ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν XXV, 1.
ὀυρανῶν δέκα παρθένοις, ἅιτινες λαβοῦσαι ΡΔ.
τὰς λαμπάδας αὐτῶν ἐξῆλθον ἐις ἀπάντη-
σιν τοῦ νυμφίου.
πέντε δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι, καὶ αἱ 2.
πέντε μωραί.

ἅιτι-

XXV, 1. ΡΔ. σαββάτῳ ιζ. καὶ τῆς ἁγίας Θέκλης. [ἐν ἄλλοις· τῇ ς. τῆς θ.] ε. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· ὡμοιώθη [τότε ὡμοιωθήσεται] ἡ βασιλεία τῶν ὀυρανῶν.

49. συνδούλους] + αὐτοῦ. D.
ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν] ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ.

50. ἥξει]. Inter ἥξει et ἐλεύσεται optionem dat Chryſ. VII, 746. a. c.

XXV, 1. τοῦ νυμφίου] + καὶ τῆς νύμφης. E. v. Griesb. Beng. P. Miror, cur non etiam addiderint: καὶ πάσης τῆς συγγενείας αὐτῶν. Cur vero verſu 6. non ſcripſerunt: ὁ νυμφίος καὶ ἡ νύμφη μετὰ πάσης τῆς φαντασίας αὐτῶν ἔρχονται;

2. καὶ αἱ] αἱ — E. αἱ, id eſt, αἱ λοιπαὶ πέντε. αἱ, poſt καὶ, facile excidit. v. Chryſoſt. VII, 750. d. Pleraeque editiones, ad quas examinati ſunt Codices, αἱ in textu habent. Ergo ex Codicibus, qui iſtud

αἱ

3. αἵτινες μωραὶ, λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας * αὐτῶν, οὐκ ἔλαβον μεθ᾽ ἑαυτῶν ἔλαιον·

4. αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν.

5. χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου, ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον.

6. μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν· ἰδοὺ, ὁ νυμφίος ἔρχεται, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ.

7. τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι, καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας αὐτῶν.

8. αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπον· δότε ὑμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται.

10. ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι, λέγουσαι· μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας, καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς.

ἀπερ-

αἱ habebant, nihil notabatur. Confuſioni occaſionem praebebat etiam duplex πέντε. Quin ipſe Wetſt. h. l. de priori πέντε monet poſt poſterius. v. Alter. Birch. Leve hoc. Novi. Sed critico non debet eſſe leve.

3. λαμπάδας ἑαυτῶν] λαμπάδας αὐτῶν.

5. χρονίζοντος] βραδύνοντος. E. Cyrill. IV, 293.

6. ἔρχεται] — E Cyrill. l. l

ἀπάντησιν αὐτοῦ] ὑπάντησιν. Cyrill. l. l.

9. οὐκ ἀρκέσῃ] οὐ μὴ ἀρκέσῃ t οὐκ ἀρκέσει. D. Duo hic concurrunt ἀναγνώσματα eccleſiaſtica. Sed Beng. ex uno tantum hic notavit varietatem Cod. Aug. 4.

δὲ μᾶλλον] — E. Chryſoſt. VII, 752. c.

ἑαυταῖς] — E.

ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ 10.
νυμφίος· καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ
εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα.
ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι, 11.
λέγουσαι· κύριε, κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν.
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ 12.
οἶδα ὑμᾶς.
γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν 13.
Τέλος τοῦ σαββάτου καὶ τῆς ἁγίας. οὐδὲ τὴν ὥραν, ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρ-
χεται. [Τέλος.]

Ξ. περὶ τῶν τὰ τάλαντα λαβόντων.

CΞΘ. β. ὥσπερ γὰρ [Ἀρχή.] ἄνθρωπος ἀποδημῶν 14. ΡΕ.
ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους, καὶ παρέδωκεν
αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ·
CO. ε. καὶ ᾧ μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, 15.
ᾧ δὲ ἕν· ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν· καὶ
ἀπεδήμησεν εὐθέως.
πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, 16.
εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐποίησεν ἄλλα
πέντε τάλαντα.
ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο, ἐκέρδησε καὶ αὐτὸς 17.
ἄλλα δύο.

ὁ

XXV, 14. ΡΕ. κυριακῇ ιϛ. ἑ. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· ἄνθρωπός τις ἀποδημῶν.

13. ἐν ᾗ — ἔρχεται] — E. v. P.

14. ἄνθρωπος] + τις. E. v. P.

16. ἐποίησεν] ἐκέρδησεν. E. Ex verſ. 17. v. P. et Graev. ad Heſiod. ἔργ. v. 602.

18. ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν, ἀπελθὼν ὤρυξεν ἐν τῇ γῇ, καὶ ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ.

19. μετὰ δὲ χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ συναίρει μετ' αὐτῶν λόγον.

20. καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων· κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς.

21. ἔφη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ· ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.

22. προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα λαβὼν, εἶπε· κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς.

23. ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ. εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ· ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.

24. προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς, εἶπε· κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας·

καὶ

18. ἀπέκρυψε] ἔκρυψε. E. Forte ex verſ. 25.

21. ἔφη δὲ] δὲ — A.

καὶ φοβηθεὶς, ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαν- 25.
τόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε, ἔχεις τὸ σόν.

ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ· 26.
πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ, ᾔδεις ὅτι θερίζω
ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διε-
σκόρπισα·

ἔδει οὖν σε βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τρα- 27.
πεζίταις· καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ
ἐμὸν σὺν τόκῳ·

ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον, καὶ δό- 28.
τε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα.

COA. β. τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται, καὶ περισ- 29.
σευθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ
ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. [Τέλος.]

Τέλος ἔν τισι τῆς ις. κυριακῆς.

COB. ε. καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον * ἐκβάλετε εἰς τὸ 30.
σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς
καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. [Τέλος.]

ΞΑ. πε-

* πρόσκειται δὲ μετὰ τὸ, ἀπ' αὐτοῦ· ταῦτα λέγων ἐφώνει, ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω, ἢ καὶ· ὁ ἔχων κ.τ.λ. Τέλος τῆς κυριακῆς. πρόσκειται δὲ ἔν τισι· ταῦτα λέγων ἐφώνει.

27. βαλεῖν — τοῖς τραπεζίταις] καταβαλεῖν — ἐπὶ τοὺς τραπεζίτας. E. v. P. Ex hoc loco fictum arbitrantur, γίνεσθε τραπεζῖται δόκιμοι seu φρόνιμοι. v. Chrysost. III, 82. e. ubi statim subiicit 1 Thess. V, 21. Dionys. Alex. apud Georgium Syncellum pag. 379. id appellat ἀποστολικὴν φωνήν. v. Cyrill. II, 56. e. VI, a. 2. qui tamen id Paulo tribuit. Impostores ergo hoc inferre debebant 1 Thess. V, 21.

30. ἐκβάλλετε] ἐκβάλετε.

ὀδόντων] de appendice evangeliariorum monitum est h. l. v. P. ad Marc. p. 287. ubi de Cod. Gehliano dictum est.

ΞΑ. περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ χριστοῦ.

ΡΞ. 31. [Ἀρχή.] ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ- Cor. ι.
που ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἅγιοι
ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρό-
νου δόξης αὐτοῦ.

32. καὶ συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα
τὰ ἔθνη· καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων,
ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ
τῶν ἐρίφων.

33. καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ,
τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων.

34. τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ·
δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κλη-
ρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην βασιλείαν ἀπὸ
καταβολῆς κόσμου.

35. ἐπείνασα γὰρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδί-
ψησα, καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος ἤμην, καὶ
συνηγάγετέ με.

36. γυμνὸς, καὶ περιεβάλετέ με· ἠσθένησα, καὶ
ἐπεσκέψασθέ με· ἐν φυλακῇ ἤμην, καὶ ἤλ-
θετε πρός με.

37. τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι, λέγον-
τες· κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα, καὶ
ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα, καὶ ἐποτίσαμεν;

πότε

XXV, 31. ΡΞ. κυριακῇ τῆς ἀπόκρεω· ε. ὁ κ. ὅταν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ.

31. ἅγιοι] — D.

καθίσει] καθεδεῖται. E. Chrysost. VII, 758. b.

32. συναχθήσεται] συναχθήσονται. D.

34. ἀπὸ καταβολῆς] πρὸ καταβολῆς. E.

πότε δέ σε ἔιδομεν ξένον, καὶ συνηγάγομεν; 38.
ἢ γυμνὸν, καὶ περιεβάλομεν;
πότε δέ σε ἔιδομεν ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, 39.
καὶ ἤλθομεν πρός σε;
καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς, ἐρεῖ ἀυτοῖς· ἀμὴν 40.
λέγω ὑμῖν, ἐφ᾽ ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων
τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίςων, ἐμοὶ ἐποι-
ήσατε.
τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ ἐυωνύμων· πορέυεσθε 41.
ἀπ᾽ ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι ἐις τὸ πῦρ τὸ ἀιώ-
νιον, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς
ἀγγέλοις ἀυτοῦ.
ἐπείνασα γὰρ, καὶ ὀυκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· 42.
ἐδίψησα, καὶ ὀυκ ἐποτίσατέ με·
ξένος ἤμην, καὶ ὀυ συνηγάγετέ με· γυμνὸς, 43.
καὶ ὀυ περιεβάλετέ με· ἀσθενὴς καὶ ἐν φυ-
λακῇ, καὶ ὀυκ ἐπεσκέψασθέ με.
τότε ἀποκριθήσονται * καὶ ἀυτοὶ, λέγοντες· 44.
κύριε, πότε σε ἔιδομεν πεινῶντα, ἢ διψῶντα,
ἢ ξένον, ἢ γυμνὸν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ,
καὶ ὀυ διηκονήσαμέν σοι;
τότε ἀποκριθήσεται ἀυτοῖς, λέγων· ἀμὴν λέ- 45.
γω ὑμῖν, ἐφ᾽ ὅσον ὀυκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων
τῶν ἐλαχίςων, ὀυδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε.

καὶ

38. — E. v. P.

41. τὸ ἡτοιμασμένον] ὃ ἡτοίμασεν ὁ πατήρ μου. E. Ἀλλὰ ταῦτα ἄντικρυς βλάσφημα.

44. ἀυτῷ καὶ] ἀυτῷ —.

45. τούτων + τῶν ἀδελφῶν μου. E. Chryſoſt. VII, 759. b. ibique adeo explicat ἀδελφοί. Sed ſine iſtis laudat VII, 401. v. Wetſt. P.

46. καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον·
οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον. [Τέλος.] Τέλος τῆς
κυριακῆς.
XXVI, 1. Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς πάντας ΣΟΔ. α.
τοὺς λόγους τούτους, εἶπε τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ·
ΡΖ. 2. [Ἀρχή.] οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ
πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου Τέλος τῆς
παραδίδοται εἰς τὸ σαυρωθῆναι. [Τέλος.] μεγάλης γ.
3. τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ- ΣΟΕ. ς.
ματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν
αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου καϊάφα,
4. καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν ἰησοῦν * δόλῳ
κρατήσωσι, καὶ ἀποκτείνωσιν.
5. ἔλεγον δέ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος
γένηται ἐν τῷ λαῷ. [Τέλος.] Τέλος ἔν τισι
τῆς μεγά-
λης γ.

ΞΒ. περὶ τῆς ἀλειψάσης τὸν κύριον μύρῳ.

ΡΗ. 6. [Ἀρχή.] τοῦ δὲ ἰησοῦ γενομένου ἐν βηθανίᾳ ΣΟΞ. α.
ἐν οἰκίᾳ σίμωνος τοῦ λεπροῦ,
7. προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἀλάβαστρον μύρου
ἔχου-

XXVI, 2. ΡΖ. τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ ε. εἰς τὴν λειτουργίαν· ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας.

XXVI, 6. ΡΗ. τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ δ. εἰς τὴν λειτουργίαν· τοῦ ἰησοῦ γενομένου ἐν βηθανίᾳ.

XXVI, 3. καὶ οἱ γραμματεῖς] — Ε.
εἰς τὴν αὐλὴν] ἐν τῇ αὐλῇ. Ε. Chryfoft. VII, 761. e.

4. συνεβουλεύσαντο] συνεβουλεύοντο. Ε.
κρατήσωσι δόλῳ] δόλῳ κρατήσωσι.

6. λεπροῦ] λεπρώσου. Ε. v. Wetft. Griesb. P.

ἔχουσα βαρυτίμου, καὶ κατέχεεν ἐπὶ τὴν
κεφαλὴν αὐτοῦ ἀνακειμένου·
ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠγανάκτησαν, 8.
λέγοντες· εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη;
ἠδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πραθῆναι πολ- 9.
λοῦ, καὶ δοθῆναι πτωχοῖς.
γνοὺς δὲ ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· τί κόπους 10.
παρέχετε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν εἰρ-
γάσατο εἰς ἐμέ.
* τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' 11.
ἑαυτῶν· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.
ϚΟΖ. δ. βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ 12.
σώματός μου, πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποί-
ησεν.

ἀμὴν

7. βαρυτίμου] πολυτίμου. E. v. P.
κατέχεεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν] ἐξέχεεν ἐπὶ τῆς κέφαλῆς. E. Chrysost. VII, 765. E. v. P. Καταχέειν graecum quidem est atque adeo Demosthenicum: hoc tamen loco Demosthenes eo non usurus fuisset. Ἄγαν γὰρ ἐνταῦθα ἰδιωτικόν.

9. τὸ μύρον] — v. P.
πτωχοῖς] τοῖς πτωχοῖς. D.

11. — E. Tres Codd. Wetst. hic de principatu contendunt cum quatuor eiusdem aliis. v. XXV, 38.
πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς] τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε. Ita plures Codd. quos post priorem editionem meam examinavi. In his Aug. 4. bis. Bis ergo bonus Bengelius ἐνύσταξεν. In duobus enim ἀναγνώσμασιν occurrit fol. 146. 151. Ita quoque est in evangeliario Gothano fol. 149. 153. Velim scire, quoties et quoto folio haec legantur in evangeliariis Wetstenii, Griesbachii, Birchii etc. Scilicet hoc est examinare Codices!

13. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγ-
γέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσε-
ται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη, εἰς μνημόσυνον αὐ-
τῆς.

14. τότε πορευθεὶς ἓις τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος ΣΟΘ. β.
ἰούδας ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς,

15. ἔιπε· τί θέλετέ μοι δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν πα-
ραδώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκον-
τα ἀργύρια.

16. καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν πα-
ραδῷ. [Τέλος.] Τέλος τῆς μεγάλης δ.

ΞΓ. περὶ τῆς ἑτοιμασίας τοῦ πάσχα.

17. τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μα-
θηταὶ τῷ ἰησοῦ, λέγοντες αὐτῷ· ποῦ θέλεις
ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα;

18. ὁ δὲ ἔιπεν· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν
δεῖνα, καὶ ἔιπατε αὐτῷ· ὁ διδάσκαλος λέ-
γει· ὁ καιρός μου ἐγγύς ἐστιν, πρός σε ποιῶ
τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου.

19. καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐ- Ὕπαντα εἰς
τοῖς ὁ ἰησοῦς· καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. τὸ κατὰ ἰω-
άννην ἐν κε-

20. ὀψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδε- φαλαίῳ κδ΄.
κα. [Ὕπαντα.] ἕως τοῦ, καὶ
ποιεῖτε αὐ-
[Ἄρ- τά, εἶτα ἄρ-
ξου ἐνταῦ-
θα.

15. κἀγὼ] καὶ ἐγώ. A.
ἀργύρια] ἀργυρᾶ t στατῆρας t στατῆρας ἀργυρίου. E. v. P.

16. λέγοντες αὐτῷ] αὐτῷ — E.

17. ἑτοιμάσωμεν] ἑτοιμάσομεν. A. In his, dissentientibus Codd. dubia est crisis in N. T.

ϹΟΘ. δ. ["Αρξου.] καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, εἶπεν· ἀμὴν 21.
λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.
ϹΠ. α. καὶ λυπούμενοι σφόδρα, ἤρξαντο λέγειν αὐ- 22.
τῷ ἕκαστος αὐτῶν· μήτι ἐγώ εἰμι, κύριε;
ϹΠΑ. β. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· ὁ ἐμβάψας μετ' 23.
ἐμοῦ ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρα, οὗτός με
παραδώσει.
ϹΠΒ. ς. ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέ- 24.
γραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ
ἐκείνῳ, δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδο-
ται. καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄν-
θρωπος ἐκεῖνος.
ϹΠΓ. ι. ἀποκριθεὶς δὲ ἰούδας, ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, 25.
εἶπε· μήτι ἐγώ εἰμι, ῥαββί; λέγει αὐτῷ· σὺ
εἶπας.

ΞΔ. περὶ τοῦ μυστικοῦ δείπνου.

ϹΠΔ. α. ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν, λαβὼν ὁ ἰησοῦς τὸν ἄρ- 26.
τον, καὶ * εὐχαριστήσας, ἔκλασε, καὶ ἐδίδου
τοῖς μαθηταῖς, καὶ εἶπε· λάβετε, φάγετε·
τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου.
ϹΠΕ. β. καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, καὶ εὐχαριστήσας, 27.
ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων· πίετε ἐξ αὐτοῦ πάν-
τες·
τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς 28.
διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

λέγω

26. εὐλογήσας] εὐχαριστήσας. v. Euth. III, 249.
27. πίετε] λάβετε, πίετε. E. Cyrill. IV, 360.

29. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ * γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου.

30. καὶ ὑμνήσαντες, ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. CΠϚ. ς.

31. τότε λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· γέγραπται γάρ· πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης. CΠΖ. δ.

32. μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γαλιλαίαν. CΠΗ. ς.

33. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πέτρος, εἶπεν αὐτῷ· εἰ * πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ * δὲ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. CΠΘ. α.

34. ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ, πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με.

35. λέγει αὐτῷ ὁ πέτρος· κἂν δέῃ με σὺν σοὶ Cϟ. ς.
ἀπο-

29. γεννήματος] γενήματος. De hominibus et ceteris animalibus reperi γέννημα, de frugibus et proventibus agrorum constanter in optimis Codd. N. et V. Test. γένημα. Sic est etiam ἀπογένημα, ἐπιγένημα, pro quo scriptoribus graecis etiam obtrusum est ἐπιγέννημα.

33. εἰ καὶ] καὶ —.

ἐγὼ] + δέ. A.

ἀποθανεῖν, ὀυ μή σε * ἀπαρνήσωμαι· ὁμοίως *
δὲ καὶ πάντες ὁι μαθηταὶ ἔιπον.

CϞA. α. τότε ἔρχεται μετ᾽ αὐτῶν ὁ ἰησοῦς ἐις χωρίον 36.
λεγόμενον γεθσημανῆ, καὶ λέγει τοῖς μαθη-
ταῖς· καθίσατε αὐτοῦ, ἕως ὂυ ἀπελθὼν προσ-
έυξωμαι ἐκεῖ.

CϞB. ς. καὶ παραλαβὼν τὸν πέτρον καὶ τοὺς δύο 37.
ὑιοὺς ζεβεδαίου, ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδη-
μονεῖν.

CϞΓ. δ. τότε λέγει αὐτοῖς * ὁ ἰησοῦς· περίλυπός ἐστιν 38.
ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε, καὶ
γρηγορεῖτε μετ᾽ ἐμοῦ.

CϞΔ. α. καὶ * προσελθὼν μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσ- 39.
CϞE. α. ωπον αὐτοῦ προσευχόμενος, καὶ λέγων· πά-
τερ μου, ἐι δυνατόν ἐστι, παρελθέτω ἀπ᾽
ἐμοῦ

35. ἀπαρνήσομαι] ἀπαρνήσωμαι. A.
ὁμοίως] + δέ.
36. γεθσημανῆ] γεθσήμανεὶ t γεθσαμανεὶ t γεθσιμανὶ t γεσσημανεῖ. Plerique servant vulgatum. v. Wetst.
προσεύξωμαι] προσεύξομαι. D.
38. αὐτοῖς] + ὁ ἰησοῦς.
39. προελθὼν] προσελθών. v. P. Post meam priorem editionem ex multis Codd. hoc notarunt Alter et Birch. Ipse quoque postea inveni in pluribus. In Aug. 4. vetustissimo est in fine versus προ et in principio versus proximi Σελθών. Illud Σ, quod fere simile est latino C, auro scriptum est. Obiter autem discitur, quod ex aliis etiam Codd. notum est, (v. P. ad 28, 2.) saepe vocabula in media syllaba dividi, maxime in Codd. litteris maiusculis scriptis, cuiusmodi est Aug. 4. Marci 14, 35. in hoc evang. non legitur. Sed nec in Gothano, quod ipsum etiam priori loco habet προσελθών.

ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ. [Ὑπάντα.] Ὑπάντα εἰς τὸ κατὰ λουκᾶν ἐν κεφαλαίῳ ϱδ. καὶ πάλιν ἄρξου ἐνταῦθα.

40. καὶ [Ἄρξου.] ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς, καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ πέτρῳ· οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' αὐτοῦ; Cϛ5. ε.

41. γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. CϛZ. δ.

42. πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο, λέγων· πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο τὸ ποτήριον παρελθεῖν ἀπ' ἐμοῦ, ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου. CϛH. ϛ.

43. καὶ ἐλθὼν εὑρίσκει αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι.

καὶ

ὡς σύ.] Poſt haec continuo transeunt evangeliaria ad Luc. 43 — 45. Dudum de hoc monui in P. ad h. l. et ad Marc. pag. 287. In *nullo* evangeliario aliter reperitur. Mirabile autem eſt, de hoc tranſitu (ὑπερβάσει) monitum eſſe ab editoribus, de aliis autem altum apud eos eſſe ſilentium. Cognosci ergo poſſunt ex hac editione.

40. πέτρῳ· οὕτως] πέτρῳ οὕτως· E. v. Euth. 125. οὕτως meliores Codd. referunt ad proximam interrogationem. Igitur etiam nonnulli ſtatim poſt οὕτως ſignum interrogandi habent, quod tamen non eſt neceſſarium.

41. ἵνα μὴ εἰσέλθητε] μὴ εἰσελθεῖν t μὴ ἐμπεσεῖν. E. v. Chryſoſt. VII, 791. a. d.

43. εὑρίσκει] εὗρεν. E. v. P. Chryſoſt. VII, 792. a.

καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς, ἀπελθὼν πάλιν, προσηύ- 44.
ξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών.

CΞΘ. δ. τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ 45.
λέγει αὐτοῖς· καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀνα-
παύεσθε· ἰδοὺ, ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρ-
τωλῶν.

Τ. α. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ, ἤγγικεν ὁ παραδι- 46.
δούς με.

ΞΕ. περὶ τῆς παραδόσεως τοῦ Ἰησοῦ.

καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, Ἰούδας εἷς τῶν 47.
δώδεκα ἦλθε, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ὄχλος πολὺς
μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν ἀρχιε-
ρέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ.

ΤΑ. ε. ὁ δὲ παραδιδοὺς αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον, 48.
λέγων· ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε
αὐτόν.

καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ, εἶπε· χαῖ- 49.
ρε ῥαββί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἑταῖρε, ἐφ᾽ * ᾧ πάρει; 50.
τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας
* ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.

ΤΒ. α. καὶ ἰδοὺ, εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ, ἐκτείνας τὴν 51.
χεῖρα, ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτοῦ· καὶ
πατά-

48. ὃς ἂν] ὃς ἐάν. A.
50. ἐφ᾽ ᾧ] ἐφ᾽ ὅ. A. v. P.
ἐπ᾽ Ἰησοῦν] ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν. In Oxonienſi edit. 1675. erat ἐπὶ Ἰησοῦν. Inde fecit Gregorius ἐπ᾽ Ἰησοῦν.

πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, ἀφεῖ-
λεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον.

52. τότε λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἀπόστρεψόν σου ΤΓ. ι.
τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες
γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν, ἐν μαχαίρᾳ
* ἀποθανοῦνται.

53. ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι ἄρτι παρακαλέσαι
τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι πλείους
ἢ δώδεκα λεγεῶνας ἀγγέλων;

54. πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ, ὅτι οὕτω
δεῖ γενέσθαι;

55. ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις· ΤΔ. α.
ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ
ξύλων συλλαβεῖν με· καθ' ἡμέραν πρὸς
ὑμᾶς ἐκαθεζόμην διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ
οὐκ ἐκρατήσατέ με.

56. τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ ΤΕ. ϛ.
γραφαὶ τῶν προφητῶν· τότε οἱ μαθηταὶ
πάντες, ἀφέντες αὐτὸν, ἔφυγον.

ΡΘ. 57. [Ἀρχή.] οἱ δὲ, κρατήσαντες τὸν ἰησοῦν, ἀπή- ΤϚ. α.
γαγον πρὸς καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ
γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθη-
σαν.

ΞϚ. πε-

XXVI, 57. ΡΘ. εὐαγγέλιον γ. τῶν ἁγίων παθῶν· τ. κ. ἐ. οἱ στρατιῶται κρατήσαντες.

52. ἀπολοῦνται] ἀποθανοῦνται. v. P.

ΞΣ. περὶ τῆς ἀρνήσεως πέτρου.

ΤΖ. δ. ὁ δὲ πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, 58.
ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως· καὶ εἰσελθὼν
ἔσω, ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, ἰδεῖν τὸ
τέλος.

ΤΗ. β. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ τὸ 59.
συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ
τοῦ ἰησοῦ, ὅπως * θανατώσωσιν αὐτόν·
καὶ οὐχ εὗρον. καὶ πολλῶν ψευδομαρτύρων 60.
προσελθόντων, οὐχ εὗρον. ὕστερον δὲ προσελ-
θόντες δύο ψευδομάρτυρες,

ΤΘ. ς. εἶπον· οὗτος ἔφη· δύναμαι καταλῦσαι τὸν 61.
ναὸν τοῦ θεοῦ, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδο-
μῆσαι αὐτόν.
καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς, εἶπεν αὐτῷ· οὐδὲν 62.
ἀποκρίνῃ; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;
ὁ δὲ ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιε- 63.
ρεὺς, εἶπεν αὐτῷ· ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ
τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς, εἰ σὺ εἶ ὁ χριστὸς,
ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.

ΤΙ. α. λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· σὺ εἶπας· πλὴν λέγω 64.
ὑμῖν, ἀπ᾽ ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
που καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ
ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.

τότε

59. αὐτὸν θανατώσωσι] θανατώσουσιν αὐτόν.

60. καὶ οὐχ εὗρον — οὐχ᾽ εὗρον] καὶ οὐχ εὗρον πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρτύρων. E. v. P. ad hunc verſum bis.

65. τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ΤΙΑ. ς.
λέγων· ὅτι ἐβλασφήμησε· τί ἔτι χρείαν ἔχο-
μεν μαρτύρων; ἴδε, νῦν ἠκούσατε τὴν βλασ-
φημίαν αὐτοῦ.

66. τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες, εἶπον· ἔνο- ΤΙΒ. β.
χος θανάτου ἐςί.

67. τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ΤΙΓ. α.
ἐκολάφισαν αὐτόν· οἱ δὲ ἐῤῥάπισαν,

68. λέγοντες· προφήτευσον ἡμῖν χριςὲ, τίς ἐςιν ΤΙΔ. α.
ὁ παίσας σε;

69. ὁ δὲ πέτρος ἔξω ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ
προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη, λέγουσα· καὶ
σὺ ἦσθα μετὰ ἰησοῦ τοῦ γαλιλαίου.

70. ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν * αὐτῶν πάντων,
λέγων· οὐκ οἶδα τί λέγεις.

71. ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶδεν ΤΙΕ. α.
αὐτὸν ἄλλη, καὶ λέγει * αὐτοῖς· ἐκεῖ καὶ
οὗτος ἦν μετὰ ἰησοῦ τοῦ ναζωραίου.

72. καὶ πάλιν ἠρνήσατο μεθ' ὅρκου· ὅτι οὐκ οἶδα
τὸν ἄνθρωπον.

73. μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἑςῶτες,
εἶπον τῷ πέτρῳ· ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν
εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ.

τότε

65. διέῤῥηξε — ἐβλασφήμησε] περιέῤῥηξε τὴν ἐσθῆτα, λέγων· ἐδυσφήμησε. E. v. Euth. 148. Cyrill. III, 496. a.

70. πάντων] αὐτῶν πάντων.

71. τοῖς ἐκεῖ] αὐτοῖς· ἐκεῖ.

τότε ἤρξατο * καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν· 74.
ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. καὶ εὐθέως ἀλέ-
κτωρ ἐφώνησε.

ΤΙΕ. β. καὶ ἐμνήσθη ὁ πέτρος τοῦ ῥήματος * ἰησοῦ, 75.
εἰρηκότος αὐτῷ· ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι,
τρὶς ἀπαρνήσῃ με. καὶ ἐξελθὼν ἔξω, ἔκλαυ-
σε πικρῶς. [Τέλος.]

Τέλος τοῦ γ. εὐαγγελίου.

ΤΙΖ. β. Πρωΐας δὲ γενομένης, [Ἀρχή.] συμβούλιον XXVII, 1.
ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύ- ΡΙ.
τεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ ἰησοῦ, ὥστε θανα-
τῶσαι αὐτόν.

ΤΙΗ. α. καὶ δήσαντες αὐτὸν, ἀπήγαγον καὶ παρέ- 2.
δωκαν αὐτὸν ποντίῳ πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.
[Τέλος.]

Τέλος τῆς μεγάλης ε.

ΞΖ. περὶ τῆς ἰούδα μεταμελείας.

ΤΙΘ. ι. τότε [Ἀρχή.] ἰδὼν ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐ- 3. ΡΙΑ.
τὸν, ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς, ἀπέστρεψε
τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ
τοῖς πρεσβυτέροις,

λέγων·

XXVII, 1. ΡΙ. τῇ μεγάλῃ ς. ἑσπέρας καὶ τῇ α. ὥρᾳ. τ. κ. ε. συμβούλιον ἔλαβον.

XXVII, 3. ΡΙΑ. εὐαγγέλιον ε. τῶν ἁγίων παθῶν· [ἐν ἄλλῳ· καὶ τῆς α. ὥρας.] τ. κ. ε. ἰδὼν ἰούδας ὁ παραδιδοὺς τὸν ἰησοῦν ὅτι κατεκρίθη.

74. καταναθεματίζειν] καταθεματίζειν. v. P. Tamen istud editur apud Theophylact. et Chrysost. VII, 804. e. IX, 42. c. Matthaei καταθεματίζων et Marci ἀναθεματίζειν copularunt.

75. τοῦ ἰησοῦ] τοῦ —.

XXVII, 2. ποντίῳ] — E.

3. ἀπέστρεψε] ἔστρεψε, t ἀπέῤῥιψε. v. vers. 5. E.
καὶ τοῖς πρεσβυτέροις] τοῖς — D.

4. λέγων· ἥμαρτον, παραδοὺς αἷμα ἀθῶον. οἱ δὲ εἶπον· τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψει.

5. καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ, ἀνεχώρησε· καὶ ἀπελθὼν, ἀπήγξατο.

6. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια, εἶπον· οὐκ ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστι.

7. συμβούλιον δὲ λαβόντες, ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις.

8. διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος, ἀγρὸς αἵματος, ἕως τῆς σήμερον.

9. τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ ἱερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος· καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν ἰσραήλ.

καὶ

4. ἀθῶον] δίκαιον. E. Scilicet ἀθῶος apud graecos est, *cui non nocetur, qui non laeditur, non, innocens, innoxius.* Sed nec αἷμα δίκαιον graecum est.
ὄψει] ὄψῃ, Codices aliqui v. Wetst.

5. ἀπελθὼν ἀπήγξατο] v. P. Apud Oenomaum est formula imprecandi: οὐκ ἀπάγξῃ που ἀπελθών; v. Euseb. Praep. Evang. p. 215. c.

6. κορβανᾶν]. Non nulli scribae graeci κορβωνᾶν.

9. ἱερεμίου] — † ζαχαρίου. E. v. Wetst. et Michaëlis in der Einleitung p. 237. Ipse quondam Mosquae in euchologio graeco scripto, quod complectebatur lectiones ex V. et N. Testamento inveni locum similem Ieremiae nomine. Sed istae chartae, in quibus id mihi notaveram, perierunt. Verum tota ista lectio tunc temporis per fraudem videbatur mihi

qui

καὶ ἔδωκαν αὐτὰ ἐις τὸν ἀγρὸν τοῦ κερα- 10.
μέως, καθὰ συνέταξέ μοι κύριος.
ΤΚ. α. ὁ δὲ ἰησοῦς ἔστη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· 11.
καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν, λέγων· σὺ
ἐι ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων; ὁ δὲ ἰησοῦς ἔφη
αὐτῷ· σὺ λέγεις.
ΤΚΑ. δ. καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρ- 12.
χιερέων καὶ τῶν πρεσβυτέρον, ουδὲν ἀπεκρί-
νατο.
τότε λέγει αὐτῷ ὁ πιλάτος· ὀυκ ἀκούεις πό- 13.
σα σου καταμαρτυροῦσι;
καὶ ὀυκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς ὀυδὲ ἓν ῥῆμα· 14.
ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.
ΤΚΒ. β. κατὰ δὲ ἑορτὴν ἐιώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν 15.
ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον, ὃν ἤθελον.
ΤΚΓ. δ. ἔιχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον λεγόμενον βα- 16.
ραββᾶν.
συνηγμένων ὄυν αὐτῶν, ἔιπεν αὐτοῖς ὁ πιλά- 17.
τος· τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; βαραβ-
βᾶν ἢ ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν;
ᾔδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν. 18.

καθη-

quidem ficta esse. Quatuor autem omnino euchologia Mosquae tractavi, quae in mea editione appellavi ξ. χ. ψ. ω. In quo repererim, nunc non recordor. Credo in ψ. aut ω. ex quibus plura ἀναγνώσματα huius capitis notavi.

10. ἔδωκαν] ἔδωκα. E.

11. ἔστη] ἐστάθη. E. v. Wetst. ad Matth. 2, 9.

16. λεγόμενον] + ἰησοῦν. E. v. Wetst. Birch. P. Orig. III, 918. col. 1. c.

19. καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀπέ- TKΔ. ε.
στειλε πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα·
μηδέν σοι καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ
ἔπαθον σήμερον κατ᾽ ὄναρ δι᾽ αὐτόν.

20. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν TKE. α.
τοὺς ὄχλους, ἵνα αἰτήσωνται τὸν βαραββᾶν,
τὸν δὲ ἰησοῦν ἀπολέσωσιν.

21. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν, εἶπεν αὐτοῖς· τίνα
θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ
εἶπον, βαραββᾶν.

22. λέγει αὐτοῖς ὁ πιλάτος· τί οὖν ποιήσω ἰησοῦν TKϚ. α.
τὸν λεγόμενον χριστόν; λέγουσιν αὐτῷ πάν-
τες· σταυρωθήτω.

23. ὁ δὲ ἡγεμὼν ἔφη· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ
δὲ περισσῶς ἔκραζον, λέγοντες· σταυρωθήτω.

24. ἰδὼν δὲ ὁ πιλάτος, ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ TKZ. ι.
μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπε-
νίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου,
λέγων· ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ
δικαίου τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε.

25. καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς, εἶπε· τὸ αἷμα
αὐτοῦ ἐφ᾽ ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.

τότε

19. γυνὴ] huius memoria inter SS. celebratur in eccleſia graeca Octobr. XXVII. Ergo in meo Cod. quem appello a 3. fol. 147. legitur: ἡ ἁγία Πρόκλα, ἡ γαμετὴ τοῦ Πιλάτου. Dexter in chronico ad annum Chriſti 34. eam appellat *Claudiam Proculam* Item Malala p. 309.

22. ποιήσω] ποιήσωμεν. E.

24. τοῦ δικαίου] — E. Chryſoſt. VII, 813. c.

ΤΚΗ. α. τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν βαραββᾶν· τὸν 26.
δὲ ἰησοῦν φραγελλώσας, παρέδωκεν ἵνα σταυ-
ρωθῇ.

ΤΚΘ. δ. τότε [Ἀρχή.] οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος, 27. ΡΙΒ.
παραλαβόντες τὸν ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον,
συνήγαγον ἐπ᾽ αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν.

καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν, περιέθηκαν αὐτῷ χλα- 28.
μύδα κοκκίνην.

καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθη- 29.
καν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ· καὶ κάλαμον
ἐπὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ· καὶ γονυπετήσαντες
ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ἐνέπαιζον αὐτῷ, λέγοντες·
χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων.

ΤΛ. ϛ. καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν, ἔλαβον τὸν κά- 30.
λαμον, καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν 31.
χλαμύδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια
αὐτοῦ· καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι.

ΤΛΑ. α. ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον κυρηναῖον, ὀνό- 32.
Τέλος τῆς β. ματι σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ
ἤτοι τοῦ ε. καὶ τῆς προσκυνή-σεως. τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. [Τέλος.]

καὶ

XXVII, 27. ΡΙΒ. ἰουλίου λα. [ἐν ἄλλῳ γράφεται λ.] εἰς τὴν προσκύνησιν τῶν τιμίων ξύλων· τ. κ. ἐ. οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος.

26. παρέδωκεν] + αὐτοῖς. E.

29. ἐπὶ τὴν δεξιὰν] ἐν τῇ δεξιᾷ. E.

λέγοντες] δέροντες. v. Wetst. Griesb. P.

32. κυρηναῖον] + εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. E. v. Wetst. Griesb. P.

ΡΙΓ. 33. καὶ ['Αρχή.] ἐλθόντες ἐις τόπον λεγόμενον ΤΑΒ. α.
γολγοθᾶ,* ὅ ἐςι λεγόμενος κρανίου τόπος,
34. ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγ- ΤΑΓ. δ.
μένον· καὶ γευσάμενος, οὐκ ἤθελε πιεῖν.
35. ςαυρώσαντες δὲ αὐτὸν, διεμερίσαντο τὰ ἱμά- ΤΑΔ. α.
τια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον.*
36. καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ.
37. καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ΤΑΕ. α.
τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην· ὗτός ἐςιν
ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων.
38. τότε ςαυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λῃςαί· ἑις ἐκ ΤΑΞ. α.
δεξιῶν, καὶ ἑις ἐξ ἐυωνύμων. ['Υπάντα.] Ὑπάντα τῆς μεγάλης ϛ.
39. ['Αρχου.] οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφή- ΤΑΖ. ϛ.
μουν αὐτὸν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, ἐις τὸ κατὰ λουκᾶν ἐν [illegible]
40. καὶ λέγοντες· ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ ἐν
τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν· εἰ [illegible]
υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, κατάβηθι ἀπὸ τοῦ ςαυροῦ. [illegible]
ὁμοίως

XXVII, 33. ΡΙΓ. ἐυαγγέλιον ζ. τῶν ἁγίων παθῶν. τ. κ. ἐ. ἐλθόντες οἱ ςρατιῶται ἐις τόπον λεγόμενον γολγοθᾶ.

33. ὅς ἐςι] ὅ ἐςι.

λεγόμενος] λεγόμενον. D. v. P.

34. ὄξος] οἶνον. E. v. Wetſt. P.

μεμιγμένον] miror ſane, ne minem auctoritate Orig. IV, 196. a. et Chryſoſt. VII, 819. a. addidiſſe: ἵνα πληρωθῇ κ. τ. λ. v. P. ad verſ. 35.

35. κλῆρον, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου· διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον] κλῆρον. v. Wetſt. Birch. P. Euthym. I, 1114.

37. ἰησοῦς] — E. v. P.

40. θεοῦ] + καί. E. Ex Codd. Mosqq. didici, aliquot Codd.

ΤΛΗ. β. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, ἐμπαίζοντες με- 41.
τὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων * καὶ
Φαρισαίων, ἔλεγον·
ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· εἰ 42.
βασιλεὺς ἰσραὴλ ἐστι, καταβάτω νῦν ἀπὸ
τοῦ σαυροῦ, καὶ πισεύσομεν * ἐπ' αὐτῷ.
πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεόν· ῥυσάσθω νῦν αὐτὸν, 43.
εἰ θέλει αὐτόν· εἶπε γάρ· ὅτι θεοῦ εἰμι υἱός,
Ὑπέρβα τῆς μεγάλης ϛ. [Ὑπέρβα.]
ΤΛΘ. β. τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λησαὶ, οἱ συσαυρωθέντες 44.
αὐτῷ, ὠνείδιζον * αὐτόν.

[Ἀρ-

Codd. Chryfoft. addere καὶ, fed omiffis, εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ. Eadem tamen ibidem paullo inferius leguntur. v. Chryfoft. III, 500. VII, 819. d. VIII, 354. fin.

41. πρεσβυτέρων] + καὶ Φαρισαίων. v. P. Ex tribus alii alia omiferunt. Rem manifeftam faciunt Codd. qui loco πρεσβυτέρων exhibent Φαρισαίων. Contra Bengelium notari quoque poteft Io. XVIII, 3. Item, quod fynedrii fit mentio, in quo erant Pharifaei. Act. 23, 6.

42. πισεύσομεν] + ἐπ'.

44. — E. v. P. Hic verfus in lectione ecclefiaftica, τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ ἑσπέρας, locum nullo modo habere poterat. Cum enim in eadem lectione modo recitatum effet ex Luc. 23, 39. 40. ὁ ἕτερος ἐπετίμα, abfurdum fuiffet, iterum de *eodem* addere, ὠνείδιζεν αὐτόν. Haec eft fola et unice vera cauffa omittendi verfus huius. Nam diffenfum, qui aliquibus videbatur effe inter Matthaeum et Lucam, dudum compofuerat Chryfoft. VII, 820. c. Reftat, ut moneam de duobus evangeliariis, quae poft priorem editionem meam confului. Gothanum ergo ter

hunc

45. [Ἄρξου.] ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο TM. β.
ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, ἕως ὥρας * ἐνάτης. Ἄρξου τῆς μεγαλης ς.
46. περὶ δὲ τὴν * ἐνάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰη- TMA. ς.
σοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· ἠλὶ, ἠλὶ, * λιμὰ
σαβαχθανί; τοῦτ᾽ ἔστι, θεέ μου, θεέ μου,
ἱνατί με ἐγκατέλιπες;
47. τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἑστώτων ἀκούσαντες, ἔλεγον·
ὅτι ἠλίαν φωνεῖ οὗτος.
48. καὶ εὐθέως δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν, καὶ λαβὼν TMB. β.
σπόγον, πλήσας τε ὄξους, καὶ περιθεὶς κα-
λάμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν.
49. οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον· ἄφες, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται
ἠλίας σώσων αὐτόν.

ὁ

hunc versum habet. Primo, τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ fol. 163. quod absurdum est, ut dixi. Secundo, εὐαγγέλιον ζ. τῶν παθῶν. fol. 186. Tertio, εὐαγγέλιον τῶν ὡρῶν α. fol. 192. In his tribus locis est, ὠνείδιζον αὐτόν. Augustanum 4. primam lectionem habet fol. 194. secundam fol. 179. In tertia fol. 185. remittit ad fol. 176. et per consequens ad fol. 178. Ergo tantum bis hunc versum habet. Utroque loco autem exhibet, ὠνείδιζον αὐτόν. Quid hic animadversionis dederunt editores a Millio ad Birchium? Nam de Complutensibus, Erasmo, Beza et Stephano quid attinet interrogare? Caryophilus ex X. Codicibus Vaticanissimis admonuit — nihil. Sed iste criticus non nisi ἀπόπτυσον Vaticanorum Codd. ἔλειχέ δρόσον.

ὠνείδιζον αὐτῷ] ὠνείδιζον αὐτόν.

45. ἐννάτης] ἐνάτης. Sic et mox.

46. ἀνεβόησεν] ἔκραξεν, omisso proximo λέγων. E. Chrysost. VII, 824. a.

λαμὰ] λιμά.

49. σώσων αὐτὸν] + ἄτερος δὲ προσελθὼν λόγχῃ αὐτοῦ

τὴν

ΤΜΓ. α. ὁ δὲ ἰησοῦς, πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ, 50.
ἀφῆκε τὸ πνεῦμα.

ΤΜΔ. β. καὶ ἰδοὺ, τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχί- 51.
σθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω· καὶ ἡ γῆ
ἐσείσθη· καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν.

ΤΜΕ. ι. καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν· καὶ πολλὰ 52.
σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθη.

καὶ

τὴν πλευρὰν ἔνυξεν t ἄλλος δὲ λαβὼν λόγχην, ἔνυξεν αὐτοῦ τὴν πλευρὰν, καὶ ἐξῆλθε ὕδωρ καὶ αἷμα: E. Ineptissime haec addita sunt ante proxima, κράξας κ. τ. λ. v. P. Euth. 148. Chrysost. VII, 825. c. d. Non miror, haec a Chrysost. explicata esse h. l. Nam in lectione, τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ, inter Matth. 27, 39 — 54. et 27, 55 — 61. legitur Io. 19, 31 — 37. Huius lectionis ecclesiasticae ipse Chrysost. mentionem fecit VII, 818. c. Montf. l. l. loco ἔνυξεν, edidit ἤνοιξε, addidit tamen: *manuscripti haud pauci*, τὴν πλευρὰν ἔνυξεν. v. Euthym. I, 1118.

50. ὁ δὲ] δὲ — E. v. P.
πάλιν] — E.
ἀφῆκε τὸ πνεῦμα] ἐξέπνευσεν. E. Orig. IV, 298. c.

52. Ante tres fere annos accipiebam ab homine erudito, qui Genevae peregrinatus fuerat, aliquot excerpta Codicis, qui olim, ut narrabatur, Bezae fuerat ac in istis regionibus servabatur in bibliotheca sacerdotis professionis reformatae. Forte is est iste Steph. β. qui nunc latet. In eo hic locus ita corruptus exhibebatur: καὶ τὰ μνήματα ἀνεῴχθησαν, καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἐξεβράσθησαν (in marg. ἐξεώσθησαν.) οἱ δὲ παρελθόντες τὰ μνημεῖα μετὰ τὸν σεισμὸν καὶ τὴν ἐξώθησιν τῶν νεκρῶν ᾤχοντο φεύγοντες εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ πολλοῖς τῶν ἐκεῖ ἐνεφάνισαν τὴν τραγῳδίαν ταύτην. οὗτοι δὲ ἀκούσαντες τὴν λαλιὰν αὐτῶν ἔμφοβοι καὶ ἔντρομοι γενόμενοι, μετὰ οἰμωγῆς καὶ κραυγῆς

πολ-

53. καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν
ἔγερσιν αὐτοῦ, εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πό-
λιν, καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς.
54. ὁ δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, τη- ΤΜΞ. β.
ροῦντες τὸν ἰησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ
τὰ γενόμενα, ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες·
ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος. [Τέλος. Τέλος τοῦ ζ.
Ὑπάντα.] Ὑπάντα τῆς μεγάλης ϛ.
55. [Ἄρξου.] ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ, ἀπὸ ΤΜΖ. ϛ.
μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ εἰς τὸ κατὰ
ἰησοῦ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας, διακονοῦσαι αὐτῷ· ἰωάννην ἐν κεφαλαίῳ
56. ἐν αἷς ἦν μαρία ἡ μαγδαληνὴ καὶ μαρία ἡ ξα. καὶ ἔπειτα πάλιν
τοῦ ἰακώβου καὶ ἰωσῆ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ ἄρξου ἐνταῦθα.
τῶν υἱῶν ζεβεδαίου. [Τέλος.] Τέλος τῆς α. ὥρας.

ΞΗ. περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίου.

57. ὀψίας δὲ γενομένης, ἦλθεν ἄνθρωπος πλού- ΤΜΗ. α.
σιος

πολλῆς ἀμεταστρεπτεὶ κατέφυγον ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια πρὸς τοὺς οἰκείους, ἀπαγγέλλοντες τὴν παρὰ προσδοκίαν ἐξεγέρσεως καὶ ἀθρόως προσεγγίζουσαν καὶ ἤδη ἐνεργοῦσαν φρικωδεστάτην τῶν νεκρῶν ἐξανάστασιν. Huiuscemodi ſunt recenſiones Alexandrino-Occidentales. Nugae et mendacia!

αὐτοῦ, εἰσῆλθον] αὐτοῦ — t αὐτῶν, εἰσῆλθον, t αὐτῶν εἰσῆλθον, ut μετὰ τ. ἐγ. αὐτ. ad εἰσῆλθον referatur. E. v. Wetſt. Birch. P.

54. τὸν σεισμὸν καὶ] — E. v. P. Euth. 95. II, 602. III, 312. Huc, non ad Luc. reſpicit Orig. I, 416. c. ὁ ἑκατοντάρχης — γινόμενα — λέγοντες· θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος. Servat ergo Orig. τὸν σεισμὸν καί.

55. ἐκεῖ γυναῖκες] καὶ γυναῖκες ἐκεῖ t καὶ γυναῖκες t ἐκεῖ καὶ γυναῖκες. E.

56. ἰωσῆ] ἰωσήφ. E.

σιος ἀπὸ ἀριμαθαίας, τοὔνομα ἰωσὴφ, ὃς
καὶ αὐτὸς ἐμαθήτευσε τῷ ἰησοῦ.
οὗτος προσελθὼν τῷ πιλάτῳ, ᾐτήσατο τὸ 58.
σῶμα τοῦ ἰησοῦ. τότε ὁ πιλάτος ἐκέλευσεν
ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα.
ΤΜΘ. α. καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ ἰωσὴφ, ἐνετύλιξεν αὐ- 59.
τὸ σινδόνι καθαρᾷ,
καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ, 60.
ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ· καὶ προσκυλί-
σας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου,
ἀπῆλθεν.
ΤΝ. ς. ἦν δὲ ἐκεῖ μαρία ἡ μαγδαληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη 61.
μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.
Τέλος τῆς μεγάλης ς. [Τέλος.]
ΤΝΑ. ι. [Ἀρχή.] τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶ μετὰ τὴν 62. ΡΙΔ.
παρασκευὴν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
φαρισαῖοι πρὸς πιλάτον,
λέγοντες· κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλά- 63.
νος εἶπεν, ἔτι ζῶν· μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγεί-
ρομαι.

κέλευ-

XXVII, 62. ΡΙΔ. τῷ ὄρθρῳ τοῦ μεγάλου σαββάτου, καὶ τῶν ἁγίων παθῶν ιβ. τῇ ἐπαύριον, ἥτις ἐστί.

57. ἐμαθήτευσε] ἐμαθητεύθη. E.

58. τότε ὁ] ὁ δέ. E.

τὸ σῶμα ſecundum] — E.

59. ἐνετύλιξεν] ἐνείλησεν. E.

63. ἐκεῖνος ὁ πλάνος] ὁ πλάνος ἐκεῖνος. D.

ἐγείρομαι] ἀναστήσομαι. E. Chryſoſt. VII, 459. c.

64. κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας· μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς, κλέψωσιν αὐτὸν, καὶ εἴπωσι τῷ λαῷ· ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν. καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης.

65. ἔφη δὲ αὐτοῖς ὁ πιλάτος· ἔχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε, ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε.

66. οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας. [Τέλος.] Τέλος τῶν β.

XXVIII, 1. ['Αρχή.] 'Οψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφω- ΤΝΒ. α.
ΡΙΕ. σκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, ἦλθε μαρία ἡ μαγδαληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη μαρία, θεωρῆσαι τὸν τάφον.

καὶ

XXVIII, 1. ΡΙΕ. τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ, ἑσπέρας· ὀψὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ.

64. ἀσφαλισθῆναι] σφραγισθῆναι. E.
νυκτὸς] — A.

65. ἔφη δὲ] δὲ — A.
κουστωδίαν] φύλακας. E. Theophylact. h. l. κουστωδία· φυλακή. v. v. 11.

66. τῆς κουστωδίας] τῶν φυλάκων. E.

XXVIII, 1. ὀψὲ δὲ] δὲ — E.
σαββάτων] σαββάτῳ t σαββάτου. E. Cyrillus Io. 20, 1. exponens et diffenſum evangeliſtarum componens IV, 1079. a. b. Ματθαῖος, inquit, ἑσπέρας ἔφη βαθείας οὔσης γενέσθαι τὴν ἀνάστασιν. Deinde hoc comparans cum Lucae 24, 1. ὄρθρου βαθέος, addit: ὄρθρος γὰρ, ὡς ἐγῷμαι, βαθὺς, καὶ ἑσπέρα βαθεῖα, πρὸς ἕν τι καταφέρει τὸ σημαι-

καὶ ἰδοὺ, σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος 2.
γὰρ κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ, προσελθὼν
ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας, καὶ
ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ.
ἦν δὲ ἡ ἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπὴ, καὶ τὸ ἔν- 3.
δυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡσεὶ χιών.
ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τη- 4.
ροῦντες, καὶ ἐγένοντο ὡσεὶ νεκροί.
ΤΝΓ. β. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος, ἔιπε ταῖς γυναι- 5.
ξί· μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι ἰησοῦν
τὸν ἐσαυρωμένον ζητεῖτε.
οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γὰρ, καθὼς ἔιπε. δεῦ- 6.
τε, ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο ὁ κύριος.

καὶ

σημαινόμενον. Idem Matthaeo tribuit Theophyl. p. p. 832. b. edit. Morell. mox tamen ibi vulgatum laudat. Tam accurati ergo ſunt, cum de induſtria evangeliſtas interpretantur et diſſenſus, qui inter eos videntur eſſe, tollere laborant v. Euth. Zigab. I, 1154. nota 9.

2. ἐξ οὐρανοῦ] ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. E. Chryſoſt. VII, 834. a.
προσελθὸν] καὶ προσελθών. E.
ἀπὸ τῆς θύρας] — t. + τοῦ μνημείου. Chryſoſt. VII, 834. a.

3. λευκὸν] — E.

6. ὁ κύριος] — E. v. P. In eodem verſu omittit Chryſ. VII, 834. c. etiam in ſex Codd. Mosqq. ὀυκ ἔστιν ὧδε, γὰρ et ὁ κύριος. Habet autem, δεῦτε καὶ ἴδετε. Quid ex his efficitur? Scilicet, ut ſequamur auctoritatem Codd. evangeliorum. Semel hic in fine huius evangelii monitum ſit, in plerisque Codd. iis etiam, qui a ſcribis graecis et doctis ſcripti ſunt, loco ὧδε, inveniri ὦδε cum ſpiritu leni. Nec aliter inve-

7. καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι, εἴπατε τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ, ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν·
καὶ ἰδοὺ, προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν γαλιλαίαν·
ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε. ἰδοὺ, εἶπον ὑμῖν.
8. καὶ ἐξελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου με- ΤΝΔ. β.
τὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης, ἔδραμον
ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.
9. ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς ΤΝΕ. ι.
αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ, * ἰησοῦς ἀπήντησεν αὐταῖς,
λέγων· χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι, ἐκρά-
τησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ προσεκύνησαν
αὐτῷ.
10. τότε λέγει αὐταῖς ὁ ἰησοῦς· μὴ φοβεῖσθε·
ὑπάγετε, ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου,
ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν γαλιλαίαν, * καὶ ἐκεῖ
με ὄψονται.
11. πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, τινὲς τῆς κουστω-
δίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν
τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα.

καὶ

inveni in Codd. ſcriptorum, ut vocant, *profanorum*. De ea re monent etiam grammatici veteres. Vide gloſſaria graeca minora etc. a me edita Moſquae 1774. 1775. 4. Vol. I. p. 42. num. 10. ὧδε, ἀντὶ τοῦ ἐνταῦθα· ὦδε δὲ, ἀντὶ τοῦ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον δασύνεται. Ibidem eſt ὡδὶ et ὡδί. Sed utramque ſpiritu aſpero ſcribendam contendit Phanorinus in ὧδε. Unde vero etiam ſit ὧδε;

7. ἀπὸ τῶν νεκρῶν] — E.

9. ὡς δὲ — μαθηταῖς αὐτοῦ] — E. v. P. Birch.

ὁ ἰησοῦς] ὁ — A.

10. κἀκεῖ] καὶ ἐκεῖ. A.

καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, 12.
συμβούλιόν τε λαβόντες, ἀργύρια ἱκανὰ ἔδω-
καν τοῖς στρατιώταις,
λέγοντες· ἔιπατε, ὅτι ὁι μαθηταὶ αὐτοῦ νυ- 13.
κτὸς ἐλθόντες, ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμω-
μένων.
καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, 14.
ἡμεῖς πείσομεν αὐτὸν, καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους
ποιήσομεν.
ὁι δὲ, λαβόντες τὰ ἀργύρια, ἐποίησαν ὡς 15.
ἐδιδάχθησαν. καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος ὅυτος
παρὰ ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον.
[Ἀρχή.] ὁι δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν 16. PIΞ.
ἐις τὴν γαλιλαίαν, ἐις τὸ ὄρος ὃυ ἐτάξατο
αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς.
καὶ ἰδόντες αὐτὸν, προσεκύνησαν αὐτῷ· ὁι δὲ 17.
ἐδίστασαν.
καὶ προσελθὼν ὁ ἰησοῦς, ἐλάλησεν αὐτοῖς, 18.
λέγων· ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ
καὶ ἐπὶ γῆς.

πορευ-

XXVIII, 16. PIΞ. ἑωθινὸν α. καὶ κυριακῇ τοῦ ἀντίπασχα, ἐις τὸν ὄρθρον. τ. κ. ἐ. ὁι ἕνδεκα μαθηταί.

13. νυκτὸς ἐλθόντες] ἐλθόντες νυκτὸς t νυκτὸς — E. v. P. Cyrill. IV, 520. Sed II, 749. d. ἐλθόντες νυκτός.

15. διεφημίσθη] ἐφημίσθη. E. Cyrill. II, 749. d. IV, 916. e. VI, b. 387. a
μέχρι τῆς σήμερον] ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. E. v. P. Chryfoft. VII, 841. μέχρι τῆς σήμερον ἡμέρας Cyrill. II, 749.

16. ἐπορεύθησαν] ἀπῆλθον. E. v. P. Chryf. VII, 841. a. ἐις τὸ ὄρος — ἰησοῦς] — E. v. ibid.

17. αὐτῷ] αὐτόν. D.

19. πορευθέντες * μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθ-
νη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ
πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύ-
ματος.

20. διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνε-
τειλάμην ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ
πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ
αἰῶνος. ἀμήν. [Τέλος.] Τέλος τοῦ μεγάλου σαββάτου καὶ τοῦ α. ἑωθινοῦ.

Τέλος τοῦ κατὰ ματθαῖον εὐαγγελίου. ϛίχοι βχ. ἐξεδόθη ὑπ' αὐτοῦ μετὰ χρόνους η. τῆς χριστοῦ ἀναλήψεως.

19. πορευθέντες οὖν] οὖν —. v. Euth. 96. Hunc verſum laudat Cyrill. IV, 17. d. I, a. 330. 334. II, 206. III, 425. 765. V, a. 505. 633. b. 256. 285. Hic in plerisque locis deeſt οὖν et in fine ἀμήν. Nemo tamen exinde argumentum petat, cum ad conſilium Cyrilli nec οὖν, nec ἀμὴν pertinuerit, niſi fortaſſe aliquis ex ultimo loco hic etiam legere velit verſu 20. πάντα τηρεῖν τὰ ἐντεταλμένα.

20. ἐγὼ] — E. v. P. Habet et omittit, ſicut Orig., etiam Chryſoſt. VII, 185. c. 519. c. XI, 70. Hunc verſum habet Cyrill. I, a. 385. g. 116. II, 551. IV, 916. V, a. 642. 699. d. 26. VI, b. 387. Modo ἐγὼ habet, modo omittit. Ex duobus ergo Patribus Alexandriniſſimis et uno Conſtantinopolitaniſſimo et hic et alibi nihil efficitur.

ἕως] καὶ ἕως. E. Cyrill. I, a. 385. d.
ἀμήν.] — E. v. P.

Τὸ κατὰ

Μάρκον

ἅγιον

Ἐυαγγέλιον.

A. β. [Ἀρχή.] Ἀρχὴ τοῦ ἐυαγγελίου Ἰησοῦ χρι- I, 1. A.
στοῦ, υἱοῦ τοῦ θεοῦ·
ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις· ἰδοὺ, ἐγὼ 2.
ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου
σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπρο-
σθεν σου·
B. α. Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν 3.
ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐ-
τοῦ.

ἐγέ-

I, 1. A. κυριακῇ πρὸ τῶν φώτων· ἀρχὴ τοῦ ἐυαγγελίου.

I, 1. ἰησοῦ χριστοῦ] χριστοῦ ἰησοῦ. E. v. P. Orig. I. 389. E. nominatim appellans Marcum: ἀρχὴ τοῦ ἐυαγγελίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ· ὡς γέγραπται ἐν ἠσαΐᾳ τῷ προφήτῃ· ἰδού.

υἱοῦ τοῦ θεοῦ] — E. v. P. Cyrill. VI, b. 330. γράφει γοῦν (ὁ μάρκος) ἀρχὴ τοῦ ἐυαγγελίου ἰησοῦ χριστοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. ὁ δὲ θεοῦ κ. τ. λ.

2. ἐν τοῖς προφήταις] ἐν ἠσαΐᾳ τῷ προφήτῃ t ἐν τῷ ἠσαΐᾳ τῷ προφήτῃ. E. v. P.

ἔμπροσθέν σου] — E. v. P.

3. ἑτοιμάσατε] εὐθύνατε. E. v. P.

τρίβους αὐτοῦ] τρίβους τοῦ θεοῦ ὑμῶν. E. v. P.

4. ἐγένετο ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ Γ. ζ.
κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν
ἁμαρτιῶν.
5. καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ ἰουδαία
χώρα καὶ οἱ ἱεροσολυμῖται· καὶ ἐβαπτίζον-
το πάντες ἐν τῷ ἰορδάνῳ ποταμῷ ὑπ᾽ αὐτοῦ,
ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
6. ἦν δὲ * ὁ ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμή-
λου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν
αὐτοῦ, καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον.
7. καὶ ἐκήρυσσε, λέγων· ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός Δ. α.
μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς, κύψας
λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ.
8. ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι· αὐτὸς δὲ
βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ. [Τέλος.] Τέλος τῆς κυρ. κα.
B. 9. καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις [Ἀρ- Ε. α.
χή.] ἦλθεν ἰησοῦς ἀπὸ ναζαρὲτ τῆς γαλι-
λαίας,

I, 9. B. τῇ β. τῆς ιβ. [ἐν ἄλλοις, τῆς α.] ἑβδ. καὶ τῷ ὄρθρῳ τῶν ἁγίων θεοφανίων· τ. κ. ἐ. ἦλθεν [ὁ] ἰησοῦς ἀπὸ ναζαρέτ.

5. ἐξεπορεύετο] ἐξεπορεύοντο. E. v. P.
ἱεροσολυμῖται — ὑπ᾽ αὐτοῦ] ἱεροσολυμῖται πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐν τῷ ἰορδάνῃ ποταμῷ. E. v. P.

6. δὲ ἰωάννης] δὲ ὁ ἰωάννης.
τρίχας — ὀσφὺν αὐτοῦ] δέῤῥην καμήλου. E. v. P.

7. ὀπίσω μου] μου — E. v. P.
ἐκήρυσσε λέγων] ἔλεγεν αὐτοῖς· ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι. E. v. P.

8. ἐγὼ μὲν] μὲν — E. v. P.
ἐν ὕδατι] ἐν — E.
ἁγίῳ] + καὶ πυρί. E.

λαίας, καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ ἰωάννου εἰς τὸν
ἰορδάνην.
καὶ εὐθέως ἀναβαίνων ἀπὸ τοῦ ὕδατος, εἶδε 10.
σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς, καὶ τὸ πνεῦμα
ὡσεὶ περιστερὰν καταβαῖνον ἐπ' αὐτόν.
Τέλος τοῦ καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν· σὺ εἶ ὁ 11.
ὄρθρου. υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα. [Τέλος.]
Ϛ. β. καὶ εὐθέως τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς 12.
τὴν ἔρημον.
Ζ. ϛ. καὶ ἦν ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας τεσσαρά- 13.
κοντα, πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· καὶ
ἦν μετὰ τῶν θηρίων· καὶ οἱ ἄγγελοι διηκό-
νουν αὐτῷ.
Η. δ. μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν ἰωάννην, ἦλθεν 14.
ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ
εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ,
Θ. ϛ. καὶ λέγων· ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς, καὶ 15.
ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε
Τέλος τῆς β. καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. [Τέλος.]

[Ἀρ-

9. ὑπὸ — ἰορδάνην] εἰς τὸν ἰορδάνην ὑπὸ ἰωάννου. E. Orig. IV, 150. c. nominatim.
10. ἀπὸ τοῦ] ἐκ τοῦ E.
σχιζομένους] ἠνοιγμένους. E. v. P.
ὡσεὶ] ὡς. E.
11. ἐν ᾧ] ἐν σοί. E.
13. ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμῳ] — E.
ἡμέρας τεσσαράκοντα] τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας. E. v. P.
14. τῆς βασιλείας] — E.
15. καὶ λέγων] — E. καὶ — E.
ὅτι πεπλήρωται — θεοῦ] — E.
ἐν τῷ εὐαγγελίῳ] ἐν — E.

Γ. 16. [Ἀρχή.] περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς γαλιλαίας, εἶδε σίμωνα καὶ ἀνδρέαν, τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ * τοῦ σίμωνος, βάλλοντας ἀμφίβληστρον ἐν τῇ θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς·

17. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· δεῦτε ὀπίσω μου, I. β.
καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἁλιεῖς ἀνθρώπων.

18. καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

19. καὶ προβὰς ἐκεῖθεν ὀλίγον, εἶδεν ἰάκωβον τὸν τοῦ ζεβεδαίου, καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα.

20. καὶ εὐθέως ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες IA. ϛ.
τὸν πατέρα αὐτῶν ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μαθητῶν, ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

21. καὶ εἰσπορεύονται εἰς καπερναούμ· καὶ εὐθέως IB. η.
τοῖς σάββασιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐδίδασκε.

22. καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν IΓ. β.
γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.

A. πε-

I, 16. Γ. τῇ γ. τῆς ιβ. [ἐν ἄλλοις, τῆς α.] ἑβδ. τ. κ. ἑ. περιπατῶν ὁ ἰησοῦς παρά.

16. περιπατῶν δὲ] καὶ παράγων. E.

ἀδελφὸν αὐτοῦ] + τοῦ.

βάλλοντας] ἀμφιβάλλοντας. E.

20. ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ] ἠκολούθησαν αὐτῷ. E.

21. εἰσελθὼν] — E.

Λ. περὶ τοῦ δαιμονιζομένου.

ΙΔ. η. καὶ [Ἀρχή.] ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἀν- 23. Δ.
θρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέ-
κραξε,
λέγων· ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοὶ ἰησοῦ ναζαρηνέ; 24.
ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος
τοῦ θεοῦ.
καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, λέγων· Φιμώ- 25.
θητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ.
καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκά- 26.
θαρτον, καὶ κράξαν φωνῇ μεγάλῃ, ἐξῆλθεν
ἐξ αὐτοῦ.
καὶ ἐθαμβήθησαν πάντες, ὥστε συζητεῖν 27.
πρὸς * ἑαυτοὺς, λέγοντας· τί ἐστι τοῦτο; τίς
ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη, ὅτι κατ' ἐξουσίαν
καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσ-
σει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;
ἐξῆλθε δὲ ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς εἰς ὅλην τὴν 28.
Τέλος τῆς δ. περίχωρον τῆς γαλιλαίας. [Τέλος.]

καὶ

I, 23. Δ. τῇ δ. τῆς ιβ. ἑβδ. τ. κ. ε. ἄνθρωπός τις ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν ἰουδαίων ἐν πνεύματι.

23. ἀνέκραξε] ἀνέκραζε t ἔκραξε t ἐνέκραξε. E.

24. οἶδα] οἴδαμεν. E. v. P. Cyrill. IV, 559. e. I, a. 185. II, 230. Sed et alia ibi mutat, nec sibi constat.

ἅγιος] υἱός. E. v. P.

26. κράξαν] φωνῆσαν. E. Nugas Cod. D. quas recte repudiavit Griesb. notavit Wetst.

27. πάντες] ἅπαντες. E.

πρὸς αὐτοὺς] πρὸς ἑαυτούς.

29. καὶ εὐθέως ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες, ΙΕ. β.
Ε. [Ἀρχή.] ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν σίμωνος καὶ
ἀνδρέου, μετὰ ἰακώβου καὶ ἰωάννου.

Β. περὶ τῆς πενθερᾶς πέτρου.

30. ἡ δὲ πενθερὰ σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα·
καὶ εὐθέως λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς.

31. καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν, κρατήσας
τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυ-
ρετὸς εὐθέως· καὶ διηκόνει αὐτοῖς.

Γ. περὶ τῶν ἰαθέντων ἀπὸ ποικίλων νόσων.

32. ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον
πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ
τοὺς δαιμονιζομένους.

33. καὶ ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνηγμένη ἦν πρὸς τὴν
θύραν.

34. καὶ ἐθεράπευσε πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ΙΖ. η.
ποικίλαις νόσοις· καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέ-
βαλε, καὶ οὐκ ἤφιε λαλεῖν τὰ δαιμόνια,
ὅτι ᾔδεισαν αὐτόν. [Τέλος.] Τέλος ἔν τισι τῆς ε.

35. καὶ πρωῒ ἔννυχον λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθε, καὶ ΙΖ. η.
Ϛ. [Ἀρχή.] ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον, κἀκεῖ
προσηύχετο. [Τέλος.] Τέλος τῆς ε.

καὶ

I, 29. Ε. τῇ ε. τῆς ιβ. ἑβδ. τ. κ. ἑ. ἦλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν σίμωνος.

I, 35. Ϛ. σαββάτῳ β. τῶν νηστειῶν· τ. κ. ἑ. ἀπῆλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς ἔρημον.

32. ὀψίας] ἑσπέρας. E. v. P.

34. ᾔδεισαν] + αὐτὸν χριστὸν εἶναι. E. v. P.

35. ἔννυχον] ἔννυχα ł ἐννύχιον. E. ἔννυχον nominatim Orig. I, 216. d. Compara 16, 2.

καὶ κατεδίωξαν αὐτὸν ὁ σίμων καὶ οἱ μετ' 36.
αὐτοῦ.

καὶ εὑρόντες αὐτὸν, λέγουσιν αὐτῷ· ὅτι πάν- 37.
τες * σὲ ζητοῦσι.

καὶ λέγει αὐτοῖς· ἄγωμεν εἰς τὰς ἐχομένας 38.
κωμοπόλεις, ἵνα * καὶ ἐκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο
γὰρ ἐξελήλυθα.

καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, 39.
εἰς ὅλην τὴν γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια
ἐκβάλλων.

Δ. περὶ τοῦ λεπροῦ.

ΙΗ. β. καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς, παρακαλῶν 40.
αὐτὸν, καὶ γονυπετῶν αὐτὸν, καὶ λέγων αὐ-
τῷ· ὅτι ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι.

ὁ δὲ ἰησοῦς σπλαγχνισθεὶς, ἐκτείνας τὴν χεῖ- 41.
ρα, ἥψατο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· θέλω,
καθαρίσθητι.

καὶ εἰπόντος αὐτοῦ, εὐθέως ἀπῆλθεν ἀπ' 42.
αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη.

καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ, εὐθέως ἐξέβαλεν 43.
αὐτόν.

καὶ

37. ζητοῦσί σε] σὲ ζητοῦσι.
38. κἀκεῖ] καὶ ἐκεῖ.
ἐξελήλυθα] ἐλήλυθα. E. v. P.
39. ἐν ταῖς συναγωγαῖς] εἰς τὰς συναγωγάς. E.
40. καὶ γονυπετῶν αὐτὸν] — E.
41. ὁ δὲ ἰησοῦς σπλαγχνισθεὶς] καὶ ὀργισθείς. E.
42. ἐκαθαρίσθη] ἐκαθερίσθη. E. rarum hoc vocabulum respondendum in thesauris Stephani. v. Wetst. Griesb. Birch.

44. καὶ λέγει αὐτῷ· ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς· ἀλλ' ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξε μωυσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. [Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.
45. ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ, καὶ ΙΘ. ι.
διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν· ἀλλ' ἔξω ἐν ἐρήμοις τόποις ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πανταχόθεν.

II, 1. Ζ. Καὶ [Ἀρχή.] * εἰσῆλθε πάλιν εἰς καπερναοὺμ Κ. α.
δι' ἡμερῶν· καὶ ἠκούσθη ὅτι εἰς οἶκόν ἐστι.
2. καὶ εὐθέως συνήχθησαν πολλοὶ, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν· καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον.

Ε. περὶ τοῦ παραλυτικοῦ.

3. καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν, παραλυτικὸν φέροντες, αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων.
4. καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κράββατον, ἐφ' ᾧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο.

ἰδὼν

II, 1. Ζ. κυριακῇ β. τῶν νηστειῶν· τ. κ. ε. [ἦλθεν] εἰσῆλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς καπερναοὺμ καὶ ἠκούσθη.
44. προσένεγκε] προσένεγκαι. Ε.
45. πανταχόθεν] πάντοθεν t πάντες. Ε.
II, 1. πάλιν εἰσῆλθεν] εἰσῆλθε πάλιν.
δι' ἡμερῶν] δι' ὀκτὼ (η.) ἡμερῶν. Ε. Graeci illud interpretantur: διελθουσῶν ἡμερῶν τινῶν.
3. τεσσάρων] + ἐπὶ κλίνης. Ε.
4. προσεγγίσαι] ἐγγίσαι t προσενέγκαι. Ε.
ἐξορύξαντες] — Ε. Intelligo, τὰς πλίνθους, τὸ κατάστεγ-

ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, λέγει τῷ 5.
παραλυτικῷ· τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρ-
τίαι σου.
ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθή- 6.
μενοι, καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις
αὐτῶν·
τί οὗτος οὕτω λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύ- 7.
ναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ εἷς ὁ θεός;
καὶ εὐθέως ἐπιγνοὺς ὁ ἰησοῦς τῷ πνεύματι 8.
αὐτοῦ, ὅτι οὕτως * αὐτοὶ διαλογίζονται ἐν
ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐτοῖς· τί ταῦτα διαλογίζε-
σθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;
τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· 9.
ἀφέωνταί * σου αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν· ἔγει-
ραι, καὶ ἆρόν σου τὸν κράββατον, καὶ περι-
πάτει;
ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ 10.
ἀνθρώπου * ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας·
λέγει τῷ παραλυτικῷ·

σοὶ

τάσρωμα, persosso lacunari, tabulato. Scribae non nulli alia etiam in hoc ipso evangelio praetermiserunt, quae non intelligebant.

5. σοι αἱ ἁμαρτίαι σου] σου αἱ ἁμαρτίαι. E. Sic, et ἀφίενται Cyrill V, a. 569. Sed incertum, ex quo evangelista ibi laudet vers. 5. et 9.

8. οὕτω] οὕτως αὐτοί.

9. σοι αἱ] σου αἱ.
ἔγειραι] ἔγειρε. A.
καὶ] — E. Facile excidebat post ἔγειραι aut ἔγειρε.
σου τὸν κράββατον] τὸν κράββατόν σου. D.

10. ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς] ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι.

11. σοὶ λέγω, ἔγειραι καὶ ἆρον τὸν κράββατόν
σου, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου.
12. καὶ ἠγέρθη εὐθέως, καὶ ἄρας τὸν κράββα-
τον, ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων· ὥστε ἐξίστασθαι
πάντας, καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν, λέγοντας·
ὅτι οὐδέποτε οὕτως εἴδομεν. [Τέλος.] Τέλος τῆς
13. καὶ ἐξῆλθε πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ κυριακῆς.
πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐδίδα-
σκεν αὐτούς.

5. περὶ λευῒ τοῦ τελώνου.

Η. 14. καὶ [Ἀρχή.] παράγων εἶδε λευὶν τὸν τοῦ ΚΑ. β.
ἀλφαίου, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ
λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκο-
λούθησεν αὐτῷ.
15. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ ΚΒ. ε.
οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρ-
τωλοὶ συνανέκειντο τῷ ἰησοῦ, καὶ τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοὶ, καὶ ἠκολού-
θησαν αὐτῷ.
16. καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, ἰδόντες
αὐτὸν ἐσθίοντα μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρ-
τωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· τί ὅτι
μετὰ

II, 14. Η. σαββάτῳ γ. [ἐν ἄλλῳ· σαββάτῳ ς.] τῶν νη-
στειῶν· τ. κ. ἐ. παράγων ὁ ἰησοῦς εἶδε λευῒν.

11. ἔγειραι] ἔγειρε. A.

14. λευῒν] λευῒ t ἰάκωβον. E. v. P. Euth. 150 — 152.
Levi diserte Euth. ad h. l. et ad Matth. 9. 9. et
Theophyl. ad h. l.

16. Attingit Orig. II, 637. e.

μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει
καὶ πίνει;
κγ. β. καὶ ἀκούσας ὁ ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς· οὐ χρείαν 17.
ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς
ἔχοντες· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ
Τέλος τοῦ σαββάτου. ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. [Τέλος.]
καὶ [Ἀρχή.] ἦσαν οἱ μαθηταὶ ἰωάννου καὶ 18. Θ.
οἱ τῶν Φαρισαίων νηστεύοντες· καὶ ἔρχονται
καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διατί οἱ μαθηταὶ ἰωάν-
νου καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ
μαθηταὶ οὐ νηστεύουσι;
καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· μὴ δύνανται οἱ 19.
υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐ-
τῶν ἐστι, νηστεύειν; ὅσον χρόνον μεθ' ἑαυτῶν
ἔχουσι τὸν νυμφίον, οὐ δύνανται νηστεύειν.
ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐ- 20.
τῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκεί-
ναις ταῖς ἡμέραις.
καὶ οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιρ- 21.
ράπτει ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· εἰ δὲ μή, αἴρει
τὸ

II, 18. Θ. τῇ ϛ· τῆς ιβ. ἑβδ. τ. κ. ε. ἦσαν οἱ μαθηταὶ ἰωάννου καὶ οἱ [Φαρισαῖοι] τῶν Φαρισαίων.

17. εἰς μετάνοιαν] — D. v. P. Interpretatur Theophyl. 200. e.

18. οἱ τῶν Φαρισαίων prius] οἱ Φαρισαῖοι. E.

19. ὅσον χρόνον — νηστεύειν] — E. v. P.

20. ἀπαρθῇ] ἀρθῇ. E.
ἐκείναις ταῖς ἡμέραις] ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. E.

21. καὶ οὐδεὶς] καὶ — E.
αἴρει] + ἀπ' αὐτοῦ. E.

τὸ πλήρωμα αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται.

22. καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μὴ, ῥήσσει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκοὺς, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον. [Τέλος.] Τέλος τῆς ϛ.

I. 23. καὶ ἐγένετο [Ἀρχή.] παραπορεύεσθαι αὐ- ΚΔ. β.
τὸν ἐν τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων, καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχυας.

24. καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· ἴδε, τί ποιοῦσιν ἐν τοῖς σάββασιν, ὃ οὐκ ἔξεστι;

25. καὶ αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησε δαυὶδ, ὅτε χρείαν ἔσχε καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ;

26. πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἀβιάθαρ * ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσι;

καὶ

II, 23. I. σαββάτῳ α. τῶν νηστειῶν καὶ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος θεοδώρου. τ. π. ε. ἐπορεύετο ὁ ἰησοῦς τοῖς σάββασι.

τὸ πλήρωμα αὐτοῦ] αὐτοῦ — E.

22. ὁ νέος] — E.

24. ποιοῦσιν] + οἱ μαθηταί σου. E

ἐν τοῖς] ἐν — E.

26. τοῦ ἀρχιερέως] τοῦ — v. P.

ΚΕ. β. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· τὸ σάββατον διὰ τὸν 27.
ἄνθρωπον ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ
σάββατον·
ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ 28.
σαββάτου.

Ζ. περὶ τοῦ ξηρὰν ἔχοντος τὴν χεῖρα.

Καὶ εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ III, 1.
ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν
χεῖρα,
καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασι θε- 2.
ραπεύσει αὐτὸν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.
καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐξηραμμένην 3.
ἔχοντι τὴν χεῖρα, ἔγειραι εἰς τὸ μέσον.
καὶ λέγει αὐτοῖς· ἔξεστι τοῖς σάββασιν ἀγα- 4.
θοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι, ἢ
ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων.
καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ᾽ ὀργῆς, συλ- 5.
λυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐ-
τῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν χεῖ-
ρα

27. — E. Laudat et discrimen inter Marc. et Matth. notat Chryſ. VII, 434. d.

28. ὥστε] λέγω δὲ ὑμῖν. E. In his duobus primis capitibus duae ſunt notabiles corruptiones, I, 2. et II, 14. Unde eae? Ex Origene. Tanta ergo praeſtantia evangeliorum Origenianorum!

III, 3. ἔγειραι] ἔγειρε. A. Hoc unum hic addo, Marcum 14, 42. ſine ulla varietate habere ἐγείρεσθε, non ἐγείρετε.

4. ἀποκτεῖναι] ἀπολέσαι. E. Scilicet hoc rectius opponitur τῷ σῶσαι.

5. πωρώσει] πηρώσει t νεκρώσει. E.

ρά σου. καὶ ἐξέτεινε· καὶ * ἀπεκατεστάθη ἡ
χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. [Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.
ΙΑ. 6. καὶ [Ἀρχή.] ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι, εὐθέως ΚΞ. δ.
μετὰ τῶν ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίουν κατ' καὶ τοῦ ἁγίου.
αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι.
7. καὶ ὁ ἰησοῦς ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν ΚΖ. α.
αὐτοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν· καὶ πολὺ πλῆ-
θος ἀπὸ τῆς γαλιλαίας ἠκολούθησαν αὐτῷ,
καὶ ἀπὸ τῆς ἰουδαίας,
8. καὶ ἀπὸ ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς ἰδουμαίας,
καὶ πέραν τοῦ ἰορδάνου· καὶ οἱ περὶ τύρον
καὶ σιδῶνα, πλῆθος πολὺ, ἀκούσαντες ὅσα
ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν.
9. καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα πλοι-
άριον προσκαρτερῇ αὐτῷ, διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα
μὴ θλίβωσιν αὐτόν.
10. πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν· ὥστε ἐπιπίπτειν
αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἅψωνται, ὅσοι εἶχον μάστι-
γας.

καὶ

III, 6. ΙΑ. τῇ β. τῆς ιγ. ἑβδ. τ. κ. ε. συμβούλιον ἐποίησαν οἱ Φαρισαῖοι [οἱ ἰουδαῖοι.] κατὰ τοῦ ἰησοῦ [μετὰ τῶν ἡρωδιανῶν] ὅπως αὐτόν.
ἀποκατεστάθη] ἀπεκατεστάθη. A. Ita multoties in V. et N. Test. in optimis Codd.
ἡ χεὶρ αὐτοῦ] — E.
ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη] — E. v. P.
6. ἐποίουν] ἐδίδουν. E.
7. ἀνεχώρησε — αὐτοῦ] μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησε. E.
πρὸς τὴν θάλασσαν] εἰς (παρὰ) τὴν θάλασσαν. D.
ἠκολούθησαν] ἠκολούθησεν. E. + αὐτῷ. E.

ΚΗ. η. καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐ- 11.
τὸν ἐθεώρει, προσέπιπτεν αὐτῷ καὶ ἔκραζε,
λέγοντα· ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.
καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς, ἵνα μὴ * φανε- 12.
Τέλος τῆς β. ρὸν αὐτὸν ποιήσωσι. [Τέλος.]

Η. περὶ τῆς τῶν ἀποςόλων ἐκλογῆς.

καὶ [Ἀρχή.] ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ 13. IB.
προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν αὐτός· καὶ ἀπῆλ-
θον πρὸς αὐτόν.
ΚΘ. β. καὶ ἐποίησε δώδεκα, ἵνα ὦσι μετ' αὐτοῦ, καὶ 14.
ἵνα ἀποςέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν,
καὶ ἔχειν ἐξουσίαν θεραπεύειν τὰς νόσους, 15.
καὶ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια.
καὶ ἐπέθηκε τῷ σίμωνι ὄνομα πέτρον· 16.

καὶ

III, 13. IB. τῇ γ. τῆς ιγ. ἑβδ. τ. κ. ε. ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ὄρος.

11. ἐθεώρει, προσέπιπτεν — ἔκραζε] ἐθεώρουν, προσέπιπτον — ἔκραζον. E.

12. αὐτὸν φανερὸν ποιήσωσι] φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσι.

13. ἀναβαίνει] ἀνέβη. E. v. P.

16. ἐπέθηκε] + αὐτοῖς ὀνόματα. E. Deſideratur ſane hic aliquid. Ergo alii hoc, alii, ante καὶ ἐπέθηκεν, addebant, πρῶτον σίμωνα. Correctio parit correctionem. Alter enim alterum cupit antecellere ingenio. Hinc ſaepenumero in eiusmodi locis tres lectiones reperiuntur. Centum exempla in promtu ſunt. Hic acuti critici eſt eligere verum. Saepe in talibus adiuvant Codices in textu, etiam in ſcholiis. Saepe vero cum pares ſunt auctoritate et numero Codices, difficile eſt eligere. v. Act. V, 36. 1 Tim. V, 21. Io. VII, 39.

17. καὶ ἰάκωβον τὸν τοῦ ζεβεδαίου, καὶ ἰωάννην Λ. β.
τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἰακώβου· καὶ ἐπέθηκεν αὐ-
τοῖς ὀνόματα βοανεργὲς, ὅ ἐστιν, υἱοὶ βρον-
τῆς·
18. καὶ ἀνδρέαν, καὶ φίλιππον, καὶ βαρθολο-
μαῖον, καὶ ματθαῖον, καὶ θωμᾶν, καὶ ἰάκω-
βον τὸν τοῦ ἀλφαίου, καὶ θαδδαῖον, καὶ σί-
μωνα τὸν κανανίτην,
19. καὶ ἰούδαν ἰσκαριώτην, ὃς καὶ παρέδωκεν
αὐτόν.
ΙΓ. 20. καὶ [Ἀρχή.] ἔρχονται εἰς οἶκον· καὶ συνέρ- ΛΑ. ι.
χεται πάλιν ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐ-
τοὺς μήτε ἄρτον φαγεῖν.
21. καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ, ἐξῆλθον κρα-
τῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γάρ· ὅτι ἐξέστη. [Τέ- Τέλος τῆς γ.
λος.]
22. καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ ἱεροσολύμων κα- ΛΒ. β.
ταβάντες, ἔλεγον· ὅτι βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ
ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει
τὰ δαιμόνια.
23. καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, ἐν παραβο- ΛΓ. β.
λαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς· πῶς δύναται σατανᾶς
σατανᾶν ἐκβάλλειν;

καὶ

III, 20. ΙΓ. τῇ δ. τῆς ιγ. ἑβδ. τ. κ. ε. ἦλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς οἶκον καὶ συνέρχεται ὄχλος, ὥστε.

17. τοῦ ἰακώβου] τοῦ — E. αὐτοῦ + αὐτοῦ τοῦ ἰακώβου. E.

21. ἐξέστη] ἐξέσταται αὐτούς. E. v. Mill. Wetst. P. Tres interpretationes τοῦ ἐξέστη memorat Euth. Prima simplicissima et verissima.

καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύ- 24.
ναται ϛαθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη·
καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύνα- 25.
ται ϛαθῆναι ἡ οἰκία ἐκείνη·
καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέϛη ἐφ' ἑαυτὸν καὶ με- 26.
μέρισται, οὐ δύναται ϛαθῆναι, ἀλλὰ τέλος
ἔχει.
* οὐδεὶς δύναται τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ, εἰσελ- 27.
θὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, διαρπάσαι, ἐὰν μὴ
Τέλος τῆς δ. πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ, καὶ τότε τὴν οἰκίαν
καὶ ἐν τισι αὐτοῦ * διαρπάσῃ. [Τέλος.]
τῆς γ.
ΑΔ. β. [Εἶπεν ὁ Κύριος·] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πάντα ἀφε- 28. Δ.
θήσεται τὰ ἁμαρτήματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀν-
θρώπων, καὶ βλασφημίαι ὅσας ἂν βλασ-
φημήσωσιν.

ὃς

III, 28. ΙΔ. τῇ ε. τῆς ιγ. [ἐν ἄλλοις· τῇ δ. τῆς β. ἤτοι τῆς ιγ.] ἑβδ. ε. ὁ κ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, [ὅτι] πάντα ἀφεθήσεται.

25. ϛαθῆναι] ϛαθῆναι t ϛῆναι. Correctio ex graecismo. v. Wetst. ad Matth. 2, 9.

27. οὐ δύναται οὐδεὶς] οὐδεὶς δύναται.
διαρπάσει] διαρπάσῃ. A. Illud post δήσῃ *colon*, hoc *comma* postulat. t διαρπάσαι. E.

28. τὰ ἁμαρτήματα] post ἀνθρώπων reiectum. E.
καὶ βλασφημίαι] καὶ αἱ βλασφημίαι. E. Partim vocabula, τὰ ἁμαρτήματα, temere transposita, partim, quod substantiva diversi generis iunguntur, partim, quod αἱ post καὶ facile excidere *potuit*, αἱ illud probabile reddiderunt. Neque tamen est, cur quis offendat in omisso αἱ, cum addatur, ὅσας in Codd. bonis et graecis omnibus. Nisi fortasse non sit graecum e. c. ἄνθρωποι, ὅσοι παρεγένοντο.
ὅσας ἂν βλασφημήσωσιν] — E. ὅσα ἐὰν (ἂν) βλασφημήσωσιν. E.

29. ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλ'
ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου κρίσεως.
30. ὅτι ἔλεγον· πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.
31. ἔρχονται οὖν οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ· ΛΕ. β.
καὶ ἔξω ἑστῶτες ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν, φω-
νοῦντες αὐτόν.
32. καὶ ἐκάθητο ὄχλος περὶ αὐτόν· εἶπον δὲ αὐ-
τῷ· ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου *
καὶ αἱ ἀδελφαί σου ἔξω ζητοῦσί σε.
33. καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων· τίς ἐστιν ἡ μή-
τηρ μου, ἢ οἱ ἀδελφοί μου;
34. καὶ περιβλεψάμενος κύκλῳ τοὺς περὶ αὐτὸν
καθημένους, λέγει· ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ
ἀδελφοί μου.
35. ὃς γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, οὗτος
ἀδελφός μου, καὶ ἀδελφή μου, καὶ μήτηρ
ἐστί. [Τέλος.] Τέλος τῆς ε.

Θ. πε- καὶ ἐν τισι τῆς δ.

29. εἰς τὸν αἰῶνα] — E.
κρίσεως] ἁμαρτίας t ἁμαρτήματος t κολάσεως. E. v. P.

31. οἱ ἀδελφοὶ — μήτηρ αὐτοῦ] αὐτοῦ — t ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ. E. v. P. Forte etiam ex verſ. 32.
φωνοῦντες] καλοῦντες t ζητοῦντες. E.

32. ἀδελφοί σου] + καὶ αἱ ἀδελφαί σου. A. v. P.

33. ἢ οἱ ἀδελφοὶ] καὶ οἱ ἀδελφοί. D.

34. κύκλῳ τοὺς περὶ αὐτὸν] κύκλῳ — t τοὺς κύκλῳ t τοὺς κύκλῳ περὶ αὐτὸν t τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλῳ t τοὺς κύκλῳ περὶ αὐτὸν μαθητάς. E.
ἴδε] ἰδού. D.

35. ἀδελφή μου] μου — E.
μήτηρ] + μου. E.

Θ. περὶ τοῦ σπόρου παραβολή.

ΛΞ. β. Καὶ πάλιν [Ἀρχή.] ἤρξατο διδάσκειν παρὰ IE. IV. 1
τὴν θάλασσαν· καὶ συνήχθη πρὸς αὐτὸν ὄχ-
λος πολὺς, ὥστε αὐτὸν ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον,
καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος
πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦν.

καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλά, 2.
καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·

ἀκούετε· ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι. 3.

καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν, ὃ μὲν ἔπεσε πα- 4.
ρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰ, * καὶ
κατέφαγεν αὐτό.

ἄλλο δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου οὐκ 5.
εἶχε γῆν πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ
τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς·

ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ 6.
τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη.

καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας· καὶ ἀνέ- 7.
βησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ συνέπνιξαν αὐτὸ, καὶ
καρπὸν οὐκ ἔδωκε.

καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν· καὶ 8.
ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξάνοντα·

καὶ

IV, 1. IE. τῇ ϛ. τῆς ιγ. [ἐν ἄλλοις· τῇ ε. τῆς β.] ἑβδ. ϛ. κ. ε. ἤρξατο [πάλιν διδάσκειν ὁ ἰησοῦς] ὁ ἰησοῦς διδάσκειν.

IV, 4. τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ] τοῦ οὐρανοῦ —,

5. ἐξανέτειλε] ἐξεβλάστησε ἢ ἐβλάστησε. E.

8. αὐξάνοντα] αὐξανόμενον. E.

καὶ ἔφερεν * ἐν τριάκοντα, καὶ * ἐν ἑξήκοντα,
καὶ * ἐν ἑκατόν.
9. καὶ ἔλεγεν· * ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.
[Τέλος.] Τέλος τῆς ς.
15. 10. ὅτε δὲ ἐγένετο καταμόνας, [Ἀρχή.] ἠρώ-
τησαν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα
τὴν παραβολήν.
11. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὸ ΛΖ. α
μυστήριον τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· ἐκείνοις δὲ
τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεται·
12. ἵνα βλέποντες βλέπωσι καὶ μὴ ἴδωσι· καὶ
ἀκούοντες ἀκούωσι, καὶ μὴ συνιῶσι· μήποτε
ἐπιστρέψωσι, καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς τὰ ἁμαρτή-
ματα;

καὶ

IV, 10. 15. τῇ β. τῆς ιδ. [ἐν ἄλλοις· τῇ ς. τῆς β.] ἑβδ. τ. κ. ἐ. προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ καταμόνας καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα. ἐν ἄλλοις· τ. κ. ἐ. ἠρώτησαν τὸν Ἰησοῦν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν παραβολὴν ταύτην. ἐν ἄλλοις· τ. κ. ἐ. ἠρώτησαν τὸν Ἰησοῦν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα.

ἐν ter] ἓν ter. Post priorem editionem meam ita quoque reperi in Codd. omnibus, quos postea comparavi. Synaxarium quoque, quod aliquoties in priori editione laudaveram, lectionis τῆς ε. τῆς β. terminum sic notat: καὶ ἐν ἑκατόν. καὶ ἔλεγεν· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

9. ἔλεγεν αὐτοῖς·] αὐτοῖς —.

10. οἱ περὶ — δώδεκα] οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. E. v. P. Chrys. VII, 475. e. Marco hic tribuit: κατ᾽ ἰδίαν προσῆλθον.

11. γνῶναι] — E.

12. ἀφεθῇ] ἀφεθήσεται. E. v. P. p. 64. 65.

τὰ ἁμαρτήματα] — I τὰ παραπτώματα. E.

καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τὴν παραβο- 13.
λὴν ταύτην; καὶ πῶς πάσας τὰς παραβο-
λὰς γνώσεσθε;
ΛΗ. β. ὁ σπείρων, τὸν λόγον σπείρει. 14.
οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν, ὅπου σπεί- 15.
ρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθέως
ἔρχεται ὁ σατανᾶς, καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν
ἐσπαρμένον ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν.
καὶ οὗτοί εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη 16.
σπειρόμενοι, οἳ, ὅταν ἀκούσωσι τὸν λόγον,
εὐθέως μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν·
καὶ οὐκ ἔχουσι ῥίζαν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσ- 17.
καιροί εἰσιν· εἶτα γενομένης θλίψεως, ἢ διωγ-
μοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθέως σκανδαλίζονται.
καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρό- 18.
μενοι, * οἱ τὸν λόγον ἀκούοντες·
καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἡ 19.
ἀπάτη τοῦ πλούτου, καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ
ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συμπνίγουσι τὸν λό-
γον, καὶ ἄκαρπος γίνεται.

καὶ

13. οὐκ οἴδατε] πῶς οὐκ ἔγνωτε. E. Chryſ. VII, 470. c.

15. ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν] εἰς αὐτοὺς t ἐν αὐτοῖς t ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν. E.

16. ὁμοίως] — E.

λαμβάνουσιν] δέχονται. E.

17. εἶτα] ἐπάν. E. Orig. I, 308. c. nominatim Marco tribuunt.

18. σπειρόμενοι, οὗτοί εἰσιν] οὗτοί εἰσιν. v. P.

ἀκούοντες] ἀκούσαντες. E.

19. αἰῶνος τούτου] τούτου — E.

20\. καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν
σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσι τὸν λόγον, καὶ
παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν, * ἐν τριά-
κοντα, καὶ * ἐν ἑξήκοντα, καὶ * ἐν ἑκατόν.

21\. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· μήτι ὁ λύχνος ἔρχεται, ΑΘ. β.
ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ, ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην;
οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἐπιτεθῇ;

22\. οὐ γάρ ἐστι * κρυπτὸν, ὃ ἐὰν μὴ φανερωθῇ· Μ. β.
οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ᾽ ἵνα εἰς φανε-
ρὸν ἔλθῃ.

23\. εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. [Τέλος.] Τέλος τῆς β.

ΙΖ. 24. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· [Ἀρχή.] βλέπετε τί ΜΑ. β.
ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται
ὑμῖν,

IV, 24. ΙΖ. τῇ γ. τῆς ιδ. [ἐν ἄλλοις· τῇ β. τῆς γ.] ἑβδ. ε. ὁ κ. [τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς·] βλέπετε.

20\. παραδέχονται] ἀποδέχονται. E. Orig. I, 308. f.
ἐν ter] ἐν ter. v. verſ. 8. Ita li. l. etiam in ſchol. Theophyl.

21\. ἔρχεται] ἅπτεται t καίεται. E. v. Euth. 96. Idem II, 63. explicat: ἄγεται, φέρεται. Sic reddi poteſt Latiniſtae iſtius [illegible]. v. Griesb.
ἐπιτεθῇ] τεθῇ. E. v. P.

22\. ἔστι τι] τὶ — A. Vetuſta evangeliaria hoc toto loco carent ac pluribus locis Marci. Vide in P. lectt. eccleſiaſt. p. 10. Deeſt etiam hoc ἀνάγνωσμα in Auguſtano et Gothano.
ὃ ἐὰν μὴ] ἐὰν μὴ t εἰ μὴ ἵνα t ἀλλ᾽ ἵνα t ὃ ἂν μή. E. Ex his probabilis eſt corruptio, ὃ ἂν μὴ, quae a graecis venit. Non recordabantur tot exemplorum N. Teſt. ubi ἐὰν eſt loco ἄν. Hinc corruptiones.

24\. μετρηθήσεται] ἀντιμετρηθήσεται. E. De toto verſu v. Wetſt. Griesb. P.

ὑμῖν, καὶ προςεθήσεται ὑμῖν, τοῖς ἀκούου-
σιν.

ΜΒ. β. ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ 25.
ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ.

ΜΓ. ι. καὶ ἔλεγεν· οὕτως ἐςὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, 26.
ὡς ἐὰν ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς
γῆς,

καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέ- 27.
ραν, καὶ ὁ σπόρος βλαςάνῃ καὶ μηκύνηται
ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός.

αὐτομάτη γὰρ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον 28.
χόρτον, εἶτα ςάχυν, εἶτα πλήρη σῖτον ἐν
τῷ ςάχυϊ.

ὅταν δὲ παραδῷ ὁ καρπὸς, εὐθέως ἀποςέλ- 29.
λει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέςηκεν ὁ θερισμός.

καὶ

καὶ προςεθήσεται — ἀκούουσιν] — E.
τοῖς ἀκούουσιν] αὐτοῖς. E. ἀκούοντες et hic et in aliis locis ſunt ii, qui ita audiunt doctrinam Chriſtianam, ut ei etiam fidem habeant, eamque amplectantur. Ergo *credentibus* non eſt discrepans lectio, ſed proba interpretatio, ſi quidem omnino, *credo in deum*, latinum eſt. v. Griesb.

25. δοθήσεται] προςεθήσεται. E. v. Griesb.

27. καθεύδῃ — ἐγείρητε — βλαςάνῃ — μυκήνηται] καθεύδει — ἐγείρεται — βλαςάνει — μυκήνεται. D. In N. Teſt. poſt coniunctivum et particulam καὶ eſt indicativus, contra conſuetudinem linguae graecae. In his locis, diſſentientibus Codd., dubia eſt cri- ſis. Senſus eſt: εἶτα νυκτὸς καθεύδει, καὶ ἡμέρας ἐγείρεται, τουτέςιν, ὀλιγώρως ἔχει τοῦ σπόρου. ὁ δὲ σπόρος βλαςάνει καὶ μυκήνεται.

28. γὰρ] — E. v. Orig. III, 158. c.

30. καὶ ἔλεγε· τίνι ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν ΜΔ. β.
τοῦ Θεοῦ; ἢ ἐν ποίᾳ παραβολῇ παραβάλω-
μεν αὐτήν;

31. ὡς * κόκκον σινάπεως, ὃς, ὅταν σπαρῇ ἐπὶ
τῆς γῆς, μικρότερος πάντων τῶν σπερμάτων
ἐστὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς·

32. καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται
πάντων τῶν λαχάνων μείζων, καὶ ποιεῖ κλά-
δους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν
αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκη-
νοῦν.

33. καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει ΜΕ. ς.
αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν.

34. χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς·
[Τέλος.] κατ᾽ ἰδίαν δὲ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Τέλος ἔν τισι τῆς β. τῆς γ.
ἐπέλυε πάντα. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.

30. ὁμοιώσωμεν] ὁμοιάσομεν. E.

ποίᾳ] τίνι. E.

παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτὴν] αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν t παραβολῇ αὐτὴν θῶμεν παραβάλομεν αὐτήν. E. v. Griesb. P. Damasc. II, 383.

παραβάλωμεν] παραβαλοῦμεν. E.

31. κύκκῳ] κόκκον.

32. σπαρῇ] αὐξηθῇ t φύῃ t φυῇ. E. Auguſtanus, quem alibi 10. appello, βλαστήσῃ. Σπαρῇ, incommode dictum, vehementer exercuit ingenia ſcribarum. Miror, neminem ex Theophyl. arripuiſſe πλατυνθῇ.

33. πολλαῖς] — E. πολλαῖς eſt loco πλείοσι. Omiſſis, καὶ τοιαύταις πολλαῖς, laudat Chryſ. VII, 487. b.

34. ἐπέλυε] ἔλυε. E.

Ι. περὶ τῆς ἐπιτιμήσεως τῶν ὑδάτων.

ΜΣ. ι. καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὀψίας 35.
γενομένης· [Ἀρχή.] διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. ΙΗ.
ΜΖ. β. καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον, παραλαμβάνουσιν 36.
αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ· καὶ ἄλλα δὲ πλοι-
άρια ἦν μετ᾽ αὐτοῦ.
καὶ γίνεται λαῖλαψ ἀνέμου μεγάλη· τὰ δὲ 37.
κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε αὐ-
τὸ ἤδη γεμίζεσθαι.
καὶ ἦν αὐτὸς ἐπὶ τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκε- 38.
φάλαιον καθεύδων· καὶ διεγείρουσιν αὐτὸν,
καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι
ὅτι ἀπολλύμεθα;
καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ, καὶ εἶπε 39.
τῇ θαλάσσῃ· σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπα-
σεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.

καὶ

IV, 35. ΙΗ. τῇ δ. τῆς ιδ. [ἐν ἄλλοις, τῇ γ. τῆς γ.] ἑβδ. ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς, [ὀψίας γενομένης.] διέλθωμεν.

36. ἄλλα — μετ᾽ αὐτοῦ] τὰ ἄλλα τὰ ὄντα μετ᾽ αὐτοῦ πλοῖα. E.

ἄλλα δὲ πλοιάρια ἦν] ἄλλαι δὲ πλοῖαι πολλαὶ ἦσαν. E. Recenſio occidentalis apud Wetſt. Reſpicit hunc verſum Chryſ. VII, 333. b. v. P.

πλοιάρια] πλοῖα. E.

37. ἐπέβαλλεν] ἐπέβαλεν D. ἐνέβαλεν. E.

γεμίζεσθαι] βυθίζεσθαι t καταποντίζεσθαι. E. Diſplicebat graecis, ut alibi alia, γεμίζεσθαι.

38. ἐπὶ τῇ] ἐν τῇ. E.

προσκεφάλαιον] Hoc προσκεφάλαιον Marco et Lucae dat Chryſ. VII, 333. d. Domino reddunt Theophyl. ad h. l. et Euth. I, 329. v. Euth. 154.

καθεύδων] καθήμενος. E. Cyrillus ex recenſione

Ale-

40. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε οὕτω; πῶς
οὐκ ἔχετε πίστιν;
41. καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον
πρὸς ἀλλήλους· τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ
ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;
[Τέλος.] Τέλος τῆς δ.
[Θ. V, 1. Καὶ [Ἀρχή.] ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θα-
λάσσης, εἰς τὴν χώραν τῶν γαδαρηνῶν.

ΙΑ. περὶ τοῦ λεγεῶνος.

2. καὶ ἐξελθόντι αὐτῷ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως
ἀπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος
ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ·

ὃς

V, 1. ΙΘ. τῇ ε. τῆς ιδ. [ἐν ἄλλοις· τῇ δ. τῆς γ.] ἑβδ. τ. κ. ἑ. ἦλθεν ὁ ἰησοῦς [εἰς τό.] πέραν τῆς θαλάσσης. Alexandrina hunc locum refert III, 577. b. Magis enim Marcum, quam Matthaeum videtur respexisse.

40. οὕτω] — E.
πῶς. οὐκ] οὔπω. E.

V, 1. ἦλθον] ἦλθεν. E.
τῆς θαλάσσης] — E.
γαδαρηνῶν] γερασηνῶν t γεργεσηνῶν. E. v. P. Theophyl. accuratioribus Codd. tribuit γεργεσηνῶν. Quam callide se expediverit Chrys. dixi alibi. Videtur tamen omnino probare γαδαρηνῶν. Nam VII, 342. c. memorat τοὺς ἐν γαδήροις. Cyrill. V, d. 90. c. γεργεσηνῶν videtur praeferre. Origenes interpretibus et scribis expectoravit mentem et corrumpendis Codd. occasionem praebuit. Wetst. ad Matth. 8, 28. arbitratur, saltem eodem modo scribendum esse apud tres evangelistas. Mihi tamen apud Matthaeum hoc violentum videtur, cum praesertim non sit extra omnem dubitationem, eum rem eandem memorasse. Aliter haec Euth. expedivit, forte tamen non satis probabiliter.

2. ἀπήντησεν] ὑπήντησεν. E.

ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς * μνήμασι, 3.
καὶ οὔτε ἁλύσεσιν οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν
δῆσαι·
διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἁλύσεσι 4.
δεδέσθαι, καὶ διεσπᾶσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἁλύ-
σεις, καὶ τὰς πέδας συντετρίφθαι· καὶ οὐ-
δεὶς αὐτὸν ἴσχυε δαμάσαι·
καὶ διαπαντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς ὄρε- 5.
σι καὶ ἐν τοῖς μνήμασιν ἦν κράζων καὶ κα-
τακόπτων ἑαυτὸν λίθοις.
ἰδὼν δὲ τὸν ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν, ἔδραμε 6.
καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ·
καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ, εἶπε· τί ἐμοὶ καὶ 7.
σοὶ, ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω
σε τὸν θεὸν, μή με βασανίσῃς.
ἔλεγε γὰρ αὐτῷ· ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκά- 8.
θαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου.

καὶ

3. μνημείοις] μνήμασι.

4. διὰ τὸ — δαμάσαι] διὰ τὸ αὐτὸν πολλὰς πέδας καὶ ἁλύσεις, αἷς ἔδησαν αὐτὸν, διεσπακέναι καὶ συντετριφέναι, καὶ οὐδεὶς ἴσχυσεν αὐτὸν δαμάσαι l ὅτι πολλάκις αὐτὸν δεδεμένον πέδαις καὶ ἁλύσεσιν, ἐν αἷς ἔδησαν, διεσπακέναι καὶ τὰς πέδας συντετριφέναι; καὶ μηδένα αὐτὸν ἰσχύειν δαμάσαι. E.

αὐτὸν ἴσχυε] ἴσχυεν αὐτόν. E.

ἴσχυε] ἴσχυσε. A.

5. ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς μνήμασιν] μνήμασι καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν. D. Respicit hunc locum Chryſ. VII, 336. a.

6. ἀπὸ μακρόθεν] ἀπὸ — D.

7. εἶπε] λέγει. D. Huc reſpicit Chryſ. VII, 335. d.

9. καὶ ἐπηρώτα αὐτόν· τί σοι ὄνομα; καὶ ἀπε-
κρίθη λέγων· λεγεὼν ὄνομά μοι, ὅτι πολλοί
ἐσμεν.
10. καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ, ἵνα μὴ αὐτοὺς
ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας.
11. ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς * τῷ ὄρει ἀγέλη χοίρων με-
γάλη βοσκομένη·
12. καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν πάντες οἱ δαίμονες,
λέγοντες· πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους,
ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν.
13. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐθέως ὁ ἰησοῦς. καὶ
ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα,
εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ
ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν·
ἦσαν δὲ ὡς δισχίλιοι· καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ
θαλάσσῃ.
14. οἱ δὲ βόσκοντες τοὺς χοίρους ἔφυγον, καὶ
ἀνήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς
ἀγρούς· καὶ ἐξῆλθον ἰδεῖν τί ἐστι τὸ γεγονός.

καὶ

9. ἀπεκρίθη λέγων] λέγει. E.
λεγεὼν] λεγιών. E. v. P. Birch. λεγεὼν etiam Orig. II, 537.

11. πρὸς τὰ ὄρη] — E. πρὸς τῷ ὄρει.
μεγάλη] + πόλλων t — E.

12. παρεκάλεσαν] παρεκάλουν. E.
πάντες οἱ δαίμονες] — t πάντες — E.

14. τοὺς χοίρους] αὐτούς. E.
ἀνήγγειλαν] ἀπήγγειλαν. D.
ἐξῆλθον] ἦλθον. D.

καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσι 15.
τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον καὶ ἱματισμέ-
νον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν λε-
γεῶνα· καὶ ἐφοβήθησαν.

* διηγήσαντο * δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες, πῶς ἐγέ- 16.
νετο τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοί-
ρων.

Τέλος ἔν τισι τῆς ε.

καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν 17.
ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. [Τέλος.]

ΜΗ. η.

καὶ ἐμβάντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρε- 18.
κάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς, ἵνα ᾖ μετ' αὐ-
τοῦ.

ὁ δὲ ἰησοῦς οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν, ἀλλὰ λέγει 19.
αὐτῷ· ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς
σοὺς, καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς ὅσα σοι ὁ κύ-
ριος * πεποίηκε, καὶ ἐλέησέ σε.

Τέλος τῆς ε. Ἰστέον δὲ, ὅτι ἐν ἄλλοις τελειοῖ μετὰ τὸ, ὁρίων αὐτῶν, [v. 17.]

καὶ ἀπῆλθε, καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ 20.
δεκαπόλει, ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· καὶ
πάντες ἐθαύμαζον. [Τέλος.]

ΙΒ. περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀρχισυναγώγου.

ΜΘ. β. ἐν ἄλλοις, μετὰ τὸ, ὁ ἰησοῦς. [v. 20.]

καὶ διαπεράσαντος τοῦ ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ 21.
πάλιν εἰς τὸ πέραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς
ἐπ' αὐτόν· καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν.

καὶ

15. τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγεῶνα] — E.
16. καὶ διηγήσαντο] διηγήσαντο δέ.
18. ἐμβάντος] ἐμβαίνοντος. D.
δαιμονισθεὶς] δαιμονιζόμενος ſ ἰαθείς. E.
19. ὁ δὲ ἰησοῦς] καί. D.
ἀνάγγειλον] ἀπάγγειλον ſ διάγγειλον. E.
ἐποίησε] πεποίηκε.

K. 22. καὶ ἰδοὺ ['Αρχή.] ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυνα-
γώγων, ὀνόματι ἰάειρος· καὶ ἰδὼν αὐτὸν, πί-
πτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ·
23. καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ, λέγων· ὅτι τὸ
θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει· ἵνα ἐλθὼν
ἐπιθῇς αὐτῇ τὰς χεῖρας, ὅπως σωθῇ· καὶ
ζήσεται.
ΚΑ. 24. καὶ ἀπῆλθε μετ' αὐτοῦ· καὶ ['Αρχή.] ἠκο-
λούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ ['Υπέρβα.] συνέθλιβον αὐτόν. 'Υπέρβα εἰς τὸ τῆς ϛ.

ΙΓ. περὶ τῆς αἱμοῤῥοούσης.

25. καὶ γυνή τις οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη δώ-
δεκα,
26. καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν,
καὶ δαπανήσασα τὰ παρ' * αὐτῆς πάντα,
καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς
τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα·
27. ἀκούσασα περὶ τοῦ ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ
ὄχλῳ ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ.
28. ἔλεγε γάρ· ὅτι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἅψω-
μαι, σωθήσομαι.

καὶ

V, 22. K. τῇ ϛ. τῆς ιδ. [ἐν ἄλλοις, τῇ ε. τῆς γ.] ἑβδ. τ. κ. ε. ἔρχεται πρὸς τὸν ἰησοῦν [ὁ.] εἷς.

V, 24. ΚΑ. τῇ β. τῆς ιε. ἑβδ. καὶ τῆς ἁγίας βαρβάρας. καὶ ἐν ἄλλῳ, τῆς ἁγίας κιλιλίας. τ. κ. ε. ἠκολούθησαν τῷ ἰησοῦ ὄχλοι πολλοὶ καὶ συνέθλιβον.

23. παρεκάλει] παρακαλεῖ. E.

26. ἑαυτῆς] αὐτῆς.

28. γὰρ] + ἐν ἑαυτῇ. E.

καὶ ἐυθέως ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ ἅιματος 29.
αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ
τῆς μάστιγος.
καὶ ἐυθέως ὁ ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν 30.
ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν
τῷ ὄχλῳ, ἔλεγε· τίς μου ἥψατο τῶν ἱμα-
τίων;
καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· βλέπεις 31.
τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις· τίς
μου ἥψατο;
καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. 32.
ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, ἐιδυῖα 33.
ὃ γέγονεν ἐπ᾽ αὐτῇ, ἦλθε καὶ προσέπεσεν
αὐτῷ, καὶ ἐῖπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλή-
θειαν.

Τέλος τῆς ἁγίας καὶ τῆς β. Τέλος ἐν τισι τῆς ε. Ἄρξου τῆς ϛ. καὶ ἔρχονται.

ὁ δὲ ἐῖπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ πίστις σου σέ- 34.
σωκέ σε· ὕπαγε ἐις ἐιρήνην, [Τέλος.] καὶ ἴσθι
ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου. [Τέλος.]
ἔτι αὐτοῦ [Ἀρχή.] λαλοῦντος, [Ἄρξου.] ἔρ- 35. ΚΑ.
χονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγοντες·
ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανε· τί ἔτι σκύλλεις
τὸν διδάσκαλον;
ὁ δὲ ἰησοῦς, ἐυθέως ἀκούσας τὸν λόγον λα- 36.
λούμενον, λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ· μὴ φο-
βοῦ· μόνον πίστευε.

καὶ

V, 35. ΚΑ. τῇ ϛ. τῆς γ. ἑβδ. ἐν τισι· τ. κ. ε. λαλοῦντος τοῦ ἰησοῦ πρὸς τοὺς ὄχλους ἔρχονται.

29. ἴαται] ἰᾶται D. ἰάθη. E. ἰᾶται in N. Teſt. probari poſſit, ut duplici modo tentatum. Sed Codd. poſtulant ἴαται.

37. καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα αὐτῷ συνακολουθῆσαι, εἰ μὴ πέτρον καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν ἰακώβου.

38 καὶ ἔρχεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον, κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά.

39. καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς· τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει.

40. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. ὁ δὲ ἐκβαλὼν * πάντας, παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον ἀνακείμενον.

41. καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου, λέγει αὐτῇ· ταλιθὰ κοῦμι· ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον· τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειραι.

42. καὶ εὐθέως ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα· καὶ ἐξέστησαν ἐκστάσει μεγάλῃ.

43. καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλά, ἵνα μηδεὶς γνῷ τοῦτο· καὶ εἶπε δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

Καὶ

38. κλαίοντας] καὶ κλαίοντας. D.

40. ἅπαντας] πάντας.

ἀνακείμενον] — t κείμενον t κατακείμενον t καταβεβλημένον t κατακεκλιμένον. E.

41. ταλιθὰ κοῦμι] Chryf. I, 532. VIII, 139. ταλιθά, ἀνάστηθι. v. Euth. II, 84.

ἔγειραι] ἔγειρε. A. ἐγείρου. E.

N. α. Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ [Ἀρχή.] ἦλθεν VI, 1. KB.
ἐις τὴν πατρίδα ἀυτοῦ· καὶ ἀκολουθοῦσιν
Τέλος τῆς ς. αὐτῷ ὁι μαθηταὶ ἀυτοῦ. [Τέλος.]
καὶ ἔν τισι τῆς ς. τῆς γ. καὶ γενομένου σαββάτου, [Αρχή.] ἤρξατο 2. KB.
ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν· καὶ πολλοὶ ἀκού-
οντες ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· πόθεν τούτῳ
ταῦτα; καὶ, τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα ἀυτῷ, *
καὶ. δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν ἀυ-
τοῦ γίνονται;
ὀυχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ ὑιὸς μαρίας, ἀδελ- 3.
φὸς δὲ ἰακώβου καὶ ἰωσῆ καὶ ἰούδα καὶ σί-
μωνος; καὶ ὀυκ ἐισὶν αἱ ἀδελφαὶ ἀυτοῦ ὧδε
πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν ἀυτῷ.
NA. α. ἔλεγε δὲ ἀυτοῖς ὁ ἰησοῦς· ὅτι ὀυκ ἔστι προφή- 4.
της ἄτιμος, ἐι μὴ ἐν τῇ πατρίδι ἀυτοῦ καὶ
ἐν τοῖς συγγενέσι καὶ ἐν τῇ ὀικίᾳ ἀυτοῦ.

καὶ

VI, 1. KB. τῇ γ. τῆς ιε. ἑβδ. τ. κ. ἐ. ἦλθεν ὁ ἰησοῦς ἐις τὴν πατρίδα ἀυτοῦ.

VI, 2. KB. τῇ β. τῆς δ. ἑβδ. ἔν τισι· τ. κ. ἐ. ἤρξατο ὁ ἰησοῦς ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν.

VI, 1. καὶ ἦλθεν] — t καὶ ἔρχεται. E. Orig. III, 461. f. vulgatum ſervat.

2. ἀκούοντες] ἀκούσαντες. E.

ἐξεπλήσσοντο] + ἐπὶ τῇ διδαχῇ ἀυτοῦ. E.

ὅτι καὶ δυνάμεις] ἵνα καὶ δυνάμεις E. ὅτι — v. P.

γίνονται] γίνωνται in iis, qui ἵνα habent. E.

3. ὁ τέκτων, ὁ ὑιὸς] ὁ τοῦ τέκτονος ὑιὸς καί. E. v. P. Orig. I, 659. d. ibique notam a.

ἐν ἀυτῷ] ἐπ' ἀυτῷ. E.

4. ἐν τῇ πατρίδι] Orig. III, 133. a. ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι καὶ τῇ ὀικίᾳ ἀυτοῦ. Ex quo evangeliſta? Ex Alexandrino.

5. καὶ οὐκ ἠδύνατο ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποι-
ῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀῤῥώστοις ἐπιθεὶς τὰς
χεῖρας, ἐθεράπευσε.
6. καὶ ἐθαύμαζε διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν. [Τέ- ΝΒ. β.
λος.] καὶ περιῆγε τὰς κώμας κύκλῳ, δι- Τέλος ἔν τισι
δάσκων. τῆς β. τῆς δ.

ΙΔ. περὶ τῆς ἀποστολῆς τῶν δώδεκα.

ΚΓ. 7. καὶ [Ἀρχή.] προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ΝΓ. β.
ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδί-
δου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν
ἀκαθάρτων. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.
8. καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς, ἵνα μηδὲν αἴρωσιν
εἰς ὁδὸν, εἰ μὴ ῥάβδον μόνον· μὴ πήραν, μὴ
ἄρτον, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν·
9. ἀλλ' ὑποδεδεμένους σανδάλια· καὶ μὴ * ἐνδύ-
σησθε δύο χιτῶνας.
10. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς ΝΔ. β.
οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν.
11. καὶ ὅσοι * ἐὰν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκού- ΝΕ. β.
σωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν, ἐκτινάξα-
τε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν,
εἰς

VI, 7. ΚΓ. τῇ δ. τῆς ιε. ἑβδ. καὶ αὐγούστου ζ. [ἐν ἄλλοις, καὶ εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον μάρκον καὶ εἰς λοιποὺς ἀποστόλους, καὶ ἐπὶ ἐλαίῳ ἀῤῥώστων·] τ. κ. ἐ. προσκαλεῖται ὁ ἰησοῦς τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἤρξατο.

5. δύναμιν ποιῆσαι] Orig. III, 466. c. f. nominatim ποιῆσαι δύναμιν.

9. ἐνδύσασθαι] ἐνδεδῦσθαι t ἐνδύσασθε. E. ἐνδύσησθε.

11. ὅσοι ἂν] ὅσοι ἐάν.

εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνε-
κτότερον ἔσαι σοδόμοις ἢ γομόῤῥοις ἐν ἡμέρᾳ
κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.
καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυσσον ἵνα μετανοήσωσι· 12.
ΝΣ. η. καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον· καὶ ἤλειφον 13.
ἐλαίῳ πολλοὺς ἀῤῥώστους καὶ ἐθεράπευον.
Τέλος τῆς δ. [Τέλος.]

ΙΕ. περὶ ἰωάννου καὶ ἡρώδου.

ΝΖ. β. καὶ [Ἀρχή.] ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς ἡρώδης· φα- 14. ΚΔ.
νερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἔλε-
γεν· ὅτι ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐκ νεκρῶν ἠγέρ-
θη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις * ἐν
αὐτῷ.
ἄλλοι ἔλεγον· ὅτι ἠλίας ἐσίν· ἄλλοι δὲ ἔλε- 15.
γον· ὅτι προφήτης ἐσίν, * ὡς εἷς τῶν προ-
φητῶν.

ἀκού-

VI, 14. ΚΔ. αὐγούσῳ κθ. τῆς λειτουργίας, τῇ ἀποτομῇ τοῦ προδρόμου· τ. κ. ἑ. ἤκουσεν ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὴν ἀκοὴν ἰησοῦ· φανερόν.
ἀμὴν — πόλει ἐκείνῃ] — E. v. P.

14. ἡρώδης] + περὶ ἰησοῦ t τὴν ἀκοὴν ἰησοῦ. E. v. P. Orig. III, 467. d. recitat Matth. 14, 1. additque, ita quoque legi apud Marc, et Luc. Mentitur.
ἔλεγεν] ἔλεγον. E.
ἠγέρθη] ἀνέστη. E. v. P. Wetſt. Ita quidem habet Theophyl. ſed in interpretatione, non in textu. Nec aliter eſt in eius Codd. uti nec in aliis, quos noviſſime tractavi.

15. ἄλλοι prius] + δέ. E.
ἄλλοι δὲ] δὲ — E.
προφήτης] ὁ προφήτης. E. Haec lectio in cauſſa fuit, cur non nulli mox adderent ἤ. v. P. Euth. II, 92.
ἢ ὡς] ἢ —

16. ἀκούσας δὲ * ἡρώδης, εἶπεν· ὅτι ὃν ἐγὼ ἀπε- NH. ε.
κεφάλισα ἰωάννην, οὗτός ἐςιν, αὐτὸς ἠγέρθη
ἐκ νεκρῶν.
17. αὐτὸς γὰρ ὁ ἡρώδης, ἀποςείλας ἐκράτησε ΝΘ. β.
τὸν ἰωάννην, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν * φυλακῇ
διὰ ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα φιλίππου τοῦ
ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν.
18. ἔλεγε γὰρ ὁ ἰωάννης τῷ ἡρώδῃ· ὅτι οὐκ ἔξε-
ςί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου.
19. ἡ δὲ ἡρωδιὰς ἐνεῖχεν αὐτῷ, καὶ ἤθελεν αὐ-
τὸν ἀποκτεῖναι· καὶ οὐκ ἠδύνατο.
20. ὁ γὰρ ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν ἰωάννην, εἰδὼς
αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον· καὶ συνετή-
ρει αὐτόν· καὶ ἀκούσας αὐτοῦ, πολλὰ ἐποίει,
καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουε.
21. καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε ἡρώδης Ξ. ς.
τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίει τοῖς μεγι-
ςᾶσιν αὐτοῦ, καὶ τοῖς χιλιάρχοις, καὶ τοῖς
πρώτοις τῆς γαλιλαίας,

καὶ

16. ὁ ἡρώδης] ὁ —.
οὗτός ἐςιν, αὐτὸς] οὗτος t αὐτός. E.
17. ἔδησεν] ἔβαλεν t ἔθηκεν. E. v. P.
ἐν τῇ φυλακῇ] τῇ — E.
18. γυναῖκα] + φιλίππου. E.
20. ἐφοβεῖτο] Chryſ. VII, 495. d. Marco tribuit: σφόδρα ἐτίμα τὸν ἄνδρα.
ἅγιον] ὅσιον. E.
ἀκούσας] ἀκούων. E.

καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς 22.
ἡρωδιάδος, καὶ ὀρχησαμένης, καὶ ἀρεσάσης
τῷ ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις, εἶπεν ὁ
βασιλεὺς τῷ κορασίῳ· αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέ-
λῃς, καὶ δώσω σοί·
καὶ ὤμοσεν αὐτῇ· ὅτι ὃ ἐάν με αἰτήσῃς, δώ- 23.
σω σοὶ, ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου.
ἡ δὲ ἐξελθοῦσα, εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς· τί 24.
αἰτήσομαι; ἡ δὲ εἶπε· τὴν κεφαλὴν ἰωάννου
τοῦ βαπτιστοῦ·
καὶ εἰσελθοῦσα εὐθέως μετὰ σπουδῆς πρὸς 25.
τὸν βασιλέα, ᾐτήσατο λέγουσα· θέλω ἵνα
μοι δῷς ἐξαυτῆς ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν
ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.
καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς, διὰ 26.
τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους οὐκ
ἠθέλησεν αὐτὴν ἀθετῆσαι.
καὶ εὐθέως ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκου- 27.
λάτωρα, ἐπέταξεν ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν
αὐτοῦ.
ὁ δὲ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ 28.
φυλακῇ, καὶ ἤνεγκε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ
ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ·
καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐ-
τῆς.

καὶ

23. ὤμωσεν] ὡμολόγησεν, E. v. Euth. I, 575.

26. ἠθέλησεν] ἤθελεν. E. Chryſ. IX, 110. a.

29. καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἦλθον
καὶ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐ-
τὸ ἐν * μνημείῳ.

KE. 30. καὶ ['Αρχή.] συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς ΞΑ. η.
τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα,
καὶ ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν. [Τέ- Τέλος τοῦ προδρόμου.
λος.]

31. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ΞΒ. ι.
ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ἀναπαύεσθε ὀλί-
γον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγον-
τες πολλοί· καὶ οὐδὲ φαγεῖν * εὐκαίρουν.

32. καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ κατ'
ἰδίαν.

33. καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας· * καὶ ἐπέγνωσαν
* αὐτοὺς πολλοί· καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν
πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ, καὶ προῆλθον αὐτοὺς, Τέλος ἐν τισι
καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτόν. [Τέλος.] [illegible]

15. πε-

VI, 30. KE. τῇ ε. τῆς ιε. ἑβδ. τ. χ. ἐ. συνάγονται οἱ ἀπόστολοι.

29. τῷ μνημείῳ] τῷ —

30. καὶ ὅσα prius] καὶ — E.

31 ηὐκαίρουν] εὐκαίρουν. A.

32. ἀπῆλθον] ἀπῆλθεν. E.

33. ὑπάγοντας οἱ ὄχλοι] οἱ ὄχλοι —.

αὐτὸν πολλοὶ] αὐτοὺς πολλοί. Reperi quoque ita in Codd. poſt primam editionem meam.

καὶ προῆλθον — πρὸς αὐτὸν] — E. In Cod. Aug. 10. inveni: καὶ προῆλθεν αὐτὸς, quod per ſe non eſt abſurdum. Sed iſte Codex nullam auctoritatem contra ceteros habet. Offendebant aliqui in repetitis compoſitis ex ἐλθεῖν, quae tamen alibi etiam iun-

ΙΓ. περὶ τῶν πέντε ἄρτων.

ΣΓ. ϛ. καὶ [Ἀρχή.] ἐξελθὼν ἔιδεν ὁ ἰησοῦς πολὺν 34. ΚΕ.
ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι
ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα· καὶ
ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά.
ΣΔ. α. καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης, προσελθόν- 35.
τες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγουσιν· ὅτι
ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή.
ἀπόλυσον αὐτοὺς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς 36.
κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώμας, ἀγοράσωσιν ἑαυ-
τοῖς ἄρτους· τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν.
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· δότε αὐτοῖς 37.
ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἀπελθόν-
τες ἀγοράσωμεν * δηναρίων διακοσίων ἄρτους,
καὶ δῶμεν αὐτοῖς φαγεῖν;
ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· πόσους ἄρτους ἔχετε; 38.
ὑπάγετε καὶ ἴδετε. καὶ γνόντες, λέγουσι·
πέντε, καὶ δύο ἰχθύας.
καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντας συμ- 39.
πόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ.
καὶ ἀνέπεσον πρασιαὶ πρασιαὶ, ἀνὰ ἑκατὸν 40.
καὶ ἀνὰ πεντήκοντα.

καὶ

VI, 34. ΚΕ. τῇ γ. τῆς δ. ἑβδ. ἐν τισι· τ. κ. ἐ. ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦς, εἶδε πολὺν ὄχλον καί.

iungit Marcus. Accedebat praeterea conſuſum πρὸ et πρός. Item προελθεῖν cum accuſativo.

34. ὁ ἰησοῦς] — E. v. P.

37. ἀγοράσωμεν] ἀγοράσομεν. E. v. Euth. 125. Mox Theophyl. in ſchol. δώσωμεν.
διακοσίων δηναρίων] δηναρίων διακοσίων.

39. ἀνακλῖναι] ἀνακλιθῆναι. E. v. P.

41. καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς
δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν,
εὐλόγησε, καὶ κατέκλασε τοὺς ἄρτους, καὶ
ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσιν
αὐτοῖς· καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισε πᾶσι.
42. καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν·
43. καὶ ἦραν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλή-
ρεις, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων.
44. καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους, * πεντα-
κισχίλιοι ἄνδρες.
ΚΞ. 45. καὶ εὐθέως [Ἀρχή.] ἠνάγκασε τοὺς μαθη- ΞΕ. ϛ.
τὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προ-
άγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς βηθσαϊδὰν, ἕως Τέλος τῆς ε.
αὐτὸς ἀπολύσῃ τὸν ὄχλον. [Τέλος.] καὶ ἐν τισι
τῆς γ. τῆς δ.
46. καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἀπῆλθεν εἰς τὸ ΞΞ. β.
ὄρος προσεύξασθαι.

ΙΖ. περὶ τοῦ ἐν θαλάσσῃ περιπάτου.

47. καὶ ὀψίας γενομένης, ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ ΞΖ. δ.
τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς
γῆς.
48. καὶ εἶδεν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύ-
νειν· ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς· καὶ
περὶ

VI, 45. ΚΞ. τῇ ϛ. τῆς ιε. [ἐν ἄλλοις, τῇ δ. τῆς δ.] ἑβδ.
τ. κ. ἐ. ἠνάγκασεν ὁ ἰησοῦς τοὺς μαθητάς. [τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ ὁ ἰησοῦς.]

44. ὡσεὶ πεντακισχίλιοι] ὡσεὶ —.

45. προάγειν] + αὐτόν. E. In uno reperit Wetst. αὐ-
τούς. Ita et ego in uno Zittauiensi.
πρὸς] εἰς. E. v. P. Mox multi Codd. ἀπολύσει.

περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται
πρὸς ἀυτοὺς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης·
καὶ ἤθελε παρελθεῖν ἀυτούς.
ὁι δὲ, ἰδόντες ἀυτὸν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς 49.
θαλάσσης, ἔδοξαν φάντασμα ἐιναι, καὶ ἀνέ-
κραξαν·
πάντες γὰρ ἀυτὸν ἐιδον, καὶ ἐταράχθησαν. 50.
καὶ ἐυθέως ἐλάλησε μετ' ἀυτῶν, καὶ λέγει
ἀυτοῖς· θαρσεῖτε, ἐγώ ἐιμι, μὴ φοβεῖσθε.
ΖΗ. ϛ. καὶ ἀνέβη πρὸς ἀυτοὺς ἐις τὸ πλοῖον· καὶ 51.
ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν
ἑαυτοῖς ἐξίϛαντο, καὶ ἐθαύμαζον.
ὀυ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις· ἦν γὰρ * ἀυ- 52.
τῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.
ΖΘ. β. καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν γεν- 53.
Τέλος τῆς ϛ. νησαρὲτ, [Τέλος.] καὶ προσωρμίσθησαν.
καὶ [Ἀρχή.] ἐξελθόντων ἀυτῶν ἐκ τοῦ πλοίου, 54. KZ.
ἐυθέως ἐπιγνόντες ἀυτὸν,

περι-

VI, 54. KZ. τῇ β. τῆς ιϛ. [ἐν ἄλλοις, τῇ ε. τῆς δ.] ἑβδ. τ. κ. ε. [ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦς.] ἐξελθόντος τοῦ ἰησοῦ ἐκ τοῦ πλοίου [ἐυθέως.] ἐπιγνόντες ἀυτὸν ὁι ἄνδρες τῆς γῆς γεννησαρέτ.

50. θαρσεῖτε κ. τ. λ.] Orig. II, 744. c.

52. ἡ καρδία ἀυτῶν] ἀυτῶν ἡ καρδία. Vulgari ordine Chryſ. VII, 505. c.

53. γενησαρὲτ] γεννησαρὲτ t γεννησαρὲθ t γενησαρέθ. Ioſephus ἐξελληνίζων habet γεννησαρὶς λίμνη. v. Wetſt. ad Matth. 14, 34.

καὶ προσωρμίσθησαν] — E. v. P.

54. ἐπιγνόντες ἀυτὸν] Evangeliaria alia alia addunt h. l. in

55. περιδραμόντες ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραββάτοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου ἤκουον ὅτι ἐκεῖ ἐστί.

56. καὶ ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας ἢ πόλεις ἢ ἀγροὺς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθουν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἥπτοντο αὐτοῦ, ἐσάζοντο. [Τέλος.] Τέλος ἔν τισι τῆς β.

ΙΗ. περὶ τῆς παραβάσεως τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ.

KZ VII, 1. Καὶ [Ἀρχή] συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καί τινες τῶν γραμματέων, ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων. Ο. ι.

νοῖς

VII, 1. KZ. ἐν ἑνὶ καὶ τοῦτο εὗρον τὸ ἀνάγνωσμα. τῇ ε. τῆς ιγ. ἑβδ. τ. κ. ἐ. παραγίνονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν οἱ Φαρισαῖοι, ἕως, τῶν ἀνθρώπων. [v. 8.]

in principio lectionis v. P. Ex his corrupti ſunt Codices alii. Vetuſta evangeliaria hac lectione carent. Igitur etiam deeſt in Aug. 4. Sed nec in Gothano legitur. Ergo hae corruptiones recentiores ſunt. Hinc iudicare licet de non nullorum Codd. aetate. Viri docti inter Anglos, quibus ad manus eſt evangeliarium Harlei. 5598. Muſ. Brit. de quo Woide in praef. ad Cod. Alex. (non pag. 11. ſed) pag. 15. et hic et alibi de huiuscemodi animadverſionibus meis iudicare poſſunt. Ipſe nunquam iſtum Codicem vidi, ſed plures ſimiles.

55. περιδραμόντες] περιέδραμον, et mox, καὶ ἤρξαντο. E. v. P.

περιφέρειν] φέρειν t ἐπιφέρειν. E.

56. ἐτίθουν] ἐτίθεσαν. E.

καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ κοι- 2.
ναῖς χερσὶ, τοῦτ᾽ ἔϛιν ἀνίπτοις, ἐσθίοντας ἄρ-
τους, ἐμέμψαντο.

οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν 3.
μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθί-
ουσι, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυ-
τέρων·

καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ βαπτίσωνται, οὐκ 4.
ἐσθίουσι· καὶ ἄλλα πολλά ἐϛιν ἃ παρέλα-
βον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξε-
ϛῶν καὶ χαλκίων καὶ κλινῶν.

ἐπ-

VII, 2. ἐσθίοντας] + τούς. E.

ἐμέμψαντο] — C. v. P. Antiquiſſima evangeliaria omittunt pleraque huius capitis. Habent enim ſolum ἀνάγνωσμα VII, 31 — 37. Codices poſt priorem edit. meam a me comparati ſervant omnes ἐμέμψαντο praeter Aug. 2. Conſtructionem tam diu ſuspenſam apud Marcum non inveni, niſi quis huc trahere velit XV, 42, 43.

4. βαπτίσωνται] ῥαντίσωνται. E. v. P. Euth. I. 605 II, 446. De eodem more Iudaeorum exponit Clem. Alex. p. 531. c. ubi etiam βαπτίζειν habet ἀπὸ ἀγορᾶς, quod non nullis offenſioni fuit, eſt vel ἀπὸ ἀγορᾶς, nimirum ἐπανελθόντες, aut ſimpliciter, *poſt forum, poſt forenſia negotia*. Sic apud medicos ἀπὸ notat *poſt* in iſta formula, ἀπὸ δείπνου ἐμεῖν· vel ἀπὸ ἀγορᾶς ἐσθίειν, nimirum τὰ ἐωνημένα, τὰ ὀψώνια.

χαλκίων] χαλκείων. v. P. Sic et Chryſ. VII, 520. c. d.

καὶ κλινῶν] — E.

ΚΗ. 5. ἔπειτα [Ἀρχή.] ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρι- ΟΛ. ϛ.
σαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς· διατί οἱ μαθηταί
σου οὐ περιπατοῦσι κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν
πρεσβυτέρων, ἀλλὰ ἀνίπτοις χερσὶν ἐσθίουσι
τὸν ἄρτον;

6. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς ὅτι καλῶς
προεφήτευσεν ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκρι-
τῶν· ὡς γέγραπται· οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεί-
λεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόῤῥω
ἀπέχει ἀπ᾽ ἐμοῦ.

7. μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκα-
λίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων.

8. ἀφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, κρατεῖτε
τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, [Τέλος.] βα- Τέλος τῆς β.
πτισμοὺς ξεστῶν καὶ ποτηρίων, καὶ ἄλλα παρ-
όμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.

9. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐν-
τολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τη-
ρήσητε.

10. μωυσῆς γὰρ εἶπε· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ
τὴν μητέρα σου· καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα
ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω·

11. ὑμεῖς δὲ λέγετε· ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πα-
τρὶ

VII, 5. ΚΗ. τῇ γ. τῆς ιϛ. ἑβδ. τ. κ. ἑ. ἐπηρώτησαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὸν ἰησοῦν· διατί οἱ μαθηταί σου οὐ περιπατοῦσι.

5. ἔπειτα] καί. E. v. P.

9. τηρήσητε] στήσητε. E.

11. ὅ ἐστι δῶρον] — E. Chryſ. VII, 522 c

τρὶ ἢ τῇ μητρί· κορβᾶν· ὅ ἐςι, δῶρον· ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς.

καὶ ουκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ 12.
πατρὶ αὐτοῦ ἢ τῇ μητρὶ αὐτοῦ,

ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδό- 13.
σει ὑμῶν, ᾗ παρεδώκατε· καὶ παρόμια τοι-
αῦτα πολλὰ ποιεῖτε.

καὶ [Ἀρχή.] προσκαλεσάμενος πάντα τὸν 14. ΚΘ.
ὄχλον, ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀκούετέ μου πάντες,
καὶ συνίετε.

οὐδέν ἐςιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εισπορευόμε- 15.
νον εἰς αὐτὸν, ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι· ἀλ-
λὰ τὰ ἐκπορευόμενα ἀπ' αὐτοῦ, ἐκεῖνά ἐςι
Τέλος τῆς γ. τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον.

καὶ ἐν τισι. τῆς ε. τῆς δ. εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. [Τέλος.] 16.

ΟΒ. ς. καὶ ὅτε [Ἀρχή.] εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ 17. ΚΘ.
ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
περὶ τῆς παραβολῆς.

καὶ λέγει αὐτοῖς· οὕτω καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί 18.
ἐςε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευ-
όμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν
κοινῶσαι;

ὅτι

VII, 14. ΚΘ. τῇ δ. τῆς ις. ἑβδ. τ. κ. ἐ. προσκαλεσάμενος ὁ ἰησοῦς πάντα.

VII, 17. ΚΘ. τῇ ς. τῆς δ. ἑβδ. ἐν τισι. τ. κ. ἐ. εἰσῆλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου καὶ ἐπηρώτων.

14. πάντα] πάλιν. E.

16. — E. v. P.

17. περὶ τῆς παραβολῆς] τὴν παραβολήν. E.

18. οὐ νοεῖτε] οὔπω νοεῖτε. E.

19. ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν· καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται, καθαρίζον πάντα τὰ βρώματα.

20. ἔλεγε δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21. ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, φόνοι,

22. κλοπαὶ, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρὸς, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη.

23. πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται, καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

Λ. 24. καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς [Ἀρχή.] ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια τύρου καὶ σιδῶνος. [Τέλος.] καὶ εἰσελθὼν εἰς * οἰκίαν, οὐδένα ἤθελε γνῶναι καὶ οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν.

Τέλος ἔντισι τῆς ς. τῆς δ. καὶ τέλος τῆς δ. Ἐν ἄλλοις τοῖς ... [illegible]

ΙΘ.' περὶ τῆς φοινικίσσης.

25. ἀκούσασα γὰρ γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχε τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ.

ἦν

VII, 24. Λ. τῇ ε. τῆς ιϛ. [ἐν ἄλλοις, τῇ β. τῆς ε.] ἑβδ. τ. κ. ἐ. [ἀπῆλθεν] εἰσῆλθεν [ἐν ἄλλῳ· ἦλθεν. ἐν ἄλλῳ· ἐλθών.] ὁ ἰησοῦς εἰς τὰ μεθόρια. Ἄρχεται καὶ οὕτω· τ. κ. ἐ. ἐλθὼν ὁ ἰησοῦς εἰς τ. μ. τ. κ. σ. οὐδένα.

19 καθαρίζον] καθαρίζων. E. v. P. Chryſ. VII, 526. a. Euth. I, 617. bene hoc explicat.

24. μεθόρια] ὅρια. E. v. P. Perverſe laudat. Mo[illegible] appellans, Chryſ. VII, 529. c. d.

εἰς τὴν οἰκίαν] τὴν —

ΟΓ. ϛ. ἦν δὲ ἡ γυνὴ ἑλληνὶς, * σύρα, Φοινίκισσα τῷ 26.
γένει· καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον
* ἐκβάλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.
ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· ἄφες πρῶτον χορ- 27.
τασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γὰρ καλόν ἐστι λα-
βεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς
κυναρίοις.
ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε· 28.
καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέ-
ζης ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων.
καὶ εἶπεν αὐτῇ· διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπα- 29.
γε· ἐξελήλυθε τὸ δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρός
σου.
καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, εὗρε τὸ 30.
δαιμόνιον ἐξεληλυθὸς, καὶ τὴν θυγατέρα βε-
Τέλος τῆς ε. βλημένην ἐπὶ τῆς κλίνης. [Τέλος.]

Κ. περὶ τοῦ μογγιλάλου καὶ κωφοῦ.

ΟΔ. ι. καὶ πάλιν [Ἀρχή.] ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων 31. ΛΑ.
τύρου

VII, 31. ΛΑ. σαββάτῳ δ. τῶν νηστειῶν· τ. κ. ε. ἐξελθὼν [ἐξῆλθεν] ὁ ἰησοῦς ἐκ τῶν ὁρίων τύρου.

26. συροφοίνισσα] συροφοινίκισσα t σύρα, Φοινίκισσα. (nam συραφοινίκισσα, uno vocabulo, nihili est.) A. v. P. Chrys. modo συροφοινίκισσα, modo φοινίκισσα. II, 647. VII, 281. 282. b. c. 313. d. e. 315. VIII, 177. IX, 645. XI, 183. Usitatius est φοίνισσα, quam φοινίκισσα. Lucian. T. III. p. 529. vers. 53. compositum habet: συροφοίνικός τινος ἐμπόρου θυγατριδοῦς.

ἐκβάλλῃ] ἐκβάλῃ.

30. εὗρε — κλίνης] εὗρε τὴν θυγατέρα βεβλημένην (τὸ παιδίον βεβλημένον) ἐπὶ τὴν κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός. E. v. P.

τύρου καὶ σιδῶνος, ἦλθε πρὸς τὴν θάλασ-
σαν τῆς γαλιλαίας, ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων δε-
καπόλεως.
32. καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν * μογγιλάλον, καὶ
παρακαλοῦσιν αὐτὸν, ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν
χεῖρα.
33. καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου
κατ' ἰδίαν, ἔβαλε τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς
τὰ ὦτα αὐτοῦ, καὶ πτύσας ἥψατο τῆς
γλώσσης αὐτοῦ.

καὶ

31. καὶ σιδῶνος, ἦλθε] ἦλθε διὰ σιδῶνος. E.
πρὸς τὴν] εἰς τήν. E.

32. μογιλάλον] μογγιλάλον. v. P. Beng. Ita non ſolum in Codd. legitur in textu, ſed et in indice capitum. Plures ergo Codd. ter ita exhibent, in principio evangelii, in margine, ubi caput κ. notatur, et in contextu. Ita quoque habent plerique Codd. V. Teſt. atque ita editum Ieſ. 35, 6. in commentario Cyrilli II, 473. c. 474 b. Vide etiam Abſyrtum in veterinariae medicinae libro. Baſil. 1537. 4. pag. 54. in fine, qui ita habet: ἔσω δὲ καὶ τῇ φωνῇ μὴ μογγὸς, ἀλλὰ λαμπρός. Graeci enim dicunt λαμπρόφωνος. Alii hoc pro manifeſto vitio habuerunt, ut Montefalconius in Lexico ad Hexapla pag. 43. Veruntamen μογγιλάλος quoque occurrit in Lexicis MSS. graecis. Aëtius etiam lib. VIII. cap. 38. ἀγκυλόγλωσσοι interpretans habet, μόγις et μογιλάλος. Si Bengelii ſententia valeret, Abſyrtus loco φωνῇ debuiſſet ſcribere λάρυγγι. Evoluatur Codex Guelpherbytanus num. 16. 6. ante evangelium, in contextu, (ubi tamen homo ineptus auctoritate Eraſmi, quae nullae eſt, delevit alterum γ.) et in eadem pagina in fronte. Similiter eſt in Codd. Augg. et in Zittauienſi fol. 580. pag. 2. in textu et in indice.

33. ἀπολαβόμενος] ἐπιλαβόμενος. E. v. P. Ex 8, 23.

καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐστέναξε, καὶ 34.
λέγει αὐτῷ· ἐφφαθὰ, ὅ ἐστι, διανοίχθητι.
καὶ εὐθέως διηνοίχθησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί· 35.
καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ
ἐλάλει ὀρθῶς.
ΟΕ. ε. καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν· 36.
ὅσον δὲ αὐτὸς αὐτοῖς διεστέλλετο, μᾶλλον πε-
ρισσότερον ἐκήρυσσον.
καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· 37.
καλῶς πάντα πεποίηκε· καὶ τοὺς κωφοὺς
ποιεῖ ἀκούειν, καὶ τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.
Τέλος τοῦ σαββάτου. [Τέλος.]

ΚΑ. περὶ τῶν ἑπτὰ ἄρτων.

ΟϚ. ς. Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις [Ἀρχή.] παμπόλ- VIII, 1.
λου ὄχλου ὄντος, καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγω- ΛΒ.
σι, προσκαλεσάμενος ὁ ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ, λέγει αὐτοῖς·
σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον· ὅτι ἤδη * ἡμέ- 2.
ραι τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί
φάγωσι.

καὶ

VIII, 1. ΛΒ. τῇ ς. τῆς ις. [ἐν ἄλλοις, τῇ γ. τῆς ε.] ἑβδ. τ. κ. ἑ. [πολλοῦ] παμπόλλου ὄχλου.

VIII, 1. παμπόλλου] πάλιν πολλοῦ t πάλιν παμπόλλου. E.

ὁ ἰησοῦς] — E.

2. ἡμέραι] ἡμέραι.

προσμένουσι μοι] Latiniſtarum alii: *ſuſtinent me:* alii: *ex quo hic ſunt,* quod homo barbarus reddidit: ἐισὶν, ἀπὸ πότε ὧδέ ἐισι, loco ἀφ᾽ οὗ (χρόνου.) Miror, cur non alius correxerit ὑπομένουσι. Sed haec quorundam ſcribarum familiae occidentalis ſunt deliria.

3. καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς * νήστις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· τινὲς γὰρ αὐτῶν μακρόθεν ἥκουσι.

4. καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· πόθεν τούτους δυνήσεταί τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ᾽ ἐρημίας;

5. καὶ ἐπηρώτα αὐτούς· πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ εἶπον· ἑπτά.

6. καὶ παρήγγειλε τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, * καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσι· καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ.

7. καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογήσας, εἶπε παραθεῖναι καὶ αὐτά.

8. ἔφαγον δὲ, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦραν περισσεύματα κλασμάτων, ἑπτὰ σπυρίδας.

9. ἦσαν δὲ οἱ φαγόντες, ὡς τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς.

καὶ

3. νήστεις] νήστις t νῆστις. A. v. Matth. 15, 32.

ἥκουσι] ἥκασι. D. Graecis ἥκουσιν eſt etiam *venerunt.* v. ſchol. ad Euripid. Hecub. verſ. 1.

6. ἄρτους] + καί.

παραθῶσι] παρατιθῶσι. E. Saepe in his variant Codd. N. Teſt.

7. καὶ εὐλογήσας] καὶ αὐτὰ (ταῦτα) εὐλογήσας. E.

παραθεῖναι] παρατιθέναι t παραθῆναι. (nam et ſic interdum exhibent Codd.) E.

καὶ αὐτά] — t καὶ — t τῷ ὄχλῳ. E.

9. οἱ φαγόντες] — E.

καὶ εὐθέως ἐμβὰς ἐις τὸ πλοῖον μετὰ τῶν 10.
μαθητῶν αὐτοῦ, ἦλθεν ἐις τὰ μέρη δαλμα-
Τέλος τῆς ϛ. νουθά. [Τέλος.]
ΟΖ. δ. καὶ [Ἀρχή.] ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι, καὶ ἤρ- 11. ΛΓ.
ξαντο συζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ
σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐ-
τόν.
ΟΗ. ϛ. καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ, λέγει· 12.
τί ἡ γενεὰ αὕτη σημεῖον ἐπιζητεῖ; ἀμὴν λέ-
γω ὑμῖν, ἐι δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ ση-
μεῖον.
καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς, ἐμβὰς πάλιν ἐις * πλοῖον, 13.
ἀπῆλθεν ἐις τὸ πέραν.
καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ ἐι μὴ 14.
ἕνα ἄρτον ὀυκ ἔιχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ
πλοίῳ.

ΚΒ. πε-

VIII, 11. ΛΓ. τῇ β. τῆς ιγ. [ἐν ἄλλοις, τῇ δ. τῆς ε.] ἑβδ. τ. κ. ἑ. [ἐξῆλθον.] ἦλθον οἱ Φαρισαῖοι [πρὸς τὸν ἰησοῦν.] καὶ ἤρξαντο συζητεῖν τῷ ἰησοῦ [αὐτῷ.] Ἰστέον δὲ, ὅτι ἀπὸ τῆς παρούσης β. (δευτέρας ἡμέρας) μεταβαίνει τὸ κατὰ μάρκον ἐις τὰς ἑβδ. τοῦ λουκᾶ ἐν ταῖς ε. ἡμέραις. (Vide in ſynaxario diem lunae poſt dominicam ιζ. ſeu τῆς χαναναίας.)

10. δαλμανουθά] μαγδαλὰ ł μαγαδά. E. v. Wetſt. P. Haud dubie hic quoque Origenes per ſuam geographiam Latiniſtas in errorem pellexerat. Vide mox verſ. 22. Wetſt. Griesb. ubi eſt βηθανίαν, loco βηθσαϊδάν.

12. ἀναστενάξας] στενάξας. E. Chryſ. VII, 540. c. vulgatum.

ἐι] ὀυ E. ex Orig. v. P.

13. ἐις τὸ πλοῖον] τὸ —

ἡρώδου] τῶν ἡρωδιανῶν. E.

ΚΒ. περὶ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων.

15. καὶ διεστέλλετο ἀυτοῖς, λέγων· ὁρᾶτε, βλέ- ΟΘ. β.
πετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ
τῆς ζύμης ἡρώδου.
16. καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· Π. γ.
ὅτι ἄρτους ὀυκ ἔχομεν.
17. καὶ γνοὺς ὁ ἰησοῦς, λέγει ἀυτοῖς· τί διαλο-
γίζεσθε, ὅτι ἄρτους ὀυκ ἔχετε; ὄυπω νοεῖτε,
ὀυδὲ συνίετε; ἔτι πεπωρωμένην ἔχετε τὴν
καρδίαν ὑμῶν.
18. ὀφθαλμοὺς ἔχοντες ὀυ βλέπετε; καὶ ὦτα
ἔχοντες ὀυκ ἀκούετε, καὶ ὀυ μνημονεύετε;
19. ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα ἐις τοὺς πεν-
τακισχιλίους, πόσους κοφίνους πλήρεις κλασ-
μάτων ἤρατε; λέγουσιν ἀυτῷ· δώδεκα.
20. ὅτε δὲ τοὺς ἑπτὰ ἐις τοὺς τετρακισχιλίους,
πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων
ἤρατε; ὁι δὲ ἐῖπον· ἑπτά.
21. καὶ ἔλεγεν ἀυτοῖς· πῶς ὀυ συνίετε; [Τέ- Τέλος τῆς β. καὶ ἐν τισι τῆς δ. τῆς ε.
λος.]

ΚΓ. περὶ τοῦ τυφλοῦ.

ΛΔ 22. καὶ [Ἀρχή.] ἔρχεται ἐις βηθσαϊδάν· καὶ ΠΑ. ι.
φέρουσιν ἀυτῷ τυφλὸν, καὶ παρακαλοῦσιν
ἀυτὸν ἵνα ἀυτοῦ ἅψηται.

καὶ

VIII, 22. ΛΔ. τῇ γ. τῆς ιγ. [ἐν ἄλλοις, τῇ ε. τῆς ε.] ἑβδ. τ. κ. ε. ἔρχεται ὁ ἰησοῦς ἐις [βηθσαϊδᾶ.] βηθσαϊδάν.

22. ἔρχεται] ἔρχονται. E. Laudat Damasc. II, 555.

καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ, 23.
ἐξήγαγεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης, καὶ πτύσας
εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας
αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει.
καὶ ἀναβλέψας, ἔλεγε· βλέπω τοὺς ἀνθρώ- 24.
πους, * ὅτι ὡς δένδρα * ὁρῶ περιπατοῦντας.
εἶτα πάλιν ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς 25.
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἀνα-
βλέψαι· καὶ * ἀπεκατεστάθη, καὶ ἀνέβλεψε
τηλαυγῶς ἅπαντας.
καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, 26.
λέγων· μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς, μηδὲ
Τέλος τῆς γ. εἴπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ. [Τέλος.]

ΚΔ. περὶ τῆς ἐν καισαρείᾳ ἐπερωτήσεως.

ΠΒ. α. καὶ [Ἀρχή.] ἐξῆλθεν ὁ ἰησοῦς καὶ οἱ μα- 27. ΛΕ.
θηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας καισαρείας τῆς
Φιλίπ-

VIII, 27. ΛΕ. σαββάτῳ ε. [ἐν τισι· δ.] τῶν νηστειῶν τ. κ. ε. ἐξῆλθεν ὁ ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

24. ὡς δένδρα περιπατοῦντας] ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας. Ita etiam reperi in Codd. omnibus, quos poſt priorem editionem meam examinavi. v. Birch.

25. ἀποκατεστάθη] ἀπεκατεστάθη. v. Matth. 12, 13.
καὶ ἐνέβλεψε] καὶ ἀνέβλεψε. v. P. Repetitiones taedioſae Marci hic quoque ſcribas non nullos turbarunt. v. Wetſt. Griesb. Verſu 24. ἀναβλέψας eſt *oculos adtollere, aperire.* Verſu 25. ἀναβλέψαι et ἀνέβλεψεν eſt *recuperato viſu cernere, diſtincte rurſus videre, clare denuo videre.* Ceterum ne nunc quidem hunc locum in Chryſ. inveni.
ἅπαντας] ἅπαντα. E. Quod credibile erat, cum non ſolos homines cernere. Atqui vero de hominibus ſermo erat.

26. εἰς τὸν οἶκον] τὸν — E.

φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων αὐτοῖς· τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι;

28. οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν· ἰωάννην τὸν βαπτιστήν· καὶ ἄλλοι, ἠλίαν· ἄλλοι δὲ, ἕνα τῶν προφητῶν.

29. καὶ αὐτὸς λέγει αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς δε ὁ πέτρος, λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ χριστός.

ΛΞ. 30. καὶ [Ἀρχή.] ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ ΠΓ. β.
λέγωσι περὶ αὐτοῦ.

31. καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ * τῶν ἀρχιερέων καὶ * τῶν γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι. Τέλος τοῦ
[Τέλος.] σαββάτου.

32. καὶ παῤῥησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. καὶ προσ- ΠΔ. ς.
λαβόμενος αὐτὸν ὁ πέτρος, ἤρξατο ἐπιτιμᾷν αὐτῷ.

ὁ

VIII, 30. ΛΞ. τῇ δ. τῆς ιγ. ἑβδ. τ. κ. ε. ἐπετίμησεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα.

29. χριστὸς] + ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ t ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ζῶντος. E. v. P. Birch. Euth. I, 653.

30. καὶ αὐτοῦ] + ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ χριστός. E. v. P. Birch.

31. καὶ ἀρχιερέων] καὶ τῶν ἀρχιερέων.

καὶ γραμματέων] καὶ τῶν γραμματέων.

μετὰ τρεῖς ἡμέρας] τῇ (ἐν τῇ) τρίτῃ ἡμέρᾳ. E. v. P.

ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐ- 33.
τοῦ, ἐπετίμησε τῷ πέτρῳ, λέγων· ὕπαγε
ὀπίσω μου, σατανᾶ· ὅτι ὀυ φρονεῖς τὰ τοῦ
θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

ΠΕ. β. καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς 34.
μαθηταῖς αὐτοῦ, ἔιπεν αὐτοῖς· [Ἀρχή.] ὅστις ΑΖ.
θέλει ὀπίσω μου * ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησά-
σθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ,
Τέλος τῆς δ. καὶ ἀκολουθείτω μοι. [Τέλος.]
ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, 35.
ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ᾽ ἂν ἀπολέσῃ τὴν * ἑαυ-
τοῦ ψυχὴν ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ ἐυαγγελίου,
ὅυτος σώσει αὐτήν.

τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπον, ἐὰν κερδήσῃ τὸν 36.
κόσμον ὅλον, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;
ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυ- 37.
χῆς αὐτοῦ;

ὃς

VIII, 34. ΑΖ. κυριακῇ γ. τῶν νηστειῶν καὶ κυριακῇ μετὰ τὴν ὕψωσιν καὶ ἐις σχῆμα μοναχοῦ καὶ τῇ ἐπαύριον τοῦ σταυροῦ καὶ ἐις τὸν ἅγιον ἀρτέμιον· ἐ. ὁ κ. ὅστις [ἔι τις] θέλει ὀπίσω μου [ἐλθεῖν] ἀκολουθεῖν.

34. ὅστις] ἔι τις E. Ita nominatim Orig. I, 282. a.

ἐλθεῖν] ἀκολουθεῖν. Orig. l. l.

35. τὴν ψυχὴν αὐτοῦ] τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν. Orig. l. l. mox tamen alterum τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν omittit.

ἐμοῦ καὶ] — E. v. Euth. I, 665. Omittit Orig. l. l.

ὅυτος] — E. Omittit Orig. l. l.

36. ἄνθρωπον] ἄνθρωπος. E. Cyrill. I, g. 137. a. Matthaeum potius respicit. Habet autem contra Codd. τί γὰρ ὠφεληθήσεται ἄνθρωπος. Orig. l. l. τί δὲ ὠφελήσει τὸν ἄνθρωπον.

37. ἢ τί] τί γάρ. E. Orig. l. l. nominatim.

38. ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς ΠΞ. β.
λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ
ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαι-
σχυνθήσεται αὐτὸν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν
ἁγίων.

IX, 1. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰσί ΠΖ. β.
τινες τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύ-
σωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει. [Τέλος.] Τέλος τῆς κυριακῆς.

ΚΕ. περὶ τῆς μεταμορφώσεως.

ΛΗ. 2. καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ [Ἀρχή] παραλαμβά-
νει ὁ ἰησοῦς τὸν πέτρον καὶ τὸν ἰάκωβον
καὶ τὸν ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς
ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους· καὶ μετεμορ-
φώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν.

καὶ

IX, 2. ΛΗ. τῇ ε. τοῦ αὐγούστου. προεόρτιον. [ἐν ἄλλῳ· αὐγούστου ϛ. εἰς τὴν μεταμόρφωσιν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, εἰς τὸν ὄρθρον.] τ. κ. ε. παραλαμβάνει ὁ ἰησοῦς τὸν πέτρον καὶ [τὸν] ἰάκωβον.

38. ὃς γὰρ ἂν] ὃς γὰρ ἐάν. A. Mirabiliter haec cum Io. 14, 23. coniungit Cyrill. I, a. 513. c.

IX, 1. ἀμὴν] + ἀμήν. E. Bis nominatim Marco tribuit Orig. v. P. Superioribus autem hic versus iungitur. v. P.

2. τὸν ἰάκωβον καὶ τὸν] τὸν utrumque — t posterius — A.

μόνους· καὶ] + ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν (αὐτούς.) E. v. Griesb. P. Ex evangeliis Origenianis diserte, notante Griesbachio, ut sexcenta alia.

καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα, 3.
λευκὰ λίαν ὡς χιὼν, οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς
γῆς οὐ δύναται λευκᾶναι.
καὶ ὤφθη αὐτοῖς ἠλίας σὺν μωϋσῇ· καὶ ἦσαν 4.
συλλαλοῦντες τῷ ἰησοῦ.
καὶ ἀποκριθεὶς ὁ πέτρος, λέγει τῷ ἰησοῦ· 5.
ῥαββὶ, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποι-
ήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, σοὶ μίαν, καὶ μωυσῇ
μίαν, καὶ ἠλίᾳ μίαν.
οὐ γὰρ ᾔδει τί λαλήσει· ἦσαν γὰρ ἔκφοβοι. 6.
καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς· καὶ 7.
ἦλθε φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης· * οὗτός ἐστιν ὁ
υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, αὐτοῦ ἀκούετε.
καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι, οὐκέτι οὐδένα 8.
εἶδον, ἀλλὰ τὸν ἰησοῦν μόνον μεθ᾽ ἑαυτῶν.

κατα-

3. ἐγένετο] ἐγένοντο. A.

στίλβοντα, λευκὰ] στίλβοντα — t λευκὰ — E. v. P. λευκὰ καὶ στίλβοντα, ὡς τὸ φῶς diſerte Origenes, homo diſertus.

δύναται] + οὕτως. E. v. P. Ibidem vide de evangelio ſecundum Hebraeos, quod ſimile ſuit Origenianis.

6. λαλήσῃ] λαλῆσαι t ἀποκριθῇ. E. Poſterius bis diſerte rurſus tribuit Marco Orig. Tertio loco videtur probare ἐλάλει. Ingentem ergo numerum evangeliorum ſuorum ante oculos videtur habuiſſe. Chryſ. VII, 569. b. nominatim: λαλήσῃ· ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο. Haud dubie ex evangeliis Conſtantinopolitanis. Λαλήσει Codd. poſtulant. v. P. Euth. 156.

7. λέγουσα· οὗτος] λέγουσα —.

8. ἀλλὰ τὸν] εἰ μὴ τόν. E. v, P.

9. καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, διε-
στείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ διηγήσωνται ἃ εἶ-
δον, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νε- Τέλος τοῦ
κρῶν ἀναστῇ. [Τέλος.] προσαββάτου.
ΛΘ. 10. καὶ [Ἀρχή.] τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυ- ΠΗ. ι.
τοὺς συζητοῦντες, τί ἐστι τὸ ἐκ νεκρῶν ἀνα-
στῆναι.
11. καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες· ὅτι λέγουσιν
οἱ γραμματεῖς, ὅτι ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον;
12. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· ἠλίας μὲν ἐλ-
θὼν

IX, 10. ΛΘ. τῇ ε. τῆς ιγ. [ἐν ἄλλοις, τῇ ς. τῆς ε.] ἑβδ. τ. κ. ἑ. [τὸν λόγον τοῦ ἰησοῦ.] ἐκράτησαν πρὸς [αὐτούς.] ἑαυτοὺς οἱ μαθηταὶ τὸν λόγον τοῦ ἰησοῦ συζητοῦντες [τὸν λόγον τοῦ ἰησοῦ ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί.]

9. διηγήσωνται] διηγήσονται. D.
ὅταν] ὅτε. E.

10. ἐκράτησαν] ἐκράτουν. E.
τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι] ὅταν ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. E. v. P. Hanc lectionem ne quidem Vat. 1209. habet, qui tamen cum Ven. 10. et Lamb. 31. haud raro in huiusmodi vitiis apud Birch. consentit.

11. ὅτι prius] τί t πῶς οὖν t — E. v. P. ὅτι molestum erat et hic et vers. 28. ergo utroque loco corruptum. In Marco huiuscemodi ferenda.

12. μὲν] — E.
ἀποκαθιστᾷ] ἀποκαθιστάνει t ἀποκαταστήσει t ἀποκαταστάνει, quod postremum thesauris Stephanianis inserendum. E. v. Wetst. Griesb. Matth. 17, 11. Nullus bonae notae Cod. hic variat. Unum tamen vidi, quem alibi Aug. 10. appello, qui ex evangeliis Origenianis exhibet: ἠλίας μὲν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον καὶ ἀποκαθιστᾶν. Huius Cod. lectiones crudas, si quando cum alius similis (Aug. 11.) eructavero, merito

θὼν πρῶτον, ἀποκαθιστᾷ πάντα· καὶ πῶς
γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα
πολλὰ πάθῃ καὶ ἐξουδενωθῇ;
ἀλλὰ λέγω ὑμῖν, ὅτι καὶ ἠλίας ἐλήλυθε, 13.
καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν, καθὼς
γέγραπται ἐπ᾽ αὐτόν.
ϛ. ι. καὶ ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς, εἶδεν ὄχλον 14.
πολὺν περὶ αὐτοὺς, καὶ γραμματεῖς συζη-
τοῦντας αὐτοῖς.
καὶ εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος ἰδὼν αὐτὸν ἐξεθαμ- 15.
βήθη, καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν.
Τέλος τῆς ε. [Τέλος.]

καὶ

rito meo merebor laudem Alexandriae, Conſtanti-
nopoli et per univerſum occidentem. Vide mox,
καὶ πῶς.
πάντα] τὰ πάντα. E.
καὶ πῶς] καθώς. E. v. P. Euth. II, 117. Victor T.
I, pag. 161. edit. Mosq. et Romanae pag. 184. 185.
καθὼς adeo abſurdum eſt et contrarium ſententiae, ut
nemini probari poſſit. Quis enim nexus inter ἀπο-
καθιστᾷν et πάσχειν; Falsarii ſaltem addere debuiſ-
ſent δὲ, id eſt, ἐπὶ δὲ τὸν, nimirum γέγραπται.
Καὶ πῶς continent ἀντερώτησιν, quas plures ſaepius
inimicis, h. l. autem iisdem per diſcipulos propo-
ſuit Chriſtus. Illud καὶ πῶς frequenter in eiusmo-
di ἐπαπορήμασιν occurrit. Marc. 4, 13. Luc. 12, 50.
20, 44. Io. 12, 34. 14, 5. 9. Haec obiter. Nec enim
interpretem agimus.
13. ἐποίησαν] + ἐν. E. Ita ſane in N. Teſt. ſaepe.
Sed contra ſunt meliores Codd. v. Matth. 17, 12.
ἐπ᾽ αὐτὸν] ἐπ᾽ αὐτῷ t περὶ αὐτοῦ. E.
15. ἰδὼν αὐτὸν ἐξεθαμβήθη] ἰδόντες αὐτὸν ἐξεθαμβήθη-
σαν. E.
προστρέχοντες] προσχαίροντες. E. Strenue h. l.
Lati-

16. καὶ ἐπηρώτησε τοὺς γραμματεῖς· τί συζη- Τέλος [illegible]
τεῖτε πρὸς αὐτούς; [Τέλος.] τῆς ς. τῆς ε.
καὶ τῆς ε.
Κϛ. περὶ τοῦ σεληνιαζομένου. τῆς ιγ.
Μ. 17. καὶ ἀποκριθεὶς εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου, εἶπε· [Ἀρ- σα. β.
χή.] διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρός
σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον·

καὶ

IX, 17. Μ. κυριακῇ δ. τῶν νηστειῶν· τ. κ. ε. ἄνθρωπός τις προσῆλθε τῷ ἰησοῦ γονυπετῶν αὐτὸν καὶ λέγων· διδάσκαλε.

Latiniſtae rem ſuam gefferunt. Duo enim vocabula duplici modo reddiderunt: *ſtupefactus eſt et expaverunt*, et: *accurrentes, gaudentes*. Hinc eſt προσχαίροντες. προσχαίροντες, quod Suicer. in theſ. nullibi a ſe inventum ait, habet Chryſ. de ſacerdotio p. 270. edit. Beng. Miror, cur non alii reddiderint προστρέχοντες [illegible] quae [illegible]ra ſunt. [illegible] [illegible] aliquis χαίροντες. Deinde ex προστρέχ. et χαίρ. factum eſt προσχαίροντες. Similiter Chryſ. XII, 212. d. Hebr. 11, 13. poſt ἀσπασάμενοι explicandi cauſſa infert ἡσθέντες. (Nam et προστρέχειν, et ἀσπάζεσθαι habent notionem gaudii et laetitiae.) Ex hoc Oecum. II, 408. b. fecit πεισθέντες, ſive ipſe, ſive ſcribae eius. Quid ergo Erasmus ad illum locum? *invenio in [illegible] Codd.* (quibus? [illegible] in unius Codicis [illegible] ſcholiis.) καὶ [illegible]τες. Quid ergo Erasmus? Retulit in textum. O critici, critici! Sed illud Chryſoſtomi [illegible] vexatum etiam eſt a ſcribis Theophyl. ubi eſt p. [illegible] edit. Lond. [illegible], [illegible] [illegible]. Sed in Codice Rhodio, quem ego conſului, recte eſt ἡσθέντες. Quid hic ſolatii attulit editor Venetus ex Codd. S. Marci T. II. p. 736. a? — Ut alibi, nihil.

16. τοὺς γραμματεῖς] αὐτούς. Ε.
συζητεῖτε] σὺν ζητεῖτε t ζητεῖτε. Ε.
πρὸς αὐτοὺς] πρὸς ἑαυτούς. Ε.

καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτὸν, 18.
καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ,
καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου,
ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν.
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ, λέγει· ὦ γενεὰ ἄπι- 19.
στος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε
ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός με.
καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν· καὶ ἰδὼν αὐ- 20.
τὸν, εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτὸν,
καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο ἀφρίζων.
καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ, πόσος 21.
χρόνος ἐστὶν, ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ
εἶπε· παιδιόθεν·
καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ εἰς * τὸ πῦρ ἔβαλε 22.
καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ' εἴ
τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς
ἐφ' ἡμᾶς.
ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· τὸ, εἰ δύνασαι πι- 23.
στεῦσαι· πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι.

καὶ

18. ὀδόντας αὐτοῦ] αὐτοῦ — E.

19. αὐτῷ] — t αὐτοῖς. E.

20. ἰδὼν] ἰδὸν, nimirum τὸ πνεῦμα. E.

21. ὡς] ἐξ οὗ t ἀφ' οὗ. E. Attingit Chrys. VII, 579. b. c. ubi est: πόσον χρόνον ἔχει, et: ἐκ παιδός. v. ibid. 578. VIII, 204. ubi Lucae tribuit.

παιδιόθεν] ἐκ παιδιόθεν t ἐκ παιδόθεν t παιδόθεν. E.

23. τὸ εἰ] τὸ — E. Exempla simila vocis τὸ notavit Wetst. τὸ, reddo *hoc.* est autem elliptica oratio.

hoc,

24. καὶ εὐθέως κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου, μετὰ δακρύων ἔλεγε· πιςεύω κύριε, βοήθει μου τῇ ἀπιςίᾳ.

25. ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει * ὁ ὄχλος, ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ· τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν, ἐγώ σοι ἐπιτάσσω· ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν.

26. καὶ κράξαν, καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτὸν, ἐξῆλθε· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρὸς, ὥςε πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν.

27. ὁ δὲ ἰησοῦς κρατήσας αὐτὸν τῆς χειρὸς, ἤγειρεν αὐτόν· καὶ ἀνέςη.

καὶ

hoc, (quod modo dicebas, εἰ δύνασαι βοηθῆσαι, cui ego nunc repono, εἰ δύνασαι πιςεῦσαι,) *ſi potes credere*. Suppleri poſſit, τοῦτο αὐτό ἐςι, vel τοῦτο τὸ κυριώτατόν ἐςιν. Iſtud τὸ in multis deeſt Codd. apud alios editores. Ex meis Mosqq. ſolus e. omittit, cuius non eſt maxima apud me auctoritas. Poſt priorem editionem alios Codd. adhibui. Nullus omittit. In ſolo Aug. 3. poſtea raſura deletum eſt.

πιςεῦσαι] — E. Ingenioſa haec eſt et eruditiſſima lectio paucorum Codicum. Id eſt: *Quod attinet iſtud, ſi potes. Deo fidens poteſt omnia.* Per Codices vero probari nequit.

24. πιςεύω — ἀπιςίᾳ] Haec nominatim Lucae tribuit Chryſ. VIII, 204. c. ubi tamen non reperiuntur.

κύριε] — E.

25. ὄχλος] ὁ ὄχλος. A. Qui tum aderat.

26. κράξαν — σπαράξαν] κράξας — σπαράξας. E. Fortaſſe per σύνεσιν intellexerunt ὁ διάβολος. Sed iſti ἀσύνετοι ſcribae ad *ſpiritus* potius retulerunt, ut alibi. Eſt ergo latiniſmus.

αὐτὸν] — E.

ϟΒ. ι. καὶ εἰσελθόντα αὐτὸν εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ 28.
αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν· ὅτι ἡμεῖς
οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;
καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ 29.
δύναται ἐξελθεῖν, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νη-
στείᾳ.
ϟΓ. β. καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ 30.
τῆς γαλιλαίας· καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τὶς γνῷ.
ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλε- 31.
γεν αὐτοῖς· ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παρα-
δίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτε-
Τέλος τῆς νοῦσιν αὐτόν· καὶ ἀποκτανθεὶς, τῇ τρίτῃ
κυριακῆς. ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. [Τέλος.]
ϟΔ. ι. οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν 32.
ἐπερωτῆσαι.

ΚΖ. περὶ τῶν διαλογιζομένων, τίς μείζων.

καὶ [Ἀρχή.] ἦλθεν εἰς καπερναούμ· καὶ ἐν 33. ΜΑ.
τῇ οἰκίᾳ γενόμενος, ἐπηρώτα αὐτούς· τί ἐν
τῇ ὁδῷ πρὸς ἑαυτοὺς διελογίζεσθε;

οἱ

IX, 33. ΜΑ. τῇ ϛ. τῆς ιγ. [ἐν ἄλλοις, τῇ β. τῆς ϛ.] ἑβδ. καὶ εἰς τὸν ἅγιον ἰγνάτιον, τὸν θεοφόρον· τ. κ. ἐ. ἦλθεν ὁ ἰησοῦς [καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ] εἰς καπερναούμ.

28. ὅτι] ὅτι διατί t διατί t τί ὅτι. E. v. P.

31. τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ] μετὰ τρεῖς ἡμέρας. E. Sic eſt 8, 31. Rurſus ita non nulli corrupti 10, 34. Scribae ergo non nulli ad ludibrium lectorum varias lectiones induxerunt, ut ex comparatione horum locorum apparet.

32. — v. P.
ἐπερωτῆσαι] ἐρωτῆσαι. E. v. Chryſ. VII, 578. b. 584. c.

33. πρὸς ἑαυτοὺς] — E.

34. ἐι δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχ- 5E. β.
θησαν ἐν τῇ ὁδῷ, τίς μείζων.
35. καὶ καθίσας ἐφώνησε τοὺς δώδεκα, καὶ λέ-
γει αὐτοῖς· ἐι τις θέλει πρῶτος ἐιναι, ἔσαι
πάντων ἔσχατος, καὶ πάντων διάκονος.
36. καὶ λαβὼν παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐ-
τῶν· καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ, ἐιπεν αὐ-
τοῖς·
37. ὃς ἐὰν ἓν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ 55. β.
τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἐὰν
ἐμὲ δέξηται, ὀυκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν
ἀποςείλαντά με.
38. ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ ἰωάννης, λέγων· διδά-
σκαλε, ἐιδομέν τινα * τῷ ὀνόματί σου ἐκ-
βάλ-

34. διελέχθησαν] διελογίζοντο. E. Ita Chryſ. VII, 587. b. cum tamen ibi diſſenſum Matth. et Marc. componat. De Orig. v. P. Euth. 156. I, 704.

ἐν τῇ ὁδῷ] — E.

35. ἐιναι] Inter γενέσθαι et ἐιναι optionem dat Orig. v. P.

ἔσαι] ἔσω. E.

διάκονος] δοῦλος. E. v. Chryſ. X, 97. b.

36. παιδίον] In Cod. quem in priore editione appellavi a 3. fol. 138. pag. 2. col. 1. traditur, hunc fuiſſe Ignatium, Antiochiae episcopum, discipulum Ioannis Apoſtoli.

ἐναγκαλισάμενος] v. P.

37. ἐπὶ] ἐν. E. de Orig. v. P.

38. ὁ ἰωάννης] ὁ — A.

τινα ἐν] ἐν —.

βάλλοντα δαιμόνια, ὃς ὀυκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν·
καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, ὅτι ὀυκ ἀκολουθεῖ
ἡμῖν.
ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπε· μὴ κωλύετε αὐτόν· ὀυδεὶς 39.
γάρ ἐςιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί
μου, καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με.
ὃς γὰρ ὀυκ ἔςι καθ' * ὑμῶν, ὑπὲρ * ὑμῶν 40.
ἐςιν.
ϞΗ. ϛ. ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν 41.
* ὀνόματί μου, ὅτι χριςοῦ ἐςὲ, ἀμὴν λέγω
Τέλος τῆς ϛ. καὶ τοῦ ἁγίου. ὑμῖν, ὀυ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.
[Τέλος.]
ϞΘ. β. καὶ [Ἀρχή.] ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μι- 42. MB.
κρῶν τῶν πιςευόντων ἐις ἐμὲ, καλόν ἐςιν αὐ-
τῷ μᾶλλον, ἐι περίκειται λίθος μυλικὸς πε-
ρὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ βέβληται ἐις
τὴν θάλασσαν.
Ρ. ϛ. καὶ ἐὰν σκανδαλίζῃ σε ἡ χέιρ σου, ἀπόκο- 43.
ψον αὐτήν· καλόν σοι ἐςὶ κυλλὸν ἐις τὴν
ζωὴν

IX, 42. MB. τῇ β. τῆς ιδ. [ἐν ἄλλοις, τῇ γ. τῆς ϛ.] ἑβδ. ε. ὁ κ. ὃς ἐὰν σκανδαλίσῃ ἕνα.

ὃς ὀυκ — ὀυκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν] — t ὃς ὀυκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν — t ὅτι ὀυκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν — E. Repetitiones Marci rudius aliquos fefellerunt.

40. ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν] ὑμῶν ὑπὲρ ὑμῶν.

41. ἐν τῷ ὀνόματί μου] μου — E, τῷ —.

42. ὃς ἂν] ὃς ἐάν. A.

μικρῶν] + τούτων. E.

λίθος μυλικὸς] μύλος ὀνικὸς t λίθος μυλωνικός. E. v. P.

ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα
ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ
ἄσβεστον·
44. ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ ΡΑ. ι.
πῦρ οὐ σβέννυται.
45. καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκο-
ψον αὐτόν· καλόν ἐστί σοι εἰσελθεῖν εἰς τὴν
ζωὴν χωλὸν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βλη-
θῆναι εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβε-
στον·
46. ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ
πῦρ οὐ σβέννυται.
47. καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκ-
βαλε αὐτόν· καλόν σοι ἐστὶ μονόφθαλμον
εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ δύο
ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέεν-
ναν τοῦ πυρός·
48. ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ
πῦρ οὐ σβέννυται.
49. πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται, καὶ πᾶσα θυ- ΡΒ. β.
σία ἁλὶ ἁλισθήσεται.
50. καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας ἄναλον
γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν
ἑαυτοῖς ἅλας, καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

Κἀκεῖ-

44. Chryſ. haec attingit VIII, 380. 381. X, 73.
48. σκώληξ αὐτῶν] αὐτῶν — D.
49. v. P.
ἁλισθήσεται] δοκιμασθήσεται. E. Ex 1 Cor. 3, 13.
50. ἀρτήσετε] v. Euth. I, 163.
εἰρηνεύετε] εἰρηνεύσατε. E.

ΡΓ. ϛ. Κἀκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς X, 1.
ἰουδαίας, διὰ τοῦ πέραν τοῦ ἰορδάνου· καὶ
συμπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν· καὶ
Τέλος τῆς β. ὡς εἰώθει, πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. [Τέλος.]

ΚΗ. περὶ τῶν ἐπερωτησάντων διὰ τὴν γυναῖκα.

καὶ [Ἀρχή] προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι, ἐπη- 2. ΜΓ
ρώτησαν αὐτὸν, εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι πειράζοντες αὐτόν.
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· τί ὑμῖν ἐνετεί- 3.
λατο μωυσῆς;
οἱ δὲ εἶπον· μωυσῆς ἐπέτρεψε βιβλίον ἀπο- 4.
στασίου γράψαι, καὶ ἀπολῦσαι.
καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· πρὸς 5.
τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην.
ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποί- 6.
ησεν αὐτοὺς ὁ θεός·
ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.

καὶ

X, 2. ΜΓ. τῇ γ. τῆς ιδ. [ἐν ἄλλοις, τῇ δ. τῆς ϛ.] ἑβδ. τ. κ. ἑ. προσελθόντες [τῷ ἰησοῦ] οἱ Φαρισαῖοι ἐπηρώτησαν τὸν ἰησοῦν, [αὐτόν.] εἰ ἔξεστιν ἀνδρί.

X, 1. διὰ τοῦ] καὶ † διὰ τὸ † — E. v. P.

2. οἱ Φαρισαῖοι] οἱ — D.

ἐπηρώτησαν] ἐπηρώτων. E. Sic et vers. 10. Perpetua est in his confusio in N. Test. Sed plures Codd. illud h. l. praebent. Scribae vero, graeci etiam, paullatim assueti N. T. interdum etiam ibi, ubi apostoli graecitatem fuerant secuti, vitiosa exhibuerunt vel contra exemplaria.

8. καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ μία σάρξ.

9. ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.

10. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ πάλιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ΓΔ. ι.
περὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπηρώτησαν αὐτόν.

ΜΔ. 11. καὶ λέγει αὐτοῖς· [Ἀρχή.] ὃς ἐὰν ἀπολύσῃ ΡΕ. β.
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ᾽ αὐτήν.

12. καὶ ἐὰν γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς,
καὶ γαμηθῇ ἄλλῳ, μοιχᾶται. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.

13. καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ἵνα ἅψηται ΙΣ. β.
αὐτῶν· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν.

14. ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησεν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, * μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

15. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

καὶ

X, 11. ΜΔ: τῇ δ. τῆς ιδ. ἑβδ. ε. ὁ κ. ὃς ἐὰν [ἂν.] ἀπολύσῃ.

8. μία σάρξ] σὰρξ μία. E.

10. ἐν τῇ οἰκίᾳ] εἰς τὴν οἰκίαν. E. Chryſ. VII, 622. d. Marco tribuit: κατ᾽ ἰδίαν εἶπον αὐτῷ.
περὶ τοῦ αὐτοῦ] περὶ τούτου t — E.

13. παιδία] καὶ βρέφη. E. v. P.

14. καὶ μὴ] καὶ —.

Τέλος τῆς δ. τῆς ιδ. καὶ ἐν τισι τῆς δ. τῆς ς. καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ, τιθεὶς τὰς χεῖ- 16.
ρας ἐπ' αὐτὰ, ἐυλόγει αὐτά. [Τέλος.]

ΚΘ. περὶ τοῦ πλουσίου.

ΡΖ. β. καὶ [Ἀρχή.] ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐις ὁδὸν, 17. ΜΕ.
προσδραμὼν ἕις καὶ γονυπετήσας αὐτὸν, ἐπη-
ρώτα αὐτόν· διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσω
ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;
ὁ δὲ ἰησοῦς ἕιπεν αὐτῷ· τί με λέγεις ἀγα- 18.
θόν; ὀυδεὶς ἀγαθὸς, ἐι μὴ ἕις ὁ θεός.
τὰς ἐντολὰς ὄιδας· μὴ μοιχεύσῃς· μὴ φονεύ- 19.
σῃς· μὴ κλέψῃς· μὴ ψευδομαρτυρήσῃς· μὴ
ἀποστερήσῃς· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν
μητέρα·
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, ἕιπεν αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦ- 20.
τα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου.
ΡΗ. β. ὁ δὲ ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ, ἠγάπησεν αὐ- 21.
τὸν, καὶ ἕιπεν αὐτῷ· ἕν σοι ὑστερεῖ· ὕπαγε,
ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ δὸς * πτωχοῖς, καὶ
ἕξεις

X, 17. ΜΕ. τῇ ε. τῆς ιδ. [ἐν ἄλλοις, τῇ ε. τῆς ς.] ἑβδ. τ. κ. ε. ἐκπορευομένου τοῦ ἰησοῦ ἐις ὁδόν.

17. ἕις] τις. E. v. P. Chryf. VII, 628. a. nominatim Marco tribuit: προσδραμὼν καὶ γονυπετῶν παρεκάλει αὐτόν.

18. ὁ θεὸς] + ὁ πατήρ. E. v. Orig. I, 223. ibique notam d. ibid. 586. a.

19. μὴ μοιχεύσῃς· μὴ φονεύσῃς] μὴ φονεύσῃς, μὴ μοιχεύσῃς. E.
μὴ ἀποστερήσῃς] — E.

20. ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην] πάντα ταῦτα ἐφύλαξα. E. Haec nominatim Marco tribuit Orig. v. P.

21. τοῖς πτωχοῖς] τοῖς —.

ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολού-
θει μοι, ἄρας τὸν σταυρόν.
22. ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ, ἀπῆλθε λυ- ΓΘ. β.
πούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.
23. καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς, λέγει τοῖς μα-
ΜΣ. θηταῖς αὐτοῦ· [Ἀρχή.] πῶς δυσκόλως οἱ
τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ εἰσελεύσονται;
24. οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις
αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς, λέγει
ΜΣ. αὐτοῖς· τέκνα, [Ἀρχή.] πῶς δύσκολόν ἐστι
τοὺς πεποιθότας ἐπὶ * χρήμασιν, εἰς τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν;
25. εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τῆς τρυμαλιᾶς
τῆς ῥαφίδος * εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν.
26. οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες πρὸς
ἑαυτούς· καὶ τίς δύναται σωθῆναι;
27. ἐμβλέψας δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγει· παρὰ
ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ * θεῷ·
πάντα γὰρ δυνατά ἐστι παρὰ τῷ θεῷ. [Τέ- Τέλος τῆς ε.
λος.]

καὶ

X, 23. ΜΣ. τῇ ς. τῆς ιδ. ἑβδ. ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθη-
ταῖς· πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα.

X, 24. ΜΣ. τῇ ε. τῆς ιδ. ἔν τισιν· ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μα-
θηταῖς· πῶς δύσκολον.

24. τοῖς χρήμασιν] τοῖς —.

25. τῆς — τῆς] — D.

διελθεῖν] εἰσελθεῖν.

καὶ [Ἀρχή.] ἤρξατο ὁ πέτρος λέγειν αὐτῷ· 28. ΜϚ.
ἰδοὺ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθή-
σαμέν σοι.
ΡΙ. β. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς, εἶπεν· ἀμὴν λέγω 29.
ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελ-
φοὺς, ἢ ἀδελφὰς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ
γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγροὺς, ἕνεκεν ἐμοῦ
καὶ * ἕνεκεν τοῦ ἐυαγγελίου,
ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ 30.
καιρῷ τούτῳ, οἰκίας, καὶ ἀδελφοὺς, καὶ ἀδελ-
φὰς, καὶ μητέρας, καὶ τέκνα, καὶ ἀγροὺς,
μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομέ-
νῳ ζωὴν αἰώνιον.
ΡΙΑ. β. πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι· καὶ * 31.
Τέλος ἐν τισι τῆς ς. τῆς ς. ἔσχατοι, πρῶτοι. [Τέλος.]
ΡΙΒ. β. ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες ἐις ἱεροσό- 32.
λυμα· καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ ἰησοῦς, καὶ
ἐθαμβοῦντο. καὶ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο.
Τέλος τῆς ς. [Τέλος.] καὶ [Ἀρχή.] παραλαβὼν πάλιν ΜΖ.

τοὺς

X, 28. ΜϚ. τῇ ς. τῆς ς. ἑβδ. τ. κ. ἐ. ἤρξατο ὁ πέτρος λέγειν τῷ ἰησοῦ, ἰδοὺ ἡμεῖς.

X, 32. ΜΖ. κυριακῇ ε. τῶν νηστειῶν. τ. κ. ἐ. παραλαβὼν [παραλαμβάνει.] ὁ ἰησοῦς τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, [καὶ.] ἤρξατο λέγειν.

28. καὶ ἤρξατο] καὶ — E. v. P.

29. ἐμοῦ καὶ] + ἕνεκεν.

30. ἀδελφὰς] + καὶ πατέρα D. + καὶ πατέρας. E.
μητέρας] μητέρα. D.
διωγμῶν] διωγμὸν t διωγμοῦ. E. v. P.

31. καὶ οἱ ἔσχατοι] οἱ —.

32. καὶ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο] — E. Chryſ. VII, 644.

τοὺς δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλ-
λοντα αὐτῷ συμβαίνειν.
33. ὅτι ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρ-
χιερεῦσι καὶ * γραμματεῦσι, καὶ κατακρι-
νοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐ-
τὸν τοῖς ἔθνεσι·
34. καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ, καὶ μαστιγώσουσιν
αὐτὸν, καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ, καὶ ἀποκτε-
νοῦσιν αὐτόν· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστή-
σεται.

Λ. περὶ τῶν υἱῶν ζεβεδαίου.

35. καὶ προσπορεύονται αὐτῷ ἰάκωβος καὶ ἰωάν- ΡΙΓ. ς.
νης, οἱ υἱοὶ ζεβεδαίου, λέγοντες· διδάσκαλε,
θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτήσωμεν, ποιήσῃς ἡμῖν.
36. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τί θέλετε ποιῆσαί με
ὑμῖν;

οἱ

644. c. e. attingit haec atque utroque loco videtur tollere ἐφοβοῦντο. Partim ergo propter ὁμοιοτέλευτα, partim Chrysostomi auctoritate omissa sunt. v. P.

33. τοῖς γραμματεῦσιν] τοῖς —.

34. v. P.

35. προσπορεύονται] προπορεύονται. E. Sed hoc postulat αὐτοῦ. v. Chrys. VII. 645. e. 646. a. 649. a. et Theophyl. qui κρύφα, λάθρα, ἰδίᾳ et κατ' ἰδίαν de suis addunt, interpretationis caussa.

οἱ υἱοὶ] οἱ — D.

λέγοντες] καὶ λέγουσιν αὐτῷ. E. Orig. nominatim tribuit Marco. v. P.

36. τί θέλετε] — E.

ποιῆσαί με] ποιήσω D ἵνα ποιήσω. E.

οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς ἐκ δεξιῶν 37.
σου καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου καθίσωμεν ἐν
τῇ δόξῃ σου.
ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖ- 38.
σθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω,
καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βα-
πτισθῆναι;
οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· δυνάμεθα. ὁ δὲ ἰησοῦς 39.
εἶπεν αὐτοῖς· τὸ μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω,
πίεσθε· καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζο-
μαι, βαπτισθήσεσθε.
τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύ- 40.
μων, * οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοί-
μασται.
ΡΙΔ. β. καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα, ἤρξαντο ἀγανακτεῖν 41.
περὶ ἰακώβου καὶ ἰωάννου.
ὁ δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, λέγει 42.
αὐτοῖς· οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν
ἐθνῶν, κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγά-
λοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.

οὐχ

37. δὸς] εἰπέ. E. Diserte Chrys. VII, 646. a. Sed hoc Matthaei est.

δόξῃ] βασιλείᾳ τῆς δόξης. E.

38. πίνω καὶ] πίνω ἤ. E. v. P. Orig. I, 293. a. Attingit Chrys. VII, 645. c.

39. ἰησοῦς] — E.

40. καὶ ἐξ] ἢ ἐξ. E.

εὐωνύμων μου] μου —.

43. οὐχ οὕτω δὲ ἔσαι ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσαι * ὑμῶν διάκονος.

44. καὶ ὃς * ἐὰν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσαι πάντων δοῦλος.

45. καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν. [Τέλος.] ΡΙΞ. δ. Τέλος τῆς κυριακῆς.

ΛΑ. περὶ βαρτιμαίου τοῦ τυφλοῦ.

ΜΗ. 46. καὶ ἔρχονται εἰς ἱεριχώ· καὶ [Ἀρχή.] ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ ἱεριχὼ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, υἱὸς τιμαίου βαρτίμαιος ὁ τυφλὸς ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν. ΡΙΞ. β.

47. καὶ ἀκούσας ὅτι ἰησοῦς ὁ ναζωραῖός ἐστιν, ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν· ὁ υἱὸς δαυὶδ ἰησοῦ, ἐλέησόν με.

48. καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ δαυὶδ, ἐλέησόν με.

καὶ

X. 46. ΜΗ. τῇ β. τῆς ιε. [ἐν ἄλλοις, τῆς ζ.] ἑβδ. τ. κ. ἐ. ἐκπορευομένου τοῦ ἰησοῦ ἀπὸ ἱεριχώ.

43. διάκονος ὑμῶν] ὑμῶν διάκονος.

44. ὃς ἂν] ὃς ἐάν.

46. ἔρχονται — ἀπὸ ἱεριχὼ] ἔρχεται — ἐκεῖθεν. E. Utrumque nominatim tribuit Marco Orig. v. Griesb. P.

υἱὸς] ὁ υἱὸς t ἰδοὺ ὁ υἱός. E. v. P.

βαρτίμαιος] βαρτιμαῖος. E. v. P.

ὁ τυφλὸς] ὁ — E.

47. ναζωραῖος] ναζαρηνός. E. v. P.

48. πολλοὶ — υἱὲ] οἱ πολλοὶ — υἱός. E. v. P.

καὶ στὰς ὁ ἰησοῦς, ἔιπεν αὐτὸν φωνηθῆναι· 49.
καὶ φωνοῦσι τὸν τυφλὸν, λέγοντες αὐτῷ·
θάρσει, ἔγειραι· φωνεῖ σε.
ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, ἀναστὰς 50.
ἦλθε πρὸς τὸν ἰησοῦν.
καὶ ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· τί θέ- 51.
λεις ποιήσω σοι; ὁ δὲ τυφλὸς ἔιπεν αὐτῷ·
* ῥαββονὶ, ἵνα ἀναβλέψω.
ὁ δὲ ἰησοῦς ἔιπεν αὐτῷ· ὕπαγε· ἡ πίστις σου 52.
σέσωκέ σε. καὶ ἐυθέως ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολού-
Τέλος τῆς β. θει τῷ ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῷ. [Τέλος.]

ΛΒ. περὶ τοῦ πώλου.

ΡΙΖ. β. Καὶ ὅτε [Ἀρχή.] ἐγγίζουσιν ἐις ἱερουσαλὴμ, XI, 1.
ἐις βηθφαγὴ καὶ βηθανίαν, πρὸς τὸ ὄρος ΜΘ.
τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ,

καὶ

XI, 1. ΜΘ. τῇ β. τῆς ἀπόκρεω· τ. κ. ἐ. ἤγγιζεν ὁ ἰησοῦς ἐις ἱερουσαλὴμ καὶ ἦλθεν ἐις βηθφαγή.

49. ἔγειραι] ἔγειρε. A.

50. ἀποβαλὼν] ἀποβαλόμενος. E. v. P.
ἀναστὰς] ἀναπηδήσας t ἀνεπήδησε καὶ ἀνέστη. E. v. P.

51. ποιήσω σοι] σοι — E.
ῥαββονὶ] ῥαββουνί.

52. ἠκολούθει] ἠκολούθησε. E.
τοῦ ἰησοῦ] αὐτῷ. E. Orig. utrumque habet. v. P.
ἐν τῇ ὁδῷ] Miror, a nemine omiſſa eſſe. Certe ſynaxarium, quod nunc Dresdae eſt, lectionem τῇ β. τῆς ζ. ante haec terminat.

XI, 1. ἱερουσαλὴμ — βηθανίαν] ἱεροσόλυμα καὶ ἐις βη- [illegible] quoque inſtauravit non nullos, qui tamen nec ſibi conſtat. v. P.

2. καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε ἐις τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν· καὶ ἐυθέως ἐισπορευόμενοι ἐις αὐτὴν, ἑυρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ᾽ ὃν ὀυδεὶς ἀνθρώπων κεκάθικε· λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε.

3. καὶ ἐάν τις ὑμῖν ἔιπῃ· τί ποιεῖτε τοῦτο; ἔιπατε· ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει· καὶ ἐυθέως αὐτὸν * ἀποστέλλει ὧδε.

4. ἀπῆλθον δὲ, καὶ ἑυρον τὸν πῶλον δεδεμένον ΤΙΗ. β.
πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν.

καὶ

2. ἐυθέως ἐισπορευόμενοι] ἐυθὺς πορευόμενοι. E. Orig. v. P.
ὀυδεὶς] + ὄυπω. E. Orig. v. P. Alii alibi ὄυπω, ὀυδέπω, πώποτε temere inferuerunt.
κεκάθικε] ἐκάθισεν. E. Orig. v. P.
λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε] λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε. E. Orig. v. P.

3. ποιεῖτε τοῦτο;] ποιεῖτε; t ποιεῖτε; τοῦτο t ποιεῖτε τούτῳ t τί λύετε τὸν πῶλον; E. τί λύετε τὸν πῶλον. Origenis alt. v. P.
ἔιπατε] + τούτῳ. E.
ἀποστελεῖ] ἀποστέλλει.
ὧδε] πάλιν ὧδε. E. Orig. Marco nominatim vindicat: ἐυθέως αὐτὸν ἀποστελεῖ πάλιν ὧδε, et: καὶ ἐυθέως αὐτὸν ἀποστελεῖ (omiſſo πάλιν) ὧδε. v. P.

4. ἀπῆλθον κ. τ. λ.] Orig. nominatim Marco tribuit: καὶ ἀπελθόντες ἑυρον τὸν πῶλον, et: καὶ ἀπῆλθον καὶ ἑυρον. v. P.
τὸν πῶλον] τὸν — D. v. P.
πρὸς τὴν θύραν ἔξω] ἔξω πρὸς τὴν θύραν t πρὸς θύραν ἔξω. E. v. P.
τοῦ ἀμφόδου] in uno tantum Cod. Mosq. inveni τῆς ἀμφόδου, ab ἡ ἄμφοδος. Hic eſt τὸ ἄμφοδον. Sic et τὰ ἄμφοδα. v. Pollux lib. IX. pag. 1000. et Chryſ. I, 778. e.

καὶ τινες τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς· 5.
τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον;
οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς καθὼς ἐνετείλατο ὁ ἰησοῦς· 6.
καὶ ἀφῆκαν αὐτούς.
καὶ ἤγαγον τὸν πῶλον πρὸς τὸν ἰησοῦν, καὶ 7.
ἐπέβαλον αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκά-
θισεν ἐπ' αὐτῷ.
πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν 8.
ὁδόν· ἄλλοι δὲ στοιβάδας ἔκοπτον ἐκ τῶν δέν-
δρων, καὶ ἐστρώννυον εἰς τὴν ὁδόν.
ΠΘ. α. καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες 9.
ἔκραζον, λέγοντες· ὡσαννὰ, εὐλογημένος ὁ
ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου·
εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία ἐν ὀνόματι 10.
κυρίου, τοῦ πατρὸς ἡμῶν δαυίδ· ὡσαννὰ ἐν
Τέλος ἔν τισι τῆς β. τοῖς ὑψίστοις. [Τέλος.]

καὶ

5. ἑστηκότων] ἑστώτων. In his plerumque variant Codd.
6. ἐνετείλατο] εἶπεν. E. Orig. et affeclae. v. P.
7. ἤγαγον] ἄγουσι t φέρουσι. E. Orig. v. P.
ἐπέβαλον] ἐπέβαλλον t ἐπιβάλλουσιν. E. Orig. v. P.
καὶ ἐκάθισεν ad 8. ὁδὸν prius] — E. Orig. v. P.
αὐτῷ] αὐτὸν t αὐτὴν t αὐτῶν t αὐτά. E.
8. τὰ ἱμάτιά] τοὺς χιτῶνας. E.
στοιβάδας ἔκοπτον — ἐστρώννυον] στοιβάδας κόψαντες ἐκ τῶν ἀγρῶν ἔστρωσαν. E. Orig. v. P. Alibi idem: στιβάδων ἐκ τῶν ἀγρῶν. Ergo idem et στοιβάδας et στιβάδας. Et vero variant in aliis etiam temporibus Codd. in hac voce: στιβὰς tamen praeferendum videtur.
9. λέγοντες] — E. Orig. v. P.
10. ἐν ὀνόματι κυρίου] — E. Orig. v. P.
ὡσαννὰ] εἰρήνη. E. Orig. v. P.

N. 11. καὶ ['Αρχή.] ἐισῆλθεν ἐις ἱεροσόλυμα ὁ ἰη- ΡΚ. ς.
σοῦς καὶ ἐις τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος
πάντα, ὀψίας ἤδη ὄυσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν
ἐις βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα. [Τέλος.] Τέλος τῆς β. τῆς ἀπό- κρεω.

ΛΓ. περὶ τῆς ξηρανθείσης συκῆς.

12. καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ βη-
θανίας, ἐπείνασε·

13. καὶ ἰδὼν συκῆν μακρόθεν, ἔχουσαν φύλλα,
ἦλθεν ἐι ἄρα ἐυρήσει τὶ ἐν αὐτῇ· καὶ ἐλθὼν
ἐπ' αὐτὴν, ὀυδὲν ἕυρεν ἐι μὴ φύλλα· ὀυ γὰρ
ἦν καιρὸς σύκων.

14. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, ἔιπεν αὐτῇ· μηκέτι
ἐκ σοῦ ἐις τὸν αἰῶνα * μηδεὶς καρπὸν φά-
γοι. καὶ ἤκουον ὁι μαθηταὶ αὐτοῦ.

15. καὶ ἔρχονται ἐις ἱεροσόλυμα· καὶ ἐισελθὼν ὁ ΡΚΑ. α.
ἰησοῦς ἐις τὸ ἱερὸν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς
πω-

XI, 11. N. τῇ γ. τῆς ιε. [ἐν ἄλλοις, τῆς ζ.] ἑβδ. τ. κ. ἑ. ἐισῆλθεν [ὁ ἰησοῦς] ἐις ἱεροσόλυμα [ὁ ἰησοῦς] καὶ ἐις τὸ ἱερόν.

11. ὁ ἰησοῦς καὶ] — E. Orig. v. P.
ὥρας] + ἀναξίων ὄντων τῶν ἰουδαίων. E. v. P.

13. μακρόθεν] ἀπὸ μακρόθεν. E. Quae praeterea nominatim, temere tamen, tribuit Marco Orig. de iis v. P.
ἦλθεν — καὶ ἐλθὼν] Haec repetitio ad alias Marci repetitiones notanda, ne quid temere excludatur.
ὀυ γὰρ ἦν καιρὸς σύκων] v. P. Chryſ. VII, 662. 663. ſolum σύκων omittit.

14. ὁ ἰησοῦς] — D.
ὀυδεὶς] μηδείς.

15. ἔρχονται] + πάλιν. E.
ὁ ἰησοῦς] — E. Orig. v. P.

πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ.
καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν, καὶ
τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς
κατέστρεψε.
καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τὶς διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ 16.
ἱεροῦ.
καὶ ἐδίδασκε, λέγων αὐτοῖς· οὐ γέγραπται· 17.
ὅτι ὁ οἶκός μου, οἶκος προσευχῆς κληθήσεται
πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ ἐποιήσατε αὐτὸν
σπήλαιον λῃστῶν.
ΡΚΒ. α. καὶ ἤκουσαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιε- 18.
ρεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν * ἀπολέσωσιν·
ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτὸν, ὅτι πᾶς ὁ ὄχλος ἐξε-
πλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.
ΡΚΓ. ι. καὶ ὅτε ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς 19.
πόλεως.
καὶ πρωῒ παραπορευόμενοι, εἶδον τὴν συκῆν 20.
ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν.
καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ πέτρος, λέγει αὐτῷ· ῥαβ- 21.
βὶ, ἴδε, ἡ συκῆ ἣν κατηράσω, ἐξήρανται.
Τέλος ἔν τισι τῆς γ. τῆς ζ. [Τέλος.]

καὶ

κολλυβιστῶν] + ἐξέχεε t + ἀνέστρεψε, omisso mox κατέστρεψεν. E. Orig. v. P.
17, λέγων] καὶ ἔλεγε. E. Orig. v. P.
ἐποιήσατε] πεποιήκατε. E. Orig. v. P.
18. οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς] οἱ ἀρχ. καὶ οἱ γραμμ. E. v. P. Honoris caussa transpositum.
ἀπολέσουσιν] ἀπολέσωσιν.
21. ῥαββὶ — ἐξήρανται] ἰδοὺ ἡ συκὴ, ἣν κατηράσω, ἐξηράνθη. E. Orig. v. P. Quae ergo a principio capitis

ΝΑ. 22. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς· ['Αρ- ΡΚΔ. ϛ.
χή.] ἔχετε πίστιν θεοῦ.
23. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ
ὄρει τούτῳ· ἄρθητι, καὶ βλήθητι εἰς τὴν
θάλασσαν· καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ
αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ ὅτι ἃ λέγει γίνεται·
ἔσται αὐτῷ ὃ ἐὰν εἴπῃ. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.

διὰ

XI, 22. ΝΑ. τῇ δ. τῆς ιε. [ἐν ἄλλοις, τῆς ζ. καὶ ἐν ἄλλοις· τῇ δ. τῆς α. ἑβδ. τῶν νηστειῶν καὶ δεκεμβρίου θ. εἰς τὴν σύλληψιν τῆς ἁγίας ἄννης.] ἑβδ. ε. ὁ κ. [τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς·] [ἀμὴν λέγω ὑμῖν· εἰ εἴχετε] ἔχετε πίστιν θεοῦ· ἀμήν.

pitis ad hunc verſum temere, nominato Marco, contra Marcum, ex ſuis evangeliis mutarit Origenes, ante oculos hic poſita ſunt oculorum uſu nondum privatis. Ipſe vero non ad ſua evangelia, quae nulla unquam fuerunt, niſi fortaſſe corruptiſſima, nec ad ſuos commentarios, ſed ad Codd. N. T. remittit lectores ſana mente praeditos, cum Tom. IV. p. 162. fin. dicit: λόγους, οὓς ἐστιν (οὐκ ἀπὸ τῶν ἐμῶν εὐαγγελίων, οὐδὲ ἀπὸ τῶν ἐμῶν ἐξηγήσεων, ἀλλ᾽) ἀπ᾽ αὐτῆς τῆς γραφῆς ἀκριβέστερον λαβεῖν. Nihilo minus tamen reperiuntur, qui, invito etiam Origene, τοὺς ἐσχεδιασμένους αὐτοῦ λόγους καὶ τὰς παραδόξους αὐτοῦ ἐξηγήσεις litteris ſacris obtrudant. Iam, cum magna pars librorum eius perierit, de multis ſtultorum ac temerariorum ſcribarum et interpretum commentationibus, ex eo translatis, non niſi coniecturis, ac ne his quidem ſatis certo et ubique, ex Chryſoſtomo, Theophylacto, Theodoreto, Euthymio, Pſeudo-Oecumenio, Damasceno ac praeterea variorum homiliis, ſcriptis asceticis, catenis et ſcholiis iudicare licet. Ita e. c. ſola coniectura eo deductus fueram, ut crederem corruptionem, Eph. I, 1. per Baſilium

M.

ΡΚΓ. δ. διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα ἂν προσευ- 24.
χόμενοι αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι λαμβάνετε·
καὶ ἔσαι ὑμῖν.

Ὑποκεῖ- ται ὁ στίχος οὗτος ἔν τισιν.

ΛΔ. περὶ ἀμνησικακίας.

ΡΚΞ. ϛ. καὶ ὅταν στήκητε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ 25.
τι ἔχετε κατά τινος· ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν
ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώ-
ματα ὑμῶν.
εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν 26.
ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώμα-
τα ὑμῶν. [Τέλος.]

Τέλος τῆς ἡ. ἔν τισι δὲ πρ[illegible] Ματθ. κεφ. νγ. λέγω δὲ ὑμῖν αἰτεῖτε καὶ, ἕως ἀνοιγήσεται.

ΛΕ. πε-

M. ad nos perlatam, ab Origene profectam esse. Hanc tamen coniecturam postea firmatam vidi scholio Origenis, quod repereram in Cod. Aug. 6. Late hac de re exposui in dem Leipziger allgem. litterarischen Anzeiger Nr. 188. S. 1851 — 1854. des Jahrs 1[illegible].

24. αἰτεῖσθε] αἰτῆσθε t αἰτήσησθε. E. De Orig. v. P.
λαμβάνετε] ἐλάβετε t λήψεσθε. E.

25. ὅταν στήκητε] Orig. I, 198. ἐὰν στήκητε προσευχόμενοι, ἀφίετε, εἴ τι ἂν ἔχητε κατά τινος. Sed ib. 212. in fine sic: εἴ τι ἔχετε κατά τινος.

26. Appendicem huius versus, quam notat Wetst. Griesb. Birch., in prima editione mea habueram pro epiphonemate lectionis ecclesiasticae. Iam nulla coniectura opus est. Confirmat hoc evangeliarium Aug. fol. 223. pag. 2. Gothanum fol. 224. Norimbergense, notante Doederlino, pag. 492. im Altorfischen Museum Band I. Stück 4. Altorf. 1788. Repetita est ista appendix ex Matth. 7, 7. 8. Et Gothanum quidem bis in diversis lectionibus hanc appendicem habet. Vide meam evangeliarii Gothani edit. Lips. 1791. 8. pag. 43. 73. Notetur hoc

ad

ΛΕ. περὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ γραμματέων.

ΝΒ. 27. καὶ [Ἀρχή.] ἔρχονται πάλιν εἰς ἱεροσόλυμα· ΡΚΖ. β.
καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι,

28. καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦτα ποιῇς;

29. ὁ δὲ ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· ἐπερωτήσω ὑμᾶς * καὶ ἐγὼ ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

30. τὸ βάπτισμα ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι.

31. καὶ ἐλογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες· ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

ἀλλ'

XI, 27. NB. τῇ ε. τῆς ιε. [ἐν ἄλλοις, τῆς ζ.] ἑβδ. τ. κ. ε. ἦλθεν [ἔρχεται] ὁ ἰησοῦς εἰς ἱεροσόλυμα καὶ ἐν τῷ ἱερῷ.

ad Act. 15, 18. ubi fimiliter lectioni breviori in fine aliquid affutum eſt. Similiter in Praxapoſtolo poſt 1 Cor. 6, — 9. additur Gal. 3, 13. 14. ut alia exempla praetermittam.

27. ἔρχονται prius] ἔρχεται. E. v. Mill. P.

28. καὶ τίς — ποιῇς;] — E. Rurſus ſcribis non nullis repetitio Marco conſueta offenſioni fuit. Accedit, quod h. l. ſunt ὁμοιοτέλευτα.

29. κἀγὼ] καὶ ἐγώ.

31. ἐλογίζοντο] διελογίζοντο. D. Forte ex Matth.
οὖν] — E.

ἀλλ' * εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων· ἐφοβοῦντο τὸν λαόν· ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην, ὅτι ὄντως προφήτης ἦν·
καὶ ἀποκριθέντες, λέγουσι τῷ Ἰησοῦ· οὐκ 33.
οἴδαμεν· καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
Τέλος τῆς ε. ταῦτα ποιῶ. [Τέλος.]

ΛΖ. περὶ τοῦ ἀμπελῶνος.

ΡΚΗ. β. Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν· XII, 1.
[Ἀρχή.] ἀμπελῶνα ἐφύτευσεν ἄνθρωπος, NΓ.
καὶ περιέθηκε φραγμὸν, καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον, καὶ ᾠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς· καὶ ἀπεδήμησε.

καὶ

XII, 1. NΓ. τῇ ϛ. τῆς ιε. [ἐν ἄλλοις, τῆς ζ.] ἑβδ. ε. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· ἀμπελῶνα.

32. ἀλλ' ἐὰν] ἐὰν —.

ἐφοβοῦντο] φοβούμεθα t φοβοῦμεν. E. v. P. Illud ex Matthaeo: hoc ex scribae Codicis D. et ex Griesbachii summe reverendis lexicis. Apud alios enim *timere*, est φοβεῖσθαι· φοβεῖν vero, *timorem inicere*.

εἶχον — ὅτι] inusitata dicendi forma: in Marco tamen ferenda. Dicendum erat, ut Matth. 14, 15. ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. Hinc absurdae temerariorum scribarum commenta, ᾔδεισαν, loco εἶχον, et ἀληθῶς, loco ὄντως. Ac si ὄντως aliud notet, quam ἀληθῶς. Misera et indigna est conditio criticorum, quibus per coenum ita lutulentum vadendum est.

XII, 1. λέγειν] λαλεῖν. E. Ex locis similibus.

φραγμὸν] ὑποφραγμόν. E. Per incogitantiam ex proximo ὑπολήνιον. Infer thesauris tuis, Stephane! Nominatim Marco tribuit Orig. ἄνθρωπός τις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ περιέθηκεν αὐτῷ φραγμόν. 1. P.

2. καὶ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος.

3. οἱ δὲ λαβόντες αὐτὸν, ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κενόν.

4. καὶ πάλιν ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· κἀκεῖνον λιθοβολήσαντες ἐκεφαλαίωσαν, καὶ ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον.

5. καὶ πάλιν ἄλλον ἀπέστειλε· κἀκεῖνον ἀπέκτειναν· καὶ πολλοὺς ἄλλους, τοὺς μὲν * δαίροντες, τοὺς δὲ ἀποκτείνοντες.

6. ἔτι οὖν ἕνα υἱὸν ἔχων ἀγαπητὸν αὐτοῦ, ἀπέστειλε καὶ αὐτὸν πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον, λέγων· ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.

ἐκεῖ-

3. λαβόντες] miror, neminem scripsisse συλλαβόντες.
ἔδειραν] ἔδηραν. A. eadem est varietas Matth. 21, 35. v. P. ad Act. 16, 37.

4. λιθοβολήσαντες] — E. v. P. inepte non nulli ἐκεφαλαίωσαν interpretati sunt συνετέλεσαν seu ἐκορύφωσαν τὴν ὕβριν. v. Euth. Theophyl. Alii fortasse κεφαλαιοῦν acceperunt loco ἀποκεφαλίζειν, quod ipsum etiam absurdum est. In priore editione interpretatus sum: λιθάζοντες θανατηφόρον κατὰ κεφαλῆς πληγὴν ἐπήνεγκαν. Sed typotheta ibi meam interpretationem cum Euthymii verbis confudit. κεφαλαιοῦν est εἰς κεφαλὴν τύπτειν. Simile est γναθοῦν, quod Hesych. interpretatur, εἰς γνάθον τύπτειν.
ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον] ἠτίμασαν t ἠτίμησαν t ἀπέστειλαν ἠτιμασμένον t ἀπέλυσαν ἠτιμωμένον. E.

5. πάλιν] — E.
δέροντες] δαίροντες, ut vers. 2.
ἀποκτείνοντες] ἀποκτένοντες. A.

ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ εἶπον πρὸς ἑαυτούς· ὅτι 7.
οὗτός ἐςὶν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν
αὐτὸν, καὶ ἡμῶν ἔςαι ἡ κληρονομία.
καὶ λαβόντες αὐτὸν ἀπέκτειναν, καὶ ἐξέβα- 8.
λον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος.
τί οὖν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; 9.
ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς, καὶ
δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις.
οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε· λίθον ὃν 10.
ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενή-
θη εἰς κεφαλὴν γωνίας·
Τέλος ἐν τισι παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη· καὶ ἔςι θαυμαςὴ 11.
τῆς ς. τῆς ζ. ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν. [Τέλος.]
ΡΚΘ. α. καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι· καὶ ἐφοβήθη- 12.
σαν τὸν ὄχλον. ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐ-
τοὺς τὴν παραβολὴν εἶπε· καὶ ἀφέντες αὐ-
Τέλος τῆς ς. τὸν ἀπῆλθον. [Τέλος.]

ΛΖ. περὶ τῶν ἐγκαθέτων διὰ τὸν κῆνσον.

ΡΛ. β. καὶ [Ἀρχὴ.] ἀποςέλλουσι πρὸς αὐτόν τινας 13. ΝΔ.
τῶν

XII, 13. ΝΔ. τῇ β. τῆς ις. [ἐν ἄλλοις, τῆς η.] ἑβδ. τ. κ. ε. ἀποςέλλουσι πρὸς τὸν ἰησοῦν [οἱ ἀρχιερεῖς] τινὰς τῶν Φαρισαίων.

7. γεωργοὶ] + θεασάμενοι αὐτὸν ἐρχόμενον πρὸς αὐτοὺς t θεασάμενοι αὐτὸν t ἰδόντες αὐτόν. E. v. P. Evangeliarium Norimbergense, teste Doederlino, habet solum θεασάμενοι αὐτόν. Sic et Aug. 4. Gothanum hac lectione caret. Hanc appendicem non nisi in evangeliariis inveni. Non hunc locum, sed Matth. 21, 38. respicit Cyrill. I, g. 190. ergo ibi firmat κατάσχωμεν, tamen αὐτὸν omittit.

8. v. Wetst. Birch. Euth. I, 829. Praestantiores Codd. nihil varietatis habent.

τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐ-
τὸν ἀγρεύσωσι λόγῳ.
14. ὁι δὲ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε,
ὄιδαμεν ὅτι ἀληθὴς ἔι, καὶ ὀυ μέλει σοι πε-
ρὶ ὀυδενός· ὀυ γὰρ βλέπεις ἐις πρόσωπον ἀν-
θρώπων, ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἀληθείας. τὴν ὁδὸν τοῦ
θεοῦ διδάσκεις. ἔξεστι κῆνσον καίσαρι δοῦναι
ἢ ὄυ; δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν;
15. ὁ δὲ ἐιδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν, ἔιπεν αὐ-
τοῖς· τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον,
ἵνα ἴδω.
16. ὁι δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνος ἡ ἐικὼν
ἄυτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; ὁι δὲ ἔιπον αὐτῷ·
καίσαρος.
17. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, ἔιπεν αὐτοῖς· ἀπό-
δοτε τὰ καίσαρος, καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ,
τῷ θεῷ· καὶ ἐθαύμασαν ἐπ᾽ αὐτῷ. [Τέ- Τέλος τῆς β.
λος.]

ΛΗ. περὶ τῶν σαδδουκαίων.

ΙΕ. 18. καὶ [Ἀρχή.] ἔρχονται σαδδουκαῖοι πρὸς αὐ-
τὸν, ὄιτινες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ ἔιναι· καὶ
ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες·

διδά-

XII, 18. ΝΕ. τῇ γ. τῆς ιϛ. [ἐν ἄλλῳ, τῆς η.] ἑβδ. τ. κ. ἐ. ἔρχονται σαδδουκαῖοι πρὸς τὸν ἰησοῦν.

14. λέγουσιν αὐτῷ] ἤρξαντο ἐρωτᾷν αὐτὸν ἐν δόλῳ λέγοντες t ita, omisso λέγοντες. E.

διδάσκεις] + ἐιπὸν ὄυν ἡμῖν t ἐιπὲ ὄυν ἡμῖν + ἐιπὸν ἡμῖν. E. v. Wetst. Attingit Chrys. VII, 688. a.

15. ἐιδὼς] ἰδών. E.

17. ἐθαύμασαν] ἐξεθαύμασαν. E.

διδάσκαλε· μωυσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ὅτι ἐάν 19.
τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, καὶ καταλίπῃ γυ-
ναῖκα, καὶ τέκνα μὴ ἀφῇ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελ-
φὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἐξανα-
στήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.
ἑπτὰ * ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλα- 20.
βε γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκε
σπέρμα.
καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ ἀπέθανε, 21.
καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκε σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος
ὡσαύτως.
καὶ ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἑπτὰ, καὶ οὐκ ἀφῆκαν 22.
σπέρμα· ἐσχάτη πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ
γυνή.
ἐν τῇ * ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσι, τίνος αὐ- 23.
τῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν
γυναῖκα.
καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· οὐ διὰ 24.
τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς,
μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ;

ὅταν

20. ἑπτὰ οὖν] οὖν —.
22. ἔλαβον αὐτὴν] — E.
ἐσχάτη] ἔσχατον. E.
23. τῇ οὖν] οὖν —.
ὅταν ἀναστῶσιν] — E. Rurſus Marci repetitio feſellit ſcribas. Nullus ex meis, nec ex iis, quos poſt primam edit. comparavi, omittit. Solus Aug. 10. poſt γυνὴ haec exhibet. Contra autem omnes omittunt οὖν.
24. εἰδότες] γινώσκοντες nominatim Marco tribuit Orig. E. v. P.

25. ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦ-
σιν, οὔτε γαμίσκονται, ἀλλ᾽ εἰσὶν ὡς ἄγγε-
λοι οἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
26. περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέ-
γνωτε ἐν τῇ βίβλῳ μωυσέως, ἐπὶ * τοῦ βά-
του, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς, λέγων· ἐγὼ ὁ
θεὸς ἀβραὰμ, καὶ ὁ θεὸς ἰσαὰκ, καὶ ὁ
θεὸς ἰακώβ;
27. οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ * ζώντων·
ὑμεῖς οὖν πολὺ πλανᾶσθε. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.

ΑΘ. πε-

25. γαμίσκονται] ἐκγαμίσκονται t γαμίζονται. E.
ὡς] + οἱ. E. Orig. v. P.
ἄγγελοι οἱ] οἱ — D. v. Birch.
26. περὶ δὲ τῶν νεκρῶν κ. τ. λ.] Orig. IV, 341. a. nominatim Marco tribuit: περὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε, ὅτι ἐγείρονται, ἐν τῇ βίβλῳ μωσέως, ὡς εἶπεν ἐπὶ τῆς βάτου αὐτῷ ὁ θεός. ib. 69. c. ἢ οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ἐπὶ τῆς βάτου· ἐγὼ θεὸς — καὶ θεὸς — καὶ θεὸς — ἔστι θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. 70. a. οὐκ ἔστι θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. 103, d. οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ἐπὶ τῆς βάτου ὑπὸ τοῦ θεοῦ· ἐγὼ θεὸς — καὶ θεὸς — καὶ θεὸς ἰακώβ. θεὸς δὲ οὐκ ἔστι νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. Eligendi facultas ſit penes quemlibet.
τῆς βάτου] τοῦ βάτου. Luc. 20, 37. maximo conſenſu Codd. habent τῆς· hic contra τοῦ. Utrumque etiam in Codd. τῶν ό. occurrit. Schol. ad Theocrit. Id. I, 132. ἡ βάτος θηλυκῶς λέγεται — παρὰ δὲ τῷ ἀριστοφάνει ἀρσενικῶς. Apud Philonem multoties eſt ὁ. v. Euth. II, 155.
ὡς] πῶς. E.
ἐγὼ] + εἰμι. E. Orig. v. P.
27. ἀλλὰ θεὸς] θεὸς —. Duplicem hic quoque Orig. lectionem tribuit Marco v. P. Expeditiſſima lectio eſt Matth. 22, 32.

ΛΘ. περὶ τοῦ γραμματέως.

ΡΛΑ. ϛ. καὶ [illegible] προσελθὼν εἷς τῶν γραμμα- 28. ΝΞ.
τέων, ἀκούσας αὐτῶν συζητούντων, εἰδὼς ὅτι
καλῶς αὐτοῖς ἀπεκρίθη, ἐπηρώτησεν αὐτόν·
ποία ἐστὶ πρώτη * πάντων ἐντολή;
ὁ δὲ ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ· ὅτι πρώτη πάν- 29.
των ἐντολή· ἄκουε ἰσραὴλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν
κύριος εἷς ἐστι·
καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης 30.
τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς
σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ ἐξ
ὅλης τῆς ἰσχύος σου· αὕτη πρώτη ἐντολή.

καὶ

XII, 28. ΝΞ. τῇ δ. τῆς ις. [ἐν ἄλλοις, τῆς η.] ἑβδ. τ. κ. ἐ. [γραμματεύς τις.] προσελθὼν [εἷς τῶν γραμματέων.] τῷ ἰησοῦ, [ἐπηρώτησεν αὐτὸν, ποία.] ἀκούσας αὐτῶν [ἀκούσας αὐτοῦ,] συζητούντων τῶν σαδδουκαίων μετ' [illegible]

28. εἰδώς] ἰδών. E. v. P.

πρώτη πασῶν] πρώτη πάντων. v. Euth. II, 155.

29. ὅτι πρώτη πασῶν τῶν ἐντολῶν] ὅτι πρώτη πάντων τῶν ἐντολῶν t ὅτι πρώτη πάντων ἐντολὴ t ὅτι πρώτη πάντων [illegible], ὅτι πρώτη πάντων ἐντολή, in quo plerique consentiunt. v. P. πάντων, ut arbitror, aut ἀπολύτως dicitur, ut ad res omnes, quae praecipi possint, referatur, nisi malis intelligere τῶν ἐνταλμάτων· aut ad ἀνθρώπων refertur. Si dixisset πᾶσι, nemo dubitaret, quin ἀνθρώποις sit intelligendum. [illegible] tur. Πρώτη πάντων ἐντολὴ esset ergo, ἣν πάντες [illegible] cum non dubium sit, cuius generis sit ἐντολή.

30. αὕτη πρώτη] + πάντων, multi apud Wetst. Vide etiam Birch. Ipse in tribus omnino inveni. In duobus Mosqq. et Aug. 10.

31. καὶ δευτέρα ὁμοία αὕτη· ἀγαπήσεις τὸν πλη-
σίον σου ὡς σεαυτόν. μείζων τούτων ἄλλη
ἐντολὴ οὐκ ἔϛι.

32. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεύς· καλῶς, δι- ΡΛΒ. ι.
δάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπας, ὅτι εἷς ἐϛι, *
καὶ οὐκ ἔϛιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ.

33. καὶ τὸ ἀγαπᾷν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας,
καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως, καὶ ἐξ ὅλης τῆς
ψυχῆς, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος. καὶ τὸ ἀγα-
πᾷν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν, πλεῖόν ἐϛι πάν-
των τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ * θυσιῶν.

34. καὶ ὁ ἰησοῦς ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπε- ΡΛΓ. β.
κρίθη, εἶπεν αὐτῷ· οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς
βασιλείας τοῦ θεοῦ· καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλ-
μα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

Μ. περὶ τῆς τοῦ κυρίου ἐπερωτήσεως.

35. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς ἔλεγε, διδάσκων ἐν ΡΛΔ. β.
τῷ ἱερῷ· πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι ὁ
χριστὸς υἱός ἐϛι δαυίδ;

αὐτὸς

31. αὕτη] αὐτῇ. D.
σεαυτὸν] ἑαυτόν. A.

32. εἶπας] εἶπες. E.
εἷς ἐϛὶ θεὸς] θεὸς —. Habet Chryſ. VII, 695. c. d.

33. τῶν θυσιῶν] τῶν —.

34. ἰδὼν αὐτὸν] — E. Chryſ. VII, 695. b. Marco tribuit ἰδὼν, eumque componit cum Matth. [illegible] . . Theophyl. p. 134. d. tribuit Marco: ἐμβλέψας αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ἠσπάσατο αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ· οὐ μακρὰν εἶ τῆς βασ.

αὐτὸς γὰρ δαυὶδ εἶπεν ἐν * πνεύματι * ἁγίῳ· 36.
* λέγει ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δε-
ξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑπο-
πόδιον τῶν ποδῶν σου.
αὐτὸς οὖν δαυὶδ λέγει αὐτὸν κύριον· καὶ πό- 37.
θεν υἱὸς αὐτοῦ ἐστι; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν
Τέλος τῆς δ. αὐτοῦ ἡδέως. [Τέλος.]
ΡΛΕ. β. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· [Ἀρ- 38. NZ.
χή.] βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θε-
λόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν, καὶ ἀσπασμοὺς
ἐν ταῖς ἀγοραῖς,
καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, 38.
καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις·
ΡΛϚ. η. οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ 39.
προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· οὗτοι λή-
ψονται περισσότερον κρίμα.

ΜΑ. περὶ τῆς τὰ δύο λεπτὰ βαλούσης.

καὶ καθίσας ὁ ἰησοῦς κατέναντι τοῦ γαζο- 40.
φυλακίου, ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει
χαλ-

XII, 38. NZ. τῇ ε. τῆς ιϛ. [ἐν ἄλλοις, τῆς η.] ἑβδ. ε. ὁ κ. [τ. κ. ε. ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.] βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων.

36. τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ] τῷ utrumque —.
εἶπεν] λέγει.

38. περιπατεῖν καὶ] + φιλούντων. E.

41. καθίσας] ἑστώς. E. Orig. v. P. Quid Origeni tribuendum sit, discitur continuo.
κατέναντι] ἀπέναντι t κατενώπιον.' E. Mox repetitum βάλλειν rursus aliquibus fraudi fuit.
ἐθεώρει, πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν] Orig. Marco nomi-

χαλκὸν ἐις τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ
πλούσιοι ἔβαλλον πολλά.
42. καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλε λεπτὰ
δύο, ὅ ἐςι κοδράντης.
43. καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ,
λέγει αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα
αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων βέβληκε τῶν
βαλόντων ἐις τὸ γαζοφυλάκιον.
44. πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβα- Τέλος τῆς ς.
λον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑςερήσεως αὐτῆς πάν- ἔν τισι πρόσ-
τα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς. κειται· ταῦ-
[Τέλος.] τα λέγων ἐφώνει, ὁ ἔχων.
XIII, 1. Καὶ [Ἀρχή.] ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ΡΑΖ. β.
ΝΗ. ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ ἑις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ·
διδά-

XIII, 1. ΝΗ. τῇ ς. τῆς ις. [ἐν ἄλλοις, τῆς η.] ἑβδ. τ. κ. ἐ. ἐκπορευομένου τοῦ ἰησοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ.

nominatim et diserte, ut solet, tribuit: ἐθεώρει, καὶ πᾶς ἔβαλλε χαλκὸν, et: θεωρεῖ, τίνα τρόπον πᾶς ὁ λαὸς βάλλει κατὰ δύναμιν τὸν νοητὸν (immo, τὸν ἀνόητον.) χαλκόν. v. P.

ἔβαλλον] ἔβαλον. D.

42. καὶ ἐλθοῦσα] ἐλθοῦσα δέ. E. Orig. v. P.

43. λέγει] εἶπεν. E. Orig. v. P.

αὕτη ἡ πτωχὴ] ἡ πτωχὴ αὕτη. E. Idem.

βέβληκε] ἔβαλε. E. Idem.

τῶν βαλόντων] τῶν ἐμβαλόντων. E. τῶν βαλλόντων. A. Id ergo explicandum esset, τῶν βάλλειν ειωθότων, qui *solent*.

γαζοφυλάκιον] et hic et verſ. 41. non nulli γαζοφυλακεῖον.

44. περισσεύοντος] περισσεύματος. E. Quia mox est ſubſtantivum ὑςέρησις. Sed ita αὐτοῖς non habet locum. Ergo non nulli αὐτῶν.

διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ
οἰκοδομαί.
καὶ ὁ ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτῷ· βλέ- 2.
πεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ
ἀφεθῇ λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ.

ΜΕ. περὶ συντελείας.

ΓΛΗ. β. καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν 3.
κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτων αὐτὸν κατ᾽
ἰδίαν πέτρος καὶ ἰάκωβος καὶ ἰωάννης καὶ
ἀνδρέας·
εἰπὲ ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσαι, καὶ τί τὸ ση- 4.
μεῖον ὅταν μέλλῃ πάντα ταῦτα συντελεῖ-
σθαι;
ὁ δὲ ἰησοῦς ἀποκριθεὶς αὐτοῖς, ἤρξατο λέ- 5.
γειν· βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ.
ΡΛΘ. α. πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, 6.
λέγοντες· ὅτι ἐγώ εἰμι· καὶ πολλοὺς πλανή-
σουσιν.

ὅταν

XIII, 2. ἐπὶ λίθῳ] ἐπὶ λίθου. E. ἐπὶ λίθον. D. καταλυθῇ] + καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλος ἀναστήσεται ἄνευ χειρῶν. (Vehementer mihi placet, ἄνευ χειρῶν, loco ἀχειροποίητος.) Et in latino: *et in triduo resuscitabo illud sine manibus* t *illud resuscitetur sine manibus* t *et post tertium diem et aliud resuscitetur sine manibus.* E. v. Sabat. P. Scilicet a verbo Ciceroniano, *resuscitere.* Millius, *delirante librario*, inquit. Ergone etiam *veteres Itali* cum scriba Cod. D. delirant?

3. καὶ ἰάκωβος t καὶ ἀνδρέας]. — E. utrumque diserte excludit Chrys. VII, 723. c.

4. πάντα ταῦτα] ταῦτα πάντα. A.

7. ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι· ἀλλ' οὔπω τὸ τέλος.

8. ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ ταραχαί.

ΝΘ. 9. ἀρχαὶ ὠδίνων ταῦτα· [Τέλος. Ἀρχή.] βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς. παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια καὶ εἰς συναγωγάς· δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. [Ὑπέρβα.] Τέλος τῆς ς. Ἐντεῦθεν τινα ὑπερβαίνει εἰς τὸ· ὅταν δέ.

10. καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη δεῖ πρῶτον κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. PM. ς.

ὅταν

XIII, 9. ΝΘ. τῇ β. τῆς ιζ. ἑβδ. [ἐν ἄλλῳ· ὀκτωβρίου ι. τῶν ἁγίων μαρτύρων εὐλαμπίου καὶ εὐλαμπίας.] ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· βλέπετε ὑμεῖς ἑαυτούς.

7. θροεῖσθε] θροῆσθε t πτοηθῆτε t θορυβεῖσθε t θορυβῆσθε. E.

8. καὶ ταραχαί] — E. v. P. Ex meis omnibus, iis etiam, quos post primam edit. adhibui, nullus omittit. Sed Birch. Vat. 1209. seu B.

9. ἀρχαί] ἀρχή. D.

εἰς συναγωγάς· δαρήσεσθε] εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε. D. ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν δαρήσεσθε. E. Hoc, ut alia plura, ex Aug. 4 non notavit Beng.

ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε] ἡγεμόνας καὶ βασιλεῖς (ἡγεμόνων καὶ βασιλέων) ἀχθήσεσθε. D. ἀχθήσεσθε novissime in duobus inveni.

10. — E. v. P. Wetst. Birch ex uno evangeliario. Evangeliarium Augustanum octobri X. in memoriam Eulampii et Eulampiae omittit fol. 216. Go-

tha-

ΡΜΑ. β. ὅταν δὲ ἀγάγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ 11.
προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, μηδὲ μελετᾶτε·
ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦ-
το λαλεῖτε· ὀυ γάρ ἐςε ὑμεῖς ὁι λαλοῦντες,
ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.
παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν ἐις θάνατον, 12.
καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπανας ήσονται τέκνα
ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν ἀυτούς.
καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ 13.
ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας ἐις τέλος, ὅυτος
Τέλος τῆς β. σωθήσεται. [Τέλος.]
ΡΜΒ. ς. [Ἀρχή.] ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς 14. Ξ.
ἐρημώσεως, τὸ ῥηθὲν ὑπὸ δανιὴλ τοῦ προ-
φήτου, ἑςὼς ὅπου ὀυ δεῖ· ὁ ἀναγινώσκων
νοείτω·

XIII, 14. Ξ. τῇ γ. τῆς ιζ. ἑβδ. ἑ. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ὅταν ἴδητε. thanum in eundem diem habet fol. 215. In evangeliariis rectius omittitur. In priore edit. nihil de hoc monuit Griesb. In fecunda meam confuluit.

11. ἀγάγωσιν] ἄγωσιν. D.

προμεριμνᾶτε] μεριμνᾶτε. E. Orig. I, 295. e. προμεριμνᾶτε, μηδὲ προμελετᾶτε, ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐκεῖνο λαλεῖτε, nominatim Marco tribuit. Ergo hoc auctore tollendum, τί λαλήσητε, quod Griesb. in neutra editione notavit. Cur autem non vidit? Quia Wetstenius non vidit, cuius opes ἐλωποδύτησεν, ἐλαφυραγώγησε καὶ ἠκρωτηριασμένας ἐθριάμβευσεν.

λαλήσητε] λαλήσετε. D. In N. Teft. faepe fic.

14. τὸ ῥηθὲν — προφήτου] — E. v. P. Apud Birch folus Vat. 1209.

ἑςὼς] ἑςὸς t ἑςηκὸς t ςῆκον t ἑςηκότα. (Cod. L. Vat. 1209.

νοείτω· τότε οἱ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν
εἰς τὰ ὄρη·
15. ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ καταβάτω εἰς τὴν ΡΜΓ. β.
οἰκίαν, μηδὲ εἰσελθέτω ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας
αὐτοῦ.
16. καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν ὢν, μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς
τὰ ὀπίσω, ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.
17. οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς ΡΜΔ. β.
θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
18. προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν ΡΜΕ. ς.
χειμῶνος.
19. ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλίψις, οἵα ΡΜϚ. β.
οὐ γέγονε τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως ἧς
ἔκτισεν ὁ θεὸς, ἕως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ γέ-
νηται.
20. καὶ εἰ μὴ κύριος ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας, οὐκ ΡΜΖ. ς.
ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλε-
κτοὺς οὓς ἐξελέξατο, ἐκολόβωσε τὰς ἡμέ-
ρας.

καὶ

1209.) E. Placet inprimis βδέλυγμα ἑστηκότα, ob vulgatae *ſtantem*. Pertinet enim ad recenſionem occidentalem. Verum eſt illud proverbium: *ſimilis ſimili gaudet.* Nam ſcriba codicis L. et Vat. 1209. nec declinationes, nec coniugationes in quinta claſſe Lycei Ienenſis ſatis didicerat.

νοείτω] + τί ἀναγινώσκει. E.

15. οἰκίαν] + αὐτοῦ. E. Orig. II, 273. f.

16. ἐπιστρεψάτω] στραφήτω. E. Orig. III, 207. d. ubi στραφείτω editum eſt.

ΡΜΗ. β. καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ἰδοὺ ὧδε ὁ χρι- 21.
στός· ἤ· ἰδοὺ ἐκεῖ· μὴ πιστεύσητε.
ΡΜΘ. ϛ. ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδο- 22.
προφῆται· καὶ δώσουσι σημεῖα καὶ τέρατα,
πρὸς τὸ ἀποπλανᾷν, εἰ δυνατὸν, καὶ τοὺς
ἐκλεκτούς.
ὑμεῖς δὲ βλέπετε· ἰδοὺ, προείρηκα ὑμῖν πάν- 23.
Τέλος τῆς γ. τα. [Τέλος.]
ΡΝ. β. ἀλλ' [Ἀρχή.] ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, μετὰ 24. ΞΑ.
τὴν θλίψιν ἐκείνην, ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται,
καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς,
καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπίπτον- 25.
τες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σα-
λευθήσονται.
ΡΝΑ. β. καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου 26.
ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολ-
λῆς καὶ δόξης.

καὶ

XIII, 24. ΞΑ. τῇ δ. τῆς ιζ. ἑβδ. ἑ. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

21. ἢ ἰδοὺ] ἢ — D. ἢ tamen facile ante ι excidit.

πιστεύσητε] πιστεύετε. D.

25. τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπίπτοντες] ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐκπίπτοντες. E. ἐκ τοῦ οὐρανοῦ (πίπτοντες) ἐκπίπτοντες B. Alii, πεσοῦνται, loco ἔσονται. E. Unus ſcriba lapſum iam ſenſit. Habet enim, ἐπιπίπτοντες. Alii ergo omittunt ἔσονται, alii ante, alii poſt ponunt, alii permutant cum πεσοῦνται. Ergo mihi quidem ἔσονται ſuſpectum eſt. Sed multi boni Codd. probant vulgatum.

26. πολλῆς καὶ δόξης] καὶ δόξης πολλῆς. E.

27. καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ.

28. ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν αὐτῆς ἤδη ὁ κλάδος ἁπαλὸς γένηται, καὶ * ἐκφυῇ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν·

29. οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ταῦτα ἴδητε γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις.

30. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, μέχρις οὗ πάντα ταῦτα γένηται.

ΞΒ. 31. [Ἀρχή.] ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται· οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι. [Τέλος.] Τέλος τῆς δ.

ΜΓ. περὶ τῆς ἡμέρας καὶ ὥρας.

32. περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης * ἢ ὥρας, οὐδεὶς οἶδεν, ΡΝΒ. ς.

XIII, 31. ΞΒ. τῇ ε. τῆς ιζ. ἑβδ. ἑ. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ.

27. ἐπισυνάξει] nimirum, διὰ τῶν ἀγγέλων. Ergo non nulli, ἐπισυνάξουσι. E. ἐπισυντρέψουσι Cod. Wetst. et Griesb. 28. Stulte! cur non adeo, ἐπισυντρέψουσιν; Haud dubie voluit, ἐπισυστρέψουσι, *congregabunt*. Sed isti scribae, ut dixi, ἀγράμματοί εἰσι καὶ ὀψιμαθεῖς, uti patroni ipsorum.

28. ἐκφύῃ] ἐκφυῇ. Ita multi et boni Codd. ac multae editt. ad quas examinati sunt Codd. v. Matth. 24, 32.

30. μέχρις] ἕως t μέχρις ἂν t ἕως ἄν. E. v. P.

31. παρελεύσονται] παρελεύσεται. A. Ita et Cyrill. IV, 894. c. incertum tamen, utrum ex Matth. 24, 35. an ex h. l.

32. καὶ τῆς ὥρας] καὶ ὥρας t ἢ ὥρας t ἢ τῆς ὥρας. D.

οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι οἱ ἐν οὐρανῷ, οὐδὲ ὁ
υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ.
ΡΝΓ. ϛ. [Ἀρχή.] Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύ- 33. ΞΒ.
χεσθε· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρός ἐστιν.
ΡΝΔ. β ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφεὶς τὴν οἰκίαν 34.
αὐτοῦ, καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξου-
σίαν, καὶ ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ
θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ.
ΡΝΕ β. γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύ- 35.
ριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ὀψὲ, ἢ μεσονυκτίου,
ἢ ἀλεκτοροφωνίας, ἢ πρωΐ·
μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης εὕρῃ ὑμᾶς καθεύδοντας. 36.
ἃ δὲ ὑμῖν λέγω πᾶσι λέγω· γρηγορεῖτε. 37.
ΡΝϚ. α. Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο XIV, 1.
ἡμέρας· καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ-
ματεῖς

XIII, 33. ΞΒ. Ἐν ἑνὶ καὶ ταῦτα εὗρον τὸ ἀνάγνωσμα· ε. ὁ κ. βλέπετε, ἕως, γρηγορεῖτε κεφ. ρνε. καὶ ἑξῆς πρόσκειται· καὶ οὗτος αὐτοῦ, κεφ. ρνη. ἕως, μνημόσυνον αὐτῆς, κεφ. ρνθ.

οὐδὲ ὁ υἱός] — E. v. P. et Basil. M. III, 361. e. seq q.

33. καὶ προσεύχεσθε] — E. Inter Vaticanos solus 1209. v. Birch. P.

34. ἀπόδημος] ἀποδημῶν. E. elegantius, vel etiam ex Matth. 25, 14 ἀπόδημος habet Alciphr. p. 322.

35. μεσονυκτίου] μεσονύκτιον t μεσονυκτίῳ. E. Orig. III, 339. f. ibid. editum: ἀλετροφωνίας — εὑρήσῃ ἡμᾶς. ex Cod. D. in lexica referendum ἀλεκτοροφώνιος. *cantus* enim vulgatae latinae est masculinum. si graeci eo uterentur, dicerent potius ἀλεκτοροφώνιον, τό.

ματεῖς, πῶς αὐτὸν δόλῳ κρατήσαντες ἀπο-
κτείνωσιν.

2. ἔλεγον δέ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε θόρυβος ΡΝΖ. ς.
ἔσται τοῦ λαοῦ. [Τέλος.] Τέλος τῆς ε.

ΜΔ. περὶ τῆς ἀλειψάσης τὸν κύριον μύρῳ.

ΞΓ. 3. καὶ [Ἀρχή.] ὄντος αὐτοῦ ἐν βηθανίᾳ, ἐν τῇ ΡΝΗ. α.
οἰκίᾳ σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐ-
τοῦ, ἦλθε γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου,
νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· καὶ συντρίψασα
τὸ ἀλάβαστρον, κατέχεεν αὐτοῦ κατὰ τῆς
κεφαλῆς.

4. ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτοὺς
καὶ

XIV, 3. ΞΓ. τῇ ς. τῆς ιζ. ἑβδ. τ. κ. ε. ὄντος τοῦ ἰησοῦ ἐν βηθανίᾳ.

XIV, 3. πιστικῆς] v. Euth. I, 981. Latiniſtae reddunt, *optimi, piſtici* et *ſpicati*, quod poſterius Veleſius reddidit, ἐσταχυωμένης. Μύρον ἐσταχυωμένον intelligi nequit. Notat enim *ſpicis inſtructum*. Ita appellari poſſint varia genera frumentorum, quae ſpicis armata ſunt contra impetum avium. Interpres latinus haud dubie notare voluit id, quod noſtri dicunt *ſpica-narde*.

τὸ ἀλάβαστρον] τὸν ἀλάβαστρον. E. v. Euth. 159. I, 980. 981. Maſculinum eſt et neutrum. In Codice L. et Vat. 1209. ſeu B. etiam femininum. Ergo generis omnis apud Occidentales et Alexandrinos, teſte Griesb. Nam L. exhibet puram recenſionem Alexandrinam. Apud eosdem Alexandrinos, ut paullo ante (13, 14.) ex Cod. L. et B. didicimus, βδέλυγμα eſt etiam maſculinum. H. l. ut videtur, ſcribae illi *ampullam* vinariam veteris Itali inter manus verſabant.

4. ἦσαν — λέγοντες] οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ διεπονοῦντο
καὶ

καὶ λέγοντες· ἐις τί ἡ ἀπώλεια ἅυτη τοῦ
μύρου γέγονεν;
ἠδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι ἐπάνω τρια- 5.
κοσίων δηναρίων, καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς.
καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ.
ὁ δὲ ἰησοῦς ἐιπεν· ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κό- 6.
πους παρέχετε; καλὸν ἔργον ἐιργάσατο * ἐν
ἐμοί.
ΡΝΘ. δ. πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυ- 7.
τῶν, καὶ ὅταν θέλητε, δύνασθε αὐτοὺς ἐυ
ποιῆσαι· ἐμὲ δὲ ὀυ πάντοτε ἔχετε.
ὃ * ἔσχεν ἅυτη, ἐποίησε· προέλαβε μυρίσαι 8.
μου τὸ σῶμα ἐις τὸν ἐνταφιασμόν.
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου * ἐὰν κηρυχθῇ τὸ 9.
ἐυαγγέλιον τοῦτο ἐις ὅλον τὸν κόσμον, καὶ
ὃ ἐποίησεν ἅυτη, λαληθήσεται ἐις μνημόσυ-
Τέλος τῆς ϛ. νον αὐτῆς. [Τέλος.]
ΡΞ. β. καὶ ὁ [Ἀρχή.] ἰούδας ὁ ἰσκαριώτης, ἑις τῶν 10. ΞΔ.
δώδε-

XIV, 10. ΞΔ. τῇ γ. τῆς ἀπόκρεω· τ. κ. ἑ. ἰούδας ὁ ἰσκαριώτης.

καὶ ἔλεγον. E. Hoc nec Vat. 1209. agnoscit. Scholium graecum ſapit. Niſi ſcriptum fuerit διηπόρουν.

5. τοῦτο] + τὸ μῦρον. D. Orig. III, 490. e. ἠδύνατο τοῦτο τὸ μῦρον πραθῆναι δηναρίων τριακοσίων καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς. In editis falſo refertur ad Math. 26, 9.

6. ἐις ἐμὲ] ἐν ἐμοί. Attingit haec Chryſ. VII, 519. b. c.

8. ἐιχεν] ἔσχεν.

9. ὅπου ἂν] ὅπου ἐάν.

10. ὁ prius] — A.

ὁ poſterius] — E.

δώδεκα, ἀπῆλθε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ἵνα παραδῷ αὐτὸν αὐτοῖς.

11. οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν, καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐζήτει πῶς εὐκαίρως αὐτὸν παραδῷ.

ΜΕ. περὶ τοῦ πάσχα.

12. καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθυον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἑτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα;

13. καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν· καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ,

14. καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ, εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ, ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει· ποῦ ἐστι τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω;

καὶ

ἀπῆλθε] προσῆλθε. E. Recte ex graecismo. Nominatim Marco tribuit Orig. v. P. Ita et Matth. 14, 25. ἀπῆλθε correctum.

11. ἀργύριον] ἀργύρια. D. Graeci in eiusmodi formis dicendi fere plurali utuntur.

12. ἀπελθόντες] — E. v. P. Nunc vix dubito, quin desit in 17. Omittit certe Aug. 10. quem poltea adhibui.

ἑτοιμάσωμεν] ἑτοιμάσομεν. D.

13. πόλιν καὶ] + εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν. E.

14. ὅτι] — E.

κατάλυμα] + μου. E.

καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνώγεον μέγα ἐστρω- 15.
μένον, ἕτοιμον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε ὑμῖν.
καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἦλθον 16.
εἰς τὴν πόλιν, καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς·
καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

ΜϚ. περὶ τῆς παραδόσεως προφητεία.

ΡΞΔ. δ. καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώ- 17.
δεκα·
καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων, εἶπεν 18.
ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν
παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ.
ΡΞΒ. α. οἱ δὲ ἤρξαντο λυπεῖσθαι, καὶ λέγειν αὐτῷ 19.
εἷς καθ' εἷς· μήτι ἐγώ; καὶ ἄλλος· μήτι
ἐγώ;
ΡΞΓ. β. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· εἷς ἐκ τῶν 20.
δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ
τρυβλίον.

ὁ

15. ἀνώγεον] Varie ſcribunt: ἀνώγεων, ἀνώγαιον, ἀνάγαιον.

ἕτοιμον] — E. v. P.

19. καθ' εἷς] ἕκαστος t παρεὶς t καθ' ἕνα. E. καθεὶς non eſt varia lectio, ſed ita ſcribae non nulli exhibent, ut παρεὶς, loco παρ' εἷς. Fortaſſe viri graece docti hic cogitarunt de καθεὶς, ab ἵημι. Qui Codices tractarunt in his non offendunt. v. P.

καὶ ἄλλος· μήτι ἐγώ;] — E. Cum dictum eſſet; *ſinguli, ad unum omnes*, ſuperfluum cenſebant ἄλλος. Sed Marcum tractamus. v. etiam P. Quid, ſi iſte ἄλλος ἐξόχως ſit Iſcariotes, recenſionis Alexandrino-Occidentalis auctor?

20. ἐμβαπτ. — τρυβλίον] ſine varietate Orig. IV, 442.

21. ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς ΡΞΔ. ς.
γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώ-
πῳ ἐκείνῳ, δι᾽ οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου πα-
ραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ
ἄνθρωπος ἐκεῖνος.

22. καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, λαβὼν ὁ ἰησοῦς ἄρτον, ΡΞΕ. α.
εὐλογήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ
εἶπε· λάβετε, φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά
μου.

23. καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, εὐχαριστήσας ἔδωκεν ΡΞϚ. β.
αὐτοῖς· καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες.

24. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ
τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυ-
νόμενον.

25. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ
τοῦ * γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέ-
ρας

22. φάγετε] — E. v. P. Vel etiam durum visum est non nullis, ut istis apud Io. 6, 52. πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; Miror ergo a nemine additum esse, καὶ ἀποῤῥίπτεσθε, loco φάγετε. Quam ob caussam vero accipiebant? Nonne Matth. 26, 26. id docet?

τὸ ποτήριον] τὸ — E. Ob vicina τὸ πο.

24. τὸ τῆς] τὸ — E.

καινῆς] — E. Utroque loco nec Vat. 1209. assentitur.

25. ἀμὴν] + δὲ. D.

πίω] προσθῶ πιεῖν. E. Vaticani quoque hic deserunt Cod. D.

γεννήματος] γενήματος. Pro vitio id habuerat Griesb. in priori editione, quamquam ita exhibebat

ρου ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ
βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

[illegible] καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν 26.
ἐλαιῶν.

[illegible] καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ὅτι πάντες σκαν- 27.
δαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ·
ὅτι γέγραπται· πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ
διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα·

[illegible] ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω ὑμᾶς 28.
εἰς τὴν γαλιλαίαν.

[illegible] ὁ δὲ πέτρος ἔφη αὐτῷ· καὶ εἰ πάντες σκαν- 29.
δαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ.

καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι, 30.
ὅτι * σὺ σήμερον ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν ἢ
δὶς ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με.

ὁ

[illegible]

27. ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ] — [illegible]

ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε
ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ·
ὅτι γέγρ.

[illegible]

30. σοὶ] [illegible] Hoc ἀνάγνωσμα praetermittunt etiam exemplaria Aug. et Goth. [illegible]

ὁ δὲ] — [illegible] — E.

31. ὁ δὲ ἐκ περισσοῦ ἔλεγε μᾶλλον· ἐάν με δέῃ ΡΟΑ. ϛ.
συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι.
ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

32. καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον, οὗ τὸ ὄνομα γεθ- ΡΟΒ. α.
σημανῆ· καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·
καθίσατε ὧδε ἕως * προσεύξομαι.

33. καὶ παραλαμβάνει τὸν πέτρον καὶ * ἰάκω- ΡΟΓ. ϛ.
βον καὶ ἰωάννην μεθ' ἑαυτοῦ· καὶ ἤρξατο
ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.

34. καὶ λέγει αὐτοῖς· περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή ΡΟΔ. ε.
μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγο-
ρεῖτε.

καὶ

31. ὁ δὲ] + πέτρος. E.
ἐκ περισσοῦ] περισσῶς l ἐκπερισσῶς. E. ὑπερπερισσῶς occurrit. Sed ἐκπερισσῶς nec in Marco probandum. Duplex lectio temere conflata.
μᾶλλον] — E. Ut redundans. Cum ἐὰν coniungi nequit, ut quibusdam visum est. explicandum enim esset *immo*, sensu latino. Nisi hoc quoque in Marco probetur. Μὰ τὸν (θεὸν) coniici nequit. Lucas haec tribuit Chrys. VII, 786. c. d. attingit 568. fin.
ἀπαρνήσομαι] ἀπαρνήσωμαι. D.

32. ἕως προσεύξωμαι] ἕως ἂν προσεύξωμαι (προσεύξομαι) l ἕως (ἂν) ἀπελθὼν προσεύξωμαι (προσεύξομαι.) E. ἕως προσεύξομαι. A. Ad regulas syntacticas nec hic, nec ullibi alibi exigenda est Marci oratio. ἀπελθὼν ex Matth. 26, 36. aut ex vers. 39. huius capitis.

33. τὸν πέτρον καὶ τὸν] τὸν utrumque — E. posterius —.
ἐκθαμβεῖσθαι] λυπεῖσθαι. E. v. P.
ἀδημονεῖν] ἀκηδεμονεῖν. E. Heus, Stephane! transporta hoc ex Cod. D. in thesauros tuos. — duo vocabula in unum conflata sunt ἀκη (διαζειν et ἀ)

ἀημο-

ΡΟΕ. α. καὶ * προσελθὼν μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς, 35.
καὶ προσηύχετο, ἵνα, εἰ δυνατόν ἐστι, παρέλ-
θῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα·
ΡΟϚ. α. καὶ ἔλεγεν· ἀββᾶ ὁ πατὴρ, πάντα δυνατά 36.
σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ τοῦτο·
ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω, ἀλλά τι σύ.
ΡΟΖ. β. καὶ ἔρχεται καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδον- 37.
τας, καὶ λέγει τῷ πέτρῳ· σίμων, καθεύδεις;
οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι;
γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλ- 38.
θητε εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυ-
μον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.

καὶ

ἠμονεῖν. ſcribendum ergo erat ἀκηδημονεῖν, ſed ſcripſit ἀκηδεμονεῖν. in δεμονεῖν nullum verbum terminatur. ἀκηδιᾶν vero prorſus huc non pertinet, niſi forte auctoritate Baruch. III, 1. et qui ex eo pendent, Athanaſii et Cyrilli. Rectius eo utitur Chryſ. II, 300. a. V, 2. d. forte interpres graecus aliquis cum hoc loco comparaverat Pſ. 60, 2. 142, 4. Cum barbaris huiusmodi latronibus conflictandum eſt critico! In latino eſt *acediari*, plane, ut alibi, ex πλάττειν, *plasmare*, ex παραβάλλεσθαι, *parabolari*, o culinaria latinitas!

35. προελθὼν] προσελθών. v. ſupra ad Matth. 26, 39. Cod. Zittauienſis utroque loco habet προσελθών. In Guelpherb. VI, 16. recentior manus iſtud σ linea delevit. Homo enim in re ſedulus et hic et alibi hunc Cod. conformare voluit editioni Eraſmi, quem aliquoties etiam nominatim appellat.

36. παρένεγκε] παρένεγκαι. t + τοῦτο. E. v. P. Orig. I, 292. nominatim tribuit Marco: δυνατά σοι πάντα· παρένεγκε τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ,

39. καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο, τὸν αὐτὸν ΡΟΗ. δ.
λόγον εἰπών.

40. καὶ ὑποστρέψας εὗρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύ- ΡΟΘ. ς.
δοντας· ἦσαν γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν βε-
βαρημένοι, καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί αὐτῷ ἀποκρι-
θῶσι.

41. καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον, καὶ λέγει αὐτοῖς· ΡΠ. δ.
καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέ-
χει, ἦλθεν ἡ ὥρα· ἰδοὺ, παραδίδοται ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτω-
λῶν.

42. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ, ὁ παραδιδούς με
ἤγγικε. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.

ΞΕ. 43. καὶ [Ἀρχή] εὐθέως, ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ΡΠΑ. α.
παραγίνεται ἰούδας, εἷς ὢν τῶν δώδεκα, καὶ
μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν
καὶ ξύλων, παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν
γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων.

δεδώ-

XIV, 43. ΞΕ. τῇ δ. τῆς ἀπόκρεω. τ. κ. ἐ. λαλοῦντος τοῦ ἰησοῦ πρὸς τοὺς μαθητὰς, παραγίνεται ἰούδας.

40. βεβαρημένοι] [illegible] E. [illegible] D. v. P. [illegible] Vat. [illegible] βεβαρημένοι, ut infra [illegible]. Ven. 10. Ex grammatica occidentali!

41. τὸ λοιπὸν] τὸ — D. Utrumque dicitur.
ἀπέχει] — t ἐπέχει t + τὸ τέλος. E. v. P. Locum Cyrilli III, [illegible] ipse [illegible]. Sed ibi suspicor legendum esse [illegible], [illegible] habeo.

43. ὢν] — D. v. vers. 10.
ξύλων] + ἀπεσταλμένοι. E.
ἀρχιερέων — πρεσβυτέρων] γραμματέων καὶ τῶν φαρισαίων καὶ πρεσβυτέρων. E. Orig. v. P.

ΡΠΒ. β. δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν σύσσημον αὐ- 44.
τοῖς, λέγων· ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρα-
τήσατε αὐτὸν, καὶ ἀπαγάγετε ἀσφαλῶς.

καὶ ἐλθὼν, εὐθέως προσελθὼν αὐτῷ, λέγει· 45.
ῥαββὶ, ῥαββί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

οἱ δὲ ἐπέβαλον ἐπ᾽ αὐτὸν τὰς χεῖρας αὐτῶν, 46.
καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.

ΡΠΓ. α. εἷς δέ τις τῶν παρεστηκότων σπασάμενος τὴν 47.
μάχαιραν, ἔπαισε τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως,
καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον.

ΡΠΔ. α. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· ὡς 48.
ἐπὶ ληστὴν ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύ-
λων συλλαβεῖν με;

ΡΠΕ. ϛ. καθ᾽ ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ δι- 49.
δάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με· ἀλλ᾽ ἵνα
πληρωθῶσιν αἱ γραφαί.

καὶ ἀφέντες αὐτὸν πάντες ἔφυγον. 50.

ΡΠϚ. ι. καὶ εἷς τις νεανίσκος * ἠκολούθησεν αὐτῷ, 51
περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ· καὶ κρα-
τοῦσιν αὐτὸν οἱ νεανίσκοι·

ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα, γυμνὸς ἔφυγεν 52.
ἀπ᾽ αὐτῶν.

καὶ

45. ἐλθὼν] — E. v. P. Rursus repetitio fraudi fuit non nullis. Sed Marcus ista amat.
λέγει] + αὐτῷ. D.
ῥαββὶ prius] — t χαῖρε. E.

51. ἠκολούθει] ἠκολούθησεν. Ita hic Codd. postulant. Viri aliqui graece docti h. l. tenaces fuerunt graecitatis.

53. καὶ ἀπήγαγον τὸν ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα ΡΠΖ. α.
καὶ συνέρχονται αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς
καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς.
54. καὶ ὁ πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐ- ΡΠΗ. δ.
τῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως·
καὶ ἦν συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν,
καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς.
55. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν ΡΠΘ. β.
κατὰ τοῦ ἰησοῦ μαρτυρίαν, εἰς τὸ θανατῶ-
σαι αὐτόν· καὶ οὐχ εὕρισκον.
56. πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ Ρϟ. ς.
καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν·
57. καί τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ'
αὐτοῦ, λέγοντες·
58. ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος· ὅτι ἐγὼ
καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον,
καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον
οἰκοδομήσω.
59. καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν.
60. καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς * μέσον, ἐπηρώ-
τησε τὸν ἰησοῦν, λέγων· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν;
τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;
61. ὁ δὲ ἐσιώπα, καὶ οὐδὲν ἀπεκρίνατο. πάλιν ὁ
ἀρχιε-

53. πρὸς τὸν ἀρχιερέα] + καϊάφαν. E. πρὸς καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα nominatim Marco tribuit Orig. v. P.

58. οἰκοδομήσω] ἀναστήσω. E. v. P.

60. εἰς τὸ μέσον] τὸ —. De Orig. et verſ. 61. v. P.

ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτὸν, καὶ λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ χριςὸς ὁ υἱὸς τοῦ ἐυλογητοῦ;

ΡϞΑ. α. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐγώ εἰμι· καὶ ὄψεσθε τὸν 62.
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου * ἐκ δεξιῶν καθήμενον
τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νε-
φελῶν τοῦ ὀυρανοῦ.

ΡϞΒ. ς. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαῤῥήξας τοὺς χιτῶνας αὐ- 63.
τοῦ, λέγει· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων;

ΡϞΓ. β. ἠκούσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνε- 64.
ται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν εἶναι
ἔνοχον θανάτου.

ΡϞΔ. α. καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ, καὶ περι- 65.
καλύπτειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ κολαφί-
ζειν αὐτὸν, καὶ λέγειν αὐτῷ· προφήτευσον.
καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔβαλλον.

ΜΖ. περὶ τῆς ἀρνήσεως πέτρου.

ΡϞΕ. α. καὶ ὄντος τοῦ πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ κάτω, ἔρ- 66.
χεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως,

καὶ

61. τοῦ ἐυλογητοῦ] τοῦ θεοῦ τοῦ ἐυλογητοῦ t τοῦ ἐυλογημένου t τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. E. v. P.

62. καθήμενον ἐκ δεξιῶν] ἐκ δεξιῶν καθήμενον. De Orig. aliquoties monitum in P.

63. διαῤῥήξας] + ἐυθέως. E. Orig. v. P.

64. ἠκούσατε] + πάντες t πάντως. E.

65. ἔβαλλον] ἔβαλον D. ἔλαβον t ἐλάμβανον. E. Wetſtenius [illegible]. Nam κολαφίζειν diverſum eſt. Nec ἐπιλάβῃ defendit h. l. ἔλαβον.

66. κάτω] — E. Euſeb. Demonſtr. Evang. pag. 121. d. laudat hanc ad verſ. 72. Sed plane res mutat, quae nemo probabit.

67. καὶ ἰδοῦσα τὸν πέτρον θερμαινόμενον, ἐμβλέψασα αὐτῷ, λέγει· καὶ σὺ μετὰ τοῦ ναζαρηνοῦ ἰησοῦ ἦσθα.

68. ὁ δὲ ἠρνήσατο, λέγων· οὐκ οἶδα, οὐδὲ ἐπίσταμαι τί σὺ λέγεις· καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον· καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησε.

69. καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν πάλιν, ἤρξατο P. 5. α.
λέγειν τοῖς παρεστηκόσιν· ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστιν.

70. ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο· καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ πέτρῳ· ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ γαλιλαῖος εἶ, καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει.

71. ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ * ὀμνύναι· ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε.

72. καὶ ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησε. καὶ ἀνε- I. 7. a.
μνήσθη ὁ πέτρος * τὸ ῥῆμα, ὃ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δὶς, ἀπαρνήσῃ με τρίς. καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιε.

Καὶ

68. ἔξω] — E. v. P. Obiter ex Cod. D. notandum προαυλὴ, vocabulum rarum. Sed ille multa ejusmodi προσαυλεῖ καὶ παραυλεῖ. De dissensu Matth. et Marc. v. Chrys. VII, 805. b. c.

70. καὶ γὰρ γαλιλαῖος εἶ t καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει] — E. Alius aliud membrum omisit. v. P. Eodem modo Euseb. l. l. vers. 68. omisit, οὐκ οἶδα, nominatim tamen laudans Marcum.

71. ὀμνύειν] ὀμνύναι.

72. τοῦ ῥήματος, οὗ] τὸ ῥῆμα, ὅ. Verba memoriae et oblivionis apud Atticos etiam accusativum habent.
ἐπιβαλὼν] ἤρξατο κλαίειν. E. Alii explicant, ἀρξάμενος·

Ρ̄ξΙΙ. β. Καὶ ἐυθέως ἐπὶ τὸ πρωὶ [Ἀρχή.] συμβούλιον XV, 1.
ποιήσαντες ὁι ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυ- Ξ5.
τέρων καὶ γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ συνέ-
δριον δήσαντες τὸν ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ
Τέλος τῆς δ. παρέδωκαν τῷ πιλάτῳ. [Τέλος.]
Ρ̄ξΘ. α. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ πιλάτος· σὺ εἶ ὁ 2.
βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς,
εἶπεν αὐτῷ· σὺ λέγεις.
C. α. καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ ὁι ἀρχιερεῖς πολλά. 3.

ὁ

XV, 1. Ξ5. τῇ ε. τῆς ἀπόκρεω, καὶ τῇ γ. ὥρᾳ τῆς μεγάλης ς. τ. κ. ἐ. συμβούλιον ἐποίησαν ὁι ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων.

μενος· (pro eo tamen uſitatius dicitur ἀναβαλλόμενος. v. Schol. Theocrit. Id. VI, 20. 21. et Euſtath. ad Hom. Verum ἐπιβάλλειν eatenus etiam poteſt notare *incipere*, quatenus eſt ſynonymum τοῦ ἐπιχειρεῖν πρός τινι τι.) alii exponunt, εἰς νοῦν λαβών, ſeu, κατανοήσας, ἐπιμνησθείς. Sed ita non differt ab vicino ἀνεμνήσθη. Igitur alii: ἐπικαλυψάμενος τὴν κεφαλὴν, *caput obtegens, operiens, prae pudore.* Scilicet, ut intelligatur, ἐπιβάλλειν τὰς χεῖρας, τὴν ἐσθῆτα τῇ ὄψει.

XV, 1. ἐπὶ τὸ] ἐπὶ τῷ t — E. Addendi cauſſa nulla erat, ſed omittendi, quod alibi omittit Marc. et commode abeſſe poteſt. Latiniſtae reddere non poterant.

ποιήσαντες] ἐποίησαν t ἑτοιμάσαντες t λαβόντες. E. In primis placet ἑτοιμάσαντες, quod eſt recenſ. occident.

ἀπήνεγκαν] ἀπήγαγον t ἀπήγαγον εἰς τὴν αὐλήν. E. v. P. et infra verſ. 22. φέρουσιν.

3. πολλά] + αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο. E. v. P. Birch. [illegible] nominatim Marco tribuunt. Neceſſarium credebant propter v. 4. οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ac ſi hoc non vel ſic intelligi poſſit. Sic Luc. 6, 9. non nulli in fine addiderunt: ὁι δὲ ἐσιώπων.

4. ὁ δὲ πιλάτος πάλιν ἐπηρώτησεν αὐτὸν, λέ- CA. δ.
γων· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα σου κα-
ταμαρτυροῦσιν.
5. ὁ δὲ ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυ-
μάζειν τὸν πιλάτον.
6. κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον, CB. β.
ὅνπερ ᾐτοῦντο.
7. ἦν δὲ ὁ λεγόμενος βαραββᾶς μετὰ τῶν συ- CΓ. δ.
στασιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φό-
νον πεποιήκεισαν.
8. καὶ ἀναβοήσας ὁ ὄχλος, ἤρξατο αἰτεῖσθαι,
καθὼς ἀεὶ ἐποίει αὐτοῖς.
9. ὁ δὲ πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων· θέλε-
τε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν ἰουδαίων;
10. ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκει-
σαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς.
11. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον, ἵνα CΔ. α.
μᾶλλον τὸν βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς.
12. ὁ δὲ πιλάτος ἀποκριθεὶς, πάλιν εἶπεν αὐτοῖς· CE. α.
τί οὖν θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε βασιλέα τῶν
ἰουδαίων;

οἱ

5. οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη] Forte et propter hoc additum versu 3. αὐτὸς δὲ κ. τ. λ.

6. ἀπέλυεν] εἰώθει (ὁ ἡγεμὼν) ἀπολύειν. E. v. P. Birch.

7. συστασιαστῶν] στασιαστῶν. E.

8. ἀναβοήσας] ἀναβάς. E. Ita etiam Vat. 1209. Fortasse, ἐπὶ τὸ βῆμα; Inepte!

11. ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον] ἀνέπεισαν τὸν ὄχλον t ἀνέστησαν τὸν ὄχλον t ἔπεισαν τῷ ὄχλῳ. Cod. D. Latini enim dicunt, *suadere alicui.* E. v. P.

12. θέλετε] — t + ἵνα. E.
ὃν λέγετε] — E.

οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. 13.
ὁ δὲ πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς· τί γὰρ κακὸν 14.
ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσοτέρως ἔκραξαν· σταύ-
ρωσον αὐτόν.
Cξ. ᾱ. ὁ δὲ πιλάτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκα- 15.
νὸν ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν βαραβ-
βᾶν· καὶ παρέδωκε τὸν ἰησοῦν, φραγελλώσας,
τέλος τῆς ε. ἵνα σταυρωθῇ. [Τέλος.]
Cξ. ᾱ. [Ἀρχή] οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν 16. ΞΖ.
ἔσω τῆς αὐλῆς, ὅ ἐστι πραιτώριον, καὶ συγ-
καλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν.
καὶ ἐνδύουσιν αὐτὸν πορφύραν καὶ περιτι- 17.
θέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον,
καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν· χαῖρε * ὁ 18.
βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων·
καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ, 19.
καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα
προσεκύνουν αὐτῷ.

καὶ

XV, 16. ΞΖ. εὐαγγέλιον ς. τῶν ἁγίων παθῶν, ἀδιάκο-
πον. τὸ αὐτὸ καὶ τῇ γ. ὥρᾳ τῆς μεγάλης ς. τ. κ. ἐ.
οἱ στρατιῶται ἀπήγαγον τὸν ἰησοῦν [αὐτόν.] εἰς τὴν
αὐλὴν [ἔσω τῆς αὐλῆς.] τοῦ καϊάφα, ὅ ἐστι.

13, ἔκραξαν] + λέγοντες. E.

14. [illegible]. D. Vulgatum Marco vindicat Euth. ad Matth. 27, 25.

16. ἔσω τῆς αὐλῆς] εἰς τὴν αὐλὴν t ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν t ἕως τῆς αὐλῆς t + τοῦ καϊάφα. E. v. P.

17. ἐνδύουσιν] ἐνδιδύσκουσιν. E.

18. αὐτὸν] + καὶ λέγειν. E.

βασιλεῦ] ὁ βασιλεύς.

20. καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν CH. ϛ.
πορφύραν, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια
ΞΗ. τὰ ἴδια· καὶ [Ἀρχή.] ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα Ὑπέρβα τῆς
ϛαυρώσωσιν αὐτόν. [Ὑπέρβα.] ϛ.
21. καὶ ἀγγαρεύουσι παράγοντά τινα σίμωνα CΘ. α.
κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέ-
ρα ἀλεξάνδρου καὶ ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν Ἄρξου τῆς
ϛαυρὸν αὐτοῦ. ϛ.
22. [Ἄρξου.] καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ * γολγο- CI. α.
θὰν τόπον· ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, κρανίου Ὑπέρβα τῆς
τόπος. [Ὑπέρβα.] ϛ.
23. καὶ ἐδίδουν αὐτῷ πιεῖν ἐσμυρνισμένον οἶνον· ὁ CIA. δ.
δὲ οὐκ ἔλαβε.
24. καὶ ϛαυρώσαντες αὐτὸν, * διαμερίζονται τὰ CIB. α.
ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ, Ἄρξου τῆς
τίς τί ἄρῃ. ϛ.
25. [Ἄρξου.] ἦν δὲ ὥρα τρίτη, καὶ ἐϛαύρωσαν CIΓ. ι.
αὐτόν.
26. [Ὑπέρβα.] καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας CIΔ. α.
αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη· ὁ βασιλεὺς τῶν ἰου- Ὑπέρβα τῆς
δαίων. ϛ.

καὶ

XV, 20. ΞΗ. τῇ ϛ. τῆς ἀπόκρεω· τ. κ. ἐ. οἱ ϛρατιῶται παραλαβόντες τὸν ἰησοῦν ἐξάγουσιν.

22. ἐπὶ γολγοθᾶ] ἐπὶ τὸν γολγοθᾶ. E. ἐπὶ γολγοθᾶν t ἐπὶ γολγοθάν. A.

24. διεμέριζον] διαμερίζονται. Iſtud vel per Erasmum, vel per typothetam eius in ſecundam eius et reliquas ac deinde in alias venit editiones. Graeciſſime!

25. καὶ] ὅτε. E. v. Birch. Wetſt. Explicatio haud abſurda. v. P.

ἐϛαύρωσαν] ἐφύλασσον. E.

CIE. α. καὶ σὺν αὐτῷ ϛαυροῦσι δύο λῃϛάς· ἕνα ἐκ 27.
δεξιῶν, καὶ ἕνα ἐξ ἐυωνύμων αὐτοῦ.

CIϚ. η. καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· καὶ με- 28.
τὰ ἀνόμων ἐλογίσθη.

Τοῦτον τὸν στίχον ὑπερβαίνουσί τινες ἐν τῷ ϛ. τῶν παθῶν· τινὲς δὲ δὶς παραλείπουσι.

CIZ. ϛ. καὶ ὁι παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν, 29.
κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγον-
τες· ὀυὰ, ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ ἐν τρι-
σὶν ἡμέραις ὀικοδομῶν·
σῶσον σεαυτὸν, καὶ κατάβα ἀπὸ τοῦ ϛαυροῦ. 30.

CIH β. ὁμοίως * καὶ ὁι ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς 31.
ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων, ἔλεγον·
ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν ὀυ δύναται σῶσαι.

ὁ

28. — E. v. P. Birch. Ad ea, quae in prima editione disputavi, addo: Euthymius meminit horum ad Matth. 27, 38. sed Iesaiae nomine. Inde tamen nihil efficitur. Sic enim etiam ex Luca expellendum esset. Vide etiam Euthym. 126. 127. ubi Hentenii coniecturam proposui et exemplo firmavi. Non nulli fortasse etiam omiserunt, quod non legitur Matth. 27, 38. Ex iis Codd. quos post priorem edit. comparavi, nullus praetermittit, praeter Evangeliarium Aug. in quo bis deest fol. 178. in lectione ϛ. τῶν παθῶν et fol. 185. in lect. τῶν ὡρῶν γ. Eodem modo in utraque lectione omittit Gothanum fol. 185. et 196. De evangeliariis iam monueram. Ego arbitror, in lectione posteriori, τῇ γ. τῶν ὡρῶν, non omittendum esse.

29. παραπορευόμενοι] παράγοντες. E.

31. ὁμοίως δὲ] δὲ —

πρὸς ἀλλήλους] — E. Incommode positum. Debebat esse post γραμματέων.

32. ὁ χριστὸς, ὁ βασιλεὺς τοῦ ἰσραὴλ, καταβάτω ΣΙΘ. β.
νῦν ἀπὸ τοῦ σαυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύ-
σωμεν * αὐτῷ· [Τέλος.] καὶ οἱ συνεσαυρω- Τέλος τοῦ ς. εὐαγγελίου.
μένοι αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

ΞΗ. 33. [Ἄρξου.] [Ἀρχή.] γενομένης δὲ ὥρας ἕκτης, ΣΚ. β.
σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας Ἄρξου τῆς ς.
* ἐννάτης.

34. καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ * ἐννάτῃ ἐβόησεν ὁ ἰησοῦς φω- ΣΚΑ. ς.
νῇ μεγάλῃ, λέγων· ἐλωὶ ἐλωὶ, * λιμὰ σα-
βαχθανί; ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον· ὁ θεός
μου, ὁ θεός μου, εἰς τί με ἐγκατέλιπες;

35. καί τινες τῶν παρεστηκότων ἀκούσαντες, ἔλε- ΣΚΒ. β.
γον· ἰδοὺ, ἠλίαν φωνεῖ.

36. δραμὼν δὲ εἷς, καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους,
περιθείς τε καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτὸν, λέγων·
ἄφετε· ἴδωμεν εἰ ἔρχεται ἠλίας καθελεῖν
αὐτόν.

ὁ

XV, 33. ΞΗ. Εὗρον ἐν ἑνὶ καὶ τοῦτο τὸ ἀνάγνωσμα· τ. κ. ἐ. οἱ στρατιῶται παραλαβόντες τὸν ἰησοῦν, ἐξάγουσιν αὐτὸν, ἵνα σταυρώσωσιν αὐτὸν, καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ γολγοθᾶν τόπον, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον κρανίου τόπος· ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. γενομένης δὲ ὥρας ἕκτης, ἕως, ἱεροσόλυμα, κεφ. σιε. [Initium huius lectionis conflatum eſt ex verſ. 20. 22. 25.]

32. πιστεύσωμεν] + αὐτῷ.

34. λαμμὰ] λιμά.
ὁ θεός μου prius] μου — D.
με ἐγκατέλιπες] ὠνείδισάς με. E.

36. ἄφετε] ἄφες. D. Saepius in eiusmodi formulis, apud ſcriptores graecos etiam, ſingularis reperitur. Per ſe ergo non ineptum.

ΣΚΓ. α. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην, ἐξέπνευσε. 37.

ΣΚΔ. β. καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς 38.
δύο, ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω.

ΣΚΕ. β. ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναν- 39.
τίας αὐτοῦ, ὅτι οὕτω κράξας ἐξέπνευσεν,
εἶπεν· ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος υἱὸς ἦν
θεοῦ.

ΣΚϚ. ϛ. ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦ- 40.
σαι, ἐν αἷς ἦν καὶ μαρία ἡ μαγδαληνὴ, καὶ
μαρία ἡ τοῦ ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ ἰωσῆ
μήτηρ, καὶ σαλώμη,
αἳ καὶ, ὅτε ἦν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ, ἠκολούθη- 41.
σαν αὐτῷ, καὶ διηκόνουν αὐτῷ· καὶ ἄλλαι
πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς ἱεροσόλυμα.

Τέλος τῆς ϛ. καὶ τῆς ὥρας. [Τέλος.]

ΜΗ. περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίου.

ΣΚΖ. α. καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης· ἐπεὶ ἦν παρα- 42.
σκευὴ, ὅ ἐστι προσάββατον·

[Ἀρ-

39. ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ] — E. Attingit Chrys. VII, 825. c. ὅτι — ἀληθῶς] οὕτως αὐτὸν κράξαντα καὶ ἐξέπνευσεν, ἀληθῶς. E. Ita Cod. D. quod sensu caret.

40. καὶ μαρία] καὶ — A.

41. αἳ καὶ] αἳ — E.

42. προσάββατον] πρὸς σάββατον t προσσάββατον. B. v. P. Wetst. Birch. Scribae interdum temere duplicant litteram σ. Iidem vero etiam cum duo σ. deinceps occurrunt, temere ea coniungunt. Ipse eiusmodi exempla notavi in priori editione mea, nec quisquam est, qui codices tractaverit, qui de hoc dubitet. Hoc modo utraque lectio πρὸς σάββατον et προσσάββατον pro

una

ΞΘ. 43. [Ἀρχή.] ἐλθὼν ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτὴς, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσ-

δεχό-

XV, 43. ΞΘ. εὐαγγέλιον ι. τῶν ἁγίων παθῶν, καὶ κυριακῇ β. μετὰ τὸ πάσχα, ἤτοι τῶν μυροφόρων. τ. κ. ἐ. ἐλθὼν ἰωσήφ.

una haberi possit. Quantum scio, προσάββατον occurrit tantum Iudith 8, 6. Ibi aliter legi nequit propter proximum προνουμηνιῶν. Nec aliter reperi in Cod. Zittaniensi. Sed de vocabulo προσάββατον omnino non dubito. Investiganda tamen et diiudicanda est tot Codicum lectio, quam fortasse plures, tamquam manifestum vitium, ne notarunt quidem. Iam cum παρασκευὴ per se varia esse possit, veluti πρὸς πόλεμον, πρὸς [illegible], πρὸς ἄλλα τινα, haud absurdum fuerit, hic accipere παρασκευὴν πρὸς σάββατον. Posset aliquis opponere, durum ita esse, ὅ ἐστι, hic interpositum. Ac si id, quod versu 22. legitur, mollius sit, τόπον, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, κρανίου τόπος. Quid, si τουτέστι dixisset, quod tamen non admodum differt ab ὅ ἐστι; Ita προσάββατον speciem correctionis induit, ortae ex temere iuncta praepositione in προσσάββατον. Proposui hoc saltem ad deliberandum. Postremo nec hoc absurdum, si tempus sabbato vicinum τὸ προσάββατον dicatur. Sic tempus vesperae vicinum a Theocr. Id. 4, 3. 5, 113. τὰ ποθέσπερα i. e. τὰ πρὸς ἑσπέραν appellatur. [illegible], qui προσάββατον dederunt, suas παρασκευὰς ac sua προεόρτια in mente habuerunt. Apud LXX. nec παρασκευὴ, nec προσάββατον reperitur. His scriptis currebam ad Cod. D. seu ad recensionem occidentalem, si quid inde auxilii nancisci possem. Inveniebam vero, πρὶν σάββατον. Id quid sit, non capio. [illegible] latinae *ante* non pro [illegible], sed pro [illegible] habuit. [illegible] quod addidit πρίν. Eodem errore Io. 11, 55. exhibet πρὶν τὸ πάσχα, *ante* pascha.

Iudi-

*δεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, * τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς πιλάτον, καὶ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ.*

ὁ

Indignor profecto, quod mihi contra Codicem eiusmodi, quem nec Millius, nec Bengelius, nec Wetstenius, nec ullus peritior et prudentior comprobavit, disputandum est. Nam nec partes orationis discernere posse, id vero incredibilis est stultitiae. Ceterum nec Evangeliarium Goth. nec Aug. hunc versum habent, quod iam de aliis monueram. Si Wetstenius dixisset, in qua lectione hic versus occurreret in suo evangeliario 6. certi essemus. Sed is nec quot, nec quae, nec quoties eaedem, nec denique, quo loco et ordine in Evangeliariis suis occurrant, lectiones monuit. Hanc negligentiam, critico nullo modo condonandam, imitati sunt ceteri omnino omnes.

43. ἦλθεν] ἐλθών. B. v. P. Birch. Hunc locum bis etiam habet evangeliarium Goth. fol. 17. 190. Aug. 14. 184. Bis ergo in principio lectionis habent ἐλθὼν, uti reliqua evangeliaria mea omnia. Reliqui Codd. omnes, etiam ii, quos post primam edit. meam examinavi, cum his omittunt mox καὶ, ante τολμήσας, etsi duo tantum habeant ἐλθών. Latinistae, qui venit habent, ante τολμήσας aut καὶ, aut οὗτος, *et — hic*, vinciendae orationis caussa inseruerunt. In plerisque edit. deest etiam καί. Ergo Wetst. nihil monuit. Gregorius autem, qui tamen editionem Fellii expressit, id, Bezam secutus, de suo inculcavit. Locum similem supra indicavi Matth. 9, 35. ubi tamen pauca tantum evangeliaria iisdem in principio lectionis mutarunt in ἰδὲ — καὶ. Ceterum ἐλθὼν seu ἦλθεν — εἰσῆλθεν, et alia huiusmodi, familiaria sunt Marco. Attingit haec Bengel. VII, 825. d. 827. c.

καὶ τολμήσας] καὶ —.

44. ὁ δὲ πιλάτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκε· καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα, ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανε·

45. καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ἐδωρήσατο τὸ σῶμα τῷ ἰωσήφ.

46. καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καὶ καθελὼν αὐτὸν, CKH. α.
ἐνείλησε τῇ σινδόνι· καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ, ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας· καὶ προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου.

47. ἡ δὲ μαρία ἡ μαγδαληνὴ καὶ μαρία ἰωσῆ CKΘ. ϛ.
ἐθεώρουν ποῦ τίθεται. [Τέλος.] Τέλος τοῦ ι.

Καὶ

46. ἐνείλησε] + ἐν t ἐνείλισε t ἐνείλισσε. E. Scribae alii permutarunt vocales, alii ἐνελίσσω ab ἐνειλίσσω in mente habuerunt, quo utitur Philoſtorg. pag. 43. ἐν, poſt ἐνείλησεν, facile potuit excidere, cum praeſertim abeſſe poſſit. Tamen contra ſunt plures boni Codd. qui id non agnoſcunt.

47. ἰωσῆ] ἰακώβου t ἰακώβου καὶ ἰώσητος μήτηρ t ἰώσητος t ἡ ἰωσῆ t ἡ τοῦ ἰωσῆ t ἡ ἰωσήφ. E. Plures harum corruptionum ſunt ex 16, 1. et locis ſimilibus. Wetſtenius, qui hic laudat Origenem, intelligit latinam, immo vero barbaram eius interpretationem. v. III, 929. f. *ſicut Marcus dicit, Iacobi minoris et Ioſeph mater.* Marcus bene haec dixit, ſed non uno loco, verum hoc verſu et 16, 1. Ἰωσήφ autem, loco ἰωσῆ, de ſuo dedit Orig. Qui enim attenderunt, norunt, in more fuiſſe Origeni, ergo etiam Hieronymo, ubicunque poſſent, vexare et corrumpere nomina propria. Exempla ſupra iam memorata ſunt.

τίθεται] τέθειται. E. Codex Alex. non ſic, ſed τέθειτε habet. Ex grammatica Alexandrina.

CΛ. ϰ. Καὶ [Ἀρχή.] διαγενομένου τοῦ σαββάτου, O. XVI, 1.
μαρία ἡ μαγδαληνὴ καὶ μαρία * ἰακώβου
καὶ σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦ-
σαι ἀλείψωσιν αὐτόν.

CΛΑ. α. καὶ λίαν πρωὶ τῆς μιᾶς σαββάτων ἔρχον- 2.
ται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου·

καὶ

XVI, 1. O. ἑωθινὸν β. καὶ ἰουλίου κβ. εἰς τὴν ἁγίαν μαρίαν τὴν μαγδαληνήν· [τ. κ. ε.] διαγενομένου τοῦ σαββάτου.

XVI, 1. ἡ τοῦ ἰακώβου] ἡ τοῦ — t τοῦ — A.

2. λίαν πρωὶ] Ut hic non nulli propter λίαν πρωὶ correxerunt ἀνατέλλοντος· ita Orig. Marc. I, 32. propter ἔδυ, loco ὀψίας, correxit ἑσπέρας. v. P. ad iſtum locum.

σαββάτων] alibi dicitur τῶν σαββάτων, etiam, τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων. Sed hic contra ſunt Codd.

ἀνατείλαντος] v. Euth. I, 1156. Sabat. Wetſt. P. I[illegible] vitium eſt [illegible] evangeliſtis. Ergo alii furtim intulerunt ἀνατέλλοντος, alii, inculcando ἔτι, [illegible], idque ἔτι poſtea etiam, ut optarant, ſicuti in locis ſimilibus Origenes et [illegible], invenerunt. Quibus vero Codd.? Ipſi enim nullos [illegible]. Num ergo Marci, an Ioannis (20, 1. σκοτίας ἔτι οὔσης,) an Euſebii Demonſtr. Evang. p. 493. a. an alius cuiuscunque, qui [illegible] com- ponere? Nam Patrum etiam ſcripta ab interpretibus [illegible]. Verum illud ἔτι, ita feliciter inventum, ab interpretibus pene diſcerptum eſt. Alii enim id traxerunt ad ἔρχονται, alii vel ad ἀνατέλλοντος, vel, quod ſtultum erat, ad ἀνατείλαντος. Dicamus de ſingulis. Meus Moſq. r., qui [illegible] eſt, inter ἔτι et ἀνατείλαντος comma habet. Ita quoque V[illegible] + [illegible], at [illegible] additum [illegible] debet. Hanc enim diſtinctionem

poſtu-

3. καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου;

καὶ

poſtulant ſcholia codicibus paucis ex iis, qui ἔτι habent, adiuncta. Etenim meus Moſq. e. qui tamen iſtud ab interpretibus doloſe invectum ἔτι in textu non habet, fol. 250. verſus finem in ſcholio Severi: (is certe enim paullo ante ultimo loco nominatur:) ita habet: καὶ λίαν πρωῒ τῇ μιᾷ (ſic et Wetſt.) τῶν σαββάτων ἔρχεται (ſic et Wetſt.) ἐπὶ τὸ μνῆμα (ſic et Wetſt. Veneror in his Wetſtenii fidem.) ἔτι. τὸ γὰρ ἔτι τοῖς ἀκριβεστέροις τῶν ἀντιγράφων ἐμφέρεται, δηλοῦν, ὡς πρὸς ταῖς ἤδη (non ἔτι) γεγενημέναις καὶ αὕτη τῶν γυναικῶν ἡ ἐπὶ τὸ μνῆμα ἄφιξις γέγονε. Sitne autem hoc ſcholium Severi, an Heſychii, an cuiusvis alius, an plurium, qui omnes ex uno pendeant, affirmare non auſim. Qui enim catenas tractarunt, norunt, quanta in his ſit confuſio et dubitatio. Idem ſcholium, ſed ex corrupto Codice corrupte edidit Monteſalconius bibl. Coisl. p. 72. verſu a fine 10. ſeqq. Omnia iſta, quae leguntur apud Monteſ. multo integriora habeo in meis apographorum theſauris. Hoc igitur ſi probetur, diſſenſus erit inter evangeliſtas, quem tamen tollere volebat iſte ſcholiaſta. Ita enim Marcus ſolus ſingularem adventum notat mulierum ad ſepulcrum, quem reliqui non notarunt. Igitur alii, qui conſenſum evangeliſtarum volebant docere, ἔτι trahebant ad ἀνατέλλοντος. Hoc enim homines fide digni pro tempore, loco ἀνατείλαντος, inferebant. Ita, ἔτι ἀνατέλλοντος, hoc eſt, ἀρχομένου μὲν ἤδη ἀνατέλλειν, ἔτι δὲ ἀφανοῦς ὄντος, nec vicino λίαν πρωῒ, nec ceterorum evangeliſtarum verbis repugnare videbatur. Ita voluit Euſeb. l. l. quamquam ibi contra ipſius mentem editum eſt ἀνατείλαντος. Euſebius enim, graecae linguae gnarus, ἔτι cum ἀνατείλαντος nullo modo potuit coniungere Reſtant iam Patres latini. Aiunt ergo aliqui: At enim vero

καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκύλι- 4.
σται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα.
καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον, εἶδον νεα- 5.
νίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλη-
μένον στολὴν λευκήν· καὶ ἐξεθαμβήθησαν.
CAP. β. ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· μὴ ἐκθαμβεῖσθε· ἰησοῦν 6.
ζητεῖτε τὸν ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρ-
θη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε, ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν
αὐτόν.

ἀλλ'

ro Sanctus Auguſtinus et alii Sancti habent vel *orto iam*, vel, *oriente iam*. De ſanctitate hic non quaerebam, ſed de ſcientia et fide critica. Verum iſtos Sanctos defendere quoque poſſum, ut par eſt. Quis enim docere poſſit, eos, qui orto vel oriente *iam* reddiderint, neceſſario legiſſe ἔτι; Nonne enim poterant vel ſic addere *iam*? id eſt, *iam* (ſeu, *etiam, adhuc, modo*) oriente, ſeu, orto *iam* (id eſt, ἤδη.) Utroque modo *iam* quidem περισσῶς πρόσκειται, attamen ſine graviori errore et reprehenſione. Quid, quod plures latini illud *iam* prorſus omittunt? Qui autem ἔτι, iis praeſertim, qui *orto iam* reddiderunt, obtrudunt, ii profecto non intelligunt, ſe iſtos Sanctos arguere linguae graecae prorſus ignaros. Dicendum enim erat ἤδη, non ἔτι. Ante omnia recte cognoſcendus eſt locus Auguſtini. Sanctus Tychonius, qui *oriente* probans, *orto* reiecit, latinos interpretes, non codices graecos reſpexit. Addo ſolum hoc: Nullus bonus Codex graecus hic varietatem habet. Somnia et mendacia interpretum non ſunt diverſae lectiones. Fruſtra hic urgetur Marci gracilitas, qui multoties tempora confundit. Per errorem ergo ſcripſit ἀνατείλαντος, loco ἀνατέλλοντος. Verum id accuratius definivit addendo λίαν πρωΐ. Eatenus ergo non repugnat ceteris evangeliis.

7. ἀλλ' ὑπάγετε, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ
καὶ τῷ πέτρῳ, ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν γα-
λιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν
ὑμῖν.

8. καὶ ἐξελθοῦσαι * ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· ΣΑΓ. β.
εἶχε δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις, καὶ οὐδ-
ενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ. [Τέλος.] Τέλος τῶν β. ἤτοι τῆς κυ-

ΟΑ. 9. [Ἀρχή.] ἀναστὰς δὲ πρωῒ πρώτῃ σαββά- ριακῆς καὶ
του ἐφάνη πρῶτον μαρίᾳ τῇ μαγδαληνῇ, τοῦ β.
ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια.

10. ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖς μετ' αὐ-
τοῦ γενομένοις, πενθοῦσι καὶ κλαίουσι.

11. κἀκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ' ΣΑΔ. ..
αὐτῆς, ἠπίστησαν.

μετὰ

XVI, 9. ΟΑ. ἑωθινὸν γ. καὶ τῷ ὄρθρῳ τῆς ἀναλήψεως, καὶ κυριακῇ τῶν μυροφόρων, εἰς τὸν ὄρθρον· ἀναστὰς ὁ ἰησοῦς. (Ergo ter lectum.)

8. ἐξελθοῦσαι ταχὺ] ταχὺ —. v. Chryſ. III, 765.

9. De defectu ab hoc verſu ad finem capitis v. P. pag. 260. ſeqq. 266 — 271. Euth. 161. II, 183. Codicum eorum, quos poſt primam edit. examinavi, nullus haec omittit. Evangeliarium Goth. habet fol. 263. Aug. fol. 198.

ἀναστὰς δὲ] + ὁ ἰησοῦς. E. v. P. Theophyl. 289. c. d. hoc etiam habet in textu et in ſcholio, et poſt ἰησοῦς diſtinguit.

σαββάτου] σαββάτων. A. Eodem redit. Theophyl. 289. e. recte explicat ἑβδομάδος.

πρῶτον μαρίᾳ] ex mulieribus primum Mariae, ex viris Petro. 1 Cor. 15, 5. v. Chryſ. X, 555. b.

10. πορευθεῖσα] ἀπελθοῦσα. E.

11. — E. v. P. Euth. 99.

CΛΕ. η. μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦ- 12.
σιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις
εἰς ἀγρόν.
κἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοι- 13.
ποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν.
CΛΞ. η. ὕστερον ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα ἐφα- 14.
νερώθη, καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν
καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐ-
τὸν ἐγηγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν.
καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον 15.
ἅπαντα, κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ
κτίσει.
ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται· ὁ 16.
δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται.
σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασι ταῦτα παρακολου- 17.
θήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβα-
λοῦσι· γλώσσαις λαλήσουσι καιναῖς·
ὄφεις ἀροῦσι· κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ 18.
μὴ αὐτοὺς * βλάψῃ· ἐπὶ ἀῤῥώστους χεῖρας
ἐπιθήσουσι, καὶ καλῶς ἕξουσιν.
ὁ μὲν οὖν κύριος, μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς, 19.
ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ
δεξιῶν τοῦ θεοῦ.

ἐκεῖ-

14. ἐγηγερμένον] + ἐκ νεκρῶν. E.

17. laudat Damasc. I, 608.

καιναῖς·] + καὶ ἐν ταῖς χερσίν. E. Ne quis forte crederet, repetendum esse γλώσσαις. Stulte!

18. βλάψει] βλάψῃ.

19. ἀνελήφθη] ἀνεφέρετο t + καὶ ἀνεφέρετο. E.

20. ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ,
τοῦ κυρίου συνεργοῦντος καὶ τὸν λόγον βε-
βαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων ση-
μείων. * ἀμήν. [Τέλος.] Τέλος τῶν γ.

Τέλος τοῦ κατὰ μάρκον ἁγίου εὐαγγελίου.
ςίχοι αχ.
Ἐξεδόθη τοῦτο μετὰ χρόνους ι. τῆς τοῦ
χριςοῦ ἀναλήψεως.

20. Hunc verſum laudat Neſtorius apud Cyrill. VI, a. 46. De fine huius evangelii diſerte exponit Chryſ. III, 765. b.

σημείων.] + ἀμήν. Hoc omnes habent, quos poſt priorem editionem conſului. v. P. ad Matth. 28, 20.

Τὸ κατὰ

Λουκᾶν

ἅγιον

Εὐαγγέλιον.

A. 1. [Ἀρχή] Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν I, 1. A.
ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληρο-
φορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων,
καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ᾽ ἀρχῆς αὐτό- 2.
πται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου·
ἔδοξε κἀμοὶ, παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν 3.
ἀκριβῶς, καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεό-
φιλε,
ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν 4.
ἀσφάλειαν.

[Ἀρ-

I, 1. A. εἰς τὴν γέννησιν τοῦ προδρόμου, τῆς λειτουργίας, ἰουνίῳ κδ. ἐπειδήπερ πολλοί.

I, 1. ἐν ἡμῖν] ἐν — E. Cyrill. nominatim VI, a. 139. c.

3. κἀμοὶ] + *et ſpiritui ſancto.* E. Immo, *occidentali recenſioni.* Forte ex Act. 15, 28. Si ſpiritui ſancto id placuiſſet, graece id haberemus. Sed eiusmodi nugas recenſionis occidentalis, ſeu ſcurrilis, poſtea ſilentio praetermiſi.

4. ἐπιγνῷς] ἔχῃς. E. Diſerte Chryſ. VII, 6. c. Vulgatum urget Theophyl. 298. b.

ἀσφάλειαν] ὠφέλειαν. E.

B. 5. [Ἀρχή.] ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἡρώδου τοῦ
βασιλέως τῆς ἰουδαίας, ἱερεύς τις ὀνόματι
ζαχαρίας, ἐξ ἐφημερίας ἀβιά· καὶ ἡ γυνὴ
αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων ἀαρὼν, καὶ τὸ ὄνο-
μα αὐτῆς ἐλισάβετ.
6. ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ,
πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δι-
καιώμασι τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι.
7. καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἡ ἐλισάβετ
ἦν στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότες ἐν
ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν.

ἐγέ-

I, 5. B. σεπτεμβρίου κγ. ἡ σύλληψις τοῦ προδρόμου· τ. κ. ἐ. ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις.

5. ἡ γυνὴ κ. τ. λ.] γυνὴ αὐτοῦ — αὐτῆς ἐλιζάβεθ. — ἐναντίον τοῦ θεοῦ — ἄμεμπτοι. E. Cyrill. II, 166. c. Illo ergo auctore ſcribendum ἐλιζάβεθ. Bis enim ibi ita habet. vide mox.

γυνὴ αὐτοῦ] γυνὴ αὐτῷ. E. v. P.

6. ἐνώπιον] ἐναντίον E. Vulg. Cyrill. I, a. 628. d. ibidem eſt ἐλιζάβετ. Alibi tamen exhibet ἐλισάβετ, ut VI, a. 19. d. Griesb. ex Cyrill. II, 166. ſolum ἐναντίον laudavit. Si huius loci eſſet, poſſem ex iisdem Patribus contrarias Griesbachianis lectiones in locis innumerabilibus laudare, addita nota voluminis, partis, paginae et litterae. Qui enim ita Patres laudat, Orig. Chryſ. Cyr. Iren. is propoſitum habet in turbido, ut aiunt, piſcari. Nemini enim lectori in mentem venire poteſt, ut ſingula loca per quatuor, ſeptem ac tredecim volumina inveſtiget. Video a Griesb. laudari etiam Chryſoſtomum. Quem ſi legiſſet, potuiſſet eum in his ſex prioribus verſibus laudare VII, 6. c. 761. e. III, 765. XII, 32. IX, 4. a. 5. c. II, 361. 372. Quod autem eum ad verſ. 4. non lau-

davit,

ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει 8.
τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ,
κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας, ἔλαχε τοῦ 9.
θυμιάσαι, εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου·
καὶ πᾶν τὸ πλῆθος * ἦν τοῦ λαοῦ προσευ- 10.
χόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος.
ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος κυρίου, ἑστὼς ἐκ δε- 11.
ξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος·
καὶ ἐταράχθη ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος 12.
ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν.
εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος· μὴ φοβοῦ, 13.
ζαχαρία· διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου· καὶ
ἡ γυνή σου ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ
καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰωάννην.
καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ 14.
πολλοὶ ἐπὶ τῇ γεννήσει αὐτοῦ χαρήσονται.

ἔσται

davit, id vero nullo modo excufari poteft. Propofitum enim habebat ex Patribus purgare, hoc eft, contaminare N. Teft. Refponderit Griesbachius: ex Wetftenii editione mutuatus fum ifta loca, ut reliquam omnem fupellectilem meam. Audio. Atqui Wetft. de Chryf. Prolegg. I, 72. dicit: editione ufus fum Savilii — poftea B. de Montf. In qua editione ergo quaerenda funt loca fingula?

8. ἔναντι] ἐναντίον. E.

9. κυρίου] θεοῦ. E.

10. τοῦ λαοῦ ἦν] ἦν τοῦ λαοῦ.

12. ἐταράχθη] ἐφοβήθη. E. v. P. Verf. 11. et 12. laudat Chryf. II, [illegible].

14. γεννήσει] γενέσει. E. Rectius quidem, fed contra Codd. Nec poft priorem edit. hoc inveni in Codd. Vul-

15. ἔσαι γὰρ μέγας ἐνώπιον * κυρίου, καὶ οἶνον
καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ, καὶ πνεύματος ἁγίου
πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ,
16. καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐπιςρέψει ἐπὶ
κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν,
17. καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν
πνεύματι καὶ δυνάμει * ἡλιοῦ, ἐπιςρέψαι
καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς
ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν
κατεσκευασμένον.
18. καὶ εἶπε ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον· κατὰ
τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύ-
της, καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς
ἡμέραις αὐτῆς.
19. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος, εἶπεν αὐτῷ· ἐγώ
εἰμι γαβριὴλ ὁ παρεςηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ·
καὶ ἀπεςάλην λαλῆσαι πρός σε, καὶ εὐαγ-
γελίσασθαί σοι ταῦτα.

καὶ

Vulgatum Cyrill. V, d. 87. b. nominatim. Sed γε-νέσει nominatim VI, b. 330. e. Alterum locum laudavit, alterum neglexit Wetst. Igitur etiam Griesb. Sic et v. 6. Quid ergo ex Cyrillo efficitur? — Nihil.

15. τοῦ κυρίου] τοῦ —

16. ἐπὶ] πρός. E. Cyrill. VI, b. 330. vulgatum nominatim. Sed ibid. τὸν θεὸν αὐτοῦ. At V, d. 87. b. αὐτῶν.

17. προελεύσεται] προπορεύσεται. E. Utrumque Cyrill. VI, a. 20. b. ibid. ἠλιοῦ.

ἡλίου] ἡλιοῦ t ἡλιού. Sic et Codd. quos post priorem edit. adhibui. Ita inveni etiam in Codd. τῶν e.

18. Haec et proxima laudat Damasc. II, 452.

καὶ ἰδού, ἔσῃ σιωπῶν, καὶ μὴ δυνάμενος λα- 20.
λῆσαι, ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα· ἀνθ'
ὧν οὐκ ἐπίϛευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες
πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν.
καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν ζαχαρίαν· καὶ 21.
ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ
ναῷ.
ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἠδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς· καὶ 22.
ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ·
καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενε
κωφός.
καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς 23.
λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον
αὐτοῦ.
μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας [Ἀρχή.] συνέ- 24. Γ.
λαβεν ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περι-
έκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα·
ὅτι οὕτω μοι πεποίηκεν ὁ κύριος ἐν ἡμέραις 25.
αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός μου ἐν ἀν-
θρώποις. [Τέλος. Ὑπέρβα.]

Τέλος τῆς συλλήψεως. Ὑπέρβα εἰς τὸ γενέσιον τοῦ προδρόμου.

I, 24. Γ. τῆς λειτουργίας, μαρτίῳ κε. ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου· ἐ. τ. ἡ. ἐ. συνέλαβεν ἐλισάβετ ἡ γυνὴ ζαχαρίου.

20. πληρωθήσονται] πλησθήσονται. E. Ut Orig. h. l. haec confudit, ita et verſ. 15. v. P.

24. μετὰ — ἡμέρας] ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις. E. Griesb. in ſecunda edit. adſcripſit: *evangelijiaria.* Scilicet ex mea priore edit. Aethiops ἐν τῇ συλλήψει adſtabat. Ergo diem memoravit. Horae tamen oblitus fuerat.

26. ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος
γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς γαλι-
λαίας, ᾗ ὄνομα ναζαρὲτ,
27. πρὸς παρθένον μεμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα
ἰωσὴφ, ἐξ οἴκου * δαυίδ· καὶ τὸ ὄνομα τῆς
παρθένου, μαριάμ·
28. καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὴν, εἶπε·
χαῖρε κεχαριτωμένη· ὁ κύριος μετὰ σοῦ· εὐλο-
γημένη σὺ ἐν γυναιξίν.
29. ἡ δὲ ἰδοῦσα διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ·
καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς
οὗτος.
30. καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· μὴ φοβοῦ, μα-
ριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ.
31. καὶ ἰδοὺ, συλλήψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἱὸν,
καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰησοῦν.
32. οὗτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσε-
ται· καὶ δώσει αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρό-
νον * δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ·
33. καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον ἰακὼβ εἰς τοὺς
αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται
τέλος.

εἶπε

26. τῆς γαλ. — ναζαρὲτ] γαλιλαίαν. E. Cod. D. Ex regione ergo urbem fecit.

27. οἴκου] + καὶ πατριᾶς. E. v. P. Chryf. VII, 25 bis et 26 bis addit, et πατριὰν explicat συγγένειαν.

29. ἰδοῦσα] — E. Nullus bonus Cod. hic varietatem habet.

εἶπε δὲ μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον· πῶς ἔσται 34.
* μοι τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω;
καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· πνεῦ- 35.
μα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σὲ, καὶ δύναμις
ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον
ἅγιον, κληθήσεται υἱὸς θεοῦ.
καὶ ἰδοὺ, ἐλισάβετ ἡ συγγενής σου, καὶ αὐ- 36.
τὴ συνειληφυῖα υἱὸν ἐν * γήρει αὐτῆς· καὶ
οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ, τῇ καλουμένῃ
στείρᾳ·
ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ θεῷ πᾶν ῥῆμα. 37.
εἶπε δὲ μαριάμ· ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου· γένοιτό 38.
μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου· καὶ ἀπῆλθεν ἀπ'
αὐτῆς ὁ ἄγγελος. [Τέλος.]

Τέλος τοῦ εὐαγγελίου.

[Ἀρ-

34. ἔσται] + μοι. v. P. Cyrill. V, d. 48. c. ex Athanaſio: πῶς τοῦτο ἔσται. Sed πῶς ἔσται μοι τοῦτο ib. 88. a. et VI, a. 227. b.

35. γεννώμενον] + ἐκ σοῦ. E. v. P. Alii videntur hoc ex ſcholiis aſſumſiſſe, alii contra haereticos pia fraude interpoſuiſſe. v. Wetſt. Contra haereticos disputat etiam Theophyl. ad Gal. 4, 4. ex quo loco fortaſſe iſtud ἐκ huc translatum eſt. Sed Theophyl. ipſe ad h. l. p. 881. vulgatum exhibet, haereticorum immemor. v. Euth. II, 224. Cyrillus vel maxime orthodoxus aliquoties habet vulgatum VI, a. 162. e. 227. c. V, b. 383. c. V, d. 48. c. 88. a. II, 748. b. nec ullibi aliter apud hunc reperi.

36. γῆρα] γήρει. Ita quoque in Codd. τῶν ο. reperi. Geneſ. 21, 7. atque ita editum Pſ. 91, 14. Sicut eſt οὖδας et οὖδος, ita γῆρας et γῆρος, γήρεος, γήρεϊ, γήρει.

Δ. 39. [Ἀρχή.] ἀναστᾶσα δὲ μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐπορεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς, εἰς πόλιν ἰούδα,

40. καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον ζαχαρίου, καὶ ἠσπάσατο τὴν ἐλισάβετ·

41. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἡ ἐλισάβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς μαρίας, ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ ἐλισάβετ,

42. καὶ ἀνεφώνησε φωνῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξὶ, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου.

καὶ

I, 39. Δ. σαββάτῳ ε. τῶν νηστειῶν καὶ σεπτεμβρίου η. καὶ νοεμβρίου κα. τὰ εἰσόδια, εἰς τὴν λειτουργίαν. τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τοὺς ὄρθρους τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τῶν ἑορτῶν. Ἐν ἄλλῳ· δεῖ γινώσκειν, ὅτι ἀναγινώσκεται τὸ παρὸν εὐαγγέλιον ἐν τοῖς ναοῖς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς καταθέσεως τῆς τιμίας ἐσθῆτος, εἰς τὴν ἀκάθιστον, καὶ εἰς τὰς λοιπὰς ἑορτὰς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου. Ἐν ἄλλῳ· εἰς τὰς ἑορτὰς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου, τοῦ ὄρθρου· ἐ. τ. ἡ. ἐ. ἀναστᾶσα.

41. ἐσκίρτησε] + ἐν ἀγαλλιάσει. E. v. P. Poſtea id in uno Theophyl. Cod. Aug. 11. reperi. Verſum 41 — 43. recitat Cyrill V, d. 88. b. ſine iſta appendice. Orig. IV, 38. e. hunc et verſ. 44. coniunxit. Ergo ἐν ἀγαλλ. habet.

κοιλίᾳ] Recte in ſecunda edit. Griesb. omiſit elegantem interpretationem ſuam, qua ἡ explicaverat per τῆς. Inauditum id mihi fuerat.

42. ἀνεφώνησε] ἀνεβόησε. E. In ſolo Aug. 11. id poſtea reperi. Nihil mutat Cyrill. l. l.

φωνῇ] κραυγῇ. E. v. P. ad verſ. 41. 42.

καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ 43.
κυρίου μου πρός με;
ἰδοὺ γάρ, ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ 44.
σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησε * τὸ βρέφος
ἐν ἀγαλλιάσει ἐν τῇ κοιλίᾳ μου.
καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα, ὅτι ἔσται τελείω- 45.
σις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου.
καὶ εἶπε μαριάμ· μεγαλύνει ἡ ψυχή μου 46.
τὸν κύριον,
καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ 47.
τῷ σωτῆρί μου·
ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δού- 48.
λης αὐτοῦ. ἰδοὺ γάρ, ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦ-
σί με πᾶσαι αἱ γενεαί·
ὅτι ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατός, καὶ 49.
Ὑπέρβα τῆς θεοτόκου. ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ. [Ὑπέρβα.]
καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς + γενεὰν καὶ γενεὰν 50.
τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.

ἐποί-

44. ἐσκίρτ. ἐν ἀγαλλ. τὸ βρέφος] ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν ἀγαλλιάσει. v. P. Ita ii etiam, quos postea consului Codd. sed Orig. II, 496. a. vulgato ordine. v. ibid. 620. f.

46. μαριὰμ] *Elisabet.* E. v. P. Recens. occid. Orig. III, 940. a. col. 1. *Non ignoramus, quod secundum alios codices et haec verba Elizabet vaticinetur.* Qualis codex, talis latinitas!

47. σωτῆρι] σωτηρίῳ. E. Vulgatum etiam Cyrill. V, b. 401. a.

50. γενεὰς γενεῶν] γενεὰν καὶ γενεάν.

51. ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ· διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν·

52. καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων, καὶ ὕψωσε ταπεινούς·

53. πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλε κενούς·

54. ἀντελάβετο ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους,

55. καθὼς ἐλάλησε πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα.

56. ["Αρξου.] ἔμεινε δὲ μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡσεὶ μῆνας τρεῖς· καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. [Τέλος.] — Ἄρξου τῆς θεοτόκου. Τέλος τῆς θεοτόκου.

57. ["Αρξου.] τῇ δὲ ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτὴν, καὶ ἐγέννησεν υἱόν. — Ἄρξου τοῦ γενεσίου τοῦ προδρόμου.

58. καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς, ὅτι ἐμεγάλυνε κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς· καὶ συνέχαιρον αὐτῇ.

59. καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον· καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ζαχαρίαν.

60. καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ, εἶπεν οὐχί· ἀλλὰ κληθήσεται ἰωάννης.

61. καὶ εἶπον πρὸς αὐτήν· ὅτι οὐδείς ἐστιν ἐν τῇ συγγενείᾳ σου, ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ·

ἐνέ-

55. εἰς τὸν αἰῶνα] ἕως αἰῶνος. D. v. P.

61. ἐν τῇ συγγενείᾳ] ἐκ τῆς συγγενείας. E. Hoc nec postea inveni in Codd.

ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ τί ἂν θέλοι 62.
καλεῖσθαι αὐτόν.
καὶ αἰτήσας πινακίδιον, ἔγραψε λέγων· ἰωάν- 63.
νης ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἐθαύμασαν
πάντες.
ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα 64.
καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν
τὸν θεόν.
καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοι- 65.
κοῦντας αὐτούς· καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς
ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα
ταῦτα·
καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρ- 66.
δίᾳ αὐτῶν, λέγοντες· τί ἄρα τὸ παιδίον
τοῦτο ἔσται; καὶ χεὶρ κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.
καὶ ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύ- 67.
ματος ἁγίου, καὶ προεφήτευσε, λέγων·
εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ ἰσραὴλ, ὅτι 68.
ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῷ λαῷ
Ὑπέρβα εἰς τὸ γενέσιον τοῦ προδρόμου. αὐτοῦ, [Ὑπέρβα.]
καὶ ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν τῷ οἴκῳ * 69.
δαυὶδ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ·

καθὼς

63. ἐστὶ] ἔσται. E.

64. καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ] + ἐλύθη t ἠθρώθη t καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ. (ex Marc. 7, 35. t — E. Scilicet ἀνεῴχθη offenſioni erat.

65. πάντα] — E.

69. τῷ οἴκῳ] τῷ — E. Ab verſ. 68 — 75. τῆς ζωῆς ἡμῶν laudat Cyrill. II, 352. omiſſo τῷ.

70. καθὼς ἐλάλησε διὰ ϛόματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ᾽ αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ,
71. σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς·
72. ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ·
73. ὅρκον, ὃν ὤμοσε πρὸς ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν τοῦ δοῦναι ἡμῖν·
74. ἀφόβως ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν ῥυσθέντας λατρεύειν αὐτῷ
75. ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν.
76. [Ἄρξου.] καὶ σὺ παιδίον, προφήτης ὑψίϛου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου κυρίου, ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ, [Ὑπέρβα.] Ἄρξου τοῦ γενεσίου τοῦ προδρόμου. Ὑπέρβα εἰς τὸ γενέσιον τοῦ προδρόμου.

73. ὅρκον ὃν] ὅρκου οὗ. E. v. P. Etiam edit. Venet. Theophyl. habet. Sic et Cod. Theophyl. Aug. 11. Sed alter 10. ſervat vulgatum. In nullo alio varietatem inveni. Cyrill. l. l. nihil mutat. ὅρκον varie defendi poteſt. mihi nunc ſatis eſt, id defendi a Codd.

74. ἡμῶν] — E. Unus Theophyl. Mosq. omittit, habent Auguſtani.

75. τῆς ζωῆς] — E. Solus Aug. 10. omittit. Ergo repugnat Mosq. m. et Aug. 11.

76. πρὸ προσώπου] ἐνώπιον. E. Orig. v. P. Nihil mutat Cyrill. II, 505. e. nec V, a. 100. c. ubi tamen eſt: ἑτοιμάσαι αὐτῷ λαὸν κατεσκευασμένον. nec 759. d. ſed ἑτοιμάσαι λαὸν αὐτῷ. nec V, d. 87. c. ubi ſervat, ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ. Sic et VI, b. 331. a. Quid vero ex his efficitur? Scilicet id, quod alibi dixi: ſanctos Patres in pleriſque locis ſimiles eſſe

τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ, 77.
ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν·
διὰ σπλάγχνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς 78.
ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους·
ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου 79.
καθημένοις, τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας
ἡμῶν εἰς ὁδὸν. εἰρήνης.

Ἀρχὴ τοῦ γενεσίου τοῦ προδρόμου.

[Ἀρχου.] τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε καὶ ἐκρα- 80.
ταιοῦτο πνεύματι· καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις
ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν
ἰσραήλ. [Τέλος.]

Τέλος τοῦ γενεσίου τοῦ προδρόμου.

A. περὶ τῆς ἀπογραφῆς.

Ἐγένετο δὲ [Ἀρχή.] ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεί- II, 1. E.
ναις, ἐξῆλθε δόγμα παρὰ καίσαρος αὐγού-
στου, ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.
αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγεμο- 2.
νεύοντος τῆς συρίας κυρηνίου.
καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκα- 3.
στος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.

ἀνέβη

II, 1. E. τῇ παραμονῇ τῆς χριστοῦ γεννήσεως· καὶ δεκεμβρίου κδ. τῆς ἁγίας εὐγενίας· ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθε δόγμα.

in his homiliis nostris in recitanda interpretatione germanica Lutheri. Hoc autem ego affirmo, qui Patres legi, non qui eorum indices perlustravi.

77. αὐτῶν] — ἡμῶν. E.

80. ταῖς ἐρήμοις] τοῖς ἐρήμοις. E. Ab τὰ ἔρημα. Graece.

ἀναδείξεως] obiter hoc optime interpretatur Euth. II, 301. nota 1.

4. ἀνέβη δὲ καὶ ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας, ἐκ
πόλεως ναζαρὲτ, εἰς τὴν ἰουδαίαν, εἰς πόλιν
δαυὶδ, ἥτις καλεῖται βηθλεὲμ, διὰ τὸ εἶναι
αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς * δαυὶδ,
5. ἀπογράψασθαι σὺν μαριὰμ τῇ μεμνηστευμέ-
νῃ αὐτῷ γυναικὶ, οὔσῃ ἐγκύῳ.
6. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπλή- B. ι.
σθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν.
7. καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον,
καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν, καὶ ἀνέκλινεν αὐ-
τὸν ἐν τῇ φάτνῃ· διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος
ἐν τῷ καταλύματι.

B. περὶ τῶν ἀγραυλούντων ποιμένων.

8. καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ, Γ. ι.
ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς
τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν.
9. καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ
δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς· καὶ ἐφο-
βήθησαν φόβον μέγαν.
10. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος· μὴ φοβεῖσθε·
ἰδοὺ γὰρ, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγά-
λην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ·
11. ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτὴρ, ὅς ἐστι χρι-
στὸς κύριος, ἐν πόλει δαυίδ.
12. καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον· εὑρήσετε βρέφος
ἐσπαργανωμένον, κείμενον ἐν * φάτνῃ.

καὶ

II, 7. ἐν τῇ] τῇ — E. Servat Cyrill. V, a. 115. e.
9. φόβον μέγαν] σφόδρα. E.
11. σωτὴρ] + κύριος. E. Orig. II, 616. f.
12. ἐν τῇ] τῇ —

καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆ- 13.
θος στρατιᾶς οὐρανίου αἰνούντων τὸν θεὸν
καὶ λεγόντων·
δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν 14.
ἀνθρώποις εὐδοκία.
καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν 15.
οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποι-
μένες εἶπον πρὸς ἀλλήλους· διέλθωμεν δὴ
ἕως βηθλεὲμ, καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ
γεγονὸς, ὃ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν.
καὶ ἦλθον σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦρον τήν τε 16.
μαριὰμ καὶ τὸν ἰωσὴφ, καὶ τὸ βρέφος κεί-
μενον ἐν τῇ φάτνῃ.
ἰδόντες δὲ διεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ 17.
λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου.
καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ 18.
τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς
αὐτούς.
ἡ δὲ μαριὰμ πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα 19.
ταῦτα, συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.
Τέλος ἔν τισι τῆς παραμονῆς. [Τέλος.]
καὶ [Ἀρχή.] * ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες, δο- 20. 5.
ξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν

οἷς

II, 20. 5. ἰαννουαρίῳ α. ἡ κατὰ σάρκα περιτομὴ τοῦ κυρίου, καὶ τοῦ ἁγίου βασιλείου· τ. κ. ἐ. ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες.

14. εὐδοκία] εὐδοκίας. E. Quadraginta loca ex Patribus Graecis pro lect. vulg. laudare possim. Sufficit Orig. I, 374. d. II, 714. b.

20. ὑπέστρεψαν] ἐπέστρεψαν. Illud est ex errore typogr. edit. Steph. 1550. p. 102.

εἰς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς
αὐτούς. [Τέλος.] Τέλος τῆς παραμονῆς.
21. καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περι-
τεμεῖν * αὐτὸν, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ
ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ
συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ. [Ὑπέρθα.] Ὑπέρθα εἰς τὸ τῆς περιτομῆς.
22. καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισ-
Z. μοῦ αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον μωυσέως, [Ἀρ-
χή.] ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς ἱεροσόλυμα, παρα-
στῆσαι τῷ κυρίῳ,
23. καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου· ὅτι πᾶν
ἄρσεν διανοῖγον μήτραν, ἅγιον τῷ κυρίῳ κλη-
θήσεται·
24. καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν, κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν
νόμῳ κυρίου, ζεῦγος τρυγόνων ἢ δύο νεοσσοὺς
περιστερῶν.

Γ. περὶ τοῦ συμεών.

H. 25. καὶ ἰδοὺ, [Ἀρχή.] ἦν ἄνθρωπος ἐν ἱερουσα-
λὴμ ᾧ ὄνομα συμεών· καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος
δίκαιος

II, 22. Z. Φεβρουαρίῳ β. εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς ὑπαπαντῆς· [nimirum, τοῦ χριστοῦ, τοῦ κυρίου. ἐν ἄλλῳ· τοῦ δικαίου συμεών.] τ. κ. ε. ἀνήγαγον οἱ γονεῖς τὸ παιδίον ἰησοῦν εἰς ἱεροσόλυμα παραστῆσαι.

II, 25. H. Φεβρουαρίῳ γ. τοῦ δικαίου συμεὼν καὶ εἰς τὸν ὄρθρον τῆς ὑπαπαντῆς· τ. κ. ε. ἦν ἄνθρωπος.

21. ἐπλήσθησαν] + αἱ. E. αἱ additum, quod illi dies definiti erant lege Mosaica.

τὸ παιδίον] αὐτόν.

22. αὐτῶν] αὐτοῦ. E. Miror, cur non potius correxerint αὐτῆς, ut de sola matre id acciperetur.

δίκαιος καὶ εὐλαβὴς, προσδεχόμενος παρά-
κλησιν τοῦ ἰσραήλ· καὶ πνεῦμα * ἦν ἅγιον
ἐπ' αὐτόν.
καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύ- 26.
ματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ
ἴδῃ τὸν χριστὸν κυρίου.
καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ 27.
ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον
ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμέ-
νον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ,
καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας 28.
αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησε τὸν θεὸν, καὶ εἶπε·
νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ 29.
τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ·
ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, 30.
ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν 31.
λαῶν·
Φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαοῦ 32.
σου ἰσραήλ. [Τέλος.]
καὶ ἦν ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζον- 33.
τες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ.
καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς συμεὼν, καὶ εἶπε πρὸς 34.
μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· ἰδοὺ, οὗτος κεῖται
εἰς

Τέλος τοῦ ὄρθρου καὶ τοῦ ἁγίου.

25. εὐλαβὴς] εὐσεβής. E. εὐλαβὴς in N. Test. est εὐσε-βής. Notum hoc.
ἅγιον ἦν] ἦν ἅγιον.
33. ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ] (ἰωσὴφ) ὁ πατὴρ (αὐτοῦ) καὶ ἡ μήτηρ (αὐτοῦ) F. Similis corruptio Latinistarum est verf. 43.
34. Hunc et proximum verfum tractat Bafil. M. III, 399. d. feqq. Aliquoties etiam hos verfus habet Cyrill.

εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ
ἰσραὴλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον.
35. καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομ-
φαία· ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν
καρδιῶν διαλογισμοί.

Δ. περὶ ἄννης τῆς προφήτιδος.

36. καὶ ἦν ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ φανουὴλ,
ἐκ φυλῆς ἀσήρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέ-
ραις πολλαῖς, ζήσασα ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ
ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς·
37. καὶ * αὐτὴ χήρα ὡς ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσά-
ρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστείαις
καὶ δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν·
38. καὶ αὕτη αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ἀνθωμολο-
γεῖτο τῷ κυρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶ-
σι τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν ἐν ἱερουσα-
λήμ. [Τέλος.] Τέλος τοῦ ἁγίου.
39. καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νό-
μον κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν γαλιλαίαν,
εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν ναζαρέτ.

[Ἀρ-

ἀνάστασιν] + νεκρῶν. E. Cyrill. IV, 506. a. ſed 1065. b. vulgatum. Etiam alibi.

πολλῶν] + ἐθνῶν τῶν. E. Orig. IV, 396. c.

37. καὶ αὕτη] καὶ αὐτή. Sic et in aliis Codd. poſtea reperi.

ὡς] — t ἕως. E. Nullus bonus Cod. hic varietatem habet. Iſtud ex vulgatae, *usque*. Videtur ergo poſt annum aetatis 84. iterum coniugium iniiſſe. Multa eiusmodi Origenes et Latiniſtae ex traditione didicerunt.

39. αὐτῶν] ἑαυτῶν. A.

ναζαρὲτ] Alii Codd. ναζαρὲθ et hic et alibi.

Ἄρξου τῆς περιτομῆς.

Τέλος τῆς ὑπαπαντῆς.

[Ἄρξου.] τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε καὶ ἐκρα- 40.
ταιοῦτο πνεύματι, πληρούμενον σοφίας· καὶ
χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό. [Τέλος.]
καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς 41.
ἱερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα·
καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβάντων 42.
αὐτῶν εἰς ἱεροσόλυμα κατὰ τὸ ἔθος τῆς
ἑορτῆς,
καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑπο- 43.
στρέφειν αὐτοὺς, ὑπέμεινεν ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν
ἱερουσαλήμ· καὶ οὐκ ἔγνω ἰωσὴφ καὶ ἡ μή-
τηρ αὐτοῦ.
νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι, ἦλ- 44.
θον ἡμέρας ὁδὸν, καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς
συγγενέσι καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς·
καὶ μὴ εὑρόντες αὐτὸν, ὑπέστρεψαν εἰς ἱερου- 45.
σαλὴμ, ζητοῦντες αὐτόν.
καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας τρεῖς, εὗρον αὐτὸν 46.
ἐν τῷ ἱερῷ, καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδα-
σκάλων. καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ ἐπερω-
τῶντα αὐτούς.

ἐξί-

40. πνεύματι] — E. Habet Cyrill. V, d. 138. d. sed in fine αὐτῷ. Pro illa lectione in partes vocatur etiam Orig. interpres Latinus III, 953 qui ex addito et omisso πνεύματι (1, 80.) et σοφίᾳ discrimen notat inter Christum et Ioannem. Est ergo haec homiletica lectio.
ἐπ' αὐτὸ] ἐπ' αὐτῷ. Id postea etiam in aliis inveni. Etiam apud Birch. v. P.

43. ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ] οἱ γονεῖς αὐτοῦ. E.

44. καὶ ἐν τοῖς] ἐν — E.

47. ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ, ἐπὶ Δ. β.
τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ·
48. καὶ ἰδόντες αὐτὸν, ἐξεπλάγησαν· καὶ πρὸς Ε. ι.
αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπε· τέκνον, τί ἐποί-
ησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου κἀγὼ
ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε.
49. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· τί ὅτι ἐζητεῖτέ με;
οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ
εἶναί με;
50. καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν
αὐτοῖς.
51. καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς να-
ζαρέτ· καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς· καὶ ἡ
μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα
ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.
52. καὶ ἰησοῦς προέκοπτε σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ, καὶ Τέλος τοῦ
χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις. [Τέλος.] ἁγίου καὶ
τῆς περιτο-
μῆς.

Ε. περὶ τοῦ γενομένου ῥήματος πρὸς ἰωάννην.

Θ. III, 1. [Ἀρχή] Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς Ξ. γ.
ἡγεμονίας τιβερίου καίσαρος, ἡγεμονεύοντος
πον-

III, 1. Θ. τῇ παραμονῇ τῶν φώτων, εἰς τὴν λειτουργίαν· ἐν ἔτει πεντεκαιδεκάτῳ.

52. προέκοπτε] + ἐν. E. Cyrill. IV, 96. c. nominatim, altero loco. Nam typotheta bis numeros posuit 96. 97. Sed alibi vulg. V, a. 248. Sed et, ἡλικίᾳ καὶ σοφίᾳ VI, a. 84. 86. 88. 234. V; d. 138. Ita quoque ordinat Orig. III, 129. e. Sed 214. d. ἐν τῇ σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ. Ista, ἡλικίᾳ καὶ σοφίᾳ valde sunt probabilia. Sed obstant Codices.

III, 1. ἡγεμονεύοντος] ἐπιτροπεύοντος. E. Latini, *procurante*. Sed difficile erat uno vocabulo reddere

τὸ

ποντίου πιλάτου τῆς ἰουδαίας, καὶ τετραρ-
χοῦντος τῆς γαλιλαίας ἡρώδου, φιλίππου δὲ
τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς ἰτου-
ραίας καὶ τραχωνίτιδος χώρας, καὶ λυσα-
νίου τῆς ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος,

* ἐπὶ * ἀρχιερέως ἄννα καὶ καϊάφα, ἐγένε- 2.
το ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ ἰωάννην τὸν * ζαχαρίου υἱὸν
ἐν τῇ ἐρήμῳ.

Ζ. α. καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ ἰορ- 3.
δάνου, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν·

ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων ἡσαΐου τοῦ 4.
προφήτου, λέγοντος· Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ
ἐρήμῳ, ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας
ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται, καὶ πᾶν ὄρος 5.
καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται· καὶ ἔσται τὰ
σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν, καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς
λείας·

καὶ

τὸ ἡγεμονεύοντος. Proprie erat ἐπίτροπος, non ἡγε-μών. Saepius tamen de praeſide et procuratore occurit ἡγεμών.

2. ἐπ' ἀρχιερέων] ἐπὶ ἀρχιερέως.
τὸν τοῦ] τοῦ —

3. τὴν περίχωρον] τὴν — E. Laudat et explicat hunc locum Chryſ. VII, 140. 141.

4. λέγοντος] — E. v. P. Lucam potius, quam Matth. 3, 3. reſpicere videtur Cyrill. II, 681. ubi eſt, τρίβους τοῦ θεοῦ ἡμῶν et ἡ τραχεῖα.
ὁδὸν] + τοῦ. E. Hoc nec Mosq. nec Augg. Codd. Theophyl. addunt. v. P.

6. καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ
θεοῦ.

7. ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτι- H. ε.
σθῆναι ὑπ᾽ αὐτοῦ· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς
ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης
ὀργῆς;

8. ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας·
καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· πατέρα
ἔχομεν τὸν ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι
δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι
τέκνα τῷ ἀβραάμ.

9. ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δέν-
δρων κεῖται. πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρ-
πὸν καλὸν, ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλ-
λεται.

5. περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν ἰωάννην.

10. καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι, λέγοντες· τί Θ.
οὖν ποιήσομεν;

11. ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς· ὁ ἔχων δύο χι-
τῶνας, μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι· καὶ ὁ ἔχων
βρώματα, ὁμοίως ποιείτω.

12. ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι, καὶ
εἶπον πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε, τί ποιήσομεν;

ὁ

6. θεοῦ] + ἡμῶν. E. Orig. II, 638. f. Vulgatum Cyrill. VI, a. 151. 258.

8. ἐν ἑαυτοῖς] — E. Habet Orig. III, 145. e. Matthaeum et Luc. ſimul notat IV, 272. d.

10. ποιήσομεν] ποιήσωμεν. D. Sic et verſ. 12. et 14.

12. βαπτισθῆναι] + ὑπ᾽ αὐτοῦ. E.

ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· μηδὲν πλέον παρὰ τὸ 13.
διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε.
ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι, λέγον- 14.
τες· καὶ ἡμεῖς τί ποιήσομεν; καὶ εἶπε πρὸς
αὐτούς· μηδένα διασείσητε, μηδὲ συκοφαντή-
σητε· καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν.
προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομέ- 15.
νων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ
ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ χριστὸς,
Ι. α. ἀπεκρίνατο ὁ ἰωάννης, ἅπασι λέγων· ἐγὼ 16.
μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυ-
ρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν
ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς
βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί.
ΙΑ. ε. οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακα- 17.
θαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ· καὶ συνάξει τὸν
σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον
κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.
πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγ- 18.
Τέλος τῆς παραμονῆς. γελίζετο τὸν λαόν. [Τέλος.]
ΙΒ. β. [Ἀρχή.] ὁ δὲ ἡρώδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχό- 19. I.
μενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς *
τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν
ἐποίησε πονηρῶν ὁ ἡρώδης,

προσ-

III, 19. I. τῇ β. τῆς α. ἑβδ. τοῦ νέου ἔτους. [ἐν ἄλλῳ· ἰαννουαρίου ς. τῶν ἁγίων θεοφανίων, εἰς τὸν ὄρθρον.] τ. κ. ἑ. [ἡρ. ὁ τετρ. ἐλεγχ.] ἐλεγχόμενος ἡρώδης ὁ τετράρχης ὑπὸ [τοῦ] ἰωάννου περί.

19. γυναικὸς φιλίππου] φιλίππου —

20. προσέθηκε καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσι, καὶ κατέ-
κλεισε τὸν ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.
21. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν ΙΓ. α.
λαὸν, καὶ ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευ-
χομένου, ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανὸν,
22. καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ
εἴδει, ὡσεὶ περιστερὰν, ἐπ' αὐτόν· καὶ φωνὴν ἐξ
οὐρανοῦ γενέσθαι, λέγουσαν· σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ
ἀγαπητὸς, ἐν σοὶ ηὐδόκησα. [Τέλος.] Τέλος τῆς ε.
ΙΑ. 23. καὶ αὐτὸς [Ἀρχή.] ἦν ὁ ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν ΙΔ. γ.
τριάκοντα ἀρχόμενος, ὢν, ὡς ἐνομίζετο, υἱὸς
ἰωσὴφ, τοῦ ἠλὶ,
24. τοῦ ματθὰτ, τοῦ λευὶ, τοῦ μελχὶ, τοῦ ἰαν-
να, τοῦ ἰωσὴφ,
25. τοῦ ματταθίου, τοῦ ἀμὼς, τοῦ ναοὺμ, τοῦ
ἐσλὶ, τοῦ ναγγαὶ,

τοῦ

III, 23. ΙΑ. τῇ γ. τῆς α. ἑβδ. τ. κ. ἑ. ἦν ὁ ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν.

20. τῇ φυλακῇ] τῇ — E.

22. σωματικῷ εἴδει] σωματικῶς ἐν εἴδει. E. Chryſ. II, 373. c. ἐν εἴδει, inquit, οὐκ ἐν σώματι. Sed hoc vulgatam lectionem defendit.

23. ἀρχόμενος] v. Euth. II, 301. Obiter laudat Orig. III, 406. e. ergo ὢν abeſt.

ὡς ἐνομίζετο] Ita plane Harpocrát. p. 34. in ἀφαρεύς. De genealogia apud Lucam et Matth. praeter alios disputat Cyrill. III, 554. Septuaginta ſeptem generationes ab Adamo ad Chriſtum apud Lucam inveniri, docet Baſil. M. III, 399. c. De die natali Chriſti v. Clem. Alex. 339. 340.

ἠλὶ] alii Codd. ἠλεί.

24. ματθὰτ] alii ματθάν. ex Matth. 1, 15.

25. ἐσλὶ] alii ἐσλεί.

τοῦ μαὰθ, τοῦ ματταθίου, τοῦ σεμεῒ, τοῦ 26.
ἰωσὴφ, τοῦ ἰούδα,
τοῦ ἰωαννᾶ, τοῦ ῥησὰ, τοῦ ζοροβάβελ, τοῦ 27.
σαλαθιὴλ, τοῦ νηρὶ,
τοῦ μελχὶ, τοῦ ἀδδὶ, τοῦ κωσὰμ, τοῦ ἐλμω- 28.
δὰμ, τοῦ ἢρ,
τοῦ ἰωσὴ, τοῦ ἐλιέζερ, τοῦ ἰωρεὶμ, τοῦ ματ- 29.
θὰτ, τοῦ λευῒ,
τοῦ συμεὼν, τοῦ ἰούδα, τοῦ ἰωσὴφ, τοῦ ἰωνὰν, 30.
τοῦ ἐλιακεὶμ,
τοῦ μελεᾶ, τοῦ μαϊνὰν, τοῦ ματταθὰ, τοῦ 31.
ναθὰν, τοῦ δαυὶδ,
τοῦ ἰεσσαὶ, τοῦ ὠβὴδ, τοῦ βοὸζ, τοῦ σαλ- 32.
μὼν, τοῦ ναασσὼν,
τοῦ ἀμιναδὰβ, τοῦ ἀρὰμ, τοῦ ἐσρὼμ, τοῦ 33.
φαρὲς, τοῦ ἰούδα,
τοῦ ἰακὼβ, τοῦ ἰσαὰκ, τοῦ ἀβραὰμ, τοῦ 34.
θάρα, τοῦ ναχὼρ,

τοῦ

26. σεμεῒ] alii σεμεΐ.

31. ναθὰν] alii νάθαν.

δαβὶδ] δαυίδ. Ita hic expreſſe Cod. Mosq. v. Plerumque ſigla ΔᾹΔ eſt in Codd. In recentioribus reperitur etiam δαβίδ.

33. τοῦ ἀρὰμ] + τοῦ ἰωράμ. Plures Codd. De hoc monent etiam ſcholia. Ita quoque poſt priorem edit. reperi in ſex Codd.

34. θάρα] alii θάῤῥα, ſed ſine iſtis ſignis διαιρέσεως, quae non niſi recentiſſimi Codd. habent. Deſunt adeo in plerisque Codd. Sec. XV. et XVI.

35. τοῦ * σεροὺχ, τοῦ ῥαγαῦ, τοῦ φαλὲκ, τοῦ * ἔβερ, τοῦ σαλὰ,

36. τοῦ καϊνὰν, τοῦ ἀρφαξὰδ, τοῦ σὴμ, τοῦ νῶε, τοῦ λάμεχ,

37. τοῦ μαθουσάλα, τοῦ ἐνὼχ, τοῦ ἰαρὲδ, τοῦ μαλελεὴλ, τοῦ καϊνὰν,

38. τοῦ ἐνὼς, τοῦ σὴθ, τοῦ ἀδὰμ, τοῦ θεοῦ.

Ζ. περὶ τοῦ πειρασμοῦ τοῦ σωτῆρος.

ΙΒ. IV, 1. Ἰησοῦς δὲ πνεύματος ἁγίου πλήρης [Ἀρχή.] ΙΕ. β.
ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ ἰορδάνου· καὶ ἤγετο ἐν
τῷ πνεύματι ἐις τὴν ἔρημον, [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.
2. ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ ΙΞ. ε.
διαβόλου. καὶ ὀυκ ἔφαγεν ὀυδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν, ὕστερον ἐπείνασε.

καὶ

IV, 1. ΙΒ. τῇ δ. τῆς α. ἑβδ. τ. κ. ἑ. ὑπέστρεψεν ὁ ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ ἰορδάνου.

35. ζαρούχ] σερούχ.

ἐβὴρ] ἔβερ.

37. ἰαρὲδ] alii ἰάρεδ. Lectione ecclef. ea, quae hanc genealogiam continet, carent etiam Evangeliaria Goth. et Aug. v. P.

38. ἀδὰμ] + τοῦ υἱοῦ. E. Cyrill. V, d. 63. e. diferte tradit, poft ἀδὰμ legi τοῦ θεοῦ.

IV, 1. ἐις τὴν ἔρημον] ἐν τῇ ἐρήμῳ. E. Cyrill. V, d. 156. d. πλήρης πνεύμ. ἁγ. — ἀπὸ ἰορδάνου — ἐις τὴν ἔρ. τεσσ. ἡμ. — ἐκείναις. v. P.

2. διαβόλου] σατανᾶ. E. Augg. Codd. Theophyl. vulgatum. v. P.

ὀυδὲν] ὀυδὲ ἔπιεν. E.

ὕστερον] — E. v. P.

καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ 3.
θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρ-
τος.
καὶ ἀπεκρίθη ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν, λέγων· γέ- 4.
γραπται· ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται
* ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι θεοῦ.
καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος 5.
ὑψηλὸν, ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας
τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου,
καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· σοὶ δώσω τὴν 6.
ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐ-
τῶν· ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ᾧ ἐὰν θέλω
δίδωμι αὐτήν.
σὺ * οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιον * ἐμοῦ, ἔσται 7.
σου * πᾶσα.
καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ, εἶπεν ὁ ἰησοῦς· ὕπαγε 8.
ὀπίσω μου σατανᾶ· γέγραπται· * προσκυνή-
σεις κύριον τὸν θεόν σου, καὶ αὐτῷ μόνῳ λα-
τρεύσεις.

καὶ

4. ὁ ἄνθρωπος] ὁ — Ex Matth. laudat Cyrill. II, 394. b. ergo addit: ἐκπορ. διὰ στόμ.

6. παραδέδοται] παραδέδονται. E. Cyrill. V, a. 15. d.

7. μου] ἐμοῦ.

ἔσται σου πάντα] ἔσται σου πᾶσα. A. ἔσται σοι πᾶσα. E. Cyrill. l. l. ἔσται σοι πάντα. Πάντα Matth. 4, 9.

8. ὕπαγε ὀπίσω μου σατανᾶ] — E. v. P. et Euth. ad Matth. 4, 10. Nullus ex iis, quos postea comparavi, omittit, cum tamen omnes mox omittant γὰρ et vers. 9. ὁ.

γέγραπται γὰρ] γὰρ —

9. καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔστη-
σεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ
εἶπεν αὐτῷ· εἰ * υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε
σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω·
10. γέγραπται γάρ· ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ
ἐντελεῖται περὶ σοῦ, τοῦ διαφυλάξαι σε·
11. καὶ * ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε προσ-
κόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.
12. καὶ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ὅτι
εἴρηται· οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου.
13. καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβο-
λος, ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.
14. καὶ ὑπέστρεψεν ὁ ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ ΙΠ. α.
πνεύματος εἰς τὴν γαλιλαίαν· καὶ φήμη
ἐξῆλθε καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐ-
τοῦ.
15. καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς
αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων. [Τέλος.] Τέλος τῆς δ.
ΙΓ. 16. καὶ [Ἀρχή.] ἦλθεν εἰς τὴν ναζαρὲτ, οὗ ἦν ΙΗ. α.
τεθραμ-

IV, 16. ΙΓ. τῇ ε. τῆς α. ἑβδ. καὶ τῇ α. σεπτεμβρίου, ἀρ-
χὴ τῆς ἰνδίκτου· τ. κ. ὁ. ἦλθεν [ἐπανῆλθεν] ὁ ἰησοῦς
εἰς.

9. εἰ ὁ] ὁ —

11. καὶ ὅτι] ὅτι —

13. πάντα πειρασμὸν] τὸν πειρασμόν. E. v. P. Vulgatum diserte habet Chryſ. VII, 172. ſed ἕως, loco ἄχρι.

14. ὁ ἰησοῦς] ὁ — D. Cyrill. V, a. 653. c. ἤγετο (loco ὑπέστρ.) ὁ ἰησοῦς.

16. ναζαρὲτ] ναζάρα Orig. IV, 161. e. nominatim. Pro more ſuo D. [illegible] enim habebat [illegible] et ter-

τεθραμμένος· καὶ ἐισῆλθε κατὰ τὸ ἐιωθὸς
ἀυτῷ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, ἐις τὴν
συναγωγὴν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι.
καὶ ἐπεδόθη ἀυτῷ βιβλίον ἡσαΐου τοῦ προ- 17.
φήτου καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον, ἑῦρε τὸν
τόπον ὁῦ ἦν γεγραμμένον·
πνεῦμα κυρίου ἐπ᾽ ἐμὲ, ὁῦ * ἕινεκεν ἔχρισέ 18.
με, * ἐυαγγελίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσαλκέ
με, ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρ-
δίαν, κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν, καὶ τυ-
φλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποσεῖλαι τεθραυσμένους
ἐν ἀφέσει·
κηρύξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν. 19.
καὶ πτύξας τὸ βιβλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέ- 20.
τῃ, ἐκάθισε· καὶ πάντων ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ
ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες ἀυτῷ.
ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς ἀυτούς· ὅτι σήμερον πε- 21.
πλήρωται ἡ γραφὴ ἅυτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν.

καὶ

quere nomina propria. Plerumque ei obfequitur Hieron.

τεθραμμένος] ἀνατεθραμμένος. E. Cyrill. IV, 132. c. ἦλθον et ἀνατεθρ. 477. d. ἦλθε et ἀνατεθρ. Homeliis dicitur de hominibus ἀνατεθρ.

17. ἀναπτύξας] ἀνοίξας. E. Est explicatio. Vulgatum repetunt etiam Codd. Mosqq. in fcholiis.

18. ἕνεκεν] ἕινεκεν.

ἐυαγγελίζεσθαι] ἐυαγγελίσασθαι.

ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν] — E. Servant omnes, quos poftea examinavi. Apud Birch. folus 1209. feu B. omittit.

τὴν καρδίαν] τῇ καρδίᾳ. E.

21. πεπλήρωται] Cyrill. VI, a. 227. d. ἐπληρώθη ἡ γρ. ἅυτη. 228. ἡ γρ. ἅυτη ἐπληρώθη.

ΙΔ. 22. καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ [Ἀρχή.] ΙΘ. α.
ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος,
τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ,
[Τέλος.] καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Τέλος τῆς ε.
ἰωσήφ;
ΙΔ. 23. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· [Ἀρχή.] πάντως Κ. ι.
ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· ἰατρὲ,
θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμε-
να ἐν τῇ καπερναοὺμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ
πατρίδι σου.
24. εἶπε δέ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς προφή- ΚΑ. α.
της δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ.
25. ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ΚΒ. ι.
ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις * ἠλιοῦ ἐν τῷ ἰσραὴλ,
ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆ-
νας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν
τὴν γῆν·

καὶ

IV, 22. ΙΔ. τῇ ς. τῆς α. ἑβδ. καὶ τοῦ ἁγίου προφήτου ἠλιοῦ· τ. κ. ἐ. ἐθαύμαζον οἱ ὄχλοι ἐπὶ τοῖς λόγοις.

IV, 23. ΙΔ. τῇ ς. τῆς α. ἑβδ. ἔν τισιν· ἐ. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· πάντως ἐρεῖτέ μοι. Ἄλλα δὲ ἄρχεται· ἐ. ὁ κ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν.

22. ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ] — E. Cyrill. IV, 155. a. et mox: ἀπὸ τοῦ στόμ.

24. Verſus 24 — 26. ἀμὴν — χήραν, in paucioribus Evangeliariis leguntur inter Matth. 16, 1 — 3. et Io. 6, 30 — 33. Index eſt: εἰς ἀνομβρίαν. Bengelius nihil de hoc monuit, cum tamen ita habeat Aug. 4. fol. 260.

πατρίδι αὐτοῦ] πατρίδι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. E. Orig. IV, 269. a. Ex Matthaeo interpolatum.

25. δὲ λέγω] δὲ — E.

ἠλίου] ἠλιοῦ permulti: ἠλιοὺ, pauciores. at ſupra.

καὶ πρὸς ὀυδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη ἠλίας ἐι 26.
μὴ ἐις σάρεπτα τῆς σιδῶνος, πρὸς γυναῖκα
χήραν.
καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ ἐλισσαίου τοῦ 27.
προφήτου ἐν τῷ ἰσραήλ· καὶ ὀυδεὶς αὐτῶν
ἐκαθαρίσθη, ἐι μὴ νεεμὰν ὁ σύρος.
καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συνα- 28.
γωγῇ, ἀκούοντες ταῦτα.
καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πό- 29.
λεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως * ὀφρύος τοῦ
ὄρους, ἐφ' ὃυ ἡ πόλις αὐτῶν ᾠκοδόμητο, ἐις
Τέλος ὅτι σι: τῆς ϛ. τὸ κατακρημνίσαι αὐτόν· [Τέλος.]
αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, ἐπορέ- 30.
Τέλος τῆς ϛ. καὶ τοῦ ἁγίου. υετο. [Τέλος.]

καὶ

26. σάρεπτα] Hoc vocabulum varie distortum a scribis Graecis, cum praesertim hic duo σσ concurrerent.

σιδῶνος] σιδωνίας. E. Scilicet, ut regionem notarent, cum Sidon sit urbis nomen. Sed illud etiam hoc notat. Origenes tanquam aranea excubat, ut insidietur illis nominibus propriis. Is ergo I, 422. f. ἐις σαρεπτὰ τῆς σιδωνίας, et interpres eius III, 971. a. b. c. in Sareptam Sidoniae — Sarepta Sidoniae — in Sareptis. Eadem varietas 3 Reg. 17, 9. Alii ex Orig. laudant etiam σάρεφθα. Ergo et hoc distorsit. Apud plures Patres Graecos certe, haud dubie Origenis auctoritate, ista mulier σαραφθία appellatur. Ita ipse Codd. auctoritate edidi in Gregorio Thessalonicensi p. 1. 2. edit. Mosq. 1776. 8.

27. ἐλισσαίου] Aliqui Codd. ἐλισαίου.

29. ἕως τῆς] τῆς —

ἐις τὸ] ὥστε. E. Ita Graeci.

ΙΕ. 31. καὶ [Ἀρχή.] κατῆλθεν εἰς καπερναοὺμ πό- ΚΓ. κ.
λιν τῆς γαλιλαίας· καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς
ἐν τοῖς σάββασι.
32. καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ὅτι ΚΔ. β.
ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ.

ΙΗ. περὶ τοῦ ἔχοντος πνεῦμα δαιμονίου.

33. καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦ- ΚΕ. κ.
μα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξε φω-
νῇ μεγάλῃ,
34. λέγων· ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοὶ ἰησοῦ ναζαρηνέ;
ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ· ὁ
ἅγιος τοῦ θεοῦ.
35. καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, λέγων· φιμώ-
θητι, καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. καὶ ῥίψαν αὐ-
τὸν τὸ δαιμόνιον εἰς * μέσον, ἐξῆλθεν ἀπ'
αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν.
36. καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας, καὶ συνε-
λάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· τίς ὁ λό-
γος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπι-
τάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασι, καὶ ἐξέρ- Τέλος τοῦ
χονται; [Τέλος.] σαββάτου.

καὶ

IV, 31. ΙΕ. σαββάτῳ α. τοῦ νέου ἔτους· τ. κ. ἐ. ἦλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς καπερναούμ.

31. καπερναοὺμ] ruſus [illegible] eſt cum ſuo καφαρναοὺμ Orig. Hieron. et Vat. 1209. v. P. Permulta nomina propria Origenes transformavit, partim propter ſuas etymologias, partim, ut allegorias ſuas inferre poſſet. Hoc, ni fallor, eſt fruſtra operam et oleum perdere.

35. ἐξ αὐτοῦ] ἀπ' αὐτοῦ. E.
εἰς τὸ] τὸ — Birch haud dubie τὸ, loco εἰς voluit ſcribere.

καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα 37.
τόπον τῆς περιχώρου.

Θ. περὶ τῆς πενθερᾶς πέτρου.

Κϛ. β. ἀναστὰς δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς [Ἀρχή.] εἰσῆλ- 38. 15.
θεν εἰς τὴν οἰκίαν σίμωνος· * πενθερὰ δὲ τοῦ
σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ· καὶ
ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς.
καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς, ἐπετίμησε τῷ πυ- 39.
ρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ
ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.

Ι. περὶ τῶν ἰαθέντων ἀπὸ ποικίλων νόσων.

δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου, πάντες ὅσοι εἶχον 40.
ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις, ἤγαγον αὐ-
τοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς
χεῖρας ἐπιθεὶς, ἐθεράπευσεν αὐτούς.
ΚΖ. κ. ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κρά- 41.
ζοντα καὶ λέγοντα· ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ
υἱὸς τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ
λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

γενο-

IV, 38. 15. τῇ β. τῆς β. ἑβδ. τ. κ. ε. [ἦλθεν] εἰσῆλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν.

37. καὶ ἐξεπορ. ad 38. συναγωγῆς] v. P. Deſunt iſta etiam in Evangeliario Goth. et Aug.

38. ἡ πενθερὰ δὲ] ἡ —. Rectius: ἡ δὲ πενθερά. Sed hoc modo Lucas.

40. δύνοντος] δύναντος t δύντος. E.
ἤγαγον] ἦγον t ἔφερον. E. Plerumque, ut dixi, duplex ſaltem corruptio. Veritas enim ſimplex, mendacium varium.

41. κράζοντα] κραυγάζοντα. D.
ὁ χριστὸς] — E.

42. γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι * ἐπεζήτουν αὐτὸν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ· καὶ κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ᾽ αὐτῶν. ΚΗ. κ.

43. ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· ὅτι καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ· ὅτι εἰς τοῦτο ἀπέσταλμαι.

44. καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῆς γαλιλαίας. [Τέλος.] Τέλος τῆς β.

V, 1. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ τοῦ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ αὐ- ΚΘ.
IZ τὸς ἦν [Ἀρχή.] ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην γεννησαρέτ·

2. καὶ εἶδε δύο πλοῖα ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἁλιεῖς ἀποβάντες ἀπ᾽ αὐτῶν, ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα.

3. ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων ὃ ἦν τοῦ σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους.

IA. περὶ

V, 1. IZ. κυριακῇ α. τ. κ. ἑ. ἑστὼς ὁ ἰησοῦς παρὰ τὴν λίμνην γεννησαρὲτ, εἶδε.

42. ἐζήτουν] ἐπεζήτουν.

44. τῆς γαλιλαίας] αὐτῶν t τῆς ἰουδαίας t τοῖς ἰουδαίοις. E. v. P.

V, 1. γεννησαρὲτ] γενησαρέτ. De hoc ſupra monitum.

2. ἀπέπλυναν] ἀπέπλυνον t ἔπλυναν. E. Dicendum erat, ἔπλυνον. Ἀποπλύνειν enim ἰδιωτικόν. Similiter, ἀπέλειχον. 16, 21.

ΙΔ. περὶ τῆς ἄγρας τῶν ἰχθύων.

Λ. θ. ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν σίμω- 4.
να· ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσα-
τε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν.

καὶ ἀποκριθεὶς ὁ σίμων, εἶπεν αὐτῷ· ἐπιστά- 5.
τα, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες, οὐδὲν
ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ
δίκτυον.

καὶ τοῦτο ποιήσαντες, συνέκλεισαν * πλῆ- 6.
θος ἰχθύων πολύ· διεῤῥήγνυτο δὲ τὸ δίκτυον
αὐτῶν,

καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ 7.
ἑτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι
αὐτοῖς· καὶ ἦλθον, καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα
τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά.

ΛΑ. ι. ἰδὼν δὲ σίμων πέτρος, προσέπεσε τοῖς γόνασι 8.
* ἰησοῦ, λέγων· ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ
ἁμαρτωλός εἰμι, κύριε.

θάμ-

6. συνέκλεισαν] συνέλαβον. E.

ἰχθύων πλῆθος] πλῆθος ἰχθύων.

7. συλλαβέσθαι] βοηθεῖν. E. Interpretatio.

ὥστε] + παρά τι. E. Latinistae: *ut pene.* Ergo Beza intulit, παρά τι, id est, παρὰ μικρόν. Laudo. *Hoc adiecimus Graeco contextui,* inquit, etc. v. P. [illegible] μέλλειν. Nam et [illegible] praesens. Marc. 4; 37. 38. nemo de γεμίζεσθαι et ἀπολλύμεθα dubitavit. Vid. vers. 6. διεῤῥήγνυτο.

8. τοῦ ἰησοῦ] τοῦ —

ἔξελθε — κύριε] sine varietate nominatim. Orig. I,

9. θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας
τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ᾗ
συνέλαβον·
10. ὁμοίως δὲ καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην, υἱοὺς
ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ σίμωνι· καὶ
εἶπε πρὸς τὸν σίμωνα ὁ ἰησοῦς· μὴ φοβοῦ·
ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν.
11. καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ΑΒ. β.
ἀφέντες ἅπαντα, ἠκολούθησαν αὐτῷ. [Τέ- Τέλος τῆς
λος.] κυριακῆς.

ΙΒ. περὶ τοῦ λεπροῦ.

ΙΗ. 12. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν [Ἀρχή.] ἐν ΑΓ. β.
μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ πλήρης λέ-
πρας· καὶ ἰδὼν τὸν ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσ-
ωπον, ἐδεήθη αὐτοῦ, λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃς,
δύνασαί με καθαρίσαι.
13. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ, εἰπών·
θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἡ λέπρα
ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ.
14. καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν·
ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ
προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου, καθὼς
προσέταξε μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

διήρ-

V, 12. ΙΗ. τῇ γ. [ἐν ἄλλοις, τῇ δ.] τῆς β. ἑβδ. τ. κ. ἐ. ἦν ὁ ἰησοῦς ἐν μιᾷ τῶν πόλεων.

13. εἰπὼν] λέγων, E. Cyrill. V, d. 116. verſum 12 et 13. laudans.

14. προσένεγκε] προσένεγκαι. E.

ΛΔ. α. διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ· καὶ 15.
συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θερα-
πεύεσθαι ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐ-
τῶν.

ΛΕ. β. αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις, καὶ 16.
Τέλος τῆς γ. προσευχόμενος. [Τέλος.]

ΛϚ. β. καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς 17.
καὶ ἐν τισι [Ἀρχή.] ἦν διδάσκων· καὶ ἦσαν καθήμενοι ΙΘ.
τῆς δ. Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν ἐλη-
λυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς γαλιλαίας καὶ
ἰουδαίας καὶ ἱερουσαλήμ· καὶ δύναμις κυρίου
ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς.

ΙΓ. περὶ τοῦ παραλυτικοῦ.

ΛΖ. α. καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρω- 18.
πον ὃς ἦν παραλελυμένος· καὶ ἐζήτουν αὐτὸν
εἰσενεγκεῖν, καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ.
καὶ μὴ εὑρόντες * ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν, 19.
διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ
τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινι-
δίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ ἰησοῦ.

καὶ

V, 17. ΙΘ. σαββάτῳ β. τ. κ. ἐ. ἦν διδάσκων ὁ ἰησοῦς καὶ ἦσαν καθήμενοι.

17. ἐληλυθότες] ἐλθόντες t συνεληλυθότες. E. Cyrill. IV, 254. totum locum recitans.

εἰς τὸ] ἐν τῷ. E. Cyrill. V, a. 377.

18. θεῖναι] καθεῖναι. E. Eleganter quidem, a καθίημι.

19. διὰ ποίας] πῶς t πόθεν t ποίας ὁδοῦ t διὰ ποίας ὁδοῦ E. διὰ — v. P. Birch. Euth. 164. διὰ ποίας Cyrill. IV, 255. a. nominatim. Eodem modo infra 19, 4. temere insertum δι'.

20. καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν αὐτῷ· ἄν-
θρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.
21. καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς
καὶ οἱ Φαρισαῖοι, λέγοντες· τίς ἐστιν οὗτος
ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι
ἁμαρτίας εἰ μὴ μόνος ὁ θεός;
22. ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐ-
τῶν, ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς· τί δια-
λογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;
23. τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· ἀφέωνταί σοι αἱ
ἁμαρτίαι σου· ἢ εἰπεῖν· ἔγειραι καὶ περι-
πάτει;
24. ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας,
εἶπε τῷ παραλελυμένῳ· σοὶ λέγω· ἔγειραι,
καὶ ἄρας τὸ κλινίδιόν σου, πορεύου εἰς τὸν
οἶκόν σου.
25. καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν,
ἄρας ἐφ' * ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν
οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν θεόν.

καὶ

20. αὐτῷ] — t τῷ ἀνθρώπῳ; omisso ἄνθρωπε t τῷ παραλυτικῷ. E. Cyrill. l. l.

21. ἀφιέναι κ. τ. λ.] ἁμαρτίας ἀφιέναι, εἰ μὴ εἷς ὁ θεός. E. Cyrill. l. l. nominatim.

22. ἀποκριθεὶς] — E. Servat Orig. V, d. 88.

24. ὅτι κ. τ. λ.] ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει. E. Cyrill. ib. 89.

κλινίδιον] κλινάριον. E. Cyrill. ibid.

παραλελυμένῳ] παραλυτικῷ. E. Cyrill. ib.

25. ἐφ' ᾧ] ἐφ' ὅ. Illud rectius. Sed hic Graecitas non ſpectatur. Miror, neminem correxis[illegible]

καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον 26.
τὸν Θεόν· καὶ ἐπλήσθησαν φόβου, λέγοντες·
Τέλος τοῦ σαββάτου. ὅτι εἴδομεν παράδοξα σήμερον. [Τέλος.]

ΙΔ. περὶ λευΐ τοῦ τελώνου.

ΛΗ. β. καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε, καὶ [Ἀρχή] ἐθε- 27. Κ.
άσατο τελώνην ὀνόματι λευΐν, καθήμενον ἐπὶ
τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀκολούθει
μοι.
καὶ καταλιπὼν ἅπαντα, ἀναστὰς ἠκολούθη- 28.
σεν αὐτῷ.
ΛΘ. β. καὶ ἐποίησε δοχὴν μεγάλην * λευῒς αὐτῷ ἐν 29.
τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος τελωνῶν πο-
λὺς, καὶ ἄλλων οἳ ἦσαν μετ᾽ αὐτῶν κατα-
κείμενοι.
καὶ ἐγόγγυζον οἱ γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ 30.
Φαρισαῖοι πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγον-
τες· διατί μετὰ * τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρ-
τωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε;
Μ. β. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, εἶπε πρὸς αὐτούς· 31.
οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, ἀλλ᾽
οἱ κακῶς ἔχοντες.

οὐκ

V, 27. V. σαββάτῳ γ. τ. κ. ἑ. παράγων ὁ ἰησοῦς ἐθε-
άσατο τελώνην.

26. καὶ ἔκστασις — τὸν Θεὸν] — E. v. P.

29. ὁ λευῒς] ὁ —

30. μετὰ] + τῶν.

31. οὐ χρείαν — ἔχοντες] Cyrill. V, b. 111. Orig. III,
[illegible] ubi temere editor tribuit Marco.

32. οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. [Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.

ΚΑ. 33. οἱ δὲ [Ἀρχή.] εἶπον πρὸς αὐτόν· διατί οἱ μαθηταὶ ἰωάννου νηστεύουσι πυκνὰ, καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν φαρισαίων· οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν;

34. ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ * ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστι, ποιῆσαι νηστεύειν;

35. ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

36. ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς· ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα ἱματίου καινοῦ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίζει, καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνεῖ * τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ.

37. καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ νέος οἶνος τοὺς ἀσκοὺς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται·

38. ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον· καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.

καὶ

V, 33. ΚΑ. τῇ δ. [ἐν ἄλλοις, τῇ γ.] τῆς β. ἑβδ. τ. κ. ἐ. [προσελθόντες τῷ ἰησοῦ] [οἱ] φαρισαῖοι εἶπον [πρὸς τὸν ἰησοῦν] διατί.

35. καὶ ὅταν] καὶ — E. Nulla addendi, sed omittendi caussa erat.

36. σχίζει] σχίσει t σχίζεται. E. Chrys. VII, 353. b. συμφωνεῖ ἐπίβλημα] ἐπίβλημα —

37. ὁ νέος οἶνος] ὁ οἶνος ὁ νέος. E.

καὶ οὐδεὶς πιὼν παλαιὸν, εὐθέως θέλει νέον· 39.
Τέλος τῆς δ. καὶ ἐν τισι τῆς γ. λέγει γάρ· ὁ παλαιὸς χρηστότερός ἐστιν.
[Τέλος.]

ΜΑ. β. Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ VI, 1.
[Ἀρχή.] διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ τῶν σπο- KB.
ρίμων· καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς
στάχυας, καὶ ἤσθιον, ψώχοντες ταῖς χερσί.
τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον αὐτοῖς· τί 2.
ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν τοῖς σάββασι;
καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· 3.
οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησε * Δαυὶδ, ὁπότε
ἐπείνασεν αὐτὸς, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες;
ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς 4.
ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλαβε, καὶ ἔφαγε,
καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ· οὓς οὐκ ἔξε-
στι φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς.
καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὅτι κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ 5.
ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

IE. περὶ

VI, 1. KB. σαββάτῳ δ. τ. κ. ἐ. ἐπορεύετο ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασι διὰ τῶν.

VI, 1. δευτεροπρώτῳ] — E. v. P. Euth. II, 332. Chryſ. VII, 431. d. Ut hic notavi, incipiunt etiam Evangeliaria Aug. fol. 85. Goth. fol. 87. v. Birch.

3. πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς] ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτούς. D.

ὁπότε] ὅτε. E.

4. ὡς] — t πῶς. E.

ἔλαβε καὶ] — E. v. P.

ΙΕ. περὶ τοῦ ξηρὰν ἔχοντος τὴν χεῖρα.

6. [Ὑπέρβα.] ἐγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ σαββά- ΜΒ. β.
τῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ Ὑπέρβα καὶ
διδάσκειν· [Ἄρξου.] καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος, ἑξῆς ἄρξου
καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά. τοῦ σαββάτου.
7. παρετήρουν δὲ * οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρι-
σαῖοι, εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει· ἵνα
εὕρωσι κατηγορίαν αὐτοῦ.
8. αὐτὸς δὲ ᾔδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, καὶ
εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν
χεῖρα· ἔγειραι καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον· ὁ δὲ
ἀναστὰς ἔστη.
9. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς· ἐπερωτήσω
ὑμᾶς τι· ἔξεστι τοῖς σάββασιν ἀγαθοποι-
ῆσαι ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι ἢ * ἀπο-
κτεῖναι;

καὶ

6. ἐγένετο — καὶ διδάσκειν] — E. v. P. Birch. Omittit etiam Evangeliarium Aug. fol. 85. pag. 2. col. 2. verſu a fine 3. Ergo Bengelius id neglexit. Diſerte haec vindicat Lucae Cyrill. IV, 225. c. omiſſo tamen primo καὶ, quod ibi alienum erat.
ἐκεῖ ἄνθρωπος] ἄνθρωπος ἐκεῖ. E. Cyrill. l. l.
7. παρετήρουν] παρετηροῦντο. E. Cyrill. l. l.
δὲ αὐτὸν] αὐτὸν — v. P.
κατηγορίαν] + κατ᾽. E. Cyrill. l. l.
8. ἀνθρώπῳ] ἀνδρί. E. Cyrill. l. l. Verſum 8. et 9. attingit Chryſ. VII, 437. a.
9. οὖν] δέ. E. Cyrill. l. l. mox idem: εἰ ἔξεστι τῷ σαββάτῳ. Tot ergo mutat, cum nominatim tamen Lucam laudet.
ὑμᾶς· τί] ὑμᾶς· εἰ. E. ὑμᾶς τι· A.
ἀπολέσαι] ἀποκτεῖναι. In κακοποιῆσαι terminat Cyrill. l. l. ψυχὴν ἀποκτεῖναι non nullis diſplicuit.
Non-

καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτοὺς, εἶπεν 10.
τῷ αὐτῷ· ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. ὁ δὲ ἐποί-
ησε.* καὶ * ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ
Τέλος τοῦ σαββάτου. ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. [Τέλος.]
αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας· καὶ διελάλουν 11.
πρὸς ἀλλήλους, τί ἂν ποιήσειαν τῷ ἰησοῦ.
ΜΓ. β. ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, [Ἀρχή.] 12. ΚΓ.
ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι· καὶ ἦν
διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ θεοῦ.

ΙΒ. περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἐκλογῆς.

ΜΔ. β. καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησε τοὺς 13.
μαθητὰς αὐτοῦ· καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐ-
τῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασε·
σίμωνα, ὃν καὶ ὠνόμασε πέτρον, καὶ ἀνδρέαν 14.
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἰάκωβον καὶ ἰωάννην,
φίλιππον καὶ βαρθολομαῖον,
ματθαῖον καὶ θωμᾶν, ἰάκωβον τὸν τοῦ ἀλ- 15.
φαίου, καὶ σίμωνα τὸν καλούμενον ζηλωτὴν,
ἰούδαν

VI, 12. ΚΓ. τῇ ε. τῆς β. ἑβδ. τ. κ. ε. ἐξῆλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι.

Nonne habet Matth. 10, 28? v. Birch. Post priorem editionem hoc in lapsum abit Cold. [illegible] Post ἀνοκτεῖν... paulo [illegible] Cold. [illegible] ... πων. E.

10. πάντας αὐτοὺς] + ἐν ὀργῇ t μετ' ὀργῆς. E. Rursus duplex correctio.

εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ] εἶπεν αὐτῷ.

ἐποίησεν οὕτω] ἐποίησε.

ἀποκατεστάθη] ἀπεκατεστάθη. De hoc iam monitum. v. Birch.

ὑγιὴς] — E.

16. ἰούδαν ἰακώβου, καὶ ἰούδαν ἰσκαριώτην, ὃς Τέλος ἤ τινος
καὶ ἐγένετο προδότης· [Τέλος.] τῆς ε.
ΚΔ. 17. καὶ καταβὰς μετ᾽ αὐτῶν, [Ἀρχή.] ἔστη ἐπὶ ΜΕ. α.
τόπου πεδινοῦ· καὶ ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ,
καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς
ἰουδαίας καὶ ἱερουσαλὴμ, καὶ τῆς παραλίου
τύρου καὶ σιδῶνος, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ,
καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν,
18. καὶ οἱ ὀχλούμενοι * ἀπὸ πνευμάτων ἀκα-
θάρτων, καὶ ἐθεραπεύοντο.
19. καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτει ἅπτεσθαι αὐτοῦ· Τέλος τῆς ε.
ὅτι δύναμις παρ᾽ αὐτοῦ ἐξήρχετο, καὶ ἰᾶτο Ἐν ἄλλῳ·
πάντας. [Τέλος. Ὑπέρβα.] Ὑπέρβα τοῦ ἁγίου προ-
κοπίου εἰς κεφ. ρις.

ΙΖ. περὶ τῶν μακαρισμῶν.

20. καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ΜΕ. ε.
εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἔλεγε· μακάριοι οἱ
πτωχοί· ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ.

μακά-

VI, 17. ΚΔ. τῇ ϛ. τῆς β. ἑβδ. καὶ εἰς τὸν ἅγιον νικόλαον καὶ εἰς λοιποὺς ὁσίους καὶ ἱεράρχας· [ἐν ἄλλοις· καὶ εἰς τὸν ἅγιον προκόπιον, καὶ πρὸ τῶν φώτων εἰς τὴν β. ἰαννουαρίου. ἐν ἄλλῳ· ὀκτωβρίου κα. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ἱλαρίωνος.] τ. κ. ε. ἔστη ὁ ἰησοῦς ἐπὶ τόπου πεδινοῦ.

18. ὀχλούμενοι] ἐνοχλούμενοι. E. Iſtud habet etiam in Actibus.

ὑπὸ] ἀπό. v. Birch.

19. Hunc verſum ſine varietate laudat, ſed Matthaeo tribuit Cyrill. VI, a. 99. e.

20. πτωχοὶ] + τῷ πνεύματι. E. v. P. Nihil mutat Orig. III, 173.

ΜΖ. ε. μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν· ὅτι χορτασθήσε- 21.
ΜΗ. ε. σθε. μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν· ὅτι γελά-
σετε.
ΜΘ. ε. μακάριοί ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρω- 22.
ποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ ὀνειδί-
σωσι, καὶ ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονη-
ρὸν, ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
* χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσα- 23.
τε· ἰδοὺ γὰρ, ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ
Τέλος τῆς ϛ. καὶ τοῦ ὁσίου. οὐρανῷ· [Τέλος.] κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν
τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.
Ν. ι. πλὴν [Αρχή.] οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις· ὅτι 24. ΚΕ.
ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν·
ΝΑ. ι. οὐαὶ ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι· ὅτι πεινάσετε. 25.
οὐαὶ ὑμῖν οἱ γελῶντες νῦν· ὅτι πενθήσετε καὶ
κλαύσετε.

οὐαὶ

VI, 24. ΚΕ. τῇ β. τῆς γ. ἑβδ. ε. ὁ κ. [πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους·] οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις.

21. γελάσετε] γελάσονται. E. Orig. v. P. Cyrill. II, 90. μακάριοι οἱ πενθοῦντες νῦν, ὅτι γελάσετε. III, 806. μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι αὐτοὶ γελάσονται. Licet ergo eligere. Nihil mutat Orig. III, 269. 322. ſed 323. rurſus γελάσονται.

23. χαίρετε] χάρητε. Sic infra 15, 6. 9. συγχάρητε. κατὰ — πατέρες αὐτῶν] Haec omittunt etiam Evang. Goth. et Aug. v. P. Nonnulla etiam loco τῷ οὐρανῷ terminant τοῖς οὐρανοῖς. Nihil mutat Orig. III, 466.

25. De Orig. v. P. et Chryſ. VII, 444. I, 123. Orig. III, 204. d. rurſus: οὐαὶ οἱ γελ. 269. οὐαὶ γὰρ οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πενθήσουσι καὶ κλαύσονται. 270.

οἷα

26. οὐαὶ * ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσιν * οἱ ἄνθρω-
ποι· κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδο-
προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.
27. ἀλλ' ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν· ἀγαπᾶτε NB. ε.
τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μι-
σοῦσιν ὑμᾶς,
28. εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμῖν, * προσεύ-
χεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς.
29. τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα, πάρεχε NΓ. ε.
καὶ τὴν ἄλλην· καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου
τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς.
30. παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί σε, δίδου· καὶ ἀπὸ
τοῦ αἴροντος τὰ σὰ, μὴ ἀπαίτει. [Τέλος.] Τέλος τῆς β.
K5. 31. καὶ [Ἀρχή.] καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν NΔ. ε.
ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς
ὁμοίως.

καὶ

VI, 31. K5. κυριακῇ β. ε. ὁ κ. καθὼς θέλετε.

οἱα. (immo οὐαί.) οἱ. Idem II, 45. οὐαὶ τοῖς ἐμπεπλησμένοις, ὅτι πεινάσουσι.

26. οὐαὶ ὑμῖν] ὑμῖν —

εἴπωσι πάντες] πάντες —. Πάντες tamen urget et nominatim tribuit Lucae Chryſ. VII, 192. VIII, 483. IV, 209. Ampliorem dicendi materiam hoc praebebat. v. Euth. 103. 165.

ταῦτα] τὰ αὐτά. E.

τοῖς ψευδοπροφήταις] τοὺς προφήτας t τοῖς προφήταις. E. v. P.

28. καταρ. ὑμῖν] καταρ. ὑμᾶς. D. v. P.

καὶ προσευχ.] καὶ —

29. Orig. III, 255. I, 711. Lucae et Matthaei (5, 39.) verba miscet.

30. Cyrill. I, a. 273. 368. V, b. 97. ſed ultimo loco vitioſe editum σοι, loco σε.

ΝΕ. ε. καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, 32.
ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτω-
λοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι.
καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας 33.
ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ
ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι.
καὶ ἐὰν δανείζητε παρ᾽ ὧν ἐλπίζετε ἀπο- 34.
λαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ *
ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν, ἵνα ἀπο-
λάβωσι τὰ ἴσα.
πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ 35.
ἀγαθοποιεῖτε, καὶ δανείζετε μηδὲν ἀπελπί-
ζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ
ἔσεσθε υἱοὶ * ὑψίστου· ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν
ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς.
γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονες, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ 36.
Τέλος τῆς κυριακῆς. ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστί. [Τέλος.]
ΝϚ. ε. καὶ [Ἀρχή.] μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε· 37. ΚΖ.
μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆ-
τε· ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε.
δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν, πε- 38.
πιεσμένον καὶ σεσαλευμένον καὶ ὑπερεκχυνό-
μενον

VI, 37. ΚΖ. τῇ γ. τῆς γ. ἑβδ. ἑ. ὁ. κ. μὴ κρίνετε.
34. δανείζητε] δανείζετε. D.
γὰρ οἱ] οἱ —
35. υἱοὶ τοῦ] τοῦ —
36. καθὼς καὶ ὁ πατ.] ὡς καὶ ὁ πατ. E. Orig. II, 26.
37. καὶ μὴ] καὶ — E.
38. Orig. I, 280. f. rursus Matth. et Luc. verba miscet.

μενον δώσουσιν ἐις τὸν κόλπον ὑμῶν· τῷ γὰρ
ἀυτῷ μέτρῳ ᾧ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται
ὑμῖν.
39. εἶπε δὲ παραβολὴν ἀυτοῖς· μήτι δύναται ΝΖ. ε.
τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; ὀυχὶ ἀμφότεροι ἐις
βόθυνον πεσοῦνται;
40. ὀυκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον ἀυτοῦ· ΝΗ. γ.
κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος
ἀυτοῦ.
41. τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλ- ΝΘ. ε.
μῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου· τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ
ἰδίῳ ὀφθαλμῷ ὀυ κατανοεῖς;
42. ἢ πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· ἀδελ-
φὲ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ
ὀφθαλμῷ σου, ἀυτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου
δοκὸν ὀυ βλέπων; ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον
τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου· καὶ τότε
διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ
ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου.
43. ὀυ γάρ ἐστι δένδρον καλὸν, ποιοῦν καρπὸν Ξ. ε.
σαπρόν· ὀυδὲ δένδρον σαπρὸν, ποιοῦν καρπὸν
καλόν.
44. ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γι- ΞΑ. ε.
νώσκεται. ὀυ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσι
σῦκα, ὀυδὲ ἐκ βάτου τρυγῶσι σταφυλήν.
45. ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυ- ΞΒ. ε.
ροῦ τῆς καρδίας ἀυτοῦ προφέρει τὸ ἀγαθόν·
καὶ

39. δὲ] + καί. E.
45. τὸ ἀγαθὸν] τὰ ἀγαθά. E. Orig. II, 565.

καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θη-
σαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ πο-
νηρόν· ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρ-
Τέλος τῆς γ. δίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ. [Τέλος.]
ΞΓ. γ. [Ἀρχή.] τί δέ με καλεῖτε, κύριε, κύριε· καὶ 46. ΚΗ.
οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω;
ΞΔ. ε. πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με καὶ ἀκούων μου 47.
τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω
ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος.
ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς 48.
ἔσκαψε καὶ ἐβάθυνε, καὶ ἔθηκε θεμέλιον
ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρας δὲ γενομένης,
προσέῤῥηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ
οὐκ ἴσχυσε σαλεῦσαι αὐτήν· τεθεμελίωτο
γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.
ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας, ὅμοιός ἐστιν 49.
ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν
χωρὶς θεμελίου· ᾗ προσέῤῥηξεν ὁ ποταμὸς,
καὶ εὐθέως ἔπεσε, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς
Τέλος ἔν τισι τῆς δ. οἰκίας ἐκείνης μέγα. [Τέλος.]

ΙΗ. περὶ τοῦ ἑκατοντάρχου.

ΞΕ. γ. Ἐπεὶ δὲ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ VII. 1.
εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, [Ἀρχή.] εἰσῆλθεν ΚΘ.
Τέλος τῆς δ. εἰς καπερναούμ. [Τέλος.]

ἑκατον-

VI. 46. ΚΗ. τῇ δ. τῆς γ. ἑβδ. ε. ὁ κ. [τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς·] τί με καλεῖτε.

VII. 1. ΚΘ. σαββάτῳ ε. τ. κ. ε. εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς.

ἐκ γὰρ τοῦ] τοῦ — E.

τῆς καρδίας] τῆς — E.

49. ἔπεσε] συνέπεσε. E. v. P.

2. ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων
ἤμελλε τελευτᾷν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος.
3. ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ ἰησοῦ, ἀπέστειλε πρὸς
αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν ἰουδαίων, ἐρωτῶν
αὐτὸν, ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐ-
τοῦ.
4. οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν ἰησοῦν, παρε-
κάλουν αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες, ὅτι ἄξιός
ἐστιν ᾧ παρέξει τοῦτο·
5. ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συνα-
γωγὴν αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν.
6. ὁ δὲ ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. ἤδη δὲ αὐ-
τοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας,
ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος φίλους,
λέγων αὐτῷ· κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γάρ εἰμι
ἱκανὸς ἵνα * μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς·
7. διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρός σε ἐλθεῖν· ἀλ-
λὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου.

καὶ

VII, 2. ἤμελλε] ἔμελλε. A. v. Chryſ. VII, 313. 316.
3. ἀπέστειλε] ἔπεμψε. E. Chryſ. VII, 315. e.
4. λέγοντες] + αὐτῷ. E.
παρέξει] παρέξῃ. E.
τοῦτο] τὴν χάριν. E. Chryſ. VII, 317. c.
5. ᾠκοδόμησε] modo ἔκτισεν, modo ᾠκοδ. Chryſ. VII. 315. e. 316. 317.
6. ὑπὸ τὴν στέγην μου] μου ὑπὸ τὴν στέγην. Negligentius haec laudat Chryſ. VII, 316. c.
7. διὸ — ἐλθεῖν] — E. v. P. In priore editione propoſueram coniecturam meam de Chryſoſtomo. Nec enim omnia uno tempore unus homo indagare pot

eſt

καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν 8.
τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας·
καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται·
καὶ ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δού-
λῳ μου· ποίησον τοῦτο· καὶ ποιεῖ.
ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ ἰησοῦς, ἐθαύμασεν αὐ- 9.
τὸν καὶ στραφεὶς, τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ
ὄχλῳ εἶπε· λέγω ὑμῖν, * οὔτε ἐν τῷ ἰσραὴλ
τοσαύτην πίστιν εὗρον.
ξε. ε. καὶ ὑποστρέψαντες οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν 10.
οἶκον, εὗρον τὸν ἀσθενοῦντα δοῦλον ὑγιαίνον-

Τέλος τοῦ τα. σαββάτου. [Τέλος.]

ΙΘ. περὶ τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας.

ξζ. ι. καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆς, [Ἀρχή.] ἐπορεύετο 11. Λ.
εἰς

VII, 11. Λ. κυριακῇ γ. τ. κ. ἑ. [ἐπορεύθη] ἐπορεύετο ὁ ἰησοῦς εἰς.

est. Quis vero etiam, si sermo sit de Luca, cogitabit de commentariis Chrysostomi in Matthaeum? Postea vero vidi, coniecturam meam dudum confirmatam esse. Vide ergo Chrys. VII, 316. c. Sed ille locus totus comparandus est. Vide etiam Euth. 165.

λόγῳ] λόγον. B.

9. οὐδὲ] οὔτε. Facile intelligitur, cur οὐδὲ correctum sit. Vestigia correctionis indicavit Birch. Scribae Codd. Mosqq. erant omnes, exceptis duobus aut tribus, Graeci. Ita quoque erat οὔτε in Cod. Guelph. 16, 6. Sed manus recentior ex Erasmo, *ex Erasmo, dico*, correxit οὐδέ. In priori edit. hoc tribuit iunioribus Codd. Griesbachius. Post meam et Birchii editionem incepit id ostentare in interiore margine.

10. οἱ πεμφθ. — οἶκον] εἰς τὸν οἶκον οἱ πεμφθ. E.

11. ἐν τῇ] ἐν τῷ. D. τῇ, (ἡμέρᾳ·) τῷ, (χρόνῳ.)

ἐις πόλιν καλουμένην ναΐν· καὶ συνεπορεύοντο
αὐτῷ ὁι μαθηταὶ αὐτοῦ, ἱκανοὶ, καὶ ὄχλος
πολύς.

12. ὡς δὲ ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ,
ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς, ὑιὸς μονογενὴς τῇ μη-
τρὶ αὐτοῦ· καὶ * αὐτὴ χήρα· καὶ ὄχλος τῆς
πόλεως ἱκανὸς * σὺν αὐτῇ.

13. καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύριος, ἐσπλαγχνίσθη ἐπ'
αὐτῇ καὶ ἔιπεν αὐτῇ· μὴ κλαῖε.

14. καὶ προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ, ὁι δὲ βα-
στάζοντες ἔστησαν, καὶ ἔιπε· νεανίσκε, σοὶ λέ-
γω, ἐγέρθητι.

15. καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς, καὶ ἤρξατο λαλεῖν·
καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ.

16. ἔλαβε δὲ φόβος * πάντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν
θεὸν, λέγοντες· ὅτι προφήτης μέγας ἐγήγερ-
ται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς Τέλος τῆς
τὸν λαὸν αὐτοῦ. [Τέλος.] κυριακῆς.

καὶ

αὐτῷ ὁι] αὐτῷ — E.

ἱκανοὶ] — E.

πολὺς] ⊹ τῆς πόλεως. E.

12. τεθνηκὼς] — E.

καὶ ἄυτη] καὶ αὐτή.

ἦν σὺν] ἦν —

13. ἐπ' αὐτῇ] ἐπ' αὐτήν. D.

16. ἅπαντας] πάντας. v. Birch. P.

λαὸν αὐτοῦ] ⊹ ἐις ἀγαθόν. E. Hoc nec polica
inveni. v. P. Birch.

ΞΗ. ι. καὶ [Ἀρχή.] ἐξῆλθεν ὁ λόγος ὗτος ἐν ὅλῃ 17. ΛΑ.
τῇ ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ πε-
ριχώρῳ.

Κ] περὶ τῶν ἀποσαλέντων παρὰ ἰωάννου.

καὶ ἀπήγγειλαν ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ 18.
περὶ πάντων τούτων.

ΞΘ. ε. καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθη- 19.
τῶν αὐτοῦ ὁ ἰωάννης, ἔπεμψε πρὸς τὸν
ἰησοῦν, λέγων· σὺ ἐῖ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον
προσδοκῶμεν;

παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες, ἐῖπον· 20.
ἰωάννης ὁ βαπτιςὴς ἀπέςαλκεν ἡμᾶς πρός
σε, λέγων· σὺ ἐῖ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσ-
δοκῶμεν;

ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς 21.
ἀπὸ νόσων καὶ μαςίγων καὶ πνευμάτων πο-
νηρῶν· καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ
βλέπειν.

καὶ

VII, 17. ΛΑ. τῇ ε. τῆς γ. ἑβδ. καὶ ἐις τὴν ἕυρεσιν τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ προδρόμου· τ. κ. ἑ. ἐξῆλθεν ὁ λόγος τοῦ ἰησοῦ ἐν ὅλῃ.

20. ἀπέςαλκεν] ἀπέςειλεν. E. Cyrill. III, 552. a. Ibid. deeſt πρός σε et ἕτερον, loco ἄλλον. Ibid. verſ. 22. magis Matth. 11, 4. quam Lucam exprimit.

21. αὐτῇ] ἐκείνῃ. E. Cyrill. V, d. 89. ſed ὥρᾳ, non ἡμέρᾳ. Ibid. habet verſ. 22. 23. omiſſo ὁ ἰησοῦς, et ὅτι. Eundem Cyrilli locum ex Act. Epheſ. laudat Wetſt. notatque ἡμέρᾳ. Scil. p. 51. verſ. 16. edit. Heidelb. 1591. Wetſtenius ergo, ideoque etiam Griesbachius, ἡμέρᾳ ſolum ex Cyrillo laudarunt.

τὸ βλέπειν] τὸ — E. v. P.

22. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· πορευ-
θέντες ἀπαγγείλατε ἰωάννῃ ἃ εἴδετε καὶ
ἠκούσατε· ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χωλοὶ
περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ
ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγε-
λίζονται·
23. καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ
ἐν ἐμοί.
24. ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων ἰωάννου, ἤρξα-
το λέγειν * τοῖς ὄχλοις περὶ ἰωάννου· τί ἐξ-
εληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κά-
λαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον;
25. ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν
μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ, οἱ ἐν
ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες, ἐν
τοῖς βασιλείοις εἰσίν.
26. ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ
λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου.

οὗτός

24. ἀγγέλων] μαθητῶν. E.

προς τοὺς ὄχλους] τοῖς ὄχλοις. Ita poſtea etiam in quinque Codd. reperi. Vetuſta Evangeliaria hoc loco carent.

ἐξεληλύθατε] ἐξήλθετε. Sic et verſ. 25. E. v. Chryſ. VII, 529. d. bis. 145. a. Orig. III, 472. ἐξεληλύθατε; προφήτην ἰδεῖν;

25. ὑπάρχοντες] διάγοντες. E. v. P. Birch. Hoc nec poſtea in ullo reperi. Manifeſta eſt explicatio, eaque non abſurda, quae tamen cuique Graeco in mentem venire poterat. Clem. Alex. p. 201. non ex Matth. ſed ex Luca: ἐν τρυφῇ διάγοντες. Vide mox verſ. 29. 41.

Ο. β. οὗτός ἐστι περὶ οὗ γέγραπται· ἰδοὺ, ἐγὼ 27.
ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου
σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπρο-
σθέν σου.

ΟΑ. β. λέγω γὰρ ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναι- 28.
κῶν προφήτης ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ οὐδείς
ἐστιν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ
θεοῦ, μείζων αὐτοῦ ἐστι.

ΟΒ. ι. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι 29.
ἐδικαίωσαν τὸν θεὸν, βαπτισθέντες τὸ βά-
Τέλος τοῦ πτισμα ἰωάννου. [Τέλος.]
ἁγίου καὶ [illegible] τῆς ε. οἱ δὲ φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν 30.
τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτοὺς, μὴ βαπτι-
Τέλος τῆς ε. σθέντες ὑπ᾽ αὐτοῦ. [Τέλος.]

ΟΓ. ε. [Ἀρχή.] * τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους 31. ΛΒ.
τῆς γενεᾶς ταύτης; καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι;
ὅμοιοί εἰσι παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημέ- 32.
νοις, καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, καὶ λέγου-
σιν· ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε·
ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε.

ἐλή-

VII, 31. ΛΒ. τῇ ς. τῆς γ. ἑβδ. ε. ὁ κ. [τοῖς ἑαυτοῦ μα-
θηταῖς] τίνι ὁμοιώσω.

27. οὗτος] + γὰρ t αὐτὸς γάρ. E.
ἐγὼ] — E.

28. προφήτης] — E.
τοῦ βαπτιστοῦ] — E.

29. βαπτισθέντες] δεξάμενοι. E. Chryſ. VII, 420. b. II, 3.7.

30. εἰς ἑαυτοὺς] ἐν ἑαυτοῖς. E. Cyrill. IV, 252. c.

31. εἶπε δὲ ὁ κύριος τίνι] τίνι. v. P.

32. καὶ λέγουσι] λέγοντες t ἃ λέγει. E.

33. ἐλήλυθε γὰρ ἰωάννης ὁ βαπτιςὴς μήτε ἄρτον ἐσθίων, μήτε οἶνον πίνων· καὶ λέγετε· δαιμόνιον ἔχει.

34. ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων· καὶ λέγετε· ἰδοὺ, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, * φίλος τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν.

35. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων. [Τέλος.] Τέλος τῆς ϛ.

ΚΑ. περὶ τῆς ἀλειψάσης τὸν κύριον μύρῳ.

ΛΓ. 36. [Ἀρχή.] ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων, ΟΔ. α.
ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Φαρισαίου, ἀνεκλίθη.

37. καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἐν τῇ πόλει, ἥτις ἦν ἁμαρτωλὸς, ἐπιγνοῦσα ὅτι ἀνάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ

VII, 36. ΛΓ. τῇ β. τῆς δ. ἑβδ. καὶ τῆς ἁγίας εὐφημίας· τ. κ. ἐ. ἠρώτα τις τῶν φαρισαίων τὸν ἰησοῦν ἵνα. [Τ. κ. ἐ. εἰσελθὼν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ φαρ. ἀνεκλίθη.]

33. γὰρ] ὁ ἰωάννης ὁ βαπτ. μήτε ἐσθίων, μήτε πίνων. Orig. IV, 130. Ex Luca, non, ut editor nōtavit, ex Matth.

34. τελωνῶν φίλος] φίλος τελωνῶν.

35. πάντων] — E. In priore edit. mea legendum: πάντων in ſcholio, non αὐτῶν. Sed id per ſe intelligebatur. v. P. πάντων omittit Matth. Hinc Lucas corruptus.

36. ἀνεκλίθη] κατεκλίθη. E. Sic et verſ. 37. κατάκειται, loco ἀνάκειται Vat. 1209. ſeu B. et alii eius generis. Neutro loco ullus bonus Codex variat.

37. ἁμαρτωλὸς] + καί. A. Hoc καὶ poſtea in quinque reperi Codd. v. P. Birch.

τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύ-
ρου,
καὶ στᾶσα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω 38.
κλαίουσα, ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ
τοῖς δάκρυσι, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς
αὐτῆς ἐξέματτε, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας
αὐτοῦ, καὶ ἤλειφε τῷ μύρῳ.
ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν, εἶπεν 39.
ἐν ἑαυτῷ, λέγων· οὗτος, εἰ ἦν προφήτης, ἐγί-
νωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ, ἥτις ἅπτε-
ται αὐτοῦ· ὅτι ἁμαρτωλός ἐστι.
καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν· 40.
σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν· ὁ δέ φησί· διδά-
σκαλε, εἰπέ.
δύο χρεωφειλέται ἦσαν δανειστῇ τινι· ὁ εἷς 41.
ὤφειλε δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεν-
τήκοντα.
μὴ ἐχόντων δὲ αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις 42.
ἐχαρίσατο· τίς οὖν αὐτῶν, εἰπὲ, πλεῖον αὐ-
τὸν ἀγαπήσει;

ἀπο-

38. παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω] ὀπίσω παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ. E. Quos poſtea vidi vulgatum tuentur.

41. δανειστῇ τινι] ἀνθρώπῳ ἑνί. E. Lectio in N. Teſt. per ſe valde probabilis. Sic Cyrill. I, a 274. e. et mox, ὤφειλεν αὐτῷ. In Actis Cyrilli Epheſinis hoc non reperit Werſt. Ergo nec Griesb. Orig. III, 225. d. ἀνθρώπῳ δανειστῇ χρεωφειλέται ἦσαν δύο. εἷς ὤφ. et ibid. e. ἀνθρ. δαν. ἦσαν χρ. δύο· εἷς — ὁ ἕτερος.

42. δὲ] — E. Orig. l. l.

43. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ σίμων, εἶπεν· ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ὀρθῶς ἔκρινας.

44. καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα, τῷ σίμωνι ἔφη· βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας μου οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέ μου τοὺς πόδας, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξε.

45. φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ, ἀφ' ἧς εἰσῆλθον, οὐ διέλιπε καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας.

46. ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέ μου τοὺς πόδας.

47. οὗ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαὶ, ὅτι ἠγάπησε πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ.

48. εἶπε δὲ αὐτῇ· ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι.

καὶ

43. ἐχαρίσατο] ἀφείθη. E. v. verſ. 47.

44. τῆς κεφαλῆς αὐτῆς] — t τῆς κεφαλῆς. — E. v. Chryſ. I, 26.

45. εἰσῆλθον] ἦλθον t εἰσῆλθεν. E. v. P.

47. ᾧ γὰρ πλέον ἀφεθῇ, μειζόνως ἀγαπήσει. Chryſ. VII, 787. c. Iis, qui Cod. Wetſt. D. nondum norunt, noſſe tamen cupiunt, ſuadeo, ut vel ex ipſo, vel certe ex Wetſt. ſibi notent eius lectiones huius unius capitis. Attendant vero ſimul etiam, quot lectiones eius probatae ſint ab iis ipſis, qui eum de caelo delapſum credunt. Ita facile ipſi iuſtum de eo ferent iudicium.

καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυ- 49.
τοῖς· τίς οὗτός ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησι;
εἶπε δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα· ἡ πίστις σου σέσω- 50.
Τέλος τῆς β. κέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην. [Τέλος.]
ΟΞ. ι. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώ- VIII, 1.
δευε [Ἀρχή.] κατὰ πόλιν καὶ κώμην, κη- ΛΔ.
ρύσσων καὶ ἐυαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ· καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ,
καὶ γυναῖκές τινες, αἳ ἦσαν τεθεραπευμέναι 2.
ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, μα-
ρία ἡ καλουμένη μαγδαληνὴ, ἀφ' ἧς δαιμό-
νια ἑπτὰ ἐξεληλύθει,
καὶ ἰωάννα γυνὴ χουζᾶ ἐπιτρόπου ἡρώδου, 3.
καὶ σουσάννα, καὶ ἕτεραι πολλαὶ, αἵτινες
διηκόνουν * αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐ-
Τέλος τῆς γ. ταῖς. [Τέλος.]

ΚΒ. περὶ τῆς παραβολῆς τοῦ σπόρου.

ΟΣ. β. συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ 4.
πόλιν ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτὸν, εἶπε διὰ
παραβολῆς·
[Ἀρχή.] ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν 5. ΛΕ.
σπόρον αὐτοῦ· καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ὁ
μὲν

VIII, 1. ΛΔ. τῇ γ. τῆς δ. ἑβδ. τ. κ. ε. ἐπορεύετο ὁ ἰησοῦς κατὰ πόλιν.

VIII, 5. ΛΕ. κυριακῇ δ. ε. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· ἐξῆλθεν ὁ σπείρων.

VIII, 3. διηκόνουν αὐτῷ] διηκονοῦν αὐτοῖς. Sensum huius loci ita refert Orig. I, 380. c. παρεῖχον τοῖς μαθηταῖς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς τροφάς. Ergo αὐτοῖς probat.

5. Ex Luca, non ex Matth. haec laudat Cyrill. II, 760. a, 783. a.

μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ κατεπατήθη,
καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό.
6. καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν
ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα.
7. καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν,
καὶ συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν αὐτό.
8. καὶ ἕτερον ἔπεσεν * εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγα-
θὴν, καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατονταπλα-
σίονα. [Ὑπέρβα.] ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ Ὑπέρβα τῆς
ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. κυριακῆς.
9. [Ἄρξου.] ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ Ἄρξου τῆς
αὐτοῦ, λέγοντες· τίς εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη; κυριακῆς.
10. ὁ δὲ εἶπεν· ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια ΟΖ. α.
τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν
παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι,
καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν.
11. ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολή· ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ
λόγος τοῦ θεοῦ·
12. οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν, εἰσὶν οἱ ἀκούοντες· εἶτα ΟΗ. β.
ἔρχεται ὁ διάβολος, καὶ αἴρει τὸν λόγον
ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαν-
τες σωθῶσιν.

οἱ

8. ἐπὶ τὴν] εἰς τήν.

ταῦτα — ἀκουέτω] — E. v. P. Birch. et quae notavi ad verſ. 15. in Evangeliario Goth. p. 36. edit. Lipſ.

9. λέγοντες· τίς] λέγοντες — E.

εἴη] — E.

ὁι δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, ὁι, ὅταν ἀκούσωσι, 13.
μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον· καὶ ὗτοι
ῥίζαν ὀυκ ἔχουσιν, ὁι πρὸς καιρὸν πιστέυουσι,
καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται.
τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσὸν, ὗτοί εἰσιν ὁι 14.
ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου
καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συμπνίγον-
ται· καὶ ὀυ τελεσφοροῦσι.
τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, ὗτοί εἰσιν, ὅιτινες ἐν 15.
καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ, ἀκούσαντες τὸν
λόγον, κατέχουσι, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπο-
μονῇ. [Τέλος.]
[Ἀρχή.] ὀυδεὶς δὲ λύχνον ἅψας, καλύπτει 16. ΛΕ.
ἀυτὸν σκέυει, ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν·
ἀλλ᾽ ἐπὶ λυχνίας ἐπιτίθησιν, ἵνα ὁι εἰσπορε-
υόμενοι βλέπωσι τὸ φῶς·

ὀυ

Τέλος τῆς κυριακῆς, ἔχει δὲ τὸ ἀνωτέρω γεγραμμένον ἐπιφώνημα· ΟΘ. 8. ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ — ἀκουέτω. Ἐν ἄλλοις δὲ ὀυ κεῖται τοῦτο τὸ ἐπιφώνημα, ἀλλ᾽ ὑπέρβασις γίνεται εἰς τὸ ρμ. κεφ.

VIII, 16. ΛΕ. σαββάτῳ ς. καὶ τῷ ὀκτωβρίῳ τῆς κα. νοεμβρίου, καὶ η. δ[illegible], τῆς ἁγίας ἄννης. [ἐν ἄλλῳ· καὶ εἰς τοὺς ἁγίους ἰωακεὶμ καὶ ἄνναν, καὶ εἰς τὸν ἀδελφόθεον ἰάκωβον.] ε. ὁ κ. ὀυδεὶς λύχνον ἅψας.

13. τῆς πέτρας] τὴν πέτραν. E. Orig I, 308. nominatim.

15. De diverſo termino lectionis eccleſ. v. P.

ἐν τῇ καλῇ γῇ] εἰς τὴν καλὴν γῆν. E. Orig. I, 308.

16. ὀυδεὶς δὲ] δὲ — E. Obiter noto, hanc lectionem eſſe in Aug. fol. 89. in Goth. fol. 91.

ἐπὶ λυχνίας] ἐπὶ λυχνίαν I ἐπὶ τὴν λυχνίαν. E.

ἐπιτίθησιν] — E. Cyrill. III, 741. e Ex Luca enim, non ex Matthaeo, ut editor credidit, notatum.

17. οὐ γάρ ἐστι κρυπτὸν ὃ οὐ φανερὸν γενήσεται· Π. ε.
οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ γνωσθήσεται, καὶ εἰς
φανερὸν ἔλθῃ.
18. βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· ὃς γὰρ * ἐὰν ΠΑ. ε.
ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς * ἐὰν μὴ ἔχῃ,
καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
19. παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ΠΒ. β.
ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν
αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον.
20. καὶ ἀπηγγέλη αὐτῷ, λεγόντων· ἡ μήτηρ σου
καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω, ἰδεῖν σε
θέλοντες.
21. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε πρὸς αὐτούς· μήτηρ
μου καὶ ἀδελφοί μου, οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λό-
γον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες αὐτόν.
[Τέλος.] Τέλος πάντων.

ΚΓ. περὶ τῆς ἐπιτιμήσεως τῶν ὑδάτων.

22. καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ΠΓ. ϛ.
ΑΖ. [Ἀρχή.] ἐνέβη εἰς πλοῖον, καὶ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ·

VIII, 22. ΑΖ. τῇ δ. τῆς δ. ἑβδ. [καὶ ἔν τισιν, εἰς σεισμὸν, σεπτεμβρίου κε. καὶ ὀκτωβρίου κϛ. ἐν ἄλλῳ· δεκεμβρίου ιδ. τοῦ ἁγίου θύρσου καὶ λευκίου καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς.] τ. κ. ε. ἐνέβη [ἀνέβη.] ὁ Ἰησοῦς εἰς πλοῖον.

17. ὃ οὐ φανερὸν γενήσεται] ὃ οὐ φανερωθήσεται t. ὃ οὐ μὴ φανερωθήσεται. E. Cyrill. I, a. 121. d. Idem mox: ὃ οὐ μὴ γνωσθῇ.

18. γὰρ ἂν] γὰρ ἐάν.
ἂν μὴ] ἐὰν μή.

20. Negligentius laudat Cyrill. V, c. 185.

21. ποιοῦντες αὐτὸν] αὐτὸν — E.

22. ἐνέβη] ἀνέβη. E.

αὐτοῦ· καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· διέλθωμεν εἰς
τὸ πέραν τῆς λίμνης. καὶ ἀνήχθησαν.
πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσε· καὶ κατέβη 23.
λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην· καὶ συνεπλη-
ροῦντο, καὶ ἐκινδύνευον.
προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν, λέγοντες· 24.
ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ ἐγερ-
θεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ
ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη.
εἶπε δὲ αὐτοῖς· ποῦ ἐστιν ἡ πίστις ὑμῶν; φο- 25.
βηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλ-
λήλους· τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέ-
μοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακού-
Τέλος τῆς ὁ. ουσιν αὐτῷ; [Τέλος.]
καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν γαδα- 26.
ρηνῶν, ἥτις ἐστὶν ἀντιπέραν τῆς γαλιλαίας.

ΚΔ. περὶ τοῦ ἔχοντος τὸν λεγεῶνα.

[Ἀρχή.] ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, 27. ΛΗ.
ὑπήντησεν αὐτῷ ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως,
ὃς

VIII, 27. ΛΗ. *κυριακῇ ς. τ. κ. ἑ. ἐλθόντι [ἐξελθόντι] τῷ ἰησοῦ εἰς τὴν χώραν τῶν γαδαρηνῶν, [ἥτις ἐστὶν ἀντιπέραν τῆς γαλιλαίας,] ὑπήντησεν αὐτῷ.*

23. *συνεπληροῦντο*] *συνεπληροῦτο* (*τὸ πλοῖον*) E.

24. *ἐπιστάτα*] — E. Cyrill. V, d. 89. e. mox ibid. *διεγερθεὶς* et *ἐπαύσατο*. Quod poterat Wetstenius laudare ex Cyrill. id maluit laudare ex Act. Ephes.
γαλήνη] + *μεγάλη*. E.

25. *ποῦ ἐστιν*] *ἐστιν* — E.

26. *γαδαρηνῶν*] *γεραστηνῶν* t *γεργεσηνῶν*. E. Posterius habet Cyrill. V, d. 90. c.
ἀντιπέραν] *ἀντίπερα* t *ἀντιπέρα*. E.

27. *ἐκ τῆς πόλεως*] — E. v. P.

ὃς εἶχε δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν, καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν.

28. ἰδὼν δὲ τὸν ἰησοῦν, καὶ ἀνακράξας, προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπε· τί ἐμοὶ καὶ σοὶ, ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μή με βασανίσῃς.

29. παρήγγειλε γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν· καὶ ἐδεσμεῖτο ἁλύσεσι καὶ πέδαις φυλασσόμενος· καὶ διαῤῥήσσων τὰ δεσμὰ, ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους.

30. ἐπηρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ ἰησοῦς, λέγων· τί σοί ἐστιν ὄνομα; ὁ δὲ εἶπε· λεγεών· ὅτι δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν.

31. καὶ παρεκάλει αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν.

32. ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν· καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς.

ἐξελ-

28. ἰησοῦ] — E. Negligenter, magisque ex Matth. laudat Cyrill. I, g. 254. Attingit Chryſ. VII, 336. a.

29. παρήγγειλε] παρήγγελλε. D.

31. παρεκάλει] παρεκάλουν. E. Cyrill. I, g. 254. III, 395. 556. Attingit Chryſ. VII, 335. d.

32. παρεκάλουν] παρεκάλει. E.

ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώ- 33.
που, * ἐισῆλθον ἐις τοὺς χοίρους· καὶ ὥρμη-
σεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ ἐις τὴν λί-
μνην· καὶ ἀπεπνίγη.
ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγενημένον, ἔφυ- 34.
γον· καὶ * ἀπήγγειλαν ἐις τὴν πόλιν καὶ
ἐις * τοὺς ἀγρούς.
ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός· καὶ ἦλθον πρὸς 35.
τὸν ἰησοῦν, καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρω-
πον ἀφ᾽ ὃυ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἱματισ-
μένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ τοὺς πόδας
Ὑπέρβα τῆς κυριακῆς. τοῦ ἰησοῦ· καὶ ἐφοβήθησαν. [Ὑπέρβα.]
ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ἰδόντες, πῶς 36.
ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς.
καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς 37.
περιχώρου τῶν γαδαρηνῶν, ἀπελθεῖν ἀπ᾽
αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐ-
τὸς δὲ ἐμβὰς ἐις τὸ πλοῖον, ὑπέστρεψεν.
ΠΔ. η. [Ἄρξου.] ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ᾽ ὃυ 38.
Ἄρξου τῆς κυριακῆς. ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, ἐιναι σὺν αὐτῷ·
ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν ὁ ἰησοῦς, λέγων·

ὑπό-

33. ἐισῆλθεν] ἐισῆλθον.
34. τὸ γεγενημένον] — t τὸ γεγονός. E.
καὶ ἀπελθόντες] ἀπελθόντες —
36. Verſus 36. et 37. deſunt etiam in Evangeliariis Goth. et Aug. Sed nec hoc animadvertit Beng.
ὁ δαιμονισθεὶς] — t ὁ λεγεών. E.
37. γαδαρηνῶν] γεργεσηνῶν t γερασηνῶν. E. Prius Cyrill. V, d. 90. c.
ἐις τὸ] τὸ — E.
38. ἐδέετο] Cyrill. V, d. 90. ἐδεῖτο — ἀπέστειλε δὲ αὐτὸν λέγων — 39. ὅσα σοι πεποίηκεν — αὐτῷ ὁ θεός.

39. ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα
ἐποίησέ σοι ὁ θεός. καὶ ἀπῆλθε, καθ᾽ ὅλην
τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ
ἰησοῦς. [Τέλος.] Τέλος τῆς κυριακῆς.

ΚΕ. περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀρχισυναγώγου.

40. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι τὸν ἰησοῦν, ἀπε- ΠΕ. β.
δέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες
προσδοκῶντες αὐτόν.

ΛΘ. 41. καὶ ἰδοὺ, [Ἀρχή.] ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα ἰά-
ειρος. καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρ-
χε· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἰησοῦ,
παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον
αὐτοῦ·

42. ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώ-
δεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. ἐν δὲ τῷ ὑπά-
γειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν.

ΚϚ. περὶ τῆς αἱμοῤῥοούσης.

43. καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν
δώδεκα, ἥτις * ἰατροῖς προσαναλώσασα ὅλον
τὸν βίον, οὐκ ἴσχυσεν ὑπ᾽ οὐδενὸς θεραπευ-
θῆναι.

προσ-

VIII, 41. ΛΘ. κυριακῇ ζ. τ. κ. ἐ. ἄνθρωπός τις προσῆλ-
θε τῷ ἰησοῦ, ᾧ ὄνομα.

39. ὁ ἰησοῦς] ὁ θεός. E. v. P.

40. ἀπεδέξατο] ὑπεδέξατο. E. Elegantius.

43. εἰς ἰατροὺς] ἰατροῖς. Hanc narrationem ita notat Orig. III, 466 e. ut ad nullum certum Evangelistam videatur respexisse. Habet tamen quaedam ex vers. 46. Ibid. 239. f. refert: ἐδαπάνησε τὰ παρ᾽ αὐτῆς πάντα εἰς τοὺς ἰατροὺς καὶ οὐκ — οὐδενὸς αὐτῶν θερ.

προσελθοῦσα ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ κρασπέ- 44.
δου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ παραχρῆμα ἔστη
ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς.
καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· τίς ὁ ἁψάμενός μου; 45.
ἀρνουμένων δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ
οἱ μετ' αὐτοῦ· ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί
σε καὶ ἀποθλίβουσι, καὶ λέγεις· τίς ὁ ἁψά-
μενός μου;
ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἥψατό μου τίς· ἐγὼ γὰρ 46.
ἔγνων δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ.
ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθε, τρέμουσα 47.
ἦλθε, καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν
ἥψατο αὐτοῦ, ἀπήγγειλεν αὐτῷ ἐνώπιον
παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα.
ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θάρσει θύγατερ, ἡ πίστις 48.
σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.
ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ 49.
ἀρχισυναγώγου, λέγων αὐτῷ· ὅτι τέθνηκεν ἡ
θυγάτηρ σου· μὴ σκύλλε τὸν διδάσκαλον.

ὁ

44. ὄπισθεν] ἀπὸ ὄπισθεν αὐτοῦ. E. Cyrill. VI, a. 99.

45. καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ] καὶ οἱ σὺν αὐτῷ t — E. Laudat haec Chryſ. VII, 359. a. v. Euth. 167.

ἐπιστάτα] + βλέπεις. E. Cyrill. l. l.

46. ἔγνων — ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ] ἐξεληλυθυῖαν loco ἐξελθοῦσαν. E. Orig. v. P. οἶδα — ἐξ ἐμοῦ. E. Chryſ. VII, 352. a. 359. a.

47. τρέμουσα] ἔντρομος οὖσα. E. v. Chryſ. l. l. a. d. τρέμουσα προσῆλθε.

αὐτῷ] — E.

48. εἰς εἰρήνην] ἐν εἰρήνῃ. E. Chryſ. l. l. Idem cum varietate laudat verſ. 49. 50. ibid. 357. 358.

50. ὁ δὲ ἰησοῦς ἀκούσας, ἀπεκρίθη αὐτῷ, λέγων·
μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευε, καὶ σωθήσεται.
51. εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελ-
θεῖν οὐδένα, εἰ μὴ πέτρον καὶ * ἰωάννην καὶ
ἰάκωβον, καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ
τὴν μητέρα.
52. ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ
δὲ εἶπε· μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ
καθεύδει.
53. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν.
54. αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν ἔξω πάντας, καὶ κρατή-
σας τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησε, λέγων· ἡ
παῖς, ἐγείρου.
55. καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη
παραχρῆμα· καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φα-
γεῖν.
56. καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγει-
λεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός. [Τέλος.] Τέλος τῆς κυριακῆς.

KZ. περὶ τῆς ἀποστολῆς τῶν δώδεκα.

M. IX, 1. [Ἀρχή.] Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα Πρ. ε.

* ἔδω-

IX, 1. M. σαββάτῳ ζ. καὶ εἰς ἀσθενοῦντας. τ. κ. ἑ. [προσκαλεσάμενος] συγκαλεσάμενος ὁ ἰησοῦς τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ ἔδωκεν.

51. εἰσελθὼν] ἐλθών. E.
ἰάκωβον καὶ ἰωάννην] ἰωάννην καὶ ἰάκωβον.

52. οὐκ] οὐ γάρ. E. Cyrill. V, d. 90. d. οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ κοράσιον.

54. αὐτὸς — πάντας] — t ἐκβαλὼν ἔξω πάντας καὶ — E. v. P.
ἔξω πάντας] πάντας ἔξω t ἔξω ἅπαντας. E.

IX, 1. De lectione ecclesiastica prorsus singulari Cod. Mosq. b. monitum est in P. in indicibus lectt. ecclesf.

* ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάν-
τα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν.
καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασι- 2.
λείαν τοῦ θεοῦ, καὶ ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενοῦν-
τας.
ΠΖ. β. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν 3.
ὁδὸν, μήδε ῥάβδους, μήτε πήραν, μήτε ἄρτον,
μήτε ἀργύριον· μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν.
καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, 4.
καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε.
ΠΗ. β. καὶ ὅσοι * ἐὰν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμε- 5.
νοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης, καὶ τὸν κονιορ-
τὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάξατε, εἰς
μαρτύριον ἐπ' αὐτούς.
ΠΘ. η. ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας, 6.
Τέλος τοῦ εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.
σαββάτου. [Τέλος]
ɔ. β. [Ἀρχή.] ἤκουσε δὲ ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ 7. MA.
γινό-

IX, 7. MA. τῇ ε. τῆς δ. ἑβδ. καὶ εἰς τὸν ὄρθρον τοῦ γενεσίου τοῦ προδρόμου· τ. κ. ε. ἤκουσεν ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ γινόμενα ὑπὸ [τοῦ] ἰησοῦ πάντα. „

ecclesſ. p. 16. 17. Tria haec deinceps capita propter varias interpolationes in re critica admodum ſunt notabilia.

δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ] μαθ. αὐτ. —

3. ῥάβδους] ῥάβδον. E. ex Matth. et Marc.

5. ὅσοι ἂν] ὅσοι ἐάν.

δέξωνται] In mea edit. delenda: *Non — Ergo.* Addenda autem verſ. 4. ante *Vulg.* ita: *Non ſine cauſſa hoc loco Latini omiſerunt. Ergo.*

ἀπὸ τῶν ποδῶν] ἀπὸ — E.

6. κατὰ τὰς] τὰς — E. Recte poterat abeſſe.

γινόμενα ὑπ᾽ αὐτοῦ πάντα· καὶ διηπόρει, διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων, ὅτι ἰωάννης ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν·

8. ὑπό τινων δὲ, ὅτι ἠλίας ἐφάνη· ἄλλων δὲ, ὅτι προφήτης εἷς τῶν ἀρχαίων ἀνέστη.

9. καὶ εἶπεν * ἡρώδης· ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δέ ἐστιν οὗτος, περὶ οὗ ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν.

10. καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο ϛΑ. η.
αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν· καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς, ὑπεχώρησε κατ᾽ ἰδίαν εἰς τόπον ἔρημον πόλεως καλουμένης βηθσαϊδά.

11. οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες, ἠκολούθησαν αὐτῷ· καὶ ϛΒ. γ.
δεξάμενος αὐτοὺς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο. [Τέλος.] Τέλος τῶν β.

ΚΗ. περὶ τῶν πέντε ἄρτων καὶ τῶν δύο ἰχθύων.

ΜΒ. 12. ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· [Ἀρχή.] προσελ- ϛΓ. α.
θόν-

IX, 12. ΜΒ. τῇ ϛ. τῆς δ. ἑβδ. τ. κ. ἐ. προσελθόντες [τῷ ἰησοῦ] οἱ δώδεκα [μαθηταὶ αὐτοῦ] εἶπον αὐτῷ· [τῷ ἰησοῦ] ἀπόλυσον.

7. γινόμενα] γενόμενα. E. Illud Gregorii, hoc aliae editiones habent. Ipsa vulgata habet: *quae fiebant*. Apud Sabat. notatur tamen ex uno: *quae erant facta*. Ex iis, quos postea comparavi, unus Aug. 10. habet γενόμενα.

8. εἷς] — τ τίς. E. Attingit, appellans Lucam Chrys. VII, 495. b.

9. ὁ ἡρώδης] ὁ —

10. βηθσαϊδά] βηθσαϊδάν. A.

11. δεξάμενος] ἀποδεξάμενος. E. Ex locis similibus Lucae in Actibus.

ἰᾶτο] ἰάσατο, E.

θόντες δὲ οἱ δώδεκα, εἶπον αὐτῷ· ἀπόλυσον
τὸν ὄχλον, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κύκλῳ
κώμας καὶ τοὺς ἀγροὺς, καταλύσωσι, καὶ
εὕρωσιν ἐπισιτισμόν· ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ
ἐσμέν.
εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φα- 13.
γεῖν. οἱ δὲ εἶπον· οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέν-
τε ἄρτοι καὶ * ἰχθύες δύο, εἰ μήτι πορευ-
θέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν
λαὸν τοῦτον βρώματα·
ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. εἶπε 14.
δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· κατακλίνατε
αὐτοὺς κλισίας ἀνὰ πεντήκοντα.
καὶ ἐποίησαν οὕτω· καὶ ἀνέκλιναν ἅπαντας. 15.
λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο 16.
ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλό-
γησεν αὐτούς· καὶ κατέκλασε, καὶ ἐδίδου
τοῖς μαθηταῖς, παρατιθέναι τῷ ὄχλῳ.
καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες· καὶ 17.
ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων κό-
φινοι δώδεκα.

ΚΘ. περὶ

12. ἀπελθόντες] πορευθέντες. E. Hoc nec postea in ullo reperi.

13. δύο ἰχθύες] ἰχθύες δύο.

ἀγοράσωμεν] ἀγοράσομεν. A.

14. κλισίας] + ὡσεί. E. Ex proximo, per incogitantiam.

ἀνέκλιναν] Nullus bonus Codex hic varietatem habet. Certum genus Codd. data opera et hic et alibi

ΚΘ. περὶ τῆς τῶν μαθητῶν ἐπερωτήσεως.

ΜΓ. 18. καὶ [Ἀρχή.] ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσ- ϛΔ. α.
ευχόμενον καταμόνας, συνῆσαν αὐτῷ οἱ μα-
θηταί· [Τέλος.] καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς, λέ- Τέλος τῆς ϛ.
γων· τίνα με λέγουσιν οἱ ὄχλοι εἶναι;
19. οἱ δὲ ἀποκριθέντες, εἶπον· ἰωάννην τὸν βαπτι-
στήν· ἄλλοι δὲ, ἠλίαν· ἄλλοι δὲ, ὅτι προφή-
της τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη.
20. εἶπε δὲ αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;
ἀποκριθεὶς δὲ * πέτρος, εἶπε· τὸν χριστὸν τοῦ
θεοῦ.
21. ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς, παρήγγειλε μηδενὶ ϛΕ. β.
εἰπεῖν τοῦτο,
22. εἰπών· ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολ-
λὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν
πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων,
καὶ

IX, 18. ΜΓ. τῇ β. τῆς ε. ἑβδ. τ. κ. ἐ. [ἐπηρώτησεν ὁ ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων· τίνα.] [ἐγένετο] ἐν τῷ εἶναι τὸν ἰησοῦν προσευχόμενον.

alibi κατέκλιναν ſubiecerunt. vide ſupra 7, 36. Alibi etiam ex locis ſimilibus varietates ſinxerunt ad ludibrium lectorum. Sic mox Cod. D. δεκαδύο finxit. Sed huic nec apud Birch. aliquis accedit. *Hoc eſt varietates fabricari.*

18. συνῆσαν] συνήντησαν t συνήχθησαν. v. P. Wetſt.

19. ἠλίαν] + ἄλλοι (ἕτεροι) δὲ ἱερεμίαν. E. v. P. Habet Matth. omittit Marc.

20. ὁ πέτρος] ὁ —

21. εἰπεῖν] λέγειν. E.

22. τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ] μεθ' ἡμέρας τρεῖς. E. Ita Cod. D. ſolus. Vulgatum Orig. II, 496.

καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερ-
Τέλος τῆς β. θῆναι. [Τέλος.]

ἔλεγε

ἐγερθῆναι] ἀναστῆναι. E. Orig. l. l. Ex Marco. Hic opportune, ut arbitror, in rebus tenuioribus, et iis, de quibus nulla unquam orta eſt vel exegetica, vel dogmatica disputatio, doceri poteſt, libros non nullos, quos tamen Griesbachius tanto opere commendat et laudat, data opera ac per fraudem fabricaſſe lectiones, locis diverſis et vocabulis ſynonymis confuſis ac transpoſitis. Dicamus hic tantum de formula, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, ac de vocabulis ἐγερθῆναι et ἀναστῆναι. Neglecto igitur Luca et Ioanne, ex ſolo Matthaeo et Marco proponamus exempla. Varietates praeſtantiſſimorum codicum Griesbachianorum, (vel potius Wetſtenianorum: huius enim induſtriae debetur lectionum notitia:) horum ergo Codd. varietates, a Griesbachio ipſo *neglectas*, notavimus ſic ✠, *memoratas* ſic ✠ ✠. Utimur autem noviſſima Griesbachii editione 1796.

Matth. 16, 21. τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ] μετὰ τρεῖς ἡμέρας. D. ✠
17, 23. ſimiliter. D. ✠
Marc. 8, 31. μετὰ τρεῖς ἡμ.] τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ. Cod. 1. 69. ἐν τ. τρ. ημ. 13. 14. 28. ✠ ✠
9, 31. τῇ τρ. ἡμ.] μετὰ τρεῖς ἡμ. C. D. L. ✠ ✠
10, 34. ſimiliter. C. D. L. ✠ ✠
Matth. 16, 21. ἐγερθῆναι] ἀναστῆναι. D. 54. 56. 58. in marg. 106. ✠ ✠
17, 23. ἐγερθήσεται] ἀναστήσεται. 13. 30. 38. 40. 53. 91. 106. Eu. 2. ✠
24, 7. ἐγερθήσεται] ἐγερθήσονται. L. ✠
— 11. ἐγερθήσονται] ἐξεγερθήσονται. D. ✠
Marc. 6, 14. ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη] ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν. C. ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν. D. L. 33. ἐκ νεκρῶν ἀνέστη. A. K. ✠ ✠
— 16. ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν] ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη. D. 69. ἠγέρθη. L. 102. ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν. C. 37. ✠ ✠
Matth. 17, 9. ἀναστῇ] ἐγερθῇ. D. ✠
Marc. 9, 31. ἀναστήσεται] ἐγερθήσεται. 1. 69. ✠

Ex

ΜΔ. 23. ἔλεγε δὲ πρὸς πάντας· [Ἀρχή.] εἴ τις θέ- 55. β.
λει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν,
καὶ

IX, 23. ΜΔ. τῇ γ. τῆς ε. ἑβδ. ἑ. ὁ κ. [τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς·] εἴ τις θέλει ὀπίσω.

Ex his XIII. locis Griesb. notavit VI. prorſus neglexit VII. *Nullam autem omnino ex iſtis lectionibus in contextum recepit.* — Audiamus Erasmum ad Marc. 8, 31. *apparet*, inquit, *data opera mutatam ſcripturam.* — Cui cura eſt, is facile exempla petet ex Luca et Ioanne. Examinari praeterea poſſunt iſti Codices, adhibitis ſic dictis *Concordantiis*, in vocabulis λαλεῖν, λέγειν, εἰπεῖν, κεῖσθαι, ἀνακεῖσθαι, κατακεῖσθαι, κλίνειν, κατακλίνειν, ἀνακλίνειν, ἔρχεσθαι, ἐλθεῖν, πορεύεσθαι et compoſitis, ἀναβαίνειν, ἐμβαίνειν, ἐπιβαίνειν, δέχεσθαι, προσδέχεσθαι, ὑποδέχεσθαι, καλεῖν, ἐπικαλεῖν, ἀποκαλεῖν, ἀκολουθεῖν et compoſitis, δεικνύναι et compoſitis, ἡμέρα, ὥρα, πληρωθῆναι, πλησθῆναι, βοᾶν, φωνεῖν, κράζειν, κραυγάζειν, γινώσκειν, διαγινώσκειν, ἐπιγινώσκειν, εὐλαβὴς, εὐσεβὴς, πύλη, θύρα et centum aliis. Nam de δὲ, γὰρ, οὖν et ſimilibus, additis, omiſſis, permutatis, non eſt opus monere. In his attentus lector facile obſervabit, plures lectiones ad ludibria lectorum ab iſtis locis eſſe confictas. De aliis corruptionibus iſtorum Codd. ex ſcholiis, ex Patribus, tam Graecis, quam Latinis, ex ſic dictis *verſionibus* Latinis, multo minus de veſanis lectionibus, appendicibus et defectibus manifeſtis, tum *verſionum* ſic dictorum orientalium, tum Cod. D. hic non loquor. Poſtquam enim monſtrum illud D. in lucem protractum eſt, quilibet ipſe de eo iudicare poteſt, tametſi Wetſtenius iam ſatis notum reddiderat.

23. ἐλθεῖν] ἀκολουθεῖν l. ἔρχεσθαι. E. Orig. I, 281. nominatim.

ἀπαρνησάσθω] ἀρνησάσθω. E.

καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, * καὶ ἀκολου-
θείτω μοι.
ὃς γὰρ * ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, 24.
ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυ-
χὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν.
τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν 25.
κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας, ἢ ζημιω-
θείς;
ϛζ. β. ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς 26.
λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαι-
σχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ
καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων.

λέγω

καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ] — E.

αὐτοῦ καθ' ἡμέραν] καθ' ἡμέραν —. Orig. l. l. v. P. Euth. 167. II, 390. Quod ſuſpicatus fueram in priore editione, id nunc comprobare poſſum. Scilicet ex Patribus et interpretibus hoc illatum. v. Chryſ. VII, 557. b. 629. fin. 630. a. Item Theoph. 368. d. Idem infert Matth. 10, 38. Cyrill. I. de adorat. p. 597. c. Similis corruptio ex Chryſ. eſt verſu 31. Unde autem iſtud καθ' ἡμέραν venit? Ut ſuſpicor, ex 1 Cor. 15, 31.

24. γὰρ ἂν] γὰρ ἐάν.

25. ὠφελεῖται] nominatim Orig. I. I.

26. γὰρ ἂν ἐπαισχ.] γὰρ αἰσχυνθῇ Orig. I, 296. nominatim. Sed 298. vulgatum. ibi tamen λόγους abeſt.

αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν] τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν. E. Cyrill. VI, b. 330. c. v. Birch. Iſtud μετὰ Cod. Wetſt. 64. ante τοῦ πατρὸς infert. Orig. I, 296. nominatim appellans Lucam, nihil mutat, nec 298.

27. λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσί τινες τῶν ὧδε Κ. β.
* ἑςώτων, οἱ οὐ μὴ * γεύσωνται θανάτου,
ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. [Τέ- Τέλος τῆς γ.
λος.]

Λ. περὶ τῆς μεταμορφώσεως.

28. ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσεὶ
ΜΕ. ἡμέραι ὀκτὼ, καὶ ['Αρχή.] παραλαβὼν * πέ-
τρον καὶ ἰωάννην καὶ ἰάκωβον, ἀνέβη εἰς τὸ
ὄρος προσεύξασθαι.
29. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν, τὸ
εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ
ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἐξαςράπτων.
30. καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτι-
νες ἦσαν μωυσῆς καὶ ἠλίας·

οἳ

IX, 28. ΜΕ. τῷ ὄρθρῳ τῆς μεταμορφώσεως· τ. κ. ἐ. παραλαβὼν ὁ ἰησοῦς τὸν πέτρον καὶ ἰωάννην καὶ ἰάκωβον ἀνέβη. Ἐν ἄλλοις, τῇ δ. τῆς ε. ἑβδ. τ. κ. ἐ. παραλαμβάνει ὁ ἰησοῦς τὸν πέτρον καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην. Ἐν ἄλλοις· τ. κ. ἐ. ἐγένετο μετά.

27. ἑςηκότων] ἑςώτων.

γεύσονται] γεύσωνται.

28. Lectionem, de qua monueram in priore edit., habet Evangeliarium Aug. fol. 255. Augusti die VI. τ. κ. ἐ. παραλαμβάνει. Deest in Goth. Ergo nullam lectionem habet εἰς τὸν ὄρθρον τῆς μεταμορφώσεως; Habet sane, sed Marc. 9, 2 — 9. Εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας autem, uti Aug., habet Matth. 17, 1 — 9.

τὸν πέτρον] τὸν —

ἰωάννην καὶ ἰάκωβον] ἰάκωβον καὶ ἰωάννην. E. v. P.

29. De Orig. v. P.

οἱ ὀφθέντες ἐν δόξῃ, ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, 31.
ἣν ἔμελλε πληροῦν ἐν ἱερουσαλήμ.
ὁ δὲ πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρη- 32.
μένοι ὕπνῳ· διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν
δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συν-
εστῶτας αὐτῷ.
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' 33.
αὐτοῦ, εἶπε * πέτρος πρὸς τὸν ἰησοῦν· ἐπι-
στάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποι-
ήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοι, καὶ * μίαν
μωσεῖ, καὶ μίαν ἠλίᾳ· μὴ εἰδὼς ὃ λέγει.
ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ἐγένετο νεφέλη, 34.
καὶ ἐπεσκίασεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν
τῷ ἐκείνους εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην.

καὶ

31. ἔξοδον] δόξαν. E. v. P. Euth. 168. I, 676. nota 9. et quae notavi ex Orig. ad verſ. 30. Vulgatum ſervat etiam Orig. I, 690. Ex Chryſoſtomo iſtud venit. v. VII, 567. a. bis. e. 584. d. Nititur haec *non lectio, ſed interpretatio* Hebr. II, 9. Ἔξοδον diſerte contra Chryſ. tuetur Theophyl. 97. e. 370. c. ἔξοδος de *morte* eſt 2 Petr. I, 15. Sapient. Salom. III, 2. Ioſeph. Antiqq. IV, 8. p. 120. b. addit, τοῦ ζῆν.

32. Attingit et explicat Chryſ. VII, 569. c.

33. εἶπεν ὁ] εἶπε.

καὶ ποιήσωμεν] θέλεις ποιήσω ὧδε. Cod. D. Iſte ſcurra ergo ex Matthaeo intulit Marco et Lucae θέλεις, ac praeterea etiam ποιήσω et ὧδε de ſuo addidit. v. Matth. 17, 4. Marc. 9, 5. Nonne hoc eſt fabricari varias lectiones?

μωσεῖ μίαν] μίαν μωσεῖ (μωϋσεῖ t μωσῇ t μωϋσῇ).

μὴ εἰδὼς ὃ λέγει] v. P. Nominatim tribuit Orig. Chryſ. VII, 569. b. Theophyl. 98. c.

35. καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα·
οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, αὐτοῦ
ἀκούετε.

36. καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν, εὑρέθη ὁ
ἰησοῦς μόνος· καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν καὶ οὐδενὶ Τέλος τοῦ
ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὄρθρου καὶ
ὧν ἑωράκασιν. [Τέλος.] ἐν τινι τῆς
δ. τῆς ε.

ἐγένε-

35. ἀγαπητὸς] ἐκλεκτὸς t ἐκλελεγμένος. E. Posterius in interiore margine ostentat in utraque editione (1777 et 1797.) Griesbachius, cum tamen in farragine variarum lectionum obscurorum virorum id neglexerit. Teste Wetst. habet ita divinus L. teste Birchio divinus Vat. 1209. seu B. Nullus bonus Codex hic varietatem habet. Quid autem Griesbachius? Num alterutrum istorum in contextum recepit? Neutiquam. Continuo vers. 37. Cod. D. habet, διὰ τῆς ἡμέρας, loco ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ. Sed hoc saltem recepit? Nec hoc.

ἀγαπητὸς] + ἐν ᾧ εὐδόκησα. E. Cyrill. V, b. 369. e. qui haec ex Luca, non ex Matth. laudat, ut editor credidit.

36. ὁ ἰησοῦς μόνος] μόνος ὁ ἰησοῦς. Cyrill. l. l.

ἐν ἐκείναις — ἑωράκασιν] Evangeliaria non nulla terminant lectionem, omissis reliquis, ita: ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις. Sic et in aliis lectionibus in fine unum, duo ac plura vocabula omittunt.

ἑωράκασιν] Scriba Cod. D. primo ἐθέασαν exhibuerat, deinde correctum, ut saltem grammatica ratio constaret, ἐθέασαντο. Obiter autem intelligitur, quam vetus sit iste Codex, cum aetate illius scribae adhuc in usu esset activum θεᾶν. Ante tempora Troiana vixerit, necesse est. Plures eiusmodi formas vocabulorum habet, quae post ista tempora prorsus exoleverunt.

ξΘ. β. ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέρα, [Ἀρχή.] κατ- 37. ΜΞ.
ελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, συνήντησεν
αὐτῷ ὄχλος πολύς.

ΛΑ. περὶ τοῦ σεληνιαζομένου.

καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἀνεβόησε, λέ- 38.
γων· διδάσκαλε, δέομαί σου, * ἐπίβλεψαι
ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενής ἐστί μοι.
καὶ ἰδοὺ, πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν, καὶ ἐξαί- 39.
φνης κράζει, καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ
ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ, συν-
τρίβον αὐτόν.
καὶ ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου, ἵνα * ἐκβά- 40.
λωσιν αὐτὸ, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν.
ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· ὦ γενεὰ ἄπι- 41.
στος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς
ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε * τὸν
υἱόν σου ὧδε.
ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ, ἔῤῥηξεν αὐτὸν 42.
τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησε
δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ
ἰάσατο τὸν παῖδα, καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ
πατρὶ αὐτοῦ.

ἐξ-

IX, 37. ΜΞ. σαββάτῳ η. τ. κ. ε. [κατελθόντος τοῦ Ἰησοῦ] κατελθόντι τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τοῦ ὄρους.

37. v. P. Ut hic, ita in Matth. 20, 29. similis est in principio lectionis ecclesiasticae immutatio.

38. ἐπίβλεψον] ἐπιβλέψαι E. ἐπίβλεψαι. v. P. Birch.

40. ἐκβάλλωσιν] ἐκβάλωσιν.

41. ὧδε τὸν υἱόν σου] τὸν υἱόν σου ὧδε. v. Birch.

42. ἔῤῥηξεν] ἔῤῥιψεν. E. v. P.

43. ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότη- Ρ. η.
τι τοῦ θεοῦ· [Τέλος.] πάντων δὲ θαυμαζόν- Τέλος τοῦ
ΜΖ. των ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς, [Ἀρχή.] σαββάτου.
εἶπε πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ·
44. θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους ΡΑ. β.
τούτους. ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει
παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων.
45. οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρα-
κεκαλυμμένον ἀπ᾽ αὐτῶν, ἵνα μὴ αἴσθωνται
αὐτό· καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ
τοῦ ῥήματος τούτου.

ΛΒ. περὶ τῶν διαλογιζομένων, τίς μείζων.

46. εἰσῆλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν ΡΒ. β.
εἴη μείζων αὐτῶν·
47. ὁ δὲ ἰησοῦς ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς καρ-
δίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίου, ἔστησεν
αὐτὸ παρ᾽ ἑαυτῷ.
48. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ
παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται·
καὶ

IX, 43. ΜΖ. τῇ δ. [ἐν ἄλλοις, τῇ ε.] τῆς ε. ἑβδ. ε. ο. κ. [πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ μαθητάς.] τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· θέσθε ὑμεῖς.

43. ἐποίησεν] ἐποίει. E. Hoc nec poftea in ullo reperi. Ex vulgata: quae faciebat.

45. Cum varietate recitat Chryf. VII, 578. 584.

47. ἰδὼν] εἰδὼς t γνούς. E.

ἐπιλαβόμενος] προσλαβόμενος t λαβών. E. Per Origenem, qui utrumque nominatim tribuit Lucae, utrumvis licet eligere. v. P. Unus fcriba Cod. 52. expiscatus eft προσλαβόμενος. Griesbachius etiam in noviffima editione filet.

καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστεί-
λαντά με· ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν
ὑπάρχων, οὗτος ἔσται μέγας.
ΡΓ. η. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰωάννης, εἶπεν· [Ἀρχή.] ἐπι- 49. ΜΗ.
στάτα, εἴδομέν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκ-
βάλλοντα * δαιμόνια· καὶ ἐκωλύσαμεν αὐ-
τὸν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ᾽ ἡμῶν.
καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ ἰησοῦς· μὴ κωλύετε· 50.
ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ᾽ ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν.
Τέλος τῆς δ. [Τέλος.]
ΡΔ. ι. [Ἀρχή.] ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι 51. ΜΗ.
τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως αὐτοῦ, καὶ αὐ-
τὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξε τοῦ πορεύε-
σθαι εἰς ἱερουσαλήμ.

καὶ

IX, 49. ΜΗ. τῇ ε. τῆς ε. ἑβδ. τ. κ. ε. προσελθὼν τῷ ἰησοῦ εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ· ἐπιστάτα.

IX, 51. ΜΗ. εἰς τὴν ἀνακομιδὴν τοῦ ἁγίου μανδηλίου ἐκ τῆς ἐδεσηνῶν (ſic MSS.) πόλεως εἰς τὴν ἁγίαν κωνσταντίνου πόλιν, αὐγούστου ις. τ. κ. ε. ἐγένετο ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως τοῦ ἰησοῦ καὶ αὐτός.

48. ἔσται] ἐστι. E. Orig. utrumque invexit. Quod Lucae tribuitur ab editore Orig. IV, 271. eſt ex Matth. 10, 40. Saepe in his erratum ab editoribus. v. P.

49. τὰ δαιμόνια] τὰ —

50. ἡμῶν — ἡμῶν] ὑμῶν — ὑμῶν. E. v. P. Suſpicatus fueram, ex ſcholiis invectum eſſe. Atqui ita Chryſ. VII, 448. c. ubi etiam verſ. 49. ἐν, loco ἐπὶ exhibet.

51. Lectionem hanc in Auguſti diem 16. in ſolo Mosq. c. reperi. Ea ita compoſita eſt: Luc. 9, 51 — 57. 10, 22 — 24. 13, 22. In eandem liturgiam in paucis

Praxa-

52. καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐ-
τοῦ· καὶ πορευθέντες ἐισῆλθον ἐις κώμην σα-
μαρειτῶν, ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ.
53. καὶ ὀυκ ἐδέξαντο ἀυτὸν, ὅτι τὸ πρόσωπον
ἀυτοῦ ἦν πορευόμενον ἐις ἱερουσαλήμ.
54. ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἀυτοῦ ἰάκωβος καὶ
ἰωάννης, ἐῖπον· κύριε, θέλεις ἔιπωμεν πῦρ
καταβῆναι ἀπὸ τοῦ ὀυρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι
ἀυτοὺς, ὡς καὶ ἠλίας ἐποίησε;
55. στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν ἀυτοῖς, [Ὑπέρβα.] Ἐντεῦθεν ὑπερβαίνει τινὰ ἐις τὸ καὶ ἐπορεύθησαν.
καὶ ἐῖπεν· ὀυκ ὄιδατε ὅιου πνεύματός ἐστε
ὑμεῖς.

Praxapostolis legitur 2 Tim. 4, 5—8. Fuit haec solemnitas propria ecclesiae Constantinopolitanae. Alia autem est lectio in eundem diem in memoriam S. Diomedis Io. 15, 1—7. quam alia Evangeliaria versu 11. terminant.

52. προσώπου ἀυτοῦ] προσώπου ἑαυτοῦ. A.

54. ἔιπωμεν κ. τ. λ.] ἔιπομεν — ἀπὸ ὀυρανοῦ. E. Cyrill. IV, 1017. ἐκ τοῦ ὀυρανοῦ. Chryſ. VII, 567. e.

55. καὶ ἐῖπεν — verſ. 56. σῶσαι] — E. Praeter ea, quae dixi in priore editione, addo haec: Ex iis, quos poſtea examinavi, omittunt ſoli Aug. 10. et 11. qui ſunt cum ſcholiis Theophylacti. Ultima pars ſcholii, ἐιδέναι δὲ δεῖ, legitur etiam in Cod. Aug. 9. ubi id Cyrillo tribuitur. Evangeliaria non nulla in una lectione iſta omittunt, ut iam monui. Scilicet, ut 8, 36. 37. et 10, 4—9. Alia Evangeliaria omittunt omnia a verſ. 44. ad 57. Chryſoſtomus, qui haec alicubi omittit, eodem modo in ſimili ſententia Matth. 17, 20. auctor corruptionis extitit. Ipſe tamen hunc, quem nunc tractamus locum, reſpicit IX, 677. c. ὀυκ ὄιδατε, ποίου πνεύματός ἐστε. Idem laudat X, 305. v. P. Euth. 168. II, 403.

ὅιου] ποίου. E.

ΡΕ. ε. ὁ γὰρ ὑιὸς τοῦ ἀνθρώπου ὀυκ ἦλθε ψυχὰς 56.
Ἄρξου. ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι. [Ἄρξου.]
Τέλος τῆς ε. καὶ ἐπορεύθησαν ἐις ἑτέραν κώμην. [Τέλος.]

ΛΓ. περὶ τοῦ μὴ ἐπιτρεπομένου ἀκολουθεῖν.

[Ἀρχή.] ἐγένετο δὲ πορευομένων ἀυτῶν, ἐν 57. ΜΘ.
Ὑπέρβα τοῦ τῇ ὁδῷ [Ὑπέρβα.] ἐιπέ τις πρὸς ἀυτόν· ἀκο-
μανδυλίου λουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ, κύριε.
ἐις κεφ. νβ.
καὶ ἔιπεν ἀυτῷ ὁ ἰησοῦς· αἱ ἀλώπεκες φω- 58.
λεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ ὀυρανοῦ
κατασκηνώσεις· ὁ δὲ ὑιὸς τοῦ ἀνθρώπου ὀυκ
ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ.
ἔιπε δὲ πρὸς ἕτερον· ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ ἔιπε· 59.
κύριε, ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι πρῶτον θά-
ψαι τὸν πατέρα μου.
ἔιπε δὲ ἀυτῷ ὁ ἰησοῦς· ἄφες τοὺς νεκροὺς 60.
θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς· σὺ δὲ ἀπελθὼν
διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
ΡϚ. ι. ἔιπε δὲ καὶ ἕτερος· ἀκολουθήσω σοι, κύριε· 61.
πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς
ἐις τὸν ὄικόν μου.
ἔιπε δὲ * ὁ ἰησοῦς πρὸς ἀυτόν· ὀυδεὶς ἐπι- 62.
βαλὼν τὴν χεῖρα ἀυτοῦ ἐπ᾽ ἄροτρον, καὶ
βλέ-

IX, 57. ΜΘ. σαββάτῳ θ. τ. κ. ἰ. ἐγένετο πορευομένου τοῦ ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῷ.

57. ἐγένετο δὲ] καὶ ἐγένετο. Ε.

ὅπου ἂν] ὅπου ἐάν. Α.

59. ἀπελθόντι] ἀπελθεῖν. Ε.

— 62. πρὸς ἀυτὸν ὁ ἰησοῦς] ὁ ἰησοῦς πρὸς ἀυτόν.

βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὔθετός ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. [Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.

ΛΔ. περὶ τῶν ἀναδειχθέντων ό.

N. X, 1. Μετὰ δὲ ταῦτα [Ἀρχή.] ἀνέδειξεν ὁ κύριος ΡΖ. ι.
καὶ ἑτέρους ἑβδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς

X, 1. N. τῇ ς. τῆς ε. ἑβδ. καὶ σεπτεμβρίῳ δ. τοῦ ἁγίου μάρτυρος βαβύλα. τὸ αὐτὸ καὶ εἰς ἀποστόλους. τ. κ. ἐ. ἀνέδειξεν ὁ κύριος καὶ [ἄλλους.] ἑτέρους. [τ. κ. ἐ. ἀπέστειλεν ὁ ἰησοῦς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνὰ δύο πρό.]

βλέπων] στραφείς. E. Chrys. VII, 331. b. qui ibi alia etiam mutat. Orig. III, 207. seq. 158. βαλὼν — χεῖρα ἐπ' — στραφεὶς — τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. et 250. d. obiter laudans: βαλὼν — στραφῇ. Cyrill. I, a. 27. qui ipse etiam alia mutat. Theoph. in schol. 472. a. Clem. Alex. 756. b. qui alia mutans, βλέπων tamen servat. Ex iis Codd. quos postea comparavi, nullus varietatem habet, ne quidem Codices Theophylacti.

1. καὶ ἑτέρους] καὶ — E. Cyrill. I, g. 284.

ἑβδομήκοντα] + δύο. E. v. P. hic et vers. 17. Ex Graecis fortasse solus Epiphan. I, 50. hunc numerum habet. E Latinis contra est Tertull. apud Sabat. Credebant non nulli, hic notatum esse numerum rotundum, ut fortasse etiam Exod. 15, 27. et in loco de septuaginta senioribus a Mose lectis. Utrumque enim locum hic memorant interpretes graeci. Nam sex ex singulis tribubus efficiunt 72. Contra sunt Codd. omnino omnes praeter paucos ex Vulg. latina corruptos, qui nec infra vers. 17. inter se consentiunt. v. Wetst. Birch. Ut taceam de editis scholiis et interpretationibus graecis, in MSS. duo scholia ad h. l. leguntur. Alterum incipit: τῆς ἀποστολῆς τῶν ό. — τῶν ἐπὶ γῆς. Alterum Titi (Bostrensis:) τούτου ὁ τύπος — ἑτέρους ό. Nihil in istis scholiis reperi de 72. Ista comparatio utrius-

τοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ, ἐις πᾶ-
σαν πόλιν καὶ τόπον ὃυ ἔμελλεν αὐτὸς ἔρ-
χεσθαι.

ΡΗ. ε. ἔλεγεν ὄυν πρὸς αὐτούς· ὁ μὲν θερισμὸς πο- 2.
λὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε ὄυν τοῦ
κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως * ἐκβάλῃ ἐργά-
τας ἐις τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

ΡΘ. ε. ὑπάγετε· [Ἀρχή.] ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποςέλλω ὑμᾶς 3. Ν.
ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων.

ΡΙ. β. [Ὑπέρβα.] μὴ βαςάζετε βαλάντιον, μὴ 4.
Ὑπέρβα τῆς ε. πήραν, μηδὲ ὑποδήματα· καὶ μηδένα κατὰ
τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε.

ἐις

X, 3. N. ἐν τισιν, ἐις ἀποςόλους· ἐ. ὁ κ. ἰδοὺ ἐγώ.

utriusque loci V. Teſt. arguere videtur ingenium Origenis. Fortaſſe ergo iſte de ſuis ſatellitibus iſtos duos allegavit ad S. Hieronymum, qui omnia, ut prae ſe fert, ad graecam veritatem, hoc eſt, ad mendacia Origenis, exigere ſolet. Hic non quaeritur, quot omnino fuerint, ſed quid Lucas ſcripſerit? Atqui idem, quod Moſes, ſcripſit. Alii interpres graeci opinabantur, hos 70. datos eſſe in disciplinam 12 Apoſtolorum. Ergo ita quoque requirebantur 72. ut ſinguli 6. acciperent. Quid vero, ſi Iudas Iscariotes tantum 4. acceperit, cum praeſertim aliis negotiis eſſet impeditus. Erat enim ἀρχιγαζοφύλαξ. — Quae vos dementia cepit? v. Caten. in Octateuch. a Nicephoro Lipſiae editam T. I. p. 726. 727. 728. 764. et Caten. Cord. in Lucam p. 297.

ἀνὰ δύο] δύο δύο t ἀνὰ δύο δύο. E.

ἔρχεσθαι] ἐισέρχεσθαι t διέρχεσθαι. E.

2. ἐκβάλλῃ] ἐκβάλῃ.

4. βαλάντιον] Alii Codd. et hic et alibi exhibent βαλλάντιον.

ἀσπάσησθε] de Orig. v. P. Ibidem in fine ſcholii malim, περιπιπτούσαις.

5. εἰς ἣν δ' ἂν οἰκίαν εἰσέρχησθε, πρῶτον λέγε- ΡΙΑ. ς.
τε· εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ.
6. καὶ ἐὰν * ᾖ ἐκεῖ * υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσε-
ται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε,
ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει.
7. ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθίοντες καὶ ΡΙΒ. β.
πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργά-
της τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἐςι. μὴ μεταβαίνετε
ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν.
8. καὶ εἰς ἣν * ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ δέ- ΡΙΓ. ι.
χωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα
ὑμῖν,
9. καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ
λέγετε αὐτοῖς· ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασι- Τέλος ἔν τινι
λεία τοῦ θεοῦ. [Τέλος.] τῶν ἀποςό-
λων.
10. [Ἄρξου.] εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ ΡΙΔ. β.
μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλα- Ἄρξου τῇ
τείας αὐτῆς, εἴπατε· ς.

καὶ

5. εἰσέρχησθε] et hic et verſ. 8. 10. quidam temere ex Matth. εἰσέλθητε.

6. ἐὰν μὲν] μὲν —. Mox, ἐκεῖ ᾖ υἱὸς — ἡ εἰρ. ὑμ. ἐπ' αὐτ. ἀναπ. — γε ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐφ'. Orig. IV, 425. ἐὰν μὲν ᾖ ἐκεῖ υ. εἰρ. ἡ εἰρ. ὑ. ἐ. α. ἀναπαύσεται· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, ἡ εἰρ. ὑμ. ἐφ'. 421.
ὁ υἱὸς] ὁ —

7. αὐτοῦ ἐςι] ἐςι — E. Cyrill. I, a. 140.

8. ἣν δ'] δ' —. Mox, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε. Chryſ. VII, 486. b.
δέχωνται] δέχονται. D. Sic et verſ. 10.

10. εἰσέρχησθε] ἐσέλθητε. E. Fabricatores variarum lectionum, Wetſt. C. D. L. 1. 13. 69. Venet. 10. adeo εἰσήλθετε. Ego id nec poſtea in ullo reperi

καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ 11.
τῆς πόλεως ὑμῶν, ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν
τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ἐφ᾽ ὑμᾶς ἡ βα-
σιλεία τοῦ θεοῦ.

Τινὰ ἐντεῦθεν ἄρχεται μετὰ τὴν ἐπίσβασιν.

[Ἄρξου.] λέγω * ὑμῖν, ὅτι σοδόμοις ἐν τῇ 12.
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσαι, ἢ τῇ πόλει
ἐκείνῃ·

ΡΙΕ. ε. οὐαί σοι χοραζὶν, οὐαί σοι βηθσαϊδά· ὅτι εἰ 13.
ἐν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ
γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ
σποδῷ καθήμεναι μετενόησαν.
πλὴν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσαι ἐν τῇ 14.
κρίσει, ἢ ὑμῖν.
καὶ σὺ καπερναοὺμ ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψω- 15.
θεῖσα, ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ. [Τέλος.]

τέλος τῆς ε.

[Ἀρχή.]

11. ὑμῶν] + εἰς τοὺς πόδας (ἡμῶν.) D. Poſt priorem editionem inveni tantum in duobus Evangeliariis. v. P.

ἐφ᾽ ὑμᾶς] — E. v. P.

12. λέγω δὲ] δὲ —

ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ] ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως t ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. E. Recenſio occidentalis ſive ſcurrilis.

15. χοραζὶν] Varie hoc vexatum a ſcribis. Graecis in mente erat χώρα.

ἐγένοντο] ἐγενήθησαν. E. Recenſio occidentalis. v. P. In noviſſima editione, a me monitus, hoc notavit Griesb.

καθήμεναι] καθήμενοι t —. E. Scilicet urbes non poſſunt *ſedere*, ſed incolae. Ergo alii mutarunt, alii deleverunt. Ingenioſe! Ergo Marc. 1, 33. corrigendum erit: ὁ πόλις ὅλος ἐπισυνηγμένος ἦν πρὸς τὴν θύραν.

15. ἡ ἕως κ. τ. λ.] v. P. Euth. 169. Paucis et infimis ſcribis

ΝΑ. 16. [Ἀρχή.] ὁ ἀκούων ὑμῶν, ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ ΡΙϚ. α.
ἀθετῶν ὑμᾶς, ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν,
ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.
17. ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς, ΡΙΖ. ι.
λέγοντες· κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσ-
σεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου.
18. εἶπε δὲ αὐτοῖς· ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν, ὡς
ἀστραπὴν, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα.
ΝΑ. 19. [Ἀρχή.] ἰδοὺ, δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ
πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ

πᾶσαν

X, 16. ΝΑ. σαββάτῳ ι. [ἐν ἄλλῳ· ὀκτωβρίῳ ιη. τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ λουκᾶ. ἐν ἄλλῳ· καὶ εἰς ἀποστόλους.] ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ὁ ἀκούων ὑμῶν.

X, 19. ΝΑ. τοῦ ἁγίου τρύφωνος, Φεβρουαρίου α. καὶ εἰς ἀσωμάτους καὶ ἀποστόλους. ἐν ἄλλοις δὲ καὶ σαββάτῳ ι. ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ἰδοὺ, δίδωμι [δέδωκα.] ὑμῖν.

ſcribis non ſatis fuit corrupiſſe Matth. 11, 23. ſed nugas iſtas hic quoque inſerunt. Theoph. nihil mutat 380. c. in contextu, ſed in ſcholio variat, quod licet interpreti. Chryſ. VIII, 132. e. ſine varietate, ſed 203. b. ὑψώθης, ut Theophyl. in ſcholio. In priore editione oblitus fueram terminum lectionis ex ſynaxario, quod nunc Dresdae eſt, notare. Habet ergo ſic: καὶ σὺ — ἕως τοῦ (hoc ſolum interponit.) καταβιβασθήσῃ. Scurrilem iſtam lectionem nec poſtea in ullo reperi, ut credibile eſt. Nec enim ſterquilinia excutio. Mox rurſus verſ. 16. ſeſe commendant iſti Codices. Num ergo horum quicquam in textum recepit, aut in interiore margine oſtentavit Griesbachius? Neutiquam. Pudebat enim.

17. Negligentius laudat Cyrill. VI, a. 224. Chryſ. III, 69. χαρᾶς] poſt hoc in Mosq. z, aliquanto poſt inſertum μεγάλης.

18. Alludit Cyrill. IV, 507. Orig. I, 242. d.

πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ· καὶ οὐδὲν
ὑμᾶς οὐ μὴ * ἀδικήσῃ.
πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε, ὅτι τὰ πνεύμα- 20.
τα ὑμῖν ὑποτάσσεται· χαίρετε δὲ, * ὅτι τὰ
ὀνόματα ὑμῶν ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
ΡΙΗ. ε. ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι 21.
ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· ἐξομολογοῦμαί σοι πά-
τερ,

19. δίδωμι] δέδωκα. E. Orig. I, 298. attingit, ibique plura mutat. Item 161. a. 218. d. 423. 735. II, 608. Ex his locis nihil efficitur. Sed I, 744. δέδωκα ὑμῖν ἐξουσ. — ἀδικήσει. et II, 612. δέδωκα — ἐξουσ. πατ. Primum locum ſolum laudavit Wetſt. Cyrill. I, a. 158. δέδωκα ὑμῖν ἐξουσ. πατ. I, g. 391. δέδωκα ὑμῖν πατεῖν ἐπάνω. Sic et II, 359. III, 25. διδόντος πατεῖν V, b. 5. δέδωκα ὑμῖν πατεῖν ἐπάνω — ἀδικήσει. Sic et 36. et 180. ſed hic ἀδικήσῃ. Laudat etiam Chryſ. IX, 8. c. XI, 171. 240. bis. Quid ergo fiet vocabulis, τὴν ἐξουσίαν τοῦ; Scilicet cum δίδωμι auctoritate Codd. ſervabuntur.

ἀδικήσει] ἀδικήσῃ.

20. πνεύματα] δαιμόνια. E. Eſt explicatio. v. P. Euth. 169 — 172. Chriſoſt. invexit ex Matth. 7, 22. v. VII, 299. e. 376. c. VIII, 427. c. ut mittam reliqnos locos. v. Cyrill. I, a. 112. qui et μᾶλλον et γέγραπται habet. 380. ἐγγέγραπται. II, 74. μᾶλλον et γέγραπται. III, 863. μᾶλλον — ἐγράφησαν. Nonne ergo ridiculum, quod a Wetſt. et Griesb. ex Cyrillo ſolum laudatur ἐγγέγραπται; Quid autem ex Patribus efficitur verſ. 19. et 20? Audiendos eſſe incorruptos Codices Graecos N. Teſt.

δὲ μᾶλλον] μᾶλλον — Orig. III, 238. χαίρετε ὅτι τὰ — γέγραπται. Birch laudat etiam ἐνεγράφη.

21. τῷ πνεύματι] ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ. E. v. P. Euth. 172. Chryſ. VII, 426. d. Laudat Orig. I, 221. et ἐξομολογοῦμαι explicat εὐχαριστῶ.

τερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέ-
κρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν,
καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναὶ ὁ πα-
τὴρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν
σου. [Τέλος.] καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθη- Τέλος πάν-
τὰς, εἶπε· των.
NB. 22. [Ἄρξου.] [Ἀρχή.] πάντα * μοι παρεδόθη ΡΙΘ. γ.
ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς Ἄρξου τοῦ
ἐστιν ὁ υἱὸς, εἰ μὴ ὁ πατὴρ, καὶ τίς ἐστιν ὁ μανδυλίου
πατὴρ, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ οὕτως· ἔλε-
υἱὸς ἀποκαλύψαι. γε τοῖς ἀκο-
λουθοῦσιν
αὐτῷ· πάν-
23. καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς, κατ' ἰδίαν ΡΚ. ε.
εἶπε· μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ τα κ. τ. λ.
βλέπετε.

λέγω

X, 22. NB. τῇ β. τῆς ς. ἑβδ. καὶ εἰς ὁσίους· ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· πάντα μοι παρεδόθη.

22. καὶ στραφεὶς ad verſ. 22. ἀποκαλύψαι] — E. Haec cum ſcholio per negligentiam exciderunt ex uno Euthymii Cod. Moſq. n. Docet id alter Cod. i.

καὶ στραφεὶς — εἶπε] — E. Omittit haec cum paucis Theophyl. Cod. Moſq m. Servat Theophyl. edit. 382. c. In ſcholio non erat neceſſe haec explicare. Servant itidem duo Codd. Theophyl. Augg. 10. 11. cum reliquis, quos poſtea examinavi. v. P. ad h. l. et ad 9, 57. Ut hic verſ. 22. 23. eſt στραφεὶς — στραφεὶς, ita Io. 20, 14. 16. ἐπιστράφη — στραφεῖσα. v. Chryſ. I, 484.

παρεδόθη μοι] μοι παρεδόθη.

γινώσκει] ἐπιγινώσκει. D. Orig. I, 440. non videtur huc reſpexiſſe, nec IV, 515.

23. ἃ] + ὑμεῖς. E. v. Euth. 106.

βλέπετε] + καὶ ἀκούοντες (nimirum, οἱ ὀφθαλμοί.) ἃ ἀκούετε. Cod. D. ſeu recenſio occidentalis. Non-

Re

λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ 24.
βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε,
Ὑπέρβα τοῦ καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ
εὐαγγελίου. οὐκ ἤκουσαν. [Ὑπέρβα.] [Τέλος.]
εἰς κεφ. οβ.
Τέλος τῆς β. ΛΕ. περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος νομικοῦ.
ΡΚΑ. β. καὶ ἰδού, [Ἀρχή.] νομικός τις ἀνέστη, ἐκπει- 25. ΝΓ
ράζων αὐτόν, καὶ λέγων· διδάσκαλε, τί ποι-
ήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;
ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· ἐν τῷ νόμῳ τί γέγρα- 26.
πται; πῶς ἀναγινώσκεις;
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· ἀγαπήσεις κύριον τὸν 27.
θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ
ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος
σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου· καὶ τὸν
πλησίον σου ὡς σεαυτόν.
εἶπε δὲ αὐτῷ· ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, 28.
καὶ ζήσῃ.

ὁ

X, 25. ΝΓ. κυριακῇ η΄. τ. κ. ἐ. νομικός τις [προσῆλθε τῷ ἰησοῦ πειράζων καὶ λέγων.] ἀνέστη ἐκπειράζων τὸν ἰησοῦν καὶ λέγων.

ne hoc ridiculum? Volebat autem ad latinum fingere, καὶ τὰ ὦτα τὰ ἀκούοντα ἃ ἀκούετε. vide supra Luc. 6, 39.

24. εἶδον] εἶδαν. Vat. 1209. ſeu B.

25. ἀνέστη] προσῆλθεν. E. v. P.

ἐκπειράζων] πειράζων. E. v. P. Eodem modo incipiunt Evangeliaria Aug. et Goth.

27. σεαυτὸν] ἑαυτόν. A.

28. ζήσῃ] σώζῃ. E. Eſt error negligentiae. Deberet enim eſſe σωθήσῃ.

29. ὁ δὲ θέλων δικαιοῦν ἑαυτὸν, εἶπε πρὸς τὸν ΡΚΒ. ι.
ἰησοῦν· καὶ τίς ἐστί μου πλησίον;

ΛΞ. περὶ τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς.

30. ὑπολαβὼν δὲ ὁ ἰησοῦς, εἶπε· ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ ἱερουσαλὴμ εἰς ἱεριχὼ, καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν, οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες, ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα.

31. κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ· καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ἀντιπαρῆλθεν.

32. ὁμοίως δὲ καὶ λευΐτης, γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν, ἀντιπαρῆλθεν.

33. σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων, ἦλθε κατ' αὐτὸν, καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ἐσπλαγχνίσθη·

34. καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον· ἐπιβιβάσας δὲ

29. δικαιοῦν] δικαιῶσαι. E.

30. ἐκδύσαντες] ἐξέδυσαν. E.

τυγχάνοντα] — E. Scilicet, quia vulg. latina non addidit latiniſſimum illud, *exiſtente*. Tractat haec Chryſ. I, 678. 692. XII, 108.

31. συγκυρίαν] τύχα. E. recenſio occidentalis, a τύξ, τυχὸς, τύχα. Τύχην forte volebat.

32. γενόμενος et ἐλθὼν] alterutrum — E. Quod credebant, utrumque locum habere non poſſe. Ἐλθὼν explica προσεγγίσας aut προσελθών.

34. ἔλαιον καὶ οἶνον] οἶνον καὶ ἔλαιον. E. Recte quidem! Sed iſto modo ſcripſit Lucas qui medicus erat.

δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος. ἤγαγεν αὐτὸν
εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ.
καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξελθὼν, ἐκβαλὼν δύο 35.
δηνάρια ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ·
ἐπιμελήθητι αὐτοῦ· καὶ ὅ, τι ἂν προσδαπα-
νήσῃς, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώ-
σω σοι.
τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν * πλησίον δοκεῖ σοι 36.
γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς;
ὁ δὲ εἶπεν· ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ᾽ αὐτοῦ· 37.
εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· πορεύου, καὶ σὺ
Τέλος τῆς κυριακῆς. ποίει ὁμοίως. [Τέλος.]

ΛΖ. περὶ μάρθας καὶ μαρίας.

ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς, καὶ 38. ΝΔ.
αὐτὸς [Ἀρχή.] εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά· γυ-
νὴ δέ τις ὀνόματι μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν
εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.
καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη μαρία, ἣ 39.
καὶ παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ
ἰησοῦ, ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ.
ἡ δὲ μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν δια- 40.
κονίαν· ἐπιστᾶσα δὲ εἶπε· κύριε, οὐ μέλει σοι
ὅτι

X, 38. ΝΔ. εἰς τὴν λειτουργίαν τῶν ἑορτῶν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου· τ. κ. ἑ. [ἦλθεν] εἰσῆλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς κώμην.

35. ἐξελθὼν] — E. v. P.

36. δοκεῖ σοι πλησίον] πλησίον δοκεῖ σοι.

39. παρακαθίσασα] παρακαθεσθεῖσα. E.

τὸν λόγον] τῶν λόγων. A.

ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με κατέλιπε διακο-
νεῖν; εἰπὲ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται.
41. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· μάρθα
μάρθα, μεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλά·
42. ἑνὸς δέ ἐστι χρεία· μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν με-
ρίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ' Ὑπέρβα τῆς
αὐτῆς. [Ὑπέρβα.] λειτουργίας εἰς κεφ. ρλα.

ΛΗ. περὶ προσευχῆς.

ΝΕ. XI, 1. Καὶ [Ἀρχή.] ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν ΡΚΓ. ε.
τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέ
τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· κύριε,
δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ ἰω-
άννης ἐδίδαξε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ·

εἶπε

XI, 1. ΝΕ. τῇ γ. τῆς ϛ. ἑβδ. τ. κ. ἐ. ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι τὸν ἰησοῦν ἐν τόπῳ. [Τ. κ. ἐ. εἶπέ τις τῶν μαθητῶν [τοῦ] ἰησοῦ πρὸς αὐτόν. Ἐν τισιν ἰουνίου ε. εἰς τὸν ὅσιον δωρόθεον οὕτω· τ. κ. ἐ. προσῆλθον τῷ ἰησοῦ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· δίδαξον, κύριε. Ἐν ἄλλῳ· σεπτεμβρίου κε. εἰς τὴν λιτὴν τοῦ κάμπου (campi). Ἐν ἄλλῳ δεκεμβρίου ιβ. εἰς τὸν ὅσιον σπυρίδωνα καὶ εἰς ἐπινίκια βασιλέων. τ. κ. ἐ. προσῆλθον οἱ μαθ. τῷ ἰησοῦ καὶ εἶπον αὐτῷ· κύριε.]

41. τυρβάζῃ] θορυβάζῃ. E. θορυβάζεσθαι non memini legere, sed θορυβεῖσθαι. Credo, illud ortum esse ex confusione vocabulorum τύρβη et θόρυβος. Orig. in Caten. Cord. ad Io. 11, 2: p. 278. habet θορυβῇ. Forte ergo illud ita ortum et conflatum, θορυ (τυρ) βάζῃ. v. 11, 42. Laudat haec Damasc. II, 375.

42. ἑνὸς] ὀλίγων. E. v. P. Euth. 173. Nihil mutat Chrys. VIII, 259. b. d. e. ἑνὸς habet etiam Theoph. 645. b. 388. d. sed allegoricam interpretationem, de qua v. P., notans 729. d. habet ὀλίγων. Cyrill. I, a. 469. laudat solum: τὴν καλὴν μερ. — αὐτῆς.

 Orige-

εἶπε δὲ αὐτοῖς· ὅταν προσεύχησθε, λέγετε· 2.
πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω
τὸ

Origenem auctorem eſſe iſtius interpretationis et lectionis, nemo dubitabit. Eum hic quoque ſecutus eſt Baſil. M. Quaeſtio iam oritur, qui Codd. habeant θορυβάζῃ et ὀλίγων; Scilicet θορυβάζῃ Wetſt. B. C. D. L. 1. 33. ὀλίγων. B L 1. 38. Iſtam partem prorſus omittit D. Ex meis nullus hic varietatem habet, nec ex iis, quos poſt priorem editionem conſului. Idem videre licet in ceteris huius et proximi capitis corruptionibus.

XI, 1. καὶ ἐγένετο] ἐγένετο δέ. E. ex verſ. 27. v. P. Chryſ. I, 531. Hanc totam lectionem ab verſ. 1 — 13. exhibet Evangeliarium Aug., fol. 224. Goth. 1 — 10. fol. 211.

2. προσεύχησθε] προσεύχεσθε. E. Die beiden Vater-Unſer ſind in den Griesbachiſchen Ausgaben ſo zerrüttet, daſs ſie Kartoffelfeldern gleichen, in welchen die wilden Schweine gewühlt. Auch hat wirklich Origenes, der Keuler, mit ſeinen Alexandriniſchen und Occidentaliſchen Ferkeln hier gewühlt. So arg machten es die Complutenſer doch nicht! De toto loco v. P. 249. ſeqq. 504. ſeqq.

προσεύχησθε] Cod. Wetſt. D. hic ſtatim in principio capitis ad reliqua huius capitis ſe commendat. Solus enim addit: μὴ βαττολογεῖτε, (pro eo idem Matth. 6, 7. habet βλαττολογήσηται. Sic. Et ex correctione, βαττολογήσηται. Sic. Ibid. verſ. 8. ſolus ἀνοῖξαι τὸ στόμα, loco αἰτῆσαι αὐτόν.) ὡς οἱ λοιποί· δοκοῦσι γάρ τινες, ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται· ἀλλὰ προσευχόμενοι. Ex eo, quod unus ſcurra pro more ſuo, isque omnium infimus, Lucam hic ex Matthaeo interpolavit, colligit Griesbachius, reliquos praeſtantiſſimorum et vetuſtiſſimorum Codicum ſcribas omnes cetera harum precum ex Matthaeo interpolaſſe. v. edit. 1797. p. 335. nota h. Subtiliter! Vid. v. 43. 44. 48. 53.

ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς] — E. v. P.

τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενη-
θήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν ὀυρανῷ, καὶ
ἐπὶ τῆς γῆς.
3. τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ὑμῖν τὸ
καθ' ἡμέραν.
4. καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν· καὶ γὰρ
αὐτοὶ ἀφίεμεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ
εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμὸν, ἀλλὰ ῥῦσαι
ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

καὶ

γενηθήτω — τῆς γῆς] — E.

4. τὰς ἁμαρτίας] τὰ ἁμαρτήματα t τὰ παραπτώματα t τὰ ὀφειλήματα. E. Deeſt adhuc, τὰ ἀγνοήματα, τὰ παροράματα et quae ſunt generis eiusdem. Quae vero hic varietates reperiuntur in probis Codicibus? Nullae.

ἀλλὰ ῥῦσαι — πονηροῦ] — E. v. P. Ex meis, quos poſt priorem edit. comparavi, nullus quicquam omittit, praeter Theophyl. Aug. 10. in quo deſunt, καὶ μὴ εἰσεν. — πονηροῦ. Explicantur tamen ibid. in ſcholio. Patres Graeci de precibus apud Lucam fere ſilent, praeter Origenem, qui hic gnaviter rem ſuam geſſit. Alienum eſt ab hoc loco, nugas illius excutere: notabo tamen, ubi ſingulos verſus tractet. Verſ. 1. T. I, 199. 200. 216. 227. verſ. 1. 2. 222. verſ. 2. ſeqq. 227. ubi comparat Matthaeum. 232. 240. c. verſ. 3. 240. d. 243. c. 249. d. 251. e. II, 762. verſ. 4. I, 252. a. 255. a. bis. 256. c. 265. a. verſ. 5. 8. et 9. 213. Sed praeſtat legere totum libellum περὶ εὐχῆς. T. I. 196 — 272. Nihil inſanius licet intelligi. Inſunt vero etiam, quae riſum moveant. Cavillationes eius ad evang. Lucae interciderunt, in quibus haud dubie illis ſimilia olim lecta ſunt.

ΡΚΔ. ι. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φί- 5.
λον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου,
καὶ εἴπῃ αὐτῷ· φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρ-
τους·
ἐπειδὴ φίλος * παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με, 6.
καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ·
κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἴπῃ· μή μοι κό- 7.
πους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται καὶ τὰ
παιδία μου μετ᾽ ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ
δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι.
λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς, 8.
διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον, διάγε τὴν ἀναί-
δειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ * ὅσον
χρήζει.
ΡΚΕ. ε. κἀγὼ ὑμῖν λέγω· [Ἀρχή.] αἰτεῖτε, καὶ δο- 9. Ν5.
θήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε,
καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.

πᾶς

XI, 9. Ν5. τῇ δ. τῆς ς. ἑβδ. [καὶ ἐν ἄλλοις· τῇ ε. τῆς α. τῶν νηστειῶν. Ἐν ἄλλῳ· αὐγούστου ζ. εἰς τὴν ἀνάμνησιν τῶν ἀβδέρων καὶ εἰς τὴν παννυχίδα τῆς α. ἑβδ.] ε. ὁ κ. [τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς·] αἰτεῖτε, καί.

5. εἴπῃ] ἐρεῖ. E. v. P. Is, qui hos tres panes de ſancta Trinitate expoſuit, haud dubie fuit Origenes. In alio vix tantum ingenium reperias. Ac profecto nunc reperio apud Cord. in Caten. ad Luc. p. 321. id referri ad Origenem. ὦ πλοῦτος σοφίας! ἀνεξάντλητα τὰ βορβορώδη βάθη τῆς φρενοβλαβοῦς συνέσεώς σου!

6. φίλους μου] μου —

8. Chryſ. XII, 251. d. confundit cum 18, 2.
ὅσων] ὅσον. Id eſt, ὅσον ἐθέλει, quo ſenſu eſt graeciſſimum. Weſſelius Sophoclem non ſolum in Oed.

10. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει· καὶ ὁ ζητῶν
εὑρίσκει· καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. [Τέ- Τέλος τῆς γ
λος.]
11. τίνα δὲ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸς
ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; * ἢ καὶ
ἰχθὺν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ;
12. ἢ καὶ ἐὰν * αἰτήσῃ ᾠὸν, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ
σκορπίον;
13. εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες, οἴδατε * δό-
ματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πό-
σῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ, δώσει
πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν. [Τέλος.] Τέλος τῆς δ καὶ μαΐου ϛ

ΛΘ. περὶ

Oed. Tyr. poterat laudare, ſed et in Electra. Utroque loco monitum eſt a ſcholiaſta p. 110. 177. Neque vero opus erat recurrere ad tragicos. v. Birch. P.

9. ἀνοιγήσεται] ἀνοιχθήσεται. Sic et verſ. 10. A. In ſcriptoribus graecis ſaepe tem re aoir. I. corre ti ſunt.

11. τίνα] τίς. E. Ita oportet abeſſe ὁ, ante υἱός. τὸν, ante πατέρα, omittunt Mosqq. i. n. et Chryſ. II, 780. In priore edit. mea hoc exciderat. In iis, quos poſtea vidi, nihil eſt varietatis. Unus apud Birch. omittit τόν.

δὲ] + ἐξ. A.

εἰ καὶ] ἢ καί. Ita praeter alios Aug. 4. et Zittaviensis.

12. αἰτήσει] Ita edit. Gregor. Sed Codd. αἰτήσῃ.

13. ὑπάρχοντες] ὄντες. E. Grave id erat. Ergo ſublevatum in ſcholiis, ſubſtituto ὄντες. Fecerat id etiam Cyrill. V, a. 492. ubi deinceps eſt: πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς. Attingit etiam Chryſ. IX, 279. d. v. Matth. 7, 11.

ἀγαθὰ δόματα] δόματα ἀγαθά. Huc referunt Orig. I, 213. δίδωσιν ὁ πατὴρ τὸ ἀγαθὸν δόμα ὕων ἐξ οὐρανοῦ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.

πνεῦμα ἅγιον] πνεῦμα ἀγαθὸν t ἀγαθὸν δόμα. E. v. P.

ΛΘ. περὶ τοῦ ἔχοντος δαιμόνιον κωφόν.

ΡΚϚ. ε. καὶ [Ἀρχή.] ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ 14. ΝΖ.
αὐτὸ ἦν κωφόν· ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελ-
θόντος, ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν
ὁι ὄχλοι.

ΡΚΖ. β. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἔιπον· ἐν βεελζεβοὺλ ἄρ- 15.
χοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

ΡΚΗ. ε. ἕτεροι δὲ πειράζοντες, σημεῖον παρ᾽ αὐτοῦ 16.
ἐζήτουν ἐξ ὀυρανοῦ.

ΡΚΘ. β. αὐτὸς δὲ ἐιδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα, ἔιπεν 17.
αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία ἐφ᾽ ἑαυτὴν διαμερι-
σθεῖσα ἐρημοῦται, καὶ ὄικος ἐπὶ ὄικον πίπτει.
ἐι δὲ ὁ σατανᾶς ἐφ᾽ ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς 18.
ϛαθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε,
ἐν βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια.
ἐι δὲ ἐγὼ ἐν βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαι- 19.
μόνια, ὁι ὑιοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι; διὰ
τοῦτο κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ ἔσονται.
ἐι δὲ ἐν δακτύλῳ θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμό- 20.
νια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ᾽ ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ.

ὅταν

XI, 14. ΝΖ. τῇ ε. τῆς ς. ἑβδ. τ. κ. ἐ. ἦν ὁ ἰησοῦς ἐκ-
βάλλων.

14. καὶ αὐτὸ ἦν] — E. v. P.
ἐξελθόντος] ἐκβληθέντος. E. v. P.

15. βεελζεβοὺλ] + τῷ. E.

19. ἐκβάλλουσι] ἐκβαλοῦσι. E. Vulgatum Orig. IV, 297.

20. καθωπλισμένος κ. τ. λ.] Ex Wetst. 69. Griesb. notat: καθωπλισμένος βλέπει (Forte ſcriba voluit βέλει.)

21. ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλὴν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ·

22. ἐπὰν δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτὸν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει, ἐφ' ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν.

NH. 23. [Ἀρχή.] ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστι· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει. [Τέλος.] Τέλος τῆς ε.

24. ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ΡΛ. ε.
ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν· καὶ μὴ εὑρίσκον, λέγει· ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον·

καὶ

XI, 23. NH. τῇ ς. τῆς ς. ἑβδ. ἑ. ὁ κ. ὁ μὴ ὤν.

βέλει.) τὴν ἑαυτοῦ αὐλὴν φυλάσσων. Ad ſterquilinia cum iſtis! — Bona verba, quaeſo. Ad recenſionem Alexandrinam pertinent.

22. σκῦλα] σκεύη. E. v. P.

23. σκορπίζει] + με. E. v. P. Cum Codex L. et 33., auctore Griesbachio, pertineant ad recenſionem Alexandrinam, cupiebam cognoſcere, quid exhiberet Cyrill. qui ipſe etiam, *quod Alexandriae Epiſcopus fuit*, ad eandem recenſionem ab eodem refertur. Is tamen III, 811. a. vulgatum habet. Etiam Origenes II, 844. — Scilicet diſtinguenda eſt recenſio *ſemialexandrina* et *totalis*, item, ut comoedia, *vetus*, *media*, *nova*. — Intelligo.

24. δι' ἀνύδρων] διὰ τῶν ὕδρων. Cod. D. ſeu recenſio occidentalis. Hoc eſt, *per ſerpentes*. Cur non adeo, διὰ τῶν χελύδρων;

καὶ ἐλθὸν ἑυρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμη- 25.
μένον.
τότε πορέυεται καὶ παραλαμβάνει ἑπτὰ 26.
ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ
ἐισελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ
ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν
Τέλος τῆς π. πρώτων. [Τέλος.]

M. περὶ τῆς ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἐπαράσης φωνήν.

ΤΛΑ. ι. ["Αρξου.] ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦ- 27.
Ἀρχὴ τῆς θεο. κου. τα, ἐπάρασά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου,
εἶπεν αὐτῷ· μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά
σε, καὶ μαστοὶ ὃυς ἐθήλασας.
αὐτὸς δὲ εἶπε· μενοῦνγε μακάριοι ὁι ἀκούον- 28.
τες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες
Τέλος τῆς θεοτόκου. αὐτόν. [Τέλος.]

MA. περὶ τῶν ἀιτούντων σημεῖον.

ΤΛΒ. ε. [Ἀρχή.] τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξα- 29. ΝΘ.
το λέγειν· ἡ γενεὰ ἄυτη πονηρά ἐστι· σημεῖον
ἐπι-

XI, 29. ΝΘ. τῇ β. τῆς ζ. ἑβδ. [καὶ ἐν τισι, σεπτεμβρίου κβ. τοῦ ἁγίου προφήτου ἰωνᾶ.] τ. κ. ἐ. ἐπαθροιζομένων τῶν ὄχλων ἤρξατο λέγειν ὁ ἰησοῦς· ἡ γενεὰ ἄυτη.

25. ἑυρίσκει] + σχολάζοντα. E. v. P.

26. ἐισελθόντα] ἐλθόντα. A. Ita poſtea etiam in quinque reperi: Birch in quatuor.

28. φυλάσσοντες αὐτὸν] αὐτὸν — E. v. P.

29. ἄυτη] + γενεά. E. Alexandrini apud Wetſt. Sed Cyrill. I, a. 342. vulgatum. Attamen ἀιτεῖ, loco ἐπιζητεῖ. Quin etiam addit Matth. 12, 40. uti Cod. D. ſed hic poſt verſ. 30.

ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου.

30. καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς σημεῖον τοῖς νινευΐταις, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ.

31. βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν σολομῶνος· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον σολομῶνος ὧδε.

32. ἄνδρες νινευῒ ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.

33. οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας, εἰς κρυπτὴν τίθησιν, ΡΛΓ. β.
οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ᾽ ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν. [Τέλος.] Τέλος τῆς β.

[Ἀρχή.]

τοῦ προφήτου] — E.

32. νινευῒ] νινευῖται. A.

33. κρυπτὴν] κρυπτόν. E. Habet quidem ita unus Cod. Euth. sed eiusdem Scholium repugnat. Mosq. uterque, ἡ ὑπό, κρυπτὴ de loco occulto et remoto habet Heraclides de civitatibus fol. 73. pag. edit. Rom. 1545. Lat. *crypta*. κρυπτὸν, τὸ, notius erat ex pluribus locis N. Test.

φέγγος] φῶς. E. v. P. Theophyl. Cod. Mosq. m. κρυπτὴν et φέγγος habet. Tamen Aug. 10. et 11. φῶς exhibent. Cyrill. I, a. 477. εἰς τὸ κρυπτὸν τίθ. ἀλλ᾽ οὐδὲ ὑπὸ κλίνην ἤγουν μόδιον — ἵνα πάντες οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φῶς. Confusio ex locis parallelis.

ΡΛΔ. ε. [Ἀρχή.] ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλ- 34. Ξ.
μός· ὅταν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ,
καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν
δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν.
σκόπει οὖν, μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ, σκότος 35.
ἐστίν.
εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινὸν, μὴ ἔχον 36.
τι μέρος σκοτινὸν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον, ὡς
ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.

ΜΒ. περὶ τοῦ καλέσαντος Φαρισαίου τὸν Ἰησοῦν.

ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι, ἠρώτα αὐτὸν Φαρισαῖός 37.
τις ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ. εἰσελθὼν δὲ
ἀνέπεσεν.
ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶ- 38.
τον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου.
ΓΛΕ. ε. εἶπε δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν· νῦν ὑμεῖς οἱ 39.
Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ
πίνακος καθαρίζετε· τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέ-
μει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας.
ἄφρονες, οὐχὶ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν, καὶ τὸ 40.
ἔσωθεν ἐποίησε;
πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην· καὶ ἰδοὺ, 41.
Τέλος τῆς γ. πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστιν. [Τέλος.]

ἀλλ'

XI, 34. Ξ. τῇ γ. τῆς ζ. ἑβδ. ἐ. ὁ κ. ὁ λύχνος.

34. σώματος] + σου. E.

ὀφθαλμὸς] + σου. E.

41. τὰ ἐνόντα] v. Euth. II, 448. 449.

ΞΑ. 42. ἀλλ' [Ἀρχή.] οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ΡΛΞ. ε.
ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγα-
νον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν
κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ· ταῦτα ἔδει Τέλος ἔν τισι
ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι. [Τέλος.] τῆς γ.
43. οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν ΡΛΖ. β.
πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ
τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς.
44. οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκρι- ΡΛΗ. ε.
ταὶ, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ
οἱ ἄνθρωποι * περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ
οἴδασιν.

ἀπο-

XI, 42. ΞΑ. τῇ δ. τῆς ζ. ἑβδ. [καὶ ἐν ἄλλοις· δεκεμβρίου ιζ. τῶν ἁγίων τριῶν παίδων καὶ δανιὴλ τοῦ προφήτου.] ε. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· οὐαὶ ὑμῖν τοῖς.

42. ἀφιέναι] παρεῖναι. E. Supra 10, 41. et alibi ſuſpicatus ſum, ſcribas ſtultos quorundam Codd. Wetſtenii duo vocabula conflaſſe in unum. Hic rurſus manifeſtum eſt exemplum. Lectio proborum Codd. eſt ἀφιέναι, corruptorum παρεῖναι. Ergo ſcriba Cod. Wetſt. A. fabricavit παραφιέναι ex παρ (εῖναι et) ἀφιέναι. Atque ſic expreſſe reperio in edit. Woidii. παραφιέναι, quod *per ſe* probum eſt, iſti barbaro ignotum erat. Nec enim graece orthographice ſcribere didicerat. Id enim ſciunt omnes, qui iſtum Codice tractarunt. Verſ. 41. 42. attingit Chryſ. VI, 204. VII, 519. 535. VIII, 482.

43. ἀγοραῖς] Codd. recenſ. Alex. et Occid. h. l. aſſuunt ex Marc. 12, 39. καὶ τὰς πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις. Ergo ex hoc ipſo capite apparet, eosdem ſcribas infimos alia omittere, alia addere. Vide hic continuo verſ. 44.

44. γραμματεῖς — ὑποκριταὶ] — E. Verſum 44. 45. 46. laudat Cyrill. III, 763. c.

ἄνθρωποι οἱ] οἱ —

ΡΛΘ. ε. ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν, λέγει αὐτῷ· 45.
διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις.

ΜΓ. περὶ τοῦ ταλανισμοῦ τῶν νομικῶν.

ὁ δὲ εἶπε· καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαὶ, ὅτι 46.
φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστα-
κτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ
Τέλος τῆς δ. προσψαύετε τοῖς φορτίοις. [Τέλος.]
ΡΜ. ε. [Ἀρχή.] οὐαὶ ὑμῖν· ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνη- 47. ΞΒ.
μεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν
ἀπέκτειναν αὐτούς·
ἄρα μαρτυρεῖτε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις 48.
τῶν πατέρων ὑμῶν· ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτει-
ναν αὐτοὺς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε αὐτῶν τὰ
μνημεῖα.
ΡΜΑ. ε. διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν· ἀπο- 49.
στελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους,
καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσι καὶ ἐκδιώξουσιν·

ἵνα

XI; 47. ΞΒ. τῇ ε. τῆς ζ. ἑβδ. καὶ εἰς προφήτας· ε. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· οὐαὶ ὑμῖν [γραμματεῦσι καὶ φαρισαίοις] ὅτι οἰκοδομεῖτε.

46. τοὺς ἀνθρώπους] τοῖς ἀνθρώποις. E. Cyrill. l. l. et προσψαύετε αὐτοῖς. Paullo negligentius laudat, ſive ex Matth. 23, 4. ſive ex Luc. ibid. 594. c.

47. μνημεῖα] μνήματα. Lucae tribuit Chryſ. VII, 714. e.

48. μαρτυρεῖτε] μάρτυρές ἐστε. E. Ita Orig. I, 443. c. καὶ συνευδοκεῖτε] ὅτι συνευδοκεῖτε t μὴ συνευδοκεῖν. E. Lucifer, inquit, Griesb. Immo, Furcifer. αὐτῶν τὰ μνημεῖα] τοὺς τάφους αὐτῶν t — E. Tot nugis in uno verſu redundant Alexandrino - Occidentaliſtae contra omnes Codd. graecos. Quid ex his probavit Griesb.? Nihil omnino. Recte! Quis enim ſanae mentis homo illos ſequatur? Vid. v. 1 — 4.

50. ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφη-
τῶν, τὸ ἐκχυνόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσ-
μου, ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης,
51. ἀπὸ τοῦ αἵματος ἄβελ, ἕως τοῦ αἵματος
ζαχαρίου, τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυ-
σιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναὶ λέγω ὑμῖν, ἐκ-
ζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. [Τέ- Τέλος ἐν τῇ … δεκεμβρίου
λος.] ιζ.
52. οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα ΡΜΒ. ι.
τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθετε, καὶ τοὺς
εἰσερχομένους ἐκωλύσατε.
53. λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτοὺς, ἤρ- ΡΜΓ. ι.
ξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δει-
νῶς ἐνέχειν, καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ
πλειόνων,

ἐνεδρέ-

50. ἐκζητηθῇ] ἐκδικηθῇ. E. Explicatio proba.

52. εἰσήλθετε] ex Luc. non ex Matth. Cyrill. I, g. 391. d. ubi tamen vitiose εἰσέλθετε. Sed II, 367. a. [illegible]. Sine varietate hunc versum recitat [illegible] I, 167. sed II, 526. εἰσέρχ. οὐκ ἀφίετε εἰσελθεῖν.

53. λέγοντος — αὐτοὺς] κἀκεῖθεν ἐξελθόντος αὐτοῦ (ἔλεγε ταῦτα πρὸς αὐτούς.) E. v. P.

πρὸς αὐτοὺς] + ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, (κατῃσχύνθησαν t κατῃσχύνοντο καί. E. Quis haec probavit? Nemo. Qui vero Codices ista assumunt? D. B. C. L. 33. Syr. Codd. Latini. Nulla harum corruptionum reperitur nec in iis, quos postea examinavi. Unus Mosq. 11. qui est cum scholiis, quod probe notandum est, addit: ἐνώπιον — κατῃσχύνοντο καί. Vid. v. 1 — 4.

[illegible]] συνέχειν t ἐλέγχειν t [illegible] t [illegible] αὐτῷ t ἐνέχειν αὐτῷ t ἀνέχειν t ἐνέχειν καὶ — E. v. Euth. II, 453 — 455.

ἐνεδρεύοντες αὐτὸν, * ζητοῦντες θηρεῦσαί τι 54.
ἐκ τοῦ ϛόματος αὐτοῦ, ἵνα κατηγορήσωσιν
αὐτοῦ.

ΜΔ. περὶ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων.

ΡΜΔ. β. Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ XII, 1.
ὄχλου, ὥϛε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο
λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον·
Τέλος τῆς ε. προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φα-
καὶ ἐν τισι
τῆς δ. ρισαίων, ἥτις ἐϛὶν ὑπόκρισις. [Τέλος.]
ΡΜΕ. ε. [Ἀρχή.] οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐϛὶν, ὃ 2. ΞΓ.
οὐκ ἀποκαλυφθήσεται· καὶ κρυπτὸν, ὃ οὐ
γνωσθήσεται.
ἀνθ᾽ ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ 3.
φωτὶ ἀκουσθήσεται· καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλα-
λήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ
τῶν δωμάτων.
λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου· μὴ φοβηθῆ- 4.
τε ἀπὸ τῶν * ἀποκτενόντων τὸ σῶμα, καὶ
μετὰ

XII, 2. ΞΓ. τῇ ϛ. τῆς ζ. [ἐν ἄλλοις· τῆς ε.] ἑβδ. καὶ τῇ κε. ὀκτωβρίου, τῶν ἁγίων νοταρίων, μαρκιανοῦ καὶ μαρτυρίου. ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· οὐδὲν συγκεκαλυμμένον.

ἀποϛοματίζειν αὐτὸν] ἀποϛομίζειν αὐτὸν t ἐπιϛομίζειν αὐτὸν t ἀπομαϛίζειν αὐτὸν t συμβάλλειν αὐτῷ. E. v. P. ἀποϛοματίζειν αὐτὸν omnes, quos postea vidi. Interpretor: *subitis varii generis interrogationibus urgere aliquem.*

54. καὶ ζητοῦντες] καὶ —

XII, 1. αὐτοῦ. πρῶτον προσέχετε] αὐτοῦ πρῶτον· προσέχετε.

4. ἀποκτεινόντων] ἀποκτενόντων. Lucam, non Matth. respicit Orig. IV, 321. a. Ex eo ergo saltem περισσό-

μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι
ποιῆσαι.
5. ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε
τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι, ἐξουσίαν ἔχοντα
ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν· ναὶ λέγω ὑμῖν,
τοῦτον φοβήθητε.
6. οὐχὶ πέντε στρουθία πωλεῖται ἀσσαρίων δύο,
καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ;
7. ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶ-
σαι ἠρίθμηνται. μὴ οὖν φοβεῖσθε· πολλῶν
στρουθίων διαφέρετε. [Τέλος.] Τέλος ἐν τισι
ΞΔ. 8. λέγω δὲ ὑμῖν· [Ἀρχή.] πᾶς ὃς ἂν ὁμολογή- τῆς ε. καὶ τῶν μαρτύ-
σῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ ρων.
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμ-
προσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ.

ὁ

XII, 8. ΞΔ. τῇ ς. νοεμβρίου, τοῦ ἁγίου παύλου τοῦ ὁμολογητοῦ, καὶ τῇ ιε. νοεμβρ. εἰς τοὺς ἁγίους ὁμολογητάς· ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς πᾶς ὃς ἄν.

ρισσότερον notandum. Longiorem locum nominatim laudat I, 296. c. ταῦτα δὲ λέγω — ἀποκτεινόντων — 5. φοβηθῆτε τὸν — εἰς γέενναν — φοβηθῆτε — 6. δύο ἀσσ. πωλ. — 7. ἠρίθμηνται (Sic) — φοβηθῆτε ad fin. verſ. 9. Repetit quaedam ibid. et 297. ex Luca, non ex Matth. Ἀποκτεινόντων ab editoribus ibi videtur provenisse. Poſtremo reſpicit etiam Matth. 10, 28.

περισσότερον] περισσόν. E.

7. ἠρίθμηνται] ἠριθμημέναι εἰσι. E. ex Matth. Sic et Chryſ. VII, 337. v. ibid. V, 415.

πολλῶν] πολλῷ. E. πόσων et in fine ὑμεῖς Chryſ. VII, 562. c. nisi Matthaeum respexerit.

διαφέρετε] + ὑμεῖς. D.

ΡΜΞ. β. ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, 9.
ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ
θεοῦ.

ΡΜΖ. β. καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀν- 10.
θρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ
ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθή-
σεται.

ΡΜΗ. β. ὅταν δὲ προσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγω- 11.
γὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ
μεριμνᾶτε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε, ἢ τί
εἴπητε·

τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ 12.
Τέλος τῶν β. τῇ ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰπεῖν. [Τέλος.]

ΜΕ. περὶ τοῦ θέλοντος μερίσασθαι τὴν
κληρονομίαν.

ΡΜΘ. ι. [Ἀρχή.] εἶπε δέ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου· 13. ΞΕ.
διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι
μετ᾽ ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν.

ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπε, τίς με κατέστησε 14.
δικαστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ᾽ ὑμᾶς;

εἶπε

XII, 13. ΞΕ. τῇ β. τῆς η. ἑβδ. τ. κ. ἐ. διδάσκοντος τοῦ ἰησοῦ εἶπέ τις αὐτῷ.

9. ἐνώπιον prius] ἔμπροσθεν. E.

11. προσφέρωσιν] εἰσφέρωσιν t φέρωσιν t προφέρωσιν. E. Cum minus ufitatum effet ita dicere, graeci fcribae et interpretes id mutarunt. Sic mox ab aliis correctum εἰς loco ἐπί. Orig. I, 295. nominatim, fed ἐπὶ — μεριμνήσητε, πῶς ἀπολογήσησθε.

ἢ τί] — E.

12. ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ] — E. Orig. l. l. nominatim.

[illegible]

15. εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· ὁρᾶτε καὶ φυλάσσε-
σθε ἀπὸ τῆς πλεονεξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ πε-
ρισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ * αὐτῷ ἐστιν ἐκ τῶν
ὑπαρχόντων αὐτοῦ. [Ὑπέρβα.] Ὑπέρβα τῆς β.

Μ5. περὶ οὗ εὐφόρησεν ἡ χώρα πλουσίου.

16. εἶπε δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, λέγων·
Ξ5. [Ἀρχή.] ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρη-
σεν ἡ χώρα·
17. καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, λέγων· τί ποιήσω,
ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου;
18. καὶ εἶπε· τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς
ἀποθήκας, καὶ μείζονας οἰκοδομήσω· καὶ
συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ * γενήματά μου,
καὶ τὰ ἀγαθά μου·

καὶ

XII, 16. Ξ5. κυριακῇ θ. ἑ. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· ἀνθρώπου τινός.

15. ἀπὸ τῆς] ἀπὸ πάσης. D. πάσης postea in uno tantum inveni Theophyl. Aug. 10 Alter Theophyl. 11. vulgatum habet.

ζωὴ αὐτοῦ] ζωὴ αὐτῷ. v. Euth. II, 460. Birch.

ὑπαρχόντων αὐτοῦ] ὑπαρχόντων αὐτῷ. E.

17. ὅτι οὐκ — 18. τοῦτο ποιήσω] — E. Cyrill. V, b. 321. c. III, 860. c. etiam Damasc. II, 484.

18. μείζονας οἰκοδ.] ποιήσω αὐτὰς μείζονας. E. Vulgatum Orig. III, 230. et Cyrill. l. l. et ibid. 383. et III, 860..

καὶ συνάξω — ἀγαθά μου] — E. Orig. l. l. mox, ἔχεις ἀγαθὰ κείμενα εἰς, servato ἀναπάυου. Vide ibid. et III, 229. 230. 297. IV, 294. Cyrill. l. l. et mox, ἔχεις ἀγ. [illegible], omisso etiam [illegible]. Secundo III, 860. absunt, καὶ συνάξω — ἀγαθ. μου, omisso etiam priore πολλὰ et ἀναπάυου. Hoc

 πολλὰ

καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· ψυχή, ἔχεις πολλὰ 19.
ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου,
φάγε, πίε, εὐφραίνου.
εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός· ἄφρον, ταύτῃ τῇ νυκτὶ 20.
τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ
ἡτοίμασας, τίνι ἔσαι;
οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς Θεὸν 21.
πλουτῶν. [Τέλος.]

Τέλος τῆς κυριακῆς. προςτίθεται δὲ τό· ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

ἡ

πολλὰ legitur tamen in fchol. Cyrill. quod in prima edit. exhibui. In eo autem corrigendum χοιράδει, quod facile quivis intelligit.

τὰ γεννήματα] τὸν σῖτον. E. τὰ γενήματα.

19. κείμενα] ἀποκείμενα. E. Elegantius.

20. ἄφρον] ἄφρων aliqui Codd. et editt. item Cyrill. I. l. et 383. fed ἄφρον III, 860. et Orig. III, 229. 297. Idem ex hoc loco IV, 297. d. 298. a. coll. 261. d. philofophatur de animis nascentium et morientium. In his ingeniofiffimum eft, quod ex Io. 8, 22. et 10, 18. colligit, *Iefum femet ipfum divino quodam modo interfeciffe*, τάχα θειότερον Ἰησοῦς αὐτὸν ἀπέκτεινεν. Ius Tollhaus! Si faltem dixiffet, ἑαυτὸν ἐξήγαγε τοῦ ζῆν, quod tamen paullo honeftius fuiffet.

ταύτῃ] ἐν ταύτῃ. E. Cyrill. l. l. σήμερον, loco ταύτῃ τῇ νυκτὶ Chryf. VII, 336. e. vide etiam III, 391.
νυκτὶ] + οἱ ἄγγελοι. E. Cyrill. V, b. 383. Unde angeli huc venerint, intelligitur ex mea de Orig. admonitione ad verf. 20. edit. prioris.

21. πλουτῶν] + ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. E. v. P. ad verf. 15. 20. 21. et 48. Illa h. l. addunt etiam Evangeliaria Aug. fol. 96. et Goth. fol. 97

22. [Ἄρξου.] εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· PN. ε.
23. [Ἀρχή.] διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω, μὴ μεριμνᾶτε
τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε· μηδὲ τῷ σώμα-
τι, τί ἐνδύσησθε.

Ἄρξου τῇ β. ἄλλοι δὲ μετὰ τὸ, μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἄλλοι, μετὰ τὸ λέγω, ἀρχ[illegible].

23. ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐϛι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶ-
μα, τοῦ ἐνδύματος.
24. κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὐ σπείρου-
σιν, οὐδὲ θερίζουσιν· οἷς οὐκ ἔϛι ταμεῖον,
οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸς τρέφει αὐτούς.
πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετει-
νῶν;
25. τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι
ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα;
26. εἰ οὖν οὔτε ἐλάχιϛον δύνασθε, τί περὶ τῶν
λοιπῶν μεριμνᾶτε;
27. κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς αὐξάνει· οὐ κο-
πιᾷ, οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ σολο-
μῶν

XII, 22. 23. τῇ ϛ. τῆς ζ. ἑβδ. ἔν τισιν· ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε.

22. ψυχῇ ὑμῶν] ὑμῶν — E.

φάγητε] φάγετε. E.

σώματι] + ὑμῶν. E.

ἐνδύσησθε] ἐνδύσεσθε. E.

23. ἡ ψυχὴ] ἡ γὰρ ψυχὴ t οὐχὶ ἡ ψυχή. E.

πλεῖον] πλείων. D.

24. κατανο. — θερίζ.] Orig. I, 711. d.

27. αὐξάνει — νήθει] οὔτε νήθει, οὔτε ὑφαίνει. E. v. P. Clem. Alex. p. 198. brevi ante dixerat, περὶ ἐσθῆτος παρεγγυᾷ. Ergo facile delabebatur ad lectionem ὑφαίνει, quae per ſe ingenioſa et elegans cuivis graece docto in mentem venire poterat.

δὲ ὑμῖν] + ὅτι. E.

μῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο
ὡς ἓν τούτων.
ἐι δὲ τὸν χόρτον ἐν τῷ ἀγρῷ σήμερον ὄντα, 28.
καὶ αὔριον ἐις κλίβανον βαλλόμενον, ὁ θεὸς
οὕτως ἀμφιέννυσι, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλι-
γόπιστοι;
καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε, ἢ τί πίητε· 29.
καὶ μὴ μετεωρίζεσθε.
ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπι- 30.
ζητεῖ· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρήζετε
τούτων.
Τέλος τῆς β. καὶ ἐν τοῖς τῆς ς. πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ 31.
ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. [Τέλος.]
ΡΝΑ. δ. [Τῷ καιρῷ] μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι 32. ΞΖ.
ἐυδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βα-
σιλείαν.
ΡΝΒ. β. πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, καὶ δότε 33.
ΡΝΓ. ε. ἐλεημοσύνην. ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλάντια μὴ
πα-

XII, 32. ΞΖ. σαββάτῳ ια. καὶ ὀκτωβρίου κδ. ε. ὁ κ. μὴ φοβοῦ.

28. ἐν τῷ ἀγρῷ σήμερον] σήμερον ἐν τῷ ἀγρῷ. E. concinnius.

ἀμφιέννυσι] ἀμφιάζει. E. Habet hoc Alciphr. p. 366.

30. τοῦ κόσμου] — E.

31. πάντα] — E.

32. ὅτι ἐυδόκησεν] ηὐδόκησε γάρ. E. Cyrill. IV, 648. [illegible]

33. ἐλεημοσύνην] + καὶ ἰδοὺ πάντα ἔυοδα ὑμῖν ἐσαι. E. Cyrill. I, a. 272.

βαλάντια] βαλλάντια. Et, hic et alibi divortium faciunt Codd.

παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς
ὀυρανοῖς, ὅπου κλέπτης ὀυκ ἐγγίζει, ὀυδὲ σὴς
διαφθείρει.
34. ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ
καρδία ὑμῶν ἔσαι.
35. ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι, καὶ ΡΚΔ.
οἱ λύχνοι καιόμενοι·
36. καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις
τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ἀναλύσει ἐκ τῶν
γάμων· ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος, ἐυθέως
ἀνοίξωσιν αὐτῷ·
37. μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, ὃυς ἐλθὼν ὁ κύ- ΡΚΓ.
ριος ἐυρήσει γρηγοροῦντας. ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅτι περιζώσεται, καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς, καὶ
παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς.
38. καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ, καὶ
ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ, καὶ ἐυρῃ ὅυτω,
μακάριοί ἐισιν οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι.
39. τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι ἐι ᾔδει ὁ ὀικοδεσπό- ΡΚΞ.
της ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγό-
ρησεν ἂν, καὶ ὀυκ ἂν ἀφῆκε διορυγῆναι τὸν
ὄικον αὐτοῦ.
40. καὶ ὑμεῖς ὄυν γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι ᾗ ὥρᾳ ὀυ
δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. [Τέ- Τέλος τοῦ σαββάτου.
λος.]

ἐιπε

35. περιεζωσμέναι] + καὶ τὰ ὑποδήματα ἐν τοῖς ποσὶν ὑμῶν. E. Cyrill. I, a. 108. Latiniſtae etiam *manus* addiderunt. Orig. II, 816. nihil mutat.

36. ἀναλύσει] ἀναλύσῃ. E.

38. v. P.

ἔλθῃ καὶ] ἔλθῃ — 1 καὶ ἐλθών. E.

εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος, κύριε, πρὸς ἡμᾶς 41.
τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις, ἢ καὶ πρὸς
πάντας;

ΡΝΖ. ε. [Ἀρχὴ] εἶπε δὲ ὁ κύριος· τίς ἄρα ἐστὶν ὁ 42. ΞΗ.
πιστὸς οἰκονόμος καὶ φρόνιμος, ὃν καταστήσει
ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδό-
ναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον;
μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύ- 43.
ριος αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως.
ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρ- 44.
χουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.

ΡΝΗ. ε. ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ 45.
αὐτοῦ, χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι· καὶ
ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παι-
δίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύ-
σκεσθαι·
ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ 46.
οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει· καὶ
διχο-

XII, 42. ΞΗ. τῇ γ. [ἐν ἄλλοις, τῇ β.] τῆς η. ἑβδ. ε. ὁ κ. τίς ἄρα.

42. οἰκονόμος] δοῦλος. E. Cyrill. I, g. 233. mox, κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτοῦ τοῦ δοῦναι. Orig. III, 189. κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτοῦ διδόναι — σιτομέτ. τοῖς δούλοις αὐτοῦ. v. P.

θεραπείας] οἰκετίας t οἰκίας. E. Eaedem corruptiones sunt Matth. 25, 45.

43 μακάριος] ἀμὴν λέγω ὑμῖν· μακάριος. E. Cyrill. l. l. et mox, οὕτω ποιοῦντα.

44. ἀληθῶς λ. ὑμ.] ἀμὴν λέγω ὑμῖν. E. Cyrill. l. l.

45. Orig. III, 189. nec cum Luc. nec cum Matth. 24, 48. satis convenit.

διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ με-
τὰ τῶν ἀπίστων θήσει.

47. ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ ΡΝΘ. ι.
κυρίου ἑαυτοῦ, καὶ μὴ ἑτοιμάσας, μηδὲ ποι-
ήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, δαρήσεται
πολλάς.

48. ὁ δὲ μὴ γνοὺς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν,
ΞΘ. δαρήσεται ὀλίγας. [Ἀρχή.] παντὶ δὲ ᾧ
ἐδόθη πολὺ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ·
καὶ ᾧ παρέθεντο πολὺ, περισσότερον αἰτή-
σουσιν αὐτόν. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.

49. πῦρ ἦλθον βαλεῖν εἰς τὴν γῆν, καὶ τί θέλω ΡΞ. ι.
εἰ ἤδη ἀνήφθη;

βά-

XII, 48. ΞΘ. τῇ δ. τῆς η. ἑβδ. ἑ. ὁ κ. παντὶ ᾧ ἐδόθη πολύ.

47. ἑαυτοῦ] αὐτοῦ. Cyrill. IV, 481. ὁ γὰρ εἰδὼς τὸ — αὐτοῦ καὶ μὴ ποιήσας αὐτὸ, δαρήσεται πολλάς· ὁ δὲ μὴ εἰδὼς, καὶ μὴ ποιήσας, δαρήσεται ὀλίγας. 636. ὁ εἰδὼς τὸ — αὐτοῦ, καὶ μὴ ποιήσας, δαρήσεται πολλάς. 728. ὁ μὴ εἰδὼς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ μὴ ποιήσας δαρήσεται ὀλίγας. Variat etiam Chryſ. VII, 322. 730. VIII, 502. V, 42. II, 311. et Orig. III, 233. 338. v. Euth. 174.

48. παρέθ. πολὺ κ. τ. λ.] πολὺ παρέθεντο, πολὺ ζητήσουσιν ἀπ' αὐτοῦ. Cyrill. I, a. 122. Sic, ſed παρ' αὐτοῦ. 571.

αἰτήσουσιν αὐτὸν] ἀπαιτήσουσιν αὐτόν. E.

49. εἰς] ἐπί. D. In nullo id poſtea inveni. Sed ita Chryſ. VII, 49. V, 167. Cyrill. I, g. 323. III, 852. IV, 193. 250. V, b. 23. Non miror, graecis magis placuiſſe ἐπί.

καὶ τί θέλω] De Chryſ. v. P. Vulgatum tamen habet Chryſ. II, 317. τί abeſt. Orig. I, 299. βαλεῖν

ἐπὶ

βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς 50.
συνέχομαι ἕως οὗ τελεσθῇ;
δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ 51.
γῇ; οὐχὶ, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἢ διαμερισμόν.
ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ ἑνὶ 52.
διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶ, καὶ δύο ἐπὶ
τρισί.
διαμερισθήσεται πατὴρ * ἐπὶ υἱῷ, καὶ υἱὸς 53.
ἐπὶ πατρί· μήτηρ ἐπὶ θυγατρὶ, καὶ θυγά-
τηρ ἐπὶ μητρί· πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην
αὐτῆς, καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς.
ΡΞΑ. ε. ἔλεγε δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις· ὅταν ἴδητε τὴν νε- 54.
φέλην ἀνατέλλουσαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως
λέγετε· ὄμβρος ἔρχεται· καὶ γίνεται οὕτω.
καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε· ὅτι καύσων 55.
ἔσαι· καὶ γίνεται.

ὑπο-

ἐπὶ τὴν γῆν καὶ εἴθε δὲ ἐκάη. II, 117. καὶ τί θέλω, εἰ ἤδη ἀνήφθη. 610. ἐπὶ τὴν γῆν. 636. 721. 846. III, 274.

50. οὗ] ὅτου. E. Elegantius. Orig. I, 293. καὶ τί συνέχομαι, ἕως ὅτου τελεσθῇ. IV, 143. βαπτίσματι δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι, ἕως ὅτου τελεσθῇ. 156. βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως οὗ τελεσθῇ.

52. ἑνὶ] — E. Cyrill. III, 460.

53. ἐφ' υἱῷ] ἐπὶ υἱῷ.
μήτηρ] καὶ μήτηρ. E. Cyrill. l. l. et mox, ἐπὶ τὴν μητέρα — νύμφην ἑαυτῆς, omisso ultimo αὐτῆς. Sed versu 51. nihil mutat.

55. πνέοντα] πλέοντα. Wetst. D. solus, quod silentio transiit Griesb.

56. ὑποκριταὶ, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ
οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν· τὸν δὲ καιρὸν τοῦ-
τον πῶς οὐ δοκιμάζετε;
57. τί δὲ καὶ ἀφ᾽ ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον;
58. ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ΡΞΒ. ε.
ἐπ᾽ ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλ-
λάχθαι ἀπ᾽ αὐτοῦ· μήποτε κατασύρῃ σε
πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ
τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε * βάλλῃ
εἰς φυλακήν.
59. λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως οὗ καὶ
τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς. [Τέλος.] Τέλος τῆς δ. καὶ ἐν τισι τῆς β.

ΜΖ. περὶ τῶν γαλιλαίων καὶ τῶν ἐν τῷ σιλωάμ.

Ο. XIII, 1. [Ἀρχή.] Παρῆσαν δέ τινες ἐν τῷ καιρῷ ΡΞΓ. ι.
ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν γαλιλαίων,
ὧν τὸ αἷμα πιλάτος ἔμιξε μετὰ τῶν θυ-
σιῶν αὐτῶν.

Ο. 2. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· [Ἀρχή.]
δοκεῖτε ὅτι οἱ γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ
παρὰ

XIII, 1. Ο. τῇ ε. τῆς η. ἑβδ. καὶ εἰς ἐπιδρομὴν ἐθνῶν· τ. κ. ἐ. παρῆσάν τινες ἀπαγγέλλοντες τῷ ἰησοῦ περί. [ἐν ἄλλῳ· τ. κ. ἐ. ἦλθόν τινες ἀπαγγέλλοντες τῷ ἰησοῦ περί. ἐν ἄλλῳ ε. ὁ κ. ὅτι οἱ γαλιλαῖοι οὗτοι]

XIII, 2. Ο. τῇ γ. τῆς η. ἑβδ. ε. ὁ κ. δοκεῖτε ὅτι οἱ γαλιλαῖοι οὗτοι.

56. τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ] τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς. D.

58. βάλλῃ] βάλῃ.

59. τὸ ἔσχατον] τὸν ἔσχατον. E. Sed alibi Lucas habet δύο λεπτά. Ergo neutrum. κοδράντην in mente habuerunt, quod eſt apud Matth. uti notat Euth. l. 185.

παρὰ πάντας τοὺς γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι
τοιαῦτα πεπόνθασιν;
οὐχὶ, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, 3.
πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε.
ἢ ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ ὀκτὼ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν 4.
ὁ πύργος ἐν τῷ σιλωὰμ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐ-
τοὺς, δοκεῖτε ὅτι οὗτοι ὀφειλέται ἐγένοντο
παρὰ πάντας ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας
ἐν ἱερουσαλήμ;
οὐχὶ, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, 5.
πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε.
ΡΞΔ. ι. ἔλεγε δὲ ταύτην τὴν παραβολήν· συκῆν εἶχέ 6.
τις ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ πεφυτευμένην· καὶ
ἦλθε * ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ, καὶ οὐχ εὗρεν.
εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν· ἰδοὺ, τρία ἔτη 7.
ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ,
καὶ

XIII, 3. et 5. v. P.

4. ἀνθρώπους] — t τοὺς ἀνθρώπους. E.
ἐν] — E.

5. μετανοῆτε] μετανοήσητε. E. v. P. Euth. 174. Cur hic Chryfoftomus neglectus VIII, 808. d.? Idem eundem locum faepius habet.
πάντες ὁμοίως] πάντως ὡσαύτως. E.

6. ἐν τῷ — πεφυτ.] πεφυτ. ἐν τῷ ἀμπ. αὐτοῦ. E. Ordo aptior. Igitur fic non folum Elias Cretenfis, fed et Cyrill. III, 574. 660. fed, ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. v. Wetft.
καρπὸν ζητῶν] ζητῶν καρπόν.

7. ἀμπελουργὸν] Cyrill. III, 660. γηπόνον. Eundem IV, 867. γηπονοῦντα vocat.
ἰδοὺ κ. τ. λ.] Orig. III, 246. ἤδη τρία — ἔρχ. ἐπὶ τὴν συκὴν καὶ καρπὸν οὐκ ἤνεγκε, ἔκκοψον — καὶ γῆν.
ἔτη] + ἀφ' οὗ t ἀφ' ἧς. E. v. P.

καὶ οὐχ εὑρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἱνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ;

8. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ, κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτὴν, καὶ βάλω * κόπρια·

9. κἂν μὲν ποιήσῃ καρπόν· εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν. [Τέλος.] ΡΞΞ. β.

ΟΑ. 10. [Ἀρχή.] ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι.

Τέλος τῆς ε. καὶ ... τῆς γ τρίτ... ταῦτα λέγων ἐφώνει.

ΜΗ. περὶ τῆς ἐχούσης πνεῦμα ἀσθενείας.

11. καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ· καὶ ἦν συγκύπτουσα, καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές.

ἰδὼν

XIII, 10. ΟΑ. κυριακῇ ι. τ. κ. ἐ. ἦν διδάσκων ὁ Ἰησοῦς ἐν μιᾷ τῶν.

εὑρίσκω] + φέρε τὴν ἀξίνην. E. Aufer potius securim tuam. scriba Cod. Wetst. D. Novimus enim, te esse ὑλοτόμον ἐξ ὑλοτόμου πατρός. Aufer quoque ex versu 8. κόφινον κοπρίων. Foetet enim.

8. κοπρίαν] κόπρια. Cyrill. l. l. v. Euth II, 490. Scriba Cod. D. κόφινον κοπρίων.

9. καρπὸν] + εἰς τὸ μέλλον. E. Cyrill. l. l. mox omisso, εἰς τὸ μέλλον. Appendicem ταῦτα λέγων, habet etiam Aug. Evang. Gothanum ista lectione caret.

11. ἦν — ἀσθενείας] ἐν ἀσθενείᾳ ἦν πνεύματος. Ita scriba Cod. D. ἐς ἦν ἐν ἀσθενείᾳ τοῦ ἐγκεφάλου. Mox idem, συγκάμπτουσα, vel potius συγκάπτουσα. Sed συγκάμπτειν requirit [illegible], ut: τὸν νῶτον. Dicitur enim μεταβατικῶς. Plato Phaed. §. 3. ξυνέκαμψε τὸ σκέλος. Isti homines appellantur κεκυφότες. συγκύπτουσα Orig. I, 782.

ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ ἰησοῦς, προσεφώνησε, καὶ 12.
εἶπεν αὐτῇ· γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενέιας
σου.
καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παρα- 13.
χρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζε τὸν θεόν.
ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν 14.
ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ ἰησοῦς,
ἔλεγε τῷ ὄχλῳ· ἓξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ
ἐργάζεσθαι· ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θερα-
πεύεσθαι, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου.
ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ κύριος, καὶ εἶπεν· * ὑπο- 15.
κριταὶ, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει
τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης,
καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει;
ταύτην δὲ, θυγατέρα ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν 16.
ἔδησεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη,
οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ
ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;
ΡΞϚ. ι. καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατῃσχύνοντο 17.
πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχ-
λος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινο-
Τέλος τῆς κυριακῆς. μένοις ὑπ' αὐτοῦ. [Τέλος.]

ΜΘ. περὶ τῶν παραβολῶν.

ΡΞΖ. β. ἔλεγε δέ· τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ; 18.
καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν;

[Ἀρχή.]

15. ὑποκριτὰ] ὑποκριταί. A. pluralis ὑμῶν poterat esse etiam post ὑποκριτά. Sed istud nominatim ad archisynagogam dictum, nimis durum videbatur.

16. τούτου] + ἐν. E. Orig. I, 782.

ΟΒ. 19. [Ἀρχή.] ὁμοία ἐςὶ κόκκῳ σινάπεως, ὃν λα-
βὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ καὶ
ηὔξησε, καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα, καὶ
τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς
κλάδοις αὐτοῦ.
20. * πάλιν εἶπε· τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν ΡΞΗ. ι.
τοῦ θεοῦ;
21. ὁμοία ἐςὶ ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν
εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη
ὅλον.
ΟΒ. 22. [Ἀρχή. Ἄρξου.] καὶ διεπορεύετο κατὰ πό- ΡΞΘ. β.
λεις καὶ κώμας διδάσκων καὶ πορείαν ποι- Ἄρξου τοῦ
ούμενος εἰς ἱερουσαλήμ. [Τέλος.] μανδυλίου.
Ν. περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; Τέλος τοῦ μανδυλίου.
23. εἶπε δέ τις αὐτῷ, κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμε- ΡΟ. ε.
νοι; ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς·
24. ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς ςενῆς πύλης·
ὅτι πολλοὶ, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν,
καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν.

ἀφ'

XIII, 19. ΟΒ. σαββάτῳ ιβ. τὸ αὐτὸ καὶ τῷ πρὸ τῆς χρι-ςοῦ γεννήσεως σαββάτῳ. ε. ὁ κ. [τὴν παραβολὴν ταύτην·] ὁμοία ἐςὶν [ὡμοιώθη] ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ.

XIII, 22. ΟΒ. ἐν ἑνὶ καὶ τοῦτο τὸ ἀνάγνωσμα εὗρον· τ. κ. ε. ἐπορεύετο ὁ ἰησοῦς κατά. Τέλος· ἐν ὀνόματι κυρίου. κεφ. ροε.

19. Evangeliaria Aug. et Goth. plane ita habent, ut in priore editione ex Cod. 17. notaveram.

20. καὶ πάλιν] καὶ —

21. ἐνέκρυψεν] ἔκρυψεν. A. Similis varietas Matth. 13, 33. In tanto Codd. dissensu nihil licet definire.

24. πύλης] θύρας. E. v. P. Vulgatum Orig. II, 387. Ergo optionem dat.

ΡΟΑ. ε. ἀφ᾽ οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ ἀπο- 25.
κλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι,
καὶ κρούειν τὴν θύραν, λέγοντες· κύριε, κύριε,
ἄνοιξον ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν, οὐκ
οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ.

τότε ἄρξεσθε λέγειν· ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου 26.
καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν
ἐδίδαξας.

καὶ ἐρεῖ· λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν 27.
ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ᾽ ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται
τῆς ἀδικίας.

ΡΟΒ. ε. ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν 28.
ὀδόντων, ὅταν ὄψησθε ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ
καὶ ἰακὼβ, καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν
τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομέ-
νους ἔξω.

καὶ

25. ἐγερθῇ] ἔλθῃ t εἰσέλθῃ. E. Eſt hoc ex illis vocabulis, quae ſemper vexant ſcribae leves et perfidi, ut ſupra monui. Ex meis hic nullus variat, nec ex iis, quos poſtea adhibui. Cyrill. I, a. 538. ita miscet verſ. 25: et 27. πορεύεσθε ἀπ᾽ ἐμοῦ ἐργάται ἀνομίας, οὐκ οἶδα ὑμᾶς, I, g. 537. ſic, ſed ἀπόστητε. ἀνομία eſt ex Matth.

26. ἄρξεσθε] ἄρξησθε. D. Ita plures Codd. Ac ſi pendens ſit oratio. Forte ex verſ. 25. Hunc verſum cum Matth. 7, 22. miscet Orig. IV, 421. coll. 425. et I; 423. 158. Ergo ex hoc loco ibi infert: οὐκ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐφάγομεν, καὶ τῷ ὀνόματί σου ἐπίομεν. Praeclare!

27. Huc referunt Orig. III, 131. οὐκ οἶδα ὑμᾶς, ὅτι ἐργάται ἐστὲ ἀνομίας. Sed potius ad Matth. 7, 23. referendum, quod iterum ita laudat I, 423.

29. καὶ ἥξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ
* βοῤῥᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ Τέλος ἔν τισι σαββάτου
βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. [Τέλος.] ιβ.
30. καὶ ἰδοὺ, εἰσὶν ἔσχατοι οἳ ἔσονται πρῶτοι, ΡΟΓ. β.
καί εἰσι πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι [Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.

ΝΑ. περὶ τῶν εἰπόντων τῷ ἰησοῦ διὰ ἡρώδην.

ΟΓ. 31. ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ [Ἀρχή.] προσῆλθόν τινες ΡΟΔ. ι.
φαρισαῖοι, λέγοντες αὐτῷ· ἔξελθε καὶ πο-
ρεύου ἐντεῦθεν· ὅτι ἡρώδης θέλει σε ἀπο-
κτεῖναι.
32. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες εἴπατε τῇ
ἀλώπεκι ταύτῃ· ἰδοὺ, ἐκβάλλω δαιμόνια,
καὶ ἰάσεις ἐπιτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ
τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι.
33. πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχο-
μένῃ πορεύεσθαι· ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφή-
την ἀπολέσθαι ἔξω ἱερουσαλήμ.
34. ἱερουσαλὴμ, ἱερουσαλὴμ, ἡ * ἀποκτένουσα ΡΟΕ. ε.
τοὺς προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπε-
σταλμένους πρὸς αὐτὴν, ποσάκις ἠθέλησα
ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις
τὴν

XIII, 31. ΟΓ. τῇ ς. [ἐν ἄλλοις, τῇ δ.] τῆς η. ἑβδ. [Ἐν ἄλλῳ· ὀκτωβρίου ιζ. τοῦ ἁγίου προφήτου ὡσηέ.] τ. κ. ἐ. προσῆλθόν τινες φαρισαῖοι [τῷ ἰησοῦ] λέγοντες [αὐτῷ·] [τῷ ἰησοῦ,] ἔξελθε.

29. ἀπὸ βοῤῥᾶ] ἀπὸ —

31. ἡμέρᾳ] ὥρᾳ. E.

33. οὐκ — ἱερουσ.] Attingit Orig. III, 538.

34. ἀποκτείνουσα] ἀποκτένουσα.

ἐπισυνάξαι] ἐπισυναγαγεῖν. E. Chryſ. VIII, 312. XI, 18. Laudat etiam II, 305. XII, 27.

τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ
ὀυκ ἠθελήσατε;
ἰδοὺ, ἀφίεται ὑμῖν ὁ ὄικος ὑμῶν· * λέγω δὲ 35.
ὑμῖν, ὅτι ὀυ μή με ἴδητε ἕως ἂν ἥξῃ ὅτε
ἔιπητε, ἐυλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι
Τέλος τῆς ϛ. κυρίου. [Τέλος.]
ΡΟΞ. ι. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν [Ἀρχή.] ἐις XIV, 1.
ὄικόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων ΟΔ.
Ὑπέρβα ἐις τὸ τῆς β. σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, [Ὑπέρβα.] καὶ
αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν.

ΝΒ. περὶ τοῦ ὑδρωπικοῦ.

καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπρο- 2.
σθεν αὐτοῦ.
καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς ἔιπε πρὸς τοὺς νο- 3.
μικοὺς καὶ Φαρισαίους, λέγων· ἐι ἔξεστι τῷ
σαββάτῳ θεραπέυειν; ὁι δὲ ἡσύχασαν.
καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν, καὶ ἀπέ- 4.
λυσε.
ΡΟΖ. β. καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς, ἔιπε· τίνος 5.
ὑμῶν * υἱὸς ἢ βοῦς ἐις φρέαρ ἐμπεσεῖται,
καὶ

XIV, 1. ΟΔ. σαββάτῳ ἰγ. τ. κ. ἰ. ἐισῆλθεν [ἦλθεν.] ὁ ἰησοῦς ἐις ὄικόν τινος. [Ἔν τισι, τῇ β. τῆς θ. ἑβδ.]

35. ἔρημος] —

ἀμὴν δὲ λέγω] λέγω δέ.

XIV, 1. ἐλθεῖν] ἐισελθεῖν. E. v. P.

3. λέγων· ἐι] ἐι — E. v. P.

θεραπέυειν] θεραπεῦσαι ἢ ὄυ. E. v. P.

5. ὄνος] πρόβατον. E. Wetst. D. solus. t. υἱός. v. P. Testimonio Theophylacti in tanto Codd. consensu non

καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;

6. καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς ταῦτα.

ΝΓ. περὶ τοῦ μὴ ἀγαπᾶν τὰς πρωτοκλισίας.

7. ἔλεγε δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολὴν, ΡΟΗ. ι.
ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς·

8. ὅταν κληθῇς ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν· μήποτε ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος ὑπ᾽ αὐτοῦ,

9. καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας, ἐρεῖ σοι· δὸς τούτῳ τόπον· καὶ τότε ἄρξῃ μετ᾽ αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν.

ἀλλ᾽

non eſt opus. Tamen ita habet in textu et in ſcholio, idque etiam urget p. 433. b. Quam fortunam iam habebit *aſinus* Latiniſtarum? Recenſionem Alexandrinam et occidentalem dorſo baiulans reportabit domum, iuxta oberrante ove ſolitaria ſcribae Cod. D.

ἐμπεσεῖτε] πεσεῖται. E.

7. ἐπέχων] v. Euth. II, 506. Miror, a nemine correctum eſſe προσέχων.

ἐξελέγοντο] ἐπελέγοντο. E. Eleganter quidem. v. P.

8. ὑπό τινος] Ex Clem. Alex. p. 141. notant, iſta omitti. Cur vero non notarunt ex eodem κατάκεισο, loco κατακλιθῇς; Plura autem ibi ex hoc capite laudantur.

ᾖ κεκλ. ὑπ᾽ αὐτοῦ] ἥξει Cod. Wetſt. D. Debebat ſaltem eſſe ἥξῃ. Idem mox ἔσῃ, loco ἄρξῃ, contra teſtimonia omnium. Plures ſcurriles lectiones eius hic conſulto praetermiſi.

ἀλλ᾽ ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς * ἀνάπεσε εἰς 10.
τὸν ἔσχατον τόπον· ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκλη-
κώς σε, εἴπῃ σοι· Φίλε, προσανάβηθι ἀνώ-
τερον· τότε ἔσαι σοι δόξα ἐνώπιον τῶν συνα-
νακειμένων σοί·

ΡΟΘ. ε. ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται· 11.
τέλος τοῦ καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται. [Τέ-
σαββάτου. λος.]

ΡΠ. ι. [Ἀρχή.] [Ἄρξου.] ἔλεγε δὲ καὶ τῷ κεκλη- 12. ΟΕ.
Ἄρξου τῆς κότι αὐτόν· ὅταν ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ
β. φώνει τοὺς φίλους σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς
σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου, μηδὲ γείτονας
πλουσίους· μήποτε καὶ αὐτοί σε ἀντικαλέ-
σωσι, καὶ γένηταί σοι ἀνταπόδομα.

ἀλλ᾽ ὅταν ποιῇς δοχὴν, κάλει πτωχοὺς, 13.
ἀναπήρους, χωλοὺς, τυφλούς·

καὶ μακάριος ἔσῃ· ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταπο- 14.
δοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ
ἀναστάσει τῶν δικαίων.

ἀκού-

XIV, 12. ΟΕ. τῇ β. τῆς θ. [ἐν ἄλλοις· τῇ ε. τῆς η.] ἑβδ. τ. κ. ἐ. εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς οἶκόν τινος [τῶν ἀρχόντων] τῶν Φαρισαίων, σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ ἔλεγε τῷ κεκληκότι. [Ἐν ἄλλῳ· τ. κ. ἐ. ε. ὁ κ. τῷ κεκληκότι αὐτόν· ὅταν ποιῇς ἄριστον.]

10 ἀνάπεσεν] ἀνάπεσε. v. P. et 17, 7. Alii, ex confusione vocalium, ἀνάπεσαι. ἀνεπεσάμην enim non est in usu. Clem. Alex. l. l. εἰς τὸν ἔσχατον τόπον ἀνάπιπτε.

12. μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου] — E. Ob similitudinem membrorum alii alia omiserunt.

μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου] — E.

15. ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα,
εἶπεν αὐτῷ· μακάριος ὃς φάγεται * ἄριστον
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. [Τέλος.] Τέλος τῆς ε. καὶ ἐν τισι τῆς ε. τ. . .

ΝΔ. περὶ τῶν καλουμένων ἐν τῷ δείπνῳ.

ΟΞ. 16. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· [Ἀρχή.] ἄνθρωπός τις ΡΠΑ. ε.
ἐποίησε δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε πολ-
λούς·

17. καὶ ἀπέστειλε τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ
δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· ἔρχεσθε, ὅτι
ἤδη ἕτοιμά ἐστι πάντα.

18. καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι πάντες.
ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ
ἔχω ἀνάγκην ἐξελθεῖν, καὶ ἰδεῖν αὐτόν· ἐρω-
τῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον.

19. καὶ ἕτερος εἶπε· ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε.
καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε,
ἔχε με παρῃτημένον.

20. καὶ ἕτερος εἶπε· γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ
τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν.

καὶ

XIV, 16. ΟΞ. κυριακῇ ια. [ἐν ἄλλοις· κυριακῇ τῶν πρω-τοπλάστων καὶ προπατόρων.] ε. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· ἄνθρωπός τις ἐποίησε.

15. ἄρτον] ἄριστον.

16. μέγα] μέγαν. D. De ὁ δεῖπνος monetur in libello περὶ γραμματικῆς γυμνασίας Basilii nomine in edit. Iunt. Apollonii Alexandr. p. 15.

18. Hunc et vers. 20. attingit Cyrill. I, a. 21. 113. I, g. 100. III, 635.

19. et 20. mutato ordine et cum varietate Orig. III, 149.

καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἀπήγ- 21.
γειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργι-
σθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ·
ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας
τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπή-
ρους καὶ χωλοὺς καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε
ὧδε.

καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος· κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέτα- 22.
ξας, καὶ ἔτι τόπος ἐςί.

καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον· ἔξελθε 23.
εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς, καὶ ἀνάγκασον
εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκός μου.

λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκεί- 24.
νων τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δεί-
πνου. [Τέλος.]

Τέλος τῆς κυριακῆς. πρόσκειται δὲ ἐν τισι· πολλοὶ γάρ εἰσιν ἐν ἄλλοις ταῦτα λέγων.

ΡΠΒ. ε. [Ἀρχή.] συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολ- 25. OZ.
λοί· καὶ ςραφεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς·

[Ἀρχή.] εἴ τις ἔρχεταί πρός με, καὶ οὐ 26. OZ.
μισεῖ τὸν πατέρα * αὐτοῦ, καὶ τὴν μητέρα,
καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς
ἀδελ-

XIV, 25. OZ. τῇ γ. τῆς θ. ἑβδ. τ. κ. ἐ. συνεπορεύοντο τῷ Ἰησοῦ ὄχλοι.

XIV, 26. OZ. τῇ ς. τῆς η. ἑβδ. ἐν τισιν· ε. ὁ κ. εἴ τις ἔρχεται.

21. δοῦλος ἐκεῖνος] ἐκεῖνος — E.

χωλοὺς καὶ τυφλοὺς] τυφλοὺς καὶ χωλούς. E.

24. δείπνου] + πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί. E. v. P. Addit iſta etiam Evang. Goth. fol. 99. Aug. fol. 98.

26. πατέρα ἑαυτοῦ] πατέρα αὐτοῦ.

ἀδελφοὺς, καὶ τὰς ἀδελφὰς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ δύναταί μου μαθητὴς εἶναι.

27. καὶ ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναταί μου εἶναι μαθητής.

ΝΕ. περὶ οἰκοδομῆς πύργου παραβολή.

28. τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι, ΡΠΓ.
οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει τὰ πρὸς ἀπαρτισμόν;

29. ἵνα μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον, καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται ἐμπαίζειν αὐτῷ,

30. λέγοντες· ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι.

31. ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος συμβαλεῖν ἑτέρῳ βασιλεῖ εἰς πόλεμον, οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλεύεται, εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ἀπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν;

32. εἰ δὲ μήγε, ἔτι * πόῤῥω αὐτοῦ ὄντος, πρεσβείαν ἀποστείλας, ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην.

33. οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν, ὃς οὐκ ἀποτάσσε- ΡΠΔ. ι.
ται πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναταί μου εἶναι μαθητής.

καλὸν

μαθητὴς εἶναι] εἶναι μαθητής. Codd. multi.
27. μου εἶναι] εἶναι μου. Alii Codd.
28. ὑμῶν] + ὁ D.
πρὸς ἀπαρτισμὸν] εἰς ἀπαρτισμόν. E.
32. αὐτοῦ πόῤῥω] πόῤῥω αὐτοῦ. Orig. I, 299. αὐτοῦ et ἔτι
— ψυχὴν omittit. Sed posterius paullo post addit.

ΡΠΕ. β. καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, 34.
ἐν τίνι ἀρτυθήσεται;
ὄυτε ἐις γῆν, ὄυτε ἐις κοπρίαν ἔυθετόν ἐςιν· 35.
Τέλος τῆς γ. καὶ ἔν τισι τῆς ς. τῆς η. ἔξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν,
ἀκουέτω. [Τέλος.]
ΡΠΞ. β. [Ἀρχή.] Ἦσαν δὲ ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες XV, 1.
οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ, ἀκούειν αὐ- ΟΗ.
τοῦ.
καὶ διεγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμ- 2.
ματεῖς λέγοντες· ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσ-
δέχεται, καὶ συνεσθίει αὐτοῖς.
[Ἀρχή.] εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβο- 3. ΟΗ.
λὴν ταύτην, λέγων·

ΝΞ. περὶ τῶν ἑκατὸν προβάτων παραβολή.

ΡΠΖ. ε. τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβα- 4.
τα, καὶ ἀπολέσας ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐ καταλεί-
πει

XV, 1. ΟΗ. τῇ δ. τῆς θ. ἑβδ. τ. κ. ἐ. ἦσαν ἐγγίζοντες τῷ ἰησοῦ πάντες.

XV, 3. ΟΗ. τῇ β. τῆς θ. ἑβδ. ἔν τισιν. [ἐν ἄλλοις· σεπτεμβρίου ς. τοῦ ἀρχιςρατήγου μιχαὴλ καὶ σεπτεμβρίου ι. τῆς ἁγίας μηνοδώρας.] ἐ. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· τίς ἄνθρωπος.

34. μωρανθῇ] μαρανθῇ. E. v. P. Forte latini, qui *evanuerit* reddiderunt, in mente habuerunt ματαιωθῇ. Alius apud Sabat. *infatuatum fuerit.* Orig. I, 794. miscet cum Matth. 5, 13. et in fine addit: ὁ ἔχων ὦτα κ. τ. λ.

ἀρτυθήσεται] ἀλισθήσεται. E. ex Matth. 5, 13.

XV, 1. πάντες] nimirum, ἐκ τοῦ τόπου ἐκείνου. Latinitae, qui hic fortaffe de orbis terrarum portitoribus et peccatoribus cogitabant, omiferunt. Codd. graeci nihil mutant.

καὶ οἱ] οἱ — E.

πει τὰ * ἐνενηκονταεννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ
πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς, ἕως εὕρῃ αὐτό;
5. καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησεν ἐπὶ τοὺς ὤμους ἑαυτοῦ
χαίρων·
6. καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον, συγκαλεῖ τοὺς φί-
λους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς· συγ-
χάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ
ἀπολωλός.
7. λέγω ὑμῖν· ὅτι οὕτω χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρα-
νῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ
* ἐνενηκονταεννέα δικαίοις, οἵτινες οὐ χρείαν
ἔχουσι μετανοίας.
8. ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπο- ΓΠΗ. ι.
λέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον,
καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς,
ἕως ὅτου εὕρῃ;
9. καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖται τὰς φίλας καὶ
τὰς γείτονας, λέγουσα· συγχάρητέ μοι, ὅτι
εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα.
10. οὕτω, λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώπιον τῶν ΓΠΘ. ε.
ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετα- Τέλος τῆς δ.
νοοῦντι. [Τέλος.] καὶ ἐν τισι
τῆς β. τῆς θ.

NZ. περὶ

4. ἐννενηκονταεννέα] ἐνενηκονταεννέα. Sic et vers. 7.
ἕως] + οὗ. D. + ὅτου. E.
5. ἑαυτοῦ] αὐτοῦ. D.
6. συγκαλεῖ] συγκαλεῖται. Eadem varietas vers. 9. Multa vetusta Evangeliaria carent lectione 1 — 10. et 3 — 10. Meus v. utroque loco cum edito consentit. Aug. 4. utroque loco habet συγκαλεῖ.
7. Attingit Orig. I, 213. Videtur autem inferre voluisse τῶν ἀγγέλων, certe hoc intellexit ex ἐν τῷ οὐρανῷ aut ex vers. 10. vide et II, 704. III, 224.

ΝΖ. περὶ τοῦ ἀποδημήσαντος ἐις χώραν μακράν.

ρϛ. ι. ἐιπὲ δέ· [Ἀρχή.] ἄνθρωπός τις ἐιχε δύο 11. ΟΘ.
υἱούς·
καὶ ἐιπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί· πά- 12.
τερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς ὀυσίας.
καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον.
καὶ μετ᾽ ὀυ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν 13.
ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν ἐις χώ-
ραν μακράν· καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν ὀυσίαν
αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως.
δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λι- 14.
μὸς ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην· καὶ
αὐτὸς ἤρξατο ὑςερεῖσθαι.
καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς 15.
χώρας ἐκείνης· καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν ἐις τοὺς
ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους.
καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ 16.
ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον ὁι χοῖροι· καὶ
ὀυδεὶς ἐδίδου αὐτῷ.
ἐις ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν, ἐιπε· πόσοι μίσθιοι τοῦ 17.
πατρός μου περισσέυουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ
λιμῷ ἀπόλλυμαι;
ἀναςὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου· 18.
καὶ ἐρῶ αὐτῷ, πάτερ, ἥμαρτον ἐις τὸν ὀυρα-
νὸν, καὶ ἐνώπιόν σου,

καὶ

XV, 11. ΟΘ. κυριακῇ ιζ. τοῦ ἀσώτου· ἐ. ὁ κ. τὴν παρα-
βολὴν ταύτην· ἄνθρωπός τις ἐιχε.

16. γεμίσαι — ἀπὸ] χορτασθῆναι ἐκ. E. v. P. Neutrum
graecum.

17. ἐγὼ δὲ] + ὧδε. E.

19. καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου·
ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου.
20. καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα * αὐτοῦ·
ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν
ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐσπλαγχνίσθη· καὶ
δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ,
καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.
21. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν
οὐρανὸν, καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ
ἄξιος κληθῆναι υἱός σου.
22. εἶπε δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ·
ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν πρώτην, καὶ ἐνδύ-
σατε αὐτὸν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖ-
ρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας·
23. καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν θύ-
σατε· καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν·
24. ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε·
καὶ ἀπολωλὼς ἦν, καὶ εὑρέθη. καὶ ἤρξαντο
εὐφραίνεσθαι.
25. ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ·
καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε
συμφωνίας καὶ χορῶν·
26. καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παίδων, ἐπυν-
θάνετο τί εἴη ταῦτα;

ὁ

19. καὶ οὐκέτι] καὶ — D. v. P.
20. πατέρα ἑαυτοῦ] πατέρα αὐτοῦ.
ἐπέπεσεν] ἔπεσεν t ἐνέπεσεν. E.
22. πόδας] + αὐτοῦ. E.
24. καὶ ἀπολωλὸς ἦν] καὶ — t ἦν — E. Sic et verſ. 32.
26. παίδων] + αὐτοῦ. E. v. P. Euth. 107.
τί] + ἄν. E.

ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει· 27.
καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σι-
τευτὸν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν.
ὠργίσθη δὲ, καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν. ὁ 28.
οὖν πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν.
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ πατρί· ἰδοὺ, τοσ- 29.
αῦτα ἔτη δουλεύω σοι, καὶ οὐδέποτε ἐντολήν
σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας
ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν φίλον μου εὐφρανθῶ.
ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος, ὁ καταφαγών σου 30.
τὸν βίον μετὰ πορνῶν, ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ
τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν.
ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' 31.
ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ, σά ἐστιν·
εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ 32.
ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε·
Τέλος τῆς κυριακῆς. καὶ ἀπολωλὼς ἦν, καὶ εὑρέθη. [Τέλος.]

ΝΗ. περὶ τοῦ οἰκονόμου τῆς ἀδικίας.

Ἔλεγε δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· XVI, 1.
[Ἀρχή.] ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος, ὃς II.
εἶχεν οἰκονόμον· καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς
διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.

καὶ

XVI, 1. Π. τῇ ε. [ἐν ἄλλοις, τῇ γ. καὶ κυριακῇ πρὸ τῆς ϛ. νοεμβρίου.] τῆς θ. ἑβδ. ε. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος.

28. οὖν] δέ. B.

XVI, 1. δὲ καὶ] καὶ — E.

διασκορπίζων] σκορπίζων. E.

2. καὶ φωνήσας αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ· τί τοῦτο
ἀκούω περὶ σου; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκο-
νομίας σου· οὐ γὰρ δυνήσῃ ἔτι οἰκονομεῖν.
3. εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος· τί ποιήσω, ὅτι
ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ᾽
ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύ-
νομαι.
4. ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν μετασαθῶ τῆς
οἰκονομίας, δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους αὐ-
τῶν.
5. καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαςον τῶν χρεω-
φειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, ἔλεγε τῷ πρώ-
τῳ· πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου;
6. ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. καὶ εἶπεν
αὐτῷ· δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ καθίσας
ταχέως γράψον πεντήκοντα.
7. ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπε· σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ
δὲ εἶπεν· ἑκατὸν κόρους σίτου. καὶ λέγει αὐ-
τῷ· δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ γράψον ὀγ-
δοήκοντα.
8. καὶ ἐπῄνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδι-
κίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ
αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς
τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσι.

2. οἰκονομίας σου] σου — E.
4. μετασαθῶ] + ἐκ t ἀπό. E.
5. κυρίου ἑαυτοῦ] κυρίου αὐτοῦ. E.
6. βάτους] κάβους t κάδους. E. βάδους. A. βάδους et βάτους non niſi ſcribendi modo differunt. 3 Reg. 7. 11. eſt βαλθ, ubi alii legunt βάτον. Ergo nihil mutandum. Hebraicum notum eſt.

καγὼ ὑμῖν λέγω· ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους 9.
ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν * ἐκλεί-
πητε, δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκη-
Τέλος τῆς ε. νάς. [Τέλος.]
καὶ ἔν τισι τῆς γ. [Ἀρχή.] ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ, καὶ ἐν πολλῷ 10. ΠΑ.
πιστός ἐστι· καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος, καὶ ἐν
πολλῷ ἄδικός ἐστιν.
εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένε- 11.
σθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει;
καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, 12.
τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν δώσει;
ΡΒΑ. ε. οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· 13.
ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγα-
πήσει· ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου κα-
ταφρονήσει. οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ
μαμωνᾷ.

καὶ

XVI, 10. ΠΑ. σαββάτῳ ιδ. ε. ὁ. κ. [τοῖς ἑαυτοῦ μαθη-
ταῖς·] ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ.

9. ἐκλίπητε] ἐκλείπητε. A. ἐκλίπῃ t ἐκλείπῃ. E. v. P. Genes. 25, 8. 17. explicatius est; ἐκλιπὼν ἀπέθανε. Laudat haec servato ἐκλίπητε Theodoret. ad Hebr. 13, 16. Cyrill. V, b 164. bis et Chrys. multoties.
αἰωνίους] ἑαυτῶν. E. Cyrill. l. l.

10. ἐλαχίστῳ posterius.] ὀλίγῳ. E. v. P.

12. ὑμέτερον] v. P. Vulgatum servant etiam omnes, quos postea examinavi et Theodoret. ad Hebr. 11, 14. Sed ἡμέτερον Theophyl. in textu et in schol. 455. b. e. 456. a. Orig. III, 168. verum II, 198. interpres eius vulgatum. In edit. Theophyl. Venet. p. 414. 415. in textu est vulgatum, in scholiis ὑμέτερον.

14. ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖοι, ΡϞΒ. ι.
φιλάργυροι ὑπάρχοντες· καὶ ἐξεμυκτήριζον
αὐτόν.

ΠΒ. 15. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· [Ἀρχή.] ὑμεῖς ἐστὲ οἱ δι-
καιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων· ὁ
δὲ θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ
ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν, βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ Τέλος τοῦ
θεοῦ [Τέλος.] ἐστίν. σαββάτου.

16. ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται ἕως Ἰωάννου· ἀπὸ ΡϞΓ. ε.
τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται,
καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται.

17. εὐκοπώτερον δέ ἐστι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ΡϞΔ. ε.
παρελθεῖν, ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν.

18. πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γα- ΡϞΕ. β.
μῶν ἑτέραν, μοιχεύει· καὶ πᾶς ὁ ἀπολελυμέ-
νην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει. [Ὑπέρβα.] Ὑπέρβα τῆς ς.

ΝΘ. περὶ

XVI, 15. ΠΒ. τῇ ς. τῆς θ. ἑβδ. ἑ. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν Ἰουδαίους· ὑμεῖς ἐστέ.

14. de Orig. v. P. Idem III, 269. ἤκουον γὰρ ταῦτα πάντα οἱ Φαρ. Φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐμυκτήριζον αὐτόν. Cyrill. III, 357. δὲ αὐτὰ οἱ — Φιλάργ. ὄντες καί. Vulgata lectio consistit Codd. auctoritate. ὑπάρχοντες et hic et 11, 13. non ex auctoritate Codd., nec ex grammaticis rationibus correctum est, sed ex opinionibus dogmaticis, ne scilicet homines *a natura* videantur esse mali.

15. θεοῦ ἐστιν] ἐστιν — A.

16. Ἰωάννου] + προεφήτευσαν. E. v. P.

καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται] — E. v. P.

18. μοιχεύει] μοιχᾶται. E. Sic et mox.

ΝΘ. περὶ τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ λαζάρου.

ρ65. ι. [Ἀρχή.] ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ 19. ΠΓ.
ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον, ἐφραινό-
μενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς.
πτωχὸς δέ τις ἦν ὀνόματι λάζαρος, ὃς ἐβέ- 20.
βλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἡλκωμένος,
καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων 21.
τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλου-
σίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἀπέλει-
χον τὰ ἕλκη αὐτοῦ.
ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν, καὶ ἀπε- 22.
νεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν
κόλπον * ἀβραάμ· ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλού-
σιος, καὶ ἐτάφη.

καὶ

XVI, 19. ΠΓ. κυριακῇ ε. ἑ. ὁ κ. [τὴν παραβολὴν ταύτην·] ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος—

19. Hanc parabolam a multis ante ſe expoſitam eſſe, monet Chryſ. I, 752. a. Tractat eam ibid. 714. et 778. a. ubi negat divitis nomen fuiſſe νινευής. Habet eam etiam Cyrill. V, b. 149. d. v. P.

καθ' ἡμέραν] — E. Cyrill. l. l.

20. ἦν et ὃς] — E. Cyrill.

πρὸς] εἰς t παρά. E. εἰς Cyrill. mox, ἡλκόμενος, vitioſe.

21. τῶν ψιχίων] — E. ἀπὸ τῶν πιπτ. ψιχ. Cyrill.

πλουσίου] + καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. E. Ex 15, 16. v. P.

ἀπέλειχον] ἔλειχον. E. Theophyl. 459. b. v. P. Chryſ. vulgatum I, 720. ſed VI, 156. περιλείχειν.

22. ὑπὸ τῶν] ἀπὸ τῶν. E.

κόλπον τοῦ] τοῦ —. Cyrill. IV, 107. εἰς κόλπον ἀβραὰμ ἀπηνέχθη, ἀντὶ τοῦ, ἐν υἱοῖς ἀβραὰμ κατατέτακται. Sed l. l. ſuperius ſervat τοῦ.

ἐτάφη — ἐπάρας] ἐτάφη ἐν τῷ ᾅδῃ· ἐπάρας οὖν ſeu δέ. E. v. P. Haec eſt illa recenſio occidentalis!

23. καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ τὸν ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ.

24. καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε· πάτερ ἀβραὰμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ.

25. εἶπε δὲ ἀβραάμ· τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες σὺ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ * ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι.

26. καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις, μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες

23. ἀπὸ μακρόθεν] — E. Cyrill.

κόλποις αὐτοῦ] + ἀναπαυόμενον. E. v. P.

24. ὕδατος] Chryſ. I, 785. divitem interrogat: ποῦ νῦν οἱ οἰνοχόοι σου; repetit Photius ibid. XIII, 277. a. Compara Cyrill. V, b. 150. a. b.

25. σὺ] — D. Cyrill. Orig. I, 228. loco ἀπέλαβες videtur inferre ἀπέσχες.

νῦν δὲ ὅδε] νῦν δὲ ὧδε. Chryſ. haec locis fere innumerabilibus tractat, ut I, 735. d. Inter alia recitat VIII, 257. 456. cum varietate, ubi loco ὅδε eſt οὗτος. ὅδε Cyrill.

26. χάσμα] *Chaos* Latiniſtae, qui ſaepius lectiones et interpretationes Chryſoſtomi ſequuntur. Ita etiam interpres Orig. hoc eſt, Latina vulgata II, 183. Ita etiam lapſu memoriae Chryſ. IX, 639. et alibi. Sed χάσμα rurſus VIII, 503. b. et alibi. v. P.

ἐστήρικται] loco, διέστηκται, διέρρηκται, ἀνέρρωγε.

λοντες διαβῆναι * ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς, μὴ δύ-
νωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπε-
ρῶσιν.
εἶπε δέ· ἐρωτῶ οὖν σε πάτερ, ἵνα πέμψῃς 27.
αὐτὸν εἰς τὸν οἶκόν τοῦ πατρός μου·
ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρη- 28.
ται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς
τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου.
λέγει αὐτῷ ἀβραάμ· ἔχουσι μωυσέα καὶ 29.
τοὺς προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν.
ὁ δὲ εἶπε· οὐχὶ, πάτερ ἀβραάμ· ἀλλ᾽ ἐάν 30.
τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτοὺς, μετα-
νοήσουσιν.
εἶπε δὲ αὐτῷ· εἰ μωυσέως καὶ τῶν προφη- 31.
Τέλος τῆς τῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ, ἐάν τις ἐκ νεκρῶν
κυριακῆς. ἀναστῇ, πεισθήσονται. [Τέλος.]
Ρ:Ζ. β. [Ἄρξου.] Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· XVII, 1.
Ἄρξου τῆς ἀνένδεκτόν ἐστι * τοῦ μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδα-
ϛ. λα· οὐαὶ δὲ δι᾽ οὗ ἔρχεται.
λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ μύλος ὀνικὸς περίκειται 2.
περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἔῤῥιπται εἰς
τὴν

ἐντεῦθεν] ἔνθεν.
27. 28. attingit Orig. I, 35.
29. λέγει] + δέ. D.
30. ἀπὸ νεκρῶν] ἐκ νεκρῶν. E. ex verſ. 31.
31. ἀναστῇ] + καὶ ἀπέλθῃ πρὸς αὐτοὺς t ἀπέλθῃ t πο-
ρευθῇ. E. v. P.
XVII, 1. ἐστι] + τοῦ. Habet etiam Chryſ. VII, 594. c.
Abeſt tamen in ſchol. Theophyl. 464. a.
2. μύλος ὀνικὸς] λίθος μυλικός. E. v. Mill. Ex Marco.
Inſimi Codd. id etiam intulerunt Matth. 18, 6. et
contra

τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν
μικρῶν τούτων.

ΠΔ. 3. [Ἀρχή.] προσέχετε ἑαυτοῖς· ἐὰν δὲ ἁμάρτῃ ΡϛΗ. ε.
εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ· καὶ
ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ.

4. καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἁμάρτῃ εἰς σὲ, ΡϛΘ. ε.
καὶ ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἐπιστρέψῃ, * λέγων·
μετανοῶ· ἀφήσεις αὐτῷ. [Τέλος.] Τέλος τῆς κυριακῆς.

5. καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ· πρόσθες C. ε.
ἡμῖν πίστιν.

6. εἶπε δὲ ὁ κύριος· εἰ * εἴχετε πίστιν ὡς κόκκον
σινάπεως, ἐλέγετο ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ·
ἐκριζώθητι, καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ·
καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν.

τίς

XVII, 3. ΠΔ. σαββάτῳ ιε. ε. ὁ κ. προσέχετε ἑαυτοῖς· ἐὰν δὲ [ἁμαρτήσῃ.] ἁμάρτῃ.

contra Marc. 9, 42. intulerunt μύλος ὀνικός. Wetstenii Cod. 13. et hic et apud Marc. intulit λίθος μυλωνικός. Hoc est fabricari varias lectiones ad ludibrium lectorum. Qui vero illi Codices sunt? Wetst. C. D. L. 1. 13. quos partim ad Alex. partim ad occident. recensionem refert Griesb.

περίκειται] περιέκειτο t περιτεθῇ. E. Propter περιέκειτο corrigendum quoque erat λυσιτελεῖ, quod aliqui Latinistarum fecerunt. v. Sabat.

3. δὲ et εἰς σὲ] — E.

4. ἁμάρτῃ] ἁμαρτήσῃ. E. vide mox.

εἰς σὲ] — E. Orig. I, 254. ἁμάρτῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου. ὁ ἀδ. σου perspicuitatis caussa ibi additum. Sed ibi abest etiam τῆς ἡμέρας, quod nimium videbatur.

ἐπιστρέψῃ ἐπὶ σὲ] ἐπὶ σὲ —. Alii πρὸς, alii ἐπὶ, alii εἰς, qui dissensus arguit interpolationem. v. P.

6. εἴχετε] ἔχετε. v. P.

CA. ι. τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ 7.
ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ
ἐρεῖ εὐθέως· παρελθὼν * ἀνάπεσε;
ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ· ἑτοίμασον τί δειπνήσω, 8.
καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι, ἕως φάγω
καὶ πίω· καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίε-
σαι σύ;
μὴ χάριν ἔχει τῷ δούλῳ ἐκείνῳ ὅτι ἐποίησε 9.
τὰ διαταχθέντα; * οὐ δοκῶ.
οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ 10.
διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε· ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί
ἐσμεν· ὅτι ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι, πεποιήκα-
Τέλος τοῦ σαββάτου. μεν. [Τέλος.]

Ξ. περὶ τῶν δέκα λεπρῶν.

καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς ἱερου- 11.
σαλὴμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσου σα-
μαρείας καὶ γαλιλαίας.
καὶ [Ἀρχή.] εἰσερχομένου αὐτοῦ εἴς τινα κώ- 12. ΠΕ
μην, ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἳ
ἔστησαν πόῤῥωθεν.
καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνὴν, λέγοντες· ἰησοῦ ἐπι- 13.
στάτα, ἐλέησον ἡμᾶς.

καὶ

XVII, 12. ΠΕ. κυριακῇ ιβ. τ. κ. ἑ. εἰσερχομένου τοῦ ἰησοῦ εἴς τινα κώμην.

7. ἀνάπεσαι] ἀνάπεσον. E. ἀνάπεσε. V. P.

8. ἕως] + οὗ t ἄν. E.

9. διαταχ. αὐτῷ] αὐτῷ —

10. ὅτι δοῦλοι] ὅτι — E.

ὅτι ὃ] ὅτι — E. De Orig. V. P.

14. καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς ἐκαθαρίσθησαν.

15. εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψε, μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν.

16. καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν σαμαρείτης.

17. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς, εἶπεν· οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ;

18. οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος;

19. καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. [Τέλος.] Τέλος τῆς κυριακῆς.

Π5. 20. [Ἀρχή.] ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν φαρισαίων, CB. ε. πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν· οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως·

21. οὐδὲ ἐροῦσιν· ἰδοὺ ὧδε, ἢ ἰδοὺ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ, ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστιν.

εἶπε

XVII, 20. Π5. τῇ β. τῆς ι. [ἐν ἄλλοις, τῇ δ. τῆς θ.] ἑβδ. τ. κ. ἐ. ἐπερωτηθεὶς ὁ ἰησοῦς ὑπὸ τῶν.

21. ἢ ἰδοὺ] ἢ — E. Habet Orig. I, 238. IV, 294. ἰδοὺ γὰρ] ἀλλά. E. Orig. I, 238. et mox ἡμῶν, loco ὑμῶν. Sed ὑμῶν III, 459. et ibid. 243. βασ. τῶν οὐρανῶν — ὑμῶν. rurſus τοῦ θεοῦ et ὑμῶν IV, 294. Per Origenem ergo licet probare θεοῦ, οὐρανῶν, ὑμῶν et ἡμῶν. Nos quaerimus, quid per Codices ex eo non corruptos probandum ſit? Simul vero intelligitur, quam attente Origenes examinatus ſit

CΓ. ι. εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἐλεύσονται ἡμέ- 22.
ραι, ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε.
CΔ. β. καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ὧδε, ἢ ἰδοὺ ἐκεῖ· μὴ 23.
ἀπέλθητε, μηδὲ διώξητε.
CE. ε. ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἡ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς 24.
ὑπ᾽ οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ᾽ οὐρανὸν λάμπει·
οὕτως ἔσται * ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ
ἡμέρᾳ αὐτοῦ.
CϚ. β. πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν, καὶ 25.
ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.
Τέλος τῆς β. [Τέλος.]
CZ. ε. καὶ [Ἀρχή.] καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέ- 26. ΠΖ.
ραις * νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις
τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου·
ἤσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, ἐξεγαμίζοντο, ἄχρι 27.
ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε νῶε εἰς τὴν κιβωτόν· καὶ
ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαν-
τας.
CH. ι. ὁμοίως καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις λώτ· 28.
ἤσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον,
ᾠκοδόμουν·

ᾗ

XVII, 26. ΠΖ. τῇ γ. τῆς ι. ἑβδ. ε. ὁ κ. καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις.

lit verſu 4. et 21. ab iis, qui eum tanto opere commendant.

ἐκεῖ] + ὁ χριστός. E. Sic et verſ. 23.

23. ἢ ἰδοὺ] ἢ — E.

24. ἔσται καὶ] καὶ —

26. τοῦ νῶε] τοῦ —

27. ἐξεγαμίζοντο] ἐγαμίζοντο l. ἐγαμίσκοντο. E.

29. ἧ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθε λὼτ ἀπὸ σοδόμων, ἔβρε-
ξε πῦρ καὶ θεῖον ἀπ᾽ ουρανοῦ, καὶ ἀπώλε-
σεν ἅπαντας.

30. κατὰ ταῦτα ἔσαι ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν- Τέλος ἐν τισι.
θρώπου ἀποκαλύπτεται. [Τέλος.] τῆς δ. τῆς ϛ.

ΠΖ. 31. [Ἀρχή.] ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὃς ἔσαι ἐπὶ τοῦ CΘ. ε.
δώματος, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ,
μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά· καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ,
ὁμοίως μὴ ἐπιςρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω.

32. μνημονεύετε τῆς γυναικὸς λώτ. CI. ι.

33. ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπο- CIA. ε.
λέσει αὐτήν· καὶ ὃς ἐὰν ἀπολέσῃ αὐτὴν,
ζωογονήσει αὐτήν.

34. λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ CIB. ε.
κλίνης μιᾶς· * εἷς παραληφθήσεται καὶ ὁ
ἕτερος ἀφεθήσεται.

35. δύο ἔσονται ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό· * μία
παραληφθήσεται, καὶ ἡ ἑτέρα ἀφεθήσε-
ται. *

36. * 37. καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ· ποῦ κύριε; CIΓ. ε.
ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ συν- Τέλος τῆς γ.
αχθήσονται οἱ ἀετοί. [Τέλος.] καὶ ἐν τισι
τῆς ε. τῆς θ.
ΞΑ. περὶ Ἐν ἄλλοις,
ὑπέρβα τῆς
γ.

XVII, 31. ΠΖ. τῇ ε. τῆς θ. ἑβδ. ἐν τισιν· ἐ. ὁ κ. ἐν ἐκεί-
νῃ τῇ ἡμέρᾳ.

33. ζωογονήσει] ζωοποιήσει ꝉ σώσει. E.

34. ὁ εἷς] ὁ —

35. ἡ μία] ἡ —

36. δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ εἷς παραληφθήσεται, καὶ
ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται] — v. P. Euth. 107. II, 580.

37. σῶμα] πτῶμα. E.

ΞΑ. περὶ τοῦ κριτοῦ τῆς ἀδικίας.

CΙΔ. ι. Ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ XVIII, 1.
δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι, καὶ μὴ ἐκκακεῖν,
λέγων [Ἀρχή.] κριτής τις ἦν ἔν τινι πόλει 2. ΠΗ.
τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ
ἐντρεπόμενος.
χήρα δὲ * ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ· καὶ ἤρχε- 3.
το πρὸς αὐτὸν, λέγουσα· ἐκδίκησόν με ἀπὸ
τοῦ ἀντιδίκου μου.

καὶ —

XVIII, 2. ΠΗ. σαββάτῳ ις. ἑ. ὁ κ. τὴν παράβολην ταύτην· κριτής τις ἦν.

οἱ ἀετοὶ] καὶ οἱ ἀετοί. E. Post ἀετοὶ Evangeliarium Mosq. f. fol. 211. in lectione τῇ γ. τῆς ι. in fine addit 18, 8. πλὴν — γῆς. Hoc ideo factum, ne haec pars prorſus excluderetur. Nam reliqua Evangeliaria et hoc ipſum f. proximas duas lectiones incipiunt et terminant, primam 18, 2 — 8. τάχει. ſecundam 10 — 14. Ergo iſta omittuntur. Neque vero hoc unum Evangeliarium f. id proprium habet, ſed ita notatur etiam in Goettingenſi Codice, qui Gehlianus dicitur, ſeu Wetſt. 89. Vide, quae dixi ad Marcum in priore editione p. 305. 306. ad Luc. 17, 37. 18, 8. Hac de re nullus editor ante me monuerat. In noviſſima tamen edit. Griesb. ex mea addidit: *Evangeliſtaria quaedam.* Utinam vel unum ex iſtis *Evangeliſtariis* notaſſet. Ergo aliena pro ſuis venditavit. Nihil enim proprium habet praeter compilationes.

XVIII, 1. δὲ καὶ et αὐτοῖς] — Orig. v. mox.

προσεύχεσθαι] + αὐτούς. A. Habet et omittit Orig. v. Orig. I, 213. a. et P. Laudant haec Chryſ. II, 785. VII, 581. Damasc. II, 464. 523. 677.

2. λέγων] — Orig. l. l.

3. δέ τις] τις —

4. καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐπὶ χρόνον· μετὰ δὲ ταῦ-
τα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φο-
βοῦμαι, καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι·
5. διάγε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν
ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν· ἵνα μὴ εἰς τέλος
ἐρχομένη * ὑποπιάζῃ με.
6. εἶπε δὲ ὁ κύριος· ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς
ἀδικίας λέγει.
7. ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ * ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν
ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων πρὸς αὐτὸν
ἡμέρας καὶ νυκτὸς, καὶ μακροθυμῶν ἐπ᾽
αὐτοῖς;
8. λέγω ὑμῖν, ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν Τέλος τοῦ σαββάτου.
ἐν τάχει [Τέλος.] πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ- καὶ ἐν τισιν
που ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς ἄρξου τῆς γ.
γῆς; [Τέλος.] Τέλος ἐν τισι τῆς γ.

εἶπε

5. ὑπωπιάζῃ] ὑποπιάζῃ. Non nulli, ὑποπιέζῃ, quae
eſt alia forma. In N. Teſt. alibi etiam eſt πιάζειν,
loco πιέζειν. v. P. ad h. l. et ad Matth. 26, 39. p.
429.

7. ποιήσει] ποιήσῃ.
μακροθυμῶν] μακροθυμεῖ t μακροθυμήσει. E. Lo-
cum non intelligebant. Ergo corrigebant. De in-
terpretatione v. Theophyl. 474. b. 475. a. Idem
tamen ibid. κριτὴν ἀδικίας de deo interpretatur.
μακροθυμεῖν h. l. eſt βραδύνειν· καὶ vero eſt loco
καίπερ v. P.
ἐπ᾽ αὐτοῖς] ἐπ᾽ αὐτούς. E. Cum ſaepe ita vitioſe
ſit in N. Teſt. ſcribae his adſueti id quoque hic
mutarunt. Sed iſto modo dixit etiam Sirac. 18,
11. et 32, 18. ubi ſynonymum eſt βραδύνειν.

8. λέγω] καὶ λέγω. E.
ἐν τάχει] — E. v. P.

Ἶιπε δὲ * πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' 9.
ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, καὶ ἐξουθενοῦντας
τοὺς λοιποὺς, τὴν παραβολὴν ταύτην.

ΞΒ. πέρὶ τοῦ τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου.

[Ἀρχή.] ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν 10. ΠΘ.
προσεύξασθαι· ὁ εἷς Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτερος
τελώνης.

ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα 11.
προσηύχετο· ὁ θεὸς εὐχαριστῶ σοι, ὅτι οὐκ
εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπα-
γες, ἄδικοι, μοιχοὶ, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τε-
λώνης.

νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάν- 12.
τα ὅσα κτῶμαι.

καὶ

XVIII. 10. ΠΘ. κυριακῇ ις. τοῦ τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου· ε. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν.

πλὴν — γῆς] Desunt haec in Evangeliariis, quotquot vidi, omnibus, quod etiam ex hac edit. intelligitur. Unum Evangeliarium haec inculcat post 17, 36. (37.) uti modo notavi. Laudat haec Cyrill. V, d. 127. nominatim et 178. d. cum aliqua varietate. Vide etiam Orig. III, 144. 204. IV, 158.

9. δὲ καὶ]. —

10. ἀνέβησαν] ἀνέβαινον. E. Ita ex graecismo, ut vers. 4. ἤθελεν, loco ἠθέλησεν. Utroque loco Codices plures probant vulgatum. v. P. ad vers. 11. Multoties hunc locum tractat Chrys. et Cyrill. II, 577. V, b. 11.

11. ὥσπερ] ὡς. E. Orig. I, 490. III, 145.

12. τοῦ σαββάτου] τῆς ἑβδομάδος. E. Chrys. VII, 352. a. Ita recte, non legit, sed interpretatus est Theophyl. 477. b. v. Epiphan. i, 34. b. Euth. 177. et ad Matth. 6, 1.

13. καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν
οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπᾶ-
ραι· ἀλλ᾽ ἔτυπτεν εἰς τὸ στῆθος αὐτοῦ, λέ-
γων· ὁ θεὸς ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ.
14. λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς CIE.
τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἢ * γὰρ ἐκεῖνος. ὅτι πᾶς
ὁ

πάντα ὅσα κτῶμαι] μου τὰ ὑπάρχοντα. E. Chryſ. VII, 244. d. ſed alibi vulgatum habet. ὅσα ἂν κτῶμαι. Cyrill. V, b. 11. πάντα τὰ ὑπάρχοντά μοι. II, 577. τὰ ὑπάρχοντα μου. Orig. III. 145. Cui vocat Chryſ. evoluat I, 146. 490. 787. II, 292. 503. IV, 775. VI, 126. 196. XII, 550.

13. εἰς τὸ] εἰς — E. Rectius aberat.

14. ἢ ἐκεῖνος] ἢ γὰρ ἐκεῖνος. v. P. Birch. Euthymii Cod. n. non habet γὰρ, ut per errorem notatum eſt in priore edit. mea, ſed γὰρ a man. rec. inſertum, id eſt, ἤγ᾽ ἄρ᾽. Alii γὰρ omittunt, alii habent παρ᾽ ut Orig. I, 490. alii ἤπερ, alii ὑπέρ. Atque ita Chryſ. I, 151. Iſtae corruptiones omnes defendunt γάρ. Niſi enim hoc reperiſſent ac in eo offendiſſent, *ſimilia* faciliora non interpoſuiſſent. Cur vero nemo correxit, ἤγε ἐκεῖνος aut ἢ δὴ ἐκεῖνος; Quod γε et δὴ nimis recedebat a ſimilitudine τοῦ γάρ. Beza: quod *plerique* (qui?) Graeci Codd. ſcriptum habent ἢ γὰρ ἐκεῖνος, ſane non intelligo, niſi dicam γὰρ redundare. Non redundat, etſi ita videatur, ſed affirmative interpoſitum eſt. Eraſmus primo interpretatur γὰρ, deinde addit: in *plerisque* (quibus?) non invenio γάρ. Iſtud γὰρ poſt priorem editionem inveni in Aug. 1. 4. 10. 11. Guelph. 14. Zittau. 15. Meos enim Codices in lucem proferre licet et nominatim indicare. Quot *plerosque* ad manus habuerint Eraſmus et Beza, notum eſt. Plures certe ego et praeſtantiores poſt priorem etiam editionem meam ad manus habui, quam Eraſmus et Beza in ſuis editionibus omnibus.

Eorum

Τέλος τῆς κυριακῆς. ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται· ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται. [Τέλος.]

CΙΕ. β. [Ἀρχή.] προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν ἅπτηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. 15. Ϛ.

ὁ δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτὰ, εἶπεν· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 16.

CΙΖ. β. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. [Ὑπέρβα.] 17.

Ὑπέρβα τῆς ϛ.

ΞΓ. περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος πλουσίου.

CΙΗ. β. καὶ ἐπηρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων· [Ἀρχή.] διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 18. ϚΑ.

εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ εἷς ὁ θεός. 19.

τὰς

XVIII, 15. Ϛ. τῇ δ. τῆς ι. ἑβδ. τ. κ. ἐ. [προσεφέροντο.] προσέφερον τῷ ἰησοῦ.

XVIII, 18. ϚΑ. κυριακῇ ιγ. τ. κ. ἐ. ἄνθρωπός τις προσῆλθε τῷ ἰησοῦ πειράζων αὐτὸν καὶ λέγων· διδάσκαλε.

Eorum variantes lectiones aliquando feparatim edam.

ὁ δὲ] καὶ ὁ t καὶ πᾶς ὁ. E. Cyrill. V, b. 377. Orig. l. l.

16. παιδία κ. τ. λ.] παιδία καὶ μὴ κωλύσητε αὐτὰ ἔρχεσθαι πρός με. E. Cyrill. I, g. 245.

17. ὡς] + τό. E. v. P.

20. τὰς ἐντολὰς οἶδας· μὴ μοιχεύσῃς· μὴ φονεύ-
σῃς· μὴ κλέψῃς· μὴ ψευδομαρτυρήσῃς· τίμα
τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα σου.
21. ὁ δὲ εἶπε· ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ
νεότητός μου.
22. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ· ἔτι CIΘ. β.
ἕν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις, πώλησον,
καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν
οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι.
23. ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα, περίλυπος ἐγένετο· ἦν CK. β.
γὰρ πλούσιος σφόδρα.

ἰδὼν

19. ὁ θεὸς] + ὁ πατήρ. E. v. P. Fortaſſe tantum explicandi cauſſa. Ita ſaepe habere Origenem ex Wetſt. docet Griesb. Scilicet I, 89. in interpret. lat. *deus pater*. 279. ὁ θεὸς ὁ πατήρ. Sic et 223. (ſed editor hoc refert ad Marc. 10, 18.) et 586. et in interpr. lat. 59. bis. Audi vero, Griesbachi, Orig. III, 664. d. ὁ δὲ μάρκος καὶ λουκᾶς φασὶ τὸν σωτῆρα εἰρηκέναι· τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ εἷς ὁ θεός. Vide etiam I, 832. Sed Griesbachius tamen poſt meam priorem editionem in ſua noviſſima *poenitentiam egit* et addidit: *alibi, ut rec.* Quid ergo ex Origene efficitur? — Centies iam dixi, nihil. Tamen vel ex Orig. III, 664. intelligitur, quis ſcurra corruperit locum Matthaei. Scilicet non ſolum haereticus Marcion, ſed et haereticus Origenes. Hoc nomine enim eum ornavit eccleſia graeca.

20. μητέρα σου] σου — E.

22. ἔτι ἕν σοι λείπει] ὅτι ἕν σοι λείπει t ἔτι ἕν σοι λείπεται t + ὕπαγε. E.

διάδος] δός. E. Poſſit iſtud quidem ſuſpectum eſſe, ut elegantius. Sed meliores Codd. id tuentur. Δὸς ergo eſt corruptio ex locis N. Teſt. ſimilibus.

ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ ἰησοῦς περίλυπον γενόμενον, 24.
εἶπε· πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες
εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ;
εὐκοπώτερον γάρ ἐστι, κάμηλον διὰ τρυμα- 25.
λιᾶς ῥαφίδος εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν.

Ἄρξου τῆς δ. οὕτως· λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ τίς.

[Ἄρξου.] εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες· καὶ τίς δύ- 26.
ναται σωθῆναι;
ὁ δὲ εἶπε· τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις, 27.
δυνατά ἐστι παρὰ τῷ θεῷ. [Τέλος.]

Τέλος τῆς κυριακῆς.

εἶπε δὲ * πέτρος· ἰδοὺ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάν- 28.
τα, καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι.

ὁ

25. κάμηλον] κάμιλον t κάμιλλον. E. v. Suidam in κάμηλος.

τρυμαλιᾶς] τρυπήματος t τρήματος. E. τρυπήματος ex Matth. Exploremus iam fidem quorundam ſcribarum. Matth. 19, 24. ergo ex Marc. aut Luc. intulerunt τρυμαλιᾶς Wetſt. C. K. M. etc. Marc. 10, 25. intulerunt τρυπήματος Wetſt. 13. 69. Hoc loco τρήματος intulerunt D. L. 49. Varias lectiones ergo de induſtria ad ludibrium lectorum fabricarunt. Idem accidit mox vocabulo ῥαφίδος, pro quo fecerunt βελόνης. D. L. 1. 13. 69. Τρυμαλιᾶς explicat Theophyl. 481. e. τρυπήματος βελονίου.

εἰσελθεῖν prius] διελθεῖν. E. Vulgatum in ſchol. etiam Theophyl. 481. e.

28. ὁ πέτρος] ὁ —

ἀφήκαμεν πάντα καὶ] (πάντα) τὰ ἴδια ἀφέντες t ἀφήκαμεν πάντα τὰ ἴδια. E. Codices infimi. Cum Petrus nihil haberet, praeter inſtrumenta piscatoria, nimium videbatur iſtud πάντα: mitigarunt ergo ſubſtituendo τὰ ἴδια.

ϛA. 29. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· [Ἀρχή.] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, CKA β.
ὅτι οὐδείς ἐϛιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ γονεῖς, ἢ
ἀδελφοὺς, ἢ γυναῖκας, ἢ τέκνα, ἕνεκεν τῆς
βασιλείας τοῦ θεοῦ,
30. ὃς οὐ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ
καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ
ζωὴν αἰώνιον. [Τέλος.] Τέλος τῆς ἐ.
ϛB. 31. [Ἀρχή.] παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπε CKB β.
πρὸς αὐτούς· ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς ἱεροσόλυ-
μα, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμ-
μένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀν-
θρώπου.
32. παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμ-
παιχθήσεται, καὶ ὑβρισθήσεται, καὶ ἐμπτυ-
σθήσεται,
33. καὶ μαϛιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ
τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναϛήσεται.
34. καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ CKΓ.
ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ᾽ αὐτῶν, καὶ οὐκ Τέλος ...
ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα. [Τέλος.] καὶ ἐν ... τῆς ...

ΞΔ. περὶ

XVIII, 29. ϛA. τῇ ϛ. τῆς θ. ἑβδ. ἐν τισιν· ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν.

XVIII, 31. ϛB. τῇ ε. τῆς ι. ἑβδ. τ. κ. ε. παραλαβὼν ὁ ἰησοῦς τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ εἶπε.

29. ἀδελφοὺς] + ἢ ἀδελφάς. E. Ex Matth. et Marc. Post τέκνα idem Cod. D. adsuit ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ.

31. τελεσθήσεται] τελειωθήσεται. E. Orig. II, 496.

34. κεκρυμμένον] κεκαλυμμένον. E. Chrys. qui haec negligenter laudat, VII, 550. a. c. 644. c. d. habet κεκαλυμμένος ὁ λόγος, mox tamen habet ῥῆμα. Idem

alicu

ΞΔ. περὶ τοῦ τυφλοῦ.

CKΔ. β. [Ἀρχή.] ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν 35. ϛΓ.
εἰς ἱεριχὼ, τυφλός τις ἐκάθητο παρὰ τὴν
ὁδὸν προσαιτῶν·
ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνε- 36.
το τί εἴη τοῦτο;
ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ, ὅτι ἰησοῦς ὁ ναζωραῖος 37.
παρέρχεται.
καὶ ἐβόησε, λέγων· ἰησοῦ υἱὲ δαυὶδ, ἐλέη- 38.
σόν με.
καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιω- 39.
πήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραξεν· υἱὲ
δαυὶδ, ἐλέησόν με.
ϛαθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι 40.
πρὸς αὐτόν· ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτη-
σεν αὐτὸν,
λέγων· τί σοι θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ εἶπε· κύ- 41.
ριε, ἵνα ἀναβλέψω.
καὶ ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλεψον· ἡ πί- 42.
ϛις σου σέσωκέ σε.

καὶ

XVIII, 35. ϛΓ. κυριακῇ ιδ. τ. κ. ε. ἐγένετο ἐν τῷ ἐγγίζειν τὸν ἰησοῦν εἰς ἱεριχώ.

alicui evangelistae in hac narratione videtur tribuere ἐλυποῦντο. Forte ex Matth. 17, 23. Videtur tamen Marcum potius respexisse.

35. ἐν τῷ] — E. Habet et omittit Orig. v. P.

36. τί] + ἄν. E. v. P.

38. ἰησοῦ] — E.

39. σιωπήσῃ] σιγήσῃ. E. v. P.

ἔκραξεν] ἔκραζεν. Sic et aliae editt.

ἔκραξεν] + λέγων. E.

40. πρὸς αὐτὸν] — E.

43. καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν, ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ. [Τέλος.] Τέλος τῆς κυριακῆς.

ΞΕ. περὶ τοῦ ζακχαίου

ϛΔ. XIX, 1. Καὶ εἰσελθὼν [Ἀρχή.] διήρχετο τὴν ἱεριχώ.

2. καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος ζακχαῖος· CKE. ι.
καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ οὗτος ἦν πλούσιος.

3. καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν ἰησοῦν τίς ἐστι· καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν.

4. καὶ προδραμὼν ἔμπροσθεν, ἀνέβη ἐπὶ συκομωραίαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν· ὅτι * ἐκείνης ἤμελλε διέρχεσθαι.

καὶ

XIX, 1. ϛΔ. κυριακῇ ιε. τ. κ. ε. διήρχετο ὁ ἰησοῦς τὴν ἱεριχώ.

43. καὶ πᾶς — τῷ θεῷ] — E. v. P.

λαὸς] ὄχλος. E.

XIX, 4. προδραμὼν] δραμὼν t προσδραμὼν t ἀποδραμὼν t προλαβών. E. δραμὼν ferri poſſit. etiam προσδραμὼν, ſi ἔμπροσθεν explicetur, ante chriſtum conſcendit. Infra verſ. 28. eſt etiam, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, i. e. εἰς τὰ πρόσω. προλαβὼν, ἔμπροσθεν ἀνέβη i. e. *occurrit, antecurrit et ante chriſtum conſcendit*. Ex iis, quos poſtea conſului, ſolus Aug. 11. habet δραμών. Ceteri omnes προδραμών.

συκομωραίαν] συκομοραίαν. A. Ita etiam reperi apud Gregor. Naz. p. 142. 185. et Theoph. Ceram. hom. 15. ubi tamen Cod. meus duplex ρ exhibet. Alii συκομορέαν et συκομωρέαν. Ut praetermittam loca a Steph. notata, Heliodor. p. 185. habet: δένδρεσι — συκομόρεις καὶ ἄλλοις τοῖς νείλου συννόμοις.

καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ 5.
ἰησοῦς ἔιδεν αὐτὸν, καὶ ἔιπε πρὸς αὐτόν·
ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ
ἐν τῷ ὄικῳ σου δεῖ με μεῖναι.
καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν 6.
χαίρων.
καὶ ἰδόντες * πάντες διεγόγγυζον, λέγοντες, 7.
ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ ἐισῆλθε κατα-
λῦσαι.
ςαθεὶς δὲ ζακχαῖος ἔιπε πρὸς τὸν κύριον· 8.
ἰδοὺ, τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, κύριε,
δίδωμι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἔι τινός τι ἐσυκο-
φάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν.
ἔιπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἰησοῦς· ὅτι σήμερον σω- 9.
τηρία τῷ ὄικῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ
αὐτὸς ὑιὸς ἀβραάμ ἐςιν.
Cιξ. ε. ἦλθε γὰρ ὁ ὑιὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ 10.
Τέλος τῆς κυριακῆς. σῶσαι τὸ ἀπολωλός. [Τέλος.]
ΟΚΖ. ι. ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεὶς ἔιπε 11.
παραβολὴν, διὰ τὸ ἐγγὺς αὐτὸν ἔιναι ἱερου-
σαλὴμ,

δι' ἐκείνης] δι' —. Supra etiam 5, 19. temere inſertum διά. Scholiaſtae graeci ad h. l. delirant, haud dubie Origene auctore. v. P.

5. σήμερον γὰρ] γὰρ — E.
7. ἅπαντες] πάντες.
8. κύριον] ἰησοῦν. E.
τὰ ἡμίση] τὸ ἥμισυ. E. In N. Teſt. fere eſt ſingularis. Hic contra ſunt meliores et plures Codd. Praeclare de hoc loco diſputat Chryſ. VII, 796. a. b.
10. ἀνθρώπου] + ἡ σωτηρία. E. Orig. II, 815.
ζητῆσαι] ἐκζητῆσαι. E. Orig. III, 314.

σαλὴμ, καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα
μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι.

ΞΞ. περὶ τοῦ πορευθέντος λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν.

ϛE. 12. εἶπεν οὖν· [Ἀρχή.] ἄνθρωπός τις εὐγενὴς CKH. β.
ἐπορεύθη εἰς χώραν μακρὰν, λαβεῖν ἑαυτῷ
βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι.

ΞZ. περὶ τῶν λαβόντων τὰς δέκα μνᾶς.

13. καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ, ἔδωκεν αὐ- CKΘ. ε.
τοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· πραγ-
ματεύσασθε ἕως ἔρχομαι.

14. οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτὸν, καὶ ἀπέ-
στειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες· οὐ
θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ᾽ ἡμᾶς.

15. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόν-
τα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπε φωνηθῆναι αὐ-
τῷ τοὺς δούλους τούτους, οἷς ἔδωκε τὸ ἀρ-
γύριον· ἵνα γνῷ τίς * τί διεπραγματεύσατο.

16. παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων· κύριε, ἡ μνᾶ
σου προσειργάσατο δέκα μνᾶς.

καὶ

XIX, 12. ϛE. τῇ ϛ. τῆς ι. [ἐν ἄλλοις· τῇ β. τῆς ι.] ἑβδ.
ι. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· ἄνθρωπός τις εὐγενής.

13. ἕως] ἐν ᾧ t ἕως ἄν. E. Illi ἕως plerumque fcribae
addiderunt ἂν aut οὗ aut ὅτου, aut etiam prorfus
mutarunt.

15. καὶ εἶπε] καὶ — E.
ἔδωκε] δέδωκε t ἐδεδώκει. E. v. P. Orig. III, 631.
632. Inde Wetft. D. L. 1. δεδώκει. Graecitas po-
ftulabat plusquamperf. Origenis ἐδεδώκει in ul-
tima demum editione animadvertit Griesb. Scilicet
Wetft. non animadverterat.
τίς τί διεπραγματεύσατο] τί διεπραγματεύσαντο. E.
Orig. l. l.

καὶ εἶπεν αὐτῷ· εὖ ἀγαθὲ δοῦλε· ὅτι ἐν ἐλα- 17.
χίςῳ πιςὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπά-
νω δέκα πόλεων.

καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος, λέγων· κύριε, ἡ μνᾶ 18.
σου ἐποίησε πέντε μνᾶς.

εἶπε δὲ καὶ τούτῳ· καὶ σὺ γένου ἐπάνω πέν- 19.
τε πόλεων.

καὶ ἕτερος ἦλθε, λέγων· κύριε, ἰδοὺ, ἡ μνᾶ 20.
σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ·

ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐςηρὸς εἶ· 21.
αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ οὐκ
ἔσπειρας.

λέγει δὲ αὐτῷ· ἐκ τοῦ ςόματός σου κρινῶ σε, 22.
πονηρὲ δοῦλε· ᾔδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐςη-
ρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ
οὐκ ἔσπειρα.

καὶ διατί οὐκ ἔδωκας τὸ ἀργύριόν μου ἐπὶ * 23.
τράπεζαν, καὶ ἐγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν ἔπρα-
ξα αὐτό;

καὶ

17. εὖ] εὖγε. E. Cyrill. II, 857. ἔσο ἐπάνω δέκα φυλῶν et ἔσο γάρ, φησιν, ἐπάνω πέντε πόλεων. III, 60. ἔσο ἐπάνω δέκα πόλεων et τῷ μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα. Miscuit ergo Matth. 25, 15. et quaedam de ſuo ad- [illegible]

18. δεύτερος] Vulgata latina, *alter*. Quomodo ergo Cod. D.? ἕτερος. In ultima edit. Griesb. ex Orig. III, 651. e. expreſſit etiam ἄλλος. In priore editione nihil animadverſionis dederat ad verſ. 18.

21. ἔσπειρας] + καὶ συνάγεις ὅθεν οὐ διεσκόρπισας. E. Et hic et verſ. 22. inſertum ex Matth. 25, 24. 26.

22. λέγει δὲ] δὲ — D

24\. καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν· ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ
τὴν μνᾶν, καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς
ἔχοντι.

25\. καὶ εἶπον αὐτῷ· κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς.

26\. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθή- C.A. β.
σεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει, Τέλος [illegible]
ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. [Τέλος.] τῆς β. [illegible]

27\. πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου ἐκείνους, τοὺς μὴ θε- C.A. ε.
λήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς, ἀγά-
γετε ὧδε, καὶ κατασφάξατε ἔμπροσθέν
μου.

28\. καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀνα- C.A.E. ς.
βαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα. [Τέλος.] Τέλος τῆς ς.

ΖΗ. περὶ τοῦ πώλου.

55\. 29. καὶ ἐγένετο [Ἀρχή.] ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθ-
φαγῆ καὶ Βηθανίαν, πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλού-
μενον ἐλαιῶν, ἀπέστειλε δύο τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ,

εἰπών·

XIX, 29. 55. τῇ β΄ τῆς τυροφάγου· τ. κ. ε. ὡς ἤγγισεν ὁ Ἰησοῦς εἰς Βηθφαγῆ.

23\. ἐπὶ τὴν] τὴν —. De quavis mensa cuiuscunque argentarii videtur dicere, non de certa, cum praesertim tota narratio ficta sit.

ἔπραξα] εἰσέπραξα. E. Cod. Wetst. A. per incogitantiam repetito ἂν habet: ἂν αὐτὸ ἀνέπραξα.

25\. — E. v. P. Ex iis, quos postea consului, solus Aug. 10. εἶπον αὐτῷ κύριε omittit.

26\. γὰρ] — E.

δοθήσεται] + καὶ περισσευθήσεται. E. v. P. ex Matth. 13, 11. Idem videtur inferre, et, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν. Cyrill. III, 125.

εἰπών· ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην· ἐν 30.
ᾗ εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον,
ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισε·
λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε.

καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ· διατί λύετε; οὕτως 31.
ἐρεῖτε αὐτῷ· ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει.

CΑΓ. β. ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι, εὗρον καθὼς 32.
εἶπεν αὐτοῖς.

λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον, εἶπον οἱ κύριοι 33.
αὐτοῦ πρὸς αὐτούς· τί λύετε τὸν πῶλον;

οἱ δὲ εἶπον· ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. 34.

καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν ἰησοῦν· καὶ ἐπιῤ- 35.
ῥίψαντες ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον,
ἐπεβίβασαν τὸν ἰησοῦν.

CΑΔ. α. πορευομένου δὲ αὐτοῦ, ὑπεστρώννυον τὰ ἱμά- 36.
τια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ.

[Ἀρχή.] ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ 37. ϛΖ.
καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, ἤρξαντο
ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες
αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν
εἶδον δυνάμεων,

λέγον-

XIX, 37. ϛΖ. τῇ β. τῆς ια. ἑβδ. τ. κ. ἑ. ἐγγίζοντος τοῦ ἰησοῦ πρός.

30. πώποτε] — E. v. P. Origenem in ultima edit. notavit etiam Griesb.

32. εἶπεν αὐτοῖς] + ἑστῶτα τὸν πῶλον. E. v. Griesb. edit. 2. 3. et P.

34. εἶπον] + ὅτι. E.

35. ἑαυτῶν] αὐτῶν. E.

37. ἤρξαντο] ἤρξατο. E.

38. λέγοντες· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς
ἐν ὀνόματι κυρίου· εἰρήνη ἐν οὐρανῷ καὶ δόξα
ἐν ὑψίστοις.
39. καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου CAP. ι.
5Z. εἶπον πρὸς αὐτόν· [Ἀρχή.] διδάσκαλε, ἐπι-
τίμησον τοῖς μαθηταῖς σου.
40. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· λέγω ὑμῖν ὅτι
ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κεκράξονται. Ὑπέρβα εἰς
[Ὑπέρβα.] τὸ τῆς πυρο-
φάγου ἐν κε-
41. καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν CAP. ι.
ἐπ' αὐτῇ, φαλαίῳ ρκ.
ἦλθε δὲ ἡ
42. λέγων· ὅτι εἰ ἔγνως καὶ σὺ, καίγε ἐν τῇ ἡμέρα τῶν
ἡμέρᾳ σου ταύτῃ τὰ πρὸς εἰρήνην σου· νῦν ἀζύμων.
δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου·
43. ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπί σε, καὶ περιβαλοῦσιν
οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώ-
σουσί σε, καὶ συνέξουσί σε πάντοθεν·
44. καὶ ἐδαφιοῦσί σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοὶ, CAP. β.
καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ·
ἀνθ'

XIX, 39. 5Z. τῇ γ. τῆς ι. ἑβδ. ἐν τισι· τ. κ. ἐ. εἶπον οἱ Φαρισαῖοι πρὸς τὸν ἰησοῦν· διδάσκαλε, ἐπιτίμησον.

38. ἐρχόμενος] — E. Cyrill. V, b. 402. nominatim: ὡσαννὰ εὐλογ. ὁ ἐρχ. ἐν — ὑψίστοις.

41. ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτῇ] de Orig. v. P.

ἐπ' αὐτῇ] ἐπ' αὐτήν. E. quod ſaepe in eiusmodi locis in N. Teſt. eſt accuſativus.

43. περιβαλοῦσιν] παρεμβαλοῦσιν. E. v. P. Ab his ad χάρακά σοι καὶ, olim non legebantur in evangeliis Origenianis. v. P.

44. ἐν σοὶ prius] — E. v. P.

ἀνθ᾽ ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς

Τέλος τῆς β. σου. [Τέλος.]

CΛH. α. καὶ [Ἀρχή.] εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν, ἤρξατο 45. 5H.
ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας ἐν αὐτῷ καὶ
ἀγοράζοντας,
λέγων αὐτοῖς· γέγραπται· ὁ οἶκός μου, οἶκος 46.
προσευχῆς ἐστιν· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε
σπήλαιον λῃστῶν.

CΛΘ. α. καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ᾽ ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· 47.
οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν
αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ·
Τέλος τῆς γ. καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί * ποιήσουσιν· ὁ λαὸς 48.
τῆς ια. καὶ γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων. [Τέλος.]
ἐν τισι τῆς
γ. τῆς ι.

ΞΘ. περὶ

XIX, 45. 5H. τῇ γ. τῆς ια. ἑβδ. τ. κ. ε. εἰσελθὼν ὁ ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν.

45. ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντες] — E. v. P.

46. γέγραπται] + ὅτι. E.

ὁ οἶκος — ἐστιν] καὶ ἔσται ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς. E. v. P. Haec nec in ſecunda, nec in ultima edit. auſus eſt Griesb. in interiori marg. oſtentare, cum tamen ita habeant Codd. Wetſt. B. L. 1, 69. et auctor novorum evangeliorum Origenes. Ex meis nullus agnoscit, nec ex iis, quos poſt priorem edit. conſului. v. mox verſ. 47. Quid hic iam cogitandum de Griesbachio, qui ſupra 11, 3. propter B. L. 1, et 130. excluſit: γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς; Sed ſupra Origenes accedit. Atqui et hic accedit.

ἐστι] κληθήσεται. E.

47. ἐζήτουν — λαοῦ] καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι. E. v. P.

48. ποιήσωσιν] ποιήσουσιν. ita etiam poſtea in quattuor reperi.

ἐξεκρέματο] ἐξεκρέμετο Vat. 1209. ſeu B. Lexicis ergo inferendum κρέμειν.

ΞΘ. περὶ τῶν ἐπερωτησάντων ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων.

XX, 1. Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, CM. β.
ϟΘ. [Ἀρχή.] διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ
ἱερῷ, καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέϛησαν οἱ * ἱερεῖς
καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις,
2. καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν, λέγοντες· εἰπὲ ἡμῖν
ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐϛιν ὁ
δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην;
3. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· ἐρωτήσω
ὑμᾶς κἀγὼ ἕνα λόγον· καὶ εἴπατέ μοι·
4. τὸ βάπτισμα ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ
ἀνθρώπων;
5. οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες·
ὅτι ἐὰν εἴπωμεν, ἐξ οὐρανοῦ· ἐρεῖ· διατί * οὐκ
ἐπιϛεύσατε αὐτῷ;
6. ἐὰν δὲ εἴπωμεν, ἐξ ἀνθρώπων· πᾶς ὁ λαὸς
καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος γάρ ἐϛιν
ἰωάννην προφήτην εἶναι.
7. καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν.
8. καὶ ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω
ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. [Τέλος.] Τέλος τῆς δ.

O. περὶ

XX, 1. ϟΘ. τῇ δ. τῆς ια. [ἐν ἄλλοις, τῇ δ. τῆς ι.] ἑβδ. τ. κ. ἐ. διδάσκοντος τοῦ ἰησοῦ τὸν λαόν.

XX, 1. ἐκείνων] — E.
ἐν τῷ ἱερῷ] — E.
ἀρχιερεῖς] ἱερεῖς.
2. λέγοντες] — E.
5. συνελογίσαντο] συνελογίζοντο t διελογίσαντο. E.
οὐν] —

Ο. περὶ τοῦ ἀμπελῶνος παραβολή.

CMA. ρ. ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παρα- 9.
βολὴν ταύτην· ['Αρχή.] ἄνθρωπος * ἐφύτευ- P.
σεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς,
καὶ ἀπεδήμησε χρόνους ἱκανούς.
καὶ ἐν καιρῷ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς 10.
δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος
δῶσιν αὐτῷ. οἱ δὲ γεωργοὶ δείραντες αὐτὸν,
ἐξαπέστειλαν κενόν.
καὶ προσέθετο πέμψαι ἕτερον δοῦλον· οἱ δὲ 11.
κἀκεῖνον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες, ἐξαπέ-
στειλαν κενόν.
καὶ προσέθετο πέμψαι τρίτον· οἱ δὲ καὶ τοῦ- 12.
τον τραυματίσαντες ἐξέβαλον.
εἶπε δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος· τί ποιήσω; 13.
πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως
τοῦτον ἰδόντες ἐντραπήσονται.
ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ, διελογίζοντο 14.
πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ κληρο-
νόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, ἵνα ἡμῶν
γένηται ἡ κληρονομία.

καὶ

XX, 9. P. τῇ ε. τῆς ια. [ἐν ἄλλοις, τῆς ι.] ἑβδ. ε. ὁ κ. τὴν παραβολὴν ταύτην· ἄνθρωπός τις ἐφύτευσεν.

9. ἄνθρωπός τις] τις — v. P.

10. καὶ ἐν] + τῷ. E. ut notarent tempus vindemiae.
δῶσιν] δώσουσιν. E.
δείραντες] δήραντες. Sic et verſ. 11. De hoc ſupra monitum.

13. ἰδόντες] — E. Lucae nominatim tribuit Euth. ad Matth. 21, 37.

14. ἑαυτοὺς] ἀλλήλους. E. v. P.
δεῦτε] — E.

15. καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος,
ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος
τοῦ ἀμπελῶνος;
16. ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τού-
τους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκού-
σαντες δὲ εἶπον· μὴ γένοιτο.
17. ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς, εἶπε· τί οὖν ἐστι τὸ
γεγραμμένον τοῦτο· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν
οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν
γωνίας;
18. πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον, συνθλα-
σθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐ-
τόν. [Τέλος.] Τέλος τῆς ε.

ΟΑ. περὶ τῶν ἐγκαθέτων διὰ τὸν κῆνσον.

ΡΑ. 19. καὶ [Ἀρχή.] ἐζήτησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ CMB. α.
γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖ-
ρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ· καὶ ἐφοβήθησαν· *
ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβο-
λὴν ταύτην εἶπε.
20. καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους, CMΓ. β.
ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι· ἵνα
ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, εἰς τὸ παραδοῦ-
ναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγε-
μόνος.

καὶ

XX, 19. ΡΑ. τῇ ς. τῆς ια. [ἐν ἄλλοις, τῆς ι.] ἑβδ. τ. κ. ε. ἐζήτουν [ἐζήτησαν] οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπὶ τὸν ἰησοῦν τάς.

19. ἐζήτησαν] ἐζήτουν. E. v. P.
τὸν λαὸν] — v. P.

20. παρατηρήσαντες] intellige, καιρὸν ἐπιτήδειον.
λόγου] λόγῳ t λόγον t λόγους. E.

Ἄρξου τῆς δ. κυριακῆς ὄυτως· ὀι δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὀι γραμματεῖς ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν, λέγοντες· διδάσκαλε.

καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες· [Ἄρξου.] 21.
διδάσκαλε, ὄιδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ δι-
δάσκεις, καὶ ὀυ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ'
ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ, διδάσκεις.
ἔξεστιν ἡμῖν καίσαρι φόρον δοῦναι, ἢ ὄυ; 22.
κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν, ἔιπε 23.
πρὸς αὐτούς· τί με πειράζετε;
ἐπιδείξατέ μοι δηνάριον· τίνος ἔχει εἰκόνα 24.
καὶ ἐπιγραφήν; ἀποκριθέντες δὲ ἔιπον· καί-
σαρος.
ὁ δὲ ἔιπεν αὐτοῖς· ἀπόδοτε τοίνυν τὰ καίσα- 25.
ρος καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ.
Τέλος ἔν τισι [Τέλος.]
τῆς ς. τῆς ι. καὶ ἔν τισι κυριακῆς δ. καὶ ὀυκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήμα- 26.
τος ἐναντίον τοῦ λαοῦ· καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ
Τέλος τῆς ς. τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ, ἐσίγησαν. [Τέλος.]

ΟΒ. περὶ τῶν σαδδουκαίων.

[Ἀρχή.] προσελθόντες δέ τινες τῶν σαδδου- 27. ΡΒ.
καίων, ὀι ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν μὴ ἔιναι,
ἐπηρώτησαν αὐτὸν,

λέγον-

XX, 27. ΡΒ. τῇ β. τῆς ιβ. [ἐν ἄλλοις, τῆς ια.] ἑβδ. τ. κ. ε. προσελθόντες [τῷ ἰησοῦ] τινές.

21. Chryſ. VII, 687. b. Lucae tribuit: ἐπὶ τῶν ὄχλων ἠρώτων.

22. ἔξεστι δοῦναι φόρους καίσαρι ἢ ὄυ; Cyrill. I, a. 371. ibid. I, g. 99. ἐι ἔξεστι φόρους δοῦναι καίσαρι ἢ ὄυ; Editor temere Matthaeo tribuit.

23. πανουργίαν] πονηρίαν t ὑπόκρισιν. E.

24. ἐπιδείξατε] δείξατε. D.
δηνάριον] + ὀι δὲ ἔδειξαν· καὶ ἔιπε. E.

27. ὀι ἀντιλέγοντες] ὄιτινες λέγουσι t ὀι λέγοντες. E. ex Matth. λέγοντες exhibent [illegible] variarum lectionum, ſcilicet Wetſt. B. C. D. L. 1. 33. etc.

28. λέγοντες· διδάσκαλε, μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν· ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος ἀποθάνῃ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

29. ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος, λαβὼν γυναῖκα, ἀπέθανεν ἄτεκνος.

30. καὶ ἔλαβεν ὁ δεύτερος τὴν γυναῖκα, καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος.

31. καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτὴν * ὡσαύτως· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ * οὐ κατέλιπον τέκνα, καὶ ἀπέθανον.

32. ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.

33. ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.

34. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσι καὶ ἐκγαμίσκονται·

οἱ

28. ἀποθάνῃ posterius] ἦ. E.
31. αὐτὴν] + ὡσαύτως. Ergo bis deinceps ὡσαύτως. v. Birch.
καὶ οὐ] καὶ —
32. ὕστερον δὲ] δὲ — E.
33. γίνεται] ἔσται. E.
34. τούτου] + γεννῶσι καὶ γεννῶνται. E. Ex evangeliis Origenis. v. P. Birch. Istas nugas nullus, nec ex eis, quos postea comparavi, agnoscit. Num haec interiore margine digna iudicavit Griesbachius? Neutiquam.
ἐκγαμίσκονται] ἐκγαμίζονται t ἐγγαμίσκονται t γαμίσκονται t γαμίζονται. E. Hoc vocabulum in

οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυ- 35.
χεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν, οὔτε
γαμοῦσιν, οὔτε * ἐκγαμίζονται.
οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται· ἰσάγγελοι 36.
γάρ ἐισι, καὶ υἱοί ἐισι τοῦ θεοῦ, τῆς ἀναστά-
σεως υἱοὶ ὄντες.
ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροὶ, καὶ μωυσῆς ἐμή- 37.
νυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει κύριον τὸν
θεὸν ἀβραὰμ, καὶ τὸν θεὸν ἰσαὰκ, καὶ τὸν
θεὸν ἰακώβ.
θεὸς δὲ οὐκ ἔστι νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. πάν- 38.
τες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν.
ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν γραμματέων, 39.
εἶπον· διδάσκαλε, καλῶς εἶπας.
οὐκ ἔτι δὲ ἐτόλμων ἐπερωτᾷν αὐτὸν οὐδέν. 40.

Τέλος ἔν τισι τῆς β. τῆς ια. [Τέλος.]

ΟΓ. περὶ

N. Test. fere ubique aliqui scribae vexant. Offendi Codd. in quibus versus 35. deesset, saltu facto, ab ἐκγαμίσκονται ad ἐκγαμίζονται. Ergo ἐκγαμίζονται erat loco ἐκγαμίσκονται.

35. ἐκγαμίσκονται] ἐκγαμίζονται multi ac boni Codd. Alii γαμίζονται, ἐγγαμίσκονται, ἐγγαμίζονται, γαμίσκονται. Orig. I, 522. habet, οὔτε γαμοῦσιν, οὔτ' ἐκγαμίζονται. Sed ibi magis respicit Matth. 22, 30. quod ipsum tamen non sine varietate recitat.

36. καὶ υἱοὶ] Chryſ. VII, 690. c. Lucae tribuit, ὡς υἱοὶ θεοῦ.

37. ἐμήνυσεν] ἐμνημόνευσεν. E.

38. de Orig. v. P. Idem III, 179. habet: ὁ θεὸς οὐκ ἔστι. Sine varietate, non, ut editor credidit, ex Matth. sed ex Luca refert 290. Eodem modo IV, 34. 323.

ΟΓ. περὶ τῆς πρὸς τοὺς Φαρισαίους ἐπερωτήσεως.

41. εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· πῶς λέγουσι τὸν χρι- CΜΔ. β.
στὸν υἱὸν δαυὶδ εἶναι;

42. καὶ αὐτὸς δαυὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· CΜΕ. β.
εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δε-
ξιῶν μου,

43. ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν
ποδῶν σου;

44. δαυὶδ οὖν κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς υἱὸς
αὐτοῦ ἐστιν; [Τέλος.] Τέλος τῆς β.

45. ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπε τοῖς CΜϚ. β.
μαθηταῖς αὐτοῦ·

ΡΓ. 46. [Ἀρχή.] προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων
τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς, καὶ
φιλούντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ
πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ
πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις.

47. οἱ κατεσθίουσι τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ CΜΖ. η.
προφάσει μακρὰ προσεύχονται· οὗτοι λήψον-
ται περισσότερον κρίμα.

ΟΔ. περὶ

XX, 46. ΡΓ. σαββάτῳ ιζ. πρὸ τῆς ἀπόκρεω. ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· προσέχετε ἀπό.

41. λέγουσι] + τινες t + οἱ γραμματεῖς. E. Posterius ex Marc. 12, 35. Cyrill. V, d. 116. nomina im ex Luca. Mutat autem solum, εἶναι υἱὸν δαυίδ; αὐτὸς γὰρ ὁ δαυίδ.

44. οὖν] — E. Cyrill. l. l.

47. μακρὰ] μακρᾶ. E.

ΟΔ. περὶ τῆς τὰ δύο λεπτὰ βαλούσης χήρας.

Ἀναβλέψας δὲ ἐιδε τοὺς βάλλοντας τὰ XXI, 1.
δῶρα αὐτῶν ἐις τὸ γαζοφυλάκιον πλου-
σίους.
ἐιδε δέ * τινα καὶ χήραν πενιχρὰν βάλλου- 2.
σαν ἐκεῖ δύο λεπτά.
καὶ ἐιπεν· ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα ἡ 3.
πτωχὴ ἅυτη πλεῖον πάντων ἔβαλεν·
ἅπαντες γὰρ ὅυτοι ἐκ τοῦ περισσέυοντος αὐ- 4.
τοῖς ἔβαλον ἐις τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ· ἅυτη δὲ
ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον
ὃν ἐιχεν ἔβαλε. [Τέλος.]

Τέλος τοῦ σαββάτου. Ἐν ἐνίοις δὲ τέλος· βίον αὐτῆς· πρόσκειται δὲ τό· ταῦτα λέγων. κ. τ. λ.

καὶ

XXI, 1. ἀναβλέψας] ἀναβλέπων ἐις τοὺς βάλλοντας ἐις τὸ γαζοφυλάκιον πλουσίους τὰ δῶρα αὐτῶν. ὁρᾷ καὶ τὴν πενιχρὰν χήραν βάλλουσαν λεπτὰ δύο. Orig. IV, 290. v. P. Origenes ergo habet ἀναβλέψας et ἀναβλέπων, item, ἐιδέ τινα et ὁρᾷ καὶ τήν. Wetſtenius addit: ter. Repetit iſtud ter etiam in ultima edit. Griesb. Id, quid ſit, ego non video. Ter omnino Orig. laudat Lucam, 288. ſemel, bis 290. ſed non ter verſum 1. De ἀνάβλέπων et ὁρᾷ Wetſt. non monuerat. Ergo nec Griesb. Quid vero efficitur ex Origene? Nihil, id quod vel coecus cernit. Illud tamen mirabile, quod Griesb. nec interiore marg. digna cenſuit: ἐις τὸ γαζοφ. τὰ δῶρα αὐτῶν, cum tamen ita notet ex Wetſt. B. D. L. 1. 69. 124. Syr. Orig. ter. Compara 11, 2—5.

2. καί τινα] τινα καί.

4. ἔβαλε] poſt hoc addunt evangeliaria: ταῦτα λέγων κ. τ. λ. Nonnulla lectionem terminant: βίον αὐτῆς, ac continuo haec addunt. Hinc intelligas, cur αὐτῆς notetur a Birchio. Alius apud Birch. temere haec margini adſcripſit verſu 6.

ΡΔ. 5. καὶ [Ἀρχή.] τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ΣΜΗ. β.
ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασι κεκόσμηται, εἶπε·
6. ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ καταλυθήσεται.

ΟΕ. περὶ τῆς συντελείας ἐπερώτησις.

7. ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν, λέγοντες· διδάσκαλε, ΣΜΘ. β.
πότε οὖν ταῦτα ἔσαι; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι;
ΡΕ. 8. ὁ δὲ εἶπε· [Ἀρχή.] βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· [Ὑπέρβα.] πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες· ὅτι ἐγώ εἰμι· καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικε. μὴ οὖν πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν.

Ὑπέρβα εἰς τὸ τῆς δ.

9. ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον· ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος [Ὑπέρβα.]

Ὑπέρβα εἰς τὸ τοῦ φο-βήτρου· καὶ ἔσαι σημεῖα.

τότε

XXI, 5. ΡΔ. τῇ δ. τῆς ιβ. ἑβδ. τ. κ. ε. λεγόντων τινῶν τῷ ἰησοῦ περὶ τοῦ ἱεροῦ.

XXI, 8. ΡΕ. σαββάτῳ τῆς ἀπόκρεω· καὶ τῇ β. τῆς α. τῶν παννυχίδων, ἑσπέρας· ε. ὁ κ. βλέπετε, μὴ πλανηθῆτε.

6. ἐπὶ λίθῳ] ἐπὶ λίθον. E. In his eſt perpetuus diſſenſus, quod in R. Teſt. plerumque eſt accuſativus, nec tamen ſemper. In graecis ſcriptoribus nulla eſt dubitatio.

8. De lectionariis, quae multa hoc capite ſingularia habent, v. P.

ἐπὶ] ἐν. E.

πορευθῆτε] πλανηθῆτε. Rectius quidem, ſe contra Codd.

Ἄρξου τῆς δ. τότε ἔλεγεν αὐτοῖς· [Ἄρξου.] ἐγερθήσεται 10.
ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασι-
λείαν·
σεισμοί τε μεγάλοι κατὰ τόπους καὶ λιμοὶ 11.
Ὑπέρβα εἰς τὸ τῆς δ. καὶ λοιμοὶ ἔσονται, φόβητρά τε καὶ σημεῖα
ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. [Ὑπέρβα.]
CN. α. πρὸ δὲ τούτων ἁπάντων [Ἀρχή.] ἐπιβαλοῦ- 12. Pϡ.
σιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ διώ-
ξουσι, παραδιδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυ-
λακὰς, ἀγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμό-
νας, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου.
ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον. 13.
CNA. β. θέσθε οὖν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, μὴ προμε- 14.
λετᾶν ἀπολογηθῆναι.
ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ 15.
δυνήσονται ἀντειπεῖν, οὐδὲ ἀντιστῆναι πάντες
οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν.

παρα-

XXI, 12. Pϡ. τῇ γ. τῆς ιβ. ἑβδ. καὶ εἰς μάρτυρας καὶ ἐν ἄλλοις, τῇ γ. τῆς ια. ἑβδ. καὶ ἐν ἄλλῳ· ὀκτωβρίου κϛ. τοῦ ἁγίου μεγάλου μάρτυρος δημητρίου καὶ εἰς μεγάλους μάρτυρας. ἔτι ἐν ἄλλῳ· σεπτεμβρίου κ. τοῦ ἁγίου εὐσταθίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. ε. ὁ κ. [τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς·] προσέχετε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων. ἐπιβαλοῦσι γὰρ ἐφ' ὑμᾶς.

12. ἁπάντων] πάντων. A.

14. εἰς τὰς καρδίας] εἰς — D. ἐν ταῖς καρδίαις. E. v. P. Omissum εἰς aliquos impulit, ut ita corrigerent. Sic Cyrill. V, a. 569. VI, a. 103. Orig. autem, nominatim Lucam laudans, I, 295. habet vulgatum.

προμελετᾶν] μελετᾶν E. Orig. l. l.

15. σοφίαν] γλῶσσαν videtur inferre Cyrill. V, a. 668. c.

16. παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων * καὶ συγ-
γενῶν καὶ φίλων καὶ ἀδελφῶν· καὶ θανα-
τώσουσιν ἐξ ὑμῶν· Τέλος ἔν τι-
17. καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ σι· πρόσκει-
ὄνομά μου. ται δέ· ὁ δὲ
ὑπομείνας
18. καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπό- εἰς τέλος, οὗ-
ληται. [Τέλος.] τος σωθήσε-
ται.
19. ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς Τέλος τῆς γ.
ὑμῶν. [Τέλος.] καὶ τῶν μαρ-
τύρων.
PƷ. 20. [Ἄρξου.] [Ἀρχή.] ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμέ- ČNB.
νην ὑπὸ ϛρατοπέδων τὴν ἱερουσαλὴμ, τότε Ἄρξου τῆς
γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. δ.

τότε

XXI, 20. PƷ. τῇ δ. τῆς ια. ἑβδ. ἔν τισιν· ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς, ὅταν ἴδητε [εἴδητε.]

ἀντειπεῖν οὐδὲ ἀντιϛῆναι] ἀντειπεῖν ἢ ἀντιϛῆναι. E. ἀντιϛῆναι ἢ ἀντειπεῖν Cyrill. l. l. Sed altero loco: ἀντειπεῖν ἢ ἀντιϛῆναι. Orig. l. l. ἀντιϛῆναι ἢ ἀντειπεῖν.

16. καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων] καὶ ἀδελφῶν, poſt φίλων. v. Euth. I, 909. Orig. l. l. vulgatum.

19. κτήσασθε] κτήσεσθε. E. Orig. l. l. quia *futura* antecedunt. At enim vero antecedit etiam ἀπόληται, in quo nulla eſt varietas lectionis, niſi in uno Havn. 2. Tamen Latiniſta hoc quoque reddidit, *peribit.* Vulgatum Cyrill. I, g. 96. Laudat etiam Damasc. II, 704.

20. δὲ ἴδητε] ἴδετε. E. Cyrill. II, 28. coniungit cum 23, 30. εἰδῆτε. 719. ibid. ἀπὸ ϛρατοπ. ubi etiam ita coniungit. Item III, 587. non ex Matth. ut editor credidit: ὅταν δὲ ἴδητε, ubi deeſt τότε γνῶτε — αὐτῆς. IV, 517. ὅταν ἴδητε, ubi etiam iungit cum 23, 30. Vulgatum Orig. I, 400. ſed δὲ abeſt II, 8.

CΝΓ. β. τότε οἱ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐις τὰ 21.
ὄρη· καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν·
καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ ἐισερχέσθωσαν
ἐις αὐτήν·
ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗταί ἐισι, τοῦ * πλη- 22.
σθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα.
CΝΔ. β. οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις, καὶ ταῖς 23.
CΝΕ. β. θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ἔσαι
γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὀργὴ
ἐν τῷ λαῷ τούτῳ.
CΝΞ. ε. καὶ πεσοῦνται σόματι μαχαίρας, καὶ αἰχμα- 24.
Τέλος τῆς δ. τῆς ιβ. καὶ ἐν ἄλλοις τῆς ια. λωτισθήσονται ἐις πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ἱερου-
σαλὴμ ἔσαι πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι πλη-
ρωθῶσι καιροὶ ἐθνῶν. [Τέλος.]
CΝΖ β. [Ἄρξου.] καὶ ἔσαι σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σε- 25.
Ἄρξου τοῦ σαββάτου. λήνῃ καὶ ἄστροις· καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ
ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ, ἠχούσης θαλάσσης καὶ
σάλου·

ἀπο-

γνῶτε] γνώσεσθε Orig. II, 8. in aliis locis hic laudatis vulgatum.

ἤγγικεν] ἤγγισεν. E. Orig. I, 400. ſed vulg. II, 8. et rurſus ἤγγισεν III, 711.

21. ἐις τὰ] ἐπὶ τά. E. Orig. III, 587.

22. πληρωθῆναι] πλησθῆναι. Hoc loco conſentiunt Codd. Euth. in πλησθῆναι, ſed ad Matth. 24, 18. diſſentiunt.

23. ἐν τῷ] ἐν — D. Ex iis, quos poſt priorem edit. conſului, omittit ſolus Theophyl. Aug. 10.

24. καιροὶ ἐθνῶν] ⊥ E. v. P. Attingit Chryſ. I, 628. et proximum verſum idem IX, 707. et Damasc. II, 3.5.

25. ἐν ἀπορίᾳ] multi Codd. hoc ad ſequentia referunt. vide

26. ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ
προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ·
αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθή-
σονται.
27. καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρ- CXII. ε.
χόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης
πολλῆς. [Ὑπέρβα.] Ὑπέρβα εἰς
ΡΖ. 28. ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι, [Ἀρχή.] ἀνα- τὸ τοῦ σαβ-
κύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· βάτου.
διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν.

καὶ

XXI, 28. ΡΖ. τῇ ε. τῆς ιβ. [ἐν ἄλλοις, τῆς ια.] ἑβδ. ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ἀνακύψατε.

vide de toto loco P. et Euth. I, 928. 929. Mill. Ergo Hentenius, quem in priori editione non habebam ad manus, apud Euth. coniecerat ἀποῤῥοίᾳ. Si quis opus habeat vocabulo ἀπνοίᾳ, id reperiet apud Eustath. ad Hom. edit. Rom. p. 59. versu a fine 3. Occurrit etiam ἀπλοίᾳ, ut apud Euripid. Iphigen. in Aul. v. 88. Apud LXX. in locis aliquo modo similibus legitur [illegible]. Equidem credo, Euthymium nec defendi, nec corrigi posse h. l. Ego nullus dubito, quin Lucas hic respexerit. Ies. 5, 30. Locum certe similiorem non memini legere. Atqui ibi est etiam ἐν τῇ ἀπορίᾳ, mentio quoque fit φωνῆς θαλάσσης κυμαινούσης.

ἠχούσης] ἤχους. E. v. P. Chrys. et Damasc. ll. ll. nihil mutant. Quod de sigla ἠχοῦντες monueram, id videre licet in Evangeliario Goth. fol. 109. et fol. 113. Bis enim hanc lectionem habet.

καὶ σάλου] intellige, vel ἠχοῦντος, vel κινουμένου, vel γινομένου.

26. ἀποψυχόντων] arescentibus hominibus, Latinistae. Stulte! Sed contra istos barbaros non disputo. v. Euth. I, 929. ἀποψύχειν h. l. est exspirare, mori.

27. ἐν νεφέλῃ] ἐν νεφέλαις t ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. E.

καὶ εἶπε παραβολὴν αὐτοῖς· ἴδετε τὴν συκῆν 29.
καὶ πάντα τὰ δένδρα·
ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ' ἑαυ- 30.
τῶν γινώσκετε, ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος
ἐστίν·
οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, 31.
γινώσκετε, ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ.
Τέλος ἔν τισι ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γε- 32.
τῆς ε. τῆς ια. νεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα γένηται. [Τέλος.]
Ἄρξου τοῦ σαββάτου. [Ἄρξου.] ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, 33.
Τέλος τῆς ε. οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι. [Τέλος.]
CNΘ. β. προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε * βαρηθῶσιν 34.
ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ
καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ αἰφνίδιος ἐφ'
ὑμᾶς ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα ἐκείνη·

ὡς

28. τὰς κεφαλὰς] τοὺς ὀφθαλμούς. E.
30. προβάλωσιν] Theophyl. 507. d. intelligit τὰ φύλλα. v. Matth. 24, 32. Cod. Urb. 2. apud Birch. inepte addit: τὸν καρπὸν αὐτοῦ.
ἤδη posterius] — E.
33. παρελεύσονται] παρελεύσεται t σαλευθήσονται. E.
34. βαρυνθῶσιν] βαρηθῶσιν. Cyrill. I, a. 449. προσέχετε, μήποτε βαρυνθῶσιν αἱ καρδίαι ὑμῶν φροντίσι καὶ μερίμναις βιωτικαῖς. Laudat etiam Damasc. II, 510. 410. 601. Graeci libentius dicunt βαρύνεσθαι, quam βαρεῖσθαι. Hinc frequentes huius vocabuli correctiones in N. Test. v. Marc. 14. 40. 2 Cor. I, 8. V, 4. 1 Tim. V, 16. ubi adeo divinus Wetst. 1. habet βαρυνέσθω, sic, a βαρυνέσθαι. In mente videtur habuisse παροινεῖσθαι, cum ipse esset πάροινος.
αἰφνίδιος] αἰφνιδίως. E.

35. ὡς παγὶς γὰρ ἐπελεύσεται ἐπὶ πάντας τοὺς
καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς.
36. ἀγρυπνεῖτε οὖν, ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι,
ἵνα καταξιωθῆτε ἐκφυγεῖν * πάντα τὰ μέλ-
λοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. [Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.
ΡΗ. 37. [Ἀρχή.] ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ δι-
δάσκων· τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ηὐλίζετο
εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν.
38. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὤρθριζε πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ
ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

Ο3. περὶ

XXI, 37. ΡΗ. τῇ ς. τῆς ιβ. [ἐν ἄλλοις, τῆς ια.] ἑβδ. τ. κ. ε. ἦν διδάσκων ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ τὰς ἡμέρας, τὰς δέ.

35. γὰρ ἐλεύσεται] ἐπιστήσεται γὰρ t ἐπελεύσεται γὰρ t ἐπεισελεύσεται. E. Poſterius per ſe non ineptum. Neque tamen quicquam horum accommodatum τῷ παγίς. Alius fortaſſe dixiſſet, ἐπιπεσεῖται aut περιστοιχίσεται πάντας.

36. καταξιωθῆτε] κατισχύσητε. E. Fabricatores variarum lectionum Wetſt. B. L. 1. 33. 36. 57. etc. Ex meis nullus eſt ex iſta officina, nec ex iis, quos poſtea examinavi. Num vero probatum eſt a quopiam? Neutiquam. Quis enim mentis adhuc capax iſtiusmodi Codices ſequatur? Sed in interiore tamen margine ſaltem monſtratum a Griesbachio? Quid quaeris? Noſti enim, illum ludificari ſolere homines ſimplices, cum ei lubet. Interdum vero eorum ſtultitiae miſeretur. Sed Lucae IX. — ? Ne obtundas, quaeſo.

ταῦτα] —

γίνεσθαι] γενέσθαι t συμβαίνειν. E. v. [illegible] I, 95.

38. Poſt hunc verſum teſtibus Wetſt. Alter. Birch. tres infimi Codices 13. 69. 124. addunt narrationem de

adul.

ΟΞ. περὶ τοῦ πάσχα.

Cξ. α. ['Αρχή.] Ἤγγιζε δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, XXII, 1.
ἡ λεγομένη πάσχα· ΡΗ.

καὶ

XXII, 1. ΡΗ. τῇ μεγάλη ε. πρωΐ· [καὶ ἔν τισι· τῇ μεγάλη δ. εἰς τὴν παννυχίδα.] τ. κ. ἑ. ἤγγιζεν [ἤγγισεν.] ἡ ἑορτή.

adultera ex Io. 8. Duo eorum esse apographa tertii, aut omnes tres esse apographa alicuius quarti, per se apparet. Quod enim non ubique ex iisdem eadem notantur, id non valet in contrariam sententiam. Etenim in culpa esse potest partim transcriptorum incogitantia et stultitia, partim eorum, qui eos examinarunt, vel error humanus, vel negligentia. Etenim, si dissensus locorum quorundam pro argumento contrario esse posiit, eodem argumento doceri possit, ut hoc exemplo utar, Codicem Boernerianum, quem Kusterus et Wetstenius adhibuit, non esse eundem Codicem, quem ego ediderim. Idem valet de Claromontano, Sangermanensi et Augiensi, qui quatuor secundum logicam Semlerianam quatuor diversi et ex diversis exemplaribus expressi sunt Codices. Dicamus hic solum de hoc notabili consensu inter sese et de dissensu a reliquis Codicibus omnino omnibus, qui adhuc examinati sunt. Istam autem narrationem in aliis addi post finem evangelii Ioannis, in paucioribus post Io. 7, 36. aut Io. 8, 12. id haud adeo mirabile est. Horum enim omnium ratio reddi potest. Quomodo vero inserta est post Luc. 21, 38.? Utinam istos tres Codd. aut saltem unum inspicere potuissem. Ita enim facile caussam invenissem, eamque fortasse etiam ex notis marginalibus istorum Codd. demonstrassem. Nunc ergo sola coniectura utendum. Huiusmodi coniecturas plures in rebus similibus proposueram in priore editione, quas postea aliorum Codd. auctoritate confirmari intellexi. Scilicet narratio de adultera legitur, ut alios dies hic non notem,

2. καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, CΞA. αὐ-
τὸ, πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν
λαόν.

εἰσῆλ-

tem, die VIII. octobris. Septimo vero octobri in ſanctos, Sergium et Bacchum, legitur Luc. XXI, 12—19. Scribae ergo iſti iſtum locum Evangeliariorum auctoritate moti huc viciniae transtulerunt. Primus eum fortaſſe adſcripſerit margini iuxta Luc. 21, 19. Deinde alii inſeruerunt contextui poſt finem huius capitis. Ita aliis etiam locis accidit, quae propter Evangeliaria e medio contextu aliorſum translata ſunt. Exempla in evangeliis ex his ipſis Codd. memoravit ipſe Wetſtenius et Alter. Sic poſt Matth. 26, 39. in eodem Cod. 69. legitur Luc. 22, 43. 44. Idem notat Alter de Cod. 124. Vol. I, p. 910. etc. Quod autem Birch. de eadem narratione monet, eam nimirum in Cod. Vind. Kol. 9. legi poſt Io. VII, 36. id eodem redit, ac ſi dixerit, eam legi ante verſum 37. Ergo duae diverſae lectiones capitis VII. et VIII. deinceps iunctae ſunt, altera εἰς μετανοοῦσαν, (ſed et aliter inſcribitur,) ab 8, 3—11. altera τῇ κυριακῇ τῆς ἁγίας ν. a 7, 37—8, 12. iſtis, quae ſunt in prima lectione, praetermiſſis. Eodem redit, quod in aliis iſtae duae lectiones transpoſitae ſunt, ſcilicet, ut primo legeretur 7, 37—8, 12. ac deinde 8, 3—11. — De ſuis *Evangeliſtariis*, quae ad ſubſtantiva *generis neutrius* propterea retulit, quod nec Alexandrinam, nec occidentalem recenſionem exhibent, nihil hoc loco monuit Griesbachius. Obiter addo. Iſta narratio in fine evangelii Ioannis legitur in plerisque Codicibus cum ſcholiis, et in pauciſſimis, qui iſtos imitantur. Reperiuntur tamen etiam Codd. cum ſcholiis, ubi in contextu legatur, ſed absque ulla interpretatione in omnibus omnino Codicibus, exceptis ſolis Codicibus Euthymii.

ϹΞΒ. θ. εἰσῆλθε δὲ ὁ σατανᾶς εἰς ἰούδαν τὸν ἐπικα- 3.
λούμενον ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ
τῶν δώδεκα.

ϹΞΓ. β. καὶ ἀπελθὼν συνελάλησε τοῖς ἀρχιερεῦτι 4.
καὶ * ϛρατηγοῖς, τὸ, πῶς αὐτὸν παραδῷ
αὐτοῖς.

καὶ ἐχάρησαν· καὶ συνέθεντο αὐτῷ * ἀργύ- 5.
ρια δοῦναι.

καὶ ἐξωμολόγησε· καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ 6.
παραδοῦναι αὐτὸν αὐτοῖς ἄτερ ὄχλου.

Ἄρξου τῆς [Ἄρξου.] ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν 7.
β. τῆς τυ- ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα.
ροφάγου.

καὶ ἀπέϛειλε πέτρον καὶ ἰωάννην, εἰπών· πο- 8.
ρευθέντες ἑτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα
Τέλος τῆς ϛ. φάγωμεν. [Τέλος.]

οἱ

XXII, 3. ὁ σατανᾶς] ὁ — D. Haec, quae unius Lucae ſunt, tribuit nominatim Matthaeo et Marco Chryſ. VII, 776. d. Ibid. 781. d. hoc a Luca ſcriptum eſſe poſt caenam ultimam, confundens nimirum cum Io. 13, 27. Chryſoſtomum et hic et in aliis locis huius capitis in errorem pellexerunt Evangeliaria, quae in his deinceps lectionibus varia variorum Evangeliſtarum loca coniungunt.

ἰσκαριώτην] ἰσχαριώθ Origenes pro more ſuo ex arbitrio mutans nomina propria. v. P.

4. συνελάλησε] συνέθετο tribuit Lucae Chryſ. VII, 769. a.
τοῖς ϛρατηγοῖς] τοῖς —

5. ἀργύριον] ἀργύρια. A. Sic et in aliis poſtea reperi, etſi in N. Teſt. plerumque in his ſit ſingularis.

6. ἐξωμολόγησε] v. Euth. II, 630. et Theoph. 510. c. qui etiam illud ἐξ urget.

7. ἐν ᾗ] καθ' ἥν. E. Chryſ. VII, 773. b. Vulgatum Cyrill. V, b. 224.

9. οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· ποῦ θέλεις * ἑτοιμάσομεν;
10. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἰδοὺ, εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς
τὴν πόλιν, συναντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον
ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ
εἰς τὴν οἰκίαν οὗ εἰσπορεύεται.
11. καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας· λέγει
σοὶ ὁ διδάσκαλος· ποῦ ἐστι τὸ κατάλυμα,
ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου
φάγω;
12. κἀκεῖνος ὑμῖν δείξει ἀνώγεον μέγα ἐστρωμένον·
ἐκεῖ ἑτοιμάσατε.
13. ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς εἴρηκεν αὐτοῖς·
καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.
14. καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσε, καὶ οἱ δώδεκα
ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ.
15. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα CΞΔ. ι.
τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ᾽ ὑμῶν, πρὸ
τοῦ με παθεῖν.
16. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω ἐξ
αὐτοῦ, ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ
τοῦ θεοῦ.

καὶ

9. ἑτοιμάσωμεν] ἑτοιμάσομεν. Vulgatum Cyrill. l. l. quod non miror.

10. συναντήσει] ἀπαντήσει t ὑπαντήσει. E. Posterius Cyrill. l. l. Sunt ista ex eis vocabulis, quae semper aliqui scribae in N. Test. permutant.
ὅυ] εἰς ἥν. E. Cyrill. l. l.

12. ἀνώγεον] Alii ἀνώγεων, alii ἀνάγαιον, alii ἀνώγαιον, ut hic Cyrill. l. l. De Orig. v. P.

15. Hunc versum attingit Chrys. I, 510. VII, 777. a. Orig. I, 384. IV, 336.

16. οὐκέτι] — E.

CΞΕ. β. καὶ δεξάμενος ποτήριον, εὐχαριστήσας εἶπε· 17.
λάβετε τοῦτο καὶ διαμερίσατε ἑαυτοῖς.
λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ 18.
* γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ.
CΞϚ. α. καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαριστήσας ἔκλασε· καὶ 19.
ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά
μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε
εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.
CΞΖ. β. ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ δειπνῆ- 20.
σαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον.
CΞΗ. β. πλὴν ἰδοὺ, ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' 21.
ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης.
καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου πορεύεται κα- 22.
τὰ τὸ ὡρισμένον· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παραδίδοται.
CΞΘ. α. καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς, 23.
τὸ, τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.

ΟΖ. περὶ τῶν φιλονεικησάντων, τίς μείζων.

CO. β. ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς 24.
αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων.

ὁ

17. δεξάμενος] + τό. E. v. Euth. I, 1023. Theophyl. 514. a. Ex iis Codd. quos ego vidi, folum Evang. Goth. omittit verf. 17. 18.

18. πίω] + ἀπὸ τοῦ νῦν. Alii poft ὅτι hacc inferunt. E. γενήματος] γεννήματος. Ita bis quoque editur apud Chryf. I, 494. a.

21. Sine varietate Orig. IV, 442. bis. b. c.

25. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυ-
ριεύουσιν αὐτῶν· καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν
εὐεργέται καλοῦνται.

26. ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν,
γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος· καὶ ὁ ἡγούμενος, ὡς
ὁ διακονῶν.

27. τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος, ἢ ὁ διακονῶν; COA. ι.
οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δέ εἰμι ἐν μέσῳ
ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν.

28. ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν
τοῖς πειρασμοῖς μου.

29. κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ
πατήρ μου, βασιλείαν·

30. ἵνα ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης COB. ε.
μου, ἐν τῇ βασιλείᾳ μου· καὶ * καθίσεσθε
ἐπὶ θρόνων, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ
ἰσραήλ.

ΟΗ. περὶ

25. αὐτῶν posterius] ἐν αὐτοῖς. E. Orig. I, 710.

27. Cum aliqua varietate nominatim Cyrill. V, d. 90. Habet etiam Chrys. I, 531. Orig. I, 391. κἀγὼ ἐγενόμην ἐν μέσῳ ὑμῶν, οὐχ ὡς ὁ ἀνακείμενος, ἀλλ' ὡς ὁ διακονῶν. Attingit etiam IV, 418.

28. Nominatim Lucae tribuit: ἐγὼ παρέμεινα ὑμῖν ἐν τοῖς πειρασμοῖς. Chrys. VIII, 390. d. ἐν πᾶσι τοῖς πειρασμοῖς μου. Orig. IV, 33.

29. ὑμῖν] + διαθήκην. E. Orig. II, 625. κἀγὼ θήσομαι ὑμῖν διαθήκην ἐσθίειν καὶ πίνειν ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ πατρὸς ἐν τῇ ἀληθείᾳ.

30. ἐν τῇ βασιλείᾳ μου] — E. vt P.

καθίσησθε] καθίσεσθε.

ΟΗ. περὶ τῆς ἐξαιτήσεως τοῦ σατανᾶ.

ΣΟΓ. ι. εἶπε δὲ ὁ κύριος· σίμων, σίμων, ἰδοὺ, ὁ σατα- 31.
νᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς, τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν
σῖτον·

ΣΟΔ. θ. ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ * ἐκλίπῃ ἡ 32.
πίστις σου· καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας, στήριξον
τοὺς ἀδελφούς σου.

ΣΟΕ. α. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός 33.
εἰμι * καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πο-
ρεύεσθαι.

ὁ δὲ εἶπε· λέγω σοι, πέτρε, οὐ μὴ * φωνήσῃ 34.
σήμερον ἀλέκτωρ, πρὶν ἢ τρὶς ἀπαρνήσῃ, μὴ
εἰδέναι με.

ΣΟΞ. ι. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ 35.
βαλαντίου καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μή
τινος ὑστερήσατε; οἱ δὲ εἶπον· οὐδενός.

εἶπεν οὖν αὐτοῖς· ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλάν- 36.
τιον, ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν· καὶ ὁ μὴ
ἔχων,

31. ἐξῃτήσατο] v. Euth. 180. Chryſoſtomus, qui haec multoties laudat, habet ᾐτήσατο, ἐζήτησεν et vulgatum. v. VII, 785. d. 791. e. Vulgatum et mox ἐκλίπῃ Cyrill. IV, 984.
συνιάσαι] v. Chryſ. VII, 785. Euth. II, 639. Theophyl. 516.

32. ἐκλείπῃ] ἐκλίπῃ. Ita et Chryſ. VII, 785. bis. ſed vulg. VIII, 429.

33. εἰμι] + καί.

34. φωνήσει] φωνήσῃ.

35. βαλαντίου] alii βαλλαντίου et alibi et mox verſ. 36.
καὶ ὑποδημάτων] — E. v. Euth. 180.
οὐδενὸς] οὐθενός. A.

36. ἀράτω] ἀρεῖ t ἀγορασάτω. E. v. P.

ἔχων, * πωλήσει τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ * ἀγο-
ράσει μάχαιραν.
37. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἔτι τοῦτο τὸ γεγραμμέ- COZ. η.
νον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοὶ, τό· καὶ μετὰ
ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὰ περὶ ἐμοῦ
τέλος ἔχει.
38. οἱ δὲ εἶπον· κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ COH. ι.
δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἱκανόν ἐστι.
ΡΘ. 39. καὶ [Ἀρχή.] ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ COΘ. α.
ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ Τέλος τῆς β.
αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. [Τέλος.] καὶ τῆς με-
γάλης ε. καὶ
40. γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου, εἶπεν αὐτοῖς· CΠ. β.
προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. τῆς μεγά-
λης γ.
41. καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λί- CΠΑ. α.
θου βολὴν, καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύχετο,
λέγων·

XXII, 39. ΡΘ. τῇ γ. τῆς τυροφάγου· τ. κ. ε. ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦς [ἐπορεύετο.] ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος. Ἐν τούτῳ τῷ ἀναγνώσματι εὐαγγελιάριά τινα (κεφ. σπε. μετὰ τό· φιλῆσαι αὐτόν) προστίθησι· τοῦτο γὰρ σημεῖον δεδώκει αὐτοῖς, ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν.

πωλησάτω] πωλήσει. v. Chryſ. III, 185. bis. Tamen πωλησάτω et ἀγορασάτω habet VII, 797. c. qui ibi verſ. 35. 36. 38. laudat et repetit. v. P. Euth. 180. II, 644. 645.

ἀγορασάτω] ἀγοράσει.

37. ἔτι] — E. Attingit Chryſ. III, 185. In ſchol. Theophyl. 519. eſt: ἀλλὰ καὶ τοῦτο πληρωθήσεται ἐπ' ἐμοὶ, τὸ, καὶ μετὰ κ. τ. λ. v. P.

39. καὶ οἱ] καὶ — E.

αὐτοῦ] — E.

40. Laudat Orig. I, 198.

41. ἀπεσπάσθη] ἀπεστάθη t ἀπέστη t ἀνεσπάσθη t ἀποσπάσας t — E. Ergo quinque varietates, ſed in Codicibus infimis. Boni nihil mutant.

ϹΠΒ. α. λέγων· πάτερ, ἐι βούλει παρενεγκεῖν τὸ πο- 42.
Ὑπέρβα εἰς τὸ τῆς γ. τήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημά
μου, ἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω. [Ὑπέρβα.]
ϹΠΓ. ι. [Ἄρξου.] ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρα- 43.
Ἄρξου τῆς μεγάλης ε. νοῦ ἐνισχύων αὐτόν.

καὶ

42. παρενεγκεῖν] παρένεγκαι t παρένεγκε t παρελθεῖν t παρενέγκῃ. E. παρένεγκε nominatir Orig. I, 292. γενέσθω] γινέσθω. E. + καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο. E. v. P. Credo, hoc a ſcribis occupatum eſſe ex Matth. 26, 42. Nam in lectione τῇ ἁγίᾳ ε. εἰς τὴν λειτουργίαν, ante Luc. 22, 23. et poſt Luc. 22, 45. committitur in Evangeliariis Matth. 26, 39. et 40. Probabilius mihi tamen videtur, haec aſſuta eſſe in lectione τῇ γ. τῆς τυροφάγου (Luc. 22, 39. 23, 1. excluſis 22, 43. 44.) Nam in hac omittuntur verſus 43. 44. Ergo ad explendam rimam poſt verſ. 42. ante verſum 45. iſta addebant vel ex Matth. 26, 42. vel ex Marc. 14, 39. Ea deinde alii coniunxerunt cum verſu 42. Sic in eadem lectione non nulla Evangeliaria poſt verſ. 47. addunt: τοῦτο γὰρ σημεῖον κ. τ. λ. ex Matth. 26, 48. aut Marc. 14, 44. Hanc poſteriorem lect. eccl. in paucis Evangeliariis inveni. Omittit eam etiam Goth. et Aug. ſcilicet inter κυριακὴν τῆς ἀπόκρεω et inter σάββατον τῆς τυροφάγου, hoc eſt, inter Matth. 25, 31—46. et 6, 1—13. Vide hic in ſynaxario ſeptimanam λε. et P. ad Marc. p. 307. 308. in Cod. Gehl. ad Luc. 22, 38. 42. 44. 47. de quo ibi dixi.

43. Pono hic animadverſionem Birchii: verſus 43. et 44. deſunt in Vat. 1209. Vindob. Lamb. 31. Pariſ. 50. Aſteriſcis notantur in Vat. 354. Barb. 10. 115. Obelis damnantur (*damnari* [illegible] ex opinione Birchii.) in Vind. Lamb. 30. Hactenus Birch. v. Wetſt. Chryſ. VIII, 377. d. haec nominatim Matthaeo tribuit. (vide ſupra ad 22, 3.) Hunc errorem corrigit, Lucam nominans, Theophyl. 726. c. Mittamus haereticos, qui haec, maxime vocabula, θρόμβοι αἱμα-

44. καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, ἐκτενέστερον προσ-
ηύχετο· ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμ-
βοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν.

[Ἄρξου.]

αἵματος, indigna Chriſto iudicaſſe, aut humanam eius naturam negaſſe dicuntur. Copioſe de hoc loco expoſitum eſt in P. Hic tantum addo, Evangeliarium Goth. habere hunc locum fol. 155. Goth. fol. 156. ſcilicet in ea lectione, quae incipit Matth. 26, 2. uti reliqua Evangeliaria *omnino omnia*. Hinc etiam intelligitur origo erroris Chryſoſtomi, qui haec Matthaeo tribuit, ut modo dixi. Altera lectione, ubi in *omnibus* Evangeliariis hi duo verſus praetermittuntur, caret Aug. et Goth. atque, ut ego arbitror, Evangeliaria omnia, quae ſcripta ſunt in uſum eccleſiae magnae. — Quae in priore edit. de Evangeliariis monueram, ea in *noviſſima* edit. Griesb. in compendium redegit. Sunt autem haec duo ἀναγνώματα ex iis, quae appellantur διακοπτόμενα, cuiusmodi plura ſunt, veluti ſtatim in principio huius evangelii. Reliqua, in quibus textus perpetuus non interrumpitur vocantur ἀδιάκοπα. Saepe vero in uno eodemque loco διακοπτόμενον et ἀδιάκοπον concurrit.

44. καὶ γενόμενος — προσηύχετο] — duo Codd. Euthymii Mosquenſes. v. P. Euth. 180. 181. I, 1047. Hunc locum laudat Theodoſ. Episc. Alexandr. in collectione Patrum nova Montf. T. II. p. 331. E. Tractat haec Chryſ. VII, 791. 798. ubi tamen eſt ἐκτενῶς, loco ἐκτενέστερον.

ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος] Chryſ. III, 22. a. explicat: κρουνοὶ κατεφέροντο ἱδρώτων. Theophyl. 521. c. σταγόσιν ἀδραῖς ἱδρώτων περιεστάζετο. Theophanes Ceram. p. 191. totum locum tractans, θρομβοειδεῖς, inquit, ἱδρῶτας ἀπέσταξεν. Qui ex hoc loco docent, Chriſtum ſanguine ſudaſſe, ii parum attenderunt. v. P.

Σπδ. β. ['Αρξου.] καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, 45.
Ἄρξου τῆς ['Υπέρβα.] ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς, *
γ. εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης.
Ὑπέρβα ἐς τὸ τῆς μεγάλης ε. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί καθεύδετε; ἀναστάντες 46.
προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.

Σπε. α. ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ 47.
λεγόμενος ἰούδας, εἷς τῶν δώδεκα, προήρχετο * αὐτοὺς, καὶ ἤγγισε τῷ ἰησοῦ φιλῆσαι αὐτόν.

Σπε. β. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἰούδα, φιλήματι τὸν 48.
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως;

ἰδόν-

45. Evangeliaria, quae priori parti huius verſus iungunt Matth. 26, 40. varie hoc loco Lucam et Matthaeum committunt. Alia enim habent: καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς ἔρχεται, alia: καὶ ἀναστὰς ἔρχεται, alii ſolum: καὶ ἔρχεται.

μαθητὰς αὐτοῦ] αὐτοῦ —

47. δὲ] — E.

προήρχετο αὐτῶν] προήρχετο αὐτούς. Vitioſum hoc quibusdam videbatur. Ergo alii corrigebant αὐτῶν, alii, ut αὐτοὺς ſervarent, loco προήρχ. inferebant προῆγεν. Euth. II, 647. προήρχετο δὲ αὐτοὺς, ἀντὶ τοῦ, προελάμβανεν αὐτούς.

φιλῆσαι αὐτὸν] + τοῦτο γὰρ σημεῖον δεδώκει αὐτοῖς, (ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν.) E. ex Matth. 26, 48. aut Marc. 14, 44. v. P. Notabilis eſt h. l. Cod. Gehlianus, qui haec alio colore ac cum ſignis crucis in calce exhibet propter lectionem τῇ γ. τῆς τυροφάγου. v. P. in Marco p. 308. verſ. 4. col. 1.

48. ἀνθρώπου] θεοῦ. E. Attingit Chryſ. I, 713. Ioanni haec tribuit VII, 753. b.

49. ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον, εἶπον ΣΠΖ. α.
αὐτῷ· κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρᾳ;
50. καὶ ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦλον
τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ οὖς
τὸ δεξιόν.
51. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν· ἐᾶτε ἕως τού- ΣΠΗ. ι.
του· καὶ ἁψάμενος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ, ἰάσατο
αὐτόν.
52. εἶπε δὲ ὁ ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ΣΠΘ. α.
ἐπ᾽ αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ
καὶ πρεσβυτέρους· ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξεληλύθα-
τε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων;
53. καθ᾽ ἡμέραν ὄντος μου μεθ᾽ ὑμῶν ἐν τῷ
ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ᾽ ἐμέ·
ἀλλ᾽ αὕτη ὑμῶν ἐστὶν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία
τοῦ σκότους.
54. συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσήγα- Σϟ. α.
γον αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχιερέως. ὁ δὲ
πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν.

ἁψάν-

49. πατάξομεν] πατάξωμεν. E. Vulgatum Chryſ. VII, 798. b.

51. Nugas recenſionis occid. ſeu Cod. D. praetermitto.

52. ἐπ᾽ αὐτὸν] πρὸς αὐτόν. E. Elegantius et rectius dicitur ἐπὶ, *contra*. πρὸς fortaſſe ex proximo πρὸς τοὺς venit. Si Codices addicerent, tamen probarem πρός. ἐπὶ vero ſic eſt Matth. 25, 55. Haec et ſimilia obiter in gratiam tironum.
ἐξεληλύθατε] ἐξήλθετε. E.

54. καὶ εἰσήγαγον] — E. Ob taedioſam repetitionem.
αὐτὸν] — E.
τὸν οἶκον] τὴν οἰκίαν. E. Orig. v. P.
μακρόθεν] ἀπὸ μακρόθεν. E.

ϹΞΑ. α. ἁψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ 55.
συγκαθισάντων αὐτῶν, ἐκάθητο ὁ πέτρος ἐν
μέσῳ αὐτῶν.

ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς 56.
τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ, εἶπε· καὶ οὗτος
σὺν αὐτῷ ἦν.

ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτὸν, λέγων· γύναι, οὐκ οἶδα 57.
αὐτόν.

ϹΞΒ. α. καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν, ἔφη· 58.
καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. ὁ δὲ πέτρος εἶπεν· ἄν-
θρωπε, οὐκ εἰμί.

καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς, ἄλλος τις 59.
διϊσχυρίζετο, λέγων· ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος
μετ' αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ γαλιλαῖός ἐστιν.

εἶπε δὲ ὁ πέτρος· ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέ- 60.
γεις· καὶ παραχρῆμα, ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ,
ἐφώνησεν * ἀλέκτωρ.

ϹΞΓ. β. καὶ στραφεὶς ὁ κύριος ἐνέβλεψε τῷ πέτρῳ· 61.
καὶ ὑπεμνήσθη ὁ πέτρος τοῦ λόγου τοῦ κυ-
ρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ· ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φω-
νῆσαι, ἀπαρνήσῃ με τρίς.

καὶ

55. ἁψάντων] περιαψάντων. E. v. P.
πῦρ] πυράν. E.
56. πρὸς τὸ φῶς] ἐπὶ τὸ φῶς t ἐν μέσῳ. E.
57. αὐτὸν] — E.
60. ὁ ἀλέκτωρ] ὁ —. Haec accuratius a Marco tradita esse, monet Theophyl. 524. d.
61. ὑπεμνήσθη] ἐμνήσθη. E. v. P.
φωνῆσαι] alii ante, alii post φωνῆσαι addunt σήμερον. E.

62. καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ πέτρος ἔκλαυσε πικρῶς. C. Δ.

63. καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τὸν ἰησοῦν, ἐνέπαιζον αὐτῷ, δέροντες·

64. καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν, ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες· προφήτευσον, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε.

65. καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

ΡΘ. 66. καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, [Ἀρχή.] συνήχθη τὸ C. Ξ. μ.
πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς * καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον * αὐτῶν,

67. λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ χριστὸς, εἰπὲ ἡμῖν. εἶπε C. Ξ.
δὲ αὐτοῖς· ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε·

68. ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ μοι, ἢ ἀπολύσητε.

ἀπὸ

XXII, 66. ΡΘ. ὥρα ς. τῆς μεγάλης ς. [ἄλλα δὲ τούτου ἄρχεται ἀπὸ τοῦ ρια. κεφαλαίου.] τ. κ. ε. συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον.

62. ἔξω] — E.
ὁ πέτρος] — E.

63. τὸν ἰησοῦν] αὐτόν. E.
δέροντες] δαίροντες aliqui, ut alibi.

66. ἀρχιερεῖς τε] τε —
καὶ ἀνήγαγον αὐτὸν] καὶ ἀπήγαγον τὸν ἰησοῦν. E. v. P.
συνέδριον ἑαυτῶν] συνέδριον αὐτῶν.
εἰ σὺ εἶ] εἰ — E. Vulgatum nominatim Cyrill. V, d. 91. ſed omiſſo, εἰπὲ ὑμῖν· εἶπε δὲ αὐτοῖς.

67. ὑμῖν εἴπω] εἴπω ὑμῖν. E. Cyrill. V, c. 186.

68. ἐὰν — ἐρωτήσω] καὶ ἐὰν ἐπερωτήσω. E. Cyrill. l. l. omiſſo proximo μοι ἢ ἀπολύσητε. Altero loco idem: ἐὰν δὲ ἐρωτήσω, omiſſis μοι ἢ ἀπολ. Decentius aberant.

CϛZ. α. ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσαι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθ- 69.
ήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ.
CϛH. ι. εἶπον δὲ πάντες· σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; 70.
ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη· ὑμεῖς λέγετε, ὅτι
ἐγώ εἰμι.
CϛΘ. β. οἱ δὲ εἶπον· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτυρίας; 71.
αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ σόματος αὐ-
τοῦ.
T. α. Καὶ ἀναςὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν, [Ἀρχή.] XXIII, 1.
Τέλος τῆς γ.* ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν πιλάτον. [Τέλος.] PI.
TA. ι. ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ, λέγοντες· τοῦ- 2.
τον εὕρομεν διαςρέφοντα τὸ ἔθνος, καὶ κω-
λύοντα καίσαρι φόρους διδόναι, λέγοντα ἑαυ-
τὸν χριςὸν βασιλέα εἶναι.
TB. α. ὁ δὲ πιλάτος ἐπηρώτησεν αὐτὸν, λέγων· σὺ 3.
εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
αὐτῷ ἔφη· σὺ λέγεις.
TΓ. θ. ὁ δὲ πιλάτος εἶπε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ 4.
τοὺς ὄχλους· οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀν-
θρώπῳ τούτῳ.

οἱ

XXIII, 1. PI. τῇ ε. τῆς τυροφάγου· τ. κ. ἐ. ἀπήγαγον τὸν ἰησοῦν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ ἐπὶ τὸν πιλάτον καὶ ἤρξαντο. [ἐν τούτῳ τῷ ἀναγνώσματι ἄλλα ἄλλως ὑπερβαίνει.]

69. νῦν] + δέ. E. Cyrill. l. l. bis.

XXIII, 1. ἀναςὰν] ἀναςάντες. E.

ἤγαγεν] ἤγαγον. V. P.

2. εὕρομεν κ. τ. λ.] εἴδομεν ἀνασίοντα (ἀνασείοντα) τοὺς ὄχλους καὶ κωλύοντα φόρους δίδοσθαι καίσαρι. Cyrill. V, b. 341. a. Confundit ergo verſ. 5. Ibid. ex alio evangeliſta laudat: δυσφήμησε κατὰ τοῦ θείου ναοῦ. Sed ita nullus habet.

ἔθνος] + ἡμῶν. E.

5. οἱ δὲ ἐπίσχυον, λέγοντες· ὅτι ἀνασείει τὸν TΔ. ι.
λαὸν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς ἰουδαίας, ἀρ-
ξάμενος ἀπὸ τῆς γαλιλαίας ἕως ὧδε.

6. πιλάτος δὲ ἀκούσας γαλιλαίαν, ἐπηρώτησεν
εἰ ὁ ἄνθρωπος γαλιλαῖός ἐςι·

7. καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας ἡρώδου ἐςὶν,
ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς ἡρώδην, ὄντα καὶ αὐ-
τὸν ἐν ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέ-
ραις.

8. ὁ δὲ ἡρώδης, ἰδὼν τὸν ἰησοῦν, ἐχάρη λίαν· ἦν
γὰρ θέλων ἐξ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτὸν, διὰ τὸ
ἀκούειν πολλὰ περὶ αὐτοῦ· καὶ ἤλπιζέ τι
σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον.

9. ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς
δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ.

10. εἱςήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, TE. β.
εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ.

ΟΘ. περὶ τῆς παρ' ἡρώδου ἐξουθενήσεως.

11. ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ ἡρώδης σὺν τοῖς ςρα- Tϛ. .
τεύμασιν αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν
αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπρὰν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν
τῷ πιλάτῳ.

ἐγέ-

5. ἐπίσχυον] ἐνίσχυον. E.
ἀνασείει] ἀναπείθει. E. Theophyl. 527. b. explicat ἀνασείει.

7. ἐπιγνοὺς] γνούς. E.

8. ἱκανοῦ] + χρόνου t ἱκανῶν χρόνων. E.
πολλὰ] — E.
ὑπ' αὐτοῦ] παρ' αὐτοῦ. E.

ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ, τε πιλάτος καὶ ὁ ἡρώ- 12.
δης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ᾽ ἀλλήλων· προ-
ϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς.
ΤΖ. θ. πιλάτος δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς 13.
καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν,
εἶπε πρὸς αὐτούς· προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄν- 14.
θρωπον τοῦτον, ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν·
καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας, οὐδὲν
εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον, ὧν κατ-
ηγορεῖτε κατ᾽ αὐτοῦ.
ΤΗ. ι. ἀλλ᾽ οὐδὲ ἡρώδης· ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς 15.
αὐτὸν, καὶ ἰδοὺ, οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πε-
πραγμένον αὐτῷ.
παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 16.
ΤΘ. β. ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατ᾽ ἑορ- 17.
τὴν ἕνα.

ἀνέ-

12. Totum verſum temere immutat Wetſt. D.
ἡμέρᾳ] ὥρᾳ. E.
ἑαυτοὺς] ἀλλήλους. E.

14. ἀποστρέφοντα] διαστρέφοντα. E. Ita in ſchol. Theoph. 529. d.

15. ἀνέπεμψα — αὐτὸν] ἀνέπεμψε γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς (ὑμᾶς) E.
αὐτῷ] ἐν αὐτῷ. E.

17. — E. Poſt verſum 19. exhibet Wetſt. D., v. P. Errorem et fraudem ſcribae Cod. A. facile agnoſcet, qui hanc editionem cum edit. Woid. contulerit et Euſebii canones et ſectiones minores examinaverit. Simili modo idem alibi fraudulenter occultavit omiſſa, ut docui in praef. ad Euth. p. 126. Vide ibid. 181.

18. ἀνέκραξαν δὲ παμπληθεὶ, λέγοντες· αἶρε TI. α.
τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν βαραββᾶν·
19. ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει
καὶ φόνον βεβλημένος εἰς φυλακήν.
20. πάλιν οὖν ὁ πιλάτος προσεφώνησε, θέλων TIA. α.
ἀπολῦσαι τὸν ἰησοῦν.
21. οἱ δὲ ἐπεφώνουν, λέγοντες· σταύρωσον, σταύρω-
σον αὐτόν.

ὁ

18. ἡμῖν τὸν] τὸν —
19. εἰς] + τήν. E.
20. τὸν ἰησοῦν] αὐτόν. E.
21. σταύρωσον, σταύρωσον] σταυροῦ, σταυροῦ. E. v. P. ad verſ. 18. et 21. Pro hoc a Griesbachio laudatur etiam Cyrill. (ſcilicet III, 619. c. ex Wetſtenio, ut ſemper.) Is habet: κατακεκραγότες καὶ λέγοντες αἶρε, αἶρε, σταύρου αὐτόν. Verum is potius Ioannem reſpexit. Addit enim: ἐὰν μὴ τοῦτον ἀποκτείνῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ καίσαρος, quod cum varietate legitur Io. 19, 12. Griesbachius etiam in partes vocavit Origenem et ſcholia a me in priore editione memorata. Scilicet, ut defenderet Codd. Wetſt. B. D. Sed nec Orig. nec ſcholia mea adiuvant, quanquam non negaverim, haec ex Orig. aut ſcholiis veniſſe in iſtos Codices. Codicis Moſq. d. ſcholium incipit: τοῦ κρίνειν λαχόντος, deſinit in διὰ τοῦτο ἐμίσησα. In eo eſt: ἀνέκραγον γὰρ παμπληθεὶ λέγοντες· αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν βαραββᾶν. (verſu 18.) et: (verſ. 21.) ἐπεφώνησαν γάρ, φησι, λέγοντες· αἶρε, αἶρε, σταύρου (ſic editur etiam apud Cyrill. et Orig. III, 316. 755. b. IV, 434. I, 725. Ergo activum.) αὐτόν. Quilibet hic ipſe intelligit, nec ex Orig. nec ex Cyrill. nec ex ſcholiis aliquid effici, niſi hoc, ut intelligatur, unde iſti Codices corrupti ſint. Leve hoc. Sed a rebus levioribus diſcenda et transferenda eſt criſis ad res graviores. Graviora enim plerumque impedita ſunt rixis theologicis.

ΤΙΒ. θ. ὁ δὲ τρίτον ἐῖπε πρὸς αὐτούς· τί γὰρ κακὸν 22.
ἐποίησεν οῦτος; ουδὲν ἄιτιον θανάτου ἐῦρον
ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οῦν αὐτὸν ἀπολύσω.
ΤΙΓ. α. οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις, αἰτούμενοι 23.
αὐτὸν ϛαυρωθῆναι· καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ
αὐτῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων.
ΤΙΔ. α. ὁ δὲ πιλάτος ἐπέκρινε γενέσθαι τὸ ἄιτημα 24.
αὐτῶν·
ἀπέλυσε δὲ * τὸν διὰ ϛάσιν καὶ φόνον βε- 25.
βλημένον εἰς τὴν φυλακὴν, ὃν ἠτοῦντο· τὸν δὲ
ἰησοῦν παρέδωκε τῷ θελήματι αὐτῶν.
ΤΙΕ. α. καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτὸν, ἐπιλαβόμενοι σί- 26.
μωνός τινος κυρηναίου * ἐρχομένου ἀπ᾽ ἀγροῦ,
ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν ϛαυρὸν, φέρειν ὄπισθεν
τοῦ ἰησοῦ.

Π. περὶ τῶν κοπτομένων γυναικῶν.

ΤΙϚ. ι. ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ 27.
καὶ γυναικῶν, αἳ καὶ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρή-
νουν αὐτόν.
ϛραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ ἰησοῦς, ἐῖπε· θυ- 28.
γατέρες ἱερουσαλὴμ, μὴ κλαίετε ἐπ᾽ ἐμὲ,
πλὴν

22. ἄιτιον] ἄξιον t ουδεμίαν αἰτίαν. E.
23. ἐπέκειντο] ἐνέκειντο. E. Per ſe proba lectio.
25. ἀπέλυσε δὲ αὐτοῖς] αὐτοῖς —
26. τινος τοῦ] τοῦ —
27. αἳ καὶ] — t αἳ — t καὶ — E.
ἐκόπτοντο] συνεκόπτοντο. E. Attingit Chryſ. VII, 827. b. ἐκόπτοντο ἐπ᾽ αὐτῷ diſerte Theophyl. 669. ſin. Sed in tribus Codd. Theophyl. quos conſului, nulla eſt varietas in *contextu*.
28. αὐτὰς — ἐιπέ] αὐτὰς ἔφη. E. Cyrill. II, 719. mox, ἐπ᾽ ἐμοὶ, κλαίετε δὲ ἐφ᾽ ὑμᾶς et III, 337. πρὸς ταύ-
τας

πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα
ὑμῶν·
29. ὅτι ἰδοὺ, ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσι· μα-
κάριαι αἱ στεῖραι, καὶ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννη-
σαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἐθήλασαν.
30. τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσι· πέσετε ἐφ'
ἡμᾶς· καὶ τοῖς βουνοῖς· καλύψατε ἡμᾶς. Ὑπέρβα τῆς
31. ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν ς. καὶ τέλος
τῷ ξηρῷ τί γένηται; [Ὑπέρβα. Τέλος.] ἐν τισι τῆς ς.
ὥρας.
ΡΙΑ. 32. [Ἀρχή.] ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι ΤΙΖ. α.
σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.

[Ἄρξου.]

XXIII, 32. ΡΙΑ. εὐαγγέλιον η. τῶν ἁγίων παθῶν. τὸ αὐτὸ καὶ τῇ ς. ὥρα τῆς μεγάλης ς. ὅλον. τ. κ. ἐ. ἤγοντο σὺν τῷ ἰησοῦ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι. * Δέον γινώσκειν, ὅτι ἐν τῷ τῆς ε. (ἀναγνώσματι) δύο ὑπερβάσεις γίνονται, μία μὲν ἀπὸ τοῦ, ἤγοντο δὲ καὶ, ἕως, ἀναιρεθῆναι· δευτέρα δὲ ἀπὸ τοῦ, καὶ τοὺς κακούργους, ἕως, ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ. καὶ οὕτως εὑρίσκεται ἐν τοῖς ἀκριβεστέροις τῶν ἀντιγράφων. τινὰ δὲ σώζει τό· καὶ τοὺς κακούργους, ἕως, ἀριστερῶν· ἀλλ' οὐκ ὀρθῶς τοῦτο γίνεται. Ἐν δὲ τῷ (ἀναγνώσματι) τῆς ς. ὥρας, καὶ ἐν τῷ τοῦ η. εὐαγγελίου, πάντα ταῦτα καθεξῆς ἀδιάκοπα εὑρίσκεται.

τας ἔφασκεν ἐπιγραφεῖς· θυγ. — ἐμοὶ, πλὴν — ἐπὶ τοῖς τέκνοις. 680. ἐπ' ἐμὲ, κλαίετε δὲ ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τά. 784. ἐπ' ἐμοὶ, κλαίετε δὲ ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τά. Unde haec varietas? Quod graecius dicitur κλαίειν ἐπί τινι, quam ἐπί τινα. Ad Cyrillum eʃ conformanda Alexandrina recenſio.

29. ἔρχονται] ἐλεύσονται. E.
κοιλοίαι] αἱ κοιλίαι. E.
ἐγέννησαν] ἔτεκον. E.
ἐθήλασαν] ἔθρεψαν t ἐξέθρεψαν t ἔτεκον. E. v. P.

ΤΙΗ. α. [Ἄρξου.] καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον 33.
ΤΙΘ. α τὸν καλούμενον κρανίον, ἐκεῖ ἐσαύρωσαν αὐ-
Ἄρξου τῆς ε. τὸν, [Ὑπέρβα.] καὶ τοὺς κακούργους· ὃν μὲν
Ὑπέρβα τῆς ε. ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. [Ὑπέρβα.]
ΤΚ. ι ὁ δὲ ἰησοῦς ἔλεγε· πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ 34.
[Ὑπέρβα τῆς ε.] γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι. [Ὑπέρβα.] διαμερι-
[Ὑπέρβα ἕως τὸ τῆς ε. τῆς τυρεφάγου.] ζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἔβαλον κλῆ-
ρον.
ΤΚΑ. α. καὶ εἱστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν· ἐξεμυκτήριζον δὲ 35.
ΤΚΒ. β. καὶ οἱ ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς, λέγοντες· ἄλ-
λους ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτὸν, ἐι οὗτός ἐστιν ὁ
χριστὸς ὁ τοῦ θεοῦ ἐκλεκτός.

ἐνέπαι-

30. Cum maxima varietate laudat Cyrill. II, 28. c. III, 148. b. IV, 517. b. immo adeo connectit cum Luc. 21, 20.

31. ποιοῦσιν] ἔδρασαν. E. Cyrill. I, a. 155.
γένηται] γίνεται t γενήσεται. E. v. P. δράσουσιν. E. Cyrill. l. l.

32. — E. v. P. Evangeliaria Aug. et Goth. ista lectione, in qua hic versus omittitur, carent. Sed lectionem XXIII, 32 — 49. ubi hic versus legitur, habet Aug. fol. 181. et 187. Goth. fol. 188.
ἤγοντο δὲ] + σὺν τῷ ἰησοῦ. E. v. P.

33. ἀπῆλθον] ἦλθον. E. Ita rectius, sed contra Codd. Frequenter isto modo est in N. Test. Laudat Damasc. II, 709.

34. ἄφες αὐτοῖς] + τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. E. Chrys. II, 408. 409. bis. VII, 762. e. compara II, 410. 419. 421. VII, 610. XI, 51. f.
ἔβαλον] ἔβαλλον. D.
κλῆρον] κλήρους. E. v. P,

35. σὺν αὐτοῖς] — E.

36. ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ ϛρατιῶται, προσ- TKΓ. β
ερχόμενοι καὶ ὄξος προσφέροντες αὐτῷ

37. καὶ λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰου-
δαίων, σῶσον σεαυτόν.

38. ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ γεγραμμένη ἐπ᾽ αὐτῷ TKΔ. α.
γράμμασιν ἑλληνικοῖς καὶ ῥωμαϊκοῖς καὶ
ἑβραϊκοῖς· οὗτός ἐϛιν ὁ βασιλεὺς τῶν ἰου-
δαίων.

39. [Ἄρξου.] εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούρ- TKE. β.
γων ἐβλασφήμει αὐτὸν, λέγων· εἰ σὺ εἶ ὁ Ἄρξου τῆς
χριϛὸς, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. μεγάλης ϛ.
ἑσπέρας.

ΠΑ: περὶ τοῦ μετανοήσαντος λῃϛοῦ.

40. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπετίμα αὐτῷ, λέ- TKϚ. ι.
γων· οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν θεὸν, ὅτι ἐν τῷ αὐ-
τῷ κρίματι εἶ;

41. καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως· ἄξια γὰρ ὧν ἐπρά-
ξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτο-
πον ἔπραξε.

42. καὶ ἔλεγε τῷ ἰησοῦ· μνήσθητί μου, κύριε,
ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

καὶ

38. δὲ καὶ] + ἡ. E.
γεγραμμένη] ἐπιγεγραμμένη. E. Repetitum ex proximo ἐπιγραφή. Poterat prorſus abeſſe.

39. κρεμασθέντων] συγκρεμασθέντων αὐτῷ. E. Elegantius. Ita fere Patres laudant, cum hunc locum reſpiciunt. Etiam συϛαυρωθέντων et συγκρεμαμένων. Vide inferius loca Cyrilli.

40. κρίματι εἰ] κρίματί ἐσμεν. E. Chryſ. VII, 287. XI, 249. II, 343. 406. ubi explicat: ἐν τῇ αὐτῇ κολάσει. Hunc locum cum Matthaei loco conciliat VII, 820. c.

41. ἔπραξε] ἐποίησε. E.

καὶ ἔιπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι, σή- 43.
Ὑπέρβα εἰς μερον μετ᾽ ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.
τὸ τῆς με-
γάλης ϛ. εἰς [Ὑπέρβα.]
ΤΚΖ. β. [Ἄρξου.] ἦν δὲ ὡσεὶ ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος 44.
τὸ κατὰ ἐγένετο ἐφ᾽ ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας * ἐνάτης.
ματθαῖον ἐν
κεφ. ϱιγ. καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, καὶ ἐσχίσθη τὸ κα- 45.
Ἄρξου τῆς ε. ταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον.

καὶ

XXIII, 45. Δέον γινώσκειν, ὅτι τινὰ ἐν τῷ εἰς τὴν ε. τῆς τυροφάγου ἀναγνώσματι ἀντὶ τοῦ, καὶ ἐσκοτίσθη — ἐσχίσθη, ἀναγινώσκει, τοῦ ἡλίου ἐκλείποντος. Ἀλλὰ τὰ ἀυτὰ, ἐν τῷ ἀναγνώσματι τῆς ϛ. ὥρας καὶ τοῦ η. ἐυαγγελίου τῶν παθῶν παντελῶς συμφωνεῖ τοῖς λοιποῖς ἀντιγράφεις.

42. Ex Luca, non ex Matth. haec laudat Cyrill. V, a. 381. cum aliqua varietate. Attingit Chryſ. II, 405.

43. Verſum hunc tractat et contra Manichaeos disputat Chryſ. IV, 630. b. ſeq. v. et VII, 188. c.

σοι, σήμερον μετ᾽] σοι σήμερον, μετ᾽. E. Ita non nullos diſtinguere, notat Theophyl. 534. b. Copioſe de hoc loco disputavi in P. ubi pag. 477. propter ſcholium: ὅυτως ἐτάραξε, notandus eſt Orig. IV, 455. b. quem tamen laudaveram mox ibid. p. 478.

ἀμὴν] ┼ ἀμήν. E. Cyrill. I, a. 69. 620. IV, 466. Semel ἀμήν. II, 876. Prorſus omittit VI, a. 136.

παραδείσῳ] ┼ τοῦ θεοῦ. E. Orig. l. l. bis et IV, 199. c. II, 531.

44. ἐννάτης] ἐνάτης.

45. καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος] τοῦ ἡλείου ἐκλείποντος t τοῦ ἡλίου ἐκλείποντος καὶ ἐσκοςτίσθη ὁ ἥλιος. E. v. P. Evangeliaria Aug. et Goth. habent tantum lectionem 23, 32 — 49. et Aug. quidem bis, ut verſ. 32. dixi. In neutro eſt varietas h. l. Sed nec in ullo Cod., quem poſt priorem lectionem examinavi, varietatem hic reperi. Poſt priorem editionem meam in ſua ultima Griesbachius, τοῦ ἡλίου ἐκλείποντος,

ελ

46. καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· ΤΚΗ. β.
πάτερ, εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ ΤΚΘ. α.
πνεῦμά μου· καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξέπνευσεν.
47. ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατόνταρχος τὸ γενόμενον, ἐδόξα- ΤΛ. β.
σε τὸν θεὸν, λέγων· ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος
δίκαιος ἦν.
48. καὶ πάντες οἱ συμπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ ΤΛΑ. ι.
τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωροῦντες τὰ γενόμε-
να, τύπτοντες ἑαυτῶν τὰ στήθη, ὑπέστρεφον.

ἑστή-

ex interiore margine prioris editionis ſuae ſublatum abſcondidit in variarum lectionum tenebris, at im d-verſionem autem interpoſuit ad verſ. 32. ex mea editione decurtatam. Poſtremo addo, nullo modo neceſſe eſſe, ut Orig. I, 415. e. ὁ ἐκλιπὼν ἥλιος, huc ex mente editoris trahatur, cum id pertinere poſſit ad verſ. 44. et loca ſimilia.

46. πάτερ] v. Euth. I, 793.

παραθήσομαι] παρατίθεμαι t παρατίθημι. E. v. P. παρατίθημι Theophyl. in ſchol. 285. e. Lucam appellans. Nec aliter in textu 575. c. Tamen duo Codd. Theophyl. Augg. et unus Moſq. hic nihil mutant. παρατίθημι etiam Cyrill. V, d. 175. diſputans contra Apolinarium.

καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξέπνευσε] — E. v. P.

47. ἑκατόνταρχος] ἑκατοντάρχης. E. Ita ſane alibi. Sed huc videtur veniſſe in aliquos ex Orig. I, 415. quanquam ibi potius reſpicit Matth. 27, 54.

τὸ γενόμενον] τὸ γεγονὸς t τὸ γεγενημένον. E.

48. θεωροῦντες] θεωρήσαντες. E.

τὰ γενόμενα] τὰ γινόμενα. E. Malebant ergo, aut θεωρήσαντες τὰ γενόμενα, aut θεωροῦντες τὰ γινόμενα. Sed Lucas alio modo ſcripſit.

ἑαυτῶν] — t αὐτῶν. E. Verſum 47. 48. attingit Chryſ. VII, 826. 827.

εἱστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτοῦ μακρό- 49.
θεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθήσασαι αὐ-
τῷ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.
Τέλος τοῦ η. καὶ τῆς ϛ. ὥρας. [Τέλος.]

ΠΒ. περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίου.

ΤΑΒ. α. καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ὀνόματι ἰωσὴφ, βουλευτὴς 50.
ὑπάρχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος·
οὗτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος τῇ βουλῇ 51.
καὶ τῇ πράξει αὐτῶν, ἀπὸ ἀριμαθαίας πό-
λεως τῶν ἰουδαίων· ὃς καὶ προσεδέχετο καὶ
αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ·
ΤΑΓ. α. οὗτος προσελθὼν τῷ πιλάτῳ, ἠτήσατο τὸ 52.
σῶμα τοῦ ἰησοῦ.
καὶ καθελὼν αὐτὸ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, 53.
καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ
οὐκ ἦν οὐδέπω οὐδεὶς κείμενος.

καὶ

51. ὃς — τὴν] ὃς καὶ αὐτὸς προσεδέχετο τὴν t ὃς προσ-εδέχετο καὶ αὐτὸς τήν. E. Duplex καὶ molestum erat.

52. οὗτος] ὃς t καὶ οὗτος t αὐτὸς t οὗτος οὖν t — E.

53. αὐτὸ prius] — E. Attingit Orig. I, 439.

αὐτὸ posterius] — E.

κείμενος] + καὶ προσεκύλισε λίθον μέγαν ἐπὶ τὴν θύραν (τῇ θύρᾳ) τοῦ μνημείου t καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν t καὶ θέντος αὐτοῦ, ἐπέθηκε τῷ μνημείῳ λίθον, ὃν μόγις εἴκοσι ἐκύλιον. E. Postremum Wetst. D. v. P. Chrys. VII, 839. e. habet: λίθος ἐπέκειτο μέγας πολλῶν δεόμενος χειρῶν. Quot ergo manibus opus fuerit, definiit Wetst. D. Scilicet quadraginta. In excerptis istis, de quibus dixi ad Matth. 27, 52.

54. καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευὴ, * σάββατον ΤΛΔ. ι.
ἐπέφωσκε.
55. κατακολουθήσασαι δὲ * γυναῖκες, αἵτινες
ἦσαν συνεληλυθυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς γαλιλαίας,
ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ
σῶμα αὐτοῦ.
56. ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ ΤΛΕ. κ.
μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κα-
τὰ τὴν ἐντολήν. [Τέλος.] Τέλος τῆς ε.
XXIV, 1. [Ἀρχή.] Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων, ὄρθρου ΤΛϚ. β.
ΡΙΒ βαθέως ἦλθον ἐπὶ τὸ μνῆμα, φέρουσαι ἃ
ἡτοίμασαν ἀρώματα· καί τινες σὺν αὐταῖς.

εὗρον

XXIV, 1. ΡΙΒ. ἑωθινὸν δ. καὶ κυριακῇ τοῦ παραλύτου εἰς τὸν ὄρθρον· τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέως ἦλθον [ἔρχονται t ἤρχοντο] γυναῖκες ἐπί.

52. reperio, haud dubie ex Steph. β aut ex apographo ſive huius, ſive Cod. D. ita: ὃν οὐκ ἂν οὐδ' ἐῶ οὐδεὶς κείμενος. καὶ κατατεθέντος αὐτοῦ, ἐπέθηκε τῷ μνήματι λίθον, πολλῶν προσδεόμενον χειρῶν, ὃν μόγις κε. ἐκύλιον. Sed haec et triginta millia ſimilia Cod. D. nemo ſane mentis homo probavit. Scripta ſunt ad riſum captandum.

54. καὶ σάββατον] καὶ —
ἐπέφωσκε] ἀπέφωσκε. E. Tres Codd. infimi. Forte voluerant, ἀνέφωσκε.

55. καὶ γυναῖκες] αἱ γυναῖκες. E. καὶ —
συνεληλυθυῖαι] συναναβεβηκυῖαι, unus. Voluit, συναν-εληλυθυῖαι. E Per ſe non inepte.

XXIV, 1. ἦλθον] ἔρχονται t ἤρχοντο γυναῖκες, eſt ex Evangeliariis. v. P.
καί τινες σὺν αὐταῖς] — E. + ἐλογίζοντο δὲ ἐν ἑαυταῖς, τίς ἄρα ἀποκυλίσει τὸν λίθον· ἐλθοῦσαι δὲ. E. Wetſt. D. ſolus.

εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ 2.
μνημείου,
καὶ εἰσελθοῦσαι οὐχ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ κυ- 3.
ρίου ἰησοῦ.
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ 4.
τούτου, καὶ ἰδοὺ, * ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐ-
ταῖς ἐν ἐσθήσεσιν ἀστραπτούσαις.
ΤΛΖ. β. ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ κλινουσῶν 5.
τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς·
τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν;
οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἠγέρθη· μνήσθητε ὡς ἐλά- 6.
λησεν ὑμῖν, ἔτι ὢν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ,
λέγων· ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παρα- 7.
δοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν,
καὶ σταυρωθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀνα-
στῆναι.
ΤΛΗ. γ. καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ. 8.
καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου, ἀπήγ- 9.
γειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσι
τοῖς λοιποῖς.
ΤΛΘ. η. ἦσαν δὲ ἡ μαγδαληνὴ μαρία καὶ ἰωάννα 10.
καὶ μαρία * ἡ ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν
αὐταῖς,

4. διαπορεῖσθαι] ἀπορεῖσθαι t διαπορεῖν. E.
δύο ἄνδρες] ἄνδρες δύο.
5. τὸ πρόσωπον] τὰ πρόσωπα. E.
10. ἦσαν δὲ] — t ἦν δέ. D. v. P. Plerique ex iis, quos postea examinavi, qui textum perpetuum exhibent, servant ἦσαν δὲ et αἵ. Quod autem monueram de Evangeliariis, id convenit etiam in Aug. et Goth. Omittunt enim ἦσαν δὲ et αἵ.

αὐταῖς, αἳ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα.

11. καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῶν, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς.

ΡΙΓ. 12. [Ἀρχή.] ὁ δὲ πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια κείμενα μόνα· καὶ ἀπῆλθε, πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός. [Τέλος.] Τέλος τοῦ δ.

ΠΓ. περὶ τοῦ κλεόπα.

13. καὶ ἰδοὺ, δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ ἱερουσαλὴμ, ᾗ ὄνομα ἐμμαούς.

14. καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων.

15. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς·

οἱ

XXIV, 12. ΡΙΓ. ἑωθινὸν ε. καὶ τῇ γ. τῆς διακινησίμου· τ. κ. ε. ὁ πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν.

ἰακώβου] ἡ ἰακώβου. A.

αἳ ἔλεγον] αἳ — D.

13. ἑξήκοντα] ἑκατὸν ἑξήκοντα. E. v. Wetst. P. Birch. ad h. l. et in proleg. p. g. CVII. Pertinet hoc ad geographicas corruptiones Origenis, ut arbitror. Duo autem loca hoc nomine memorari, notum est.

14. Alterum, cuius nomen hic non notatur, Simonem fuisse, auctor est Orig. IV, 8. a. I, 438. d. et 454. b. ad quem locum v. interpretem. Ex his pendet scholium ad vers. 18. a Birchio editum. Alii credunt, Nathanaelem fuisse, alii hunc ipsum Lucam, alii Amaona.

ὁι δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ 16.
ἐπιγνῶναι αὐτόν.
ἔιπε δὲ πρὸς αὐτούς· τίνες ὁι λόγοι ὃυτοι, 17.
ὃυς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπα-
τοῦντες, καί ἐστε σκυθρωποί;
ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἑις ᾧ ὄνομα κλεόπας, ἔιπε 18.
πρὸς αὐτόν· σὺ μόνος παροικεῖς * ἱερουσαλὴμ,
καὶ ὀυκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς
ἡμέραις ταύταις;
καὶ ἔιπεν αὐτοῖς· ποῖα; ὁι δὲ ἔιπον αὐτῷ· 19.
τὰ περὶ ἰησοῦ τοῦ ναζωραίου, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ
προφήτης, δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναν-
τίον τοῦ θεοῦ καὶ πάντος τοῦ λαοῦ·
ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν ὁι ἀρχιερεῖς καὶ 20.
ὁι ἄρχοντες ἡμῶν ἐις κρίμα θανάτου, καὶ
ἐσταύρωσαν αὐτόν·
ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων 21.
λυτροῦσθαι τὸν ἰσραήλ· ἀλλά γε σὺν πᾶσι
τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει σήμερον,
ἀφ᾽ ὃυ ταῦτα ἐγένετο.
ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν 22.
ἡμᾶς, γενόμεναι ὄρθριαι ἐπὶ τὸ μνημεῖον·
καὶ μὴ ἑυροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ, ἦλθον, λέ- 23.
γουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, ὃι
λέγουσιν αὐτὸν ζῆν.

καὶ

17. ἀντιβάλλετε] ἀμφιβάλλετε. E. Ex incogitantia Cod. Wetst. 33. 69.

18. ἐν ἱερουσαλὴμ] ἐν —

22. ὄρθριαι] ὀρθριναί. E. Idem quidem est.

24. καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνη-
μεῖον, καὶ εὗρον οὕτω καθὼς καὶ αἱ γυναῖ-
κες εἶπον· αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον.
25. καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς αὐτούς· ὦ ἀνόητοι καὶ
βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν
οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται·
26. οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν χριστὸν, καὶ
εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ;
27. καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ μωυσέως καὶ ἀπὸ πάν-
των τῶν προφητῶν, διηρμήνευεν αὐτοῖς ἐν
πάσαις * ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ * ἑαυτοῦ.
28. καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο·
καὶ αὐτὸς προσεποιεῖτο ποῤῥωτέρω πορεύε-
σθαι.
29. καὶ παρεβιάσαντο [Τέλος.] αὐτὸν, λέγοντες· Τέλος ἐν τινι
μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστὶ, καὶ τοῦ ε.
κέκλικεν ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθε τοῦ μεῖναι
σὺν αὐτοῖς.
30. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ'
αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησε, καὶ
κλάσας ἐπεδίδου αὐτοῖς.
31. αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ
ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένε-
το ἀπ' αὐτῶν.
32. καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους· οὐχὶ ἡ καρδία
ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ὑμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν
τῇ

27. περ αὐτοῦ] περὶ ἑαυτοῦ.
32. Attingit Orig. II, 610. III, 302. et 274. καιομένη ἦν ἐν τῇ ὁδῷ ὡς διήνοιγεν, quae verba ibi Simoni et Cleopae

τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γρα-
φάς;
καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ὑπέστρεψαν 33.
εἰς ἱερουσαλὴμ, καὶ εὗρον συνηθροισμένους
τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς,
λέγοντας· ὅτι ἠγέρθη ὁ κύριος ὄντως, καὶ 34.
ὤφθη σίμωνι.
καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ· καὶ ὡς 35.
Τέλος τοῦ ε. ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.
καὶ τῆς γ. [Τέλος.]
τμ. θ. ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, αὐτὸς ὁ ἰησοῦς 36.
[Ἀρχή.] ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐ- ΡΙΓ.
τοῖς· εἰρήνη ὑμῖν.
πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν 37.
πνεῦμα θεωρεῖν.
καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί τεταραγμένοι ἐστὲ, καὶ 38.
διατί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρ-
δίαις ὑμῶν;

ἴδετε

XXIV, 36. ΡΙΔ. ἑωθινὸν ϛ. τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τὴν λειτουρ-
γίαν τῆς ἀναλήψεως, ἤτοι τῇ ε. τῆς ϛ. ἤτοι τῆς ἀνα-
ληψίμου. τ. κ. ε. ἀναστὰς ὁ ἰησοῦς [ἐκ νεκρῶν] ἔστη
ἐν μέσῳ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει.

Cleopae tribuit. Item IV, 11. 177. Auctore Ori-
gene ergo dubium nullum eſt, quin iſte alter fuerit
Simon. Ex eodem etiam indubitatum eſt ſcilicet,
tollenda eſſe, ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν.

36. λαλούντων] + καί. E. Attingit Chryſ. III, 91. A
verſ. 36 — 43. ἔφαγεν habet Cyrill IV, 1108. Lucam
apellans: λαλούντων, αὐτὸς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν,
καὶ λέγει. Αὐτὸς eſt Chriſtus. Ex his colligas,
Cyrillum excludere, αὐτὸς ὁ ἰησοῦς.

ὁ ἰησοῦς] — E. Evangeliaria in princip. lect. ne-
ceſſario hoc omittunt, ne bis deinceps legatur

39. ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου,
ὅτι αὐτὸς ἐγώ εἰμι· ψηλαφήσατέ με καὶ
ἴδετε· ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει,
καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα.

40. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας
καὶ τοὺς πόδας.

41. ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς ΤΜΑ. θ.
καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς· ἔχετέ τι
βρώσιμον ἐνθάδε;

42. οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος,
καὶ ἀπὸ * μελισσείου κυρίου.

43. καὶ λαβὼν, ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν.

44. εἶπε δὲ αὐτοῖς· οὗτοι οἱ λόγοι οὓς ἐλάλησα ΤΜΒ. ι.
πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρω-
θῆναι

39. αὐτὸς ἐγώ εἰμι] ἐγώ εἰμι αὐτός. E. Cyrill. l. l. Attingit etiam VI, a. 138. et Chryſ. I, 510. VI, 426. VIII, 176. Varietates ex Ignatio ad h. l. notat Wolfius in *curis*.

40. ἐπέδειξεν] ὑπέδειξεν t ἔδειξεν. E. Cyrill. l. l. Scilicet ſufficiebat ἔδειξεν. v. Euth. 128.

41. ἀπὸ τῆς χαρᾶς] poſt θαυμαζόντων habet Cyrill. l. l. et ibid. 1109.

42. μελισσίου] μελισσείου.

43. ἔφαγεν] + καὶ τὰ ἐπίλοιπα ἔδωκεν αὐτοῖς t καὶ λαβὼν τὰ περισσεύματα ἔδωκεν αὐτοῖς t λαβὼν δὲ τὰ ἐπίλοιπα ἔδωκεν αὐτοῖς t καὶ τὸ ἐναπολειφθὲν ἔδωκεν αὐτοῖς t καὶ λαβὼν τὰ ἐπίλοιπα ἔδωκεν αὐτοῖς. E. v. P. Ex meis omnino nullus, nec ex iis, quos poſtea examinavi, illas nugas agnoſcit. Iſta autem notantur ex Codd. Wetſt. et Birch. K, 13. 42. 130. 88. 207. 161. et ex diverſis ſic dictis verſionibus.

44. λόγοι] + μου. E.
ἔτι ὢν] ἐν ᾧ ἤμην. E.

θῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ
μωϋσέως καὶ προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ
ἐμοῦ.
τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν, τοῦ συνιέναι τὰς 45.
γραφάς·
καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὅτι οὕτω γέγραπται, καὶ 46.
οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν χριστὸν, καὶ ἀναστῆναι
ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ,
καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετά- 47.
νοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ
ἔθνη, ἀρξάμενον ἀπὸ ἱερουσαλήμ.
ὑμεῖς δέ ἐστε μάρτυρες τούτων. 48.
καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν 49.
τοῦ πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσα-
τε ἐν τῇ πόλει ἱερουσαλὴμ, ἕως οὗ ἐνδύση-
σθε δύναμιν ἐξ ὕψους.

ἐξήγα-

45. τὸν νοῦν] τοὺς ὀφθαλμούς. E. Cyrill. IV, 348. addito: εἰς τὸ νοεῖν δηλονότι τὰς ἁγίας γραφάς.

46. οὕτω γέγραπται καὶ] — E. v. P.
καὶ οὕτως ἔδει] — E.
ἐκ νεκρῶν] — E.

47. ἀρξάμενον] ἀρξαμένων t ἀρξάμενοι t ἀρξάμενος t ἀρξαμένην. E. v. P. Vulgatum repetit etiam Euth. ad Matth. 28, 19. Compara Act. 10, 37.

49. ἀποστέλλω] ἀποστελῶ. E. Attingit Chryſ. III, 762. et Cyrill. II, 393. c. et accuratius ſcilicet V, a. 377. ubi eſt: καθίσατε ἐν τῇ πόλει ἱερουσαλὴμ — ὕψους et VI, b. 293. d.
ἱερουσαλὴμ] — E.
ἐνδύσησθε] ἐνδύσεσθε. E.

50. ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς ἔξω ἕως εἰς Βηθανίαν·
καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ, εὐλόγησεν
αὐτούς.
51. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς,
διέστη ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρα-
νόν.
52. καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν, ὑπέστρεψαν
εἰς ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης·
53. καὶ ἦσαν διὰ παντὸς ἐν τῷ ἱερῷ, αἰνοῦντες
καὶ εὐλογοῦντες τὸν θεόν. ἀμήν. [Τέλος.] Τέλος τοῦ ς.

Τέλος τοῦ κατὰ λουκᾶν ἁγίου εὐαγγελίου.
στίχοι ͵βω.
Ἐξεδόθη τοῦτο μετὰ χρόνους ιε. τῆς τοῦ
χριστοῦ ἀναλήψεως.

50. ἔξω] — t + ἕως. E.

53. ἀμήν.] — E. v. Euth. 110. Qui nancisci possunt editum Cod. Cantebrig. seu Wetst. D. aut saltem editionem Wetstenii, ii hoc solum caput, quod expeditam crisin habet, comparent, ut vesanas istius Codicis corruptiones cognoscant. Nam Griesbachius haud paucas vel deliberato occultat, vel certe ut temerarias negligit.

Τὸ κατὰ
Ἰωάννην
ἅγιον
Εὐαγγέλιον.

A. τ. [Ἀρχή.] Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λό- I, 1. A.
γος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ λόγος.
οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. 2.
πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ 3.
ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν.

ἐν

I, 1. A. τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ πάσχα· ἐν ἀρχῇ ἦν.

1. ἐν ἀρχῇ] Fere innumerabiles ſunt loci Patrum, in quibus initium huius evangelii notatur. Paucos notavi, qui inprimis ſunt lectu digni. Euſeb. P. E. VII, 12. et ibid. capita proxima. XI, 14. 15. inprimis 19. Idem D. E. VII, 1. Clem. Alex. p. 553. a. Cur λόγον dixerit, vide praeter interpretes Theodor. ad Hebr. I. p. 548. De iis capitibus, quae apud ſolum Ioannem leguntur v. in Cat. Cord. ſcholium ultimum anepigraphi in proemio.

3. πάντα] Arianos hoc etiam traxiſſe ad Spiritum S. monet Theodoret. ad 1 Tim. pag. 671. Occaſionem huic rei dedit Orig. v. P. et Chryſ. VIII, 35. a. VI, 259.

οὐδὲ ἓν] οὐδέν. E. v. P. ubi etiam de Heracleone monetur.

ὃ γέγονεν] de triplici diſtinctione et interpretatione v. Theophyl. p. 560. c. Chryſ. VIII, 35. a. Euſeb. Praep. E. p. 540. c. d. Euth. III, 14. Schol. Cod.

Aug.

4. ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν
ἀνθρώπων·

5. καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκο-
τία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.

6. ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, B. γ.
ὄνομα αὐτῷ ἰωάννης.

οὗτος

Aug. 12. οὐ γὰρ δὴ τὴν τελείαν στιγμὴν τῷ· οὐδὲ ἕν· ἐπιθήσομεν κατὰ τοὺς αἱρετικούς. ἐκεῖνοι γὰρ οὕτω φασίν· ὃ γέγονεν, ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν. βουλόμενοι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κτίσμα λέγειν. Orig. qui haec ad ſequentia refert, et hic et alibi hominibus expectoravit mentem. v. IV, 20. 26. 36. 64. 69. 77. Stulta Origenis interpretatio poſtulabat verſ. 4. ἐν αὐτῷ ζωή ἐστιν. Ergo hunc locum per multa folia tam diu torquet et vexat atque iſtud ἐστὶν inculcare laborat, donec tandem, ſumta audacia, mendose addat pag. 72. e. τινὰ μέντοι γε τῶν ἀντιγράφων ἔχει, καὶ τάχα οὐκ ἀπιθάνως· ὃ γέγονεν, ἐν αὐτῷ ζωή ἐστιν. Quaeſtio hic oritur, ſi ei etiam fidem habeamus, quos Codices intelligat? Utrum N. T.? Sed hi ante iſtam disputationem ſtatim notandi erant. An fortaſſe Heracleonis aut Clement. Alex.? Sed Clem. ſine fraude, ita poſtulante oratione, ſemel poterat ſcripſiſſe et poſt eam alii. At Clemens ipſe repugnat ſibi locis pluribus, ubi ἦν exhibet. De iſto ἐστὶ v. Clem. edit. Pott. p. 114. Verum iſtud ἐστὶ ſolus Wetſt. D. adoptavit et Latiniſtae. v. Sabat. Cum vero teſte Origene ἐστὶ reperiatur in evangeliis Origenianis, miror ſane Griesbachium, cur id in interiore margine nec in editione noviſſima oſtenderit. Tantum ipſe tribuit nugis ſuis! Mox eiusdem Origenis auctoritate proximum ἡ addi et omitti poteſt, v. P.

6. ἀπεσταλμένος] veſanam huius loci interpretationem Orig. notavi. v. P.

θεοῦ] + ἦν. E. Latiniſtae addunt: *erat*. Ergo Wetſt. A. D, ſoli inculcant ἦν.

ὄυτος ἦλθεν ἐις μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ 7.
περὶ τοῦ Φωτὸς, ἵνα πάντες πιςεύσωσι δι'
αὐτοῦ.
ὀυκ ἦν ἐκεῖνος τὸ Φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ 8.
περὶ τοῦ Φωτός.
ἦν τὸ Φῶς τὸ ἀληθινὸν, ὃ Φωτίζει πάντα 9.
ἄνθρωπον ἐρχόμενον ἐις τὸν κόσμον.
Γ. γ. ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγέ- 10.
νετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν ὀυκ ἔγνω.
Δ. ι. ἐις τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν ὀυ παρ- 11.
έλαβον.
ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν 12.
τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιςέυουσιν ἐις τὸ
ὄνομα αὐτοῦ·
οἱ ὀυκ ἐξ αἱμάτων, ὀυδὲ ἐκ θελήματος σαρ- 13.
κὸς, ὀυδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ
ἐγεννήθησαν.

καὶ

7. ἵνα πάντες — αὐτοῦ] — E. Pro omiſſis Griesb. poterat etiam laudare Cyrill. V, a. 100. a. 369. a. Utroque loco deeſt etiam verſus octavus, Wetſtenius, inquit, Cyrillum non legerat. Igitur nec ego.

9. ἐρχόμενον] recte de homine explicat Chryſ. VIII, 48. Theophyl. 72. e. et alii. Graecitas tamen poſtulabat ἐλθόντα.

10. καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο] — E. Orig. v. P. Hoc loco aeſtimari poteſt fides veteris interpretis, qui id, invito Origene, illo in loco inculcavit. Tam fide digni alibi etiam ſunt veteres interpres Latini Origenis, in his Hieronymus et Rufinus. Diſerte ea vindicat Chryſ. VIII, 48. D. Cyrill. I, g. 143. c. V, a. 532. b.

13. οἱ — ἐγεννήθησαν] ὃς — ἐγεννήθη. E. De Iren. et Tertull. qui alteram lectionem Valentinianis tribuunt,

14. καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν E. γ.
ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δό-
ξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρὸς, πλήρης
χάριτος καὶ ἀληθείας.
15. Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγε, Ξ. α.
λέγων· οὗτος ἦν ὃν εἶπον· ὁ ὀπίσω μου ἐρχό-
μενος, ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός
μου ἦν.
16. καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες Z. ι.
ἐλάβομεν καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος.

ὅτι

buunt, v. Sabat. Clem. Alex. 386. b. obiter laudans, ſingularem habet, ſed de quovis homine pio explicat.

οὐδὲ ἐκ θελ. ἀνδρὸς] — E. Chryſ. VIII, 405. c. et alibi. Cyrill. I, a. 554. III, 228. V, a. 349. et 673. ὁ δὲ τοιοῦτος οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς ἢ γυναικὸς ἀλλ' — ἐγεννήθη. Singularem ibi poſtulabat oratio, ut ſupra apud Clementem ἐστὶ verſ. 3. Sed ibid. 364. vulgatum et 387. (in fine theſaurorum, ubi male notatur 381.) Alii alia omiſerunt, ob repetitum οὐδέ. v. Wetſt. Birch. qui alterum defectum ex divino B. ſeu Vat. 1209. notat. Ex Mosqq. Codd. nullus defectum habet, nec ex iis, quos poſtea conſului. Sed mei nimirum omnes a ſcurris ad Conſtantinopolitanam recenſionem referuntur.

14. πλήρης] πλήρη. E. πλήρη edidit Montf. in Chryſ. VIII, 69. 70. ſed ipſe notat, alios Codd. (in his Mosqq.) habere πλήρης. v. P. Griesbachius pro πλήρη laudat etiam Cyr. Hoccine eſt Patres legiſſe et laudaſſe? Iam perveſtiget aliquis ſeptem iſta volumina. πλήρης habet Cyrill. V, a. 717. c. V, d. 112. e. VI, a. 4. d. VI, b. 334. d. IV, 97. b. et e.

16. καὶ ἐκ] ὅτι ἐκ. E. v. P. Cyrill. I, g. 240. III, 683. 688. IV, 99. V, a. 467. Qui omnia haec loca evol-

uerit

Τέλος τῆς μεγάλης κυριακῆς. ὅτι ὁ νόμος διὰ μωϋσέως ἐδόθη· ἡ χάρις καὶ 17.
ἡ ἀλήθεια διὰ ἰησοῦ χριστοῦ ἐγένετο. [Τέλος.]

Η. γ. [Ἀρχή.] Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· ὁ μο- 18. Β.
νογενὴς υἱὸς, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς,
ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

Θ. ι. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ ἰωάννου, ὅτε 19.
ἀπέστειλαν οἱ ἰουδαῖοι ἐξ ἱεροσολύμων ἱερεῖς
καὶ λευίτας, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν· σὺ τίς εἶ;

καὶ

I, 18. B. τῇ β. τῆς διακινησίμου· Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε.

uerit, facile intelliget, si quidem graece sciat, in his locis omnibus Cyrillum interpretem potuisse ὅτι, etsi καὶ repererit. Idem valet de scholiis P. quae stulte hic laudata sunt pro ὅτι. Orig. II, 581. habet καὶ, sed 626. nec καὶ, nec ὅτι.

18. υἱὸς] Θεὸς t υἱὸς Θεὸς t Θεοῦ + τοῦ Θεοῦ. E. v. P. Nullus omnino Codex ex meis hic aliquid mutat. Servat etiam vulgatum cum aliis Chrys. VIII, 89. qui conferri quoque potest I, 475. 481. ubi data opera hunc locum tractat. Item III, 470. VI, 64. 264. Ex plurium Patrum et plurimis Cyrilli locis noto unum, ubi contra haereticos disputat. V. a. 768. e. εἶτα γεγραφότος ἰωάννου σαφῶς· ὁ μονογενὴς θεὸς, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς· πῶς οὐκ ἂν ἀγάσαιτό τις τῆς ἀμαθίας αὐτοὺς, ἐξωθοῦντας μὲν τῆς οἰκονομίας τὸν μονογενῆ θεὸν λόγον κ. τ. λ. Hoc scilicet Patristicum est, lectionem hanc denuo tribuere haereticis et fraudulenter fictam vindicare orthodoxis. v. vers. 13. In priore edit. Griesb. Θεὸς ostentaverat in interiore margine. In secunda prudentius reiecit ad quisquilias. Transferatur haec crisis ad locos similes.

19. καὶ αὕτη ἐστὶν] Ex sex Codd. Mosqq. Chrys. notavi: αὕτη γάρ ἐστι. nec aliter edidit Montf. VIII, 89. Quid ergo? Estne haec varietas probabilis? Scilicet, ut ὅτι vers. 16.

20. καὶ ὡμολόγησε, καὶ οὐκ ἠρνήσατο· καὶ ὡμο-
λόγησεν· ὅτι οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ χριστός.
21. καὶ ἠρώτησαν αὐτόν· τί οὖν; ἠλίας εἶ σύ; καὶ
λέγει· οὐκ εἰμί. ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ ἀπε-
κρίθη· οὔ.
22. εἶπον οὖν αὐτῷ· τίς εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν
τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυ-
τοῦ;
23. ἔφη· ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, εὐθύ- I. α.
νατε τὴν ὁδὸν κυρίου· καθὼς εἶπεν ἡσαΐας ὁ
προφήτης.
24. καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν φαρισαίων· IA. ι.
25. καὶ ἠρώτησαν αὐτόν, καὶ εἶπον αὐτῷ· τί οὖν
βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ χριστός, οὔτε ἠλίας,
οὔτε ὁ προφήτης;
26. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰωάννης, λέγων· ἐγὼ βα- IB. α
πτίζω ἐν ὕδατι· μέσος δὲ ὑμῶν ἕστηκεν, ὃν
ὑμεῖς οὐκ οἴδατε·

αὐτός

20. οὐκ εἰμὶ ἐγὼ] ἐγὼ οὐκ εἰμί. E. In novissima edit. Griesb. post Orig. adscripsit *ter*. Scilicet ex mea editione. Cyrill. vulgatum habet IV, 107. e. v. Griesb.

22. τί] τί σύ. E. Cyrill. IV, 109. a. Reddidit ergo σύ, quod paullo ante furatus fuerat vers. 21. post ἠλίας εἶ; v. p. 108. b. Neutro loco criticus movetur.

23. Ut Orig. hunc locum confundit, ita et Cyrill. V, d. 87. Ridicule et stulte haec interpretatur Orig. Pueriliter quoque in his nugatur Clem. Alex. 7. d. 8. c. ex quo fortasse suam hic hausit sapientiam Orig. v. P.

25. ἠρώτησαν] ἠρώτων t ἐπηρώτησαν. E. Chrys. VIII, 92. c. etiam in Codd. Mosqq.

26. μέσος δὲ] divina ad h. l. est interpretatio Orig. v. P.

αὐτός ἐστιν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ὃς ἔμπρο- 27.
σθέν μου γέγονεν· οὗ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἄξιος ἵνα
λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος.
ΙΓ. ι. ταῦτα ἐν * βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ ἰορ- 28.
Τέλος τῆς β. δάνου, ὅπου ἦν ἰωάννης βαπτίζων. [Τέλος.]
τῇ ἐπαύριον [Ἀρχή.] βλέπει * τὸν ἰησοῦν 29. Γ.
ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸς
τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.
ΙΔ. α. οὗτός ἐστι περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρ- 30.
χεται ἀνὴρ, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι
πρῶτός μου ἦν·
κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ 31.
τῷ ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν τῷ ὕδατι
βαπτίζων.

καὶ

I, 29. Γ. τῇ ἐπαύριον τῶν φώτων· καὶ ἰαννουαρίου ζ. ἡ σύναξις τοῦ τιμίου προδρόμου. τ. κ. ἰ. βλέπει ὁ ἰωάννης τὸν.

27. αὐτός ἐστιν] — E. v. P.
ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν] — E. v. P.

28. βηθαβαρᾶ] βηθανίᾳ. vide infra 11, 18. Multoties iam monitum est, Origenem inprimis insidiari nominibus propriis locorum et personarum. Ex sua ergo geographia istud protulit. Ipse tamen IV, 140. A. fatetur, Bethaniam et in Codd. et apud Heracleonem, qui ante eum interpretatus fuerat hoc evangelium, reperiri. v. P. Euth. 110. III, 44. Ipse evangelista infra X, 10. tradit, hanc Bethaniam trans Iordanem fuisse. Ut autem duae fuerunt Bethlaidae, Bethleem et Emmaus, ita quoque duae Bethaniae. Cyrill, IV, 111. b. hunc locum data opera interpretans sine ulla admonitione exhibet βηθανίᾳ, uti quoque scripti et editi libri Chrys. VIII, 96. a. d.

29. βλέπει ὁ ἰωάννης] ὁ ἰωάννης —.

30. — E. v. Euth. III, 46.

32. καὶ ἐμαρτύρησεν ἰωάννης, λέγων· ὅτι τεθέαμαι ΙΕ. α.
τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν ἐξ
ὀυρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ᾽ αὐτόν·
33. κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ᾽ ὁ πέμψας με
βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν ἐφ᾽
ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον
ἐπ᾽ αὐτὸν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύ-
ματι ἁγίῳ. Τέλος τῆς
34. κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός [illegible]
ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. [Τέλος.] τοῦ προδρόμου.
Δ. 35. τῇ ἐπαύριον πάλιν [Ἀρχή.] εἱστήκει ὁ ἰωάν- ΙΣ. ι.
νης, καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο·
36. καὶ ἐμβλέψας τῷ ἰησοῦ περιπατοῦντι, λέγει·
ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ.
37. καὶ ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦν-
τος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ ἰησοῦ.
38. στραφεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς, καὶ θεασάμενος αὐτοὺς
ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς·

τί

I, 35. Δ. τῇ δ. τῆς διακινησίμου, καὶ τῇ λ. νοεμβρίου εἰς τὸν ἅγιον ἀνδρέαν τὸν πρωτόκλητον. τ. κ. ἑ. εἱστήκει ὁ ἰωάννης.

31. τῷ ὕδατι] τῷ — E. Articulo non erat opus, si de aqua omnino hic dicebatur. Sed hic de Iordane sermo est.

32. ἐμαρτύρησεν] + ὁ. D.
ὅτι] — E.
ὡσεὶ] ὡς. D.

33. ἁγίῳ] + καὶ πυρί. E.

35. πάλιν] — E. Servat etiam Orig. III, 443.

36. θεοῦ] + ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. E. Chrys. modo habet, modo omittit, modo adeo interpretatur. v. VIII, 104. 105.

τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· ῥαββὶ, ὃ λέ- 39.
γεται ἑρμηνευόμενον, διδάσκαλε, ποῦ μένεις;
λέγει αὐτοῖς· ἔρχεσθε καὶ ἴδετε. ἦλθον καὶ 40.
εἶδον ποῦ μένει· καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν
ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα * ἦν ὡς δεκάτη.
ἦν ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς σίμωνος πέτρου, εἷς 41.
ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ ἰωάννου,
καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ.
ΙΖ. α. εὑρίσκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον 42.
σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ· εὑρήκαμεν τὸν
* μεσίαν· ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον * χριστός.
καὶ ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν ἰησοῦν. ἐμβλέ- 43.
ψας δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, εἶπε· σὺ εἶ σίμων ὁ
υἱὸς ἰωνᾶ· σὺ κληθήσῃ κηφᾶς, ὃ ἑρμηνεύεται
Τέλος τοῦ ἁγίου. πέτρος. [Τέλος.]
ΙΗ. ι. τῇ ἐπαύριον [Ἀρχή.] ἠθέλησεν * ἐξελθεῖν εἰς 44. Ε.
τὴν γαλιλαίαν· καὶ εὑρίσκει φίλιππον, καὶ
λέγει αὐτῷ * ὁ ἰησοῦς· ἀκολούθει μοι.

ἦν

1, 44. Ε. κυριακῇ α. τῶν νηστειῶν καὶ νοεμβρίου ιδ. εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον φίλιππον. τ. κ. ε. ἠθέλησεν ὁ ἰησοῦς ἐξελθεῖν.

40. ἴδετε] ὄψεσθε. Ε.
ὥρα δὲ] δὲ —

41. παρὰ] ὑπό. Ε. Orig. III, 443.

42. μεσσίαν] μεσίαν.
ὁ χριστὸς] ὁ —.

43. ἐμβλέψας δὲ] δὲ — Ut ergo alii δὲ inculcarunt, ita Chryſ. VIII, 112. a. καὶ addidit. v. P.—
ἰωνᾶ] ἰωάννου. E. Haud dubie rurſus ex Orig. etſi id in interpret. omittat. Ergo ex alio loco eius.

44. ἠθέλησεν ὁ ἰησοῦς] ὁ ἰησοῦς —.

45. ἦν δὲ ὁ φίλιππος ἀπὸ βηθσαϊδά, ἐκ τῆς
πόλεως ἀνδρέου καὶ πέτρου.
46. εὑρίσκει φίλιππος τὸν ναθαναὴλ, καὶ λέγει
αὐτῷ· ὃν ἔγραψε μωυσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ
οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν, ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ
ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ ναζαρέτ.
47. καὶ εἶπεν αὐτῷ ναθαναήλ· ἐκ ναζαρὲτ δύνα-
ταί τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ φίλιππος·
ἔρχου καὶ ἴδε.
48. εἶδεν ὁ ἰησοῦς τὸν ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς
αὐτὸν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· ἴδε ἀληθῶς
ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι.
49. λέγει αὐτῷ ναθαναήλ· πόθεν με γινώσκεις;
ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ
σε φίλιππον φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν,
εἶδόν σε.
50. ἀπεκρίθη ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ· ῥαββὶ,
σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ
ἰσραήλ.

ἀπε-

λέγει αὐτῷ] + ὁ ἰησοῦς. Sic et Cyrill. IV, 131. e. ubi data opera explicat. Item II, 150. Prorſus abeſt V, a. 316.

45. πόλεως] χώρας. E. Cyrill. II, 150.

46. υἱὸν τοῦ] τοῦ — D. τὸν ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ ναζαρέτ. Orig. IV, 8.

ναζαρὲτ] ναζαρὲθ alii ſcribunt. Sic et mox.

48. εἶδεν] ἰδὼν αὐτὸν πόῤῥωθεν. E. Chryſ. VIII, 117. e. v. Birch.

49. ἀπεκρίθη ὁ] ὁ —.

ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι εἶπόν 51.
σοι εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις;
μείζω τούτων ὄψει.
καὶ λέγει αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ἀπ' 52.
ἄρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα, καὶ τοὺς
ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ κατα-
Τέλος τῆς δ. βαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου. [Τέ-
καὶ τῆς κυ- λος.]
ριακῆς.

A. περὶ τοῦ ἐν κανᾷ γάμου.

Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ [Ἀρχή.] γάμος II, 1. 3.
ἐγένετο ἐν κανᾷ τῆς γαλιλαίας· καὶ ἦν ἡ
μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ.

ἐκλή-

II, 1. 3. τῇ β. τῆς β. ἑβδ. [ἔν τισι· τῇ δ. τῆς διακινησίμου.* ἰστέον γάρ, ὅτι ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ εἰς ταύτην τὴν ἡμέραν ἀναγινώσκεται τὸ δ. ἀνάγνωσμα· ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς τὸ ς.] τ. κ. ἑ. γάμος ἐγένετο ἐν κανᾷ.

51. ὄψει] alii ὄψῃ. Sed multi in his imitantur Atticos.

52. ἀπ' ἄρτι] — E. v. P. Ab Cyrill. omitti notat Griesb. Ita sane IV, 134. c. Sed I, g. 116. a. habet. Item Chrys. VIII, 120. 163. Repetunt etiam schol. Cod. Aug. 12. ad h. l.

Nota. Hoc caput, quod per praestantiores Codices minime difficilem emendationem habet, per interpretes orthodoxos et heterodoxos, nec non per Codices recensionis, ut vocant, Alexandrinae et occidentalis, misere depravatum est.

II, 1. ἐκεῖ] + καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ. E. Ex vers. 12. Chrys. VIII, 121. b. c. Theophyl. in interpr. 583. e. Griesbachius: *respuit* Origenes *diserte*. Excellens occidentalis Latinitas! Sputa Origenis non curo. Quaesierit tamen aliquis, quo ista exspuerit? Utrum in Codices A. B. C. D. L. K. 1, 13. 33. 69. etc. an in sinum S. Hieronymi?

2. ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον.

3. καὶ ὑστερήσαντος οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ τοῦ ἰησοῦ πρὸς αὐτόν· οἶνον οὐκ ἔχουσι.

4. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· τί ἐμοὶ καὶ σοὶ, γύναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου.

5. λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις· ὅ, τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε.

6. ἦσαν δὲ ἐκεῖ ὑδρίαι λίθιναι ἓξ κείμεναι κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν ἰουδαίων, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς.

7. λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος· καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω.

8. καὶ λέγει αὐτοῖς· ἀντλήσατε νῦν, καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ· καὶ ἤνεγκαν.

9. ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν· οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ· φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος,

καὶ

4. λέγει] καὶ λέγει. E.

5. λέγῃ] λέγει. E.

6. καθαρισμὸν] ἀριθμόν. E. Iſtud explicat Chryſ. VIII, 127. Theophyl. 585.

ἀνὰ μετρητὰς] Cur iſtae ὑδρίαι continere potuerint ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς, accurate docet Orig. I, 196.

7. γεμίσατε — ἐγέμισαν] ἐμπλήσατε — ἐνέπλησαν. E. Chryſ. VIII, 127. c. ſed vulg. 128. b.

9. οἱ ἠντ. τὸ ὕδωρ] ſemel habet, ſemel omittit Chryſ. VIII, 128. b. d.

καὶ λέγει αὐτῷ· πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν 10.
καλὸν οἶνον τίθησι, καὶ ὅταν μεθυσθῶσι,
τότε τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν
οἶνον ἕως ἄρτι.
ταύτην ἐποίησε τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ 11.
ἰησοῦς ἐν κανᾶ τῆς γαλιλαίας, καὶ ἐφανέ-
ρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐ-
Τέλος τῆς β. τὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. [Τέλος.]
10 ζ. μετὰ τοῦτο [Ἀρχή.] κατέβη εἰς καπερ- 12. Ζ
ναοὺμ αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ
ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ
ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.
κ. α. καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν ἰουδαίων, καὶ 13.
ἀνέβη εἰς ἱεροσόλυμα ὁ ἰησοῦς.

B. περὶ

II, 12. Ζ. τῇ ς. [ἐν ἄλλοις, τῷ σαββάτῳ.] τῆς διακινησίμου· τ. κ. ἐ. ἦλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς καπερναούμ. Ἐν ἄλλοις οὕτως ἄρχεται· τ. κ. ἐ. ἀνέβη [v. 13.] ὁ ἰησοῦς εἰς ἱεροσόλυμα καὶ εὗρεν.

11. τὴν ἀρχὴν] τὴν — E. Servat et omittit Chryſ. VIII, 121. d. 131. a. Item Cyrill. IV, 136. V, d. 125. Patres ergo docent, quid praeferendum ſit.
σημείων] σημίων, forma Attica, Vat. 1209. ſeu B.

12. μετὰ τοῦτο] καὶ μετὰ ταῦτα. E. Chryſ. VIII, 132. etiam in Codd. v. P.
καπερναοὺμ] καφαρναοὺμ Orig. ut ſolet. v. P. Ita quoque Wetſt. B. isque ſolus apud Birch.
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ] Omiſſum in Codd. Chryſ. ſed in edit. VIII, 132. d. ſolum αὐτοῦ abeſt.
καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ] —. E. Alius aliud omiſit, ob ſimilitudinem membrorum.
ἐκεῖ ἔμειναν] ἐκεῖ ἔμεινεν t ἦσαν ἐκεῖ. E. v. P Chryſ. VIII, 133. a. διὰ τοῦτό, φησιν, ὅτι οὐ μετὰ πολλὰς ἡμέρας ἀνέβη εἰς ἱεροσόλυμα. Quis eſt iſte φησί; Ioannes. Recte! Sed Ioannes Chryſoſtomus, non Ioannes Evangeliſta.

Β. περὶ τῶν ἐκβληθέντων ἐκ τοῦ ἱεροῦ.

14. καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας ΚΑ. α.
καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς, καὶ τοὺς κερ-
ματιστὰς καθημένους.
15. καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων, πάν-
τας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα
καὶ τοὺς βόας· καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεε
τὸ κέρμα, καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψε·
16. καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν· ἄρα-
τε ταῦτα ἐντεῦθεν· μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ
πατρός μου οἶκον ἐμπορίου.
17. ἐμνήσθησαν δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ὅτι γε- ΚΒ. ι.
γραμμένον ἐστίν· ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου κα-
ταφάγεταί με.

ἀπε-

14. καὶ πρόβατα] modo ſic, modo καὶ τὰ πρόβατα, modo prorſus omittit Orig. tum, cum data opera interpretatur. v. P.

15. ποιήσας] + ὡς t ὡσεί. E. v. P. de Cyrill. v. Wetſt. et IV, 138. d. Modo enim ὡς, modo ὡσεὶ habet. Ex meis Codd. nullus agnoscit, nec ex iis, quos poſtea adhibui. Alibi in eiusmodi lectionibus accedere ſolet Mosq. ſ. Chryſoſtomus VIII, 133. a. ad 134. b. pleraque contextus verba a verſ. 13. ad 16. praetermittit. ὡς et *quaſi* videntur adieciſſe, tanquam [illegible], ut rhetores loquuntur.
πάντας] — E. v. P.
ἀνέστρεψε] κατέστρεψε t ἀνέτρεψε. E. In interpretatione Chryſ. VIII, 133. e. et Theophyl. 589. a. d. v. P.

16. μὴ] καὶ μή. E.

17. ἐμνήσθησαν] τότε ἐμνήσθησαν. E. v. P. Alii poſt αὐτοῦ addunt τότε. Chryſ. VIII, 134. c. et in MSS.
ἐστιν] + ὅτι. E. v. P.
κατέφαγε] καταφάγεται. v. P. et Orig. II, 756. c. et e. et 815. e.

ΚΓ. β. ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ ἰουδαῖοι καὶ εἶπον αὐτῷ· 18.
τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς;
ΚΔ. α ἀπεκρίθη * ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· λύσατε 19.
τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγε-
ρῶ αὐτόν.
εἶπον οὖν οἱ ἰουδαῖοι· τεσσαράκοντα καὶ ἓξ 20.
ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν
τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν;
ἐκεῖνος δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος 21.
αὐτοῦ.
ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μα- 22.
θηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγε· * καὶ ἐπίστευ-
σαν τῇ γραφῇ, καὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν ὁ ἰησοῦς.
Τέλος τῆς ϛ. [Τέλος.]
ὡς δὲ ἦν ἐν * τοῖς ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα 23.
ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα
αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.
αὐτὸς δὲ ὁ ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ἑαυτὸν αὐ- 24.
τοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας·

καὶ

19. ὁ ἰησοῦς] ὁ —.
καὶ ἐν] κἀγὼ ἐν. E. Orig. I, 468. 757.
22. ἔλεγεν αὐτοῖς] αὐτοῖς —.
23. ἦν ἐν] + τοῖς. Etiam in edit. Chryſ. VIII, 137. b. c. De MSS. monueram, Cyrill. non ſolum IV, 143. e. ſed et V, a, 317. VI, a. 41, b. 332.
ἃ ἐποίει] + ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. E. Cyrill. VI, b. 332. Ex recenſione quinta Mahomedana.
24. ὁ ἰησοῦς] ὁ — E. Cyrill. V, a, 317. et mox, αὐτὸν αὐτοῖς.
πάντας] τὰ πάντα t πάντα. E. v. Chryſ. VIII, 137. c. Euth. 111, III, 90. πάντας Cyrill. IV, 144. d. ubi
data

25. καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ
περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε τί
ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

Γ. περὶ τοῦ νικοδήμου.

H. III, 1. [Ἀρχή.] Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρι-
σαίων, νικόδημος ὄνομα αὐτῷ, ἄρχων τῶν
ἰουδαίων·

2. οὗτος ἦλθε πρὸς * αὐτὸν νυκτὸς, καὶ εἶπεν
αὐτῷ· ῥαββὶ, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυ-
θας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ ταῦτα τὰ ση-
μεῖα

III, 1. H. τῇ ε. τῆς διακινησίμου· τ. κ. ε. ἄνθρωπός τις ἦν ἐκ τῶν Φαρισαίων.

data opera explicat. Item V, a. 317. ſed πάντα. V, d. 84. (Hic eſt ille locus, quem Wetſt. ex Actis Epheſ. ſolum notavit.) VI, a. 41. πᾶν. VI, b. 332. v. P. Tres ergo recenſiones h. l. Cyrillus expreſſit. Griesbachius ex Wetſtenio duas tantum animadvertit. Ubi? Reſpondet: *alicubi*. Audio.

25. περὶ τοῦ ἀνθρώπου] ἐν τῷ ἀνθρώπῳ. E. Cyrill. V, a. 317. Ex recenſione quarta Americana. Ultima parte huius capitis recitata, ſubtilem ac vere philoſophicam diſputationem ſubiungit Origenes de numero denario, quod ipſe hic incipiebat tomum decimum ſuarum cavillationum. Locus lectu dignisſimus reperitur IV, 160. d. ſeq. Nihil ingenioſius, nihilque, quod magis pertineret ad interpretationem loci propoſiti, nullibi alibi memini legere.

1. ἦν δὲ] καὶ ἦν. E. Chryſ. in Codd. Mosqq. et VIII, 138. b. Centies interpretes iſtiusmodi particulas in principio commutant, ut locis pene infinitis docui in priore edit.

νικόδημος] νικώδης Wetſt. 69. Forte voluit, νεκρώδης.

2. πρὸς τὸν ἰησοῦν] πρὸς αὐτόν.

μεῖα δύναται ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ
ὁ θεὸς μετ᾽ ἀυτοῦ.
ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς ϗ εἶπεν ἀυτῷ· ἀμὴν 3.
ἀμὴν λέγω σοὶ, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν,
ὀυ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
λέγει πρὸς ἀυτὸν ὁ νικόδημος· πῶς δύναται 4.
ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ δύναται
ἐις τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς ἀυτοῦ δεύτερον
ἐισελθεῖν ϗ γεννηθῆναι;
ἀπεκρίθη * ἰησοῦς ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν 5.
μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος ϗ πνεύματος, ὀυ
δύναται ἐισελθεῖν ἐις τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς, σάρξ ἐϛι· 6.
ϗ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος, πνεῦ-
μά ἐϛι.
μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι· δεῖ ὑμᾶς γεννη- 7.
θῆναι ἄνωθεν.
τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, ϗ τὴν φωνὴν 8.
ἀυτοῦ ἀκούεις, ἀλλ᾽ ὀυκ οἶδας πόθεν ἔρχε-
ται ϗ ποῦ ὑπάγει· ὅυτως ἐϛὶ πᾶς ὁ γεγεν-
νημένος ἐκ τοῦ πνεύματος.
ἀπεκρίθη νικόδημος καὶ εἶπεν ἀυτῷ· πῶς δύ- 9.
ναται ταῦτα γενέσθαι;
ἀπεκρίθη * ἰησοῦς ϗ εἶπεν ἀυτῷ· σὺ εἶ ὁ 10.
διδάσκαλος τοῦ ἰσραὴλ, ϗ ταῦτα ὀυ γινώ-
σκεις;

ἀμὴν

3. ὁ ἰησοῦς] ὁ — D.
4. ὁ νικόδημος] ὁ — D.
5. ὁ ἰησοῦς] ὁ —
10. ὁ ἰησοῦς] ὁ —

11. ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ὃ ὄιδαμεν λαλοῦμεν, καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν· καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν ὀυ λαμβάνετε.

12. ἐι τὰ ἐπίγεια ἶειπον ὑμῖν, καὶ ὀυ πιστέυετε· πῶς, ἐὰν ἔιπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστέυσετε;

Θ. 13. καὶ ['Αρχή.] ὀυδεὶς ἀναβέβηκεν ἐις τὸν ὀυρανὸν, ἐι μὴ ὁ ἐκ τοῦ ὀυρανοῦ καταβὰς, ὁ ὑιὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ ὀυρανῷ.

14. καὶ καθὼς μωυσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅυτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν ὑιὸν τοῦ ἀνθρώπου·

15. ἵνα πᾶς ὁ πιστέυων ἐις αὐτὸν, μὴ ἀπόληται, ἀλλ᾽ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. [Τέλος.] Τέλος τῆς ε.

['Αρχή.]

III, 13. Θ. κυριακῇ πρὸ τῆς ὑψώσεως· ἑ. ὁ κ. ὀυδεὶς ἀναβέβηκεν.

13. καὶ ὀυδεὶς] καὶ —. E. Chryſ. VIII, 153. c.

τοῦ ἀνθρώπου] τοῦ θεοῦ. E. Diſerte ἀνθρώπου Chryſ. I i. 15[illegible]. [illegible]

15. μὴ ἀπόληται, ἀλλ᾽] — E. Servat cum aliis Cyrill. IV, 151. b ubi data opera explicat. Omittit V, d. 114. quem locum [illegible] Wetſt. [illegible], ut ſolet, ex Actis Epheſ. Sed ibi quoque eſt ἐπ᾽ αὐτόν. v. Griesb.

ἔχῃ] ἔχει. D. Ita quoque poſt priorem editionem in aliis hic et verſ. 16. reperi. Alii fortaſſe hoc, ut manifeſtum vitium, neglexerunt, quod ἵνα antecedit. Saepe tamen in N. T. poſt coniunctivum et particulam καὶ eſt indicativus, contra conſuetudinem Graecorum. Qui ἔχει probant, hoc ἀπολύτως, ſine relatione ad ἵνα, explicant, καὶ ἔχει ὁ τοιοῦτος, δηλαδὴ πιστέυων, ζωὴν αἰώνιον. [illegible] manifeſto vitio id

['Αρχή.] ὅυτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν 16. I.
κόσμον, ὥςε τὸν ὑιὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ
ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιςέυων ἐις αὐτὸν, μὴ
Τέλος ἐν τισι τῆς ε. ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. [Τέλος.]
ὀυ γὰρ ἀπέςειλεν ὁ Θεὸς τὸν ὑιὸν αὐτοῦ ἐις 17.
τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα
Τέλος τῆς περὶ τῆς ὑψώσεως κυριακῆς. σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. [Τέλος.]
ὁ πιςέυων ἐις αὐτὸν, ὀυ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πι- 18.
ςέυων, ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίςευκεν ἐις
τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς ὑιοῦ τοῦ Θεοῦ.
ἅυτη δέ ἐςιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ Φῶς ἐλήλυθεν 19.
ἐις τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπησαν ὁι ἄνθρωποι
μᾶλλον τὸ σκότος, ἢ τὸ Φῶς· ἦν γὰρ πονη-
ρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα.

πᾶς

III, 16. I. τῇ γ. τῆς β. ἑβδ. ἑ. ὁ κ. ὅυτως ἠγάπησεν ὁ Θεός.

habitum eſſe a quibusdam, disco ex editione Bengelii et divino Codice Aug. 4. qui verſ. 15. et 16. ita exhibet. Bengelius enim nihil ex eo notavit. Habet ita etiam Guelpherb. 16. 6. et Zittauienſis. ἔχῃ editur apud alios et apud Chryſ. VIII, 155. c. repugnantibus duobus Codd. Mosqq. In ſcriptore Graeco nulla eſſet dubitatio.

18. ἐις αὐτὸν] ἐις τὸν ὑιόν. E. Ita Chryſ. VIII, 159. d. 160. b. 230. e. Sed Chryſ. extra nexum aliter recitare non poterat. Idem valet de Cod. Mosq. ſ. qui ſcholia habet. Octies hunc verſum laudat Cyrill. et alii, uti in ſchedis meis mihi notavi. Sed quid opus eſt iſta loca hic adſcribere?

19. τὸ φῶς ἐλήλυθεν] ἦλθε τὸ φῶς. E. Chryſ. VIII, 160. 162. 163. Cyrill. IV, 154. φῶς ἐλήλυθεν, ſed τὸ φῶς ἐλήλυθεν. V, a. 368. et mox, αὐτῶν πονηρά. Idem priori loco, ubi data opera haec interpretatur,

omittit

20. πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα-πράσσων, μισεῖ τὸ φῶς,
καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγ-
χθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ.
21. ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται πρὸς τὸ
φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν
θεῷ ἐςιν εἰργασμένα. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.
ΙΑ. 22. μετὰ ταῦτα [Ἀρχή.] ἦλθεν ὁ ἰησοῦς καὶ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἰουδαίαν γῆν, καὶ
ἐκεῖ διέτριβε μετ᾽ αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν.
23. ἦν δὲ καὶ ἰωάννης βαπτίζων ἐν αἰνὼν, ἐγγὺς ΚΕ. γ.
τοῦ * σαλὴμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ· καὶ
παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο.

ὄυπω

III, 22. ΙΑ. σαββάτῳ [ἐν ἄλλῳ, τῇ ϛ.] τῆς διακινησίμου· τ. κ. ἐ. ἦλθεν ὁ ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταί.

omittit ἦν γὰρ — ἔργα. Habet tamen 68. ubi eſt, αὐτῶν πονηρὰ et mox, ὁ τὰ φαῦλα.

πονηρὰ αὐτῶν] αὐτῶν πονηρά. E. Chryſ. VIII, 161. a. et in Codd. Mosqq.

20. ἐλεγχθῇ] φανερωθῇ. E. Scilicet, quia hoc magis convenit τῷ φωτί. Sed φανερωθῇ demum eſt verſ. 21. Recte hic evangeliſta. Nam πονηρὰ ἐλέγχεται τῷ φωτὶ, ἀγαθὰ φανεροῦται. ἐλεγχθῇ ſervat cum aliis Cyrill. I, a. 507. V, a. 369. b. 340. IV, 155. Sed ante φαῦλα modo addit, modo omittit τά. Ex Irenaeo tanquam discrepantem lectionem notat Griesbachius *traducantur.* Forte ergo in Graeco volebat διαχθῇ aut διαβασταχθῇ aut διαπορθμευθῇ aut διαχειραγωγηθῇ aut adeo διϊσθμευθῇ. Conſulere debebat lexica Spiſeri et Lindneri in *traducere.*

22. ἦλθεν] ἐξῆλθεν. E. v. P. et Chryſ. VIII, 164. a. c. ἐβάπτιζεν] ἐβάπτιζον. E. Ita uterque Codex Euth. i. et n. In priori editione mea exciderat litterae i. et n. v. Euth. III. III, 116.

23. σαλεὶμ] σαλήμ.

ΚΞ. θ. ὄυπω γὰρ ἦν βεβλημένος ἐις τὴν φυλακὴν ὁ 24.
ἰωάννης.

Δ. περὶ καθαρίσμου ζήτησις.

ΚΖ. ι. ἐγένετο ὄυν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν ἰωάννου 25.
μετὰ * ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ·
καὶ ἦλθον πρὸς τὸν ἰωάννην καὶ ἔιπον αὐτῷ· 26.
ῥαββὶ, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ ἰορδάνου,
ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε, οὗτος βαπτίζει, καὶ
πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν.
ἀπεκρίθη ἰωάννης καὶ ἔιπεν· οὐ δύναται ἄν- 27.
θρωπος λαμβάνειν ὀυδὲν, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον
αὐτῷ ἐκ τοῦ ὀυρανοῦ.
ΚΗ. α. αὐτοὶ ὑμεῖς * μαρτυρεῖτε ὅτι ἔιπον· ὀυκ ἐιμὶ 28.
ἐγὼ ὁ χριστὸς, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος ἐιμὶ
ἔμπροσθεν ἐκείνου.

ὁ

25. ἰουδαίου] ἰουδαίων. Orig l. l. nihil habet in interpretatione, sed Chrys. VIII, 165. e. 166. a. c. explicat, modo εἰς, modo τὶς interponens. Theophyl. in textu quidem vulg. sed in schol. πρὸς ἰουδαῖόν τινα. 601. B.

27. λαμβάνειν] + ἀφ' ἑαυτοῦ. E. v. P. ἀφ' ἑαυτοῦ forte venit ex Io. 5, 19. Origenes hunc locum silentio praetermittit in interpretatione IV, [illegible]. Loca Chrys. in edito sunt VIII, [illegible]. c. d. 167. b. 175. a. ἐκ τοῦ οὐρανοῦ] ἄνωθεν + ἄνωθεν. E. v. P. Theoph. 601. d. Ex iis, quos postea consului, Codd. nullus hoc toto versu variat praeter Aug. 12. qui habet ἀφ' ἑαυτοῦ. Eti vero Codex Theophyl. Cyrill. IV, 158. c. vulgata tuetur. Corruptiones omnes sunt ex Chrys. ἀφ' ἑαυτοῦ importavit etiam Damasc. II, 721.

28. ὑμεῖς μοι] μοι —.
ἔιπον] + ὅτι. E. Huiusmodi pro consuetudine Graecorum adduntur. Sic h. l. Codd. Mosqq. Chrys.
et

29. ὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος ἐϛίν· ὁ δὲ φίλος ΚΘ. ι.
τοῦ νυμφίου ὁ ἑϛηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ,
χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου·
αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται.
30. ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι.
31. ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐϛίν· ὁ
ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς ἐϛὶ, καὶ ἐκ τῆς
γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος, ἐπά-
νω πάντων ἐϛὶ,
32. καὶ ὃ ἑώρακε καὶ ἤκουσε, τοῦτο μαρτυρεῖ·
καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει.
33. ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν, ἐσφράγισεν
ὅτι ὁ θεὸς ἀληθής ἐϛιν. [Τέλος.] Τέλος τοῦ
34. ὃν γὰρ ἀπέϛειλεν ὁ θεὸς, τὰ ῥήματα τοῦ σαββάτου.
θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν ὁ θεὸς
τὸ πνεῦμα.
35. ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱὸν, καὶ πάντα δέδω- Λ. γ.
κεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.
36. ὁ πιϛεύων εἰς τὸν υἱὸν, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ ΛΑ. ι.
δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ, οὐκ ὄψεται * τὴν ζωὴν,
ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ * μενεῖ ἐπ' αὐτόν.

Ὡς

et edit. 167. b. Ex eodem paullo ante μοι invectum. Propter ὅτι vide supra 1, 16.

34. ἐκ μέτρου] ἐκ μέρους. E. v. P.

ὁ θεὸς] — E. Servat cum aliis Orig. II, 599. b. et in latino IV, 523.

36. ἀπειθῶν] tres lectiones hic exhibet Chryſ. ut docui ex Codd. Mosqq. vide editum VIII, 174. c. 175. b. d. Vulgatum cum aliis Cyrill. II, 479. IV, 173.

ὄψεται] + τήν. A. Cyrill. utroque loco.

μένει] μενεῖ. A.

Ὡς οὖν ἔγνω ὁ κύριος, ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρι- IV, 1.
σαῖοι, ὅτι ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ
βαπτίζει ἢ ἰωάννης,
καίτοιγε ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν, ἀλλ᾽ 2.
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·
ΛΒ. ζ. ἀφῆκε τὴν ἰουδαίαν, καὶ ἀπῆλθεν * εἰς τὴν 3.
γαλιλαίαν.
ΛΓ. ι. ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς σαμα- 4.
ρείας.

E. περὶ τῆς σαμαρείτιδος.

[Ἀρχή.] ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς σαμα- 5. IB.
ρείας λεγομένην * συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου
ὃ ἔδωκεν ἰακὼβ ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ·
ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ ἰακώβ· ὁ οὖν ἰησοῦς 6.
κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, ἐκαθέζετο
οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν ὡσεὶ ἕκτη.

ἔρχε-

IV, 5. IB. κυριακῇ ε. τῆς σαμαρείτιδος· τ. κ. ε. ἔρχεται ὁ ἰησοῦς εἰς πόλιν.

1. ὁ κύριος] ὁ ἰησοῦς. E. Mirum videbatur: ὁ κύριος — ἰησοῦς. Ergo cum aliis mutavit Chryſ. VIII, 176. b. Idem 248. a. χριστὸς priore loco ſubiicit. Vulg. ſervat Cyrill. IV, 175. ac bis in interpret. repetit.

3. ἀπῆλθε πάλιν] πάλιν —. Additum propter 1, 44. Loco ἀφῆκε Chryſ. habet ἀνεχώρησεν, atque adeo interpretatur. v. P. et Chryſ. VIII, 176. b. d. Habet enim: τί δήποτε οὖν, φησὶν, ἀνεχώρει; et: ἀναχωρήσας γοῦν πάλιν. Ergo etiam, poſt φησὶ, ſua, non Apoſtolorum, verba laudat. Centum exemplis id docui in priore editione.

5. σιχάρ] συχάρ.
ὃ ἔδωκεν] οὗ ἔδωκεν. E.

6. οὕτως] — E. Graeci interpretantur, ὡς ἔτυχεν, ἐπ᾽ ἐδάφους, ἁπλῶς, ἀφελῶς, οὐκ ἐπὶ θρόνου (ſella.)

ἐκά-

7. ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς σαμαρείας ἀντλῆσαι
ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· δός μοι πιεῖν.
8. οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς
τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι.
9. λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ σαμαρεῖτις· πῶς
συ ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς, οὔσης
γυναικὸς σαμαρείτιδος; οὐ γὰρ συγχρῶνται
ἰουδαῖοι σαμαρείταις.
10. ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἰ ᾔδεις
τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ λέγων
σοι· δός μοι ποιεῖν· σὺ ἂν ᾔτησας αὐτὸν, καὶ
ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν.
11. λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· κύριε, οὔτε ἄντλημα
ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν
ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν;
12. μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἰακὼβ, ὃς
ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ
ἔπιε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμματα
αὐτοῦ;

ἀπε-

ἐκάθητο, loco ἐκαθέζετο, Chryſoſtomi eſt VIII, 179. a. e. 180. a. b. v. P.

ὡσεὶ] ὡς t ὡς ἡ. E.

10. ἔδωκεν ἂν] ἂν — E. Omittit ſane Cyrill. IV, 180. ſed habet I, g. 122. V, b. 245. ubi etiam eſt: οὐκ ἂν ᾔτησας αὐτόν; Sine variet. Chryſ. VIII, 181. a. v. P. Griesb.

12. φρέαρ] + τοῦτο. E. Chryſ. VIII, 181. e. 182. a. ubi etiam eſt ἀπ' αὐτοῦ. Et: ἔδωκεν ἡμῖν τὴν πηγὴν ταύτην. 177. b.

ἀπεκρίθη * ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· πᾶς ὁ 13.
πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, διψήσει πάλιν·
ὃς δ᾽ ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐ- 14.
τῷ, οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ
ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ, γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ
ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον.
λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή· κύριε, δός μοι τοῦτο 15.
τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ ἔρχωμαι ἐνθάδε
ἀντλεῖν.
λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· ὕπαγε, φώνησον τὸν 16.
ἄνδρα σου, καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε.
ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν· οὐκ ἔχω ἄνδρα. 17.
λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· καλῶς εἶπας· ὅτι ἄνδρα
οὐκ ἔχω.

πέντε

15. ὁ ἰησοῦς] ὁ —.

14. ἀλλομένου] ἀλλομένη et ἀλλομένου Chryſ. VIII, 183. d. 185. b. c. 300. a.

15. ἔρχωμαι] ἔρχομαι t διέρχωμαι t διέρχομαι. E. In mea priore editione quaedam exciderunt. Scribendum erat: Alibi vúlgatum habet. (Scilicet Cod. Chryſ. ζ. Nam Chryſ. bis hunc locum habet VIII, 185. c. d.) Bis διέρχωμαι, ſemel διέρχομαι habet Orig. IV, 217. c. 363. e. 220. e. Griesbachius in edit. priore nihil omnino monuerat de ἔρχωμαι. In noviſſima fortaſſe me volebat corrigere. Scribebat ergo: διέρχωμαι. Orig. *quinquies.* Mentitur. Nam p. 217. et 363. eſt διέρχωμαι. p. 220. διέρχομαι. Ceterum διέρχεσθαι non ineptum quidem eſt h. l. ſed tamen profectum ab ingenio Origenis. Per hoc compoſitum vocabulum enim volebat notare *frequentem* aditum ac reditum ad hunc fontem.

16. ἐνθάδε] ὧδε. E. Chryſ. VIII, 186. b.

17. ἄνδρα] + αὐτῷ. D.

18. πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες· καὶ νῦν ὃν ἔχεις,
οὐκ ἔστι σου ἀνήρ· τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας.
19. λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· κύριε, θεωρῶ ὅτι προφή-
της εἶ σύ.
20. οἱ πατέρες ἡμῶν * ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσ-
εκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν ἱεροσολύ-
μοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου δεῖ προσκυνεῖν.
21. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· γύναι, πίστευσόν μοι,
ὅτι ἔρχεται ὥρα, ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ
οὔτε ἐν ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρί.
22. ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσ-
κυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν
ἰουδαίων ἐστίν.
23. ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ ἀλη-
θινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ
ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ
τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν.
24. πνεῦμα ὁ θεός· καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐ-
τὸν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσ-
κυνεῖν.
25. λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· οἶδα ὅτι * μεσίας ἔρχε-
ται, ὁ λεγόμενος χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος,
ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα.

λέγει

20. *ἐν τούτῳ τῷ ὄρει*] *ἐν τῷ ὄρει τούτῳ.*
δεῖ προσκυνεῖν] *προσκυνεῖν δεῖ.* E.

21. *γύναι, πίστευσόν μοι*] *πίστευσόν μοι, γύναι* t *πίστευέ μοι, γύναι.* E. Chryſ. *γύναι, πίστευσόν μοι* VIII, 189. d. *πίστευσόν μοι, γύναι.* 190. a. vide etiam I, 648. Cyrill. IV, 184. et I, a. 2. *πίστευέ μοι, γύναι.* Sed IV, 633. *πίστευσόν μοι, γύναι.* Poſtremum locum non animadverterat Wetſt. Ergo nec Griesb.

λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι. 26.
καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ 27.
ἐθαύμασαν ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς
μέντοι εἶπε· τί ζητεῖς; ἢ τί λαλεῖς μετ᾽
αὐτῆς;
ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ, καὶ 28.
ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀν-
θρώποις·
δεῦτε, ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέ μοι πάντα 29.
ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός;
ἐξῆλθον * ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς 30.
αὐτόν.
ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ, 31.
λέγοντες· ῥαββὶ, φάγε.
ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν 32.
ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε.
ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους· μή 33.
τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν.

λέγει

25. οἶδα] οἴδαμεν. E. Cyrill. II, 833. a. IV, 191.
μεσσίας] μεσίας.

27. ἐθαύμασαν] ἐθαύμαζον. E. Ex graecismo. v. P. Igitur etiam Cyrill. IV, 193. Chryſ. VIII, 193. a. bis. Laudat etiam X, 657.

30. ἐξῆλθον οὖν] οὖν —. Plures Codd. id etiam tollunt, quos poſt edit. priorem comparavi. Diſſoluta eſt oratio. Ergo alii δὲ, alii καὶ, alii οὖν addiderunt, quod poſtremum propter antecedens ον maxime probabile habebatur.

31. ἐν δὲ] δὲ — E.
οἱ μαθηταὶ] + αὐτοῦ. D.

34. λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἐμὸν βρῶμά ἐστιν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον.

35. οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι * τετράμηνός ἐστι, καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ, λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσι πρὸς θερισμὸν ἤδη.

καὶ

34. ἵνα ποιῶ] ἵνα ποιήσω t. τοῦ ποιῆσαι. E. Orig. ſibi non conſtat v. II, 274. III, 97. Chryſ. VIII, 196. c. d. in eadem pagina ποιῶ et ποιήσω habet. Cyrill. I, g. 103. ποιῶ. III, 441. 573. IV, 197. ἵνα ποιήσω v. P. Griesb. Nullus nec ex iis Codd. quos noviſſime comparavi, hic aliquid mutat. Plures cauſſae adſunt, ex quibus intelligitur, cur correctum ſit ποιήσω, cur ποιῶ correctum ſit, nulla. Accedit, quod in N. T. ſine reprehenſione τελειώσω, poſt καὶ, pro futuro indicativi accipi poteſt, ſine ulla relatione ad ἵνα. Ita καὶ, quod ex Hebraismo varium et mutabile eſt, notabit διό.

τὸ θέλημα] + τοῦ θεοῦ. E. Orig. v. P.

35. ἔτι] — D. Chryſ. VIII, 196. d. ὅτι τετράμηνον. Attingit etiam IX, 32. Cyrill. I, a. 98. οὐχὶ — ὅτι τετράμηνος. 615. (rectius 611.) οὐχ — ὅτι τετράμηνος. I, g. 397. ὅτι ἔτι τετράμηνον III, 57. ὅτι τετράνος et mox εἰσιν ἤδη πρός. IV, 198. ὅτι τετράμημηνος.

τετράμηνον] τετράμηνος.

ἐπάρατε] ἐπάρατε et ἄρατε, item, θεάσασθε et βλέπετε. Chryſ. VIII, 196. e. 198. d. vulgatum VII, 488. c.

ἤδη] ἤδη ad ſequentia refert, atque adeo interpretationem interponit, omiſſo pr[illegible] καὶ Cyrill. IV, 199. ἤδη omittit Chryſ. VIII, 196. e. Servat Orig. III. 158. (Sed ibi editori debetur θεάσατε.) Item IV, 373. I, 219.

καὶ ὁ θερίζων, μισθὸν λαμβάνει, καὶ συνάγει 36.
καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον· ἵνα καὶ ὁ σπείρων
ὁμοῦ χαίρῃ, καὶ ὁ θερίζων.
ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ὁ ἀληθινὸς, ὅτι 37.
ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ θερίζων.
ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς 38.
κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασι, καὶ ὑμεῖς
εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε.
ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν 39.
εἰς αὐτὸν τῶν σαμαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς
γυναικὸς μαρτυρούσης· ὅτι εἶπέ μοι πάντα
ὅσα ἐποίησα.
ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ σαμαρεῖται, 40.
ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν
ἐκεῖ δύο ἡμέρας.
καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον 41.
αὐτοῦ,
τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον· ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν 42.
λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ
οἴδα-

36. καὶ ὁ] καὶ — E.
συνάγει] ὁ συνάγων. E. Cyrill. I, a. 615. (rectius, 611.)
ἵνα καὶ] καὶ — E. v. P. In priore edit. de Orig. dixerat Griesb. *ter.* in posteriore *quater.*

37. ὁ ἀληθινὸς] ἀληθινὸς t. ἀληθής. E. v. P. Chryſ. VIII, 198. a. ὁ ἀληθής.

40. ἐκεῖ] παρ' αὐτοῖς. E. Utrumque Chryſ. VIII, 201. b. d.

41. ἐπίστευσαν] + εἰς αὐτόν. E.

42. τῇ τε] τῇ δέ. E. v. P. Utrumque Chryſ. VIII, 201. b. e. Sic mox ibid. ὅτι habet et omittit.

ἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ Τέλος τῆς
κόσμου, ὁ χριστός. [Τέλος.] κυριακῆς.
43. μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, ΛΔ. ζ.
καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν γαλιλαίαν.
44. αὐτὸς γὰρ ὁ ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφή- ΛΕ. α.
της ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει.
45. ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν γαλιλαίαν, ἐδέξαντο ΛϚ. ι.
αὐτὸν οἱ γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες ἃ
ἐποίησεν ἐν ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ
αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.

5. περὶ τοῦ βασιλικοῦ.

46. ἦλθεν οὖν * πάλιν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν κανᾶ τῆς ΛΖ. γ.
γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον· καὶ
ΙΓ. [Ἀρχή.] ἦν τις βασιλικὸς, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει
ἐν καπερναούμ.

οὗτος

IV, 46. ΙΓ. τῇ β. τῆς γ. ἑβδ. τ. κ. ἐ. ἦν τις βασιλικός.

πιστεύομεν] + αὐτῷ. E. Addit et omittit Chryſ. 201. b. 202. a. Idem praeter ἀκηκόαμεν habet etiam ἡμεῖς ἠκούσαμεν. 201. b. 202. a. ἀκηκόαμεν καὶ et ἀληθῶς abeſt. 104. c.
ἀληθῶς] — E. ter habet Chryſ. 201. 202. id etiam exprimit per ἀληθινός. Theophyl. 619. E. ex articulo ὁ, colligit ὁ κυρίως. Ergo id non videtur legiſſe. Mox tamen habet ἀληθινός.
ὁ χριστὸς] — E. v. P.

43. μετὰ δὲ τὰς] καὶ μετά. E. Chryſ. 201. b. 203. a. de Orig. v. P.
καὶ ἀπῆλθεν] — E. v. P. Huiuscemodi in aliis etiam locis, ut tautologica, contra Codices omiſſa ſunt.

44. ὁ ἰησοῦς] ὁ — t ὁ χριστός. E. Chryſ. VIII, 203. a. ibid. ὡς δὲ, loco ὅτε οὖν.

45. ἃ] ὅσα. E. Chryſ. VIII, 203. c. mox omittit αὐτοί.

46. ὁ ἰησοῦς πάλιν] πάλιν ὁ ἰησοῦς.

οὗτος ἀκούσας ὅτι ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς ἰουδαίας 47.
εἰς τὴν γαλιλαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ
ἠρώτα αὐτὸν ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται αὐτοῦ
τὸν υἱόν· ἤμελλε γὰρ ἀποθνήσκειν.
εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς πρὸς αὐτόν· ἐὰν μὴ σημεῖα 48.
καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε.
λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός· κύριε, κατά- 49.
βηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου.
λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· πορεύου· ὁ υἱός σου ζῇ. 50.
καὶ ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν
αὐτῷ * ὁ ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο.
ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ 51.
ἀπήντησαν αὐτῷ καὶ ἀπήγγειλαν, λέγοντες·
ὅτι ὁ παῖς σου ζῇ.
ἐπύθετο οὖν παρ᾽ αὐτῶν τὴν ὥραν ἐν ᾗ κομ- 52.
ψότερον ἔσχε· καὶ εἶπον αὐτῷ· ὅτι χθὲς
ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός.
ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ, ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ᾗ 53.
εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ὅτι ὁ υἱός σου ζῇ· καὶ
ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη.

τοῦτο

47. ἀπῆλθε] E. Plura mutat Chryſ. VIII, 204. a. v. P. Sic in ſuperioribus quoque ἀπελθεῖν, ita adhibitum, correctum invenimus et mutatum in ἐλθεῖν.

48. πιστεύσητε] πιστεύετε. E. Cum aliis vulg. Cyrill. IV, 203. V, a. 621.

50. εἶπεν αὐτῷ] + ὁ.

51. ἀπήντησαν] ὑπήντησαν. E.
παῖς] υἱός. E.

52. ἐπύθετο] ἐπυνθάνετο. E. Chryſ. VIII, 205. c. Ita ſane debebat eſſe.

54. τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ
ἰησοῦς, ἐλθὼν ἐκ τῆς ἰουδαίας εἰς τὴν γαλι-
λαίαν. [Τέλος.] Τέλος τῆς β.
ΙΔ. V, 1. Μετὰ ταῦτα ἦν * ἡ ἑορτὴ τῶν ἰουδαίων, καὶ ΛΗ. α.
[Ἀρχή.] ἀνέβη ὁ ἰησοῦς εἰς ἱεροσόλυμα.

ἔστι

V, 1. ΙΔ. κυριακῇ δ. τοῦ παραλύτου καὶ εἰς ἀσθενοῦντας. τ. κ. ἐ. ἀνέβη ὁ ἰησοῦς.

53. ὅτι ὁ] ὅτι — E. ὅτι cum aliis servat Cyrill. IV, 205. Wetstenius ad h. l. habet: Cyrillus Act. V. (scilicet, omittit ὅτι.) Id explicaturus Griesbachius scripsit: Cyr. *alicubi.* Iam ergo certiores facti sumus. Wetstenius intelligit Acta Ephesin. p. 68. Sed ibi est: ἔγνω οὖν πατὴρ — εἶπεν αὐτῷ· ὁ υἱὸς — καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν αὐτὸς — ὅλη. Idem ille locus est Cyrill. V, d. 126. ubi non solum ὅτι, sed et ὁ ἰησοῦς deest, ac deinde legitur: ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν αὐτὸς — ὅλη.

ὅλη] — E.

1. μετὰ] + δέ. E.

ἦν] + ἡ. Habet et omittit Chrys. VIII, 206. d. e. Reperi post priorem edit. etiam in aliis Codd. Chrysostomus locum de paralytico non solum data opera tractat in commentario Vol. VIII. sed et Vol. I, 547. seqq.

τῶν ἰουδαίων] + ἡ σκηνοπηγία. E. Chrys. VIII, 206. E. et post eum alii explicant περὶ τῆς πεντηκοστῆς. Origenis Tom XIV. in quo haec explicaverat, intercidit. In priore editione mea p. 81. quaedam errore typothetae corrupta sunt. Nam in animadversionibus vers. 2. legendum: omisso fortasse in non nullis Evangeliariis versu quarto, aut ῥήσει etiam longiori. Et vers. 6. loco: et 224. scribendum est: ψ. 224. proximum autem vocabulum *fol.* delendum. Hic error facile corrigi poterat a quolibet perito ex p. 10. ubi notantur lectt. ecclesiastt. Nam ibi vers. 11. luculenter expressum est, ψ. 224.

Habent

ἔστι δὲ ἐν τοῖς ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατι- 2.
κῇ κολυμβήθρα, ἡ ἐπιλεγομένη ἑβραϊστὶ βη-
θεσδὰ, πέντε στοὰς ἔχουσα.

Habent ergo priorem lectionem: (in duabus enim hic locus recitatur:) Mosqq. χ. ψ. ω. t. et 19. seu Dresdensis, de quo v. ad Io. p. 378. seqq. Quoto vero folio singuli istam lectionem habeant, notatum est. Isti quinque Codices: nam sextus ξ. hac lectione caret: sunt euchologia, quae lectiones tam ex Praxapostolo, quam ex Evangeliario, ἀποστολοευαγγελιάρια appellantur, continent. Ea lectio inscribitur: ἀκολουθία εἰς τὸν μικρὸν ἁγιασμὸν, ac in istis omnibus legitur post lectionem Hebr. II, 11 — 18. Nam in istis Codd. duae semper lectiones iunctae sunt, altera ex Praxapostolo, altera ex Evangeliario. Prior ergo ista lectio incipit τ. κ. ἀνέβη, desinit νοσήματι, V, 1 — 4. Hanc lectionem in nullo proprie dicto Evangeliario inveni. Peti enim poterat ex posteriori longiore lectione, ut et in aliis lectionibus fieri solet in Evangeliariis. Posterior lectio indicem habet: κυριακῇ δ. τοῦ παραλύτου. Pertinet ab V, 1. ad 15. αὐτὸν ὑγιῆ. Ubi, et in quibus haec legatur, dixi. Post istas duas lectiones continuo sequuntur 1 Cor. 10, 1 — 4. Marc. I, 9 — 11. quarum index est: ἀκολουθία τοῦ μεγάλου ἁγιασμοῦ, τῶν ἁγίων θεοφανίων. Dicunt enim, τὰ θεοφάνια, τὰ ἐπιφάνια. Restat, ut moneam de Evangeliario Augustano et Gothano. In illo ergo fol. 19. in hoc fol. 21. reperitur. De Goth. quod edidi, dixi p. 18. 19. Augustanum rectius habet, κυριακῇ δ. Iam cum hic versum quartum Codices alii, pauci quidem et infimi, prorsus omitterent, alii astericis vel obelis notarent, coniiciebam, aliqua Evangeliaria in lectione longiore hunc versum praetermisisse. Eundem enim versum eiusdem capitis in aliis lectionibus legi, in aliis omitti, post meam priorem editionem, quae plura exempla suppeditat, caret omni dubio. Nihilo minus

3. ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος πολὺ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν.

ἄγγεnus tamen in quibusdam lectionariis verſum, qui omittendus erat, tamen ſcriptum eſſe, etiam notum eſt. Notabile exemplum eſt Matth. 27, 24. qui verſus, etſi in aliis lectionibus recitandus eſt, tamen in lectione, τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ, ἑσπέρας, quod antecedunt Luc. 23, 39—43. ſine ulla contradictione excludendus eſt. Tamen in non nullis Evangeliariis in illa ipſa lectione temere et ridicule ſcriptus eſt. Credebam ergo, id quoque hic accidiſſe: eos autem, qui incidiſſent in Evangeliarium, quod hoc verſu careret, verſum hunc aut prorſus omiſiſſe, aut ſaltem ſignis notaſſe, ut propter lectionaria, etiam in Codicibus textus perpetui, factum eſt Luc. 22, 43. 44. Simile exemplum eſt Luc. 6, 6. Hic in lectione σαββάτῳ δ. praetermittenda ſunt, ἐγένετο ad καὶ διδάσκειν. Ita tres Mosqq. unus tamen ea ſervat. Quid ad iſtum locum monuerim, in priore editione legi poteſt. In manus poſtea venit Auguſtanum Evangeliarium. Id ipſum etiam iſta omittit fol. 85. p. 2. col. 2. verſu a fine 3. Nam Bengelius, ut de multis aliis, ita hic quoque nihil monuit. Ut autem Mosq. c. temere haec adſcripſit, ita quoque Gothanum fol. 87. Quid, quod hoc ipſo loco in uno perpetui textus codice z. hoc ſignum ⳼ inveni in margine? Quod ſi vero Bengelius rem ita notabilem non animadvertit, quid iudicandum erit de aliorum diligentia, qui veſpertilionum modo pervolarunt per fumida tecta bibliothecarum? Aliud exemplum omiſſorum et non omiſſorum duorum verſuum eſt infra Io. 19, 7. 8.

2. ἔστι] ἦν. E. Nuperrime ex vocabulo ἦν argumentum repetitum eſt contra γνησιότητα huius evangelii. ἦν habet quidem Nonnus. At id nihil demonſtrat. Sed nec Beza probavit ἦν. Theophyl. et Cyrill. IV, 205. b. habent ἔστι. Chryſ. hunc locum data opera

tractat

ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ 4.
κολυμβήθρᾳ, καὶ * ἐταράσσετο τὸ ὕδωρ· ὁ
οὖν

tractat I, 548. c. ibi ἔστι. Sic et VIII, 207. a. Credo ergo, Wetſtenii animadverſionem alieno loco inculcatam eſſe v. Wetſt. Griesb. Quilibet vero intelligit, quemlibet homiletam et interpretem hic ſine fraude inferre poſſe ἦν, ſi non illius, ſed ſuae aetatis rationem habeat. Huiusmodi fundamentis nituntur αἱ τῶν ἐμπαικτῶν ἀποδείξεις.

ἐν τοῖς] τοῖς — E.

ἐπὶ τῇ — κολυμβήθρα] — t προβατικὴ κολυμβήθρα. E. v. P. Cyrill. IV, 205. Ad προβατικῇ aliquis meorum Codd. intelligit πόρτῃ, ſeu πύλῃ. Theophyl. 623. c. προβατικὴ δὲ ἐλέγετο ἡ κολυμβήθρα. Sic et ſchol. Cod. Aug. 12. τὸ δὲ ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρᾳ θαῦμα τελούμενον κ. τ. λ.

ἐπιλεγομένη] λεγομένη. E.

ἑβραϊστὶ] κατὰ ἰουδαίους. E. Semel ita duo Codd. Mosqq. habent. Nam unus hunc locum bis, alter ter habet.

βηθεσδὰ] Haud dubie hoc quoque vocabulum vexaverat Origenes. Hinc mirabiles lectiones apud Latiniſtas et in eorum Codd.

3. ἐν ταύταις] ἐν ταύτῃ. E. Nam Cod. ψ. ſibi ipſe repugnat, ut mox in ἀπεκδεχομένων.

πλῆθος πολὺ] Chryſ. VIII, 208. c. οὗτοι ἀπὸ του γινομένου θορύβου τοῦτο ἴσως ἐμάνθανον. Compara etiam Cyrill. IV, 207. E.

4. γὰρ] + τοῦ θεοῦ t κυρίου. E. Alludit Chryſ. VIII, 151. b. I, 548. c. Schol. Cod. Aug. 12. εἰ γὰρ ἄγγελος καταβαίνων καὶ ταράσσων τὸ ὕδωρ ἰαματικὴν αὐτῷ δύναμιν ἐτίθει (immo, ἐνετίθει) κ. τ. λ. et mox: ἡ τοῦ ἀγγέλου ἐνέργεια, nimirum ἰᾶτο.

ἐτάρασσε] ἐταράσσετο. A. τὸ facile excidit ob proximum τό. Chryſ. VIII, 208. c. ſuis verbis: καθ' ὃν καιρὸν ἐτινάσσετο τὸ ὕδωρ. Id ſaltem videtur probare ἐταράσσετο. Vide eundem II, 444. c. bis. Bis quoque *movebatur* habet Ambroſius, ſed Tertullianus *movebat*. v. Sabat.

ὂυν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιὴς ἐγίνετο, ᾧ δήποτε κατείχετο νοσήματι. [Τέλος.] Τέλος τῶν ἀσθενούντων.

Ζ. περὶ τοῦ τριακονταοκτὼ ἔτη ἔχοντος ἐν τῇ ἀσθενείᾳ.

5. ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ.

6. τοῦτον ἰδὼν ὁ ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι;

ἀπε-

πρῶτος] πρώτως. E.
ἐγίνετο] ἐγένέτο. E. vide praeterea P. pag. 82. ſeqq. Hoc tantum addo. Mosq. Cod. χ. ter habet: ψ bis. nimirum ad finem verſus quarti. Conferri quoque poſſunt, quae dixi in priore editione ad Marc. XIII, 10. ad quem locum nunc addo de duobus Evangeliariis, quae poſtea conſului. Igitur Auguſtanum fol. 215. in lectione Octobris X. εἰς τοὺς ἁγίους μάρτυρας εὐλάμπιον καὶ εὐλάμπιαν omittit verſum 10. quod non pertinebat ad Martyres. Nam iſtorum Sanctorum aetate dudum divulgata erat per orbem terrarum doctrina evangelica. Sed Gothanum in eundem diem et in eosdem Martyres temere eum ſervavit fol. 215. Accedit hic Wetſtenius, qui docet, a quinque Evangeliariis hunc verſum abeſſe. Fortaſſe igitur ex textu perpetuo tollendus? Quid vero dicturi ſunt aſſeclae Latiniſtarum, cum hunc Ioannis verſum ſervent Tertullianus et Ambroſius? v. Sabat. Poſtremo hoc quoque addo, me in Codd., quos poſtea examinavi, nihil discriminis inveniſſe, niſi, ἦν ἡ ἑορτὴ, ἐταράσσετο τὸ, ἐγένετο ac praeterea in uno, ante ἱεροσολύμοις, inſertum eſt τοῖς, a manu recenti. Codices ſcurriles plures varietates praebent.
5. τριάκοντα] + καί. A.
ἀσθενείᾳ] + αὐτοῦ. E.

ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· κύριε, ἄνθρωπον 7.
οὐκ ἔχω, ἵνα, ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, * βάλῃ
με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι
ἐγὼ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει.
λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἔγειραι, ἆρον τὸν κράβ- 8.
βατόν σου, καὶ περιπάτει.
καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος· καὶ 9.
ἦρε τὸν κράββατον αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει.
ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.
ἔλεγον οὖν οἱ ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ· 10.
σάββατόν ἐστιν, οὐκ ἔξεστί σοι ἆραι τὸν κράβ-
βατον.
ΛΘ. ι. ἀπεκρίθη αὐτοῖς· ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός 11.
μοι εἶπεν· ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ πε-
ριπάτει.
ἠρώτησαν οὖν αὐτόν· τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ 12.
εἰπών σοι· ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ
περιπάτει;

ὁ

7. ἀσθενῶν] + καί. E. v. P. Attingit etiam Chryſ III, 36. 40. VII, 667. c.
ἄνθρωπον] + δὲ t γάρ. E.
βάλλῃ] βάλῃ.
καταβαίνει] + καὶ λαμβάνει ἴασιν. Wetſt. 64. + ἐγὼ δὲ ἀσθενῶν πορεύομαι. Wetſt. 69. Nugae ſcribarum inſanientium, qui octo et triginta annis fruſtra Alexandriae et Romae expectarunt curationem ſtultitiae ſuae. Ad hos aegrotos pertinet etiam ὁ ἀνιάτως καὶ ἀσώτως ἀσθενῶν καὶ νοσῶν Wetſt. D. ut hic continuo animadverti.

8. ἔγειραι] ἔγειρε. De hoc iam monui ſupra.

11. Attingit haec Chryſ. non ſolum I, 552. 553. ut dixi, ſed et XII, 385. De κράββατον et κράβαττον ſupra dictum.

13. ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ ἰησοῦς
ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ.

14. μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ ἰησοῦς ἐν τῷ
ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἴδε, ὑγιὴς γέγονας·
μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν τι σοὶ γέ-
νηται.

15. ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἀνήγγειλε τοῖς
ἰουδαίοις, ὅτι ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας αὐτὸν
ὑγιῆ. [Τέλος.] Τέλος τῆς κυριακῆς.

16. καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον τὸν ἰησοῦν οἱ ἰουδαῖοι,
καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ὅτι ταῦτα
ἐποίει ἐν σαββάτῳ.

ὁ

13. ἰαθεὶς] τεθεραπευμένος. E. v. P. ἀσθενῶν. E. Wetst. D. si saltem scripsisset, ἀσθενήσας.

14. ἐν τῷ ἱερῷ] Chrys. modo vulgatum habet, modo variat. v. VIII, 216. 217. I, 554. 744. VI, 32.

χεῖρόν τί σοι] χεῖρόν σοι τι. A. Chrys. σοι modo habet, modo omittit. VIII, 212. 216. a. c. 218. a.

16. τὸν ἰησοῦν οἱ ἰουδαῖοι] οἱ ἰουδαῖοι τὸν ἰησοῦν. E.

καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι] — E. v. P. Habet Cyrill. IV, 211. b. ubi data opera explicat. Contrarium tradit Wetst. et ex eo Griesb. Vide mox vers. 18. μᾶλλον. Hunc versum apud Cyrill. alibi non legi. Sed vers. 17. 18. et 19. multoties laudat. In huiusmodi locis Griesbachius ostentare solet Cod. Steph. β. qui fortasse nullus unquam fuit, aut si etiam fuerit, ex fabrica emersit eadem, ex qua prodiit Wetst. D. Argumentabatur ita: *Non nunquam* ex D. laudatur, quod non laudatur ex Steph. β. Ergo duo sunt diversi Codices. Scilicet, si Beza et Stephanus ubique diligentes fuerunt. Atqui constat, neutrum fuisse diligentem. Eodem argumento effici potest, Codicem Bezae, qui iam editus est, nunquam fuisse Bezae. Post centum annos alius, ut credibile

ὁ δὲ ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· [Ἀρχή.] ὁ 17. ΙΕ.
πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργά-
ζομαι.
διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ ἰου- 18.
δαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ σάβ-
βατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν
θεὸν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ.
ἀπεκρίνατο οὖν ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· 19.
ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς
ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδὲν, ἐὰν μή τι βλέπῃ
τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ,
ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ.
ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱὸν, καὶ πάντα 20.
δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μείζονα
τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμά-
ζητε.

ὥσπερ

V, 17. ΙΕ. τῇ δ. τῆς β. ἑβδ. καὶ εἰς κοιμηθέντας· ἑ. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· ὁ πατήρ μου.

dibile eſt ita argumentabitur: Auguſtanus 4. Bengelii et Auguſtanus 4. Matthaei ſunt duo diverſi Codices. Bengelius enim et Matthaei diſſentiunt, in notandis eiusdem Codicis lectionibus. Vide paullo ante notata ad verſ. 1. Huiusmodi argumenta plura reperire licet in Semlers Vorbereitung zur theol. Hermeneutik. Legi, dolui, riſi. In meis Codd. omnibus, quos poſtea examinavi, nulla eſt hoc verſu varietas.

ἐν] + τῷ. E.

σαββάτῳ] + τὰ ἰάματα. E.

17. ἕως ἄρτι] habet et omittit Chryſ. VIII, 210. 218. 223. 226. Late explicat hunc locum XII, 383. 385.

21. ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ
ζωοποιεῖ, οὕτω καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωο-
ποιεῖ.
22. οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν
κρίσιν πᾶσαν δέδωκε τῷ υἱῷ·
23. ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν, καθὼς τιμῶσι
τὸν πατέρα. ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν, οὐ τιμᾷ
τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν.
IΓ. 24. [Ἀρχή.] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὁ τὸν M. α.
λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμψαν
τί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· [Τέλος.] καὶ εἰς Τέλος ἔν τι-
κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ σι. πρόσκει-
τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν. [Τέλος.] ται δέ· καὶ ἐγὼ ἀναστή-σω αὐτὸν ἐν
25. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἔρχεται ὥρα, καὶ MA. ι.
νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ
τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ ἀκούσαντες ζή- Τέλος τῆς δ.
σονται.
26. ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ,
οὕτως ἔδωκε καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν
ἑαυτῷ·
27. καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ καὶ κρίσιν ποιεῖν,
ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστί.

V, 24. IΓ. τῇ ε. τῆς β. ἑβδ. καὶ εἰς κοιμηθέντας· ε. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· ἀμὴν ἀμήν.

25. τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ] Griesb. ait: Chryſ. *in textu:* nimirum ἀνθρώπου, loco θεοῦ: *in commentario variant* Codd. Atqui textus in medio commentario legitur. Ergo VIII, 229. a. habet τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. b. τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 230. c. τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ.

μὴ θαυμάζετε τοῦτο· ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ 28.
πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς
φωνῆς αὐτοῦ,
καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες, 29.
εἰς ἀνάστασιν ζωῆς· οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαν-
τες, εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.
ΜΒ. α. οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδέν. 30.
[Ἀρχή.] καθὼς ἀκούω, κρίνω· καὶ ἡ κρίσις IZ.
ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν· ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα
τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός
με πατρός. [Τέλος.]
ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία 31.
μου οὐκ ἔστιν ἀληθής.

Τέλος τῆς ε. πρόσκειται δὲ ἔν τισι κεφ. νζ. τοῦτο δ' ἐστι, τῆς ἐσχάτῃ μέρα.

ἄλλος

V, 30. IZ. τῇ ς. τῆς β. ἑβδ. ἑ. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· καθώς.

27. ἀνθρώπου ἐστί.] Chryſ. VIII, 230. a. tradit, Paulum Samoſatenum hic punctum potuiſſe. Ipſe, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστὶ, refert ad μὴ θαυμάζετε τοῦτο. Idem ex eo repetit Theophyl. 632. a. v. Euth. III, 196. 197. Scholium Chryſ. repetitur etiam in Cod. Aug. 12. Cyrill. IV, 235. a. poſt ἐστὶ diſtinguit. Vide quoque eum V, a. 146. a. 228. d. 562. e. et Orig. II, 558.

28. φωνῆς αὐτοῦ] Ita Chryſ. VIII, 230. b. ſed 385. c. φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσονται. Hoc Griesb. in ſuo Chryſ. non reperit, ſed Latiniſtae eius acutius viderunt. Ex eis ergo notat.

30. με πατρὸς] πατρὸς — E. Chryſoſtomus, qui ter omittit VIII, 231. a. d. 232. b. ſecutus videtur Origenem, Chryſoſtomum, aut etiam Origenem, alii. Servat Cyrill. non ſolum IV, 237. ſed et I, g. 54.

31. ἐὰν ἐγὼ] ἐὰν γὰρ ἐγὼ t κἂν ἐγὼ t ἐὰν γάρ. E. Nihil mutat Cyrill. nec IV, 242. b. nec V, a. 323.

32. ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα Mr. c.
ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ
περὶ ἐμοῦ.

33. ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς ἰωάννην, καὶ μεμαρ-
τύρηκε τῇ ἀληθείᾳ·

34. ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν
λαμβάνω· ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς
σωθῆτε.

35. ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων·
ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε * ἀγαλλιαθῆναι πρὸς
ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ.

36. ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ ἰωάν-
νου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ ἔδωκέ μοι ὁ πατὴρ ἵνα
τελειώσω αὐτα, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ἐγω ποιῶ,
μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέ-
σταλκε.

καὶ

32. ἀληθὴς] ἀληθινή. E. Wetst. Cod. 33. Cyrill. V, a. 323.

34. παρὰ ἀνθρώπου] παρὰ ἀνθρώπων t παρὰ ἀνθρώπῳ. E. Posterius prorsus absurdum, ac nec in N. T. ferendum. Λαμβάνειν παρά τινί τι prorsus non est graecum. Aliud est ζητεῖν τι παρά τινι.

λέγω, ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε] Sic Chrys. VIII, 238. d. sed 42. e. 43. b. λέγω δι᾽ ὑμᾶς, ἵνα σωθῆτε. 227. b. bis. ταῦτα δὲ λέγω, ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε.

35. καὶ φαίνων] — E. Chrys. VIII, 93. b. habet 238. e.

ἀγαλλιασθῆναι] ἀγαλλιαθῆναι.

36. μείζω] μείζονα. E. Chrys. VIII, 259. a. c. μείζων non est varia lectio, sed error manifestus. v. Griesb. Pro lectione μείζων laudavit Griesb. A. B. 10. 11. 13. 33. 225. 235. Eu. 32. Tandem etiam addidit: Mt. c. id est, Matthaei Cod. c. Scribam Cod. c.

 autem

ΜΔ. γ. καὶ ὁ πέμψας με πατὴρ, αὐτὸς μεμαρτύ- 37.
ρηκε περὶ ἐμοῦ. οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόατε
πώποτε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε.
ΜΕ. ι. καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε μένοντα ἐν 38.
ὑμῖν· ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς
οὐ πιστεύετε.
ἐρευνᾶτε τὰς γραφὰς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν 39.
αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν
αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ.
καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρός με, ἵνα ζωὴν 40.
ἔχητε.
δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω· 41.
ἀλλ' ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ 42.
θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς.
ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός 43.
μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ
ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήψεσθε.
πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ 44.
ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν
παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ οὐ ζητεῖτε;

μὴ

autem non nunquam errare in orthographia, dixeram ad Theff. p. 250. 251. Pro exemplo ibi pofui ἐν ἔτῃ, loco ἔτει. Sed nemo ἔτη pro varia lectione habebit.

τελειώσω] πληρώσω t. τελέσω. E. Ita quoque variarum lectionum fabricatores intulerunt 4, 34. v. Griesb.

39. ἐν αὐταῖς] Latiniftae: *in ipfis*. Ergo Codices infimi: αὐτοῖς et ἑαυτοῖς. Plura Patrum graecorum loca opponere poffim. Sed chartis parcendum. Sic et in aliis locis fecimus.

41. ἀνθρώπων] ἀνθρώπου. E.

44. ἀλλήλων] ἀνθρώπων. E.

45. μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς
τὸν πατέρα· ἔϛιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν, μωυσῆς,
ἐις ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε.
46. ἐι γὰρ ἐπιϛεύετε μωυσῇ, ἐπιϛεύετε ἂν ἐμοί.
περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν.
ἐι δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν ὀυ πιϛεύετε,
πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι πιϛεύσητε;

VI, 1. Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ ἰησοῦς πέραν τῆς ΜΞ. α
θαλάσσης τῆς γαλιλαίας τῆς τιβεριάδος·
2. καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, ὅτι ἑώρων
αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούν-
των. [Τέλος.] Τέλος τῆς ε.
3. ἀνῆλθε δὲ ἐις τὸ ὄρος ὁ ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκά- ΜΖ. γ.
θητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.
4. ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα, ἡ ἑορτὴ τῶν ἰου- ΜΗ. α.
δαίων.

Η. περὶ τῶν πέντε ἄρτων καὶ τῶν δύο ἰχθύων.

ΙΗ. 5. [Ἀρχή.] ἐπάρας ὄυν ὁ ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλ- ΜΘ. α
μοὺς, καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρ-
χεται πρὸς αὐτὸν, λέγει πρὸς τὸν Φίλιππον·
πόθεν

VI, 5. ΙΗ. τῇ δ. τῆς ε. ἑβδ. τ. κ. ε. ἐπάρας ὁ ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμούς.

1. Chryſ. hoc caput tractat ab Hom. 42. ad Hom. 47. fin. eſtque per totum caput maxima confuſio in recitandis verbis contextus. Disci id poteſt ex priore editione mea, in qua ſeptem Codd. Chryſ. adhibui.

2. ἠκολούθουν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ et continuo vulgatum, omiſſo αὐτοῦ. Chryſ. VIII. 248. b. c.

πόθεν ἀγοράσομεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν
ὅυτοι;
τοῦτο δὲ ἔλεγε πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ 6.
ᾔδει τί ἔμελλε ποιεῖν.
ἀπεκρίθη αὐτῷ φίλιππος· διακοσίων δηνα- 7.
ρίων ἄρτοι ὀυκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαςος
αὐτῶν βραχύ τι λάβῃ.
λέγει αὐτῷ ἕις ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἀν- 8.
δρέας ὁ ἀδελφὸς σίμωνος πέτρου·
ἔςι παιδάριον ἓν ὧδε ὃ ἔχει πέντε ἄρτους 9.
κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί
ἐςιν ἐις τοσούτους;
ἐῖπε δὲ ὁ ἰησοῦς· ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους 10.
ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ.
ἀνέπεσον ὄυν ὁι ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡσεὶ πεν-
τακισχίλιοι
ἔλαβε δὲ τοὺς ἄρτους ὁ ἰησοῦς, καὶ ἐυχαρι- 11.
ςήσας διέδωκε τοῖς μαθηταῖς, ὁι δὲ μαθηταὶ
τοῖς ἀνακειμένοις· ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων
ὅσον ἤθελον·
ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς 12.
αὐτοῦ· συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσ-
ματα, ἵνα μή τι ἀπόληται.

συν-

5. ἀγοράσομεν] ἀγοράσωμεν D. Cyrill. IV, 275. vulgatum. Sed V, a. 223. πόσους ἄρτους ἔχετε. Chryſ. qui multa hic turbat, tamen VIII, 251. a. vulgatum habet.

9. ὃ ἔχει] ὃς ἔχει. E.

10. ὄυν] — A.

11. ἤθελον] ἤθελεν Wetſt. etiam tribuit Cyrill. Neque tamen ita reperitur IV, 282. 283. Alibi apud Cyrill. hunc locum non inveni

13. συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφί-
νους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν
κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσε τοῖς βεβρωκόσιν.
ΙΘ. 14. [Ἀρχή.] οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησε N. ι.
σημεῖον ὁ ἰησοῦς, ἔλεγον· ὅτι οὗτός ἐστιν ἀλη-
θῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον.
[Τέλος.] Τέλος τῆς ε.
15. ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι
καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν, ἵνα ποιήσωσιν αὐτὸν
βασιλέα, ἀνεχώρησεν * εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς
μόνος.

Θ. περὶ τοῦ ἐν θαλάσσῃ περιπάτου.

16. ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ ΝΑ. ε.
αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν,
17. καὶ ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον, ἤρχοντο πέραν
τῆς θαλάσσης εἰς καπερναούμ. καὶ σκοτία
ἤδη ἐγεγόνει, καὶ οὐκ ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς
ὁ ἰησοῦς,
18. ἥ τε θάλασσα, ἀνέμου μεγάλου πνέοντος,
διηγείρετο.
19. ἐληλακότες οὖν ὡς σταδίους εἰκοσιπέντε ἢ
τριάκοντα, θεωροῦσι τὸν ἰησοῦν περιπατοῦντα
ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου
γινόμενον· καὶ ἐφοβήθησαν.

ὁ

VI, 14. ΙΘ. σαββάτῳ β. ἀπὸ τοῦ πάσχα. τ. κ. ε. ἰδόντες οἱ ἄνθρωποι ὃ ἐποίησε σημεῖον ὁ ἰησοῦς,

15. ἀνεχώρησε πάλιν] ἀνεχώρησεν. Attingit Orig. IV, 399.

19. γινόμενον] γενόμενον. D. Etiam Cyrill. IV, 291. Ita debebat esse.

ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. 20.
ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον· καὶ 21.
εὐθέως τὸ πλοῖον ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν
ὑπῆγον.

ΝΒ. ι. τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς 22.
θαλάσσης, ἰδὼν ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν
ἐκεῖ εἰ μὴ ἓν ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθε τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ ὁ ἰησοῦς εἰς τὸ πλοιάριον, ἀλ-
λὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον·
ἄλλα δὲ ἦλθε πλοιάρια ἐκ τιβεριάδος ἐγγὺς 23.
τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον, εὐχαρι-
στήσαντος τοῦ κυρίου·
ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ, 24.
οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν * αὐτοὶ εἰς
τὰ πλοῖα, καὶ ἦλθον εἰς καπερναοὺμ, ζητοῦν-
τες τὸν ἰησοῦν.
καὶ εὑρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης, 25.
εἶπον αὐτῷ· ῥαββὶ, πότε ὧδε γέγονας;

ἀπε-

21. ἐπὶ τῆς γῆς] ἐπὶ τὴν γῆν. E. v. Orig. III, 10. Euth. I, 600. Scilicet ἐπὶ τῆς γῆς proprie est, *super terram.* Ergo varie tentatum. Dicendum erat, πρὸς τῇ γῇ, πλησίον seu ἐγγὺς τῆς γῆς.

22. ἓν] + ἐκεῖνο, εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. E. v. P.

24. ἐνέβησαν] ἀνέβησαν. E.

καὶ αὐτοὶ] καὶ —

25. γέγονας] παραγέγονας t ἐλήλυθας t ἦλθες. E. Quia Vulgata non reddidit, *factus es*, sed *venisti*, credunt, interpretem legisse ἐλήλυθας. Ingeniose!

26. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν· ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἴδετε
σημεῖα, ἀλλ᾽ ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων
καὶ ἐχορτάσθητε.
K. 27. [Ἀρχή.] ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν
ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένου-
σαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφρά-
γισεν ὁ θεός. [Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.
28. εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· τί ποιῶμεν, ἵνα ἐργα-
ζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ;
29. ἀπεκρίθη * ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό
ἐςι τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ, ἵνα πιςεύσητε εἰς ὃν
ἀπέςειλεν ἐκεῖνος.
30. εἶπον οὖν αὐτῷ· τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα NΓ. δ.
ἴδωμεν καὶ πιςεύσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ;
31. οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ NΔ. ι.
ἐρήμῳ, καθώς ἐςι γεγραμμένον· ἄρτον ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν.

εἶπεν

VI, 27. K. τῇ γ. τῆς γ. ἑβδ. ε. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· ἐργάζεσθε.

27. ἀλλὰ τὴν βρῶσιν] — E. Servat etiam Cyrill. IV, 298. V, d. 96. Orig. I, 243.

28. ποιῶμεν] ποιοῦμεν t ποιήσωμεν t ποιήσομεν. E. Ultimum Chryſ. VIII, 329. c.

τὰ ἔργα] τὸ ἔργον. E. Ex verſ. 29. Vulgat. Orig. I, 243.

29. ὁ ἰησοῦς] ὁ —. Cyrill. IV, 307. ſed habet V, d. 126.

πιςεύσητε] πιςεύητε. E. Vulgatum Chryſ. VIII, 329. c. Cyrill. IV, 308. V, d. 126.

εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω 32.
ὑμῖν· οὐ μωυσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ· ἀλλ᾽ ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν
τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν.
ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων 33.
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ.
Τέλος τῆς γ. [Τέλος.]
εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· κύριε, πάντοτε δὸς 34.
ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον.
ΝΕ. α. εἶπε δὲ αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· [Τέλος.] [Ἀρχή.] 35. ΚΑ.
Τέλος ἐν τισι. πρόσκειται δὲ· ἀμὴν ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρός
με, οὐ μὴ πεινάσῃ· καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ,
ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὁ τρώ- οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε.
γων μου τὴν ἀλλ᾽ εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἑωράκατέ με, καὶ 36.
σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ οὐ πιστεύετε.
ΝϚ. ι. πᾶν ὃ δίδωσί μοι ὁ πατήρ, πρὸς ἐμὲ ἥξει· 37.
αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώ- καὶ τὸν ἐρχόμενον πρός με οὐ μὴ ἐκβάλω
νιον, καὶ ἐγὼ ἔξω·
ΝΖ. α. ὅτι καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα 38.
ἀναστήσω αὐ- ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα
τὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέ- τοῦ πέμψαντός με.
ρᾳ. τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με 39.
πατρός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι, μὴ ἀπολέσω

ἐξ

VI, 35. ΚΑ. τῇ δ. τῆς γ. ἑβδ. καὶ εἰς κοιμηθέντας· ἐ. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν [πεπιστευκότας αὐτῷ.] ἰουδαίους· ἐγώ εἰμι.

36. πιστεύετε] μοι addit et omittit Chryſ. VIII, 263. d. 264. d.

ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναϛήσω αὐτὸ * τῇ ἐσχά-
τῃ ἡμέρᾳ. [Τέλος.] Τέλος τῆς δ.
ΚΒ. 40. [Ἀρχή.] τοῦτο δέ ἐϛι τὸ θέλημα τοῦ πέμ- ΝΗ. ι.
ψαντός με, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν ὑιὸν καὶ
πιϛέυων ἐις αὐτὸν, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἀνα-
ϛήσω αὐτὸν ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
41. ἐγόγγυζον ὖυν ὁι ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι ΝΘ. α.
ἐῖπεν· ἐγώ ἐιμι ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ
ὀυρανοῦ.
42. καὶ ἔλεγον· ὀυχ ὖυτός ἐϛιν ἰησοῦς ὁ ὑιὸς ἰω-
σὴφ, ὖυ ἡμεῖς ὄιδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν
μητέρα; πῶς ὖυν λέγει ὖυτος· ὅτι ἐκ τοῦ
ὀυρανοῦ καταβέβηκα;
43. ἀπεκρίθη ὖυν ὁ ἰησοῦς καὶ ἐῖπεν αὐτοῖς· μὴ Ξ. ι.
γογγύζετε μετ' ἀλλήλων.
44. ὀυδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ὁ πα-
τὴρ ὁ πέμψας με ἑλκύσῃ αὐτὸν, καὶ ἐγὼ
ἀναϛήσω αὐτὸν * ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
[Τέλος.] Τέλος τῆς ι
45. ἔϛι γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις· καὶ ἔσον-
ται πάντες διδακτοὶ * θεοῦ. πᾶς ὖυν ὁ
* ἀκούων παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν,
ἔρχεται πρός με.

ὀυχ

VI, 40. ΚΒ. τῇ ε. τῆς γ. ἑβδ. καὶ ἐις κοιμηθέντας· ἐ. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· τοῦτό ἐϛι.

39. ἀναϛήσω αὐτὸ] ἀναϛήσω αὐτόν. E. Ex verſ. 40. Vulg. etiam Cyrill. IV, 330. VI, a. 131.
ἐν τῇ] ἐν —

44. αὐτὸν] + ἐν. Mox ergo additur, mox omittitur.

45. τοῦ θεοῦ] τοῦ —
ἀκούσας] ἀκούων.

ΞΑ. γ. οὐχ ὅτι τὸν πατέρα τις ἑώρακεν, εἰ μὴ ὁ 46.
ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ· οὗτος ἑώρακε τὸν πα-
τέρα.

ΞΒ. ι. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἔχει 47.
ζωὴν αἰώνιον.

[Ἀρχή] ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. 48. ΚΓ.

ΞΓ. α. οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῇ 49.
ἐρήμῳ, καὶ ἀπέθανον.

ΞΔ. ι. οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατα- 50.
βαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ
ἀποθάνῃ.

ΞΕ. α. ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ 51.
καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρ-
του, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος δὲ
ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ μού ἐστιν, ἣν ἐγὼ δώσω
ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.

ΞϚ. ι. ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι, λέ- 52.
γοντες· πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν
σάρκα φαγεῖν;

εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω 53.
ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ
τοῦ

VI, 48. ΚΓ. τῇ ϛ. τῆς γ. ἑβδ. καὶ εἰς κοιμηθέντας· ε. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν Ἰουδαίους· ἐγώ εἰμι.

51. ὁ ζῶν] — E. Servat et Orig. I, 244. IV, 23. Idem ſaepius laudat hunc verſum. Item Cyrill.
ἣν ἐγὼ δώσω] — E. Chryſ. primo totum recitat, ſecundo poſt σάρξ μου ἐστὶν abrumpit. VIII, 271. a. e. Vulgatum ſervat etiam Theodoret. ad epiſt. Pauli p. 94.

52. σάρκα] + αὐτοῦ. E. v. Euth. 112.

τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα,
οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς.

54. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ
αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἐγὼ ἀναστήσω
αὐτὸν * ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. [Τέλος.] Τέλος τῆς ς.

55. ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθῶς ἐστι βρῶσις, καὶ τὸ ΞΖ. α.
αἷμά μου ἀληθῶς ἐστι πόσις.

ΚΔ. 56. [Ἀρχή.] ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πί- ΞΗ. ι.
νων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν
αὐτῷ.

57. καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατὴρ, κἀγὼ ζῶ
διὰ τὸν πατέρα· καὶ ὁ τρώγων με, κἀκεῖνος
ζήσεται δι' ἐμέ.

οὗτος

VI, 56. ΚΑ. τῇ β. τῆς δ. ἑβδ. ε. ὁ κ. πρὸς τοὺς [ἐληλυθότας πρὸς αὐτόν.] πεπιστευκότας αὐτῷ ἰουδαίους, ὁ τρώγων.

54. αὐτὸν] + ἐν.

55. ἀληθῶς — ἀληθῶς] ἀληθὴς — ἀληθής. E. v. P. ἀληθῶς diserte interpretatur Theophyl. 653. b. bis.

56. κἀγὼ ἐν αὐτῷ] Quaedam hic assuunt Latinissiae et Wetst. D Origenis quidem commentarius ad h. l. intercidit, sed I, 244. recitat a vers. 53. ad 58. sine illa appendice. Additum fortasse, ut nexus arctior esset cum versu 57. De nexu v. Chrys. VIII, 275. e. De difficultate huius versus queritur etiam Cyrill. IV, 366. B. Chrys. VIII, 277. d. ita: εἰπών· ὅτι τὸ σῶμά μου ζωὴ τοῦ κόσμου. Ubi vero hoc dixit? Ita toto capite non est σῶμα. Ex σάρξ ergo ipse finxit σῶμα, e versu 51. Cui vacat evoluat Cyrill. V, a. 707. V, d. 35. VI, a. 108. 109. 192. 258. Chrys. II, 236. v. Euth. 187. et Wetst.

57. De hoc v. Cyrill. IV, 366. V, a. 524. 559. 707. V, d. 176. VI, a. 110. 156. et Chrys. l. l.

οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατα- 58.
βάς· οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες ὑμῶν τὸ
μάννα, καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν
ἄρτον, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. [Τέλος.]
ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ, διδάσκων ἐν κα- 59.
περναούμ.

Τέλος ἐν τισι. πρόσκειται δέ· καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐ- 60.
τοῦ, εἶπον· σκληρός ἐστιν οὗτος ὁ λόγος· τίς
δύναται αὐτοῦ ἀκούειν;
εἰδὼς δὲ ὁ ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ, ὅτι γογγύζουσι 61.
περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς·
τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει;
ΞΘ. α. ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀνα- 62.
βαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον;
Ο. δ. τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφε- 63.
λεῖ οὐδέν. τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν,
πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστιν.
ΟΑ. ι. ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲς οἳ οὐ πιστεύουσιν. 64.
ᾔδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ ἰησοῦς, τίνες εἰσὶν οἱ μὴ
πιστεύοντες, καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐ-
τόν.
ΟΒ. δ. καὶ ἔλεγε· διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς 65.
δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον
αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός μου.

ἐκ

58. ὁ τρώγων] + μου. E. ὁ φάγων τοῦτον — ζήσει. Orig. IV, 145. c. ὁ τρώγων τοῦτον — ζήσει I, 245. sed abest ὑμῶν τὸ μάννα.

ζήσεται] ζήσει. D. Ita etiam aliqui vers. 57.

66. ἐκ τούτου πολλοὶ ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν ΟΓ. ι.
αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ
περιεπατοῦν.
67. εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς τοῖς δώδεκα· μὴ καὶ ὑμεῖς
θέλετε ὑπάγειν;
68. ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ σίμων πέτρος· κύριε, πρὸς ΟΔ. α.
τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου
ἔχεις·
69. καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι
σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος.
[Τέλος.] Τέλος τῆς β.
70. ἀπεκρίθη αὐτοῖς· * οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώ- ΟΕ. ι.
δεκα ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός
ἐστιν;
71. ἔλεγε δὲ τὸν ἰούδαν σίμωνος ἰσκαριώτην· οὗτος
γὰρ ἤμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι, εἷς ὢν ἐκ
τῶν δώδεκα.
VII, 1 Καὶ [Ἀρχή.] περιεπάτει ὁ ἰησοῦς μετὰ ταῦ-
ΚΕ. τα ἐν τῇ γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ
ἰου-

VII, 1. ΚΕ. τῇ γ. τῆς δ. ἑβδ. τ. κ. ἑ. περιεπάτει ὁ ἰησοῦς ἐν τῇ γαλιλαίᾳ.

69. ὁ χριστὸς] Cyrill. IV, 593. c. ἐπιτήρει δὲ, ὅπως παντακῆ μοναδικῶς καὶ προτεταγμένον τοῦ ἄνθρου φασί· σὺ εἶ ὁ χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. Ut hic alii exhibent ἅγιος ita Marco 1, 24. υἱὸς, loco ἅγιος. Scilicet, ut varient et turbent orationem.

70. αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς] ὁ ἰησοῦς —.
ἐξ ὑμῶν εἷς] ἰδοὺ εἷς ἐξ ὑμῶν. E. Cyrill. I, g. 18 Sed vulg. IV, 594.

VII, 1. καὶ περιεπάτει] vulgatum habet, fed mox ordinem turbat Chryf. VIII, 283. a. b.

ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ ἰου-
δαῖοι ἀποκτεῖναι.
ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν ἰουδαίων ἡ σκηνο- 2.
πηγία.
εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· με- 3.
τάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ ὕπαγε εἰς τὴν ἰου-
δαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσωσι
τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς.
οὐδεὶς γὰρ ἐν κρυπτῷ τί ποιεῖ, καὶ ζητεῖ 4.
αὐτὸς ἐν παῤῥησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς,
φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ.
οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. 5.
λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς 6.
οὔπω πάρεστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάν-
τοτέ ἐστιν ἕτοιμος.
οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ μι- 7.
σεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ
ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν.
ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην· ἐγὼ 8.
οὔπω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ
καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πεπλήρωται.

ταῦτα

ἤθελεν] εἶχεν ἐξουσίαν. E. Chrys. v. P. Euth. 188. III, 261. Cyrill. ut alii, vulgatum. IV, 270. 395. Eodem modo Chrys. 13, 27. infert ἑταῖρε, idque etiam, ut hic, urget.

4. ἐν παῤῥησίᾳ] φανερός. E. Chrys. VII, 468. a.
φανέρωσον] δεῖξον. E. Chrys. VIII, 122. d. Utroque loco vulg. Cyrill. I, g. 222. sed ordine inverso. Accuratius IV, 397. sed τι, ante ἐν κρυπτῷ, ut priori loco.

8. οὔπω] οὐκ. E. v. P. Euth. III, 266. qui diserte habet οὔπω.

9. ταῦτα δὲ εἰπὼν αὐτοῖς, ἔμεινεν ἐν τῇ γαλι-
λαίᾳ.
10. ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ
αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτὴν, οὐ φανερῶς,
ἀλλ᾽ ὡς ἐν κρυπτῷ.
11. οἱ οὖν ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ,
καὶ ἔλεγον· ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος;
12. καὶ γογγυσμὸς πολὺς περὶ αὐτοῦ ἦν ἐν τοῖς
ὄχλοις. οἱ μὲν ἔλεγον, ὅτι ἀγαθός ἐστιν· ἄλ-
λοι δὲ ἔλεγον· οὔ· ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον.
13. οὐδεὶς μέντοι παῤῥησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ,
διὰ τὸν φόβον τῶν ἰουδαίων. [Τέλος.] Τέλος τῆ
Κϛ. 14. ἤδη δὲ [Ἀρχή.] τῆς ἑορτῆς μεσούσης, ἀνέβη
ὁ ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ ἐδίδασκε.
15. καὶ ἐθαύμαζον οἱ ἰουδαῖοι, λέγοντες· πῶς
οὗτος γράμματα οἶδε, μὴ μεμαθηκώς;
16. ἀπεκρίθη * οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν· ἡ
ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ, ἀλλὰ τοῦ πέμ-
ψαντός με.
17. ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώ-
σεται περὶ τῆς διδαχῆς, πότερον ἐκ τοῦ θεοῦ
ἐστιν, ἢ ἐγὼ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ λαλῶ.

ὁ

VII, 14. Κϛ. τῇ δ. τῆς μεσοπεντηκοστῆς τῆς ἑορτῆς με-
σούσης, ἀνέβη ὁ ἰησοῦς.

12. ἄλλοι δὲ] δὲ —

ὄχλον] κόσμον. E. v. Euth. I, 833. 849. III, 269. Orig. II, 794. οὗτος οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον.

16. ἀπεκρίθη] + οὖν.

ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν, τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν 18.
ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαν-
τος αὐτὸν, οὗτος ἀληθής ἐστι, καὶ ἀδικία ἐν
αὐτῷ οὐκ ἔστιν.
οὐ μωυσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον, καὶ οὐδεὶς 19.
ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον; τί με ζητεῖτε ἀπο-
κτεῖναι;
ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος καὶ εἶπε· δαιμόνιον ἔχεις· 20.
τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι;
ἀπεκρίθη * ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἓν ἔρ- 21.
γον ἐποίησα, καὶ πάντες θαυμάζετε.
διὰ τοῦτο μωυσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτο- 22.
μὴν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ μωυσέως ἐστὶν, ἀλλ' ἐκ
τῶν πατέρων· καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε
ἄνθρωπον.
εἰ δὲ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαβ- 23.
βάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος μωυσέως, ἐμοὶ
χολᾶ-

21. ὁ ἰησοῦς] ὁ —

θαυμάζετε.] Hic distingit Chrys. VIII, 291. fin. et Cyrill. IV, 418. quem etiam vide 419. et Euth. III, 277. Sed Theophyl. in schol. ad h. l. διὰ τοῦτο ad θαυμάζετε refert. Cautior fuit in interpretatione Chrys., qui διὰ τοῦτο, ut ambiguum, prorsus omisit. Omnis difficultas, ut arbitror, ita evanescit. Τὴν περιτομὴν est, τὴν περὶ τῆς περιτομῆς ἐντολήν. Καὶ περιτέμνετε autem interpretor: ἵνα καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνητε, καὶ οὕτω καὶ αὐτοὶ τὸν περὶ τοῦ σαββάτου νόμον λύητε. Nemo non novit, istud καὶ ex Hebraismo plurium particularum vim obtinere. οὐχ — πατέρων dictum est ἐν παρενθέσει. Bene autem his docetur, non Mosis inventum esse, sed praeceptum dei ad Abrahamum. Haec obiter.

χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν
σαββάτῳ;
24. μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρί-
σιν κρίνατε.
25. ἔλεγον οὖν τινὲς ἐκ τῶν ἱεροσολυμιτῶν· οὐχ
οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι;
26. καὶ ἴδε, παῤῥησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ
λέγουσι· μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχον-
τες ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ χριστός;
27. ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ χρι-
στὸς ὅταν * ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν
ἐστίν.
28. ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ ἰησοῦς, ΟΣ. γ.
καὶ λέγων· κἀμὲ οἴδατε, καὶ οἴδατε πόθεν
εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ'
ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ
οἴδατε.
29. ἐγὼ * οἶδα αὐτὸν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι, κἀκεῖ-
νός με ἀπέστειλεν.
30. ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι· καὶ οὐδεὶς ἐπέβα- ΟΖ. α.
λεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω ἐληλύθει Τέλος τῆς
ἡ ὥρα αὐτοῦ. [Τέλος.] μεσοπεντηκοστῆς.

πολλοὶ

24. τὴν δικαίαν κρίσιν] κρίμα δίκαιον. E. Orig. II, 647.

27. ἔρχεται] ἔρχηται.

29. ἐγὼ δὲ] δὲ —. Propter notam Cod. Barb. 10. apud Birch. v. Evangeliarium Gothanum a me editum p. 3. *

30. τὴν χεῖρα] τὰς χεῖρας. E. Sic verſ. 44. ubi contra alii τὴν χεῖρα. Vulg. Orig. IV, 398.

ΟΗ. ι. πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν, 31.
καὶ ἔλεγον· ὅτι ὁ χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μήτι
πλείονα σημεῖα τούτων ποιήσει ὧν οὗτος
ἐποίησεν;

ΟΘ. α. ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος 32.
περὶ αὐτοῦ ταῦτα· καὶ ἀπέστειλαν * ὑπηρέ-
τας οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, ἵνα πιά-
σωσιν αὐτόν.

Π. ι. εἶπεν οὖν * ὁ ἰησοῦς· ἔτι μικρὸν χρόνον μεθ' 33.
ὑμῶν εἰμι, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαν-
τά με.

ΠΑ. ι. ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὑρήσετε· καὶ ὅπου 34.
εἰμὶ ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.
εἶπον οὖν οἱ ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς· ποῦ οὗτος 35.
μέλλει πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὑρήσομεν
αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν ἑλλήνων
μέλλει πορεύεσθαι, καὶ διδάσκειν τοὺς ἕλλη-
νας;
τίς ἐστιν οὗτος ὁ λόγος ὃν εἶπε· ζητήσετέ με, 36.
καὶ οὐχ εὑρήσετε· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ὑμεῖς
οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

ἐν

31. μήτι] μή. E. Verſu 35. inverterunt, et μήτι, loco μὴ, dederunt.

32. ἀπέστειλαν] + ὑπηρέτας, omiſſo ὑπηρέτας poſt ἀρχιερεῖς.

33. οὖν αὐτοῖς] αὐτοῖς —

35. ἑλλήνων] ἐθνῶν in interpretatione habent Chryſ. et Cyrill. Haec corruptio in Codd. aliquibus ἐθνῶν. Ἕλληνες h. l. ſunt Iudaei inter gentiles degentes. Ii enim dicuntur eſſe, ἐν διασπορᾷ. Notum hoc poterat eſſe vel ex epiſtolis catholicis.

ΚΖ. 37. ἐν δὲ [Ἀρχή.] τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ
τῆς ἑορτῆς εἱστήκει ὁ ἰησοῦς, καὶ ἔκραξε λέ-
γων· ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρός με καὶ
πινέτω.
38. ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφὴ,
ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδα-
τος ζῶντος.
39. τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ πνεύματος οὗ ἔμελ-
λον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὔπω
γὰρ

VII, 37. ΚΖ. κυριακῇ τῆς πεντηκοστῆς εἰς τὴν λειτουρ-γίαν· τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς.

36. Teſtibus Altero et Birchio in Cod. Kollar. IX. inter verſ. 36. et 37. legitur narratio de adultera 7, 53. et 8, 1 — 11. deinde 7, 37 — 52. et 8, 12. Non miror. Quia enim in lectione εἰς τὴν πεντηκοστὴν narratio de adultera omittitur, ob eam cauſſam lectio altera εἰς τὴν ἁγίαν πελαγίαν ſeu εἰς σχῆμα γυναικὸς, quae non interrumpitur, prius ſcribebatur. Nam lectio εἰς τὴν πεντηκοστὴν a 7, 53. ad 8, 11. interrumpitur. Ut ergo ſcriba ita exhiberet, motus eſt Evangeliariis ſeu lectionariis. Eadem ratione poterat etiam 7, 53. et 8, 1 — 11. ſcribere poſt 8, 12. Nam nec hoc mirabile fuiſſet. Vide, quae dixi ad Luc. 21, 38.

38. ἡ γραφὴ] v. P. Chryſ. VIII, 301. c. videtur etiam inferre: κατὰ τὰς γραφάς. Nam ποταμοὶ κ. π. λ. Chriſti effatum appellat. Cyrill. IV, 470. b. putat, Chriſtum non verba, ſed ſenſum expreſſiſſe locorum V. [illegible] eſt. Eundem locum tractat II, 781. [illegible]. III, 801. V, a. 656. 670. et alibi. Vide etiam Theophyl. 670. fin. et Euth. III, 289. Attingit Orig. II, 779.

39. οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα ἅγιον, ὅτι] Nullus bonae notae Codex hic aliquid vel omittit, vel addit. Igitur nec

γὰρ ἦν πνεῦμα ἅγιον, ὅτι * ἰησοῦς οὐδέπω
ἐδοξάσθη.

ΠΒ ζ. πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου ἀκούσαντες τὸν 40.
λόγον, ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφή-
της.

ΠΓ. ζ. ἄλλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ὁ χριστός· ἄλλοι * 41.
ἔλεγον· μὴ γὰρ ἐκ τῆς γαλιλαίας ὁ χριστὸς
ἔρχεται;

οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος 42.
δαυὶδ, * καὶ ἀπὸ βηθλεὲμ τῆς κώμης ὅπου
ἦν δαυὶδ, ὁ χριστὸς ἔρχεται;

ΠΔ. ι. σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι᾽ αὐτόν. 43.

τινὲς

nec in iis, quos post priorem edit. comparavi, aliquid varietatis animadverti, nisi in Aug. 12. qui addit δεδομένον. Chrys. VII, 368 b. sine ulla appendice laudat, sed paullo post, ut suum, non ut Ioannis, habet δεδομένον. VIII. 300. c. 301. ubi praecedit δοθεῖσα χάρις, mox hoc explicat τουτέστι, δοθέν. v. Theophyl. 671. d. e. 672. a. Apud Cyrill. IV, 470. 475. abest ἅγιον, sqd habet 705 I, a. 303. omittit 404. habet V, g. 80. omittit 145. Qui ergo in his rebus certi esse volunt, adire debent Patres. Miror autem, quod Cyrill. V, a. 656. hoc non solum περὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐνεργείας, ἀλλὰ καὶ τῆς φύσεως explicat. Haud dubie scripserat ἐκχύσεως, non φύσεως. Orig. IV, 388. 422. 456. omisso ἅγιον, habet οὔπω.

ὅτι ὁ] ὁ — Loco ὅτι exhibet ἐπεί. Chrys. VIII, 301. a.

40. τὸν λόγον] + τοῦτον t τῶν λόγων t αὐτοῦ τὸν λόγον. E.

41. ἄλλοι δὲ secundo loco] δὲ — .

42. δαυὶδ prius] + καί. Ita etiam editt. aliae.

ὅπου ἦν δαυὶδ] ὅθεν ὁ δαυὶδ ἦν. E. Orig. I, 367.

44. τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν· ἀλλ' ΠΕ. δ.
οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας.
45. ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ΠΞ. ε.
καὶ Φαρισαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· διατί
οὐκ ἠγάγετε αὐτόν;
46. ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· οὐδέποτε οὕτως
ἐλάλησεν ἄνθρωπος ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος.
47. ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· μὴ καὶ
ὑμεῖς πεπλάνησθε;
48. μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν,
ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων;
49. ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον,
ἐπικατάρατοί εἰσι.
50. λέγει νικόδημος πρὸς αὐτοὺς, ὁ ἐλθὼν νυκτὸς
πρὸς αὐτὸν, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν·
51. μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν
μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρότερον, καὶ γνῷ τί
ποιεῖ;
52. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ
τῆς γαλιλαίας εἶ; ἐρεύνησον, καὶ ἴδε, ὅτι προ-
φήτης ἐκ τῆς γαλιλαίας οὐκ ἐγήγερται.
[Ὑπέρβα.] Ὑπέρβα εἰς
τὸ τῆς πεν-
53. καὶ * ἀπῆλθεν ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. τηκοστῆς.

* Καὶ

52. ἐρεύνησον] ἐρώτησον. E. v. P. Euth. III, 294.
53. ἐπορεύθη] ἀπῆλθεν. v. Euth. III, 294. In Cod. Wetst. 83. ab hoc loco ad VIII, 11. κατακρίνω versus in marg. notati sunt hoc signo ↄ quo alibi loca V. Test. notantur. Sed in marg. a prima manu est lectio:

* Καὶ ἰησοῦς * ἐπορεύθη ἐις τὸ ὄρος τῶν VIII, 1.
ἐλαιῶν·
ὄρθρου δὲ πάλιν * βαθέος ἦλθεν ὁ ἰησοῦς ἐις 2.
τὸ ἱερόν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐ-
τόν· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς.

[Ἐπιγραφὴ ἔν τισι. I. περὶ τῆς μοιχαλίδος.]

[Ἀρχή.] ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ 3. KH.
Φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν γυναῖκα * ἐπὶ μοιχείᾳ
κατει-

VIII, 3. KH. ἐις μετανοοῦντας, καὶ μάλιστα ἐπὶ γυναικῶν, [ἐν ἄλλοις ὀκτωβρίου η. τῆς ὁσίας πελαγίας. ἐν ἄλλοις· σεπτεμβρίου ια. τῆς ὁσίας θεοδώρας. καὶ ἐις σχῆμα γυναικός.] τ. κ. ἐ. ἄγουσιν [τῷ ἰησοῦ.] οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς τὸν ἰησοῦν γυναῖκα.

lectio: ἐις μετανοοῦντα· τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἄγ. οἱ γρ. καὶ οἱ Φαρ. πρὸς τὸν ἰησοῦν γυν. ἐπί. v. P. p. 359 — 368.

VIII, 1. ἰησοῦς δὲ] καὶ ὁ ἰησοῦς.

2. ὄρθρου] v. Euth. 128. nota a.

πάλιν παρεγένετο ἐις] πάλιν βαθέος ἦλθεν ὁ ἰησοῦς ἐις.

λαὸς] ὄχλος. E. λαὸς etiam in interpr. Euth.

ἤρχετο] ἐρχόμενος. E.

πρὸς αὐτὸν] — E.

3. Codex, quem in nova varr. lectt. collectione appello 14. hic in marg. habet a prima manu: ι. περὶ τῆς μοιχαλίδος i. e. caput X. *de adultera.* Ceterum nec ſtellulas, nec obeliscos, nec quicquam aliud habet in margine. In fine Codicis autem in ſynaxario legitur, ut in meo k. ἐπὶ ἐξομολογ. — κη. v. P. p. 142. Iſtud κη. eſſe numerum lectionis, hic inter lectt. eccl. feſtt. licet videre. Evangeliarium Gothanum hanc lectionem habet fol. 214. Octobri VIII. ἐις τὴν ὁσίαν πελαγίαν. In eodem fol. 262. eadem lectio notatur: ἐις σχῆμα γυναικός. Auguſtanum

κατειλημμένην, καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν * τῷ μέσῳ,

4. * εἶπον αὐτῷ· διδάσκαλε, * ταύτην εὕρομεν ἐπαυτοφώρῳ * μοιχευομένην.

ἐν

ſtanum hac lectione caret. Nam in Octobrem X. fol. 215. remittit ad σαββ. ιζ. τοῦ ματθ. fol. 79. id eſt, Matth. 25, 1 — 13. Ad eandem lectionem remittit fol. 260. in lectione: εἰς σχῆμα γυναικός. Si ergo in Evangeliariis aliquibus haec lectio non occurrat, non eſt mirandum. Erat enim duplex in has duas liturgias lectio. Ergo alius hanc, alius iſtam ſcribebat. In Codice, quem in nova collectione appello 15. nulla omnino nota eſt. Nec enim commentarium habet, nec ſcriptus eſt pro uſu eccleſiae. Codices autem 11. et 12. hanc totam ῥῆσιν omittere, per ſe intelligitur. Nam 11. eſt cum ſcholiis Theophylacti: 12. vero cum commentario. Cum enim hi ſcribae nihil reperirent in commentariis, fruſtra textum ſcribere nolebat. Idem licet cognoscere ex aliis Codicibus, qui ſcholia habent.

ἄγουσι δὲ] δὲ — E. Omittitur in lectt. eccleſ.

πρὸς αὐτὸν] — E. Duplex eſt initium lect. eccl. τῷ ἰησοῦ et πρὸς τὸν ἰησοῦν. Ii ergo, qui habebant τῷ ἰησοῦ, neceſſario praetermittebant πρὸς τὸν ἰησοῦν, ac ſimul quoque, πρὸς αὐτὸν, quod erat textus perpetui. Si Codices textus perpetui plures ac bonae notae reperti eſſent, qui haberent: ἄγουσι δὲ αὐτῷ οἱ, facile crederem, πρὸς αὐτὸν, ex πρὸς τὸν ἰησοῦν illatum eſſe. Sed Codices, qui exhibent, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ, nihil demonſtrant. Sublato autem πρὸς αὐτὸν, tamen legendum eſſet αὐτῷ. *Ad eum* laudat etiam Sabat. ex Latiniſtis.

ἐν μοιχείᾳ] ἐπὶ μοιχείᾳ.

κατειλημμένην] καταληφθεῖσαν. D.

ἐν μέσῳ] ἐν τῷ μέσῳ.

4. λέγουσιν αὐτῷ] + πειράζοντες. E. εἶπεν. D.

ἐν δὲ τῷ νόμῳ * ἡμῶν μωυσῆς * ἐνετείλατο 5.
τὰς τοιαύτας * λιθάζειν· σὺ ὄυν, τί λέ-
γεις;
τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτὸν, ἵνα ἔχω- 6.
σι * κατηγορίαν κατ᾽ αὐτοῦ. ὁ δὲ ἰησοῦς
κάτω κύψας, τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν
γῆν, * μὴ προσποιούμενος.
ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες αὐτὸν, ἀνακύψας 7.
εἶπεν * αὐτοῖς· ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν, πρῶ-
τος * λίθον * βαλέτω ἐπ᾽ * αὐτήν.

καὶ

αὕτη ἡ γυνὴ κατελήφθη ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένη] ταύτην εὕρομεν ἐπαυτοφώρῳ (seu, ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ) μοιχευομένην. *Invenimus* laudatur etiam a Sabat. ex Ambros. et Cassiod.

5. ἐν δὲ τῷ νόμῳ μωυσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο] ἐν δὲ τῷ νόμῳ ἡμῶν μωυσῆς ἐνετείλατο. A. Sic et alii, sed ἡμῖν, loco ἡμῶν. D. Alii eodem modo, sed ἡμῶν μωυσῆς ἡμῖν. E.

λιθοβολεῖσθαι] λιθάζειν. A. λιθάζεσθαι. D.

λέγεις] + περὶ αὐτῆς. A.

6. κατηγορεῖν αὐτοῦ] κατηγορίαν κατ᾽ αὐτοῦ.

γῆν] + μὴ προσποιούμενος. Er nahm sich ihrer Rede nicht an, er that, als gienge ihm die Sache nichts an. Sic est apud Isidor. Pelus. lib. I. epist. 420. τὰς τῶν πενήτων προσποιεῖσθαι κακώσεις, *animum advertere.* Euthymius non agnoscit, μὴ προσποιούμενος. Habet tamen in interpretatione: προσεποιεῖτο (*simulabat*) γράφειν εἰς τὴν γῆν. Hinc fortasse alii omiserunt μὴ, alii scripserunt, καὶ προσποιούμενος. Nam ex Graecis solus Euthymius hunc locum interpretatus est. v. Wetst. Similis locus est de Menedemo apud Diog. Laert. lib. II. pag. 95. λαβὼν δὲ κάρφος, διέγραφεν εἰς τοὔδαφος.

7. ἐρωτῶντες] ἐπερωτῶντες. D. Suspectum, ut elegantius. Quae vero stultitia Latinistarum, qui ἐπιμέ-

νειν

8. καὶ πάλιν κάτω κύψας, ἔγραφεν ἐις τὴν γῆν.

9. οἱ δὲ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι, ἐξήρχοντο ἓις καθεῖς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων· καὶ κατελείφθη μόνος ὁ ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ * ὖυσα.

ἀνα-

τειν reddiderunt *expectare*? Sacramento contendas, eos hauſiſſe ſapientiam ſuam ex Schrevelio, Spieſero et Lindnero.

ἀνακύψας] ἀναβλέψας. D. Moleſtum, credo, erat κάτω κύψας, ἀνακύψας et rurſus κάτω κύψας.

ἑιπε πρὸς αὐτοὺς] ἑιπεν αὐτοῖς. A.

πρῶτος] πρῶτον. E.

τὸν λίθον] τὸν —.

ἐπ᾽ αὐτῇ βαλέτω] βαλέτω ἐπ᾽ αὐτήν.

8. γῆν] + ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας t eorum, qui accuſabant, et omnium peccata mortalium. E. Ex recenſione ſcurrili. Addendum erat etiam: *ſecundum quod ſcriptum eſt in Propheta: relinquentes autem te, in terra ſcribentur.* v. Sabat.

9. καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι] —. Credo, aliquis vocabulo ἐξήρχοντο adſcripſerat: ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι. Hoc deinde alius, addito καὶ, inſeruit contextui. Tamen per ſe haec verba haud adeo ſuspecta ſunt. Sunt vero eiusmodi ἐπιχειρήσεις apud Ioannem haud admodum frequentes.

πρεσβυτέρων] + *et ſedebant cogitantes de ſe.* E. Cur non potius: *et ſcribebant, nihil cogitantes?*

ἕως τῶν ἐσχάτων] — D. πρεσβύτεροι, ut notum eſt, h. l. ſunt ſeniores: ἔσχατοι ergo *iuniores. Ab iis, quibus maior verecundia debebatur, ad infimos.*

μόνος ὁ ἰησοῦς] ὁ ἰησοῦς μόνος. D.

ἑστῶσα] ὖυσα.

ἀνακύψας δὲ ὁ ἰησοῦς * ἔιδεν αὐτὴν καὶ 10.
ἔιπε· * γύναι, ποῦ ἐισιν ὁι κατήγοροί σου;
ὀυδείς σε κατέκρινεν;
ἡ δὲ ἔιπεν· ὀυδεὶς, κύριε. ἔιπε δὲ αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· 11.
ὀυδὲ ἐγώ σε κατακρίνω· πορέυου καὶ * ἀπὸ
τοῦ νῦν μηκέτι ἁμάρτανε. [Τέλος.]
[Ἄρξου.] πάλιν ὄυν * αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἐλά- 12.
λησε, λέγων· [Ἀρχή.] ἐγώ ἐιμι τὸ Φῶς τοῦ ΚΘ.
κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ, ὀυ μὴ * περιπα-
τήσῃ

Τέλος τῶν μετανοούντων.

Ἄρξου τῆς πεντηκοστῆς.

VIII, 12. ΚΘ. τῇ ε. τῆς δ. ἑβδ. ἐ. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· ἐγώ ἐιμι.

10. καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικὸς] ἔιδεν αὐτὴν καί. Insertis, καὶ μηδένα, necessario tollebantur, ἔιδεν αὐτὴν καί. B.
ἔιπεν αὐτῇ·] ἔιπε. A.
ἡ γυνὴ] — D. γύναι.
ποῦ ἐισιν] — D.
ἐισιν ἐκεῖνοι] ἐκεῖνοι —.
ἐκεῖνοι ὁι κατήγοροί σου] ὁι κατήγοροί σου — B.

11. δὲ αὐτῃ] αὐτῇ — A.
πορέυου, καὶ μηκέτι] πορέυου, καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν μηκέτι.
ἁμάρτανε] ad hunc de adultera locum ergo Patres ὡς ἐν οἰκίσκῳ καθείρξαντες ἑαυτοὺς ἐτήρησαν. Nemo foras pedem extulit. Maximas habeo gratias. Etenim ſi quis aut Origenes, aut Chryſoſtomus in ſuggeſtum prodiiſſet, trecentas haberemus lectiones homileticas, mirabiles ac ſibi repugnantes. Continuo autem poſt haec erumpit Cyrillus, qui verſum 12. multoties recitat.

12. πάλιν ὄυν ὁ ἰησοῦς αὐτοῖς ἐλάλησε, λέγων] πάλιν ὄυν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἐλάλησε λέγων.
περιπατήσει] περιπατήσῃ. Rurſus aliquos indicativus poſt coniunctivum et particulam ἀλλὰ male habuit

τήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς
ζωῆς. [Τέλος.] Τέλος τῆς πεντηκοςῆς.
13. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι· σὺ περὶ σεαυ-
τοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔςιν
ἀληθής.
14. ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· κἂν ἐγὼ
μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής ἐςιν ἡ μαρ-
τυρία μου· ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον, καὶ ποῦ
ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι,
καὶ ποῦ ὑπάγω.
15. ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω
οὐδένα.

καὶ

habuit. περιπατήσει Cyrill. IV, 286. II, 697. V, a. 368. περιπατήσῃ II, 687. 855. V, a. 384. V, b 332. περιπατήσει. Chryf. VIII, 306. b. Idem ibid. a. ἐγὼ φῶς εἰμι τοῦ κόσμου. De Cyrillo altum filentium apud Wetft. Ergo etiam apud Griesb.

13. Φαρισαῖοι] pro eo ex Birchio ex Syr. Hierof. Griesbachius laudat, οἱ ἰουδαῖοι. Unde quaefo hoc? Scilicet Chryf. VIII, 306. a. oratorie interrogat: τί οὖν οἱ ἰουδαῖοι; σὺ περὶ σεαυτοῦ κ. τ. λ. Poterat ita, ut orator, interrogare Chryf. Pharifaei enim non Turcae erant, fed Iudaei. Quae vero haec fit lectionis varietas, per fe apparet. Sic in eadem pag. d. verf. 14. iterum interrogat: τί οὖν αὐτός; (nimirum Iefus.) κἂν ἐγὼ κ. τ. λ. Forte ergo etiam loco ἰησοῦς notandum eft αὐτός; O critici, critici!

14. ὑμεῖς δὲ — ὑπάγω] δὲ — D. — E. v. P. Defunt haec adeo apud Cyrill. IV, 488. Quot ergo Codices ad manus habuit S. Pater, quo tempore hoc evangelium illuftrabat commentario? Scilicet Alexandrinos omnes.

καὶ ποῦ] ἢ ποῦ. E. Graeci in his libentius dicunt ἢ. In N. Teft. eft fere plerumque καί.

καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀλη- 16.
θής ἐϛιν· ὅτι μόνος οὐκ εἰμὶ, ἀλλ᾽ ἐγὼ καὶ
ὁ πέμψας με πατήρ.
καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται, 17.
ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐϛιν.
ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ 18.
μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ.
ΠΖ. γ. ἔλεγον οὖν αὐτῷ· ποῦ ἐϛιν ὁ πατήρ σου; 19.
ἀπεκρίθη * ἰησοῦς· οὔτε ἐμὲ οἴδατε, οὔτε τὸν
πατέρα μού· εἰ ἐμὲ ἤδειτε, καὶ τὸν πατέρα
μου ἤδειτε ἄν.
ΠΗ. α. ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦς ἐν τῷ 20.
γαζοφυλακίῳ, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς
ἐπίασεν αὐτὸν, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα
Τέλος τῆς ε. αὐτοῦ. [Τέλος]
ΠΘ. ι. εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· [Ἀρχ.] 21. Λ.
ἐγὼ ὑπάγω, καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ
ἁμαρ-

VIII, 21. Λ. τῇ ϛ. τῆς δ. ἑβδ. καὶ σαββάτῳ μετὰ τὴν ὕψωσιν· ε ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· ἐγὼ ὑπάγω.

19. ὁ ἰησοῦς] ὁ —
ἤδειτε ἂν] ἂν ἤδειτε. E. v. P. Quoniam Wetſt. et ex eo Griesb. pro hoc Cyrillum etiam laudavit, laudabo ipſe quoque Cyrillum ex Cyrillo in partem contrariam. v. I, a. 235. b. Chryſ. habet etiam, ἤδειτε ἂν, ſed non eo in loco, ubi haec interpretatur: nam ibi totum locum omittit: ſed VIII, 294. c. v. P.

20. ὁ ἰησοῦς] — E. v. P.
ἐπίασεν] Qui hic Origenis facundiam et ſapientiam cognoscere cupit, evoluat IV, 292. b. c. d.

21. Sine varietate Orig. IV, 454. niſi quod ante ὅπου interponitur καί.

ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.

22. ἔλεγον οὖν οἱ ἰουδαῖοι· μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτὸν, ὅτι λέγει· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

23. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστὲ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστὲ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου.

24. εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.

25. ἔλεγον οὖν αὐτῷ· σὺ τίς εἶ; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· τὴν ἀρχὴν ὅ, τι καὶ λαλῶ ὑμῖν;

πολλὰ

25. ὅ, τι] Griesb. hic in interiore marg. oſtentat ὅτι. Atqui noſſe debebat, Codices pauciſſimos reperiri, in quibus diſtinguantur ὅ, τι et ὅτι. Plerumque pro utroque ſcribitur iunctim ὅτι. Ex Latiniſtis idem laudat: *initium*, ſeu *principium*, *quod*, ſeu *quia*. Ac Latiniſtas ſaepe ineptiſſime ὅτι reddere *quia*, etiam tum, cum accuſativus cum infinitivo requiritur, aut cum in interpretatione prorſus omittendum eſt, ſatis notum eſt omnibus. *Principium* aeque ſtultum eſt atque *initium*. Quod vero Griesb. vulgatae *qui* pro ὅτι etiam laudavit, id imperite fecit. Reddendum: *cur vero omnino vobiscum loquor? cur fruſtra vobiscum disputo?* Ipſe Cyrill. IV, 511. in his argutatur. Habet enim: ἀλλὰ δίκαια πάσχω, ὅτι καὶ λόγου παρ᾽ ὑμῖν ἐποιησάμην ἀρχὴν — deinde rectius: ὅτι καὶ προσφώνηκα. Rectius Chryſ. VIII, 311. b. τοῦ ὅλως ἀκούειν τῶν λόγων — ἀνάξιοί ἐστε. Sic et Theophyl.

πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· 26.
ἀλλ᾽ ὁ πέμψας με ἀληθής ἐϛι· κἀγὼ ἃ
ἤκουσα παρ᾽ ἀυτοῦ, ταῦτα λέγω ἐις τὸν
κόσμον.
ὀυκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα ἀυτοῖς ἔλεγεν. 27.
ἐιπεν ὀυν ἀυτοῖς ὁ ἰησοῦς· ὅταν ὑψώσητε τὸν 28.
ὑιὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ
ἐιμι· καὶ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ ποιῶ ὀυδὲν, ἀλλὰ καθ-
ὼς ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ.
καὶ ὁ πέμψας με, μετ᾽ ἐμοῦ ἐϛιν· ὀυκ ἀφῆκέ 29.
με μόνον ὁ πατὴρ, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεϛὰ ἀυτῷ
ποιῶ πάντοτε.
ταῦτα ἀυτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίϛευσαν 30.
Τέλος τῆς ϛ. ἐις ἀυτόν. [Τέλος.]

['Αρχή.]

26. πολλὰ] Griesb. tradit, Chryſoſtomum haec referre ad praecedentia. Vide VIII, 311. b. Locum non intellexit. Id docet etiam Euth. III, 509. Aliud eſt, referre ad ſuperiora ſententiam, aliud verba. Sententiam eo refert, ſed non verbum πολλά. Cyrillus etiam inter ὑμῖν et πολλὰ interponit interpretationem ſuam. Fortaſſe Griesbachius Chryſoſtomum tantum legere ſolet ἐν τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ. v. Griesb. comment. crit. in textum gr. N. T. p. 145. ſub * et **

περὶ ὑμῶν λαλεῖν] καὶ λέγειν. E. Ita, non aliter, habet Chryſ. l. l. et in Codd. MSS. Mosqq. Griesbachius poſt ὑμῶν ex Chryſ. notat καί. Verus ergo fui, cum dixi, eum raro ſcriptis Chryſoſtomi inſerere caput. Ex Chryſ. fecit Theophyl. 68. c. in ſcholiis: πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, λαλεῖν καὶ κρίνειν· deinde tamen interpretatur ſolum λαλεῖν et κρίνειν. Plura hoc verſu miſcet et turbat Chryſ. v. VIII, 311. b. bis et 313. b.

ταῦτα λέγω] ταῦτα λαλῶ. E.

A. 31. [Ἀρχή.] ἔλεγεν οὖν ὁ ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιϛευκότας αὐτῷ ἰουδαίους· ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου ἐϛὲ,

32. καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς.

33. ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· σπέρμα ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις· ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε;

34. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἀμὴν * ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, δοῦλός ἐϛι τῆς ἁμαρτίας.

35. ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

36. ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε.

37. οἶδα ὅτι σπέρμα ἀβραάμ ἐϛε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν.

38. ἐγὼ ὃ ἑώρακα παρὰ τῷ πατρί μου, λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ὃ ἑωράκατε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν, ποιεῖτε.

ἀπε-

VIII, 31. AA. σαββάτῳ δ. ε. ὁ κ. πρὸς τοὺς [ἐληλυθότας πρὸς αὐτόν.] πεπιϛευκότας εἰς αὐτὸν ἰουδαίους· ἐὰν ὑμεῖς.

33. ὅτι ἐλεύθεροι] Cum hic Latiniſtae nec *quod*, nec *quia* habeant, Griesbachius eos laudat pro omiſſo ὅτι. v. verſ. 25.

34. δοῦλος τῆς ἁμ. ἐϛίν. Orig. III, 585. et vulg. IV, 424.

38. πατρός μου] Griesb. ait, Cyrill. *diſerte* excludere μου. In quo tomo? Septem enim ſunt. Omittit

ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· ὁ πατὴρ ἡμῶν 39.
ἀβραάμ ἐστι. λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· εἰ τέκνα
τοῦ ἀβραάμ ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ ἀβραὰμ
ἐποιεῖτε ἄν·
νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς 40.
τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα
παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο ἀβραὰμ οὐκ ἐποί-
ησεν.
ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. 41.
εἶπον οὖν αὐτῷ· ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγεν-
νήμεθα· ἕνα πατέρα ἔχομεν τὸν θεόν.
εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ['Αρχή.] εἰ ὁ θεὸς 42. ΛΒ.
πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ
ἐκ

VIII, 42. ΛΒ. τῇ β. τῆς ε. ἑβδ. ε. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· εἰ ὁ θεός.

ſane μου IV, 545. Sed ex 546. b. contrarium potius licet intelligere, ubi eſt, τὴν τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ φύσιν. Alibi apud Cyrill. non inveni, quanquam mox verſ. 39. frequenter laudat. v. P.

39. ἦτε] Sic et Orig. I, 299. In aliis locis ὁριστικῶς, non ut hic, ὑποθετικῶς, hanc ſententiam retulit. Ergo non eſt varietas. III, 145. eſt, ἂν ἐποιεῖτε. IV, 104. deeſt ἄν.

ἐποιεῖτε ἂν] ἂν — D. v. Euth. 191.

40. θεοῦ] πατρός. E. v. Euth. 191. Cyrill. IV, 548. c. intextu. Urget etiam in interpret. 549. Locum tamen ſimilem comparat d. ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός. Eius verba ſunt: οὐ γὰρ εἴρηκε — παρὰ τοῦ πατρὸς, ἀλλὰ παρὰ τοῦ θεοῦ. Ergo rurſus impudenter mentitur Griesb. Habet enim: πατρὸς Cyr. *in commentar.* Laudat hunc verſum Orig. I, 381. 410. 705. II, 741. IV, 392. 402. 446.

41. ἐκ πορνείας] v. Euth. III, 324.

42. εἶπεν οὖν] οὖν. — D.

ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω. [Τέλος.] οὐδὲ Τέλος τοῦ
γὰρ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ᾽ ἐκεῖνός με σαββάτου.
ἀπέςειλε.
43. διατί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε;
ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν.
44. ὑμεῖς ἐκ * τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐςὲ, καὶ
τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε
ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ᾽ ἀρχῆς,
καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ ἕςηκεν· ὅτι οὐκ ἔςιν
ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ
τῶν ἰδίων λαλεῖ· ὅτι ψεύςης ἐςὶ καὶ ὁ πα-
τὴρ αὐτοῦ.
45. ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιςεύετέ μοι.
46. τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ δὲ
ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖς οὐ πιςεύετέ μοι;
47. ὁ ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει·
διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ * τοῦ
θεοῦ οὐκ ἐςέ.

ἀπε-

43. λαλιὰν] ἀλήθειαν. E. v. P.
44. ὑμεῖς ἐκ] + τοῦ.
ὅτι ψεύςης — πατ. αὐτοῦ] omittit quidem Chryſ. VIII, 318. d. ſed 319. a. videtur agnoscere. Habet enim: ἐκεῖνος γὰρ ἔτεκε τὸ ψεῦδος. v. P. pag. 368. — 375. in primis 37[illegible]. ubi Origenes *trinitatem diabolorum* etiam finxit. Interrogabis: *ſatin' ſanus fuerit?*
46. Hic verſus propter ὁμοιοτέλευτα excidit ex Codd. aliquibus, etiam in meo Mosq. a. qui tamen eum exhibet in calce folii, addita nota κείμενον. Saepe hunc verſum laudat Cyrill. I, g. 847. 401. II, 695. V, b. 291. VI, a. 92. VI, b. 393. et alii.
47. ὅτι ἐκ] + τοῦ.

ἀπεκρίθησαν ὖυν ὁι ἰουδαῖοι καὶ ἔιπον ἀυτῷ 48.
ὀυ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς, ὅτι σαμαρείτης ἔι
σὺ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις;
ἀπεκρίθη ἰησοῦς· ἐγὼ δαιμόνιον ὀυκ ἔχω, 49.
ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς
ἀτιμάζετέ με.
ἐγὼ δὲ ὀυ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν 50.
καὶ κρίνων.
[Ἀρχή.] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν 51. ΛΓ.
λόγον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, θάνατον ὀυ μὴ θεω-
Τέλος τῆς β. ρήσῃ ἐις τὸν ἀιῶνα. [Τέλος.]
ἔιπον ὖυν ἀυτῷ ὁι ἰουδαῖοι· νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι 52.
δαιμόνιον ἔχεις. ἀβραὰμ ἀπέθανε καὶ ὁι
προφῆται, καὶ σὺ λέγεις· ἐάν τις τὸν λόγον
μου τηρήσῃ, ὀυ μὴ * γεύσηται θανάτου ἐις
τὸν ἀιῶνα.
μὴ σὺ μείζων ἔι τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἀβραὰμ, 53.
ὅστις ἀπέθανε; καὶ ὁι προφῆται ἀπέθανον·
τίνα σεαυτὸν σὺ ποιεῖς;

ἀπε-

VIII, 51. ΛΓ. τῇ γ. τῆς ε. ἑβδ. ἑ. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς ἀυτὸν ἰουδαίους· ἀμὴν ἀμήν.

48. λέγομεν] ἐλέγομεν. E. v. Euth. 192. Ita debebat effe. Et ita Chryf. VIII, 321. d. fed ibid. c. vulgatum. Vulgat Cyrill. IV, 568. b. d. I, g. 381. Multa hoc verbo miscet Chryf. I, 505. Sic alibi aliqui ἔστι malebant, loco δεῖ. Locus eft Actt. 24, 19.

52. γεύσεται] γεύσηται. Subtilis ac vere philofophica ad h. l. disputatio eft Origenis. Primo enim vir Hebraice doctus discrimen ftatuit inter θεωρεῖν τὸν θάνατον et inter γεύεσθαι· deinde interrogat, an non etiam dici poffit, ἀκούειν θανάτου, ὀσφραίνεσθαι θανάτου et ἅπτεσθαι θανάτου. v. P.

53. σὺ ποιεῖς] σὺ — E.

54. ἀπεκρίθη ἰησοῦς· ἐὰν ἐγὼ δοξάζω ἐμαυτὸν,
ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ
δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεὸς ὑμῶν
ἐστι,
55. καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν· ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν·
καὶ ἐὰν εἴπω· ὅτι οὐκ οἶδα αὐτὸν, ἔσομαι
ὅμοιος ὑμῶν, ψεύστης· ἀλλ' οἶδα αὐτὸν, καὶ
τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ.
56. ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα
ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν· καὶ εἶδε, καὶ
ἐχάρη.
57. εἶπον οὖν οἱ ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· πεντήκοντα
ἔτη οὔπω ἔχεις, καὶ ἀβραὰμ ἑώρακας;
58. εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
πρὶν ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγώ εἰμι.
59. ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν·
ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ,
διελ-

54. θεὸς ὑμῶν] θεὸς ἡμῶν. D.
56. v. Euth. 192. Orig. IV, 88. 103.
57. πεντήκοντα] τεσσαράκοντα. E. Certum pro incerto ponebant Iudaei. Correctio arguta. Chryſ. hoc invexit VIII, 324. a. bis. I, 505. Eum ſequitur Euth. III, 336. qui hic ἀντίγραφα, ſcilicet Chryſoſtomi, memorat. Diſſentit Theophyl. 690. in textu et in ſchol. πεντήκοντα Cyrill. repetit in comment. IV, 585. c. et II, 419. V, a. 685. V, d. 11. 38. Diſerte ita Severus in Caten. Cord. 243. v. Euth. 192.
58. εἶπεν] + οὖν. E.
γενέσθαι — εἰμί.] v. P. Diſerte etiam εἰμὶ tuetur et explicat Scholiaſta Cod. Aug. 12. etſi ἤμην dicendum erat. v. Orig. I, 750.
59. ἦραν οὖν] καὶ ἔλαβον. E. Chryſ. VIII, 324. a. etiam in MSS. Mosqq.

διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν· καὶ παρῆγεν οὕτω.
Τέλος τῆς γ. [Τέλος.]

I. Περὶ τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ.

Καὶ [Ἀρχή.] παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυ- IX, 1.
φλὸν ἐκ γενετῆς. ΛΔ.
καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέ- 2.
γοντες· ῥαββὶ, τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γο-
νεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ;
ἀπεκρίθη * ἰησοῦς· οὔτε οὗτος ἥμαρτεν, οὔτε 3.
οἱ γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔρ-
γα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ.

ἐμὲ

IX, 1. ΛΔ κυριακῇ ϛ. τοῦ τυφλοῦ· τ. κ. ἐ. παράγων ὁ ἰησοῦς εἶδεν.

ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτὸν] ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. E. Orig. v. P.

διελθὼν — οὕτω.] — E. v. P. Euth. 114. 193. 194. Caten. Cord. p. 245. fin. Theophyl. 691. c. Cyrillus quidem omittit IV, 586. ſed 1051. d. ita refert: καὶ γοῦν ἠθέλησαν αὐτὸν πιάσαι, καθά φησιν ὁ εὐαγγελιστὴς, ἀλλ' ἐξελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο, καὶ παρῆλθεν οὕτως. τὸ δὲ οὕτως φησὶν, ἀντὶ τοῦ, οὐχ ὑπεσταλμένως, οὐ περιδεὴς κ. τ. λ. Cur autem ſupra iſta non recitaverat? Forte quia Origenem aut Chryſoſtomum, non evangelium, inſpexerat. Habet idem II. 443. c. καθά φησιν ὁ μακάριος εὐαγγελιστής· ἐπορεύετο διὰ μέσου αὐτῶν, καὶ παρῆγεν οὕτω, τουτέστι, (οὐ forte addendum) περιφροντικῶς. Non ergo huc translata ſunt ex Luc. 4, 30.

IX, 1. παράγων] + ὁ ἰησοῦς. E. v. P. Multa hoc capite turbavit Chryſ. non nulla etiam Cyrill. Ut Chryſ. hic addit, ὁ ἰησοῦς, ita et verſ. 6.

γενετῆς] γεννητῆς t γεννετῆς t γενητῆς. E. v. Euſtath. ad Odyſſ. Σ. pag. 1834. Apud Aët. cap. 38. ἀγκυλόγλωσσοι memorantur ἐκ γενετῆς et ἐκ πάθους.

3. ὁ ἰησοῦς] ὁ — De Chryſ. v. P.

4. ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νὺξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι.

5. ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου.

6. ταῦτα εἰπὼν, ἔπτυσε χαμαὶ, καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέχρισε τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ.

7. καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε, νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ σιλωὰμ, ὃ ἑρμηνεύεται, ἀπεσταλμένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθε βλέπων.

8. οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον, ὅτι τυφλὸς ἦν, ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν;

9. ἄλλοι ἔλεγον· ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι δέ· ὅτι ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν· ἐκεῖνος ἔλεγεν· ὅτι ἐγώ εἰμι.

10. ἔλεγον οὖν αὐτῷ· πῶς ἀνεῴχθησάν * σοι οἱ ὀφθαλμοί;

11. ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· ἄνθρωπος, λεγόμενος ἰησοῦς, πηλὸν ἐποίησε, καὶ ἐπέχρισέ μου

4. ἐμὲ — με] ἡμᾶς — ἡμᾶς. E. Cyrill. IV, 599. V, a. 630. Alia hic turbat Orig. III, 201. f. et 201. v, etiam P.

6. ἐπέχρισε] ἐπέχρισεν αὐτοῦ. E.

8. τυφλὸς] προσαίτης. E. v. P. Euth. 115. Erasmus interim ex vulgata latina hoc reddiderat πτωχός. Sed hoc eſt partes impoſtoris agere, non critici.
καθήμενος] Chryſ. VIII, 333. c. vidit eum ſedentem πρὸς τὰς θύρας τοῦ ἱεροῦ.

10. σοι οἱ] σου οἱ.

μου τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ εἶπέ μοι· ὕπαγε
εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ σιλωὰμ, καὶ νίψαι·
ἀπελθὼν δὲ καὶ νιψάμενος, ἀνέβλεψα.
εἶπον οὖν αὐτῷ· ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; λέγει· οὐκ 12.
οἶδα.
ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τόν 13.
ποτε τυφλόν.
ἦν δὲ σάββατον ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ 14.
ἰησοῦς, καὶ ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς.
πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι, 15.
πῶς ἀνέβλεψεν; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· πηλὸν
ἐπέθηκέ * μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ἐνι-
ψάμην, καὶ βλέπω.
ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές· οὗτος ὁ 16.
ἄνθρωπος οὐκ ἐστι παρὰ τοῦ θεοῦ, ὅτι τὸ
σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον· πῶς δύ-
ναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα
ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς.

λέγουσι

11. τὴν κολυμβήθραν τοῦ σιλωὰμ] τὸν σιλωάμ. E. Vulgatum servant etiam omnes, quos post priorem edit. comparavi.

15. ἠρώτων] ἠρώτησαν. E.

πῶς ἀνέβλεψεν] v. P. Euth. III, 348. seqq.

καὶ οἱ] καὶ — E.

ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου] ἐπέθηκέ μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς.

16. παρὰ τοῦ θεοῦ] τοῦ — D. v. Euth. I, 672. 833. Chrys. optionem dat inter ἀπὸ, ἐκ et παρά. v. VII, 566 VIII, 334. 336. 337. Praepositionis ὑπὸ oblitus fuerat.

17. λέγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν· σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν· ὅτι προφήτης ἐστίν.

18. οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι τυφλὸς ἦν καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος·

19. καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς, λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν ἄρτι βλέπει;

20. ἀπεκρίθησαν * δὲ αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπον· οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη·

21. πῶς δὲ νῦν βλέπει, οὐκ οἴδαμεν· ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε· αὐτὸς περὶ * ἑαυτοῦ λαλήσει.

22. ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ χριστὸν, ἀποσυνάγωγος γένηται.

23. διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον· ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε.

24. ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον ὃς ἦν τυφλὸς, καὶ εἶπον αὐτῷ· δὸς δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλός ἐστιν.

ἀπε-

19. λέγετε] ἐλέγετε. E. v. 8, 48.
20. ἀπεκρίθησαν] + δέ.
21. περὶ αὐτοῦ] περὶ ἑαυτοῦ.

ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· εἰ ἁμαρτω- 25.
λός ἐστιν, οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὤν,
ἄρτι βλέπω.
εἶπον δὲ αὐτῷ πάλιν· τί ἐποίησέ σοι; πῶς 26.
ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς·
ἀπεκρίθη αὐτοῖς· εἶπον ὑμῖν ἤδη, καὶ οὐκ 27.
ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ
ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι;
ἐλοιδόρησαν * αὐτὸν καὶ εἶπον· σὺ εἶ μαθη- 28.
τὴς ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ μωυσέως ἐσμὲν μα-
θηταί.
ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι μωυσῇ λελάληκεν ὁ θεός· 29.
τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν.
ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐν 30.
γὰρ τούτῳ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ
οἴδατε πόθεν ἐστὶ, καὶ ἀνέῳξέ μου τοὺς
ὀφθαλμούς.
οἴδαμεν δὲ ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ θεὸς οὐκ ἀκούει· 31.
ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ, καὶ τὸ θέλημα
αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει.
ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη, ὅτι ἤνοιξέ τις 32.
ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου.
εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο 33.
ποιεῖν οὐδέν.

ἀπε-

25. οὖν] — D.
26. ἤνοιξε] ἀνέῳξε. D. v. verſ. 30. 32.
28. οὖν] —
32. ἐκ τοῦ] ἀπὸ τοῦ. E. Modo ἐκ, modo ἀπό. Chryſ. VIII, 326. c. 341. a. 453. e.
33. παρὰ θεοῦ] θεοσεβής. E. ex verſ. 31. v. P.

34. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· ἐν ἁμαρτίαις
σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς;
καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.

35. ἤκουσεν ὁ ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω·
καὶ εὑρὼν αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ· σὺ πιςεύεις εἰς
τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ;

36. ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπε· * καὶ τίς ἐςι,
κύριε, ἵνα πιςεύσω εἰς αὐτόν;

37. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· καὶ ἑώρακας αὐτὸν,
καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ, ἐκεῖνός ἐςιν.

38. ὁ δὲ ἔφη· πιςεύω, κύριε· καὶ προσεκύνησεν
αὐτῷ. [Τέλος.]

ΛΕ. 39. καὶ εἶπεν ὁ ἰησοῦς· [Ἀρχή.] εἰς κρίμα ἐγὼ
εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέ-
ποντες βλέπωσι, καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ
γένωνται.

καὶ

IX, 39. ΛΕ. τῇ ε. τῆς ε. ἑβδ. ε. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθό-
τας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· εἰς κρίμα.

34. ὅλος] ὅλως. E. Vulg. Chryſ. VIII, 339. c. ſed Euth. interpretatur, τὴν ἀρχήν. Ergo vere ὅλως legit.

ἔξω] ἐκ τοῦ ἱεροῦ. E. v. P. Ex hoc eſt, ἔξω τοῦ ἱεροῦ. Theophyl. 702. d.

35. τοῦ θεοῦ] τοῦ ἀνθρώπου. E. Codd. Chryſ. variant. v. VIII, 339. a. 344. c. 345. a. bis. b. c. Cyrill. hunc verſum non ſolum habet IV, in interpret. ſed et V, a. 703. V, c. 183. V, d. 51. VI, a. 57.

36. τίς ἐςι] καὶ τίς ἐςι.

39. τοῦτον] — E. v. Orig. III, 691. 712. IV, 396. I, 722. II, 119. ex quibus locis ſaltem apparet, τοῦτον ab eo ſervari. Frequenter laudatur etiam hic verſ. a Cyrillo et Chryſ.

καὶ ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ 40.
ὄντες μετ' αὐτοῦ, καὶ εἶπον αὐτῷ· μὴ καὶ
ἡμεῖς τυφλοί ἐσμεν;
εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν 41.
εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε· ὅτι βλέπο-
μεν· ἡ οὖν ἁμαρτία ὑμῶν μένει.
['Αρχή.] Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσ- X, 1. ΛΕ.
ερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν
προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν,
ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶ καὶ λῃστής·
['Αρχή.] ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας, 2. ΛΕ.
Τ[illegible] τῆς ε. ποιμήν ἐστι τῶν προβάτων. [Τέλος.]
τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα 3.
τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρό-
βατα καλεῖ κατ' ὄνομα, καὶ ἐξάγει αὐτά.
καὶ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα ἐκβάλῃ, ἔμπρο- 4.
σθεν αὐτῶν πορεύεται· καὶ τὰ πρόβατα
αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ.
ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ 5.
φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ· ὅτι οὐκ οἴδασι τῶν
Ὑπέρβα τῆς κα. καὶ τῆς ιβ. ἀλλοτρίων τὴν φωνήν. [Ὑπέρβα.]

ταύτην

X, 1. ΛΕ. τῇ κα. μαΐου, τοῦ ἁγίου κωνσταντίνου καὶ ἑλένης. καὶ τοῦ ἁγίου ἰωάννου τοῦ χρυσοστόμου, εἰς τὸν ὄρθρον. καὶ εἰς τοὺς ὄρθρους τῶν ἱεραρχῶν· [ἐν ἄλλοις, καὶ τῇ ιδ. νοεμβρίου, τῶν ἁγίων ἰουστινιανοῦ καὶ θεοδώρας.] ε. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· ἀμὴν ἀμήν.

X, 2. ΛΕ. μαΐου ιβ. τοῦ ἁγίου ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου κωνσταντινουπόλεως· ε. ὁ κ. πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ ἰουδαίους· ὁ εἰσερχόμενος.

X, 3. καλεῖ] φωνεῖ. E.

6. ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς·
ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐ-
τοῖς. [Τέλος.] Τέλος ἔν τισι
7. εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν τῆς ε.
λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβά-
των.
8. πάντες ὅσοι * ἦλθον, κλέπται εἰσὶ καὶ λῃ-
σαί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. Τέλος ἔν τισι
[Τέλος.] τῆς κα.
Λ3. 9. [Ἄρξου.] [Ἀρχή.] ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ Ἄρξου τῆς
ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται κα. καὶ τῆς
καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὑρήσει. [Τέλος.] ιβ. Τέλος τῆς ε.
ὁ καὶ τῶν ἁγί-
ων.

X, 9. Λ3. εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου ἰωάννου τοῦ χρυσο-
στόμου καὶ εἰς ἱεράρχας. ἐν ἄλλῳ· σεπτεμβρίου γ.
τοῦ ἁγίου ἀνθίμου· ε. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας
πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· ἐγώ εἰμι.

5. ἀκολουθήσωσιν] ἀκολουθήσουσιν. E. Rurſus coniunctivus, ante indicativum et ἀλλὰ, temere mutatus. Plura iam exempla memoravi.

8. ὅσοι πρὸ ἐμοῦ] πρὸ ἐμοῦ —. Semina huius lectionis ſpargit Chryſ. VIII, 346. d. 348. d. quem locum vide propter interpretationem. Apud Cyrill. IV, 640. legitur quidem in textu, ſed ibid. e. in interpret. omittitur, nec horum verborum ibi ullum eſt veſtigium. Omittit Theophyl. 707. ex quo ſimul apparet, nec Manichaeos his uſum eſſe verbis, cum tamen ipſorum faverent opinioni. v. P. Euth. 195. ſeq. III, 364. πρὸ ἐμοῦ habet Orig. I, 744. III, 303. IV, 44. modo ante, modo poſt ἦλθον.

εἰσι] ἦσαν. E. Ita debebat eſſe. Ergo ſic correctum. Multa iam huiusmodi exempla in hoc ipſo evangelio notata ſunt. v. P. Servat εἰσὶν etiam Orig. I, 744. etc. Sed idem l. l. mox habet ἤκουσεν et ἤκουσαν.

ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ 10.
θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν
ἔχωσι, καὶ περισσὸν ἔχωσιν.

ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς 11.
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβά-
των·

ὁ μισθωτὸς δὲ, καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὗ οὐκ 12.
εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρ-
χόμενον, καὶ ἀφίησι τὰ πρόβατα, καὶ φεύ-
γει· καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτὰ, καὶ σκορ-
πίζει τὰ πρόβατα.

ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει, ὅτι μισθωτός ἐστι, 13.
καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων.

ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς, καὶ γινώσκω τὰ 14.
ἐμὰ, καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν.

ϛ. γ. καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ, κἀγὼ γινώσκω 15.
τὸν πατέρα· καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι
ὑπὲρ τῶν προβάτων.

ϛΑ. δ. καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς 16.
αὐλῆς ταύτης· κἀκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ
Τέλος τῶν τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι· καὶ γενήσεται μία
ἱεραρχῶν. ποίμνη, εἷς ποιμήν. [Τέλος.]

ϛΒ. ι. [Ἀρχή.] διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ, 17. ΛΖ.
ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν
λάβω αὐτήν.

οὐδεὶς

X, 17. ΛΖ. τῇ ϛ. τῆς ε. ἑβδ. ἑ. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυ-
θότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· διὰ τοῦτο.

16. γενήσεται] ἔσεται t ἔσονται t γενήσονται. E. v. P.
Orig. III, 147. c.

18. οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ᾽ ἐμοῦ· ἀλλ᾽ ἐγὼ τίθη-
μι αὐτὴν ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι
αὐτὴν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐ-
τήν. ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ
πατρός μου.
19. σχίσμα οὖν πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς ἰουδαίοις
διὰ τοὺς λόγους τούτους.
20. ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· δαιμόνιον ἔχει
καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε;
21. ἄλλοι ἔλεγον· ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστι
δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν
ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν;
ΛΗ. 22. [Ἀρχή.] ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν * ἱεροσο-
λύμοις, καὶ χειμὼν ἦν·
23. καὶ περιεπάτει ὁ ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ
στοᾷ σολομῶνος.
24. ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον
αὐτῷ· ἕως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ
σὺ εἶ ὁ χριστὸς, εἰπὲ ἡμῖν παῤῥησίᾳ.

ἀπε-

X, 22. ΛΗ. εἰς ἐγκαίνια ναοῦ [ἐν ἄλλοις· δεκεμβρίου κγ.] τ. κ. ἐ. ἐγένετο τὰ ἐγκαίνια ἐν ἱεροσολύμοις.

22. ἐν τοῖς ἱεροσολύμοις] τοῖς —. Ut ex probatis Codd. intelligitur, Ioannes iſtud modo addit, modo omittit.

23. στοᾷ τοῦ] τοῦ —

24. τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις;] Nimirum, ut Iudaei hoc accipiebant, λόγων ἀσαφείᾳ καὶ ἀμφιβολίᾳ. Quia verſ. 18. diverſo ſenſu eſt, αἴρει τὴν ψυχὴν ἀπ᾽ ἐμοῦ, de hoc non nulli dubitarunt. Igitur Griesbachus, vir graece doctus, pag. 495. nota h. edit. noviſſ.

ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ 25.
πιστεύετε. τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνό-
ματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ
ἐμοῦ·
ἀλλ᾽ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· οὐ γάρ ἐστε ἐκ τῶν 26.
προβάτων τῶν ἐμῶν, καθὼς εἶπον ὑμῖν.
["Αρξου.] [Ἀρχή.] τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ 27. ΛΗ.
τῆς φωνῆς μου ἀκούει, κἀγὼ γινώσκω αὐτά,
καὶ ἀκολουθοῦσί μοι·

Ἄρξου τοῦ ἁγίου κωνσταντίνου.

κἀγὼ

X, 27. ΛΗ. σαββάτῳ ε. ἑ. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· τὰ πρόβατα.

noviss. addit: αἰώρεις. *Coniect. Marklandi.* Marklandi liber nunc non erat ad manus. Quoniam tamen Griesbachus, cum viros doctos spoliatum exit, medio meridie, πρὸς δὲ καὶ λαμπαδουχοῦντος καὶ δᾳδουχοῦντος Λουκιφέρου τοῦ ἡλιομέρφου, scalas applicat, facile intelligebam, hoc non ex Marklando, sed ex libello (Koniekturen über das N. Test. von Schulz. Leipzig 1774. Seite 207.) huc translatum esse. Fraudi ergo ei fuit, quod ibi litteris maiusculis ΑΙΩΡΕΙΣ, sine spiritu et accentu, legitur. Ex αἰωρεῖς ergo vir graece doctus fecit αἰώρεις. Marklandum semper magni feci. Sed ab ista coniectura abstinere se debebat, cum satis notum sit, αἰωρεῖν habere duas diversas notiones, ἀνα-κινεῖν et ὀχλεῖν. Sufficit, praetermissis grammaticis graecis et exemplis auctorum, solum Sophoclis notare scholiastam p. 704. edit. Steph. Quae loca Marklandus laudarit, ignoro. Sed αἰωρεῖσθαι τὴν ψυχὴν apud Xenoph. edit. Leuncl. p. 978. b. ab hoc loco alienum est.

25. πιστεύετε] ἐπιστεύσατε. E. Correct. e graecismo. Vulg. Cyrill. I, g. 381. V, d. 138. Nam IV, 664. hic quaedam omissa sunt a scriba, notata per καὶ τὰ ἑξῆς.

26. οὐ γὰρ] ὅτι οὐκ. E.

28. κἀγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς, [Τέλος.] Τέλος τῶν β.
καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ
οὐχ ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου.
29. ὁ πατήρ μου ὃς δέδωκέ μοι, μείζων πάντων
ἐστὶ καὶ οὐδεὶς δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς χει-
ρὸς τοῦ πατρός μου.
30. ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν. [Τέλος] Τέλος ἔν τισι τῶν ἐγκαινίων.
31. ἐβάστασαν οὖν πάλιν λίθους οἱ ἰουδαῖοι, ἵνα
λιθάσωσιν αὐτόν.

ἀπε-

27. ἀκούει] ἀκούουσι. E. v. Orig IV, 251. (ubi lepida est disputatio de ἀκούει et ἀκούουσι.) III, 237.

29. ὃς δέδωκέ μοι, μείζων] ὃ δέδωκέ μοι μεῖζον. E. v. Mill. Euth. 196. P. Pro, ὃ δέδωκε, laudatur etiam Cyrill. Sed eius ad h. l. commentarius intercidit et in editione suppletus est ex catena aliqua. In his nihil inveni. v. IV, 666. Iam cum res incerta esset de Cyrillo, ii, qui professi fuerant, N. Testamentum emendare ex Patribus, alium locum veri Cyrilli quaerere debebant, ex quo certi fierent. Eiusmodi locus est V, a. 326. d. Ibi totum locum hac sola varietate recitat, ἁρπάσαι, loco ἁρπάζειν inferens. Ibi est etiam interpretatio: εἰ πάντων μείζων ἐστὶν ὁ πατὴρ κ. τ. λ. Vide etiam I, a. 188. ubi tamen ἔδωκε, sed ἁρπάζειν. II, 567. III, 792. et V, a. 577. sine ulla varietate. Viri ergo docti h. l. non debebant hariolari, aut indices Cyrilli consulere, sed Cyrillum ipsum legere. Quilibet vero hic intelligit, esse hanc corruptionem Latinistarum dogmaticam fucum ac perfidiose illatam verbis Apostoli. Haeccine est ista orthodoxia? Fraudem ergo etiam moliri licet? Multa de hoc loco disputata reperies in Panoplia Euth. Zigab. Ridicule, ut solet, haec versat Orig. III, 244. a. b. Utitur autem hoc loco ad interpretandum Ier. 18, 6. [illegible] τὸ σκεῦος ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ κεραμέως. O divinum ingenium!

ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· πολλὰ καλὰ ἔργα 32.
ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός μου· διὰ ποῖον
αὐτῶν ἔργον λιθάζετέ με;
ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι λέγοντες· περὶ 33.
καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ
βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν, ποιεῖς
σεαυτὸν θεόν.
ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· οὐκ ἔστι γεγραμμέ- 34.
νον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν· ἐγὼ εἶπα, θεοί ἐστε;
εἰ ἐκείνους εἶπε θεοὺς, πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ 35.
θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ
γραφή·
ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασε καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν 36.
κόσμον, ὑμεῖς λέγετε· ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι
εἶπον, υἱὸς τοῦ θεοῦ εἰμι;
εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ 37.
πιστεύετέ μοι·
εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις 38.
πιστεύσατε· ἵνα γνῶτε καὶ πιστεύσητε, ὅτι ἐν
Τέλος τοῦ σαββάτου. ἐμοὶ ὁ πατὴρ, κἀγὼ ἐν αὐτῷ. [Τέλος.]
[Ἀρχή.]

33. σεαυτὸν] ἑαυτόν. D. v. Euth. I, 672. 673. Meos Codices accurate examinavi. Alii fortaſſe hoc, ut contrarium linguae graece, repudiarunt. Laudo!

36. υἱὸς τοῦ] τοῦ — E. Variat ſane in hoc et in aliis pluribus huius verſ. Chryſ. ut dixi, VIII, 364. Sed ſine varietate 236. c., quem locum ἐν τῇ μεγάλῃ παρατηρ... non poterat reperire Griesbachius. Sine varietate habet Orig. IV, 23.

38. ἐν αὐτῷ] ἐν τῷ πατρί. E. Pro eo Griesb. oblitus eſt laudare Orig. II, 759. a.

ΛΗ. 39. [Ἀρχή.] ἐζήτουν οὖν πάλιν αὐτὸν πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

40. καὶ ἀπῆλθε πάλιν πέραν τοῦ ἰορδάνου, εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. ϛΓ. δ.

41. καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔλεγον· ὅτι ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν· πάντα δὲ ὅσα εἶπεν ἰωάννης περὶ τούτου, ἀληθῆ ἦν. ΞΔ. ι.

42. καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν. [Τέλος.] Τέλος τῆς ιβ. καὶ ἐν τισι τοῦ σαββάτου.

ΙΑ. περὶ τοῦ λαζάρου.

XI, 1. [Ἀρχή.] Ἦν δέ τις ἀσθενῶν λάζαρος ἀπὸ
ΛΘ. βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης μαρίας καὶ μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς·

ἦν

X, 39. ΛΗ. τῇ ιβ. ἰαννουαρίου, μεθέορτον· τ. κ. ἑ. ἐζήτουν οἱ ἰουδαῖοι πιάσαι τὸν ἰησοῦν.

XI, 1. ΛΘ. σαββάτῳ ϛ. τῶν νηστειῶν, ἤτοι τοῦ λαζάρου· τ. κ. ἑ. ἦν τις ἀσθενῶν.

39. ἐζήτουν οὖν] οὖν — t ἠθέλησαν οὖν, omiſſo πάλιν. E. v. Chryſ. VIII, 364. d. In nullo libro ſcribae ita vexarunt particulas καὶ, δὲ, οὖν, πάλιν, quo ſaepius utitur Ioannes, quam in hoc evangelio. Modo temere inculcarunt, modo permutarunt, modo omiſerunt, modo transpoſuerunt. Accedunt interpretes, qui cum denuo locum aliquem tractant, iſtas particulas in principio modo addunt, modo omittunt.

40. εἰς τὸν τόπον] — E. Simili modo Chryſ. omittit mox: καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ.

τὸ πρῶτον] τὸ πρότερον. E. Sic rectius dicebatur.

41. τούτου] αὐτοῦ. E. v. Euth. III, 394.

42. ἐκεῖ] — E. Primo omiſſum, deinde alieno loco inſertum. Diſerte hoc contra Chryſ. vindicat Theophyl. 717. b. Volutat hoc verbum etiam Chryſ. VIII, 364. e.

ἦν δὲ μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ, 2.
καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θρι-
ξὶν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς λάζαρος ἠσθένει.
ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν, λέ- 3.
γουσαι· κύριε, ἴδε, ὃν φιλεῖς, ἀσθενεῖ.
ἀκούσας δὲ ὁ ἰησοῦς, εἶπεν· αὕτη ἡ ἀσθένεια 4.
οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον. ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης
τοῦ θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ δι'
αὐτῆς.
ἠγάπα δὲ ὁ ἰησοῦς τὴν μάρθαν καὶ τὴν 5.
ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν λάζαρον.
ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν 6.
ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας.
ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς 7.
ἄγωμεν εἰς τὴν ἰουδαίαν πάλιν.
λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· ῥαββὶ, νῦν ἐζή- 8.
τουν σε λιθάσαι οἱ ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν
ὑπάγεις ἐκεῖ;
ἀπεκρίθη * ἰησοῦς· οὐχὶ δώδεκά εἰσιν ὧραι 9.
τῆς ἡμέρας; ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ,
οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τού-
του βλέπει·
ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτὶ, προσκό- 10.
πτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ.

ταῦτα

XI, 3. φιλεῖς] ἐφίλεις. E. Multa iam exempla huius corruptionibus notata sunt. Hic vero etiam absurda est corruptio.

4. δόξης] v. Euth. III, 396.

9. ἀπεκρίθη ὁ] ὁ —.
εἰσιν ὧραι] ὧραι εἰσίν. A.

11. ταῦτα ἔιπε καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς·
ΛΘ. [Ἀρχή.] λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· Ἀρχὴ ἐν τισι.
ἀλλὰ πορέυομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν.
12. ἔιπον ἔυν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· κύριε, ἐι κεκοίμηται, σωθήσεται.
13. ἐιρήκει δὲ ὁ ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει.
14. τότε ἔυν ἔιπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς παῤῥησίᾳ· λάζαρος ἀπέθανε·
15. καὶ χαίρω δἰ ὑμᾶς, ἵνα πιϛέυσητε, ὅτι ὀυκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλ᾽ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. [Ὑπέρβα.] Ὑπέρβα ἐν τισι.
16. ἔιπεν ἔυν θωμᾶς, ὁ λεγόμενος δίδυμος, τοῖς συμμαθηταῖς· ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ᾽ αὐτοῦ.
17. ἐλθὼν ἔυν ὁ ἰησοῦς, ἔυρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἤδη ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ.
18. ἦν δὲ ἡ βηθανία ἐγγὺς τῶν ἱεροσολύμων, ὡς ἀπὸ ϛαδίων δεκαπέντε.

καὶ

XI, 11. ΛΘ. ἔν τισιν· ἔ. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· λάζαρος.

18. Propter hunc verſum Origenes profectus eſt ad Iordanem. v. IV, 140. Inprimis ibi placent verba: δείκνυσθαι δὲ λέγουσιν. Ergo ſine oculis profectus erat, deinde: ἔϛι τε ἡ ἑρμηνεία κ. τ. λ. Ergo ex etymologia dirimit lites geographicas. Concluſio Origenis eſt huiuscemodi: Wenn irgendwo erzählt wird, daſs ein *Loewe* ſey gefangen worden, ſo muſs es zu *Loewen* geſchehen ſeyn.

καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν ἰουδαίων ἐληλύθεισαν 19.
πρὸς τὰς περὶ μάρθαν καὶ μαρίαν, ἵνα πα-
ραμυθήσωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐ-
τῶν.
Ἄρξου ἐν τισι. [Ἄρξου.] ἡ οὖν μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι *20.
ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· μαρία δὲ ἐν
τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο.
εἶπεν οὖν * μάρθα πρὸς τὸν ἰησοῦν· κύριε, εἰ 21.
ἦς ὧδε, ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει.
ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν 22.
θεὸν, δώσει σοι ὁ θεός.
λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός 23.
σου.
λέγει αὐτῷ μάρθα· οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν 24.
τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
εἶπεν αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις 25.
καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, κἂν ἀποθάνῃ
ζήσεται·
καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ 26.
ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. πιστεύεις τοῦτο;
λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι 27.
σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ εἰς τὸν
Τέλος ἐν τισι. κόσμον ἐρχόμενος. [Τέλος.]
καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἀπῆλθε καὶ ἐφώνησε 28.
μαρίαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα, εἰποῦσα·
ὁ διδάσκαλος πάρεστι, καὶ φωνεῖ σε.

ἐκείνη

20. ὅτι ὁ] ὁ —
21. οὖν ἡ] ἡ —
ἐτεθνήκει] ἀπέθανε. E. ex vers. 32.
25. εἶπεν] + οὖν ἢ δέ. E.

29. ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν.

30. οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην· ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ μάρθα.

31. οἱ οὖν ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτὴν, ἰδόντες τὴν μαρίαν ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, λέγοντες· ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ.

32. ἡ οὖν μαρία ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν ὁ ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν, ἔπεσεν * αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας, λέγουσα αὐτῷ· κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφός.

33. ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν, καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι, καὶ ἐτάραξεν ἑαυτὸν,

34. καὶ εἶπε· ποῦ τεθείκατε αὐτόν; λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε.

ἐδά-

31. λέγοντες] δόξαντες. E. v. P. Eodem iure ex Cyrill. IV, 684. d. inferri poterat, οἰηθέντες. Ipſe quidem non ſcripſiſſem λέγοντες, ſed Ioannes ita ſcripſit. Scilicet in N. Teſt. λέγοντες, addito interdum ἐν ἑαυτοῖς, eſt opinari, arbitrari. Ergo interpretes h. l. recte reddiderunt δόξαντες, οἰηθέντες. Non ergo eſt lectionis varietas, ſed lectionis graecis inuſitatae interpretatio. v. Matth. 16, 7, 8. 3, 9. Id ergo Millius, ut nunc video, voluit.

32. εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ] αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας.

33. καὶ ἐτάραξεν ἑαυτὸν] — E. v. Euth. 197. III, 409.

ἐδάκρυσεν ὁ ἰησοῦς. 35.
ἔλεγον οὖν οἱ ἰουδαῖοι· ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν. 36.
τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· οὐκ ἠδύνατο οὗτος 37.
ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ,
ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ;
ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ, 38.
ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον· ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ
λίθος ἐπέκειτο ἐπ᾽ αὐτῷ.
λέγει ὁ ἰησοῦς· ἄρατε τὸν λίθον· λέγει αὐτῷ 39.
ἡ ἀδελφὴ τοῦ τεθνηκότος μάρθα· κύριε,
ἤδη ὄζει. τεταρταῖος γάρ ἐστι.
λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· οὐκ εἶπόν σοι, ὅτι ἐὰν 40.
πιστεύσῃς, ὄψει τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ;
ἦραν οὖν τὸν λίθον, οὗ ἦν ὁ τεθνηκὼς κείμε- 41.
νος· ὁ δὲ ἰησοῦς ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω,
καὶ εἶπε· πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς
μου.
ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις· ἀλλὰ 42.
διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πι-
στεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.
καὶ ταῦτα εἰπὼν, φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασε· 43.
λάζαρε, δεῦρο ἔξω.
καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς, δεδεμένος τοὺς πό- 44.
δας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις
αὐτοῦ

39. ἤδη et γὰρ servat Orig. IV, 367.

41. Orig. IV, 376. b. ex sic dicto *Orbe Picto* pag. 88. docet, *Lazari animam regressam esse in corpus* διὰ τοῦ τόπου, ὅθεν ἤρθη ὁ λίθος! Sagaciter!

αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει αὐτοῖς ὁ
ἰησοῦς· λύσατε αὐτὸν, καὶ ἄφετε ὑπάγειν.
45. πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν ἰουδαίων οἱ ἐλθόντες πρὸς
τὴν μαρίαν καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν ὁ
ἰησοῦς, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. [Τέλος.] Τέλος τοῦ λαζάρου.
46. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς φαρι-
σαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς.
M. 47. [Ἀρχή.] συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον· τί ποιοῦμεν,
ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ σημεῖα ποιεῖ;
48. ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτω, πάντες πιστεύσουσιν
εἰς αὐτόν· καὶ ἐλεύσονται οἱ ῥωμαῖοι καὶ
ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος.
49. εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν
τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς οὐκ
οἴδατε οὐδέν·
50. οὐδὲ διαλογίζεσθε, ὅτι συμφέρει ἡμῖν ἵνα εἷς
ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ
ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται.

τοῦτο

XI, 47. M. τῇ β. τῆς ς. ἑβδ. καὶ τῷ ὄρθρῳ τῆς μεγάλης δ. καὶ σεπτεμβρίου ιβ. τ. κ. ἐ. συνήγαγον οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι συνέδριον κατὰ τοῦ ἰησοῦ καὶ ἔλεγον.

44. λέγει αὐτοῖς] propter Matth. 4, 11. ἄγγελοι προσῆλθον, Origenes credit, hoc loco αὐτοῖς poſſe accipi de angelis. v. IV, 397. e. Poſſuntne haec hominis ſanae mentis occurrere cogitationibus?

45. οἱ ἐλθόντες] τῶν ἐλθόντων. E. v. Griesb. edit. ſecundam p. 41. tertiam pag. 503 et P.

48. καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος] καὶ τὸ ἔθνος καὶ τὴν πόλιν. E. Chryſ. VIII, 386. e. compara 387. a. bis, 389. b. VII, 801. d.

50. διαλογίζεσθε] λογίζεσθε. E. v. P.

τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ ὀυκ ἔιπεν· ἀλλὰ ἀρ- 51.
χιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, προεφήτευ-
σεν, ὅτι ἔμελλεν ὁ ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ
τοῦ ἔθνους,
καὶ ὀυχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα 52.
καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα
συναγάγῃ ἐις ἕν.
ἀπ' ἐκείνης ὂυν τῆς ἡμέρας συνεβουλεύσαντο 53.
ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.
ΞΕ. δ. ἰησοῦς ὂυν ὀυκέτι παῤῥησίᾳ περιεπάτει ἐν 54.
τοῖς ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν ἐις τὴν
χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, ἐις ἐφραὶμ λεγο-
Τέλος ἔν τισι μένην πόλιν, κἀκεῖ διέτριβε μετὰ τῶν μαθη-
τῆς β. τῶν αὐτοῦ. [Τέλος.]
ΞϚ. α. ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν ἰουδαίων· καὶ 55.
ἀνέβησαν πολλοὶ ἐις ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώ-
ρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς.
ΞΖ. ι. ἐζήτουν ὂυν τὸν ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ' ἀλ- 56.
λήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἑστηκότες· τί δοκεῖ ὑμῖν,
ὑπέρβα τῆς ὅτι ὀυ μὴ ἔλθῃ ἐις τὴν ἑορτήν; [Ὑπέρβα.]
μεγάλης δ. δεδώκεισαν δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρι- 57.
σαῖοι ἐντολὴν, ἵνα ἐάν τις γνῷ ποῦ ἐστι, μη-
Τέλος τῆς β. νύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν. [Τέλος.]

Ὁ

51. ἔμελλεν ὁ] ὁ — v. P. de Chryſ. Similis confuſio eſt etiam ibi VIII, 389. b.

54. ἐφραὶμ] σαμφουρείν. Wetſt. D. σαμφουρείμ. Steph. β. v. Griesb. P. Huiuscemodi aliquid ex itinere videtur retuliſſe Orig. v. verſ. 18.

55. πρὸ τοῦ πάσχα] πρὶν τὸ πάσχα. E. Wetſt. D.

57. δεδώκεισαν] ἐδεδώκεισαν t δεδώκεσαν Codd. aliqui. δὲ καὶ οἱ] καὶ — E. Redundans et moleſtum erat.

XII, 1. Ὁ οὖν ἰησοῦς [Ἀρχή.] πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ
ΜΑ. πάσχα ἦλθεν εἰς βηθανίαν, ὅπου ἦν λάζα-
ρος ὁ τεθνηκὼς, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν.

2. ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ μάρ- 5H. α
θα διηκόνει· ὁ δὲ λάζαρος εἷς ἦν τῶν * ἀνα-
κειμένων * σὺν αὐτῷ.

ΙΒ. περὶ τῆς ἀλειψάσης τὸν κύριον μύρῳ.

3. ἡ οὖν μαρία, λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου
πιστικῆς πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ
ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς
πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς
ὀσμῆς τοῦ μύρου.

ΙΓ. περὶ ὧν εἶπεν ἰούδας.

4. λέγει οὖν εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἰούδας
σίμωνος ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν παρα-
διδόναι·

5. διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων
δηναρίων, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς;

εἶπε

XII, 1. ΜΑ. κυριακῇ τῶν βαΐων, εἰς τὴν λειτουργίαν πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν [ὁ] ἰησοῦς.

XII, 1. ὁ τεθνηκὼς] — E. Chryſ. VIII, 391. a. id exCluſerat. Inepte *vulgatus* reddidit. Alii rectius: *erat, qui* fuerat mortuus. Hunc totum locum Chryſ. non ſolum l. l. ſed et XII, 687. d. ſeqq. tractat.

2. μάρθα] μαρία. E. Vulgatum etiam Orig. IV, 407. Sed, καὶ ὁ λάζαρος εἷς ἦν ἐκ τῶν ἀνακ. σὺν αὐτῷ. Hunc locum ergo non recte intuitus eſt Griesb. A Wetſtenio, inquit, ita acceperam.

συνανακειμένων] ἀνακειμένων σύν.

4. σίμωνος ἰσκαριώτης] σίμων ὁ ἰσκαριώτης. E. v. Euth. 197.

εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν 6.
ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ᾽ ὅτι κλέπτης ἦν, καὶ τὸ
γλωσσόκομον εἶχε, καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβά-
σταζεν.

εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ἄφες αὐτήν· εἰς τὴν ἡμέ- 7.
ραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τετήρηκεν αὐτό.

τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ᾽ 8.
ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

ιθ. ι. ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι 9.
ἐκεῖ ἐστι· καὶ * ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον,
ἀλλ᾽ ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν
ἐκ νεκρῶν.

ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς, ἵνα καὶ τὸν 10.
Λάζαρον ἀποκτείνωσιν·

ὅτι πολλοὶ δι᾽ αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων, 11.
καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

ρ. α. τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν 12.
ἑορτὴν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται * Ἰησοῦς εἰς
Ἱεροσόλυμα,

ἔλαβον

6. εἶχε καὶ] ἔχων. E. v. P.

7. εἰς τὴν — τετήρηκεν] ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τηρήσῃ. E. Difficultas lectionis peperit hanc multo difficiliorem et abſurdiorem lectionem, uti Grotius etiam arbitratur. v. interpretationem Euth. III, 425. Accedit, quod nullus bonus Codex hic aliquid mutat.

8. Solùm ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε habet Chryſ. VIII, 392. a.

9. ἦλθεν] ἦλθον.

12. ὁ Ἰησοῦς] ὁ —

13. ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων, καὶ ἐξῆλθον
εἰς * ἀπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἔκραζον· ὡσαννὰ,
εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου,
* βασιλεὺς τοῦ ἰσραήλ.

ΙΔ. περὶ τοῦ ὄνου.

14. εὑρὼν δὲ ὁ ἰησοῦς ὀνάριον, ἐκάθισεν ἐπ' αὐτὸ, ΡΑ. ζ.
καθώς ἐστι γεγραμμένον·
15. μὴ φοβοῦ, θύγατερ σιών· ἰδοὺ, ὁ βασιλεύς
σου ἔρχεται, καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου.
16. ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ ΡΒ. ι.
πρῶτον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη ὁ ἰησοῦς, τότε
ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμ-
μένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ.

[Ἀρχή.]

13. φοινίκων] + καὶ τῶν ἐλαιῶν. E. de ſuo Chryſ. VIII, 395. d.

ὑπάντησιν] ἀπάντησιν t συνάντησιν. A. Ita plerumque Codd. in his variant. Sic variant etiam, quos noviſſime examinavi. Ἀπάντησιν praeferendum videtur. Cyrill. V, d. 114. e. ἀπάντησιν.

ὁ βασιλεὺς] ὁ —

14. ἐκάθισεν] ἐπεκάθισεν. E. Chryſ. VIII, 395. d.

ἐπ' αὐτὸ] ἐπ' αὐτῷ. E v P. Cyrill. V, a. 381. Sed verſ. 15. poſt ἔρχεται alia aſſuit ex Matth. 21, 5. vel potius Zachar. 9, 9. Prophetam pro Ioanne laudat etiam Chryſ. VIII, 395. e.

16. ἔγνωσαν] ᾔδεισαν. E. Chryſ. VIII, 396. a. Cyrill. V, d. 102. ab ταῦτα ad γεγραμμένα nihil mutat, niſi quod in principio δὲ omittit, quod ineptum erat ibi addere.

πρῶτον] πρότερον. E. Orig. v. P. et 10, 40. Ita frequenter graeci corrigere ſolent.

ὁ ἰησοῦς] ὁ — D.

['Αρχή.] ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' 17. ΜΑ.
αὐτοῦ, * ὅτε τὸν λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ
μνημείου, καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν·
διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι 18.
Τέλος τῶν βαΐων. ἤκουσε τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον.
[Τέλος.]
Ἀρχὴ τῆς μεγάλης δ. ['Αρξου.] οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπον ['Αρχή.] 19. ΜΒ.
πρὸς ἑαυτούς· θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε
οὐδέν; ἴδε, ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

ΙΕ. περὶ τῶν προσελθόντων ἑλλήνων.

ἦσαν δέ τινες ἕλληνες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων, 20.
ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ·

οὗτοι

XII, 17. ΜΑ. ἐν τισι· τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ γ. [ἐν ἄλλῳ· δ.] εἰς τὴν παννυχίδα· τ. κ. ε. ἐμαρτύρει ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετὰ τοῦ ἰησοῦ.

XII, 19. ΜΒ. τῇ γ. τῆς ς. ἑβδ. τ. κ. ε. συμβούλιον ἐποίησαν οἱ Φαρισαῖοι κατὰ τοῦ ἰησοῦ καὶ ἔλεγον [εἶπον] πρὸς [ἀλλήλους] ἑαυτούς· [θεωρεῖτε] ὅτι.

17. ὅτι τὸν] ὅτε τόν. Beza ipſe fatetur ad h. l. ὅτι a ſe illatum eſſe.

18. τοῦτο καὶ] καὶ — D.
ἤκουσε] ἤκουσαν. D.

19. ἑαυτοὺς] αὐτούς. E. Chryſ. VIII, 596. c. qui hic omnia turbat et pervertit, uti ex priore editione mea conſtat. Sed attendendum eſt ad totum locum.

ὠφελεῖτε] ὠφελεῖται t ὠφελεῖ. E. Cyrill. I, g. 231. ὠφελεῖ — κόσμος ὅλος ὀπίσω. Euth. ad Pſ. 88, 22. edit. Venet. p. 191. hunc locum laudans, ὠφελεῖτε recte interpretatur ἀνύετε.

κόσμος] + ὅλος. E.

ἀπῆλθεν] ὑπάγει. E. Chryſ. VIII, 596. c.

21. οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθ-
σαϊδὰ τῆς γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν,
λέγοντες· κύριε, θέλομεν τὸν ἰησοῦν ἰδεῖν.
22. ἔρχεται Φίλιππος καὶ λέγει τῷ ἀνδρέᾳ· καὶ
πάλιν ἀνδρέας καὶ Φίλιππος λέγουσι τῷ
ἰησοῦ·
23. ὁ δὲ ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, λέγων· ἐλήλυ- ΡΓ. ε,
θεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
ΜΒ 24. [Ἀρχή.] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ ΡΔ. ι.
κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθά-
νῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πο-
λὺν καρπὸν φέρει.
ΜΒ. 25. [Ἀρχή.] ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπο- ΡΕ. γ.
λέσει αὐτήν· καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει
αὐτήν.
26. ἐὰν ἐμοὶ διακονῇ τις, ἐμοὶ ἀκολουθείτω· καὶ ΡΞ. ι.
ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς
ἔσται· καὶ ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν Ὑπέρβα τοῦ
ὁ πατήρ. [Ὑπέρβα.] ἁγίου.

νῦν

XII, 24. ΜΒ. εἰς σχῆμα μοναχοῦ καὶ εἰς τὸν ἅγιον πολύκαρπον· ἐ. ὁ κ. ἀμὴν ἀμὴν λέγω. Ἐν ἄλλοις· ἐ. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ἐὰν μή.

XII, 25. ΜΒ. εἰς τὴν προσκύνησιν τῶν τιμίων ξύλων σεπτεμβρίου ιγ. ἑι. ὁ κ. ὁ φιλῶν.

21. ἠρώτων] ἠρώτησαν. E. Theophyl. 738. d. e. Ita alibi ſolet eſſe in N. Teſt.

25. μισῶν] ἀπολέσας. E. Vulg. Orig. I, 299.

26. ἔσται] Ita etiam Orig. IV, 29.

τιμήσει] ἀγαπήσει. E. Chryſ. VIII, 401. b. Idem hoc verſu ex Matth. 16, 24. infert: ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.

ΡΖ. δ. νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται· καὶ τί εἴπω; 27.
πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης· ἀλ-
λὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην.
ΡΗ. ι. [Ἀρχή.] πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. ἦλθεν 28. MB.
οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐδόξασα, καὶ
πάλιν δοξάσω.
ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἑστὼς καὶ ἀκούσας, ἔλεγε 29.
βροντὴν γεγονέναι. ἄλλοι ἔλεγον· ἄγγελος
αὐτῷ λελάληκεν.
ἀπεκρίθη * ἰησοῦς καὶ εἶπεν· οὐ δι' ἐμὲ αὕτη 30.
ἡ φωνὴ γέγονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς.
νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρ- 31.
χων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω·
κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ * τῆς γῆς, πάντας 32.
ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν.

τοῦτο

XII, 28. MB. τῷ ὄρθρῳ [ἑωθινόν.] τῆς ὑψώσεως· ἐ. ὁ κ. πάτερ, δόξασόν σου. ἐν ἄλλῳ· τ. κ. ἐ. ἐπάρας ὁ ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, εἶπε· πάτερ.

28. τὸ ὄνομα] τὸν υἱόν. E. Utrumque ex Cyrill. laudat Wetst. et ex eo Griesb. Ubi locorum? Scilicet IV, 705. b. Sed ista altera γραφὴ est Io. XVIII, 1. δόξασόν σου τὸν υἱόν. v. P. Eodem modo Cyrill. habet τὸν υἱόν. V, d. 175. d.

30. ὁ ἰησοῦς] ὁ —

31. ἐκβλ. ἔξω] κάτω βληθ. E. v. P. Orig. II, 613. vulg. Nam ἐμβλ. est vitium typogr.

32. ἐκ] + τῆς.

πάντας] πάντα. E. Multoties vers. 31. et 32. habet Cyrill. Sed ista loca omnia adire nequeo. Sufficit IV, 855. c. ubi ab νῦν ad ἐμαυτὸν sine varietate habet.

33. τοῦτο δὲ ἔλεγε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.

34. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος· ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου, ὅτι ὁ χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ πῶς σὺ λέγεις· * δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου;

35. [Ἄρξου.] εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς μεθ' ὑμῶν ἐστι. περιπατεῖτε ἕως τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ, καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει. Ἄρξου τοῦ ἁγίου.

ΜΓ. 36. [Ἀρχή.] ἕως τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε [Τέλος.] ταῦτα ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν. Τέλος πάντων.

τόσ-

XII, 36. ΜΓ. τῇ δ. τῆς ϛ. ἑβδ. ἑ. ὁ κ. πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν ἰουδαίους· ἕως τὸ φῶς.

34. ὅτι δεῖ] ὅτι —

35. μεθ' ὑμῶν] ἐν ὑμῖν. E.

ἕως] ὡς. E. Cyrill. IV, 72. Id Wetſt. et ex eo Griesb. notavit, nimirum hoc verſu ſolum. Incipiamus iam a volumine primo. ἕως ergo habet. I, a. 109. 270. I, g. 226. ibid. 340. ἕως οὗ τὸ φῶς. Sufficit hoc. Satis enim apparet, Cyrillum ſibi repugnare ac magis confirmare vulgatum. Novem reliquos locos praetermitto.

36. ἕως] nullus bonus Cod., atque ex meis nullus omnino, nec ex iis, quos poſtremo examinavi, hoc verſu varietatem habet.

πιστεύετε εἰς τὸ φῶς] περιεπατεῖτε εἰς τὸ φῶς. E. Chryſ. VIII, 405. e.

τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμ- 37.
προσθεν αὐτῶν, ὀυκ ἐπίςευον ἐις αὐτόν·
ἵνα ὁ λόγος ἠσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, 38.
ὃν ἔιπε· κύριε, τίς ἐπίςευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν,
καὶ ὁ βραχίων κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη;
ΡΘ. α. διὰ τοῦτο ὀυκ ἠδύναντο πιςέυειν, ὅτι πάλιν 39.
ἔιπεν ἠσαΐας·
τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ 40.
πεπώρωκεν αὐτῶν τὴν καρδίαν· ἵνα μὴ ἴδωσι
τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ νοήσωσι τῇ καρδίᾳ,
καὶ ἐπιςραφῶσι, καὶ * ἰάσομαι αὐτούς.
ΡΙ. ι. ταῦτα ἔιπεν ἠσαΐας, ὅτε ἔιδε τὴν δόξαν αὐ- 41.
τοῦ, καὶ ἐλάλησε πέρὶ αὐτοῦ.
ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ 42.
ἐπίςευσαν ἐις αὐτόν· ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρι-
σαίους ὀυχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγω-
γοι γένωνται.
ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων 43.
μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.

ἰησοῦς

39. διὰ τοῦτο] Cyrill. IV, 709. c. ἐικὸς, ὅτι ὁ ἐυαγγελιςὴς τῇ ἑβραίων ἐκδόσει (nunc appellant, *recensiones*) ἀκολουθήσας, ἑτέρως ἐχούσῃ παρὰ τὴν τῶν ἑβδομήκοντα, ἔιπε τό· διὰ τοῦτο ὀυκ ἠδύναντο πιςέυειν, ἐπειδὴ ἐτύφλωσεν αὐτούς. Eruditam eſſe hanc animadverſionem, video: nec tamen eam intelligo. Conſolor interea ὀψιμαθίαν meam, quod alii apud Cyrillum hic prorſus nihil viderunt. Quae hic inter ſe miscuerit Chryſ. v. VIII, 406. b. 407. c.

40. ἰάσωμαι] ἰάσομαι.

41. ταῦτα κ. τ. λ.] Cyrill. V, a. 642. nominatim: ταῦτα δὲ ἔιπεν ἠσαΐας, ἡνίκα [illegible].

43. ἤπερ] v. Euth. 1[illegible]3.

44. ἰησοῦς δὲ ἔκραξε καὶ εἶπεν· ὁ πιστεύων εἰς ΡΙΑ. α.
ἐμὲ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ, ἀλλ᾽ εἰς τὸν πέμ-
ψαντά με.

45. καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με.

ΜΓ. 46. [Ἀρχή.] ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ΡΙΒ. ι.
ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ Ἀρχὴ ἔν
μείνῃ. τισι.

47. καὶ ἐάν τις μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ
μὴ πιστεύσῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλ-
θον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ᾽ ἵνα σώσω
τὸν κόσμον. [Τέλος.] Τέλος τῆς δ.

48. ὁ ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήμα-
τά μου, ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος
ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχά-
τῃ ἡμέρᾳ.

49. ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα· ἀλλ᾽ ὁ
πέμψας με πατὴρ, αὐτός μοι ἐντολὴν ἔδωκε
τί εἴπω καὶ τί λαλήσω.

καὶ

XII, 46. ΜΓ. ἔν τισιν· ἐ. ὁ κ. ἐγώ.

49. ἐξ — ἔδωκε] ἀπ᾽ — δέδωκε. E. Ita ex Cyrill. Wetst. et ex eo Griesb. Apud Cyrill. IV, 715. est, ἐξ — δέδωκε. I, a. 50. 74. I, g. 582. III, 830. 850. ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ — δέδωκε. Sic, sed ἔδωκε. III, 98. ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα — δέδωκε V, a. 401. V, d. 127. Nonne hoc ridiculum? ἀπ᾽ et δέδωκε notarunt, ἐξ, ἔδωκε et λαλῶ non notarunt. Quid vero ex his locis efficitur? Auctoritatem bonorum Codd. N. T. esse superiorem Patribus omnibus. Nolo hic memorare, Wetstenium adeo mentitum esse.

ἐλάλησα] λαλῶ t ἐλήλυθα. E. Cyrill. l. l. Chrys. VIII, 410. a.

κὴ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός 50.
ἐςιν. ἃ οὖν λαλῶ ἐγὼ, καθὼς εἴρηκέ μοι ὁ
Τέλος ἔν τισι πατὴρ, οὕτω λαλῶ. [Τέλος.]
τῆς μεγάλης δ. καὶ τῆς μεγάλης γ. [Ἀρχή.] Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα, XIII, 1.
εἰδὼς ὁ ἰησοῦς ὅτι ἐλήλυθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα ΜΔ.
μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πα-
τέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσ-
μῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς·
ΡΙΓ. θ. κὴ δείπνου γενομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βε- 2.
βληκότος εἰς τὴν καρδίαν ἰούδα σίμωνος ἰσκα-
ριώτου, ἵνα αὐτὸν παραδῷ·
ΡΙΔ. γ. [Ἀρχή.] [Ἄρξου.] εἰδὼς ὁ ἰησοῦς ὅτι πάντα 3. ΜΔ.
Ἄρξου τῆς μεγάλης ε. ἕως τοῦ· ἐὰν ποιῆτε αὐτά. δέδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας, κὴ ὅτι
ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθε, κὴ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει·

15. περὶ

XIII, 1. ΜΔ. εὐαγγέλιον α. τοῦ νιπτῆρος· [τ. κ. ἐ.] πρὸ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα. [v. Orig. IV, 405. c.]

XIII, 3. ΜΔ. εὗρον κὴ τοῦτο τὸ ἀνάγνωσμα ἔν τισι· τ. κ. ἐ. εἰδὼς, ἕως, οὐχὶ πάντες καθαροί ἐςε.

XIII, 1. ἐλήλυθεν] ἦλθεν. E. Chryſ. VIII, 412. 413.

2. γενομένου] γινομένου. E.

βεβληκότος] ex Latiniſtis Griesb. notat: *cum ſe miſiſſet*, ſeu, *ſe immiſiſſet*. Cui vero ignotum, βάλλειν ἐν θυμῷ et alia huiusmodi?

ἰούδα — παραδῷ] ἵνα παραδῷ αὐτὸν ἰούδας σίμωνος ἰσκαριώτης. E. v. P.

3. εἰδὼς] Quid hic de evangeliariis in priore editione dixerat Griesbachius? Nihil. Unde ergo ei in ultima edit. iſta ſapientia? Scilicet, ut antea in aliis Wetſtenii editionem ſpoliaverat, ita in noviſſima editione ſua meam. Hoc enim ei proprium, ut alienis ſe plumis ornet. Ab mea Conſtantinopolitana recenſione abſtinere ſe debebat. Quod au-

tem

13. περὶ τοῦ νιπτῆρος.

4. ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου, καὶ τίθησι τὰ ἱμά- PIE. ι.
τια, καὶ λαβὼν λέντιον, διέζωσεν ἑαυτόν·
5. εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρ-
ξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ
ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος.
6. ἔρχεται οὖν πρὸς σίμωνα πέτρον· καὶ λέγει
αὐτῷ ἐκεῖνος· κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς
πόδας;
7. ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὃ ἐγὼ ποιῶ,
σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα.

λέγει

tem lectionaria non nulla ante εἰδὼς addunt: πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα, id tamen non animadvertit, etsi de eo monueram p. 14.

ὁ ἰησοῦς] — E.

δέδωκεν αὐτῷ] ἔδωκεν αὐτῷ. E. v. P. αὐτῷ παρέδωκεν Chrys. Id postulabat παράδοσις. v. VIII, 414. a. b. Unde vero hoc? ex Matth. 11, 27. Sic etiam repetit Theophyl. 751. aliquoties. v. Montf. ad hunc Chrysostomi locum. Cyrill. V, b. 395. c. confundit locos similes.

4. ἐγείρεται] v. P. Euth. I, 1010.

διέζωσεν] διεζώσατο. E. v. P. Vulgatum Cyrill. V. b. 375. sed ἱμάτια αὐτοῦ, et vers. 5. μαθητῶν αὐτοῦ. Clem. Alex. 161. d. huc respiciens habet σαβάνῳ περιζωσάμενος.

5. Orig. IV, 411. a. interrogat, cur non dixerit ἔνιψε, sed ἤρξατο νίπτειν. Responsio est lectu digna. Chrys. vero VIII, 415. a. argute demonstrat, Iudam proditorem primo lotum esse. Sic et Theophyl. 752. a. Euth. III, 461.

6. καὶ λέγει] καὶ — E. Attingit haec et reliqua Chrys. I, 531.

λέγει αὐτῷ πέτρος· ὀυ μὴ νίψῃς τοὺς πόδας 8.
μου ἐις τὸν αἰῶνα. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς·
ἐὰν μὴ νίψω σε, ὀυκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ.
λέγει αὐτῷ σίμων πέτρος· κύριε, μὴ τοὺς 9.
πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ
τὴν κεφαλήν.
λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ὁ λελουμένος ὀυ χρείαν 10.
ἔχει ἢ τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ' ἔστι κα-
θαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροί ἐστε, ἀλλ' ὀυχὶ
Τέλος ἔν τισι τοῦ α. ἐυαγγελίου τοῦ νιπτῆρος. πάντες. [Τέλος.]
ᾔδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο 11.
ἐιπεν· ὀυχὶ πάντες καθαροί ἐστε. [Τέλος.]
Τέλος τοῦ νιπτῆρος. [Ἀρχή.] ὅτε ὀυν ἔνιψε τοὺς πόδας αὐτῶν, 12. ME.
καὶ ἔλαβε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἀναπεσὼν πά-
λιν, ἐιπεν αὐτοῖς· γινώσκετε τί πεποίηκα
ὑμῖν;

ὑμεῖς

XIII, 12. ME. ἐυαγγέλιον β. μετὰ τὸ νίψασθαι τ. κ. ἐ. ὅτε [ὀυν] ἔνιψεν ὁ ἰησοῦς τοὺς πόδας.

8. πέτρος] ὁ πέτρος. D.

ὁ ἰησοῦς] ὁ — E.

9. πόδας μου] μου — E.

10. ἢ τοὺς] ἐι μὴ τούς. E. Cyrill. I, a. 129. 312. hic etiam in fine: ἔστι γὰρ καθαρὸς, omiſſo ὅλος. Sed priori loco vulg. Nihil omnino mutat IV, 724.

καθαροί ἐστε] + διὰ τὸν λόγον, ὃν λελάληκα (ἐλάλησα) ὑμῖν. E. Chryſ. VIII, 416. b. v. P. Euth. III, 462.

12. αὐτῶν] τῶν μαθητῶν. E. v. P. Ita quoque Cyrill. et Theoph. peri icuitatis cauſſa habent, quod hic denuo inchoant interpretationem.

ἀναπεσὼν] καὶ ἀναπεσὼν t καὶ ἀνέπεσε. E.

13. ὑμεῖς φωνεῖτέ με * ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκα- ΡΙΕ. γ.
λος· καὶ καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ.

14. εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ κύριος ΡΙΖ. ι.
καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλή-
λων νίπτειν τοὺς πόδας.

15. ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ
ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε.

16. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων ΡΙΗ. γ.
τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ
πέμψαντος αὐτόν.

17. εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῆτε Τέλος τοῦ ε.
αὐτά. [Τέλος.] [Ὑπάκοι.] Ὑπάκοι ἐπὶ
τὸ τῆς μεγά-

18. οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα οὓς ΡΙΘ. ι.
ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· ὁ λης ε. εἰς τὸ
τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον, ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ κατὰ ματ-
τὴν πτέρναν αὐτοῦ. θαῖον ἐν
κεφ. ρη. καὶ
ἐσθιόντων.

19. ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα
ὅταν γένηται, πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι.

20. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὁ λαμβάνων ἐάν τινα ΡΚ. α.
πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων,
λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.

ταῦτα

13. ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ κύριος] ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος. Chryſ. VIII, 417. c. Cyrill. IV, 726. a. d. V, a. 21. 149. 713. V, d. 41.

14. Origenes tradit, ſua aetate non in uſu fuiſſe ſolemnem lotionem pedum. v. P. Id ſane miror, cum inter evangelia τῆς μεγάλης ἑβδομάδος, εἰς τὸν νιπτῆρα duo notentur ἀναγνώσματα Io. μδ. et με. v. Huet. ad Orig. IV, 422.

15. ἔδωκα] δέδωκα. D.

ΡΚΑ. δ. ταῦτα ἐιπὼν ὁ ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύ- 21.
ματι, καὶ ἐμαρτύρησε καὶ ἐιπεν· ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὅτι ἑις ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.
ΡΚΒ. α. ἔβλεπον ὄυν ἐις ἀλλήλους ὁι μαθηταὶ, ἀπο- 22.
ρούμενοι περὶ τίνος λέγει.
ΡΚΓ. ι. ἦν δὲ ἀνακείμενος ἑις τῶν μαθητῶν ἀυτοῦ 23.
ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ ἰησοῦς.
νέυει ὄυν τούτῳ σίμων πέτρος πυθέσθαι τίς 24.
ἂν ἔιη περὶ ὃυ λέγει.
ἐπιπεσὼν δὲ ἐκεῖνος * ὅυτως ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ 25.
ἰησοῦ, λέγει ἀυτῷ· κύριε, τίς ἐστιν;
ΚΔ. θ. ἀποκρίνεται ὁ ἰησοῦς· ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ βά- 26.
ψας τὸ ψωμίον ἐπιδώσω· καὶ ἐμβάψας τὸ
ψωμίον δίδωσιν ἰούδᾳ σίμωνος ἰσκαριώτῃ.

καὶ

23. κόλπῳ] Ubi in litteris ſacris occurrat vocabulum κόλπος, ſedulo, ſed ſine conſilio, notavit Orig. IV. 438. 439. Plures vero eius interpretationes originem debent ſic dictis *Concordantiis*. Cuiusmodi vero ſint interpretes *Concordantiales* et *Lexicarii*, notum eſt.

24. νέυει] ἐννέυει. E. Chryſ. VIII, 280. f. Miror, hoc fugiſſe fabricatores recenſionis occidentalis, cum praeſertim Latiniſtae habeant, INnuit. Sed nec Griesb. id animadvertit. Quaeris cur? Quia Wetſt. non animadverterat.

25. ἐπιπεσὼν] ἀναπεσών. E. v. P. Ab Origene id mutuatus eſt etiam Chryſ. VIII, 424. b. παρὰ τὸ στῆθος ἀναπεσών.

ἐκεῖνος] + ὄυτος. In non nullis Codd. adhuc reperitur vitioſe ſcriptum ἔυτος, quae duo alibi etiam confuſa ſunt. Ergo facile poſt ἐκεῖνος excludebatur. Cum hoc nec ab Orig. nec ab Chryſ. nec ab Cyrill.

illatum

27. καὶ μετὰ τὸ ψωμίον τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖ- ΡΚΕ. 5.
νον ὁ σατανᾶς· λέγει οὖν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ὃ
ποιεῖς, ποίησον τάχιον.

28. τοῦτο δὲ ὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς
τί εἶπεν αὐτῷ.

29. τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν
ὁ ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἀγόρασον
ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν· ἢ τοῖς
πτωχοῖς ἵνα τὶ δῷ.

30. λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος, εὐθέως ἐξῆλ-
θεν· ἦν δὲ νὺξ, ὅτε * ἐξῆλθεν.

λέγει

illatum ſit, praeſtantiſſimi Codices autem id habeant, recipiendum iudicavi. Similiter 4, 6. temere a quibusdam ſublatum eſt οὕτως. v. P. Euth. 129.

26. βάψας] v. P. ἐπιδώσω bis ſervat Chryſ. VIII, 423. e. 424. b. Solum δώσω infert Cyrill. IV, 735. Satis erat ſcilicet δώσω, non opus erat dicere ἐπιδώσω.

27. λέγει οὖν αὐτῷ] v. Orig. IV, 442. e. 443. b. qui hic dubius eſt, utrum αὐτῷ ad diabolum, an ad Iudam referendum ſit. Ac ſi ullum dubium eſſe poſſit per verſus 27. 28. 29. niſi quis credat, diabolum etiam portaſſe γλωσσόκομον. Haec tamen dicta ſint pace Summe Reverendi Griesbachii et S. Hieronymi, qui evangelia Origeniana, ſicuti urſae catulos, fovent et mulcent.

ὁ ἰησοῦς] + ἑταῖρε. E. v. P. Ita non ſolum Chryſ. VIII, 424. a. b, recitat, ſed id etiam in interpretatione urget.

ποίησον τάχιον] ποίει τάχιον. E. v. P.

30. ἦν δὲ νύξ. ὅτε οὖν] οὖν — v. P. In iis etiam Codd. quos poſt priorem edit. meam comparavi, legitur: ἦν δὲ νὺξ, ὅτε ἐξῆλθεν. Et Auguſtanus quidem 12. poſt ἐξῆλθεν terminum habet, ac denuo ſcholium

inter-

λέγει ὁ ἰησοῦς· ['Αρχή.] νῦν ἐδοξάσθη ὁ ὑιὸς 31. ΜΣ.
τοῦ ἀνθρώπου· καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν
αὐτῷ.
ἐι ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ θεὸς δο- 32.
ξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ ἐυθὺς δοξάσει
αὐτόν.
τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν ἐιμι. ζητήσετέ 33.
με, καὶ καθὼς ἔιπον τοῖς ἰουδαίοις· ὅτι ὅπου
ὑπάγω ἐγὼ, ὑμεῖς ὀυ δύνασθε ἐλθεῖν· καὶ
ὑμῖν λέγω ἄρτι.

ἐντο-

XIII, 31. ΜΣ. ἐυαγγέλιον α. τῶν ἁγίων παθῶν· [ἔν τισι πρόσκειται· ἡ διαθήκη. ὄυτω γὰρ καλεῖται τὸ ἐυαγγέλιον τοῦτο.] ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· νῦν ἐδοξάσθη.

interponit. Chryſ. ſemel ἐξῆλθε νυκτὸς, quod nihil definit: ſemel uti Codices: ἦν δὲ νὺξ, ὅτε ἐξῆλθε. VIII, 424. a. d. tertio: μετὰ γοῦν τὸ ἐξελθεῖν τὸν ἰούδαν ἐπὶ τὸ παραδοῦναι λέγει. 425. b. quod videtur probare lectionem, ὅτε ὀυν ἐξῆλθε. Sed haec homiletae et interpretis ſunt verba. Theoph. 760. c. in interpretatione repetit: ἦν δὲ νὺξ, ὅτε ἐξῆλθε. Cyrill. IV, 742. e. cum Codd. exhibet: νὺξ, ὅτε ἐξῆλθεν. Sed 744. b. ut interpres in principio iterum repetit: ὅτε ὀυν ἐξῆλθε. Similiter idem verſu 26. loco καὶ ἐμβάψας in principio infert: βάψας ὀυν IV, 737. c. Euth. inter ἐξῆλθεν et λέγει interponit ſcholium. Ergo ipſe etiam textum ita diſtinguit, uti Codices. v. Euth. 198. 199. et III, 477. Supra aliqui laudarunt Nonnum. Liceat ergo mihi quoque eum laudare. Habet ergo: ἀνεχάζετο νυκτὸς ἐδίτης. Sed continuo nexus cauſſa ſubiungit: ἀλλ' ὅτε νόσφι βέβηκε. Plane, ut Cyrillus.

33. ὑπάγω ἐγὼ] ἐγὼ ὑπάγω. A.

ἄρτι] + ζητήσετέ με, καὶ ὀυχ ἐυρήσετε. E. ex VIII, 21. v. P. ad utrumque locum.

34. ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε
ἀλλήλους· καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ
ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.
35. ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθη-
ταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.
36. λέγει αὐτῷ σίμων πέτρος· κύριε, ποῦ ὑπάγεις;
ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ὅπου * ἐγὼ ὑπάγω,
οὐ δύνασαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ὕστερον δὲ
ἀκολουθήσεις μοι.
37. λέγει αὐτῷ * πέτρος· κύριε, διατί οὐ δύναμαί ΡΚΓ. α.
σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ
σου θήσω.
38. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· τὴν ψυχήν σου
ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ
μὴ ἀλέκτωρ * φωνήσῃ ἕως οὗ ἀπαρνήσῃ με
τρίς.
XIV, 1. [Ἀρχή.] Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· ΡΚΖ. ι.
ΜΖ. πιστεύετε εἰς τὸν θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε.

ἐν

XIV, 1. ΜΖ. τῇ ϛ. τῆς ϛ. ἑβδ. ἑ. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μα-
θηταῖς· μὴ ταρασσέσθω.

35. ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις] ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. E. Chryſ. qui tamen nihil variat VII, 376. d. Cyrill. IV, 752. ſed III, 98. vulg. in fine tamen, εἰς ἀλλήλους. V, b, 84. ὅταν ἀγάπην ἔχητε εἰς ἀλλήλους. v. P.
ἔχητε] ἔχετε. D.
36. ὅπου] + ἐγώ. A. Sic et poſtea in aliis inveni.
37. ὁ πέτρος] ὁ —
38. φωνήσει] φωνήσῃ.
ἀπαρνήσῃ] ἀρνήσῃ. E. Iſtud quibusdam nimium videbatur

ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαί 2.
εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν ὑμῖν· πορεύομαι ἑτοι-
μάσαι τόπον ὑμῖν.
καὶ ἐὰν πορευθῶ, * ἑτοιμάσω ὑμῖν τόπον. 3.
πάλιν ἔρχομαι, καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς
ἐμαυτόν· ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγώ, καὶ ὑμεῖς ἦτε.
καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε, καὶ τὴν ὁδὸν 4.
οἴδατε.
λέγει αὐτῷ θωμᾶς· κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ 5.
ὑπάγεις· καὶ πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι;
λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ἡ ὁδός, καὶ ἡ 6.
ἀλήθεια, καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν
πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ.
εἰ ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν πατέρα μου ἐγνώ- 7.
κειτε ἄν· καὶ ἀπ' ἄρτι γινώσκετε αὐτόν,
καὶ ἑωράκατε αὐτόν.

λέγει

XIV, 1. Quod in principio addunt non nulli: καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, id Griesb. in ultima editione didicit eſſe Evangeliariorum. v. Euth. 115.
καρδία] + μηδὲ δειλιάτω. E. v. P.

3. καὶ ἑτοιμάσω] καὶ — v. P. Iſtud καὶ bis omittit etiam Aug. 4. Pro omiſſo καὶ Wetſt. fruſtra laudavit Cyrill. Decem eius loca mihi notaveram, quae tamen fruſtra relegi. Nec apud Origenem, ut arbitror, aliquid extat.
εἰμὶ] ὑπάγω. E. Orig. I, 645. Ex uno Evangeliario id notat Griesb.

7. ἐγνώκειτε ἂν] ἂν ᾔδειτε. E. Hoc in interpretatione ſeu paraphraſi habet ſolum Chryſ. VIII, 432. c. ſed brevi ante vulgatum. In textu Cyrill. IV, 769. et 771. 772. ubi editur εἰ ἐγνώκατε. Sed I, g. 316. habet adeo: εἰ ἐμὲ ᾔδετε, καὶ τὸν πατέρα μου ᾔδητε ἄν.

8. λέγει αὐτῷ Φίλιππος· κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν
πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν.
9. λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· τοσοῦτον χρόνον μεθ'
ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με Φίλιππε; ὁ
ἑωρακὼς ἐμὲ, ἑώρακε τὸν πατέρα· καὶ πῶς
σὺ λέγεις· δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα;
10. οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πα-
ΜΗ. τὴρ ἐν ἐμοί ἐστι; [Τέλος.] [Ἀρχή] τὰ ῥήμα- Τέλος ἔν τινι
τα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λα- τῆς ε.
λῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, αὐτὸς ποιεῖ
τὰ ἔργα.

πιστέ-

XIV, 10. ΜΗ. σαββάτῳ ς. ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· τὰ ῥήματα ἃ ἐγώ.

γινώσκετε] γνώσεσθε. E. Chryſ. VIII, 432. c. qui adeo addit: τὸ μὲν μέλλοντος· τὸ δὲ παρόντος· τουτέστι, δι' ἐμέ. Scilicet ἑωράκατε accipit pro *vidiſtis et ad huc videtis.* Chryſ. praeterea ibi affuit: ὥσπερ, φησὶν, ὤφθη καὶ ἀγγέλοις. Immo ὤφθαι ibid. et urget et explicat. v. Euth. III, 489. Etiam ii Codices, quos noviſſime evolui, hunc verſum ſine varietate exhibent, in his divinus Aug. 4. bis. Duplex enim eſt lectio eccleſiaſtica, ut hic cernitur.

9. τοσοῦτον χρόνον] τοσούτῳ χρόνῳ. E. Cyrill. IV, 776. ſed τοσοῦτον χρόνον II, 615. V, a. 40. 466. V, c. 117. 148. 168. V, d. 13. Quid ergo cogitant lectores, cum apud Wetſt. et Griesb. pro τοσούτῳ χρόνῳ Cyrillum laudatum inveniunt? Quomodo praeterea laudatus eſt? Cyrill. Sed ubi?

10. αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα] ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτὸς Cyrill. *ſemel*, inquit Griesb. Ubi? Nam Cyrill. locis XVII. laudat hunc verſum. IV, 782. ergo vulgatum habet. Item V, a. 524. 615. Sed ſufficit: ergo

ego

πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ 11.
Τέλος τῆς ϛ. πατὴρ ἐν ἐμοί· [Τέλος.] * εἰ δὲ μὴ, διὰ τὰ
ἔργα αὐτὰ πιστεύετέ μοι.
ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, τὰ 12.
ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μεί-
ζονα τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πα-
τέρα μου πορεύομαι·
ΡΚΗ. δ. καὶ ὅ, τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, 13.
τοῦτο ποιήσω· ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ
υἱῷ.
ἐάν τι αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ 14.
ποιήσω.

[Ἀρχή.]

ego nunc adscribam: Cyrill. vulgatum *ter.* Quid ergo? Quod iam *ter* dixi: Audiendi sunt probi Codices N. Test. nisi fortasse hoc ipso versu auctoritate Chrys. VIII, 436. a. et sex eius Codd. Mosqq. delenda sint: *καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστι.* Vulgatum Orig. II, 614.

11. *ἐν ἐμοί ἐστιν.*] *ἐστιν* —

εἰ δὲ μὴ — πιστεύετέ μοι.] Etsi haec arcte cohaereant cum superioribus: tamen in fine lectionis eccl. omittuntur. Eorum autem loco alia Evangeliaria addunt *ἐστί.* Eadem tamen occurrunt in alia lectione. Ita e. c. Evang. Goth. fol. 43. in lectione *τῇ παρασκευῇ τῆς ϛ.* in fine ista omittit et addit *ἐστίν*· in altera autem lectione fol. 44. *σαββάτῳ ϛ.* ista servat et omittit *ἐστίν.* Nec aliter Augustanum fol. 42. Ter autem hunc versum habent Evangeliaria. Quae sit prima, secunda et tertia lectio, haud dubie notatum reperies apud priores editores omnes.

14. Birchius monet, hunc versum in duabus diversis lectionibus in uno codice omissum esse. Ergo credo, id non incuria scribae accidisse. v. P. Bis idem

ΜΗ. 15. [Ἀρχή.] ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς
τὰς ἐμὰς τηρήσατε·
16. καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον
παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μένῃ μεθ᾽ ὑμῶν
εἰς τὸν αἰῶνα·
17. τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύ-
ναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ, οὐδὲ γι-
νώσκει αὐτό· ὑμεῖς δὲ γινώσκετε αὐτὸ, ὅτι
παρ᾽ ὑμῖν μένει. καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται. [Ὑπέρβα.] Ὑπέρβα τοῦ σαββάτου.
18. οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς· ἔρχομαι πρὸς
ὑμᾶς.
19. ἔτι μικρὸν, καὶ ὁ κόσμος με οὐκ ἔτι θεωρεῖ·
ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με· ὅτι ἐγὼ ζῶ, καὶ ὑμεῖς
ζήσεσθε.
20. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ
ἐν τῷ πατρί μου, καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ
ἐν ὑμῖν.

[Ἄρξου.]

XIV, 15. ΜΗ. μαΐου ια. ἔν τισιν· καὶ κυριακῇ α. μετὰ τὴν ε. ἰουλίου, τῇ πρὸ τῶν προαλλακτῶν. ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ἐὰν ἀγαπᾶτε.

idem dictum esse, monet etiam Theoph. 768. fin. et 769. init. Mea Evangeliaria in neutra lectione omittunt, uti nec Goth. nec Aug. Tertia lectio est εὐαγγέλιον α. τῶν παθῶν ab Io. 13, 31. ad 18, 1.

16. ἵνα μένῃ μεθ᾽ ὑμῶν] Chrys. VIII, 439. e. 440. a. volutat haec verba: μεθ᾽ ὑμῶν μένει, ἐν ὑμῖν ἔσται et μεθ᾽ ὑμῶν ᾖ. Ex eo ergo aliqui expiscati sunt ᾖ, loco μένῃ. v. Griesb.

18. 19. 20. omittit Evangeliarium Mosq. b. in lectione σαββάτῳ ς. Habet autem in longiori illa lectione. Dissentiunt reliqua omnia. Etiam Goth. et Aug.

ΡΚΘ. α. [Ἄρξου.] [Ἀρχή.] ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου 21. ΜΗ.
Ἄρξου τοῦ σαββάτου. καὶ τηρῶν αὐτὰς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με·
ὁ δὲ ἀγαπῶν με, ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ
Τέλος τοῦ σαββάτου. πατρός μου· καὶ ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν, καὶ
ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν. [Τέλος.]
ΡΛ. ι. λέγει αὐτῷ ἰούδας, οὐχ ὁ ἰσκαριώτης· κύριε, * 22.
καὶ τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν
σεαυτὸν, καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ;
ἀπεκρίθη * ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐάν τις 23.
ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει· καὶ ὁ
πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτὸν, καὶ πρὸς αὐτὸν
ἐλευσόμεθα, καὶ μονὴν παρ᾽ αὐτῷ ποιήσο-
μεν.
ΡΛΑ. α. ὁ μὴ ἀγαπῶν με, τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· 24.
καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε, οὐκ ἔστιν ἐμὸς, ἀλλὰ
Τέλος τοῦ ἁγίου. τοῦ πέμψαντός με πατρός. [Τέλος.]
ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ᾽ ὑμῖν μένων· 25.

ὁ

XIV, 21. ΜΗ. τοῦ ἁγίου ἀποστόλου ἰούδα· ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ὁ ἔχων.

20. Post hunc versum Chrys. VIII, 441. c. explicat: καθὼς ἀπέστειλέ με, κἀγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς. Recte vero hoc, ut *locum similem* notat Theoph. 772. a. Forte ex Io. 17, 18. vel 20, 21.

22. κύριε] + καί. Sic supra 9, 36.

23. ὁ ἰησοῦς] ὁ —

τὸν λόγον] τὰς ἐντολάς. E. Chrys. non ad hunc locum, sed VIII, 40. b.

ποιήσομεν] ποιήσωμεν. D. t ποιησόμεθα. E. Vulg. Chrys. VIII, 442. a. 266. b. sed 40. b. ποιησόμεθα. Non miror, graecis placuisse ποιησόμεθα. Igitur etiam Cyrill. multoties ita habet. Sed exhibet etiam

I, a:

26. ὁ δὲ παράκλητος, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃ PAB. ι.
πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος
ὑμᾶς διδάξει πάντα, καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς
πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν.
27. εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι
ὑμῖν· [Τέλος.] οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, Τέλος μαΐου
ΜΘ. ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. [Ἀρχή.] μὴ ταρασσέσθω ια.
ὑμῶν ἡ καρδία, μηδὲ δειλιάτω.
28. ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· ὑπάγω καὶ
ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε
ἂν ὅτι εἶπον, πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα·
ὅτι ὁ πατήρ μου μείζων μου ἐστί.

καὶ

XIV, 27. ΜΘ. τῇ β. τῆς πεντηκοστῆς· ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· μὴ ταρασσέσθω.

I, a. 513. ἐλευσόμεθα ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ, καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιησόμεθα, καὶ ἐν αὐτῷ καταλύσομεν, ἔφασκεν ὁ σωτήρ. Sic, ſed πατήρ μου — καὶ ἐν αὐτῷ καταλύσομεν. VI, a. 27. Vulgatum Damasc. II, 456. ἐάν τις — ποιήσομεν.

26. Chryſ. non ſolum tractat VIII, 442. c. ſed et I, 519. XII, 144. v. P. Cyrill. vulgatum, ſed ὑμῖν ὁ πατὴρ et ἃ εἶπον ἐγώ. IV, 857. et V, a. 343. ἐκεῖνος διδάξει ὑμᾶς καὶ — ὅσα εἶπον ὑμῖν. v. Griesb. P.

27. δίδωσιν, ἐγὼ] δίδωσιν εἰρήνην, κἀγώ. E. Orig. IV, 100. I, 752.

28. ὅτι εἶπον πορεύομαι] εἶπον — E. v. Euth. 199. Cum paullo ante ſit, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, aliis haec repetitio taedioſa viſa eſt, contra vero alii ſecundum membrum priori reddiderunt aequale. Ergo alii εἶπον omiſerunt, alii autem ἐγὼ et ὑμῖν addiderunt, vel etiam ἐγὼ in priore membro omiſerunt, ut iam ſilentio praetermittam, quae Chryſ. hic omiſit et addidit. v. P. Probi Codices nihil mutant, nec ii,

καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι· ἵνα ὅταν 29.
γένηται, πιστεύσητε.
οὐκ ἔτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται 30.
γὰρ ὁ τοῦ κόσμου * ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ
ἔχει οὐδέν·
ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμος, ὅτι ἀγαπῶ τὸν πα- 31.
τέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατὴρ,
οὕτω ποιῶ. [Τέλος.] ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐν-
τεῦθεν.

Τέλος τῆς β. ἐν ἄλλοις τελεισῖ ἐν τῷ· καὶ γενήσεται ὑμῖν.

['Αρχή.]

quos novissime consului. Perpetua ergo est disputatio contra levitatem et negligentiam interpretum et contra eos Codices, qui ex istis corrupti sunt. Chrys. hunc versu non solum recitat VIII, 443. sed attingit etiam 441. XII, 84. Orig. III, 665. b. IV, 235. 247. 451. et Cyrill. V, a. 85. 87. ex hoc loco etiam laudant: ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με μείζων μου ἐστιν. Alium enim nullum locum reperire potui in hoc evangelio. Fortasse ergo hoc quoque probandum? Similis confusio est mox versu 29. apud Chrys. VIII, 443. c. 444. a. c. II, 641. XI, 445. a. v. P.

πατήρ μου] μου — E.

30. κόσμου τούτου] τούτου — Forte ex 12, 31. v. Euth. 199.

ἔχει] εὑρήσει t. εὑρίσκει. E. Orig. servato τούτου, habet εὑρίσκει. IV, 349. τούτου et ἔχει 356. τούτου, οὐκ ἔχει δὲ ἐν ἐμοὶ οὐδέν. III, 225. τούτου — εὑρίσκει. II, 816. v. Euth. 199. 200. et P. Ibi in scholiis legendum ἔρχεται et λαμβάνων. Ista scholia, quae ego contra εὑρήσει laudaveram, Griesbachius in novissima editione sua ex mea laudavit pro εὑρήσει. Addo solum hoc: ἔχει habere etiam duo edita scholia, alterum anonymi, alterum Cyrilli. v. Caten. Cord. 375. in superiore parte paginae.

31. ἐγείρεσθε] Hic non solum apud Chrys. sed et apud Cyrill. IV, 8551. Theoph. 777. e. et Euth. III, 511. est στιγμὴ τελεία.

XV, 1. [Ἀρχή.] Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινὴ,
καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστι.
2. πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν, αἴρει
αὐτό· καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει
αὐτὸ, ἵνα πλείονα καρπὸν φέρῃ.
3. ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λε-
λάληκα ὑμῖν.
4. μείνατε ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν ὑμῖν· καθὼς τὸ
κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ,
ἐὰν μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ· οὕτως οὐδὲ
ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μείνητε.
5. ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα· ὁ
μένων ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει
καρπὸν πολύν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ δύνασθε ποιεῖν
οὐδέν.
6. ἐὰν μή τις μείνῃ ἐν ἐμοὶ, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ
κλῆμα, καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὰ,
καὶ εἰς * τὸ πῦρ βάλλουσι, καὶ καίεται.

ἐὰν

XV, 1. N. σεπτεμβρίου β. καὶ τῇ ϛ. τῆς α. ἑβδ. τῶν παννυχίδων, καὶ ἔν τισιν, αὐγούστου ιϛ. ἑ. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος.

XV, 1. ἀληθινὴ] + ὑμεῖς τὰ κλήματα. E. ex verſ. 5. v. Euth. 200. et III, 510. Orig. III, 304. non ſolum haec addit, ſed et alia ibi innovat, quae nullibi leguntur. Totus locus cognoscendus. Omittit iſta IV, 23. b. et recte ex verſu 5. notat. Diſerte enim utrumque verſum diſtinguit. Cyrill. IV, 857. in textu recte vulgatum. Infert tamen iſta 866. Sine varietate verſ. 1. et 2. I, g. 234. niſi καρπὸν πλείονα. et II, 129. ſed καὶ πᾶν κλῆμα τὸ et καρπὸν πλείονα. Ex Codicibus conſtat, quid probandum ſit. Hoc caput miſere etiam vexat Chryſ. homilia 76. et 77.

ΡΛΓ. δ. ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ, καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν 7.
ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε, αἰτήσεσθε, καὶ
Τέλος τῶν β. γενήσεται ὑμῖν. [Τέλος.]
ΡΛΔ. ι. ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν 8.
πολὺν φέρητε· καὶ γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί.
[Ἀρχή.] καθὼς ἠγάπησέ με ὁ πατὴρ, κἀγὼ 9. ΝΑ.
ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ
ἐμῇ.
ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν 10.
τῇ ἀγάπῃ μου· καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολὰς τοῦ
πατρός μου τετήρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν
τῇ ἀγάπῃ.

ταῦτα

XV. 9. ΝΑ. μαΐου ια. εἰς τὸ γενέθλιον τῆς πόλεως (κωνσταντινουπόλεως) καὶ τοῦ ἁγίου μωκίου. ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· καθὼς ἠγάπησέ με.

6. αὐτὰ] αὐτό. E. Cyrill. IV, 875. Probabilis videri poſſit haec lectio, ut difficilior, quia συνάγειν de pluribus potius, quam de uno dicitur. Sed contra ſunt Codd. Cyrillus de Iuda proditore hoc explicat.

εἰς] + τό. Ita magno conſenſu Codd. et Aug. 4. ter. Nam usque ad verſ. 7. pleraque Evangeliaria ter habent. Gothanum adeo quater hos verſus habet. Quarto loco Aug. remittit ad Septemb. II. Illud autem hic notabile, quod alia Evangeliaria τὰ εὐαγγέλια τῶν παννυχίδων poſt τὴν κυριακὴν τῆς τυροφάγου, alia in fine habent. Ita diſſentiunt Goth. et Aug. Eſt et hoc diſcrimen. Alia enim lectionem XV, 1. verſu 7. alia verſu 11. terminant.

7. αἰτήσεσθε] αἰτήσασθε. E. v. P. Chryſ. VIII, 448. b. primo perverſe hunc verſum auſpicatur, deinde ad ſe redit paululum.

8. γενήσεσθε] γένησθε. E. v. P.

11. ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ
ἐν ὑμῖν μείνῃ, καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ.
[Τέλος.] Τέλος τοῦ
12. αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμὴ, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλ- ἁγίου, ἐν τ. σ. ι.
λήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς.
13. μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τὶς ΡΛΕ. ε.
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐ-
τοῦ.
14. ὑμεῖς φίλοι μου ἐστὲ, ἐὰν ποιῆτε ὅσα ἐγὼ ΡΛΞ. ι.
ἐντέλλομαι ὑμῖν.
15. οὐκέτι ὑμᾶς λέγω δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ
οἶδε τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρηκα
φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πα-
τρός μου, ἐγνώρισα ὑμῖν.
16. οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελε-
ξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς
ὑπ-

11. μείνῃ] ῃ̄. E. v. P.

13. ἔχει] + ἤ. E. Non solum Cyrill. IV, 886. habet vulg. sed et III, 557. et 622. ubi tamen, ταύτης τῆς ἀγάπης. Hunc verf. Chryf. in comm. omittit, habet tamen I, 378. 623. II, 672. VII, 610. In nullo, quos poftea comparavi, inveni ἤ.

14. ὅσα] ἅ. E.

ἐγὼ] — E.

15. ἃ] ὅσα. E. Bis hunc verf. refpicit Orig. IV, 53. ac non folum negligenter notat, fed et cum Lucae loco confundit.

16. ἵνα ὑμεῖς] ὑμεῖς — E. Cyrill. IV, 892. omittit, habet V, d. 85. et mox μείνῃ et δώσει ὑμῖν. ,Sic et in actis Ephef. p. 49. Chryf. VIII, 452. c. habet:
ἵνα

ὑπάγητε καὶ καρπὸν * φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ· ἵνα ὅ,τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δῷ ὑμῖν. [Τέλος.]

Τέλος τοῦ ἁγίου.

[Ἀρχή.]

ἵνα ἐκταθῆτε καὶ καρπὸν φέρητε. Mox ibi etiam eſt ἐκτείνων. v. et Euth. III, 522. Nec aliter explicat Cyrill. IV, 892. e. ὥστε ὑμᾶς ἀνάγειν, τουτέστι, πρὸς τὸ μεῖζον ἐκτείνεσθαι καὶ καρποφορεῖν δύνασθαι τῷ θεῷ. Theophyl. ad h. l. explicat ὑπάγητε, τουτέστιν, ἵνα αὐξηθῆτε, πλατυνθῆτε, ἁπλωθῆτε, ἐκταθῆτε. Iſti omnes ἀνάγειν aut ὑπανάγειν cum ὑπάγειν permutarunt, quanquam nec haec ſatis ſunt probabilia. ὑπάγειν modo nihil niſi initium agendi notat, modo ſignificat *abire*, modo eſt, aliquo vitae inſtituto uti. Sic h. l. Graeci dicunt, διάγειν, πολιτεύεσθαι. In N. Teſt. eſt περιπατεῖν, πορεύεσθαι. Aliquo modo ſimile eſt Pſ. 125, 6. Ἔθηκα hic quoque inepte explicatum eſt, ἐφύτευσα, etſi ad Euth. exemplum ex Xenophonte notaverim. Ἔθηκα eſt, κατέστησα, ἀπέδειξα, adeoque hic non multum differt ab προὔκρινα, ἐξελεξάμην. τιθέναι τινὰ ſaepe ſic eſt in V. et N. Teſt. tam in bonam, quam in malam partem. Sed et ὑπάγειν tam de re laeta, quam de triſti ac pernicioſa dicitur. Haec obiter eo maxime conſilio, ut appareat, ſaepe plures interpretes, adeoque etiam diſcrepantes lectiones, ex uno pendere. Ad hos errores autem h. l. deductus eſt Chryſoſt., quod cupiebat demonſtrare, Ioannem ex praeceptis rhetorum uſum eſſe verbis translatis.

δῷ] δώσει D. δώσῃ E. δῴη. A. Codices permulti ſunt pro δῴη, quod ante ὑμῖν, propter ſimilitudinem ſoni, facile potuit transire in δῷ. Haud pauci exhibent δώσει. Notum vero, ἵνα interdum iungi indicativo futuri. v. 17, 2. Apud Cyrill. IV, 892. eſt δῷ. De Wetſtenii actis Epheſ. modo dixi.

NB. 17. [Ἀρχή.] ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγα- ΡΛΖ. δ.
πᾶτε ἀλλήλους.

18. εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ ΡΛΗ. ι.
πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν.

19. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον
ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστὲ, ἀλλ᾽
ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ
τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.

20. μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· ΡΛΘ. γ.
οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ· εἰ ΡΜ. α.
ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λό-
γον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρή-
σουσιν.

21. ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν ὑμῖν διὰ τὸ ΡΜΑ. α.
ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴδασι τὸν πέμψαντά με.

22. εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρ- ΡΜΒ. γ.
τίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσι
περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν.

23. ὁ ἐμὲ μισῶν, καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. ΡΜΓ. ι.

εἰ

XV, 17. NB. σαββάτῳ γ. καὶ εἰς μάρτυρας [ἔν τισι, νοεμβρίου κε. τῶν ἁγίων κλήμεντος ῥώμης καὶ πέτρου ἀλεξανδρείας] ἑ. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ταῦτα ἐντέλλομαι.

17. ἐντέλλομαι] λελάληκα. E. Chryſ. VIII, 452. d. v. Euth. III, 525.

19. Multa hoc verſu transponit Orig. I, 300.

21. πάντα] — t ἅπαντα. E.

22. εἶχον] εἴχοσαν. E. Sic Wetſt. B. v. Orig. IV, 44. 67. ubi utroque loco ſic notatur ex Codd. Vide tamen ibid. 44. et III, 338.

ΡΜΔ. ι. εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς, ἃ οὐδεὶς 24.
ἄλλος πεποίηκεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν
δὲ καὶ ἑωράκασι, καὶ μεμισήκασι καὶ ἐμὲ
καὶ τὸν πατέρα μου.

ΡΜΕ. ι. ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος 25.
ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν· ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν.

ΙΖ. περὶ τοῦ παρακλήτου.

ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω 26.
ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρὸς, τὸ πνεῦμα τῆς
ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται,
ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ.

καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς 27.
μετ' ἐμοῦ ἐστε.

ΡΜΞ. α. Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλι- XVI, 1.
σθῆτε.

ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ['Αρ· 2. ΝΓ.
χή.] ἔρχεται ὥρα, ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας
ὑμᾶς, δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ.

Τέλος τοῦ [Τέλος.]

σαββάτου καὶ ταῦτα ποιήσουσιν, * ὅτι οὐκ ἔγνωσαν 3.
καὶ τῶν
μαρτύρων. τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ.

ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ὅταν ἔλθῃ 4.
ἡ ὥρα, μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον
ὑμῖν. ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι
μεθ' ὑμῶν ἤμην.

νῦν

XVI, 2. ΝΓ. τῇ γ. τῆς πεντηκοστῆς· ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ἔρχεται ὥρα.

2. ἵνα] ὅτε. E. Orig. IV, 402. ὅτε — δόξει. Id ſane facilius.

3. ποιήσουσιν ὑμῖν] ὑμῖν —

5. νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ ΡΜΖ. ι.
οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με· ποῦ ὑπάγεις;
6. ἀλλ᾽ ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη
πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν.
7. ἀλλ᾽ ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν, συμφέρει
ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω· ἐὰν γὰρ * ἐγὼ μὴ
ἀπέλθω, ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς
ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς
ὑμᾶς·
8. καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ
ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρί-
σεως.
9. περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς
ἐμέ·
10. περὶ δικαιοσύνης δὲ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα
μου ὑπάγω, καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με·

περὶ

7. λέγω ὑμῖν] ὑμῖν λέγω. Cyrill. IV, 917. E. v. P.
ἵνα ἐγὼ] ἐὰν ἐγώ. t ἐγὼ — E. Cyrill. III, 640. ἵνα solum IV, 917. vulg. III, 346. VI, b. 386.
γὰρ ἐγὼ] ἐγὼ — E. Cyrill. VI, b. 386.
ἐὰν γὰρ] + ἐγώ. Non agnoscit Cyrill. IV, 917. VI, b. 386. agnoscit III, 346. 640.
οὐκ ἐλεύσεται] οὐ μὴ ἔλθῃ. E. Chrys. VIII, 459. c. Cyrill. III, 346. vulg. 640. VI, b. 386. IV, 917.
ἐὰν δὲ — πρὸς ὑμᾶς] — E. Cyrill. IV, 917. omittit, sed habet III, 640. Solus ergo Cyrillus hoc versu quemlibet satiare potest varietate lectionum. Probi Codd. nihil mutant, nisi quod magno consensu addunt ἐγώ, post γάρ. Griesbachius legendo Cyrillo perpercit et sibi, et Cyrillo, ac solum omissa. ἐὰν δὲ — πρὸς ὑμᾶς, notavit.
πορευθῶ] ἀπέλθω. E. Chrys. VIII, 459. c.
10. ὑπάγω] πορεύομαι. E. Chrys. VIII, 459. e.

περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου 11.
τούτου κέκριται.
ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλλ' οὐ δύνα- 12.
σθε βαστάζειν ἄρτι·
ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀλη- 13.
θείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλή-
Τέλος τῆς γ. θειαν. [Τέλος.] οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ,
ἀλλ' ὅσα ἂν ἀκούσῃ, λαλήσει, καὶ τὰ ἐρ-
χόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν.
ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψε- 14.
ται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.
ΤΜΗ. γ. [Ἀρχή.] πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ, ἐμά ἐστι· 15. ΝΔ.
διὰ τοῦτο εἶπον, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ * λαμβάνει,
καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

μικρὸν,

XVI, 15. ΝΔ. τῇ δ. τῆς πεντηκοστῆς· ἐ. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· πάντα, ὅσα ἔχει.

12. λέγειν ὑμῖν] ὑμῖν λέγειν. E. Orig. I, 388. Cyrill. V, a. 628.

13. ὅταν δὲ] δὲ — E. Cyrill. IV, 923. omittit. Habet V, a. 592. 628.

ἐκεῖνος] ὁ παράκλητος. E. Cyrill. V, a. 369. Vulg. IV, 923.

εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν] ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ. Cyrill. V, a. 593. 369. vulg. IV, 923. εἰς τὴν ἀλήθειαν πᾶσαν et ἀκούσει. Orig. I, 387. 388. ad πᾶσαν.

λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ] λαλήσει λέγων ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδέν. E. Cyrill. V, a. 343. Sic, omiſſo λέγων. 657. vulg. IV, 923.

ὅσα ἂν ἀκούσῃ] ὅσα ἀκούσει. E. Cyrill. V, a. 628. 343. 657. vulg. IV, 923.

15. εἶπον] + ὑμῖν. E. Cyrill. VI, a. 105. 229. IV, 930.

16. μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μι- ΡΜΘ.
κρὸν, καὶ ὄψεσθέ με, ὅτι * ὑπάγω πρὸς
τὸν πατέρα.
17. εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλ-
λήλους· τί ἐστι τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν· μικρὸν,
καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ
ὄψεσθέ με· καὶ ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν
πατέρα;
18. ἔλεγον οὖν· τοῦτο τί ἐστιν ὃ λέγει, τὸ μικρόν;
οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ.
19. ἔγνω οὖν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾷν,
καὶ εἶπεν αὐτοῖς· περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλή-

λήψεται] λαμβάνει. Cyrill. V, a. 25. 99. ſed λήψεται. V, a. 675. V, c. 75. VI, a. 105. (229. variant Codd.) IV, 930.

16. καὶ οὐ] καὶ οὐκέτι. E. v. P. Chryſ. VIII, 465. a. b. c. Orig. IV, 453. Cyrill. IV, 932. c. e. ſed vulg. 933. c. Sic alibi ex οὐ, fecerunt οὔπω. Hanc corruptionum nec Euth. nec Theophyl. admiſerunt, multo vero minus etiam Codices, niſi infimi Wetſtenii, quos notat Griesb. Accedit, quod illud οὐκέτι hic adeo abſurdum eſt ante μικρὸν καὶ ὄψεσθε. Tanto etiam magis probandum eſt, ait Griesb.
καὶ ὄψεσθε] καὶ — Orig. IV, 453.
ὅτι ἐγὼ] ἐγὼ —
τὸν πατέρα] τὸν πέμψαντά με. E.

17. οὐ θεωρεῖτε] Hic ergo iterum, ac verſu 19. tertio debebat eſſe οὐκέτι. Verum h. l. Griesbachius id ex ſentina, cuius imperium habet, haurire coactus eſt. Verſu autem 19. ne in coeno quidem invenire potuit, forte quod criticam antliam ſuam confregerat.

18. τοῦτο — μικρὸν] τί ἐστι τοῦτο ὃ λέγει, μικρόν. E. Orig. IV, 453.

ἀλλήλων, ὅτι εἶπον· μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ
με· καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με;
ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι κλαύσετε καὶ 20.
θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται·
ὑμεῖς δὲ λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν
εἰς χαρὰν γενήσεται.
ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ, λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ 21.
ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον,
οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως, διὰ τὴν χα-
ρὰν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον.
καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν ἔχετε· πάλιν 22.
δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ
καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει
ἀφ' ὑμῶν.
ΡΝ. δ. καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε 23.
Τέλος ἔντισι τῆς δ. οὐδέν. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ΝΕ.
ὑμῖν, ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ
Τέλος τῆς δ. ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν. [Τέλος.]

ἕως

XVI, 23. ΝΕ. τῇ ε. τῆς πεντηκοστῆς [ἐν ἄλλοις· τῆς ζ.] ε. ὁ κ. τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ἀμὴν ἀμήν.

19. ἔγνω κ. τ. λ.] γνοὺς ὁ Ἰησοῦς καὶ ὅτι ἤθελον — ἐρωτᾶν εἶπεν. E. Orig. IV, 453.

20. ὁ δὲ κόσμος] ὁ κόσμος δέ. Orig. IV, 454.

21. γεννήσῃ κ. τ. λ.] τέκῃ, χαρᾷ χαίρει, ὅτι ἐγενν. E. Cyrill. III, 680.

22. οὖν λύπην μὲν νῦν] νῦν μὲν λύπην. E. Cyrill. l. l. νῦν μὲν λυπηθήσεσθε. Chryſ. VIII, 466. c.
ἔχετε] ἕξετε. E.
πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς] ὕστερον δὲ ὄψεσθέ με. E. Cyrill. l. l.

23. καὶ ἐν] καὶ — E. Servat etiam Cyrill. IV, 936. V, d. 85.

24. ἕως ἄρτι οὐκ ᾐτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί
μου· αἰτεῖτε, καὶ λήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν
ᾖ πεπληρωμένη.
25. ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἀλλ' ΡΝΑ. ι.
ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλή-
σω ὑμῖν, ἀλλὰ παῤῥησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς
ἀναγγελῶ ὑμῖν.
26. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτή-
σεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω
τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν·
27. αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς
ἐμὲ πεφιλήκατε, καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ
παρὰ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον.

ἐξῆλ-

ὅτι ὅσα ἂν] ἐάν τι. E. Cyrill. IV, 936. ἄν τι. V, d. 85. ὅ,τι ἄν. Damasc. II, 464. ἄν τι Orig. I, 222. et ibid. ἐάν τι.

πατέρα] + μου. E. Cyrill. V, d. 85. mox ἐν τῷ ὀνόματί μου ponit poſt δώσει ὑμῖν. Sic et Orig. I, 222. ſed 223. μοῦ poſt πατ. abeſt.

24. ἕως — ὀνόματί μου] — E. Cyrill. V, d. 85. γὰρ, poſt ἕως addit I, a. 295. et mox ἐπὶ τῷ ὀνόμ.

ᾐτήσατε] ᾐτήσασθε. E. Cyrill. IV, 936.

λήψεσθε] δοθήσεται ὑμῖν. Cyrill. I, a. 295.

25. ἀλλ'] — t καί. E. Chryſ. VIII, 467. a. καί. Servat ἀλλ' Orig. I, 568. Omittit Cyrill. I, a. 136. III, 867. habet I, a. 446. ibid. οὔτε, loco οὐκέτι. Sed V, a. 155. ἔρχεται δὲ, omiſſo ἀλλ'.

λαλήσω ὑμῖν] λαλήσω πρὸς ὑμᾶς. Cyrill. III, 867 et continuo: ἀλλ' ἐν παῤῥησίᾳ.

ἀλλὰ] τότε. E. Chryſ. l. l.

ἀναγγελῶ] ἀπαγγελῶ. E. Cyrill. I, a. 136. ἀναγγελῶ. 446. III, 867. IV, 937.

26. περὶ ὑμῶν] — E. Cyrill. V, d. 85.

27. παρὰ τοῦ θεοῦ] παρὰ τοῦ πατρός. E. Cyrill. V, d. 85.

ἐξῆλθον παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐλήλυθα εἰς 28.
τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον, καὶ
πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα.

λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ἴδε, νῦν 29.
παῤῥησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν
λέγεις.

νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ χρείαν 30.
ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν
ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες.

ΡΝΒ. δ. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἄρτι πιστεύετε; 31.

ἰδοὺ, ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐλήλυθεν, ἵνα 32.
σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ μό-
νον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ
μετ᾽ ἐμοῦ ἐστι.

ΡΝΓ. ι. ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην 33.
Τέλος τῆς ε. ἔχητε. [Τέλος] ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν * ἔχε-
τε·

ἐξῆλθον] + καὶ ἥκω. E. Griesbachius: *Chryſoſtomus alicubi.* Illud *alicubi* vide in P. adde XI, 150. a.

28. παρὰ] ἐκ. E. Apud Chryſ. (de quo v. P) VIII, 467. b. eſt ἀπὸ verſ. 27. et παρὰ, quod fortaſſe huc pertinet. Omnia enim ibi turbat. Cyrill. IV, 940. παρὰ, ſed V, a. 329. ἐκ. et V, c. 180. ἀπό. Igitur licet eligere. Sana mens ſuadet, ut Codices N. Teſt. audiamus.

κόσμον] + καί. E. Cyrill. V, a. 329. Reliqua ad ſin. 30. ſine varietate.

32. νῦν] — t. ἤδη. E. Habet et omittit Cyrill. IV, 642. V, c. 168.

ὅτι ὁ — ἐστι] Huc referunt Orig. II, 787. a. ἀλλ᾽ ἐγὼ, καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. Eſt vero potius ex 8, 16.

τε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.
XVII, 1. Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦς, καὶ ['Αρχή.]
N5. ἐπῆρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ εἶπε· πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, δόξασόν σου τὸν υἱὸν, ἵνα καὶ ὁ υἱός σου δοξάσῃ σε·
2. καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκὸς, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, * δώσει αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον.

αὕτη

XVII, 1. N5. κυριακῇ ζ. [πρὸ τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς] τῶν ἁγίων τιη. πατέρων τῶν ἐν νικαίᾳ· τ. κ. ἐ. ἐπάρας ὁ ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπε· πάτερ, ἐλήλυθεν. Ἐν ἄλλῳ, κυριακῇ γ. μετὰ τὴν ε. ἰουλίου· τ. κ. ἐ. ἐπάρας ὁ ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπε.

33. ἐν τῷ κόσμῳ — τὸν κόσμον] Haec praetermittunt Evangeliaria in una lectione, ne lectio triſtem habeat exitum. Ita et in aliis locis licet videre, de quibus fruſtra dubitatum eſt. Lectio eſt die Iovis ante diem feſtum Pentecoſtes, quem diem graeci notant, τῇ ε. τῆς ϛ. et τῇ ε. τῆς ζ. (nimirum ἑβδομάδος ἀπὸ τοῦ πάσχα.) Goth. fol. 47. Aug. 45. ἕξετε] ἔχετε. v. Orig. I, 678. 752. ubi tamen libri variant. Cyrill. IV, 944. III, 806. ἕξετε. tamen ἔχετε. II, 559. III, 622. 783. V, b. 364. In plerisque locis, ἐν τῷ κόσμῳ, poſt ἔχετε habet. v. P. Euth. 116.

XVII, 1. ἐπῆρε] ἐπάρας, omiſſo καὶ, ante εἶπε. E. v. P. Orig. I, 216. Cyrill. IV, 965. Nullus bonus Cod. hic variat, nec ex iis, quos noviſſime examinavi. ἐπῆρε et ἦρα Chryſ. VIII, 472. attingit I, 510. in mea edit. p. 288. ante, *minio*, adde: Cod. 17.
ἵνα καὶ ὁ υἱός σου δοξάσῃ σε] ἵνα ὁ υἱὸς δοξάσῃ σε. E. Orig. IV, [illegible] et priore loco vulg. Multies vulgatum habet Cyrill. IV, 965. 947. 948. et

αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώσκωσί σε 3.
τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν, καὶ ὃν ἀπέστειλας
ἰησοῦν χριστόν.
ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον ἐτε- 4.
λείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω·
καὶ νῦν δόξασόν με σὺ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ 5.
τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι
παρὰ σοί.

ἐφαν-

2. δώσῃ] δώσει. Cyrill. V, a. 599. ſed δώσῃ V, d. 169. Δώσει, poſtea etiam in quinque reperi atque in Aug. 4. bis. Graecitas non repugnat. Alii, ut in locis ſimilibus, ut manifeſtum vitium non notarunt, ut arbitror.

3. Attingit Orig. I, 471. et ex loco ſimili infert: ἐπὶ πάσιν ἀλ. θεόν. Omittit tamen IV, 50.

4. ἐτελείωσα] τελειώσας. E. Apud Wetſt. legitur: *Cyrillus in Io.* pag. 879. *et in l. et c. Neſtor* V, 24. Ex his fecit Griesbachius, qui omnia ſua ab aliis mutuatur, haec: *Cyr. aliquoties. ſed in textu, ut rec.* Scilicet Cyrill. IV, 954. in textu perpetuo evangelii Ioannis habet ἐτελείωσα. Sed aliquoties hunc locum ſuis verbis exponens habet τελειώσας. pag. 879. d. 955. a. 956. a. 958. b. Sed ſi hoc valeret, eodem iure aſſumi poſſit πεπληρωκὼς ex 956. d. 957. a. Verum videamus loca Cyrilli cetera. Locus a Wetſt. notatus eſt VI, a. 124. ibi ſane τελειώσας. Poſt IV, 952. ubi Cyrillus data opera interpretatur Ioannem, ut equidem arbitror, evoluendus erat locus V, a. 599. ubi totum locum una ſerie a verſ. 1. ad fin. verſ. 8. recitat. Sed hic eſt ἐτελείωσα. III, 542. ἐτελείωσα et in fine ποιώσω αὐτό. ſic et V, a. 601. rurſus 614. ἐτελείωσα. V, d. 152. ἐτελείωσα et αὐτό. Ex Cyrillo ergo eodem iure poſt ποιήσω addi poſſit αὐτό. Num de hoc monitum eſt apud Wetſt.? Minime vero. Sed apud Griesb.?

5. με, πάτερ, τῇ δόξῃ — πρὸ τοῦ κόσμου — σοι. Orig. II, 75.

6. ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου· σοὶ ἦσαν, καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς δέδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετηρήκασι.

7. νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι, παρὰ σοῦ ἐστιν·

8. ὅτι τὰ ῥήματα ἃ δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς, ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

9. ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσι·

10. καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σά ἐστι, καὶ τὰ σὰ ἐμά· καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς.

11. καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ
N5. κόσμῳ εἰσὶ, καὶ ἐγὼ πρὸς σε ἔρχομαι. [Ἀρχή.] πάτερ

XVII, 11. N5. ἰουλίου ιϛ. τῶν ἁγίων χλ. πατέρων τῶν ἐν χαλκηδόνι· τ. κ. ἐ. ἐπάρας ὁ ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπε· πάτερ ἅγιε.

6. τετηρήκασι] ἐτήρησαν. E. Cyrill. V, a. 599.
7. ἔγνωκαν] ἔγνωσαν. E. ex verſ. 8. Cyrill. V, a. 599. Alii ἔγνων et ἔγνωκα. v. Chryſ. VIII, 478. c. d. Theophyl. 798. c. Euth. 201. III, 548. 567. et P. ad verſ. 6. 7. et ad Matth. 25, 24. Scilicet ἔγνωκαν, loco ἐγνώκασι, male habuit h. l. Chryſoſtomum et alios. Ex eo ergo fecerunt ἔγνωκα, ἔγνων, ἔγνωσαν. Videatur Maittaire de dialectis p. 227.
σου ἐστιν] σοῦ εἰσιν. E. Cyrill. V, a. 599.
10. καὶ τὰ ἐμὰ κ. τ. λ.] πάντα τὰ ἐμὰ, σά ἐστι. E. Orig. II, 541. IV, 359.

πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί
σου, * ᾧ δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς
ἡμεῖς.
ὅτε ἤμην μετ᾽ αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ἐγὼ 12.
ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου· οὓς δέδω-
κάς μοι ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν
ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας· ἵνα ἡ
γραφὴ πληρωθῇ.
νῦν δὲ πρός σε ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ 13.
ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν
Τέλος τῆς κυριακῆς. πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς. [Τέλος.]
ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ 14.
κόσμος ἐμίσησεν αὐτοὺς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ
κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου.
οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, 15.
ἀλλ᾽ ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ.
ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶ, καθὼς ἐγὼ ἐκ τοῦ 16.
κόσμου οὐκ εἰμί.
ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου· ὁ λόγος 17.
ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστι.

['Αρχή.]

11. Versum 11. et 21. miscet Orig. III, 439.

οὓς δέδωκας] ᾧ δέδωκάς. v. Euth. 201. Cyrill. IV, 959. 971. b. c. d. 972. a. 973. e. 1080. a. Nec aliter explicant Euth. et Theophyl. v. P.

17. ἁγίασον κ. τ. λ.] πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν (τῇ) ἀληθείᾳ. E. Cyrill. T. IV, 983. b. c. 985. a. c. Confusio ex vers. 11. Sed V, a. 367. ita: πάτερ, ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου. καὶ ὁ λόγος δὲ ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστιν. Sic, sed σου. ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστιν. 370. v. Wetst. Griesb. Euth. 201.

ΝΖ. 18. [Ἀρχή.] καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσ-
μον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον·
19. καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτὸν, ἵνα
καὶ αὐτοὶ ὦσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ.
20. οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ
περὶ τῶν * πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν
εἰς ἐμέ·
21. ἵνα πάντες ἓν ὦσι, καθὼς σὺ πάτερ ἐν ἐμοὶ,
κἀγὼ ἐν σοὶ, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἓν ὦσιν·
ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας. Τέλος τῆς γ. κυριακῆς,
[Τέλος.] καὶ τῶν ἁγί-
22. καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι, δέδωκα ων.
αὐτοῖς· [Ὑπέρβα.] ἵνα ὦσιν ἓν, καθὼς ἡμεῖς Ὑπέρβα τοῦ
ἕν ἐσμεν. α. τῶν πα-
θῶν.
23. ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοὶ, ἵνα ὦσι τετε-
λειωμένοι εἰς ἓν, καὶ ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος,
ὅτι σύ με ἀπέστειλας καὶ ἠγάπησας αὐτοὺς,
καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας.

πάτερ,

XVII, 18. ΝΖ. τῇ ς. τῆς πεντηκοστῆς· τ. κ. ἐ. ἐπάρας ὁ ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, [εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ.] εἶπε· καθὼς σὺ πάτερ ἀπέστειλάς με.

20. πιστευσόντων] πιστευόντων. Etiam Cyrill. IV, 494. 495. Sic V, a. 118. ſed μόνων. Sed πιστευσάντων VI, a. 123. ubi alia etiam mutat verſu 22.

21. et 22. miscet Orig. I, 300. Verſum 22. etiam ſuo more refert. 750. Vide etiam IV, 28, 395. quae omnia ex ſuis ſingularibus ac ſibi uni propriis evangeliis videtur recitaſſe.

23. ἀπέστειλας] ἀπέσταλκας. E. Cyrill. V, a. 118. ἠγάπησας] ἠγάπησα. E. v. P. Ita etiam unius Euth. Cod. n. cuius ſignum excidit in priore editione mea.

πάτερ, οὓς δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ 24.
ἐγὼ, κἀκεῖνοι ὦσι μετ᾽ ἐμοῦ· ἵνα θεωρῶσι
τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν, ἣν * δέδωκάς μοι, ὅτι
ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου.
ΡΝΔ. γ. πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ 25.
δέ σε ἔγνων, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν, ὅτι σύ με
ἀπέστειλας·
ΡΝΕ. ι. καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου, καὶ γνω- 26.
ρίσω· ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με, ἐν αὐ-
Τέλος τῆς ς. τοῖς ᾖ, κἀγὼ ἐν αὐτοῖς. [Τέλος.]
ΡΝΞ. α. [Ἀρξου.] Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς [Ἀρχή.] XVIII, 1.
Ἀρξου τοῦ α. τῶν παθῶν. ἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ NH.
χειμάῤῥου τῶν κέδρων, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν
εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
Τέλος τοῦ α. εὐαγγελίου τῶν παθῶν. [Τέλος.]

ἤδει

XVIII, 1. NH. εὐαγγέλιον β. τῶν ἁγίων παθῶν· τ. κ. ἐ. ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς [καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.] σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

24. ἣν ἔδωκας] ἣν δέδωκας. Sic poſtea etiam inveni. Et Cyrill. IV, 1003.

26. ᾖ] εἴη. E. Chryſ. VIII, 486. e.

XVIII, 1. Griesbachius, qui ex meis lectionum eccleſiaſticarum indicibus in noviſſima editione ſua initia et terminos lectionum hic ſignis [ ] notavit, hoc verſu habet [ἐξῆλθε — μαθηταὶ αὐτοῦ.] Quam inepte hoc factum ſit, cognoscitur ex verſ. 26. cap. 17. et verſ. 1. cap. 18. huius editionis. Accedit, quod ex iſtis ſignis nemo cognoscere poteſt, de qua lectione eccleſiaſtica dicatur. Huiusmodi ſunt coecorum de coloribus iudicia.

εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς] ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ. E. Chryſ. VIII, 489. b, c. Urget adeo hanc lectionem ibid d. vide ſupra 7, 1. εἶχεν ἐξουσίαν. Omnino autem comparandum eſt initium homiliae 48. et 83.

2. ᾔδει δὲ καὶ ἰούδας, ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, τὸν ΡΝΖ. α.
τόπον· ὅτι πολλάκις συνήχθη ὁ ἰησοῦς ἐκεῖ
μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.
3. ὁ οὖν ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν, καὶ ἐκ τῶν ΡΝΗ. α.
ἀρχιερέων καὶ Φαρισαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται
ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων.
4. ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' ΡΝΘ. α.
αὐτὸν, ἐξελθὼν εἶπεν αὐτοῖς· τίνα ζητεῖτε;
ἀπε-

τῶν κέδρων] τοῦ κεδρὼν t τῶν κένδρων t τῶν δένδρων. E. Ista omnia sunt vitia scribarum. Cognoscis autem corruptionem ex corruptione in κένδρων et δένδρων. Chrys. Cyrill. Theoph. Euth. nihil mutant. Quod Iosephus huic vocabulo graecam formam dedit, ὁ (χείμαῤῥος) et ἡ (φάραγξ) κεδρὼν, τοῦ et τῆς κεδρῶνος, id non est huius loci. Orig. IV. 398. hunc versum sine ulla varietate recitat. Forte tamen alio in loco huic corruptioni occasionem dederat pro more suo, qui plerumque nomina personarum et locorum vexat et torquet. Nullus bonus Codex hic varietatem habet. Latinistae sine reprehensione poterant retinere *cedron*. Alii habent *cedri*. Hinc Wetst. D. τοῦ κέδρου. Qui ex Codice Alexandrino othographiam volunt discere, mente capti sunt. Hoc loco adeo Wetst. B. vulgatum habet.

2. συνήχθη] + καί. E.

3. λαβὼν] παραλαβών. E. v. P. Rectius quidem.

σπεῖραν] + ὅλην. E. Hoc nec Orig. IV, 398. habet.

καὶ Φαρισ.] καὶ τῶν Φαρισαίων. E. Cyrill. VI, a. 133.

4. οὖν] δέ. E. Cyrill. l. l.

ἐρχόμενα] ἐπερχόμενα. E. v. P. Hoc quoque rectius. Vulgatum Orig. I, 395.

ἐξελθὼν εἶπεν] ἐξῆλθε καὶ λέγει t ἐξελθὼν λέγει. E. Alterum ex mea editione ex Chrys. notavit Griesb. . alterum

ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· ἰησοῦν τὸν ναζωραῖον. 5.
λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι. εἱστήκει δὲ
καὶ ἰούδας, ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, μετ' αὐτῶν.
ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς· ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθον 6.
εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἔπεσον χαμαί.
πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτησε· τίνα ζητεῖτε; 7.
οἱ δὲ εἶπον· ἰησοῦν τὸν ναζωραῖον.
ἀπεκρίθη * ἰησοῦς· εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι. 8.
εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν·
ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν· ὅτι οὓς δέδω- 9.
κάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα.
ΡΞ. α. σίμων οὖν πέτρος ἔχων μάχαιραν, εἵλκυσεν 10.
αὐτὴν, καὶ ἔπαισε τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον,
καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον τὸ δεξιόν. ἦν
δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ μάλχος.

εἶπεν

alterum non. Utrumque videas VIII, 490. a. Pro ἐξῆλθε καὶ λέγει Griesb. laudat etiam Cyrill. ubi? Hoc mihi notandum reliquit. Scilicet IV, 1012. Liceat et mihi laudare Cyrill. VI, a. 133. ubi est, ἐξελθὼν εἶπεν αὐτοῖς. v. Orig. I, 395.

5. ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· ἰησοῦν] οἱ δ' ἀπεκρίθησαν· ἰησοῦν. E. Orig. I, 395. mox: λέγει δὲ αὐτοῖς· ἐγώ.
δὲ καὶ] δὲ — E. Cyrill. VI, a. 133.

6. ὅτι] — E. Si Griesb. ex Orig. IV, 399. omissum ὅτι notavit, peccavit. Sua enim ibi interponit Orig. Eodem iure ex illo loco vers. 12. notare poterat omissum οὖν. ὅτι habet I, 395. ut ibi ex Codd. docetur.

7. αὐτοὺς] αὐτούς. E. Orig. I, 395.
εἶπον] + πάλιν. Orig. l. l.

8. ὁ ἰησοῦς] ὁ —. Orig. l. l. ἀπεκρ. αὐτοῖς ὁ.

10. ὠτίον] ὠτάριον. E. pro hac lectione laudat Griesb. etiam vulgatae, *auriculam*. ἴσως ergo, ut arbitror, est,

11. εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς τῷ πέτρῳ· βάλε τὴν μά- ΡΞΑ. α.
χαιραν * εἰς τὴν θήκην· τὸ ποτήριον ὃ δέδω-
κέ μοι ὁ πατὴρ, οὐ μὴ πίω αὐτό;

12. ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέ- ΡΞΒ. α.
ται τῶν ἰουδαίων συνέλαβον τὸν ἰησοῦν, καὶ
ἔδησαν αὐτὸν,

13. καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς ἄνναν πρῶτον· ἦν ΡΞΓ. ι.
γὰρ πενθερὸς τοῦ καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς
τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου.

14. ἦν δὲ καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς ἰουδαίοις,
ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀπολέσθαι ὑπὲρ
τοῦ λαοῦ.

15. ἠκολούθει δὲ τῷ ἰησοῦ σίμων πέτρος, καὶ ὁ ΡΞΔ. δ.
ἄλλος μαθητής· ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν ΡΞΕ. ι.
γνω-

est, *auris*, ὠτίον, *auric*, (sic.) ὠτάριον, *auricula* aut *auricuncula*. Infra vers. 26. in graeco iterum est ὠτίον et in latino auricula. ὠτίον Orig. I, 395. b. hunc locum tractans. Continuo autem ibi transit ad Matth. 26, 52. ubi etiam praecedit ὠτίον.

11. μάχαιράν σου] σου —

12. ἰησοῦν] + ἑκόντα. E. de suo Orig. IV, 399.

13. alius post πρῶτον; alius post ἐκείνου addit: ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ ἄννας δεδεμένον πρὸς καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα. Sumta sunt ex vers. 24. Vide Cyrill. IV, 1020. c. coll. 1021. b. qui primum haec sine ista appendice recitat a vers. 12. ad finem vers. 14. deinde vero haec addit et interpretatur. Versio Syra et hic et 19, 30. appendices habet, uti Cyrillus. Secundum Cyrillum ergo addenda essent post vers. 14. ac continuo repetendum: ἦν δὲ καϊάφας — τοῦ λαοῦ. v. Euth. 202.

14. ἀπολέσθαι] ἀποθανεῖν. E. ex 11, 50.

γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισῆλθε τῷ ἰησοῦ ἐις τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως·

ΡΞϚ. α. ὁ δὲ πέτρος ἑιστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω· ἐξῆλ- 16.
ΡΞΖ. ι. θεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος ὃς ἦν γνωστὸς
τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπε τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσ-
ήγαγε τὸν πέτρον.

ΡΞΗ. α. λέγει οὖν ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ πέτρῳ· 17.
μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώ-
που τούτου; λέγει ἐκεῖνος· οὐκ εἰμί.

ΡΞΘ. ι. ἑιστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀν- 18.
θρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ
ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ μετ᾽ αὐτῶν ὁ πέτρος
ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος.

ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησε τὸν ἰησοῦν περὶ τῶν 19.
μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐ-
τοῦ.

ΡΟ. α. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἐγὼ παῤῥησίᾳ ἐλά- 20.
λησα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν
* συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου * πάντο-
τε οἱ ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν τῷ κρυπτῷ
ἐλάλησα οὐδέν·

ΡΟΑ. ι. τί με ἐπερωτᾷς; ἐπερώτησον τοὺς ἀκηκοότας, 21.
τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε, οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον
ἐγώ.

ταῦτα

16. γνωστὸς] γνώριμος. E. Chryf. VII, 799. e.

20. τῇ συναγωγῇ] τῇ —

πάντοθεν] πάντοτε. Sic et poſtea in aliis inveni. Sed πάντες in uno Theophyl. Repetitum πάντοτε [illegible], hinc [illegible] correctio, uti [illegible] in locis eiusmodi.

22. ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, εἷς τῶν ὑπηρετῶν ΡΟΒ. α.
παρεστηκὼς ἔδωκε ῥάπισμα τῷ ἰησοῦ, εἰπών·
οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ;
23. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· εἰ κακῶς ἐλάλησα, ΡΟΓ. ι.
μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς,
τί με δέρεις;
24. ἀπέστειλεν * αὐτὸν ὁ ἄννας δεδεμένον πρὸς ΡΟΔ. α.
καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα.
25. ἦν δὲ σίμων πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος· ΡΟΕ. α.
εἶπον οὖν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο * οὖν ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν·
οὐκ εἰμί.
26. λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγ-
γενὴς ὢν οὗ ἀπέκοψε πέτρος τὸ ὠτίον· οὐκ
ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ;
27. πάλιν οὖν ἠρνήσατο ὁ πέτρος, καὶ εὐθέως
ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.
ΝΘ. 28. [Ἀρχή.] ἄγουσιν οὖν τὸν ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ ΡΟΞ. α.
καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον. ἦν δὲ * πρωΐ· καὶ
αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα
μὴ μιανθῶσιν, ἀλλ' ἵνα φάγωσι τὸ πάσχα.
[Τέλος.] Τέλος τοῦ β.

ἐξῆλ-

XVIII, 28. ΝΘ. εὐαγγέλιον δ. τῶν ἁγίων παθῶν. τὸ αὐτὸ καὶ τῇ θ. ὥρα τῆς μεγάλης ϛ. ὅλον. (ἤτοι ἀδιακόπως.) τ. κ. ἐ. ἄγουσι τὸν ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ καϊάφα.

23. δέρεις] δαίρεις. De hoc monitum.
24. ἀπέστειλεν οὖν] οὖν —
25. ἠρνήσατο] + οὖν.
28. ἄγουσιν οὖν] οὖν —. D. v. P.
πρωΐα] πρωΐ. Ita quoque bis Aug. ✥ Vulgatum Chryſ. VIII, 494. a.

ΡΟΖ. ι. ἐξῆλθεν οὖν ὁ πιλάτος πρὸς αὐτοὺς, καὶ 29.
εἶπε· τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ
ἀνθρώπου τούτου;
ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· εἰ μὴ ἦν οὗτος 30.
κακοποιὸς, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν.
εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ πιλάτος· λάβετε αὐτὸν 31.
ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε
αὐτόν. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι· ἡμῖν οὐκ
ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα·
ἵνα ὁ λόγος τοῦ ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπε, 32.
σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνή-
σκειν.
ΡΟΗ. α. εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ πι- 33.
λάτος, καὶ ἐφώνησε τὸν ἰησοῦν, καὶ εἶπεν
αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων;
ΡΟΘ. ι. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ 34.
τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ;
ἀπεκρίθη ὁ πιλάτος· μήτι ἐγὼ ἰουδαῖός εἰμι; 35.
τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν
σε ἐμοί· τί ἐποίησας;
ἀπεκρίθη * ἰησοῦς· ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ 36.
ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου
τούτου

29. φέρετε] ἔχετε. E. Utrumque Chryf. VIII, 494. c. e.
35. τὸ ἔθνος τὸ σὸν] τὸ σὸν ἔθνος. E. Orig. IV, 401.
36. ὁ ἰησοῦς] ὁ —
εἰ ἐκ κ. τ. λ.] εἰ ἦν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἂν — νυνὶ δὲ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἡ βασιλεία ἡ ἐμή. Orig. I, 375. Vulgat. fed οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἄν. IV, 23.

τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, ὁι ὑπηρέται
ἂν ὁι ἐμοὶ ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς
ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ ὀυκ ἔςιν
ἐντεῦθεν.
37. ἐῖπεν ὄυν αὐτῷ ὁ πιλάτος· ὀυκοῦν βασιλεὺς ΡΠ. δ.
ἐῖ σύ; ἀπεκρίθη * ἰησοῦς· σὺ λέγεις ὅτι ΡΠΑ. ι.
βασιλεύς ἐιμι ἐγώ. ἐγὼ ἐις τοῦτο γεγέννη-
μαι, καὶ ἐις τοῦτο ἐλήλυθα ἐις τὸν κόσμον
ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ. πᾶς ὁ ὢν ἐκ
τῆς ἀληθείας, ἀκούει μου τῆς φωνῆς.
38. λέγει αὐτῷ ὁ πιλάτος· τί ἐςιν ἀλήθεια; ΡΠΒ. θ.
καὶ τοῦτο ἐιπὼν, πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς
ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς· ἐγὼ ὀυδεμίαν
αἰτίαν ἑυρίσκω ἐν αὐτῷ.
39. ἔςι δὲ συνήθεια ὑμῖν, ἵνα ἕνα ὑμῖν ἀπολύσω ΡΠΓ. δ.
ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε ὄυν ὑμῖν ἀπολύσω
τὸν βασιλέα τῶν ἰουδαίων;

ἐκραύ-

23. Rurſus: ἐι ἦν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, ὁι ὑπηρέται ἂν ὁι ἐμοὶ ἠγωνίζοντο III, 582. et 220. ἐι ἦν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ ὁι ὑπηρ. ὁι ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἄν. Origenes ergo pro quavis cuiusvis *recenſionis* lectione laudari poteſt. Sed nec Chryſ. nec Cyrill. nec ullus alius *Pater* hac laude caret. Scilicet illorum aetate nondum perierant criticae illae ac praeſtantiſſimae *recenſiones*. Modo ergo hac, modo illa utebantur.

ἠγωνίζοντο] ἠγωνίσαντο. E. Alii ἂν ponunt poſt ἠγωνίζοντο aut ἠγωνίσαντο.

37. ὁ ἰησοῦς] ὁ —

γεγέννημαι] γεγένημαι. E. Frequens confuſio, ut in γέννησις, γένεσις et aliis. Ex ea tamen alibi argumenta petuntur.

ΡΠΔ. α. ἐκραύγασαν οὖν πάλιν πάντες, λέγοντες· 40.
μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν βαραββᾶν· ἦν δὲ ὁ
βαραββᾶς λῃστής.
ΡΠΕ. δ. Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ πιλάτος τὸν ἰησοῦν, καὶ XIX, 1.
ἐμαστίγωσε.
καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ 2.
ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ
ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτὸν,
καὶ ἔλεγον· χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων· 3.
καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ῥαπίσματα.
ΡΠΞ. θ. ἐξῆλθεν οὖν πάλιν ἔξω ὁ πιλάτος, καὶ λέγει 4.
αὐτοῖς· ἴδε, ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε
ὅτι ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω.
ΡΠΖ. δ. ἐξῆλθεν οὖν ὁ ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάν- 5.
θινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον.
καὶ λέγει αὐτοῖς· ἴδε ὁ ἄνθρωπος.

ὅτε

40. πάλιν] — E. Sublatum, quod nullum praecessit ἐκραύγασαν. Sed hoc argutum est. Nam nec ista vers. 30. 31. submissa voce videntur dixisse. Alii omittunt πάντες. Orig. IV, 401. ita: οἱ λέγοντες (ergo colligebant, non πάντες.) ἀναβεβηκέναι, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτοὺς, ἐκραύγασαν (ergo deest πάλιν) λέγοντες τῷ πιλάτῳ· μὴ τοῦτον ἀπολύσῃ (Sic et edit. Huet. II, 371.) ἀλλὰ — δὲ ὁ βαραββᾶς λῃστής.

XIX, 3. καὶ ἔλεγον] καὶ ἐμπαίζοντες ἔλεγον t καὶ γονυπετοῦντες αὐτὸν ἔλεγον t καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον. E. v. P. Ante λέγειν videbatur aliquid desiderari. Huic desiderio scribae impigri abunde satisfecerunt. Forte adhuc reperiatur, καὶ προσελθόντες ἔλεγον. Cyrill. IV, 1043. qui 1044. etiam repetit: προσῄεσαν γὰρ λέγοντες, φησὶ, χαῖρε ὁ βασ.

6. ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέ- ΡΠΗ. α.
Ξ. ται, ἐκραύγασαν, λέγοντες· [Ἀρχή.] σταύρω- ΡΠΘ. ι.
σον, σταύρωσον * αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ πιλά-
τος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ σταυρώσατε·
ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. Ὑπέρβα εἰς τὸ τῆς ὑψώ-
[Ὑπέρβα.] σεως.
7. ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι· ἡμεῖς νόμον ΡϞ. θ.
ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ΡϞΑ. ι.
ἀποθανεῖν, ὅτι ἑαυτὸν υἱὸν * θεοῦ ἐποίησεν.
8. ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον, ΡϞΒ. δ.
μᾶλλον ἐφοβήθη.
9. καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον [Ἄρξου.] Ἄρξου τῆς
πάλιν, καὶ λέγει τῷ ἰησοῦ· πόθεν εἶ σύ; ὁ ὑψώσεως·
δὲ ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. πάλιν ὁ πι-
λάτος λέγει
λέγει τῷ ἰησοῦ·
πόθεν.

XIX, 6. Ξ. εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς ὑψώσεως τῶν τιμίων ξύλων· τ. κ. ἐ. συμβούλιον ἐποίησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι κατὰ τοῦ ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι. καὶ παρεγένοντο πρὸς πιλάτον, λέγοντες· ἆρον, ἆρον, σταύρωσον αὐτόν. λέγει.

6. σταύρωσον, σταύρωσον] + αὐτόν.

7. νόμον ἡμῶν] ἡμῶν — E. Orig. IV, 402. mox, υἱὸν θεοῦ ἑαυτόν.

τοῦ θεοῦ] τοῦ —. Verſum 7. et 8. alia Evangeliaria, eaque accuratiora, omittunt, alia, itemque pauciora, ſervant. Ex meis ſervat χ. Sic notatur etiam in Cod. z. v. P. ad verſ. 6. p. 316. Leguntur autem iſti verſus in iisdem Codd. in alia lectione. In Goth. fol. 180. in Aug. 173. Iſta prior autem lectio in Goth. fol. 206. in Aug. 209. quae quidem poſterior lectio multoties, ut loquuntur, διακόπτεται. Vide huius editionis margines. Compara etiam quae dixi de Cod. Gehliano ad Marc. p. 316. ſeq. qui recte notat, verſ. 7. et 8. omittendos eſſe.

ΡΞΓ. ι. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ πιλάτος· ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; 10.
οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω ςαυρῶσαί σε, καὶ
ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε;
ἀπεκρίθη * ἰησοῦς· οὐκ εἶχες ἐξουσίαν οὐδε- 11.
μίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἄνω-
θεν· [Ὑπέρβα.] διὰ τοῦτο ὁ παραδιδούς με
σοὶ μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει.

Ὑπέρβα εἰς τὸ τῆς ὑψώσεως.

ἐκ τούτου ἐζήτει ὁ πιλάτος ἀπολῦσαι αὐτόν· 12.
οἱ δὲ ἰουδαῖοι ἔκραζον, λέγοντες· ἐὰν τοῦτον
ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ καίσαρος. πᾶς
ὁ βασιλέα * ἑαυτὸν ποιῶν, ἀντιλέγει τῷ
καίσαρι.
[Ἄρξου.] ὁ οὖν πιλάτος ἀκούσας τοῦτον 13.
τὸν λόγον, ἤγαγεν ἔξω τὸν ἰησοῦν, καὶ ἐκάθι-
σεν ἐπὶ τοῦ βήματος, εἰς τόπον λεγόμενον
λιθόςρωτον, ἑβραϊςὶ δὲ γαββαθᾶ.

Ἄρξου τῆς ὑψώσεως· τότε οὖν ὁ πιλ.

ΡΞΔ. α. ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα δὲ ὡσεὶ 14.
ἕκτη· καὶ λέγει τοῖς ἰουδαίοις· ἴδε ὁ βασι-
λεὺς ὑμῶν.

οἱ

11. ὁ ἰησοῦς] ὁ —

12. οἱ δὲ κ. τ. λ.] πάλιν οἱ ἰουδαῖοι ἐκραύγαζον λέγ. πρὸς τὸν πιλάτον. E. Orig. IV, 402.

ἐὰν — καίσαρος] ἐὰν μὴ τοῦτον ἀποκτείνῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ καίσαρος. E. Cyrill. III, 327. 619. I, g. 413. Ita ex recenſione Alexandrina ter. Semel IV, 1052. ex Conſtantinopolitana vulgatum.

αὐτὸν ποιῶν] ἑαυτὸν ποιῶν. Orig. IV, 402.

13. τοῦτον τὸν λόγον] τούτων τῶν λόγων. D.

γαββαθὰ] alii γαβαθά.

14. ὥρα δὲ] ὥρα ἦν. D.

ἕκτη] Apud Orig. nihil de his legitur. Chryſ. VIII, 501. a — c. et Cyrill. IV, 1054. b. clam ſe

ſub-

15. οἱ δὲ ἐκραύγασαν· ἆρον, ἆρον, σταύρωσον αὐ- ΡϛΕ. ι.
τόν. λέγει αὐτοῖς ὁ πιλάτος· τὸν βασιλέα
ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς·
οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ καίσαρα.
16. τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυ- ΡϛΞ. α.
Ξ. ρωθῇ. [Τέλος.] [Ἀρχή.] παρέλαβον δὲ τὸν Τέλος τοῦ δ.
ἰησοῦν καὶ * ἤγαγον·

καὶ

XIX, 16. Ξ. τῇ θ. ὥρᾳ ἔν τισι· τ. κ. ἐ. παραλαβόντες οἱ στρατιῶται τὸν ἰησοῦν ἤγαγον (εἰς τὸ πραιτώριον) καὶ βασ.

ſubduxerunt, ut faciunt plerumque in eiusmodi locis. Scholium, quod Birch. exhibuit, dudum edideram in mea priore editione, item alia in Gloſſariis et anecdotis graecis Moſquae 1774. 4. Vol. II. p. 69. 70. De priore ſcholio v. Theophyl. 820. b. v. P.

15. οἱ δὲ ἐκραύγασαν] ἐκραύγαζον δὲ ἐκεῖνοι. E. Ita ex Cyrillo etiam notat Griesb. Rectius Wetſt. ἐκραύγαζον οὖν ἐκεῖνοι. Nam ita eſt IV, 1054. Volumus tamen videre; annon S. Pater habeat etiam recenſionem Conſtantinopolitanam. Igitur I, g. 413. habet: ἆιρε, ἆιρε, σταύρωσον αὐτόν. Sic et II, 30. 60. 137. 461. III, 619. Orig. IV, 402. πάλιν ἐκράγασαν. Huc refertur etiam, praeter loca in P. notata, II, 548. IV, 268. ubi, ut apud Cyrill. eſt ἆιρε, item σταύρου.

16. ἀπήγαγον] ἤγαγον. v. Chryſ. VIII, 503. d. Euth. 203. et I, 1109. Evangeliaria non nulla, ut Aug. fol. 189. hoc verſu, plura, ut Goth. fol. 198. verſu 23. incipiunt lectionem τῇ θ. ὥρᾳ. Ad quatuor vero lectiones attendi debet. Auguſtanum habet fol. 173. Hic terminat lectionem in σταυρωθῇ. Sic et Goth. fol. 180. Secundo loco habet Aug. fol. 189. hic in principio addit, ἤγαγον εἰς τὸ πραιτώριον. Hanc lect. Goth. et alia incipiunt verſ. 23. Tertio

Aug.

Ρϟζ. α. καὶ βαστάζων τὸν σταυρὸν αὐτοῦ ἐξῆλθεν ἐις 17.
τὸν λεγόμενον κρανίου τόπον, ὃς λέγεται
ἑβραϊστὶ γολγοθᾶ·
ΡϟΗ. α. ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλ- 18.
λους δύο, ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ
τὸν ἰησοῦν.
ΡϟΘ. α. ἔγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ πιλάτος, καὶ ἔθη- 19.
κεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· ἰησοῦς
ὁ ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων.
C. ι. τοῦτον ὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν 20.
ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν * ὁ τόπος τῆς πόλεως
ὅπου

Aug. habet fol. 209. hic in media lectione habet, *παραλαβόντες δὲ τὸν ἰησοῦν, ἤγαγον ἐις τὸ πραιτώριον καὶ βασ.* Sic et Goth. fol. 206. Mosquensis c. bis ita habet in lect. 18, 28 — 19, 37. et in lectione 19, 6 — 35. Ut ergo alia non habent 19, 16 — 37. Ita Aug. et alia non habent 18, 28 — 19, 37. Apud Cyrill. IV, 1056. alia in textu, alia in marg. notantur. Ex 1057. a. autem colligo, eum quoque exclusisse, *ἐις τὸ πραιτώριον.* Habet enim: *ἀπάγουσι μὲν, ὡς τεθνηξόμενον ἤδη, τὸν τῆς ζωῆς ἀρχηγόν.* Ut dicam, quod sentio: *ἐις τὸ πραιτώριον,* addebatur solum et inepte quidem, in unius lectionis principio. Deinde id transferebatur in alterius lectionis partem mediam, simul cum vocabulo *παραλαβόντες.* Sic quoque inepte additum est Marc. 15, 16. *τ. κ. ἑ. οἱ στρ. ἀπ. τὸν ἰησ: ἐις τὴν αὐλὴν τοῦ καϊάφα, ὅ ἐστι πραιτώριον.* Item Hebr. 9, 1 — 7. *ἀδελφοὶ, ἔιχεν ἡ πρώτη σκηνὴ* (loco *διαθήκη*) *δικαιώματα.* *Ἀπήγαγον* vero, ut et hoc moueam, est interpretatio. Nam *ἤγαγον* hoc loco est, *ad supplicium ducebant*, quod usitatius dicitur *ἀπάγειν.*

17. *ἐις τὸν λεγόμενον κρανίου τόπον*] *ἐις τόπον λεγόμενον κρανίου τόπον.* A.

20. *τῆς πόλεως ὁ τόπος*] *ὁ τόπος τῆς πόλεως.*

ὅπου ἐςαυρώθη ὁ ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον
ἑβραϊςὶ, ἑλληνιςὶ, ῥωμαϊςί. [Ὑπέρβα.] Ὑπέρβα εἰς
21. ἔλεγον οὖν τῷ πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν τὸ τῆς ὑψώ-
ἰουδαίων· μὴ γράφε· ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων· σεως.
ἀλλ᾽ ὅτι ἐκεῖνος εἶπε· βασιλεύς εἰμι τῶν ἰου-
δαίων.
22. ἀπεκρίθη ὁ πιλάτος· ὃ γέγραφα, γέγραφα.
ΞΑ. 23. [Ἀρχή.] οἱ οὖν ςρατιῶται, ὅτε ἐςαύρωσαν CA. α.
τὸν ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ
ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἑκάςῳ ςρατιώτῃ
μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα· ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄῤῥα-
φος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι᾽ ὅλου.
24. εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους· μὴ σχίσωμεν αὐ-
τὸν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔςαι·
ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἡ λέγουσα· διεμερί-
σαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν
ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. οἱ μὲν οὖν
ςρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν.
ΞΑ. 25. [Ἄρξου.] [Ἀρχή.] εἱςήκεισαν δὲ παρὰ τῷ CB. ι.
ςαυρῷ τοῦ ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελ- Ἄρξου τῆς
φὴ ὑψώσεως.

XIX, 23. ΞΑ. τῇ θ. ὥρᾳ τῆς μεγάλης ς. ἐν τισὶ τ. κ. ἐ. οἱ ςρατιῶται, ὅτε.

XIX, 25. ΞΑ. εὐαγγέλιον θ. τῶν ἁγίων παθῶν καὶ εἰς τὸν θεολόγον, τὸν ἀπόςολον καὶ εὐαγγελιςὴν, τῇ κϛ. σεπτεμβρίου καὶ τῇ η. μαΐου· τ. κ. ε. εἱςήκεισαν παρὰ τῷ ςαυρῷ.

23. ἄῤῥαφος] Multi Codd. ἄραφος, etiam apud Birch. De hoc alibi monui. Sufficit hic monuiſſe; non niſi in recentiſſimis Codd. ſigna iſta conſpici in literis ῤῥ.

φὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, μαρία ἡ τοῦ κλωπᾶ,
καὶ μαρία ἡ μαγδαληνή.
ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθη- 26.
τὴν παρεστῶτα, ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ
αὐτοῦ· γύναι, * ἴδε ὁ υἱός σου.
εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου. 27.
καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν * ὁ μαθη-
τὴς αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια. [Ὑπέρβα.]

Ὑπέρβα εἰς τὸ τοῦ θεολόγου· αὐτός ἐστιν ὁ.

Cr. δ. μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ ἰησοῦς, ὅτι πάντα ἤδη 28.
τετέλεσται, [Ὑπέρβα.] ἵνα τελειωθῇ ἡ γρα-
φὴ, λέγει· διψῶ.

Ὑπέρβα εἰς τὸ τῆς ὑψώσεως. πρόσκειται δὲ, μετὰ τὸ τετέλεσται, περὶ αὐτοῦ.

σκεῦος

25. κλωπᾶ] alii κλοπᾶ.

26. ἰδοὺ] ἴδε. Etiam Orig. IV, 6.

27. ὥρας] ἡμέρας. D. Forte ἡμέρας correxerunt, quod crediderunt, id tam celeriter fieri non potuisse. Sed hae sunt argutiae. August. 4. quater habet ὥρας. Ita Cyrill. IV, 1065. et I, a. 239. Sed inter ἴδε et ἰδοὺ dissentit.

αὐτὴν ὁ μαθητὴς] ὁ μαθητὴς αὐτήν.

ὁ μαθητὴς] + ἐκεῖνος. D.

28. τοῦτο] ταῦτα. D. Ita libentius dicunt graeci et latini.

εἰδὼς] ἰδών. A.

πάντα ἤδη] ἤδη πάντα t ἤδη — D.

τετέλεσται] + περὶ αὐτοῦ. E. In priori editione scripseram: *Ita lectionaria uno loco, ubi reliqua omittunt ad κλίνας versu 30.* Ex hoc Griesb. fecit: *Evangelistaria uno loco, ubi omittunt τετέλεσται ad τετέλεσται vers. 30.* Ingeniose et docte! Coecus ergo erat. Nam pag. 16. 328 notatur ista lectio sic: τετέλεσται περὶ αὐτοῦ, κλίνας τήν. Ergo prius τετέλεσται servant, sed καὶ, ante κλίνας, omittunt. Igitur non omittunt τετέλεσται ad τετέλεσται.

Miserum

29. σκεῦος οὖν ἔκειτο ὄξους μεστόν· οἱ δὲ, πλή-
σαντες σπόγγον ὄξους, καὶ ὑσσώπῳ περι-
θέντες, προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι.
30. ὅτε οὖν ἔλαβε τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· τετέ- ΕΔ. α.
λεσται· καὶ [Ἄρξου.] κλίνας τὴν κεφαλὴν, Ἄρξου τῆς
παρέδωκε τὸ πνεῦμα. ὑψώσεως.

[Ἄρξου.]

Miſerum eſt, alienis oculis cernere. Quod autem iſtam lectionem non appellavit, nec plures locos, in quibus haec ſervant, notavit, id ei condono, etſi hoc quoque ex mea edit. discere poterat. v. P.

τελειωθῇ] πληρωθῇ. E. Ita fere alibi in N. Teſt.

29. ὑσσώπῳ] Ita diſerte Cyrill. IV, 1067. Hunc verſum cum parte verſ. 28. et 30. omittunt duo apud Birch. Scilicet in una lectione eccleſ. excluduntur ἵνα τελ. ad τετέλεσται. Eorum loco autem, poſt prius τετέλεσται, additur περὶ αὐτοῦ, aut τὰ περὶ αὐτοῦ. Birchius haec iunctim notare debuiſſet ad verſ. 28. Sed ita triplex emerſit lectionis varietas.

30. τὸ πνεῦμα] + ὡς δὲ ἐξέπνευσεν, (ex Wetſt. 37. 96. ridicula lectio notatur, ἐξεπνεύσθη,) ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ (μέσον,) ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω. E. Chryſ. VIII, 507. b. vocabula, τὸ πνεῦμα ἀφῆκεν, explicat ἀπέψυξεν et ἐξέπνευσεν. v. P. Ut hic verſus 30. terminat, ita et Matth. 27, 50. ἀφῆκε τὸ πνεῦμα. Scholiaſtae ergo ea, quae pertinebant ad Matth. 27, 51. huc temere transtulerunt. Id manifeſtum eſt ex eo, quod dixi de Mosq. Cod. 12. Scholium autem, quod in Codd. legitur ad Matth. 27, 51. atque incipit, τὸ ἐν τῷ ναῷ καταπέτασμα, ex Cyrillo expreſſum eſt, ut poſtea vidi. Nam illo tempore, quo iſta ſcribebam Mosquae, Cyrillus nondum erat ad manus. Vide ergo Cyrill. IV, 1069. e. Ceterum etiam notum eſt, interpretes haud raro ex alio evangeliſta aſſumere et interpretari, quae is, quem interpretantur, praetermiſit. Ergo Cyrill. 1072. c. haec etiam urget: ἐπειδὴ δὲ — ἐπισημαίνεται

ΣΕ. ι. [Ἄρξου.] οἱ οὖν ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ 31.
Ἄρξου τῆς τοῦ ϛαυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ,
μεγάλης ς. ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν· ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα
οῦ, ἐξ- * ἐκείνου τοῦ σαββάτου, ἠρώτησαν τὸν πι-
κειται. λάτον, ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ
ἀρθῶσιν.

ἦλθεν

Eo loco notabilia ſunt haec verba: ἐυρίσκεται λέγων ὁ θεσπέσιος ἐυαγγελιϛής· (Hic quilibet expectat ipſiſſima verba, vel Ioannis, vel certe Matthaei. Addit autem:) ὡς δὲ ἐξέπνευσεν, ἐῤῥάγη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ. Quis vero evangeliſta ullo in loco haec dixit? Talem interpretem hoc ipſo loco ſe exhibuit Chryſoſtomus. Nam VII, 819. a. attingens hunc ipſum verſum, non ſolum explicat τετέλεϛαι, ſed et γευσάμενος. Manifeſte ergo hunc locum miscuit cum Matth. 27, 34. Hanc appendicem licet etiam derivare ex Evangeliariis. Etenim ante Io. 19, 31. in Evangeliariis, in lectione, τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ, ἑσπέρας, legitur Matth. 27, 39—54. Ergo facile haec ex lectione eccleſiaſtica arripiebantur. Sed iſtis ambagibus non eſt opus. Contra hanc appendicem ſunt et mei praeſtantiſſimi Codices, et maximus numerus ceterorum. Ex meis enim omnibus, quos in priore editione et poſtea comparavi, habet iſta ſolus Mosq. o. et ſemel in *una lectione* Evangeliarium c. Nam Cod. 12. ſola fragmenta ante ſcholia habet. Birchius in ſolo Haun. 2. reperit, quem ipſe haud magni facit. Vide eius Praef. edit. prioris pag. XCI. poſterioris CV.

31. οἱ οὖν] ante οἱ Griesb. habet hoc ſignum [, quod, ut in praefatione pag. XCIII. docet, notat initium lectionis eccleſiaſticae. Lectionem, quae inciperet, οἱ οὖν ἰουδαῖοι, nullam usquam inveni. Sed nec alius inveniet. Debebat ergo in mea edit. pag. 16. attendere ad haec verba: Vide lectionem Matth. XXVII, 1—38. Ex eo ergo loco facile intellexiſſet,

hoc

32. ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῷ·

33. ἐπὶ δὲ τὸν ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη·

34. ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξε, καὶ * εὐθέως ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ.

καὶ

hoc non esse initium lectionis ecclesiasticae. Gothanum Evangeliarium in vicino habet. Evoluat ergo fol. 164. coll. fol. 160. ubi cum stupore discet initium lectionis esse: τ. κ. ἐ. συμβούλιον.

οἱ οὖν — παρασκευὴ ἦν] Non nulli haec transponunt, temere tamen. v. P. p. 330. 331.

ἐκείνη τοῦ] ἐκείνου τοῦ. Theophyl. 827. c. in textu quidem habet ἐκείνη, sed in scholio nihil est. Ita habet etiam Theophyl. Cod. Aug. 11. Ex Theoph. videtur recepisse Erasmus, qui in tanta paucitate Codicum plerumque confugit ad Chrys. Oecum. Theophyl. Aug. 4. quater habet ἐκείνου. Nos post priorem editionem nostram plures et praestantiores Codices nostro more examinavimus, quam Erasmus in suis editionibus omnibus.

33. ὡς — τεθνηκότα] καὶ ἰδόντες, ὅτι ἐξέπνευσεν. E. Orig. I, 403.

34. λόγχῃ] λόγχει in quatuor prioribus editionibus Erasmus, notante etiam Wetst. Reperio id etiam in edit. Basil. 1541. p. 227. Scilicet ab τὸ λόγχος, λόγχεος, λόγχεϊ, λόγχει. Orig. I, 416. λόγχῃ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ ἔνυξε καὶ ἐξῆλθεν.

ἔνυξε] ἔνοιξε per confusionem vocalium, et deinde ἤνοιξε. E. ἤνοιξε edidit Montf. in Chrys. VII, 825. ubi tamen monet, manuscriptos non paucos (?) habere

ἔνυξε

καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκε, καὶ ἀληθινὴ *35.
Τέλος τῆς ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ· [Τέλος.] κἀκεῖνος
ὑψώσεως. οἶδεν

ἔνυξε. Nolo inquirere, quid Chryſ. ibi legerit. Nam is alibi adeo etiam ἔλεον et ἔλαιον permutavit, ac ſerio interpretatus eſt. (Vide VIII, 76. e. ibique notam Montf. d. coll. XII, 725. e. Reſpicit autem Matth. 9, 13.) Hic vero VIII, 507. d. ſuis verbis refert ἔνυξαν. Ἔνυξεν habet III, 215. Cyrillus IV, 1074. a. primum in textu habet ἔνυξε. Deinde in commentario ibid. c. διανύττουσιν. Idem haec referens III, 783. c. habet διένυξαν. Iſidor. Peluſ. lib. III, epiſt. 130. οἱ δὲ λόγχῃ τὴν πλευρὰν ἔνυττον. lib. IV, epiſt. 101. p. 468. b. diſerte: ἔνυξαν τὴν πλευρὰν τοῦ χριστοῦ τῇ λόγχῃ. Omitto alios. Noto tantum, verſu 37. huc referri ἐξεκέντησαν, quod eſt νύττειν, non ἀνοίγειν. Latiniſtae ipſi apud Sabat. habent, *percuſſit, perfodit.* Auguſtinus, criticus nimirum acutus et nobilis, notante Zegero, maluit legere *aperuit.* Motus fortaſſe argumentis criticis? Non, ſed dogmaticis. Habet enim: „non *latus eius percuſſit*, nec *vulneravit* dixit evangeliſta, ſed *aperuit*, ut illic quodammodo vitae oſtium panderetur, unde ſacramenta eccleſiae manaverunt.“ Deus huiusmodi Criticos *Poſtillales* poſtea avertat et arceat a litteris ſacris! Loquendi formam, ἀνοίγειν τὴν πλευρὰν, habet quidem Euſeb. Praepar. Evang. pag. 230. c. ſed de re prorſus alia. Verba ſunt: ἀνέῳξε (Cleomedes pugil) τὴν πλευρὰν αὐτοῦ (τοῦ ἀνταγωνιστοῦ αὐτοῦ) καὶ ἐμβαλὼν τὴν χεῖρα ἐλάβετο τοῦ πνεύμονος. Poſtremo addo: nullus bonus Codex hic varietatem habet, immo plerique probant vulgatum: Evangeliaria vero pleraque hunc locum ter, quaterve habent. In meis Codd. omnibus nullum veſtigium τοῦ ἤνοιξεν inveni. Aug. 4. quater habet vulgatum. v. Euth. 204.

εὐθὺς] εὐθέως. Rurſus quater Aug. 4.

35 ἀληθινὴ] ἀληθής. E. Chryſ. VIII, 507. e. atque ita etiam in eius Codd. Mosqq.

οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα ὑμεῖς πιϛεύ-
σητε.
36. ἐγένετο γὰρ ταῦτα, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ·
ὀϛοῦν οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ·
37. καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει· ὄψονται εἰς Τέλος τοῦ θ. καὶ τῆς θ.
ὃν ἐξεκέντησαν. [Τέλος.] [Ὑπέρβα.] Ὑπέρβα εἰς τὸ τῆς μεγά-

ΙΗ. περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ κυριακοῦ σώματος. λης ϛ. ἐν τῷ

ΞΒ. 38. μετὰ * ταῦτα [Ἀρχή.] ἠρώτησε τὸν πιλά- C5 α.
τον * ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ ἀριμαθαίας, ὢν μαθητὴς κατὰ ματ-
τοῦ ἰησοῦ, κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν θαῖον.
ἰου-

XIX, 38. ΞΒ. ἐυαγγέλιον ια. τῶν ἁγίων παθῶν· τ. κ. ε. ἠρώτησε τὸν πιλάτον ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ ἀριμ. — σῶμα αὐτοῦ καί.

αὐτοῦ ἐϛιν ἡ μαρτυρία] ἐϛιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ. A. (Ita etiam fynaxarium Dresdenfe in fine lectionis, ἐις τὴν λειτουργίαν τῆς ὑψώσεως.) ἐϛιν αὐτοῦ ἡ μαρτυρία. D. Vulgatum Orig. I, 416.

ἵνα] + καί. D. καὶ in nullo poftea inveni.

36. συντριβήσεται] + ἀπ'. D. Cyrill. IV, 1074. habet: ὀυ συντριβήσεται παρ' αὐτοῦ. Sed I, a. 598. ὀυ συντριβήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Orig. II, 621. ad Pf. 21, 15. διεσκορπίσθη πάντω τὰ ὀϛᾶ μου, ita philofophatur: ὀϛᾶ τῆς σοφίας, τὰ ἅγια δόγματα τῆς ἐκκλησίας ἐϛὶν, ἅπερ ἐν τῷ πάσχα τοῖς ἰουδαίοις μὴ συντρίβειν νενομοθέτηται· ὀϛοῦν γάρ, φησιν, ὀυ συντρίψετε αὐτοῦ. Fruftra tamen editor haec huc traxit. Ex iis tamen agnoscitur acumen ingenii Origeniani.

37. ὄψονται] De hoc loco disputat Cyrill. III, 783. c.

38. μετὰ δὲ] δέ —

ὁ ἰωσὴφ] ὁ —

ἀριμαθαίας] In aliquibus poftea inveni, ἀριμαθίας.

ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα * τοῦ ἰησοῦ· καὶ
ἐπέτρεψεν ὁ πιλάτος. ἦλθεν οὖν καὶ ἦρε τὸ
σῶμα τοῦ ἰησοῦ.

CZ. ι. ἦλθε δὲ καὶ νικόδημος ὁ ἐλθὼν πρὸς τὸν 39.
ἰησοῦν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μίγμα σμύρ-
νης καὶ ἀλόης ὡσεὶ λίτρας ἑκατόν.

CH. α. ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ, καὶ ἔδησαν 40.
αὐτὸ * ἐν ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων,
καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν.
ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου ἐσταυρώθη, κῆπος, καὶ 41.
ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινὸν, ἐν ᾧ οὐδέπω
οὐδεὶς ἐτέθη.

ἐκεῖ

σῶμα] + τοῦ. Loco τοῦ ἰησοῦ in princ. lect. Evangeliaria habent αὐτοῦ. v. Goth. fol. 191. Aug. fol. 184.

ἦλθεν οὖν — ἰησοῦ] — E. Ex meis unus scriba hic transiit ab ἦλθεν ad ἦλθε vers. 39. v. Euth. 117.

39. νυκτὸς] hoc ante πρὸς τὸν ἰησοῦν aliqui ponunt. E. v. P. Ordinem vulgarem servant etiam ii, quos novissime consului. Ista Chrys. VIII, 508. c. silentio transit, Nicodemum solum nominans. Sed 138. c. ita habet: ἦλθε γάρ, φησι, καὶ νικόδημος ὁ ἐλθὼν πρὸς τὸν κύριον νυκτὸς, φέρων μίγμα μύρου καὶ ἀλόης, ὡς λίτρας ἑκατόν. Ita in recensione Constantinopolitana reperiebat Chrys. Addit enim φησὶ, nimirum, Ioannes evangelista.

μίγμα] chartis aut membranis Codicis alicuius Evangeliariorum Origenis haec involuta fuisse, discitur ex recensione occidentali. Nam Vaticanus 1209. seu Wetst. B. solus habet ἕλιγμα, ab ἑλίσσω. Legitur autem: ἑλιγήσεται, ὡς βιβλίον. Ceterum vox graeca est. Galenus in glossis pag. 86. ut synonyma ponit κάλυμμα, ἕλιγμα.

ὡσεὶ] ὡς. D. Ita postea in quatuor Codd. inveni.

40. ἔδησαν αὐτὸ] + ἐν.

42. ἐκεῖ ὄυν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν ἰουδαίων,
ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν ἰησοῦν. Τέλος τοῦ
[Τέλος.] ια.
XX, 1. [Ἀρχή.] Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων μαρία CΘ. α.
ΞΓ. ἡ μαγδαληνὴ ἔρχεται πρωῒ, σκοτίας ἔτι
ὄυσης, ἐις τὸ μνημεῖον· καὶ βλέπει τὸν λίθον
ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου.
2. τρέχει ὄυν καὶ ἔρχεται πρὸς σίμωνα πέτρον CI. ι.
καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ
ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς· ἦραν τὸν κύριον ἐκ
τοῦ μνημείου, καὶ ὀυκ ὄιδαμεν ποῦ ἔθηκαν
αὐτόν.
3. ἐξῆλθεν ὄυν ὁ πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς,
καὶ ἤρχοντο ἐις τὸ μνημεῖον.
4. ἔτρεχον δὲ ὁι δύο ὁμοῦ, καὶ ὁ ἄλλος μαθη-
τὴς προέδραμε τάχιον τοῦ πέτρου, καὶ ἦλθε
πρῶτος ἐις τὸ μνημεῖον.

καὶ

XX, 1. ΞΓ. ἑωθινὸν ζ. καὶ κυριακῆ τῆς σαμαρείτιδος,
ἐις τὸν ἄρθρον· τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων.

41. καινὸν] de hoc argute philoſophatur Orig. I, 439. ἐτέθη] ἦν τεθειμένος. E. Wetſt. B. ſolus, quia *vulgata* habet: *poſitus erat*. Atqui ipſe Orig. I, 439. vulgatum nominatim tribuit Ioanni. Altera lectio ficta eſt ad Luc. 23, 53. ἦν κείμενος, quam ibid. notat Orig. Cur vero Griesbachius lectionem ſingularem tam praeſtantis Codicis, qui princeps eſt omnium, ſilentio tranſiit?

XX, 1. *μιᾷ*] *κυριακῇ*. E. Eſt interpretatio Chryſ. VIII, 509. c. Diſputat de h. l. Cyrill. IV, 1079. a. b. *μαρία*] In ſchol. Codd. Moſqq. a. d. g. legitur: *φαίνεται αὕτη ἡ μαρία πέμπτον (πεντάκις) ἐπιστᾶσα τῷ μνήματι κατὰ διαφόρους χρόνους — λουκᾶν.* ἐκ τοῦ] ἀπὸ τοῦ. E.

καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια· 5.
ὀυ μέντοι ἐισῆλθεν.
ἔρχεται ὀῦν σίμων πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, 6.
καὶ ἐισῆλθεν ἐις τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ
ὀθόνια κείμενα,
καὶ τὸ σουδάριον ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς 7.
αὐτοῦ, ὀυ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ
χωρὶς ἐντετυλιγμένων ἐις ἕνα τόπον.
τότε ὀῦν ἐισῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ 8.
ἐλθὼν πρῶτος ἐις τὸ μνημεῖον, καὶ ἐῖδε, καὶ
ἐπίστευσεν·
ὀυδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφὴν, ὅτι δεῖ 9.
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.
Τέλος τοῦ ζ. ἑωθινοῦ. ἀπῆλθον ὀῦν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς ὁι μαθη- 10.
ταί. [Τέλος.]
CIA. α. [Ἀρχή.] μαρία δὲ ἑιστήκει πρὸς τὸ μνημεῖον 11. ΞΔ.
κλαίουσα ἔξω. ὡς ὀῦν ἔκλαιε, παρέκυψεν ἐις
τὸ μνημεῖον,
καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθε- 12.
ζομένους, ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ ἕνα πρὸς
τοῖς ποσὶν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ.
CIB. ι. καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· γύναι, τί κλαίεις; 13.
λέγει αὐτοῖς· ὅτι ἦραν τὸν κύριον μου, καὶ
ὀυκ ὀῖδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.

καὶ

XX, 11. ΞΔ. ἑωθινὸν η. καὶ κυριακῇ τοῦ τυφλοῦ, ἐις τὸν ὄρθρον· τ. κ. ἑ. μαρία ἑιστήκει.

11. τὸ μνημεῖον] τῷ μνημείῳ. E. Rectius.

13. τί κλαίεις] + τίνα ζητεῖς. E, ex verſ. 15.

14. καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω,
καὶ θεωρεῖ τὸν ἰησοῦν ἑστῶτα· καὶ οὐκ ᾔδει
ὅτι * ἰησοῦς ἐστι.

15. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· γύναι, τί κλαίεις; τίνα
ζητεῖς; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστι,
λέγει αὐτῷ· κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτὸν,
εἰπέ μοι ποῦ * ἔθηκας αὐτόν· κἀγὼ αὐτὸν
ἀρῶ.

16. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· μαρία. στραφεῖσα ἐκείνη
λέγει αὐτῷ ῥαββουνὶ, ὃ λέγεται, διδάσκαλε.

17. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· μή μου ἅπτου· οὔπω
γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου· πο-
ρεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπὲ
αὐτοῖς· ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ
πατέρα ὑμῶν, καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμῶν.

18. ἔρχεται μαρία ἡ μαγδαληνὴ ἀπαγγέλλουσα
τοῖς μαθηταῖς, ὅτι ἑώρακε τὸν κύριον, καὶ
ταῦτα εἶπεν αὐτῇ. [Τέλος.] Τέλος τοῦ η

['Αρχή.]

14. καὶ ταῦτα] καὶ — E.
ὅτι ὁ] ὁ —

15. αὐτὸν ἔθηκας] ἔθηκας αὐτόν.

16. διδάσκαλε] + καὶ προσέδραμεν ἅψασθαι αὐτοῦ. E. Ita etiam Cyrill. IV, 1083. et in comment. 1084. προστίθει θερμῶς. v. P. Haec assuta sunt propter proximum, μή μου ἅπτου.

17. ἀναβαίνω] πορεύομαι. E. Cyrill. V, a. 160. 566. 570. 572. bis. 724. V, b. 276. VI, a. 168. ὅτι ἀναβαίνω V, a. 330. ἀναβαίνω VI, c. 32. IV, 1086. Optionem ergo dat, ut Orig. v. Griesb. Chrys. VIII, 515. b. ὅτι πορεύομαι.

18. ἔρχεται] ἀπέρχεται. E. Chrys. VIII, 515. c.

CIΓ. θ. [Ἀρχή.] ὄυσης ὂυν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, 19. ΞΕ.
τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κε-
κλεισμένων, ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμέ-
νοι διὰ τὸν φόβον τῶν ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ
ἰησοῦς καὶ ἔστη ἐις τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐ-
τοῖς· εἰρήνη ὑμῖν.
καὶ τοῦτο ἐιπὼν ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας 20.
καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. ἐχάρησαν ὂυν οἱ
μαθηταὶ ἰδόντες τὸν κύριον.
CIΔ. ι. ἔιπεν ὂυν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς πάλιν· εἰρήνη ὑμῖν· 21.
καθὼς ἀπέσαλκέ με ὁ πατὴρ, κἀγὼ πέμ-
πω ὑμᾶς.
CIE. ζ. καὶ τοῦτο ἐιπὼν ἐνεφύσησε, καὶ λέγει αὐτοῖς· 22.
λάβετε πνεῦμα ἅγιον.

ἂν

XX, 19. ΞΕ. ἑωθινὸν θ. καὶ κυριακῇ τοῦ ἀντίπασχα καὶ τῇ μεγάλῃ κυριακῇ ἑσπέρας καὶ τοῦ ἁγίου ἀποσόλου θωμᾶ καὶ τῷ ὄρθρῳ τῆς πεντηκοσῆς· [Δεῖ δὲ γινώσκειν, ὅτι ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ εὐαγγέλιον ἐις τὸν ὄρθρον τῆς πεντηκοσῆς ὀυ λέγεται· ἐν δὲ τοῖς μοναστηρίοις, ἐι θέλει ὁ προεσὼς, λέγεται τοῦτο τὸ θ. ἑωθινόν.] ὄυσης ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ.

19. ὄυσης ὂυν] ὂυν — t ὄυσης δέ. E. v. P. Servat ὂυν, Cyrill. IV, 1090. ſed μαθηταὶ αὐτοῦ. V, d. 86. ubi totum verſum ſine varietate recitat. Item VI, b. 332. ubi tamen, ὂυ ἦσαν — μαθηταὶ αὐτοῦ exhibet.

21. ἔιπεν ὂυν] καὶ ἔιπεν t ὂυν. — E. Cyrill. IV, 1093. καὶ ἔιπεν.

ἀπέσαλκε] ἀπέσειλε. E. Chryſ. VIII, 516. d.

πέμπω] ἀποσέλλω. E. Cyrill. IV, 1093. V, a. 331.

22. ἐνεφύσησεν] + αὐτοῖς t ἐις αὐτούς. E. ἐις αὐτοὺς λέγων. Cyrill. I, g. 80. ἐνεφύσησε λέγων. I, a. 303. ἐνεφύσησε τοῖς μαθηταῖς λέγων. V, a. 99. ἐνεφύση-

σε

23. ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται
αὐτοῖς· ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται. Τέλος τῆς
[Τέλος.] πεντηκοστῆς.
ΞΕ. 24. [Ἀρχή.] Θωμᾶς δὲ, εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ CI5. ι.
λεγόμενος δίδυμος, οὐκ ἦν μετ᾽ αὐτῶν ὅτε
ἦλθεν ὁ ἰησοῦς.
25. ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· ἑωρά-
καμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐὰν μὴ
ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν
ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν
τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου Τέλος τῆς
εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. μεγάλης κ. ς ακῆς
[Τέλος.] ἑσπέρας.

καὶ

XX, 24. ΞΕ. ἀρχὴ ἔν τισι; τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ, ὀκτωβρίου ς. εἰς τὴν λειτουργίαν· τ. κ. ἐ. Θωμᾶς εἷς. σε τοῖς μαθ. αὐτοῦ λέγων. 564. ἐνεφύσησε τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις λέγων. 752. et V, c. 190. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε καὶ λέγει V, d. 86. IV, 1095. Quot recenſiones! Sed in his etiam Conſtantinopolitana, quam Codd. auctoritate probavi. Chryſoſtomum, quibus placet; ipſi evoluant ad verſ. 22. et 23. I, 383. III, 78. 760. VIII, 516. 517. bis X, 476. XII, 141.

23. ἀφίενται] ἀφέωνται. E. Vulg. etiam Orig. I, 255.

24. Sine varietate laudat Damasc. II, 452. ἐκ et ὁ abeſt apud Chryſ. VIII, 519. b. Laudat etiam III, 762.

25. ἐὰν μὴ ἴδω] Chryſ. VIII, 519. d. οὐ γὰρ εἶπεν, ἂν μὴ ἴδω· ἀλλ᾽ ἐὰν μὴ ψηλαφήσω. Deceptus videtur loco Orig. I, 433. c. ubi ita legitur: ὅθεν οὐκ εἶπε μὲν, ἐὰν μὴ ἴδω, οὐ μὴ πιστεύσω. προσέθηκε δὲ καὶ, ἐὰν μὴ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὸν τόπον τῶν ἥλων καὶ ψηλαφήσω αὐτοῦ τὴν πλευρὰν, οὐ μὴ πιστεύσω. Hunc locum a principio cor-

ruptum

CIZ. θ. καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ 26.
μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν.
ἔρχεται ὁ ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων,
καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν· εἰρήνη ὑμῖν·
εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· φέρε τὸν δάκτυλόν σου 27.
ὧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου· καὶ φέρε τὴν
χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου·
καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός.
CIH. ι. καὶ ἀπεκρίθη * Θωμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ 28.
κύριός μου καὶ ὁ θεός μου.
λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ὅτι ἑώρακάς με, * πε- 29.
πίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες, καὶ πιστεύ-
σαντες.
πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ 30.
ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ
ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ·

ταῦτα

ruptum esse, quivis animadvertit. Editor monet, in marg. Cod. Vat. omitti οὐκ. Equidem coniicio: ὅθεν οὐκ εἶπε μόνον, ἐάν. Nam, προσέθηκε δὲ καὶ, est loco, ἀλλὰ καὶ προσέθηκεν. Hoc exemplo discitur autem, alterum sequi alterum, neglectis Codicibus. Multa millia exemplorum colligi possunt ab eo, qui interpretes accurate inter se contenderit. Multa eiusmodi exempla ipse notavi in priori editione N. Test. et in Euthymio.

τύπον bis] τόπον bis. E. Vulgat. Cyrill. IV, 1102. tamen V, a. 371. ita variat: ἐὰν μὴ βάλω τὰς χεῖράς μου εἰς τοὺς τόπους τῶν ἥλων, οὐ μὴ πιστεύσω.

28. καὶ ἀπεκρίθη] καὶ — E. Servat Cyrill. V, a. 378. Sed IV. 1107. ἀπεκρίθη αὐτῷ Θωμᾶς.

ὁ Θωμᾶς] ὁ —

29. με Θωμᾶ] Θωμᾶ —. Omittit etiam Damasc. II, 452. et alibi.

31. ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιςεύσητε ὅτι
* ἰησοῦς ἐςιν ὁ χριςὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ
ἵνα πιςεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι Τέλος τοῦ θ.
αὐτοῦ. [Τέλος.] ἑωθινοῦ καὶ
τοῦ ἁγίου.

XXI, 1. Μετὰ ταῦτα [Ἀρχή.] ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν ΣΙΘ. θ.
Ξ3. πάλιν ὁ ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θα-
λάσσης τῆς τιβεριάδος· ἐφανέρωσε δὲ οὕτως.
2. ἦσαν ὁμοῦ σίμων πέτρος, καὶ θωμᾶς ὁ λεγό-
μενος δίδυμος, καὶ ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ κανᾶ
τῆς γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ ζεβεδαίου, καὶ
ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο.
3. λέγει αὐτοῖς σίμων πέτρος· ὑπάγω ἁλιεύειν.
λέγουσιν αὐτῷ· ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί·
ἐξῆλθον, καὶ * ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον εὐθὺς,
καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν.

πρωΐας

XXI, 1. Ξ3. ἑωθινὸν ι. καὶ κυριακῇ τῶν ἁγίων πατέρων, εἰς τὸν ὄρθρον· τ. κ. ἐ. ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν ὁ ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν ἐπὶ τῆς.

31. ὁ ἰησοῦς] ὁ —

ζωὴν] + αἰώνιον E. v. P. Addit etiam Cyrill. IV, 1111. Laudat etiam, nec tamen ad hunc locum, V, a. 332. 506. et notabiliter 704. ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, καὶ ἵνα πιςεύσαντες ζωὴν ἔχητε. Sed V, d. 31. et 115. ἵνα πιςεύσητε, ὅτι ἰησοῦς ἐςιν ὁ χριςὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πιςεύοντες ζωὴν ἔχητε, quae eſt vulgata lectio.

XXI, 1. πάλιν] — E. Frequenter utitur Ioannes vocabulo πάλιν, ut Marcus εὐθέως. Apud utrumque ſaepe temere excluſa ſunt. Aliam omittendi cauſſam vides in indice lectionis.

μαθηταῖς] + αὐτοῦ ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν. E. v. P.

3. ἀνέβησαν] ἐνέβησαν.

πρωΐας δὲ ἤδη γενομένης ἔςη ὁ ἰησοῦς εἰς τὸν 4.
αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ἤδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι
ἰησοῦς ἐςι.
λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· παιδία, μή τι 5.
προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· οὐ.
ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη 6.
τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὑρήσετε. ἔβαλον
οὖν, καὶ οὐκ ἔτι αὐτὸ ἑλκῦσαι ἴσχυσαν ἀπὸ
τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων.
CK. ι. λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ὃν ἠγάπα ὁ 7.
ἰησοῦς τῷ πέτρῳ· ὁ κύριός ἐςι. σίμων οὖν
πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐςι, τὸν ἐπεν-
δύτην διεζώσατο· ἦν γὰρ γυμνός· καὶ ἔβαλεν
ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν.
οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον· 8.
οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ'
ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων· σύροντες τὸ δίκτυον
τῶν ἰχθύων.
CKA. θ. ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν 9.
ἀνθρακιὰν κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον,
καὶ ἄρτον.
λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν 10.
ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν.

ἀνέβη

4. εἰς τὸν] ἐπὶ τόν. E. Dicendum erat, ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ. Eſt ergo ſemigraeca correctio.

5. παιδία] τεκνία. E. Theodoret. ad Hebr. p. 559.

6. εὑρήσετε] + οἱ δὲ εἶπον, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες, οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ σῷ ὀνόματι βαλοῦμεν. E. Cyrill. IV, 1112. Haec ficta ſunt ex Luc. 5, 5. Hoc teneri debet propter alia, quae Cyrillus temere in hoc evangelio aſſuit

11. ἀνέβη σίμων πέτρος, καὶ εἵλκυσε τὸ δίκτυον CKB. θ.
ἐπὶ τῆς γῆς, μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν
πεντηκοντατριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων, οὐκ
ἐσχίσθη τὸ δίκτυον.
12. λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· δεῦτε, ἀριστήσατε. CKΓ. θ.
οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι
αὐτὸν, σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ κύριός ἐστιν.
13. ἔρχεται οὖν ὁ ἰησοῦς, καὶ λαμβάνει τὸν ἄρ- CKΔ. ι.
τον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον
ὁμοίως.
14. τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερώθη ὁ ἰησοῦς τοῖς CKE. θ.
μαθηταῖς αὐτοῦ, ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν. [Τέλος.] Τέλος τοῦ ι.
ΞΖ. 15. ὅτε οὖν ἠρίστησαν, [Ἀρχή.] λέγει τῷ σίμωνι CKϚ. ι.
πέτρῳ ὁ ἰησοῦς· σίμων ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με CKZ. θ.
πλεῖον

XXI, 15. ΞΖ. ἑωθινὸν ια. καὶ σαββάτῳ τῆς πεντηκοστῆς καὶ τῷ ὄρθρῳ τοῦ θεολόγου καὶ εὐαγγελιστοῦ, καὶ τῇ κθ. ἰουνίου, καὶ εἰς τὴν ἄλυσιν τοῦ ἁγίου ἀποστόλου πέτρου· τ. κ. ἐ. ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν ὁ ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν καὶ λέγει τῷ σίμωνι πέτρῳ· σίμων.

11. ἐπὶ τῆς γῆς] εἰς τὴν γῆν t ἐπὶ τὴν γῆν. E. Ita debebat esse. Ergo sic correctum.

12. ἐξετάσαι] ἐρωτῆσαι. E. Chrys. VIII, 522. b.

13. οὖν] — E.

15. ὅτε οὖν ἠρίστησαν] omittunt Evangeliaria, ut hic videre licet. Ita praeter Mosquensia Goth. fol. 51. et 272. Aug. fol. 49. Sed de hoc nihil notatum reperias apud alios.

ὁ ἰησοῦς] — E. semel post λέγει, semel suo ordine Chrys. VIII, 525. c. d.

ἰωνᾶ] Haud dubie hoc quoque nomen proprium vexaverat Origenes. Ergo ex Codicibus infimis notatur ἰωάνου, ἰωάννου et ἰωαννά. Huiuscemodi sunt testimonia illiusmodi testium. Non concordant,

πλεῖον τούτων; λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε· σὺ
οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· βόσκε τὰ ἀρ-
νία μου.
CKH. ι. λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον· σίμων ἰωνᾶ, 16.
CKΘ. θ. ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε· σὺ οἶδας
ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· ποίμαινε τὰ πρό-
βατά μου.
CΛ. ι. λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον· σίμων ἰωνᾶ, φιλεῖς με; 17.
CΛΑ. θ. ἐλυπήθη ὁ πέτρος, ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον·
φιλεῖς με; καὶ εἶπεν αὐτῷ· κύριε, σὺ πάν-
τα οἶδας· σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. λέγει
αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· βόσκε τὰ πρόβατά μου.
CΛΒ. ι. ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζών- 18.
νυες σεαυτὸν, καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες·
ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου,
καὶ ἄλλος σε ζώσει, καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέ-
λεις.
τοῦτο δὲ εἶπε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξά- 19.
Τέλος τῆς σει τὸν θεόν· [Τέλος.] καὶ τοῦτο εἰπὼν, λέγει
ἀλύσεως. αὐτῷ· ἀκολούθει μοι.

ἐπι-

πλεῖον] πλέον. E. Chryſ. VIII, 423. et alibi. Ita quoque Codd. Mosqq. Chryſ. μ. φ.

16. πρόβατα] προβάτια. E. v. P.

17. ἐλυπήθη] eius loco συνεταράχθη et ἐταράχθη volutat Chryſ. VIII, 526. a.

18. γηράσῃς] Chryſ. VIII, 526. c. d. γηράσῃ et γηράσῃς. Mox idem οἴσουσιν, loco οἴσει. Laudat etiam II, 508. X, 507.

19. τοῦτο δὲ] ταῦτα δέ. E. Vulgatum Orig. I, 421. ſed 309. ταῦτα δέ. Ad hunc Origenis locum v. Wetſtenius littera g. Multa his ſimilia monuit alibi Huetius. Griesb. nihil varietatis notavit.

20. ἐπιστραφεὶς δὲ ὁ πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν,
ὃν ἠγάπα ὁ ἰησοῦς, ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ
ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ
καὶ εἶπε· κύριε, τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς σε;
21. τοῦτον ἰδὼν ὁ πέτρος λέγει τῷ ἰησοῦ· κύριε,
οὗτος δὲ τί;
22. λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν
ἕως ἔρχομαι, τί πρός σε; σὺ ἀκολούθει μοι
23. ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελ-
φοὺς, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει·
καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἀπο-
θνήσκει· ἀλλ', ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρ-
χομαι, τί πρός σε·
24. [Ἄρξου.] οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν Ἄρξου τοῦ
περὶ τούτων, καὶ γράψας ταῦτα· καὶ οἴδα- θεολόγου.
μεν ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ.
25. ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ
ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἓν, οὐδὲ
αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφό-
μενα βιβλία. ἀμήν. [Τέλος.] Τέλος πάν-
των.

Τέλος τοῦ κατὰ ἰωάννην ἁγίου εὐαγγελίου.
Ἐξεδόθη τοῦτο μετὰ χρόνους λβ. τῆς χριστοῦ
ἀναλήψεως. στίχοι βτ.

25. De fine huius evangelii monet Chryf. III, 765. VIII, 70. c. 520, e. Victor Antioch. Vol. I. p. 44. edit. Mosq. 1775. v. P. Quod autem de vocabulis ἄλλοις et ἄλλοι in fcholio monueram, id ita reperit Birch. ἀμὴν] — E. v. P.

Notae Criticae.

In contextu.

* Addita, omissa, mutata contra textum editionis Oxon.

'Ἀρχή. Initium lectionis ecclesiasticae secundum lectionaria Graecorum. Huic in margine respondet numerus lectionis secundum eam divisionem, quam auctoritate Codicum et hic et in synaxariis secuti sumus. Huc etiam infra textum referuntur lectionum indices.

Ὑπέρβα. Transitus lectionis in eodem libro aut capite. Post hoc quaere Ἄρξου, ubi denuo incipit.

Ὑπάντα. Transitus lectionis in aliud evangelium aut aliam epistolam. In evangeliis hoc saepissime, praesertim inde a lectione, εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς μεγάλης ε. in epistolis Paulinis vero semel tantum factum est.

Notis ὑπέρβα et ὑπάντα respondent aliae in marginibus.

Quanquam autem in accuratioribus Codicibus hoc discrimen est inter ὑπέρβα et ὑπάντα· tamen haec interdum in Codicibus non nullis sine discrimine adhibentur.

Τέλος. Finis lectionis ecclesiasticae, quae in margine notatur.

Ne vero istae notae turbarent contextum, his signis [ ] eas inclusimus.

Numeri capitum et sectionum Eusebii, Euthalii et Andreae Caesariensis, nec non vulgaris Stephanianae distinctionis per se intelliguntur.

In variis lectionibus.

] Ante hoc exhibetur textus vulgatus edit. Gregor. Oxon. 1703. fol. Ea repetita est ex Oxon. Felli, 1675. 8. quam, ut ex pluri-

pluribus locis intellexi, Wetstenius a se correctam, typothetis in sua editione exprimendam exhibuit. Huic prorsus similis est repetita editio cum praefatione Franckii Lipsiensis 1702. 8. Fellius secutus est Curcellaeum, Curcellaeus editiones Elzevirianas. Ergo inter textum Oxoniensem et sic dictum receptum exiguum est discrimen. In Felliana tamen editione aliquoties culpa typothetarum commissi sunt errores, quorum plures adeo in editiones Gregor. et Franck. sunt translati.

] Post hoc signum exhibentur variae lectiones.

— post] omissa notat.

+ post] addita.

Discrepantia et transposita cognoscuntur ex comparatione textus vulgaris et lectionum variantium, ante et post hoc] signum.

Post varias lectiones.

A. lectio auctoritate aequalis, etsi interdum non sit recepta in contextum.

B. valde probabilis, tamen adhuc dubia.

C. inprimis notabilis, adeoque accuratiore examine digna.

D. probabilis, a quibusdam etiam probata, attamen repudianda.

E. minime probabilis ac prorsus reiicienda.

Quae lectio notam ex his quinque nullam habet, ea in contextu stellula notata et recepta est. In his autem partim auctoritatem et consensum Codicum, partim iudicia doctorum virorum, idoneis argumentis confirmata, partim nostram persuasionem, nostrasque rationes secuti sumus. Plures unius loci varias lectiones interposita littera t notavimus, qua vocabulum *aut* significare voluimus. Eodem modo v. et *vide*.

Index

Index auctorum et editionum.

Clem. Alex. Clemens Alexandrinus. Lut. Paris. 1641. fol. Adhibui interdum etiam edit. Potteri, quod in locis singulis significavi.

Orig Origenes Paris. 1733 — 1759.

Chrys. aut Chrysost. Chrysostomus. Paris. 1718 — 1738.

Cyrill. Cyrillus Alexandrinus. Paris. 1638. Hic in non nullis tomis plures sunt paginarum ordines ac numeri. I, a. ergo notat librum de adoratio. I, g glaphyra. V, a est pars prima tomi V. Partis secundae tomi V. libri ita notantur. V, b. homiliae sunt. V, c. epistolae. V, d de recta fide. Sexti tomi VI, a. contra Nestorium etc. VI, b. contra Iulianum. VI, c. de Trinitate. VI, d. collectanea. In hac editione saepe erratum est in numeris paginarum. Istos errores ergo correxi.

Theophyl. in evangeliis. Paris. 1631. in epist. Pauli. Lond. 1636. in Actibus Apostt. et epistt. cathol. Venet. 1758. Sed hanc editionem interdum etiam in aliis libris nominatim laudavi.

Oecum et Areth. Oecumenius et Arethas Lut. Paris. 1631.

Andr Caes. Andreas Caesariensis. Commelin. 1596.

Basil. M. Basilius Magnus. Paris. 1721 — 1730. Sed huius, Eusebii Caesar. Isidori Pelus. ac plurium aliorum Patrum loca plenius et accuratius aliquando notabo in amplioribus ad universum N. Testamentum animadversionibus. Subinde enim admonebar, ne moles libri modum excederet. Igitur multos Origenis, Chrysostomi, Cyrilli, aliorumque locos, etsi in promtu essent, necesse fuit praetermittere. Eadem etiam de caussa rarius contra istas inficetas sic dictas *versiones* et contra interpretum somnia et mendacia disputavi. Facile quivis sibi ipse persuadebit, multa, quae pro variis lectionibus venditantur, nihil esse nisi nugas, si vel in uno Actuum libro ad versiones Syras, Bedam et Codicem Cantabrigiensem D. attenderit. Centum enim addita-

additamenta, partim puerilia, partim adeo ridicula in isto uno libro ex istis solis facili negotio licet colligere. Excogitata autem sunt in gratiam Latinistarum, ad lectorum simpliciorum, ad Codicum praestantissimorum et ad ipsarum litterarum sacrarum ludibrium.

Euth. Euthymii Zigabeni commentarius in quatuor evangelia. Tomi III. Lipsiae 1792. Hic, ubi numeri Romani et Arabici iunguntur, notantur singulorum tomorum paginae: ubi soli sunt numeri Arabici, respicitur praefatio tomi primi, in qua multa evangeliorum loca critice tractavi.

Damasc. Damascenus. Paris. 1712.

Editiones N. Testamenti Complutensium, Erasmi et Bezae ipse etiam tractavi, rarius tamen laudavi, quod Codices suos tanquam in occulto habuerunt, ac raro accurate et definite varias ex eis lectiones notaverunt. Multa hi sine Graecis Codicibus ac contra Codices Graecos, plerumque, ut defenderent vulgatam Latinam, pro arbitrio mutaverunt, id quod interdum etiam sunt confessi. Hae textus corruptiones facile a critico severo et religioso auctoritate praestantiorum Codicum repudiantur: casu tamen valent ad quorundam, qui Codices examinarunt, aestimandam fidem. Saepius enim magna pars Codicum, a quibusdam adhibitorum, suo silentio tuetur lectiones ab Erasmo et Beza demum contra Codices manifeste illatas. Loca vero etiam in hac editione memorata sunt, in quibus pro eadem lectione, aut contra eandem lectionem, Erasmus Codices multos, Beza paucos, et contra ille paucos, hic multos, nec tamen nominatim, tanquam clandestinos et invisibiles testes, citaverunt. Omnino autem Robertus Stephanus demum in editione maiore quodammodo ostendit, quomodo Codices notandi sint, tametsi multi non sine caussa de huius quoque dubitarunt diligentia. Sed nec Fellii variarum lectionum collectio, ex plus centum Codicibus, ut in indice ait, congesta, fuit satis accurata in omnibus, quod ipsa adeo Codicum tabula docet. Quam enim auctoritatem habere possunt ista: *Curcel. Lect. Steph. Codd. Velesii lectiones ex* 16. *Mss. Wechelii*

sive

sive Fr. Iunii Lect.? Ad sempiternam tamen memoriam Fellius commendavit nomen suum, quod tanto studio et favore, tantisque impensis, Millii in critica N. Testamenti princeps opus sustentavit.

Millius ergo, cuius utor edit. Oxon. 1707. et Amstelod. 1710., ita adiutus, quaecunque a prioribus quocunque modo collata et coacta fuerant, incredibili studio, assiduitate, labore, doctrina haud vulgari, fide vero etiam integerrima, et diligentia, quae potest cadere in hominem, examinavit, correxit, disposuit, ac novis copiosissimisque varii generis opibus auxit et locupletavit. Quae contra hunc a Wetstenio Prolegg. I, 175. 176. monita sunt, ut nota praetermitto.[1]) In hoc tali ac tanto viro, ut dicam, quod sentio, mihi primum displicet, quod nimia locupletandi operis cupiditate abreptus, levia saepius ac nihil profutura congessit. Verum id ei facile condonari potest. Maiori ei crimini est, quod ad exemplum priorum editorum omnium nimis addictus fuit Latinae sic dictae versioni vulgatae, ac si ea a viris diligentibus, fide dignis ac graecarum latinarumque litterarum peritis ad praestantissima exemplaria Graeca esset perfecta. Ac prioribus quidem editoribus ea in re venia dari poterat. Etenim barbarae istorum seculorum

1) Cum tamen Wetstenii editio in paucorum manibus sit apud populares meos, pauca ex istis hic subieci: »Illud vero nequaquam ab huius viri acri iudicio expectandum erat, ut Italicae versioni h. e. indoctis, nescio quibus interpretibus, certe idiotis Afris plus tribueret, quam consensui omnium Graecorum et Codicum, et Patrum, versionumque reliquarum; etiam iis in locis, ubi nova Hieronymi versio ab antiqua recessit, et ubi tota ecclesia Latina veterem interpretem deseruit. Eiusdem commatis est, quod lectiones unius alicuius singularis Codicis, qui neque antiquitate, neque ulla alia ratione sese commendabat, frequentissime pro genuinis habere non dubitavit; quod etiam Codicibus Graecis, a Latinis librariis manifeste interpolatis, nimium tribuit, et has ipsas interpolationes pro vero textu habuit.«

rum tyrannidi obnoxii, servili metu istam versionem, tanquam divinitus probatam, colebant. Eo ergo etiam progressi sunt audaciae, ut loca, in omnibus Codicibus Graecis reperta, in gratiam huius versionis delerent, alia in nullo Codice Graeco reperta, eandem ob caussam in contextu adderent. Accedebat, quod prioribus editoribus in universo novo Testamento sedecim fère aut viginti omnino Codices Graeci ad manus erant, qui ipsi etiam, excepto uno et altero, non universum novum Testamentum, sed libros singulos, veluti evangelia, aut epistolas Paulinas, aut apocalypsin comprehendebant. Praeterea inter hos ipsos tam paucos Codices Graecos, erant etiam Graeco-Latini, Graeci a barbaris ad versionem Latinam corrupti ac variis lituris et recentioribus interpolationibus contaminati, immo adeo ab impostoribus ad fallaciam scripti. Neminem vero ita levem aut temerarium inventum iri arbitror, qui haec a me pro tempore fingi opinetur, nisi forte de Wetstenio ac ceteris criticis numquam quicquam audiverit, aut etiam ignoret, tres istorum monstrosorum Codicum, luce indignos, ex tenebris suis ad lucem esse protractos. Hos qui ad manus habent, ipsi iudicent. Apud Wetstenium autem propter istos Codices attendi velim ad verba ista: *a prima manu, ex emendatione.* Quomodo vero illi ipsi Codices ab istis editoribus examinati fuerint, multorum doctissimorum ac fide dignissimorum virorum atque ipsius Millii testimonio compertum est. Millio ergo pluribus copiis instructo et ab omni terrore ἀναθεματισμοῦ libero, accuratius praesertim examinatis Codicibus, nullum onus, nulla incumbebat necessitas, quae eum cogeret priores editores imitari. Neque vero Millio acumen et sagacitas defuit, quo minus et de Codicibus, et de lectionibus probis et improbis sententiam ferre posset. Sed parum in ea re constans fuit. Ergo non solum easdem lectiones alibi excludit, alibi admittit, sed de iisdem Codicibus contraria fert iudicia. Quoties enim Codicis Alexandrini *deliria,* (sic enim vocat,) damnat, quoties eundem in caelum attollit? Eadem eius est sententia de Cod. Cantabrigiensi et aliis. Hanc igitur inconstantiam eius saepius

non

non sine caussa, ut arbitror, miratus sum: ei tamen multa et magna deberi, libenter omni tempore professus sum.

Bengelii edit. Tubingae 1734. Millii splendidas copias tenuiori habitu ex parte repraesentavit Bengelius, vir pius, religiosus et Graece, grammatice quidem, Erasmo ac pluribus aliis multo, quam vulgo creditur, doctior. Quod eius de Codicibus et lectionibus attinet iudicia, Millio est simillimus. Incredibilis eius inconstantia et commutabilitas discitur ex *tabula critica*, quae ab Ernesto Bengelio adiecta est editioni Tubing. 1776. Hic ergo saepius de eadem lectione reperias, *suspendit*, *approbat*, *improbat*, item, *postponit*, *praefert*, *suspendit*. Id vero aliter fieri non poterat, quod nullis certis rationibus movebatur. Eius de Codicibus Graecis iudicia in hac ipsa editione, ubi ita res postulabat, notavi. Quid de Codice Alexandrino senserit, declaravi in praefatione prioris editionis meae ad Apocalypsin fol. a. 3. pag. 2. seq. a verbis: *De Alexandrino* ad *testes auscultantur*. De novis post Millianas copias accessionibus in introduct. pag. 376. §. VII. ita habet: *Accedunt opera curaque nostra Codices manuscripti quindecim potissimum*. Istiusmodi verborum ambiguitas in Critico nullo modo ferenda. Quid enim est, *opera*, *cura*, *potissimum*? Quid ex tribus Codd. Basileensibus accesserit, ipse aperit pag. 450. Hi ergo fere pro nullis habendi sunt. Uffenbachianum fragmentum nunc multo accuratius habemus ex edit. Hencke Helmstadii 1800. Mosquensis, qui est meus partis prioris v. a me bis ac multo accuratius examinatus est, quam a Bilfingero. Byzantini, ut vocat, lectiones a Matthia Marthio accepit. Hirsaugiensis solum evangelium Ioannis continet. Supersunt Augustani septem. Hic primum miror, cur ex tredecim Codicibus Augustanis septem solum consuluerit. Tot enim ex ista bibliotheca Illustrissimorum Augustanae reipublicae praesidum gratia et Eruditissimi Mayii cura et sponsione hic Vitembergae domi meae habui atque accuratissime examinavi. Deinde de August. 3. nil, nisi hoc dicit: *dissutae sunt*

sunt plagulae IV. Evangelistarum. Quae loca in eis legantur, non aperuit. De August. 4. ita habet: *est Evangelistarium, scriptum litteris grandioribus, facitque ad notandas varietates ex rationibus ecclesiasticarum lectionum ortas.* Atqui, quae in eo lectiones, ac quoties eaedem occurrant, quaeque desint, prorsus non notavit. Unde ergo lectores cognoscunt, ubi prorsus sileat ac ubi testimonium eius bis, ter, quaterve valere possit? Augustanum 2. *vetustate scripturae* affirmat *excellere.* Sed hoc non in *secundum* (ita ibi, non 2.), verum in *quartum* convenit. Mecum ergo reputans Bengelii fidem et religionem, postquam istos Codices omnes ipse examinavi, sine temeritate ac sine ulla contra Bengelium invidia, denique sine ulla dubitatione affirmo, istos septem Codices Augustanos nunquam Bengelio ipsi fuisse ad manus. Toti certe versus additi et omissi ab eo non sunt animadversi. Alterutrum ergo, aut eos nunquam ipse examinavit, aut certe negligentissime examinavit. De Apocalypsi hic in primis dicendum est. Eam Bengelius singulari studio et religione tractavit, forte quod, nescio quid *μυστηριῶδες*, ex ea eruere cupiebat. Rectius fortasse egisset, si ad beati Lutheri suspicionem, dogmaticam illam quidem, attamen valde probabilem, quae criticis etiam rationibus confirmari potest, attendisset. In hoc libro ergo per duos Codices cum commentario Andreae, alterum Augustanum, alterum Palatinum, quorum alter altero corruptior est, ita in angustias compellebatur, ut quomodo salvo honore Apocalypseos ac salva religione sua extricare se posset, prorsus non inveniret. In tanta ergo, tamque terribili desperatione eo adactus est, ut unius eiusdemque Andreae duos plus minusve corruptos Codices, alterum quidem ad [2]) Africanam, alteram

2) Bengelium in fraudem videntur pellexisse vocabula *διττογραφίαι*, *διττογραφοῦσθαι*, quae aliquoties in Andreae et Arethae scholiis occurrunt. De istis *διττογραφίαις* omnibus monui copiosius in editione mea priori, brevius etiam, in hac editione. Istarum vero *διττογραφιῶν* auctores sunt Papias, Irenaeus, Methodius, Hippolytus, Gregorius

alteram ad Asiaticam *recensionem*, ut vocabat, referret. Etsi vero tam Africanae, quam Asiaticae, nescio quae, recensiones, iam dudum sint oblivioni traditae: tamen haec desperatio Bengelii alii oculos aperuit, ut sicuti ille apud Marcum 8, 24. plures alias recensiones, tanquam arbores, deambulare conspiceret. Nobilissimae earum sunt Alexandrina, Constantinopolitana et occidentalis. Illa in pompa ducit tres Alexandrinos, Clementem Alexandrinum, Origenem Alexandrinum et Cyrillum Alexandrinum. Ista solum Chrysostomum nacta est comitem. Occidentalis vero antesignanos habet omnes Patres Latinos, ab Irenaeo, cuius fere sola superest interpretatio Latina, Tertulliano, Hieronymo, Augustino ad Luciferum et Bedam. Plus vero centum suspicari licet *eiusmodi* recensiones, seu corruptiones, quae successu temporis emergent et erumpent. Ipse enim apud Chrysostomum, quem saltem tricies legi, certe sex, apud Originem, cuius scriptorum tamen pars maxima intercidit, quem vero quater legi, ad minimum quatuor, apud Cyrillum vero, quem bis legi, sex videor deprehendisse. Totidem vero, ut arbitror, deprehendent etiam mearum N. Testamenti editionum lectores. Hoc autem equidem tantum doleo, quod una valde insignis prorsus est praetermissa. Eam mihi videor eruisse ex scriptis Latinistarum. Natales suos debet istis sic dictis *Post illa*. Ea ergo recte, ut equidem existimo, appellari possit *Postillalis*. Egregia huius fragmenta quaerere licet apud Bedam, Lyranum et alios similes eius generis *μιαροὺς καὶ ἀποτροπαίους* criticos.

Antequam ad Wetstenium accedo, memorare opportet libellum Chr. Bened. Michaëlis de variis lectionibus N. Testamenti

gorius Naz. et Cyrillus Alex. quos in praefatione appellat Andreas et ex quibus suum commentarium consuit. Papias, criticorum princeps, notus est vel ex narratione de interitu Iudae Iscariotae. Vide Fr. Muinteri fragmenta Patrum Graecorum Fascic. 1. pag. 17. seqq. Hafniae 1788. Eadem etiam inveni in scholiis ineditis ad Matth. 27, 5.

menti Halae Magdeburg. 1749. qui de eis peritius et accuratius indicavit, quam superiores N. Testamenti editores omnino omnes. Hic primus etiam, quid de Codicibus Graeco-Latinis et sic dictis Latinizantibus statuendum esset, idoneis argumentis demonstravit. Esse autem hunc libellum πολλῆς πείρας τελευταῖον ἐπιγέννημα, vel ex eo licet intelligere, quod eum vir eruditissimus anno aetatis sexagesimo nono demum scripsit. Hoc libello aegre carui non solum in Rossia, sed plures annos etiam in Germania. Notabile autem est, quod duo doctissimi viri, Michaëlis et Wetstenius, qui tanto locorum intervallo disiuncti erant, quique in religionis placitis sibi contrarii erant, fere tamen eodem tempore eandem de Codicibus tulerunt sententiam.

Wetst. Editio Wetstenii Amstelod. 1751. 1752. Hic non solum plurimos Millii errores correxit, sed opes criticas etiam novis ac praestantissimis accessionibus locupletavit. Cum vero omnis recte conformandi et constituendi textus ratio a Codicibus ac iusto de eis indicio proficiscatur, atque in hoc omnis criticae scientiae vis et facultas cernatur: hic profecto inter omnes N. Testamenti editores primus fuit, qui acute, vere et sine ullo temerario studio de Codicibus iudicaret atque hoc iudicium constanter sequeretur. Primus ergo etiam fuit, qui criticam sacram tanquam ex sentina et sterquiliniis elevaret. In hoc autem eum reprehendunt, quod longiores Codicum indices, ab Millio adhibitos, repudiavit, ac Codices solis litteris et numeris notavit. Eis ergo, qui id vitio vertunt, commendamus indices Birchii, veluti Vat. 349. Vat. 756. Vat. 1067. Vat. 1160. Vat. 1209. Codex Zelada. Laur. VI, 256. Vind. Lamb. 33. Angel. 1. ac ceteros, ut habeant, quibus chartas implere possint. Mihi certe, praemissa singulorum Codicum accurata notitia, brevitas ista, quae est in numeris et litteris, semper probata est. Quid enim opus est, ut ista Codicum nomina in locis singulis ad taedium lectorum et damnum emtorum repetantur? Suspectus quoque Wetstenius quibusdam fuit, ac si, Socinianis-

mo

mo addictus, fidem criticam in locis non nullis prodiderit, ac quaedam, in quibus de Christi divina natura agitur, corruperit. Quin Wetstenius in his aliter senserit, quam alii, per eius animadversiones, quae in eiusmodi locis inseruit, dubitari nullo modo potest. Modo enim in his occulte quaedam contra aliorum sententias molitur, modo aperte agit ac sententiam suam propugnat. Huiusmodi molitiones, paucissimae tamen, deprehendi quoque possunt in eius disputationibus de variis lectionibus. Fere autem ita comparatae sunt, ut ab attento et acuto lectore facile argui possint. Quaedam vero etiam evanescunt, adhibitis aliorum editionibus, quas pro sua opinione laudat. Hoc igitur si quaeratur, num Wetstenius suarum opinionum caussa alias lectiones finxerit, alias reticuerit, equidem [3]) certe id non affirmaverim. Accedit ad solatium et confirmationem eorum, qui hic aliquid religioni suae metuunt, quod post Wetstenii editionem ingens numerus Codicum ab aliis pluribus in istis locis adhibitus est, ex quibus, quid Codices exhibeant, discitur. Omnino autem hoc iniquum censeo, si quis propter aliquem, levem praesertim, dissensum, in placitis religionis continuo suspectus ac perfidus habeatur. De Eusebio vix dubitare licet, quin Arianis opinionibus indulserit. Nihil tamen equidem, qui omnia eius scripta diligenter legi, potui animadvertere, ex quo appareat, ea de caussa aliquid ab eo consulto mutatum esse in contextu. Scio, me quoque a quopiam appellatum esse Athanasianum orthodoxum. Disputavi ergo ipse quoque de locis istis singulis. Sancte vero affirmo,

3) Recordor tamen nunc saltem unius loci in epistolis Paulinis, ubi sciens prudensque mentitus est. Neque vero ibi solum aliquem de infimis N. Testamenti editoribus, graecarum litterarum prorsus ignarum, verum etiam virum graece scientissimum fefellit. Fefellit autem, quod is crediderat, nullam talem impudentiam in ullum hominem cadere posse, ut tam audacter mentiretur, etiam in eo, in quo facile, adhibitis libris, mendacii convinci poterat. Suo loco hac de re monui in hac editione.

mo, me in ista disputatione nec Athanasianum, nec ullum aliud symbolum, sed fidem viri honesti in referendis meorum Codicum lectionibus secutum esse: falli autem per alios nullo modo potui, quod istos Codices omnes ipse examinavi. Vehementer autem hic indignor, quod adeo non nulli ecclesiae antistites, ex iis etiam, qui vulgo orthodoxi habentur, fraudem moliti sunt. Nihil autem profecerunt, cum Codicum scribae diligentes et religiosi, parum istorum opiniones et machinationes curantes, adeo contra eorum interpretationes et scholia, quibusdam Codicibus addita, veritatem secuti fuerint.

Libentissime hic silentio praetermitterem Semlerum, varium, mutabile et mirabile capitulum. Hic temerario scribendi impetu et furore abreptus, cum iam ingeniolum suum ita in omnes partes versasset, vexavisset, torsisset, fatigasset, exhausisset, exsiccasset, ut nihil inde amplius exprimere, eruere et exantlare posset, delatus tandem est in eam cogitationem, ut ex Wetstenii editione scribendi sumeret materiam. Fere ergo eodem tempore Wetstenii non solum prolegomena et appendices criticas typothetarum opera repetiit, sed ex eius variis lectionibus etiam mirabili ματαιοπονίᾳ καὶ περιεργίᾳ contextuit pannum varium et maculosum, intextis adeo Caryophili, infimi mercenarii, laciniis. Huic homini per totam vitam nihil aliud propositum fuerat, quam ut omnia in dubitationem adduceret, firmissima quaeque convellere tentaret ac contra omnes ac semet ipsum [4]) disputaret et scriberet, modo ut semper aliquid novi et mirabilis, ut opinabatur, foras protruderet. Aegre ergo ferebat, Michaëlis, Wetstenii ac plurium doctorum virorum doctrina et acumine criticam sacram ita excultam esse, ut tandem iustum ac verum de Codicibus iudicium probaretur, ac Codices Latini, Graeco-Latini et Latinizantes, qui, ut alibi monui, recte quoque Graecissantes vocantur, iam non in tanto honore

4) So höre ich, daſs auf ähnliche Art auch Einige mit sich selbst in der Karte spielen sollen.

re haberentur, in quanto habiti fuerant a superioribus editoribus omnino omnibus, excepto solo Wetstenio. Restituendi ergo istis Codicibus honoris pristini cepit consilium ac lutulentis substructionibus suis ea, quae Wetstenius et alii aedificaverant, labefactare et subruere tentavit. Cum vero in ista temeraria substructione in interiore et subterranea cavea initiatis monstrarentur etiam latentia contra religionem arma, haud pauci, mirabilium et irreligiosarum opinionum fautores, sicuti hirundines, luti amantes, advolabant; non nulli quoque ibi luto nidificabant. Sed istae initiatorum clandestinae molitiones haud ita multo post patuerunt, cum ea, quae antea non nulli tanquam rostris vellicaverant, iam impudentius, audacius et violentius conquassarentur ac deiicerentur. Utrum aliqui sola imperitia et ignoratione, an coeco imitandi studio, an denique ambitione gloriosi nominis haeresiarchae manus operi admoverint, non audeo definire. Postremum minime mihi probabile videtur, cum, ut quis haeresiarcha evadat, opus sit ingenio, doctrina et facundia. Plerique autem, similes Semlero, lingua et ingenio infioeti erant et barbari. Etenim Semlerus ipse ex schola Baumgarteniana non illam amplam et subtilem doctrinam sibi propriam reddiderat, sed confusam, indigestamque versicoloris, discoloris ac decoloris eruditionis molem et sybillinam Latini ac vernaculi sermonis secum traxerat et rapuerat obscuritatem. Sectatorum vero istius aliqui in Latinis non ultra Langii et Corderi *Colloquia*, in Graecis vero non ultra Aesopi fabulas sapiebant, vix satis perceptis regulis grammaticis, ut dudum in priore editione mea docui. Multa ergo Semlerus, homo *ἀκριτόδοξος*, *ποικιλόδοξος*, *θαυμαστόδοξος*, *ἐναντιόδοξος*, *ἀνοητόδοξος καὶ παλιμβολόδοξος*, pro Codicibus Latinis et Graeco-Latinis tam in genere, quam singulatim, et in his, pro quibusdam, quos nunquam viderat, qui tamen ab iis, qui [5]) eos tractarant, pro apographis fuerant habiti, ut pro

5) Vide, quae dixi in dem Leipzig. allg. litt. Anzeiger 1801. Nr. 72. Seite 621. in der Note 2.

pro diversis et inter se dissentientibus, frustra disputavit. Novissimum autem ac notabile inventum eius sic dictae sunt *recensiones*, h. e., ut ego interpretor, corruptorum Codicum et ineptarum *versionum* diversa genera. Bengelio igitur dudum quidem ante Semlerum, attamen demum anno post Christum natum 1734. debebamus, ut supra dixi, inventas recensiones Africanas et Asiaticas. Quas Semlero debeamus, ex eius verbis licet discere. Habet [6]) enim ita: Es hat *wenigstens* [7]) zweyerley Recensionen des griechischen Textes gegeben; eine [8]) kann [9]) man die morgenländische oder Luciani [10]) nennen, (blos um kurz [11]) zu reden;) die andere die abendländische, egyptische, palästinische, Origenianische. Diese ist gemeiniglich kürzer und mit andern Redensarten abgefasset, als jene; sie ist *ganz* und *gar* einstimmig mit der ältesten latina, oder Itala, oder welche da *war*, ehe Vulgata zu herrschen anfieng. u. s. w.

6) In der Vorrede der herminevtischen Vorber. 3. Stück 1. Abtheil.

7) Man hat also noch mehrere zu hoffen.

8) Jezt giebt er dem neugebornen Kinde auch den Namen, und das blos aus *seinem* Gehirne.

9) Possibile est. Solche kritische Possibilitäten-Männerchen können nämlich die Sache genau bestimmen.

10) Das klingt nun sehr bestimmt und gelehrt. Man sollte fast glauben, D. Semler habe diese Recension in den Händen gehabt. Nicht doch! Dieser Name, aus Hieronymus (etwa aus Catalog. scriptt. ecclesiastt. T. I. p. 189. f. oder aus der Vorrede an den Pabst Damasus vor dem Evang. Matth.) oder anderswoher genommen, zeigt hier blos, wie in andern Komödien, eine stumme Person an. Er konnte eben sowohl seine Vorgänger, Schwedenburgen und Jakob Böhmen, nennen. Zu vermuthen war, daſs im Werke selbst Etwas vom Lucianus vorkomme. Ich schlage nach, finde aber nicht Lucianus, sondern Lucanus, der eben so wenig, wie Virgilius, hierher gehört. Sollte man Hieronymi Stellen vom Lucianus alle vergleichen, so würde man sich sehr wundern.

11) Das heiſst: unverständlich.

u. s. w. [12]) His fere similia dicta sunt a Griesbachio in praefatt. ad Evangelia edit. 1774. p. XVI. edit. 1777. p. XIV. edit. 1796. Londinensis. pag. LXXIII. seq. ad Epist. Pauli edit. 1775. p. VI. Novissima enim èditio Epistt. nondum, cum haec scribo, prodiit. In his non solum plures sine nomine recensiones, sed duas nobilissimas, Alexandrinam et occidentalem, ac tertiam Constantinopolitanam memoravit. Esse omnino diversas recensiones, his argumentis efficere voluit. (edit. 1796. p. LXXIII. seq.) 1) Sunt enim tam in Graecis, quam in Latinis auctoribus profanis diversae recensiones, [13]) quod dudum a criticis, qui ipsi etiam vocabulo *recensionis* utuntur, observatum est. 2) Tirones [14]) id discere possunt ex comparatione

12) Auf der folgenden Seite sezt er Origenes, Eusebius, Isidorus und Andere, die er aber gar nicht nennt, in Verbindung. Wie Isidorus zum Origenes und Eusebius komme, kann ich nicht einsehen, um so weniger, da ich ihn ganz excerpirt habe, aber hier in dieser Ausgabe unwürdig gehalten habe zu nennen.

13) Pluribus demum annis post inventam artem typographicam editae. Pleraeque enim priores editiones, veluti Aldi et aliorum, non sunt recensiones, sed simplices saepe unius ac vitiosi Codicis vitiosae repetitiones. Sufficit laudare Andocidem, Isaeum etc. ex edit. Ald. 1513. Id ita esse, non ex coniectura, sed ex lectione didici. Addo aliud exemplum. Dionysius Halicarn. in libellis rhetoricis multa multorum eadem loca diverso modo laudat. Habet in primis multa longiora Isocratis loca, bis terve cum varietate repetita. Nemo hic de diversis recensionibus Isocratis cogitavit, etsi hoc de Isocrate in primis erat probabile, qui plures annos orationibus suis, veluti gallina ovis, incubuit. Loca ista in indicibus, quibus solis operam dat, reperire poterit Griesbachius.

14) Was sollen die Anfänger aus der Vergleichung der Complutensischen und ersten Erasmischen Ausgabe lernen? Was eine kritische Recension ist? Denn davon war hier die Rede: oder, daſs die Complutensische Ausgabe von der Erasmischen bisweilen abweicht? Dieses konnten sie lernen, wenn sie nur Minelli und Havercamps Ausgabe des Sallustius verglichen. Keine aller bekannten Griechischen Handschriften stimmt durchaus mit irgend einer andern, oder mit irgend einer kritischen Recension überein. Also sind auch alle Hand-

tione primae N. Testamenti editionis Erasmi et [15]) Complutensium. Facilius etiam ex comparatione editionis Apocaly-
pseos

Handschriften Recensionen? Die Complutensische Ausgabe, die hier angeführt wird, ist also eine kritische Recension? Aus welchen Codicibus, aus wie viel Codicibus ist sie genommen? Wo sind die Varianten angezeigt, welche in den Codd. gefunden wurden, und nach welchen man geurtheilt hat? Der Maafsstab der Complutensischen Kritik war die in ihrer Kirche autorisirte Lateinische Vulgata. Zum Beyspiel also, im Vater-Unser fanden sie in der Vulgata einige Verse nicht, die sie aber doch, wie sie selbst gestehen, in ihren Griechischen MSS. fanden. Sie strichen sie also weg. In dem Briefe Iohannis fanden sie in der Vulgata die sogenannten drey Zeugen, in ihren Griechischen MSS. nicht. Sie übersetzten also diese Stelle selbst aus dem Lateinischen in Spanisch-Griechisch; und schrieben sie hinein. Das heifst also eine kritische Recension des N. Testaments. Denn von unkritischen wird doch wohl hier warlich nicht die Rede seyn. Wer sich einen kurzen Begriff von der Kritik der Complutenser machen will, der sehe in meiner ersten Ausgabe den Anhang zur Apocalypsis p. 214 — 220. — Herr Griesbach nennt die erste Erasmische Ausgabe, weil Erasmns selbst nachher die Complutensische zur Hand gehabt hat. Erasmus nennt nun zwar wohl seine Handschriften, die aber doch wenige waren, und eben so leichtsinnig, als hernach die Complutensische Ausgabe, von ihm verglichen sind. Man mufs die Varianten seiner MSS. von ihm gleichsam erpreffen. Oft nennt er überhaupt Codices, setzt aber nicht einmal hinzu, ob Griechische, oder Lateinische. Hierauf kommt doch viel an. In dem Texte hat er sogar Erklärungen aus dem Oecumenius und Andern, und noch dazu durch Abschreiber verderbene, aufgenommen. Manche Druckfehler, als λόγχεις ftatt λόγχῃ findet man in allen 5 Ausgaben. Hierher gehört auch das hochansehnliche Griechische ὀρνίον, ϛρήνευ, μεϛουράνιϛμα. Siehe auch unten Apocal. XXII, 18. in dieser Ausgabe. Viele Lesarten stammen nicht von ihm, noch von seinen MSS., sondern von seinen Setzern her. Es erkennen also die Anfänger aus Vergleichung dieser beyden Ausgaben, nicht nur überhaupt, welche die Definition einer kritischen Recension sey, und wie eine kritische Recension einzurichten sey, sondern sie fühlen zugleich auch mit den Fäusten zwey musterhafte kritische Recensionen in Folio. Das heifse ich
hand-

pseos Bengelii cum Elseviriana sive Curcellaeana aut Mastrichtiana, [15]) id discent. 3) Discitur id etiam ex editt. LXX. [17]) Complutensi, Aldina, Romana, Grabiana et ex Hornemanni specimine exercitt. criticarum in versionem LXX. Hauniae. 1776. 4) Addit: „*Extitisse autem ineunte saltim tertio seculo*

handgreiflich demonstriren. Wollte Herr Griesbach seiner Sache einen Anstrich geben, so sollte er sich auf Eusebii vitam Constantini M. lib. IV. cap. 36. 37. berufen. Eine Konjectur oder eine Possibilität zu dieser Stelle wird doch wohl noch ausfindig zu machen seyn. Ich vermuthe, dafs Eusebius jene Ausgaben aus der zahlreichen Bibliothek des Märtyrers Pamphilus genommen habe, welche, wie wahrscheinlich ist, an MSS. mehr Vorrath hatte, als die Göttingische Universitäts - Bibliothek an gedrukten Ausgaben. Auch konnte Knaben (tironibus. Ein witzig und satirisch seyn *sollender* Einfall, der aber in der nämlichen Recensionen - Fabriksache schon vor 20 Jahren in der Jenaischen Zeitung stand.) das Recensionen-Geheimnifs sehr einleuchtend erklärt werden, aus ihren eigenen Exercitiis über den Spec. Denn ich erinnere mich noch selbst von mehr als 50 Jahren her, dafs Sonnabends beym Corrigiren dieser Exercitiorum nach der Zahl der Knaben, (ich nehme die aus, die das Exercitium von Andern mit allen Fehlern abgeschrieben hatten, so wie einige Schreiber bey Wetstein,) manchmal zwanzig ganz verschiedene, und namentlich Tertullianische, Cyprianische, Hieronymische, Luciferische etc. Recensionen vorkamen. Doch hatten alle den privilegirten deutschen Original - Text des seeligen Spec's, so wie Tertullian und die Uebrigen den Griechischen Text der Apostel. Mit welcher Treue und in welchem Latein Hieronymus und Rufinus den Origenes übersetzt, ist Gelehrten aus Origenis Ausgabe von Delarue bekannt. Mit Schrecken erinnere ich mich noch einer meiner Recenfionen. Ich hatte nämlich einmal das Wort *meinetwegen* übersezt, *propter me*. Der Lehrer gab mir einen Rifs und corrigirte — wie denn? — etwa, mea cauffa? — nicht doch, fondern, mei cauffa. Ich kam in eine andere Claffe, schrieb, mei cauffa, und erhielt, unter der Aeufserung, dafs dieses zur occidentalischen Recension gehöre, abermals einen Rifs. Seit der Zeit habe ich die occidentalischen Lateinischen Recensionen immer nicht leiden können. Drey solche Spec - Uebersetzungen oder Recensionen der Lateiner, sind Hebr. 13, 2. in ἔλαθον.

seculo duas [18]) *iam recensiones,* [19]) *e collatione locorum N. Testamenti ab Origene* [20]) *graece laudatorum cum allegationibus* [21]) *Tertullianeis et Cyprianicis manifestum.*

15) Ubi tirones reperient edit. Complutensem? Brevius erat, eos ablegare ad editionem Wetstenii, quam Griesbachius ipse in his exscripsit. Fortaſſe etiam editio Plantiniana 1612. inventu erat facilior.

16) Poterat addere: cum mea, Rigae 1785. quae ab istis omnibus fere in singulis versibus notabiliter dissentit. Ita enim me nolentem contra metmet ipsum habuisset testem. ἰσχυρὰ γὰρ τῶν ἐναντίων αἱ ὑπὲρ τῶν ἐναντίων μαρτυρίαι, καὶ μηδεμίαν ἀντιλογίαν ἐπιδεχόμεναι.

17) Etsi in his paullo sum habetior, id tamen meis oculis vidi in Codicibus plus sexaginta, maximeque in Zittauiensi, quem similem audio esse Ferrariensi Carmelitarum. Nam et LXX. tractavi.

18) Hic oblitus fuerat eorum, quae paullo ante scripserat: *Plures antiquitus* extisse et *adhuc* in Codicibus, versionibus et patrum allegationibus *superesse* textus N. Test. *recensiones,* mirum videbitur nemini etc.

19) Id est, corruptas lectiones Graecas, et corruptiores etiam interpretationes Barbaro-Latinas.

20) Recte hoc addidit. Quae enim Latine habemus, iam non sunt Origenis, sed inficetorum interpretum, Hieronymi, Rufini etc. qui versionem Latino-Barbaram expresserunt.

21) Latinis, seu Latino-Barbaris. Exinde nondum certum esse, Tertullianum et Cyprianum alios Codices Graecos habuisse, uno exemplo docere liceat. Montefalconius ex uno Codice T. XII. et VI. duodecim Chrysostomi homilias primus edidit. Ego, etsi ipse XCIX. Codices Chrysostomi, Mosquae solum, in manibus habuerim, ut praetermittam appellare bibliothecas alias, istas non inveni. Sed nec alius in ullo Codice istas reperit. Textus Graecus ergo est ex uno Codice. Montefalconius istas homilias Latine reddidit. Ipse eas etiam Latine reddidi August. Vindel. 1799. Utraque interpretatio, et verbis, et sententiis inter se dissentit. Wenn nun nach tausend Jahren ein Kritiker bey den Negern behaupten wollte, wir hätten einen ganz verschiedenen (toto habitu et universo colore) Griechischen Text gehabt. Man denke sich noch hierbey Tertullian, als Uebersetzer. Man denke sich Tertullians Ciceronianisches Latein.

strum fit. Hae 22) *enim graecum textum ponunt,* toto suo 23) habitu, universoque colore diversum ab eo, *quem Origenes, et ante hunc iam* 24) *Clemens Alexandrinus, usur-*

22) Hoc est, ex horum Latinis interpretationibus apparet, eos prorsus diversum textum Graecum expressisse. Cum ipse Griesbachius nullum exemplum proposuerit, ipse unum proponam. Origenes ergo Hebr. 6, 5. ita laudat: *δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος.* v. Orig. III, 207. a. IV, 322. a. 378. a. 388. d. Convenit ergo hic recensio Alexandrina cum mea recensione Constantinopolitana, omnium infima. Quomodo vero hoc Tertullianus libro de pudic. p. 1015. b. reddidit? Scilicet: *occidente iam aevo.* Manifeste ergo diversum textum Graecum ex recensione occidentali ante oculos habuit. Sed vide priorem editionem meam ad hunc locum. Obiter addo Chrysostomum, XII, 95. d. 97. d. 98. a. II, 228. Hic huius unius loci quadruplices recensiones habuit. Tribus enim prioribus locis variat, quarto loco in medio contextu omittit ab *καὶ μετέχους* ad *μέλλοντος αἰῶνος.* Huic ultimo loco prorsus similis est alius locus Cyrilli, qui itidem in media oratione Hebr. 2, 9 omittit: *ὅπως χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου.* Addo hic crisin Semleri (Herm. Vorber. Viertes Stück. Seite 253.) Eius verba sunt: ich habe die Freude, meine *alte Vermuthung* (daſs es ein Zusatz sey, der nicht recht geleſen worden, *χάρις θεοῦ, χάριτι — χωρὶς θεοῦ*) glücklich im Cyrillus beſtätigt gefunden. Ein anderer Narr, (dieser Titel gehört ſchlechterdings hierher), wird nun auch ſeine Freude haben, daſs *καὶ μετόχους — αἰῶνος* ganz wegzuſtreichen ſey, weil es ſeine alte, mithin wahre, Vermuthung war. O critici, critici! Semlers Freude bey obiger Stelle habe ich in dieſer Ausgabe mit einem ganzen Dresdner Scheffel versalzen.

23) Toto ſuo — ab eo. Iſt ſchrecklich anzuhören. Wenn nun dieſe beyden Haupt-Recenſionen ſo verſchieden waren, ſo wuſste man ja ſchon im dritten Jahrhunderte nicht mehr, was die Evangeliſten und Apoſtel geſchrieben hatten. Weit ſicherer iſt es alſo, die Leute laſſen ſich beſchneiden und nehmen den Koran an.

24) Recenſionem Origenianam iam vehementer ab Clementis diſſenſiſſe, cuilibet conſtabit ex Clem. p. 751. edit. Potteri, vel etiam ex hoc exemplo. Origenes Io. 13, 4. ita laudat: *λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν.* IV, 404. c. *λαβὼν λέντιον διεζώσατο.* 410. a. et b. *ζωσάμενος λέντιον.* I, 391. a. Clem. Alex. pag. 151. d. *σαβάνῳ περιζωσάμενος.*

Hic

usurpavit." His dictis, iam nomina etiam imponit istis duabus recensionibus, vocatque *Alexandrinam* et *occidentalem.* Ad recensionem Alexandrinam, ut par erat, refert Clementem, Origenem, Cyrillum, addens: *Alexandrinos.* In hoc vocabulo enim est vis totius [25]) argumenti. Deinde huc refert etiam Athanasium. Nam et ipse erat episcopus Alexandrinus. Praeterea Eusebium, quod scilicet magnus fautor fuit Origenis, Damascenum item et Isidorum Pelusiotam. In sic dictarum symbolarum tomo posteriori a pag. 241. ad 620. exhibet Origenis et Clementis Alexandrini lectiones, illas a se, has ab iuvene aliquo ex indicibus collectas. Cum meis ex istis Patribus excerptis in hac editione usus sim, non istis symbolis, nescio, an omnia satis accurate notata sint. Modo tamen, dum evolvo pag. 442. Io. 13, 4. nihil reperio, nec de σάβανον, nec de περιεζώσατο, nec de διεζώσατο. Similiter frustra quaesivi Matth. 13, 31. νάπυος ex Clem. Alex. p. 159. b. Forte pro errore habitum. Gregor. Naz. tamen p. 181. habet: ἀπὸ κόκκου νάπυος. Ita res fortasse se habebit quoque in aliis. In praefatione eiusdem libelli p. VI. optat, ut suo exemplo alios excitet, qui ita, ut ipse, Athanasium, Cyrillum, Basilium et Gregorios exami-

Hic tres recensiones erumpunt. Prima, seculi primi, quam liceat interim *Apostolicam* appellare, habebat: σαβάνῳ περιεζώσατο. Secunda, quae dicatur sane *Patristica*, habebat: λέντιον διεζώσατο, seu ἐζώσατο, seu περιεζώσατο. Nam ista prima recensio non continuo tota peribat. Tertia recensio, quae nomen habeat *confusae*, ea iam, ut in nostris libris et Cyrill. IV, 720. legitur, habebat: λέντιον, διέζωσεν ἑαυτόν. Ex his simul intelligitur, quomodo illae recensiones paulatim coaluerint, ita ut pristinae vix vestigium remanserit, nisi in solo Clemente et Origine. σάβανον ex Oecum. I, 454. b. explico: ᾧ τοὺς ἱδρῶτας καὶ τὸν ὑγρὸν ἀπομάττονται. Uno verbo, ἀπόμακτρον.

25) Qui istos tres, sicuti ego, legit, ridebit. Ridebunt vero etiam lectores, qui loca istorum a me in hac et priore editione notata examinaverint. Hoc hic tantum dico: saepissime istos tres, ut Griesbachii verbis utar, *toto habitu ac universo colore* inter se differre. Ergo non una, sed saltem tres Alexandrinae sunt recensiones.

examinent. Ergo ipse eos nondum examinavit, uti nec Damascenum, nec Eusebium, nec Isidorum, nec alios, etsi iam probe ante sciat, ad quam recensionem singuli referendi sint. Gregorios intelligit, Nazianzenum, quem non solum totum legi, sed duas quoque homilias eius cum Eliae Cretensis et aliorum scholiis Graecis ex Codd. Mosqq. edidi Mosquae 1780. Sed ex Gregorio Nazianzeno nemo variantes lectiones colliget, nisi forte paucissimas ac nullius momenti, quod loca litterarum sacrarum ita orationi intexuit, ut difficulter dignosci aut separari possint. Alter Gregorius Nyssenus in primis a Griesbachio diligenter comparandus erat. Habet enim recensionem *Aegypto-pneumatomachicam*. Id discitur ex sic dictis precibus dominicis, quas singulari studio interpretatus est. Codices enim omnes, qui ad nos pervenerunt, expressi sunt ex Codicibus Pneumatomachorum. Nullus enim nisi solus Gregorius Nyssenus Luc 11, 2. unice veram lectionem ad nos [26]) transmisit: *ἐλθέτω τὸ ἅγιον πνεῦμά σου ἐφ' ἡμᾶς καὶ καθαρισάτω ἡμᾶς.* In priore editione mea pluribus in locis omnem adhibueram operam, ut ex Griesbachio extorquerem definitionem recensionis, ne omnis ea de re disputatio esset ambigua, incerta, irrita et vana. Ad hoc ergo, ut modo vidimus, respondit: „*Doctissimi* [27]) *critici eodem, quo nos utimur, vocabulo indicarunt,*" scilicet, quid sibi velit vocabulum recensio. Nam in editionibus suis scripserunt, *ex recensione, denuo recensuit,* et alia. — Sat habeo. — Ad diversas recensiones pertinent etiam ea, quae in Halensi edit. 1775. in praefatione ad Epistt. Pauli pag. VI. scripsit, quae nullo modo praetermittenda sunt. „Ab utraque recensione, (Alexandrina et occidentali,) *multis* [28]) *in locis* differt textus Chry-

26) Copiose de hoc dixi in priore editione ad Lucam p. 507. 508.

27) Vide editionem Evangeliorum Londinensem Griesbachii in praefat. p. LXXIII.

28) Hoc quilibet de Patribus quibuslibet sine metu errandi dicere potest, etiamsi nullum omnino per totam vitam viderit, nedum legerit. Nam

Chrysostomi, non parum iunioribus [29]) interpolationibus iam depravatus. Ab hoc porro discrepat *interdum* textus Theodoreti, deterior [30]) illo quem habuit Chrysostomus. Tandem omnibus istis [31]) dissimilis est textus Theophylacti [32]) atque [33]) Oecumenii, ex omnibus [34]) mixtus, a textu iam recepto

Nam nec Griesbachius horum ullum accurate ac totum legit, quod vel ex hac mea editione patebit. Nos hos omnes totos legimus ac plerosque, excepto ſolo Theodoreto, cum Codicibus comparavimus, ac Chryſoſtomum quidem cum pluribus quam triginta, id quod ex priore editione mea discitur. Bey dem Herrn Geh. Kirchenrath Griesbach muſs man ſich ſehr in Acht nehmen, weil er Alles auf Schrauben und Flickwörtchen und das berühmte σκότισον baut.

29) Cur iunioribus, ac quibus iunioribus? Forte, quia iunior fuit Tertulliano, Cypriano, Origene? At enim vero paullo ante Cyrillum et Damascenum, Alexandrinae recenſionis συῤῥάπτας, apellaverat. His tamen Chryſoſtomus non eſt iunior, nec Chryſoſtomus ex iſtis, ſed iſti ex Chryſoſtomo ſunt interpolati.

30) Man ſollte wirklich glauben, es wäre den Schriften der Evangeliſten und Apoſtel eben ſo ergangen, wie etwa ein paar Stiefeln, die nach und nach ſo abgeriſſen worden, daſs einer ſchon ohne Abſätze, der andere auf den Sporntrṅgern, und endlich gar der letzte auf deutſchen Boden hätte gehen müſſen.

31) Intelligo, *recenſionibus, recenſionum auctoribus* et *Patribus*, modo laudatis. Quid vero eſt *diſſimilis* h. l.? Utrum melior, an vero deterior etiam? Ergo hic iam eſt deterrimus.

32) Incredibilis hic deprehenditur ignorantia Griesbachii, ex eo orta, quod nullum horum legit. Textus Theodoreti et Theophyl. in epiſtolis Pauli, de quibus hic ſermo eſt, multo eſt accuratior, quam Chryſoſtomi concionatoris, niſi quod Theodoretus interdum temere ſecutus eſt vel Origenem, vel Chryſoſtomum, aut ipſe etiam aberravit. Hi errores eius plerumque ex aliis eius ſcriptis poſſunt corrigi. Theophylactus interdum quidem temere accedit Chryſoſtomo, plerumque autem ea, quae Chryſoſtomus turbaverat, auctoritate ceterorum Codicum in ordinem redigit.

33) De textu edito, qui plerumque ex editione Erasmi expreſſus eſt, unde ſaepe textus in ſcholiis a textu perpetuo diſſentit, hic ſermo eſſe

pto non *multum* dissonans." Tot igitur memoratis *recensionibus*, non alienum videtur, eorum iam inire numerum, [illegible] quan-

eſſe nequit. Sed Griesbachius nullum Codicem Oecumenii tractavit, immo nec editionem. Nos tres Codices eius tractavimus, ex quibus didicimus, textum Pseudo-Oecumenii non eſſe deteriorem textu Theodoreti et Theophylacti, etſi in hoc quoque aliquae inſint lectiones temere ex ſcholiis relatae in contextum. Scholia iſta, quae Oecumenii nomine vulgo feruntur, multo ſunt antiquiora Oecumenio, qui demum Sec. XI. vixit. Igitur etiam in vetuſtioribus Codicibus non ſolum breviora Oecumenii, ſed cuiusdam Photii longiora etiam deſunt ſcholia. Pleraque utriusque ſcholia inepta ſunt. Eius generis eſt etiam Oecumenii σύνοψις ἀποκαλύψεως, de qua v. Montefalc. in bibl. Coislin. p. 277. cui ſimile eſt, quod nos edidimus in Catena ad Marcum Mosquae 1775. Vol. II. pag. 210. Eius itidem meminit Montefalc. l. l. pag. 275. Id ſi ita eſt, Oecumenius non Sec. XI. ſed XII. vixit, cum ibi p. 211. ſe aequalem dicat Euſtathio Theſſalonicenſi.

54) Utrum recenſionibus, an modo laudatis Patribus, an utrisque? Poſtremum videtur intelligendum eſſe. Quilibet videt, Griesbachium hos, quos modo notavit, non ex eo, quod ipſe legit aut animadvertit, ſed ex aetate et chronologia aeſtimaſſe. Wäre aber der ſogenannte angenommene Text, ich will nur ſagen des Erasmus oder Beza, ſo ſchlecht, wie ihn hier Herr Griesbach beſchrieben: ſo würde er wahrlich einer Hanswurſt-Jacke ähnlich ſeyn. Bewahre Gott! So arg iſt es bey weiten nicht. Man würde ja nicht wiſſen, was man glauben oder lehren ſollte. Ich mag mich hier nicht härter erklären. So viel aber ſage ich nach meiner Ueberzeugung, als aufrichtiger und ehrlicher Mann, der die Sache genau unterſucht hat, daſs keiner bey dem Texte der Complutenſer, Erasmi, Beza, Schaden an ſeinem Glauben leiden kann. Für die Verwirrungen aber, die Herr Griesbach in der Kritik des N. Teſtaments muthwillig macht, wird er Gott Rechenſchaft geben. Noch füge ich nach meiner Ueberzeugung und meinem Gewiſſen, keineswegs wider Jemanden beſonders, ſondern im Allgemeinen von der Kritik des N. Teſtaments hinzu. Die Herrn Kritiker und Herausgeber des N. Teſtaments, ſammt und ſonders, ohne Ausnahme eines Jetzigen oder Zukünftigen, dürfen doch nicht glauben, daſs die ſogenannte editio recepta anders von der allervollkommenſten Recenſion verſchieden iſt,

quantum id quidem nunc fieri potest, cum aliae, ut aiunt, interierint, aliae adhuc lateant. Sunt ergo, ut ex supra dictis apparet, hae notissimae, Africana, Asiatica, apud Bengelium; orientalis seu Lucianea, occidentalis sive Aegyptiaca sive Palaestinaea sive Origeniana, apud Semlerum; Alexandrina, occidentalis, Constantinopolitana, Chrysostomica, Theodoretica, Theophylactica, Oecumenica, mixta, apud Griesbachium; accedit Apostolica, Patristica, confusa, antepneumatomachica, pneumatomachica, postillalis, ac denique mea, quae semiagarena appellari possit. De duabus aliis in epistolis Paulinis iam vero etiam audivi mussitari. Cum vero non pictoribus et poëtis solum, ut ait Horatius, sed criticis etiam, ut modo vidimus, aequa sit quidlibet fingendi potestas, non dubito, quin per homines ingeniosos brevi ita recensionum numerus fuerit auctus, ut, secundum plebis Germanicae proverbium, sues eis saginari possint. De Semlero adhuc in mentem venit, quod saepius miratus sum. Cum enim ipse nihil unquam stabile et fixum habuerit, nescio, quomodo tandem alteri tubum optico-criticum centum clavis Vulcanali vi et artificio ita fixerit et firmarit, ut immotus persistat, eique in rebus criticis nec suspicere, nec despicere, nec omnino alio aliquo, ne tantillum quidem, oculos vertere permittat.

Griesb. Griesbachii editiones Halae 1774. 1775. 1777. Halae et Londini 1796. Vix ex Semleri manibus male mulctatus evaserat Wetstenius, cum in Griesbachii incideret insidias,

ist, als etwa zwey Soldaten-Uniformen von einem Regimente, davon die Eine nicht so säuberlich ist, als die Andere. Aus beyden erkennt man doch das Regiment, und so auch die Wahrheit im N. Testamente. Es müßte denn Einer so frech seyn, daß er wider alle Urkunden, wider sein Gewissen und Ueberzeugung den Text verderben wollte, welches bis jetzt doch nur Wenige, und ohne Erfolg, blos versucht haben. Geschähe aber dieses, so würde man freylich hernach nicht mehr wissen, ob die Uniform von regulären Regimentern, oder von Freybeutern und Seeräubern sey.

sidias, multo sibi magis etiam detrimentosas. Hic enim eum non solum bonis omnibus, ut dicitur, sed, quod profecto mireris, malis etiam omnibus spoliavit atque exuit. Neque enim solum variantes lectiones omnes, exceptis paucis quorundam Codicum prorsus puerilibus et scurrilibus, non quod ista contemnebat, sed quod quorundam infimorum Codicum auctoritati consultum cupiebat, exscripsit: sed ex eo hausit etiam Patrum loca, solo hoc discrimine, ut tomorum et paginarum numeros, a Wetstenio plerumque notatos, praetermitteret, ut ita lectores dubios et incertos redderet. Quem enim usum praestare possunt sine numeris istis ista nomina, quae toties apud Griesbachium occurrunt, Orig. Chrys. Ath. Clem. Cyr. Eus. Damasc. et cetera, cum ista loca apud alios in quatuor, apud alios in septem, apud alios in tredecim voluminibus pervestiganda sint? Griesbachium autem sua omnia ex Wetstenii editione exscripsisse, ita incurrit in oculos, ut is, qui Wetstenii editione instructus Griesbachianam comparaverit, nisi coecus sit, de huius rei veritate dubitare nullo modo possit. Haec sunt ista Wetstenii bona. Mala appello, typothetarum aut ipsius Wetstenii, vel fortuito, vel data opera commissos errores. Interdum enim variantes lectiones ex Codd. et Patribus aliis, quam debebant, versibus accomodatae sunt, interdum deliberato falsa et mendosa pro veris notata sunt, interdum vero etiam eiusmodi vitia, certo certius a typothetis, commissa sunt, quae continuo sine ulla dubitatione arguat vel mediocris graecae grammaticae cognitio. Sed haec quoque raptim in suam transtulit editionem Griesbachius. Ea de re (edit. 1777. in praefat. ad Evang. p. XIX.) Griesbachius ita habet: „generatim vero tenendum est, minus nos sollicitos fuisse de augenda et *a mendis purganda* lectionum *ab aliis* collectarum farragine, quam *de rite adhibendis* hisce collectionibus.“ Miror hic profecto acumen viri, qui, quod nullus unquam philosophus potuit, praestiterit, scilicet, ut ἐκ ψευδῶν λημμάτων ἀληθῆ extunderet συμπερασμάτια. Reliquarum lectionum sylvam, ut vocat, in priore editione ait (l. l.

pag.

pag. XVI.) cecidisse in ſinibus Millii, Bengelii, Sabatierii, Blanchinii aliorumque: in Londinensi editione, (in praef. ad Evang. p. LII.) omnium perfectissima, Alterum, Birchium ac me quoque memorat. Alius fortasse hoc sibi honori duxisset: ego vero, qui memet ipsum non extra me quaero, ac modico modio me metiri soleo, de ea rapina, me vivo atque inspectante facta, pluribus de caussis vehementer sum indignatus. Vix enim anno 1782. tomi tres priores prioris editionis meae prodierant, cum ipse in sic dictis ephemeridibus Ienensibus, 35) quae tum erant, meos Mosquenses Codices, meamque ex eis editionem infernalibus tenebris, ac memet ipsum aeterno exitio 36) devoveret. Placuit autem divinae providentiae contrarium, quae ad hunc diem ζῶντα me καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκόμενον servavit. Alia caussa est, cur aegre feram, meam quoque editionem ab eo spoliatam esse, quod lectionibus, ex tot Chrysostomi et scholiorum Codicibus a me notatis, in contrariam sententiam abusus est. Cum enim usu didicissem, per-

35) Vide prioris editionis meae praefationes in evangelium Marci pag. XXXI. in evang. Ioannis p. VI.

36) Ich konnte bey der Sache ganz ruhig ſeyn. Denn nicht nur meine Allerdurchlauchtigſte Monarchin, Catharina die Groſse, hatte mir durch Ihren Ober-Kammer-Herrn Iwan Iwanowitzſch Schuwalow Ihrer Gnade verſichern laſſen: ſondern auch Ruhnken, einer der erſten Gelehrten in Europa, mit dem ich damals oft correſpondirte, und der mich zu dieſer Arbeit noch mehr aufgemuntert hatte, tröſtete mich in einem Ciceronianiſch-Lateiniſchen Briefe eben ſo freundſchaftlich gegen mich, als witzig wider meinen Widerſacher. Auch war ein Brief des Fürſten von Kaunitz (Wien den 14. Aug. 1782.) eingegangen, in welchem ich auf Befehl Sr. Kayſerlichen Majeſtät, Joſephs des Zweiten, las: »ſoll ich E. H. hiemit zu erkennen geben, daſs Allerhöchſtdieſelbe (Kayſerliche Majeſtät) jene Ihres Werks, als eines Mannes gütig aufnehmen, von deſſen rühmlichen Verdienſten Sie ſich perſönlich überzeugt zu haben, mit Vergnügen erinnern.« Ich hatte nämlich das Glück gehabt, am $\frac{9}{20}$ Jun. 1780. in Moscau vor Sr. Kayſerlichen Majeſtät eine Vorlesung zu halten.

permultos Codices tam Graecos, quam Graeco-Latinos, ex Chrysostomo ac ceteris interpretibus corruptos esse, volebam lectoribus istas lectiones ponere ante oculos, ut ipsi iudicare possent, qui Codices, et unde corrupti essent. Ille vero his lectionibus ita usus est, ut suos, seu rectius Wetstenii Codices corruptos, Chrysostomi et scholiorum auctoritate defenderet. Cuiusmodi autem habeantur in vita communi et consuetudine familiari ii, qui aliorum verba, simulatque ore emissa fuerint, malitiose in contrariam torquent sententiam, notum est omnibus. Quod ex mea editione ἀρχὰς et τέλη lectionum ecclesiasticarum huiusmodi signis [ ] notavit, id reprehensurus non fuissem, si eo modo, quo id fecit, usum praestaret lectoribus, aut si id evidentius et accuratius factum esset. Qui ergo hanc editionem meam cum istis signis Griesbachii comparaverint, facile intelligent, quid intersit ad usum lectorum discriminis. Ii, qui hac de re critice iudicare volunt, evoluant solum caput primum evangelii Lucae aut Matthaei caput vicesimum sextum et vicesimum septimum. Ipse Griesbachius multo accuratius lectiones notare potuisset, si Evangeliarium Gothanum, a me editum, et lectiones Codicis Gehliani (in priore edit. ad Marc. 277 — 318.) diligentius examinasset. Libenter me abstineo ab omni reprehensione Griesbachii. Hoc tamen non ego solum, sed alii plures, qui criticam scientiam habent, mirabuntur, quod infimos et manifeste corruptos Codices, immo adeo ab impostoribus ad fraudem scriptos, neglectis fide dignis ac multo praestantioribus, sequitur, ac saepe unius aut paucorum huius generis auctoritate, quae nulla est, alia admittit, alia excludit, etsi in aliis locis eorum simul omnium auctoritatem repudiet atque adeo interdum istorum lectiones, a Wetstenio notatas, ne quidem memoret. Post priorem editionem meam, lectionibus Chrysostomi, a me notatis, excitatus, Chrysostomum, quibusdam Codicibus suis faventem, in tutelam accepit: fortasse ideo etiam, quod ego saepenumero contra Chrysostomum disputaveram. Credit ergo, (in praef. ad evang. edit. Lond. p. LXXVI.) a Chrysostomo neminem

minem facile turbatum iri. Nos vero hic non quaerimus, quid fieri possit, sed quid sine ulla dubitatione factum sit? Multos ergo et interpretes, et scribas, in his saepenumero etiam interpretem Latinum, partim suis lectionibus, partim etiam interpretationibus, in errorem pellexit Chrysostomus. Accedit, quod non solum oratorie interdum textum, paullo ante recte propositum, temere mutat, sed nominatim etiam Evangelistis et Apostolis corruptam lectionem obtrudit, additis adeo verbis, *φησὶν*, *εἶπεν*, *ἐπήγαγεν*, *οὐχ οὕτως — ἀλλὰ οὕτως ἔλεγεν*, et aliis. Sed nec ceteri Patres, nec Origenes accuratior est. Speciminis caussa in hac editione evolui potest Marci caput XI. quod data opera tractat et cum Matthaei narratione comparat. Evolui quoque potest Orig. III, 727 — 736. ubi Matthaei narrationem de coecis istis cap. 20 29. explicat, et cum narrationibus Marci cap. 10, 46. et Lucae 18, 35. de industria comparat. Omnino autem nulla frequentior et acrior disputatio critico est, quam contra Patres et Codices ex eis interpolatos, cum probi Codices plerumque nullum facessant negotium. Scribae enim docti, diligentes et religiosi, quod in exemplaribus suis reperiebant, fideliter transcribebant, parum solliciti de dogmaticorum, haereticorum, interpretum, ascetarum et homiletarum paradoxis opinionibus et perversis interpretationibus. Sectione tertia (edit. Lond. p. LIX. seqq.) Griesbachius ad exemplum Mastrichtii (edit. Amstelod. in praefat. p. 9. seqq.) proposuit quasdam constituendi contextus regulas. At enim vero Mastrichtium in eo etiam debebat imitari, ut, sicuti ille, ita ipse quoque, saltem in locis impeditioribus et gravioribus, notaret, quam, quotve regulas secutus esset; id quod nulhbi factum est. Hoc enim modo propositae istae regulae speciem solum habent, usum vero nullum, uti nec longae istae, quae in deversoriis quibusdam in caenaculo suspensae conspiciuntur tabulae cum indice locupletissimo variorum generum ciborum et vinorum, quorum tamen numerus maximus nec in culina, nec in cella vinaria uspiam reperitur. Accedit, quod loci non nulli, male affecti, sicuti morbi quidam.

quidam, multiplices ac latentes mali caussas et signa contraria et repugnantia habent, ut nec una nota dignosci, nec una simplicis morbi medicina curari possint. Multo ergo difficilius est, unam regulam recte et perite adhibere, quam eas omnes cognitas habere. Cum dixerim, Wetstenium a Griesbachio ad litteram exscriptum esse, venire in mentem alicui possit interrogare: num eius quoque crisin sit secutus? Nam et Bengelius, qui Millium expressit, huius fere etiam accessit criticis decretis. Neutiquam. In omnia alia enim discessit, nisi in solis illis locis, ob quae, ut supra dixi, haud paucis suspectus fuit Wetstenius, in quibus cupidissime Wetstenii arripuit opiniones. Similiter vero etiam, cum omnis crisis pendeat ex auctoritate Codicum, prorsus contrariam Wetstenio de eis tulit sententiam. Mirabili ergo modo Wetstenio *toto habitu ac universo colore* extitit et simillimus, et dissimillimus. Prorsus ergo in Wetstenio, nec tamen eius culpa, contrarium evenit verbis Iacobi, qui negat, *πηγὴν ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύειν τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρὸν, τό, τε ψεῦδος καὶ τὴν ἀλήθειαν.*

P. Editio prior, a me curata, duodecim tomis prodiit Rigae et Lipsiae. 1782 — 1788. Ex iis, quae centies ab aliis dicta, a me hic breviter repetenda fuerunt, constat, editiones N. Testamenti criticas omnino omnes ex una familia per varias genealogias ad nos propagatas esse. Ut vero quivis editor fuit locupletior, ita editionem suam, tanquam filiam, splendidiori supellectili ac dote opulentiore ditatam futuro editori, tanquam genero, elocavit. Magnificentissimas, ac fere regias nuptias celebrarunt Millius et Wetstenius. Cum vero Millii filia in Bengelii, ac deinde in Wetstenii, Wetstenii vero in Griesbachii manum convenisset, nihil mihi reliquum factum erat. Accesserant praeterea ad aures meas variae variorum quaerelae de dotibus, de nummis adulteratis, quibus se deceptos lamentabantur. Accusabatur Stephanus, accusabatur Millius, accusabatur Wetstenius. Missis ergo et dotibus, et nummis

mis adulterinis, et filiabus, et omni re uxoria, dispiciebam, sicubi occultos thesauros eruere ac memet ipsum sine affinitatibus ac sine peregrina genealogia ad huiusmodi litterariam subolem producendam et locupletandam parare possem, quae esset prorsus ἀγενεαλόγητος. Feliciter ergo conditi et intacti thesauri utriusque bibliothecae Mosquensis SS. Synodi id mihi praestiterunt. Ingens enim numerus praestantissimorum Codicum N. Testamenti ibi repertus, ac postea tam in Rossia, quam in Germania, novis accessionibus auctus, ita me locupletavit, ut ultra centum Codices ad manus haberem, quot nemo ante me editor primus ac solus habuit, nedum solus omnes ipse examinavit. Nullus enim priorum editorum, inde a Millio, suos Codices omnes ipse solus pervestigavit. Igitur modo viros doctos, modo familiares, modo affines et cognatos, fratres, patrueles, miror, cur non etiam materteras, memorant, quorum opera in tractandis Codicibus usi sunt. Duplex ergo oritur quaestio. Prima, num omnes eadem diligentia id fecerint; altera, an omnes ad eandem editionem Codices exegerint? Multas enim hic, et alii, atque equidem ipse, dubitandi caussas invenimus. Mea vero praecipua fortuna fuit, quod Mosquae non solum praestantissimi Codices; etsi plures iam bis examinaveram; tamen etiam in elaboratione huius editionis circum me dispositi erant; sed reliquos etiam, si in ulla re dubius essem, iterum evoluere poteram. Id me etiam permovit, ut ex nulla alia editione quicquam in meam transferrem, ne unam quidem diversam lectionem, metuens, ne aliorum errores, quod aliis iam acciderat, temere ad alios transmitterem. In examinandis tamen discrepantibus lectionibus, a me excerptis, praesto fuerunt editiones Millii, Bengelii, Wetstenii et Griesbachii. Si unus aut plures horum, meis quoque comprobantibus Codicibus, ex mea sententia recte aliquid vel probaverat, vel repudiaverat, tacite id probabam, si scilicet iisdem argumentis movebar: sin aliis rationibus motus idem tamen sectabar, rationes istas addebam. Iis vero in locis, ubi ipse aliquid mutandum censebam, aut ab aliis omni-

bus solus dissentiebam, sine ulla ullius reprehensione aut iniuria argumenta mea memorabam. Tamen ne sic quidem cuiusdam calumnias et iniurias in tribus prioribus tomis effugere potueram; etsi ipse meam in referenda sententia, aliis contraria, humanitatem atque lenitatem, seu, ut ipse vocabat, modestiam praedicabat. Hic me ipsum etiam aliquid humani passum esse, multoties poenituerat; veteres autem iniurias iam dudum oblivioni tradideram: verum ab eodem identidem ac post viginti annos novissime quoque lacessitus, cum, pacis et quietis amantissimus, quietem tamen nullo modo habere possem, meis saltem levioribus me armis defendendum esse arbitratus sum. Graecos interpretes, scholiastas, et sic dictas catenas, nemo N. Testamenti editor ante me ita accurate examinavit, nec pluraex iis edidit. Auxi ea etiam in hac secunda editione, magisque auxissem, nisi iusta operis mensura id prohibuisset. Sunt enim penes me apographa praestantissimorum commentariorum et catenarum, maximam partem inedita ac cum pluribus Codicibus collata, quae ut, me vita functo, in illustri aliqua bibliotheca reponantur, curabitur. Evangeliaria Graecorum, a prioribus editoribus omnibus negligentissime tractata, Praxapostolos vero, proprie sic dictos atque integros, prorsus ignoratos, ad hodiernum usque diem solus, primus, ultimus accuratissime tractavi, atque ita quidem, ut quivis lector cognosceret, quae, quot, quoties, quibus adeo foliis singulae lectiones in singulis Codicibus legantur. In hoc tam incredibili, ineffabili et assiduo labore nihil magis me fatigavit ac propemodum prostravit, quam examen tot Codicum Chrysostomi, nec non lectionariorum omnis generis et synaxariorum. quorum ingentem numerum tractavi. Scilicet ignavorum fucorum furta et latrocinia facillima sunt: apum vero labor et sedulitas, sicuti utilior, ita quoque aerumnosior. Bis ergo in Rossia acutissimis morbis afflictus, bis desperavi, an unquam valetudinem recuperaturus essem. Sed grata feliciter perpessorum memoria me propemodum abducit a proposito. Hoc autem hic memorandum esse arbitror. Cum tam Codicum, Novi quidem

quidem Testamenti omnium, variantes lectiones collegissem, ac suo ordine digessissem, menti meae uniuscuiusque Codicis imago, quoad criticam eius auctoritatem, tamen accuratius etiam definiendam, impressa erat. Ita accedebam ad ipsius operis tractationem. Ab evangelio Matthaei nullo modo poteram incipere. Nondum enim tot Codices Chrysostomi comparare potueram, instans vero hiems et dierum brevitas ab hoc tanto negotio me avocabant. Incipiebam ergo ab epistolis catholicis, pergebam ad actus Apostolorum, ac deinde ad epistolas Pauli ad Romanos, Titum et Philemonem. Decretum erat, nullius, nec doctissimi viri, auctoritatem sequi, nisi idoneis argumentis et testimoniis mihi persuasisset. Antequam ergo cuiusquam sententiam exploraveram, examinabam meorum Codicum lectiones, commentarios et scholia, per totum aliquem librum, ac, quod mihi probabatur, enotabam. Codices mei erant quidem fere omnes, ut a Graecis, et doctis, eadem peritia scripti: in quibusdam tamen erant liturae et correctiones, in aliis variantes lectiones ad margines scriptae. Deprehendebam ergo textum duplicem, alterum nativum, alterum adventitium. A partibus textus nativi stabant fere Codices textus perpetui sine scholiis et interpretationibus, nec non Codices Praxapostolorum, quos tunc duos cum tertio, eo tamen non integro, vetustissimos ad manus habebam, cum ante me nemo editor nec unum integrum habuisset. Ad dissensum, qui est proprius lectionariis omnibus, hic non attendendum erat, cum is a quovis harum rerum perito, adhibitis praesertim synaxariis diversi generis pluribus, facile arguatur et tollatur. Ab altera parte erant Codices cum commentariis et scholiis. Horum lectiones, iam per se non ineptae, immo, si Graecitatem spectares, probabiliores etiam, haud raro confirmabantur commentariis, scholiis, lectionum varietatibus ad margines notatis, denique etiam lituris et correctionibus. Liturae enim non paucae, textu nativo antea atramento nigerrimo et tenacissimo, ac litteris luculenter expressis scripto, ita erant comparatae, ut, quid antea scriptum fuisset.

set, liceret partim coniicere, partim manifeste deprehendere. Vetus ergo lectio in his erat eadem, quae in alterius generis Codicibus nativa ac nulla correctione seu corruptione tentata. Diligenter separabam utriusque generis lectiones, easque etiam atque etiam inter se comparabam. In hoc examine identidem recurrebam ad Codices, reperiebamque, lectionem, ex correctione ortam, pluribus locis firmari scholiis et commentariis, ita tamen, ut saepe lectio altera esset adhuc in textu quorundam eiusdem generis Codicum. Igitur eiusdem generis Codices hic inter se haud raro in textu dissentiebant, cum lectio in aliis iam esset translata in textum, in aliis adhuc legeretur solum in scholiis. Occurrebant vero etiam loca, ubi adscita lectio, iam in textum recepta, alterius generis Codicum auctoritate vel correcta, vel in margine notata esset. Qui ipse Codices Chrysostomi, Theophylacti, Oecumenii, Damasceni et omnino commentariorum, catenarum et scholiorum tractavit, ei haec cognita sunt et perspecta. Discere id etiam licet ex dissensu Codicum Theodoreti in epistolis Pauli ex editione Noesseltii, quanquam Codex Noesseltii A. non est Codex Theodoreti, sed catenae, [37]) in qua sola excerpta sunt ex Theodoreto. Magis vero etiam id apparet ex editione Wetstenii, ubi saepenumero occurrunt huiusmodi notae, *a manu prima, ex emendatione, in ora.* Cum igitur hoc modo nativum et adscitum viderer deprehendisse, plus tribuebam nativo, quam adscito. Hac adhibita attentione epistolas catholicas omnes elaboraveram. Accedebam deinde editiones Millii et Wetstenii. Bengelianam enim et Griesbachianam, ut ex istis expressas, rarius inspexi. Videbam ergo duos illos praestantissimos viros, Millium et Wetstenium, in isto bivio fecisse divortium, ita tamen, ut Wetstenium, quocum ego inscius consenseram, recta progredi; Millium vero, tanquam con-

37) Accuratius hac de re exposui, in dem Leipziger allg. litter. Anzeiger 1801. Nr. 72. Seite 691. 692.

conscium, quod declinasset, huc illuc in isto itinere se convertere, respicere, circumspicere, quin etiam aratores et rusticos, in his, quem *veterem Italum* et *Latinum vulgatum* vocant, de via sciscitari cernebam. Cum vero, metu errandi territus, nondum satis mihi persuasum haberem, accedebam ad Actus, in quibus iam pluribus copiis instructus eram, nullo tamen Codice Chrysostomi, quod admodum aegre ferebam. Eos ergo simili modo incipiebam tractare. Hic vero ita afficiebar, tanquam, conscensa nave, maris fluctibus iactarer. Desuper nox ac sine stellis caelum; circumcirca procellae, fulgura, fulmina; a profundo aestus, scopuli, tam prominentes, quam latentes, naufragii et interitus signa proxima; donec, sicuti Paulus quondam, minus tamen feliciter, emersissem non ad Polyphemi, ut primo credebam, sed, ut eventus docebat, ad duas fumosas, horridas et inhospitales interpretis veteris Itali et Latini vulgati tabernas, quorum inaudita et infamis Latinitas omni tonitru violentius et terribilius aures meas pulsabat, percellebat, obtundebat. Tota enim Latinistarum fex infima ibi deverterat cum interprete Syro, scriba Codicis Cantabrigiensis et detestabili Beda, qui omnem *ὀχλοκρασίαν* suam in librum Actuum effundebant. In istis continuis, primum maris iactationibus, deinde barbarorum clamoribus, nec Milli, nec Wetstenii recordabar. Ex his tam multiplicibus periculis; nam et Praxapostoli in hoc libro me saepius turbarant; etsi quorundam praestantissimorum Codicum, quos iam multoties fidos expertus fueram, satellitio servatus eram: postea tamen saepius audaciae meae cum horrore recordatus sum, et adhuc, sed securior et laetior, recordor. Nullum enim in nullo libro maius discrimen adire potest N. Testamenti editor, quam in epistolis catholicis, maximeque in Apostolorum actibus. Nihilo tamen minus in ea, quam iam ceperam, sententia persistebam, plura etiam tentare instructus et paratus, ut tandem scirem, quo consilio et decreto utendum esset. Pergo ergo ad epistolas Pauli, ac primo quidem ad eam, quae est ad Romanos. Hic iam accedebant duo Codices Chrysostomi,

unus

unus Damasceni, Oecumenii duo, totidemque Theophylacti. Eorum vero omnium, nec non Theodoreti, ad manus erant etiam editiones praestantissimae. Inter has et inter eorundem auctorum Codices fere eundem dissensum, ut antea in epistolis catholicis et actibus, deprehendebam. Statim vero in epistola ad Romanos reperiebam, istas lituras, correctiones, varias lectiones, marginibus adscriptas, ac denique Codicum, scholiis et commentariis instructorum, dissensum, tam inter se, quam ab Codicibus aliis, textus nimirum perpetui, sine scholiis, et lectionariorum, maximam partem profectam esse ab Chrysostomi speciosis quidem, minime tamen probabilibus lectionibus. Restabant tamen lectiones discrepantes aliae, itidem in Codicibus cum scholiis, Oecumenii potissimum, atque in accuratioribus huiusmodi Codicibus solum in scholiis obviae, quarum origo ex solo Chrysostomo, certe non ex iis eius scriptis, in quibus hos ipsos libros data opera interpretabatur, repeti poterit. Postea tamen multarum harum quoque lectionum origines in aliis eius libris, cum eum totum hanc ob causam accuratius tractassem, inveni. Multarum vero lectionum discrepantium auctores reperiebam Clementem, Origenem, Cyrillum, Theodoretum, Isidorum Pelusiotam atque etiam recentiores, quorum adeo in scholiis et catenis memorabantur nomina. In Oecumenio ne quidem opus est, ut quis plures eius Codices ad manus habeat, cum vel ex editione sine ullo dubio appareat, eius scholia ex istis auctoribus esse consuta. Si vero aliquis criticus non omnium corruptarum lectionum origines certas indicare possit, id ex eo est, quod plurium plurima scripta, ut Origenis, Clementis, aliorumque interciderunt. Videmus vero hoc ita etiam evenire in iudiciis civilibus et in rebus, quae cuique in oculos incurrunt. Quoties enim accidit, ut numerosa furum et latronum colluvies cum magna mole rerum furtis et latrociniis sublatarum capiatur et in iudicium rapiatur? Quis vero unquam tam sagax repertus est iudex, qui, omnibus etiam, quae in eiusmodi quaestione fieri solent, adhibitis, definierit, unde et a quibus,

bus,

bus, cum isti nebulones id saepe etiam ipsi ignorent, singula ista fuerint correpta? Omnes tamen credunt, rapta et aliena esse. Ita quoque, adhibitis probis Codicibus, quid alienum et peregrinum sit, facile cognoscitur: unde vero arreptum sit, saepe nullo ingenii acumine, nulla doctrinae copia, nulla lectionis assiduitate definiri potest. Nonne vero Hieronymus [38]) ipse fatetur, multa a se lecta esse apud multos, eaque ita suae obversari memoriae, ut, cuius aut unde sint, quae ex aliis tradiderit, ignoret? Quid vero criticus acutus et severus de eo editore N. Testamenti censebit, qui omnem istam variam et peregrinam supellectilem corripit ac cum contextu vario et maculoso, sicuti τεκτόνων συνεργοὶ, cum novum aedificium construendum et erigendum est, cum variis ac diversorum colorum lemniscis, pannis, sudariis, braccis, collaribus, zonis, indusiis, undique collectis et ex arbore suspensis, inter comitatum puerorum per fora et plateas decurrit? Examinatis ergo isto modo epistolis Paulinis omnibus, ac iam quoque in Matthaei evangelio adhibitis Codicibus Chrysostomi, magis magisque in ea, quam ceperam, confirmatus fueram sententia, ac mihi hanc legem sanciebam, ut in constituenda lectione textus perpetui perpetuo acriter et ad ista tria Codicum genera, et ad omnis generis commentarios, scholia et catenas attenderem; quantum vero esset in viribus meis, earum quoque lectionum, quae in paucis ac plerumque corruptissimis Codicibus reperirentur, indagarem origenem. Patres Graeci, nobilissimi etiam, ut Clemens, [39]) Origenes, Chrysostomus, Cyrillus,

38) In prooem. ad epist. ad Galat. T. IX. edit. Francof. p. 123. Verba eius sunt: *»ut simpliciter fatear, legi haec,* (commentarios Origenis et ceterorum, quos ille paullo ante et in prooem. ad comment. in Matth. pag. 1. fin. nominat,) *omnia et in mente mea plurima coacervans, accito notario vel mea, vel aliena dictavi, nec orationis, nec verborum interdum, nec sensuum memoriam retentans.«* — Laudo diligentiam criticam tuam, sancte Hieronyme.

39) Maximam gratiam habebo ei, qui ex ponderosa Potteri editione vel unum locum expiscatus fuerit, praeter duos omnino, ut recordor,

rilius, raro Codices laudant, aut si etiam ex eis varias lectiones notent, faciunt id plerumque tum, cum laborant de difficultate sententiae, aut cum aliud aliquid moliuntur. Eae vero varietates plerumque sunt ineptissimae et contrariae praestantioribus N. Test. Codicibus Graecis omnibus. Lectiones a Theodoreto, Oecumenio et Theophylacto memoratae, fere non ex Codicibus N. Testamenti, sed ex Codicibus vel Origenis, vel Chrysostomi, vel aliorum sunt repetitae. Utrumque enim Codicum genus *ἀντιγράφων* nomine indicant. Id autem ita esse, evidentissime apparebit, si quis decem tantum eiusmodi locos, pro suo arbitrio lectos, ex Patribus proposuerit. Dubito tamen, an [40]) in nullius Patris Graeci scriptis omnibus plures

dor, ubi haereticorum meminit. Qualis autem omnino criticus et interpres fit Clemens, vel ex pag. 97. 98. (edit. Pott. p. 118. 119.) apparere arbitror.

40) Non alienum videtur, in hanc rem notare quaedam ex Origene. Ergo III, 670. 671. propter fuam interpretationem credit, Matth. 19, 19. perperam addita esse, *ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν*, et conqueritur Codices corruptos esse. Ibid. 732. *ἀκριβῶς πιστεύει ἀναγεγράφθαι, συνεργοῦντος καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, τὰ εὐαγγέλια.* Ergo putat, Matthaeum, Marcum et Lucam de diverfis rebus, non de una eademque exponere. I, 376. d. ex Codd. non nullis (quibus?) laudat Marc. 3, 18. *λεβῆ*, feu *λεββαῖον*. (Forte deceptus eft a Clement. Alex. p. 502. b. qui *ματθαῖον* et *λευὶν*, ut duos memorat.) III, 532. Matth. 16, 20. *ἐπετίμησε*, loco *διεστείλατο* notat. Ibid. 588. Matth. 18, 1. ex aliis *ὥρᾳ*, ex aliis *ἡμέρᾳ* notat, ac de ea re ibi pro more fuo nugatur. 597. Luc. 9, 48. *ἔστιν* et *ἔσται*. IV, 41. Hebr. 2, 9. *χωρὶς*, loco *χάριτι*. 72. Io. 1, 3. *ὃ γέγονεν, ἐν αὐτῷ ζωὴ ἐστιν.* Ibid. 140. 141. disputat contra *ἐν βηθανίᾳ* Io. 1, 28. nec tamen ex Codicibus, in quibus ipfe ita, etiam apud Heracleonem, reperit, fed ex fua opinione. Ergo addit: *ἐπείσθην δὲ, μὴ δεῖν βηθανίᾳ ἀναγινώσκειν, ἀλλὰ βηθαβαρᾷ,* Deinde id etiam firmat ex etymologia (140. c. *τοῦ γὰρ — τὸν τῆς κατασκευῆς οἶκον*; Ridicule!) et Codices accufat. Ibid. ad Matth. 8, 28. monet de *γερασηνῶν, γαδαρηνῶν* et *γεργεσηνῶν*. Poftremam lectionem hic quoque ex etymologia firmat. Ridiculum hic mihi in primis vifum eft, quod legitur 141. a. *περὶ ἣν (γέργεσαν πόλιν.* Sed 172. eft, *τὰ γέργεσα*) *κρημνὸς,*

plures quam decem eiusmodi loci reperiantur. Omnes autem, qui quidem apud Origenem et Chrysostomum reperiuntur, in alterutra editionum mearum memoratos arbitror. De LXX. interpretibus ac de lectionibus Aquilae, Symmachi et ceterorum, uti per se intelligitur, hic non loquor. Duo autem genera variarum lectionum saepenumero apud plures Patres Graecos occurrunt: alterum omnino ex elegantiore Graecitate, alterum ex synonymis, ipsis etiam plerumque elegantioribus, ortum. Hic sane frustra inquiras, utrum a Clemente potius, an ab Origene, an a Chrysostomo, Cyrillo, aliisve in textum venerit. Cuivis enim Graeco ista in mentem venire poterant, nec ulla necessitas est, ut ab hoc potius, quam ab alio repetantur, nisi adsint caussae probabiles. Ita ergo saepe fit probabile, lectionem aliquam ex Chrysostomo potius aut ex Origene, quam ex Clemente aut Cyrillo aut alio esse illatam. Hoc autem quivis intelligit, in huiusmodi lectionibus nec plurium Patrum consensum contra incorruptos Codices Graecos valere posse. De Latinistarum interpretatibus, ex quibus certa genera Codicum saepenumero interpolata sunt, hic solum addo Hieronymi indicium: „*Si* [41] *Latinis exemplaribus fides est habenda, respondeant, quibus? Tot enim sunt exemplaria, pene quot codices. Sin autem veritas est quaerenda de pluribus, cur non ad Graecam originem revertentes, ea, quae vel a vitiosis interpretibus male reddita, vel a praesumtoribus imperitis emendata*

per-

κρημνὸς παρακείμενος τῇ λίμνῃ, ἀφ' οὗ δείκνυται τοὺς χοίρους ὑπὸ τῶν δαιμόνων καταβεβλῆσθαι. ἑρμηνεύεται δὲ ἡ Γέργεσα, παροικία ἐκβεβληκότων κ. τ. λ. Ergo tempore Origenis adhuc ibi erant rupis incolae, qui monſtrabant, unde deturbatae fuerant ſues, et locus iſte ante id factum mirabili vel vaticinio, vel caſu, iam dudum habuerat nomen, *domicilium eorum, qui eiecerunt*, nimirum, Chriſtum ex finibus ſuis. Iubebant enim eum exire. Hae ergo ſunt Origenis vel variantes lectiones, vel nugae, quas ex Codicibus memoravit.

41) In praefat. Evangeliorum ad Damaſum, T. IX, fol. A. 2. p. 2.

perversius, vel a librariis dormitantibus aut addita sunt, aut mutata corrigimus?"

De hac nova editione. Cum primam editionem meditato scripsissem, aliter accidere non potuit, quam ut in hac secunda prorsus esset crisis mea eadem. Pluribus tamen in hac instructus fui adiumentis criticis. Eorum ergo ope et auctoritate plura, antea a me probata, pluribus argumentis firmavi. Codices igitur post priorem editionem ad manus habui, in evangeliis XI. in Actibus IV. in epistt. Pauli VII. in catholicis IV. in Apocalypsi IV. Eos omnes ipse diligenter examinavi, excepto solo Codice Euthymii epistolarum Pauli, cuius accuratissimum apographum accepi ab Summe Reverendo atque Eruditissimo Viro, Patre Ignatio Hardt, bibliothecae Electoralis Monachiensis praefecto. Eorum omnium varias lectiones cum selectis scholiis Graecis suo tempore edam. Loca Patrum Graecorum a me memorata denuo omnia evolui. In locis memorabilioribus partes paginarum etiam litteris a. b. c. etc. notavi. Lectionum ecclesiasticarum indices et synaxaria multo locupletius et accuratius exhibui, quam Assemanus aut ullus ante me alius. Criticos libellos omnes ad manus habui. Plurima profeci ex Altero et Birchio. Horum libros, ubi necesse fuit, laudavi: neque tamen exscripsi. Turpe enim viro docto censeo, atque adeo nefarium, si alienis opera et laboribus ita abutatur, ut lectiones Codicum, ab aliis sedulo ac diligenter notatas, ac saepenumero non sine magnis pecuniarum impensis, quas Codicum peregrinorum vectura exigit, collectas, ad litteram transcribat. Eadem vero etiam religione a mea ipsius priore editione abstinui manus, ne ullo modo bibliopolam laederem. Nemo enim, nisi qui nihil proprium habet, ac ne is quidem, si vir honestus sit, unquam ei crimini se reddet obnoxium, ut aliena et furtiva pro suis venditasse arguatur. Knittelii libellos fere nullibi laudavi, non quod viri accuratissimi operam suspectam habebam, aut adeo contemnebam: sed quod Codices ab eo examinatos ipse omnes

omnes denuo examinaveram. Varias lectiones ulla de caussa notabiles bona fide ex aliorum et meis Codicibus memoravi, omissis tamen Codicum signis et nominibus, nisi ubi id quoque ad signandos quosdam Codices necessarium arbitrabar. Qui tamen ista signa requirit, adeat Wetstenii et meam priorem editionem, nec non libellos Alteri et Birchii. Plerorumque lectorum parum interest, singulorum Codicum numeros ac notas nosse, nec vero ea res cuiquam usum praestare potest, nisi istorum Codicum auctoritatem criticam perspectam habeat. Quin immo iam alii ante me in variis lectionibus adscripserant, *Codices multi, plurimi, toi.* Bengelius vero in nulla editionum suarum contextui subiecit Codicum nomina, sed lectores remisit ad apparatum Criticum. Criticos his de rebus monere, non est necesse. Minus exercitatis autem, si qui ipsi etiam de locis pluribus iudicium ferre velint, suadeo, ut saltem Wetstenii et meam priorem editionem adhibeant. Praestat tamen criticas editiones omnes, ut ex ceteris variarum lectionum collectionibus saltem Alteri et Birchii libros consulere. In reliquis N. Testamenti libris, ab Apostolorum actibus ad epistolas catholicas, qui in re critica, quam evangelia, sunt notabiliores, plures Patrum locos adhibui et comparavi, eo potissimum consilio, ut ii, qui Patres non legissent, intelligerent, quem usum in emendando et constituendo contextu praestare possint. Omni autem adhibita attentione, et diuturno usu, ac multorum annorum experientia magis magisque in ea sententia confirmatus sum, ut parum eis tribuendum esse censeam. Quin immo in universo N. Testamento ne unum quidem locum invenire atque indagare potui, qui sine Codicibus, a me probatis, aut adeo contra hos, ex uno aliquo, pluribusve Patribus constituendus fuerit. Contra vero in hac ipsa editione locos propemodum innumerabiles facillime reperire licet, in quibus contra unum alterumque, interdum contra plures Patres auctoritate Codicum disputandum fuit. Istud tamen certamen plerumque et facile, et expeditum est. Fere enim alter contra alterum, aut contra

sese ipsi pugnant. Pars huius editionis altera, dudum iam ita a me perfecta, ut nullum amplius addendum sit verbum, brevi post, ut spero, prodibit. Scribebam Vitembergae d. XVI. Febr. 1803.

Ἐυσε-

Ἐυσεβίου Κάνονες.

Ἐυσέβιος καρπιανῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Ἀμμώνιος μὲν ὁ Ἀλεξανδρεὺς πολλὴν, ὡς ἐικὸς, φιλοπονίαν καὶ σπουδὴν ἐισαγηοχὼς, τὸ διὰ τεσσάρων ἡμῖν καταλέλοιπεν ἐυαγγέλιον, τῷ κατὰ Ματθαῖον τὰς ὁμοφώνους τῶν λοιπῶν ἐυαγγελιστῶν περικοπὰς παραθεὶς, ὡς ἐξ ἀνάγκης συμβῆναι τὸν τῆς ἀκολουθίας ἑιρμὸν τῶν τριῶν διαφθαρῆναι, ὅσον ἐπὶ τῷ ὕφει τῆς ἀναγνώσεως. ἵνα δὲ, σωζομένου καὶ τοῦ τῶν λοιπῶν δι' ὅλου σώματός τε καὶ ἑιρμοῦ, ἐιδέναι ἔχοις τοὺς ὀικείους ἑκάστου ἐυαγγελιστοῦ τόπους, ἐν ὅις κατὰ τῶν ἀυτῶν ἠνέχθησαν φιλαλήθως ἐιπεῖν, ἐκ τοῦ πονήματος τοῦ προειρημένου ἀνδρὸς ἐιληφὼς ἀφορμὰς, καθ' ἑτέραν μέθοδον κανόνας δέκα τὸν ἀριθμὸν διεχάραξά σοι τοὺς ὑποτεταγμένους· ὧν ὁ μὲν πρῶτος περιέχει ἀριθμοὺς, ἐν ὅις τὰ παραπλήσια ἐιρήκασιν ὁι τέσσαρες, Ματθαῖος, Μάρκος, Λουκᾶς, Ἰωάννης. Ὁ δεύτερος, ἐν ᾧ ὁι τρεῖς, Ματθαῖος, Μάρκος, Λουκᾶς. Ὁ τρίτος, ἐν ᾧ ὁι τρεῖς, Ματθαῖος, Λουκᾶς, Ἰωάννης. Ὁ τέταρτος, ἐν ᾧ ὁι τρεῖς, Ματθαῖος, Μάρκος, Ἰωάννης. Ὁ πέμπτος, ἐν ᾧ ὁι δύο, Ματθαῖος, Λουκᾶς. Ὁ ἕκτος, ἐν ᾧ ὁι δύο, Ματθαῖος, Μάρκος. Ὁ ἕβδομος, ἐν ᾧ ὁι δύο, Ματθαῖος, Ἰωάννης. Ὁ ὄγδοος, ἐν ᾧ ὁι δύο, Λουκᾶς, Μάρκος. Ὁ ἔνατος, ἐν ᾧ ὁι δύο, Λουκᾶς, Ἰωάννης. Ὁ δέκατος, ἐν ᾧ περί τινων ἕκαστος ἀυτῶν ἰδίως ἀνέγραψεν.

Ἀυτη

Αὕτη μὲν οὖν ἡ τῶν ὑποτεταγμένων κανόνων ὑπόθεσις. ἡ δὲ σαφὴς αὐτῶν διήγησις, ἔστιν ἥδε. Ἐφ' ἑκάστῳ τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων ἀριθμός τις πρόκειται κατὰ μέρος, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ πρώτου, εἶτα δευτέρου, καὶ τρίτου, καὶ καθεξῆς προϊὼν δι' ὅλου μέχρι τοῦ τέλους τοῦ βιβλίου. καθ' ἕκαστον δὲ ἀριθμὸν ὑποσημείωσις διὰ κινναβάρεως πρόκειται, δηλοῦσα ἐν ποίῳ τῶν δέκα κανόνων κείμενος ὁ ἀριθμὸς τυγχάνει. οἷον εἰ μὲν α, δῆλον ὡς ἐν τῷ πρώτῳ· εἰ δὲ β, ἐν τῷ δευτέρῳ· καὶ οὕτω καθεξῆς μέχρι τῶν δέκα. εἰ οὖν ἀναπτύξας ἕν τι τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων ὁποιονδήποτε, βουληθείης ἐπιστῆναί τινι, ᾧ βούλει κεφαλαίῳ, καὶ γνῶναι, τίνες τὰ παραπλήσια εἰρήκασι, καὶ τοὺς οἰκείους ἐν ἑκάστῳ τόπους εὑρεῖν, ἐν οἷς κατὰ τῶν αὐτῶν ἠνέχθησαν, ἧς ἐπέχεις περικοπῆς ἀναλαβὼν τὸν προκείμενον ἀριθμὸν, ἐπιζητήσας τε αὐτὸν ἔνδον ἐν τῷ κανόνι, ὃν ἡ διὰ τοῦ κινναβάρεως ὑποσημείωσις ὑποβέβληκεν, εἴσῃ μὲν εὐθὺς ἐκ τῶν ἐπὶ μετώπου τοῦ κανόνος προγραφῶν, ὁπόσοι καὶ τίνες τὰ παραπλήσια εἰρήκασιν· ἐπιστήσας δὲ καὶ τοῖς τῶν λοιπῶν εὐαγγελίων ἀριθμοῖς, τοῖς ἐν τῷ κανόνι, ᾧ ἐπέχεις, ἀριθμῷ παρακειμένοις, ἐπιζητήσας τὲ αὐτοὺς ἔνδον ἐν τοῖς οἰκείοις ἑκάστου εὐαγγελίου τόποις, τὰ παραπλήσια λέγοντας εὑρήσεις.

Κανὼν α. ἐν ᾧ οἱ δ.

ΜΤ.	ΜΡ.	Λου.	ΙΩ.	ΜΤ.	ΜΡ.	Λου.	ΙΩ.	ΜΤ.	ΜΡ.	Λου.	ΙΩ.
η	β	ζ	ι	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ια	δ	ι	ϛ	ση	ϙϛ	ριϛ	ρκ	ξϛ	πβ	δ	[illegible]
ια	δ	ι	ιβ	[illegible]	[illegible]	ριϛ	ρια	[illegible]	[illegible]	σλδ	ρ
ια	δ	ι	ιδ	ση	ϙϛ	ριϛ	με	σια	ρκα	σλη	κα
ια	δ	ι	κη	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	σκ	ρκβ	σλθ	οζ
ιδ	ε	ιγ	ιε	ση	ϙϛ	ριϛ	ρλα	σκ	ρκθ	σμβ	πε
κγ	κζ	ιζ	μϛ	ρλγ	λζ	οδ	ρθ	σκ	ρκβ	σξα	πη
κγ	κζ	λδ	μϛ	ρμα	ν	ιδ	νθ	σμδ	ρλθ	σν	ρμα
κγ	κζ	[illegible]	μϛ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	λε	σκδ	ρλθ	σν	μϛ
ο	κ	λζ	λη	ρμζ	ξδ	ϙγ	μθ	[illegible]	ριϛ	σξ	κ

MT.	MP.	Λου.	ΙΩ.
ο	ιϛ	σξ	μη
δ	ιϛ	σξ	ϟϛ
ϛ	νη	ο	ϟη
σπ	ρξβ	σξθ	ρκβ
σπδ	ρξε	σξϛ	νε
σπδ	ρξε	σξϛ	ξγ
σπδ	ρξε	σξϛ	ξε
σπδ	ρξε	σξϛ	ξζ
σπθ	ρο	σοε	ρκϛ
σϟα	ροβ	σοθ	ρνϛ
σϟδ	ροε	σπα	ρξα
σϟε	ροϛ	σπβ	μβ
σϟε	ροϛ	σπβ	νζ
τ	ρπα	σπε	οθ
τ	ρπα	σπε	ρνη
τβ	ρπγ	σπζ	ρξ
τδ	ρπδ	σπθ	ρο
τϛ	ρπζ	σϟ	ρξβ
τϛ	ρπζ	σϟ	ροδ
τι	ρϟα	σϟζ	ξθ
τιγ	ρϟδ	σϟδ	ροβ
τιδ	ρϟι	σϟα	ρξϛ
τιδ	ρϟε	σϟα	ρξη
τιε	ρϟϛ	σϟβ	ροε
τιη	ρϟθ	τ	ροϛ
τκ	σ	τβ	ροη
τκε	σδ	τι	ρπδ
τκϛ	σε	τια	ρπη
τκϛ	σε	τιγ	ρπθ
τκη	σϛ	τιδ	ρϟϛ
τλα	σθ	τιε	ρϟζ
τλβ	σι	τιη	ρϟζ
τλδ	σιβ	τκα	σα
τλε	σιδ	τκδ	ρϟθ
τλϛ	σιε	τιζ	ρϟη
τλϛ	σιε	τιθ	ρϟη
τμ	σκγ	τκθ	σδ
τμη	σκζ	τλβ	σϛ
τμθ	σκη	τλγ	ση
τνβ	σλα	τλϛ	σθ
τνβ	σλα	τλϛ	σια

Κανὼν β. ἐν ᾧ οἱ τρεῖς.

MT.	MP.	Λου.
ιε	ϛ	ιε
κα	ι	λβ
λα	ιβ	ρπε
λβ	λθ	ρλγ

MT.	MP.	Λου.
λβ	θ	οθ
ν	ια	ιϛ
ξβ	ιγ	ο
ξβ	ιγ	κδ
ξγ	ιη	λγ
ξζ	λε	κϛ
ξθ	μζ	πγ
οα	κα	λη
οβ	κβ	λθ
οβ	κβ	ρπϛ
ογ	κγ	μ
οδ	μθ	πε
οϛ	νβ	ρξθ
οθ	κθ	πϛ
π	λ	μδ
πβ	νγ	πζ
πβ	νγ	ρι
πγ	νδ	πζ
πγ	νδ	ρβ
πε	νε	πη
πε	νε	ριδ
πη	ρμα	ρμη
πη	ρμα	σνα
ϟβ	μ	π
ϟδ	πϛ	ϟζ
ϟδ	πϛ	ρμϛ
ργ	α	ο
ριδ	κδ	μα
ριϛ	κε	μβ
ριϛ	κε	ρξε
ριϛ	κε	ροζ
ρκα	λβ	ρκζ
ρκβ	λγ	ρκθ
ρκγ	λδ	ρμζ
ρλ	λε	πβ
ρλα	λϛ	οϛ
ρλε	λη	οη
ρλζ	μδ	ρξζ
ρμγ	νζ	ϟ
ρμδ	νθ	ιβ
ρμθ	ξϛ	λε
ρμθ	ξϛ	μγ
ρνγ	ξθ	λϛ
ρξδ	οθ	κδ
ρξη	πγ	ϟε
ρξη	πγ	ϟϛ
ρο	πε	ϟϛ
ροβ	πζ	ϟη
ροδ	ϟα	ϟθ
ροϛ	ϟγ	[illegible]
ροη	ϟε	ρβ

MT.	MP.	Λου.
ροη	ϟε	ριζ
ροθ	ϟθ	ριζ
ρϟ	ρε	[illegible]
ρϟβ	ρϛ	σιϛ
ρϟγ	ρζ	ρκα
ρϟγ	ρζ	σιη
ρϟδ	ρη	σιβ
ρϟδ	ρη	σιθ
ρϟε	ρθ	σκ
ρϟη	ρι	σκα
ρϟθ	ρια	ρογ
σα	ριβ	ρκβ
σγ	ριδ	σο
σε	ριϛ	σκδ
σϛ	ριζ	σλβ
ση	ριη	σλγ
σιζ	ρκζ	σμ
σιθ	ρκη	σμα
σκγ	ρλ	σμγ
σκε	ρλδ	σμε
σκϛ	ρλγ	σμδ
σκθ	ρλε	ρκζ
σκθ	ρλε	σμϛ
σμβ	ρλζ	σλζ
σμβ	ρλζ	σμη
σμγ	ρλη	σμθ
σμη	ρμγ	σθ
σμη	ρμγ	σνγ
σμθ	ρμδ	σνδ
σνα	ρμϛ	σνε
σνγ	ρμη	σνδ
σνη	ρν	σνζ
σνθ	ρνα	σνη
σξδ	ρνε	σνϛ
σξθ	ρνδ	σνη
σοα	μβ	σλ
σοη	ρξ	σξγ
σπα	ρξγ	σξη
σπε	ρξϛ	σξε
σπε	ρξϛ	σξζ
σϟϛ	ροζ	σπ
σϟϛ	ροζ	σπδ
τα	ρπβ	σπϛ
τη	ρπθ	τε
τιβ	ρϟγ	σϟθ
τιϛ	ρϟζ	σϟγ
τιζ	ρϟη	σϟε
τκβ	σβ	τθ
τλη	σιη	τκβ
τλθ	σιθ	τκε
τμ	σκ	τκζ

MT.	MP.	Λου.
τμβ	σκβ	τκγ
τμδ	σκδ	τκη
τμϛ	σκε	τλ
τνγ	σλβ	τλζ
τνδ	σλγ	τλη

Κανὼν γ. ἐν ᾧ οἱ τρεῖς.

MT.	Λου.	ΙΩ.
α	ιδ	α
α	ιδ	γ
α	ιδ	ε
ζ	ϛ	β
ζ	[illegible]	κε
νθ	ξγ	ριϛ
ξδ	ξε	λζ
ϟ	νη	ριη
ϟ	νη	ρλθ
ϟζ	σια	ρε
ρια	ριθ	λ
ρια	ριθ	ριδ
ρια	ριθ	ρκη
ριβ	ριθ	ε
ριβ	ριθ	μδ
ριβ	ριθ	ξα
ριβ	ριθ	οϛ
ριβ	ριθ	πζ
ριβ	ριθ	ϟ
ριβ	ριθ	ρμβ
ριβ	ριθ	ρνδ
ρμϛ	ϟβ	μζ

Κανὼν δ. ἐν ᾧ οἱ τρεῖς.

MT.	MP.	ΙΩ.
ιη	η	κϛ
ριζ	κϛ	ϟγ
ριζ	κϛ	ϟε
ρν	ξγ	να
ρξζ	οδ	κγ
ρξη	οζ	νγ
ρϟ	ριε	πα
σδ	ριε	ρλε
σιϛ	ρκε	ρκη
σιϛ	ρκε	ρλγ
σιϛ	ρκε	ρλζ
σιϛ	ρκε	ρν
σοζ	ρνθ	ϟη
σοθ	ρξα	οβ
σοθ	ρξα	ρκα
σπζ	ρξη	ρνβ
σϟγ	ροδ	ρζ
σϟζ	ροη	ο
σλθ	ρπ	ργ
τζ	ρπη	ρξδ
τκα	σα	ρπ
τκα	σα	ρϟβ
τκγ	σγ	ρπγ
τκθ	σζ	ρπε
τκθ	σζ	ρπζ
τλγ	σια	σγ

Κανὼν ε. ἐν ᾧ οἱ δύο.

MT.	Λου.
γ	β
ι	η
ιβ	ια
ιϛ	ιϛ
κε	μϛ
κϛ	μζ
κη	μη
λ	μθ
λδ	ρϟδ
λϛ	[illegible]
λη	νγ
μ	νβ
μα	νε
μγ	ρκγ
μϛ	ρνγ
μζ	ρλδ
μη	ρπα
μθ	ρν
να	νθ
νγ	ρκε
νδ	νδ
νε	ρο
νζ	ρξα
[illegible]	[illegible]
ξ	[illegible]
ξα	ρξδ
ξε	ρϟβ
ξϛ	ρξϛ
ξη	ρε
οη	ξη
πδ	ρια
πϛ	ρθ
ϟγ	ρκε
ϟε	[illegible]
ϟϛ	ρπβ
ϟϛ	ρπδ
ρβ	[illegible]
ρδ	οα
ρε	ρπγ
ρϛ	ογ
ρη	ριε
ρι	ρια
ριθ	ρκϛ
ρκε	[illegible]
ρκζ	ρκη
ρκη	ρλβ
ρκθ	ρλ
ρλε	τα
ρλδ	ρκ
ρλη	ρξη
[illegible]	[illegible]
ρμη	τκϛ
ρξβ	ρξα
ρξε	[illegible]
ρπβ	ρπζ
[illegible]	ρπθ
[illegible]	ρϟη
[illegible]	ρπθ
[illegible]	[illegible]
τιγ	σλε
σκα	σπα
[illegible]	ρλθ
σλα	[illegible]
σλα	[illegible]
σλβ	ρμβ
[illegible]	[illegible]
σλγ	ρμε
σλζ	ρμη
σλθ	ρμ
σμ	[illegible]
σμα	[illegible]
σμε	σιβ
σνγ	σιε
σνζ	σιγ
σξα	σζ
σξβ	σιβ
σξε	[illegible]
σξθ	σνε
σξζ	σνη
το	τκθ
τϟβ	σλα

Κανὼν ϛ. ἐν ᾧ οἱ δύο.

MT.	MP.
θ	γ
ιζ	[illegible]
κ	θ
κβ	ια
μδ	ρκϛ
ϟ	[illegible]
ρ	[illegible]
ριθ	με
ρμε	ξ
ρμη	ξε
ρνβ	ξη
ρνδ	οα
ρνζ	οβ
ρνθ	ογ
ρξ	οϛ
ρξγ	οη
ρξε	π
ρξθ	πδ
ροϛ	πθ
ρπ	ϟ
ρπθ	ργ
σβ	ριγ
σιδ	ρκ
σιε	ρκδ
σκδ	ρλα
σμϛ	ρμ
σμζ	ρμβ
σν	ρμε
σνβ	ρμϛ
σνδ	ρμθ
σξ	ρνβ
σξγ	ρνγ
σοε	ρνζ
σπβ	ρξδ
σπϛ	ρξϛ
σπη	ρξθ
σϟ	ροα
σϟβ	ρογ
σϟη	ροθ
τε	ρπε
τθ	ρϟ
τια	ρϟβ

MT.	MP.
τλ	ση
τλζ	σιζ
τμα	σκα
τμζ	σκϛ
τν	σκθ

Κανὼν ζ.
ἐν ᾧ οἱ δύο.

MT.	ΙΩ.
ε	πγ
ιθ	ιθ
ιθ	λβ
ιθ	λδ
ρκ	πβ
ρπε	σιε
σζ	ρα

Κανὼν η.
ἐν ᾧ οἱ δύο.

Λου.	MP.
κγ	ιβ
κε	ιδ
κζ	ιϛ
κζ	κη
κη	ιζ
πδ	μη
πθ	νϛ
ϙα	ξα
ρ	οε
ργ	ϙζ
σμζ	ρλϛ
σοζ	σιϛ

Λου.	MP.
τλε	σλ
τλθ	σλε

Κανὼν θ.
ἐν ᾧ οἱ δύο.

Λου.	ΙΩ.
λ	σιθ
λ	σκβ
σξβ	ριγ
σξβ	ρκδ
σοδ	σκζ
σοδ	σκθ
σοδ	σλα
τγ	ρπβ
τγ	ρπϛ
τγ	ρϙ
τζ	ρπβ
τζ	ρπϛ
τζ	ρϙ
τιβ	ρπβ
τιβ	ρπϛ
τιβ	ρϙ
τμ	σιγ
τμ	σιζ
τμα	σκα
τμα	σκγ
τμα	σκε

Κανὼν ι.
ἐν ᾧ ἰδίως ἕκαστος περί τινων εἰρήκασιν.

MT.
β

MT.	MT.	MP.	Λου.
δ	σι	ρλβ	ροδ
ϛ	σιβ	ρπϛ	ροϛ
ιγ	σιη	σιγ	ροη
κδ	σκβ	σλδ	ρπ
κζ	σκζ		ρπγ
κθ	σλ		ρπη
λγ	σλγ		ρϙ
λε	σλε		ρϙβ
λζ	σλθ	Λου.	ρϙϛ
λθ	σμε		σα
μβ	σξη	α	σγ
με	σογ	γ	ση
νβ	σπγ	ε	σι
νϛ	τγ	θ	σιδ
οε	τιθ	ιη	σκγ
πα	τκδ	κ	σκε
πθ	τκζ	κβ	σκζ
ϙα	τμε	κθ	σλϛ
ϙθ	τνα	λα	σνβ
ρα	τνε	ν	σνϛ
ρϛ		να	σνθ
ρθ		ξζ	σξδ
ριγ		ξη	σοα
ριε	MP.	οβ	σογ
ριη		οε	σοϛ
ρκδ	ιθ	ρδ	σοη
ρκϛ	λα	ρϛ	σπγ
ρλϛ	μγ	ρζ	σπη
ρμ	μϛ	ριγ	σϙϛ
ρνα	νη	ριζ	σϙη
ρνε	ξβ	ρκβ	τα
ρξϛ	ο	ρκδ	τδ
ροα	οδ	ρλα	τϛ
ροζ	πα	ρμγ	τη
ρπα	πη	ρμθ	τιϛ
ρπδ	ϙ	ρνα	τκ
ρπϛ	ϙβ	ρνδ	τκϛ
ρπη	ϙδ	ρνθ	τλα
ρϙα	ρα	ρξγ	τλδ
ρϙϛ	ρδ	ρξδ	τλθ
σ	ρκγ	ρξϛ	τμβ

ΙΩ.	ΙΩ.	ΙΩ.	ΙΩ.	ΙΩ.	ΙΩ.	ΙΩ.	ΙΩ.	ΙΩ.	ΙΩ.
δ	κθ	νδ	οε	ϟθ	ρκγ	ρμδ	ρξε	ρϟγ	σιη
ζ	λα	νϛ	οη	ρβ	ρκε	ρμε	ρξζ	ρϟε	σκ
θ	λγ	νη	π	ρδ	ρκζ	ρμζ	ρξθ	σ	σκδ
ιω	λϛ	ξ	πα	ρϛ	ρλ	ρμθ	ροα	σβ	σκϛ
ιγ	λθ	ξβ	πδ	ρη	ρλβ	ρνα	ρογ	σε	σκη
ιϛ	μα	ξδ	πϛ	ρι	ρλδ	ρνγ	ροζ	σζ	σλ
ιη	μγ	ξϛ	πθ	ριβ	ρλϛ	ρνε	ροθ	σι	σλβ
κβ	με	ξη	ϟβ	ριε	ρλη	ρνζ	ρπα	σιβ	—
κδ	ν	οα	ϟδ	ριζ	ρμ	ρνθ	ρπθ	σιδ	
κζ	νβ	ογ	ϟζ	ριθ	ρμγ	ρξγ	ρϟα	σιϛ	

Συναξάριον

τοῦ

Εὐαγγελίου.

Σ υ ν α ξ ά ρ ι ο ν

τοῦ Ἐυαγγελίου, ἤτοι Ἐυαγγελιαρίου, ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς κυριακῆς τοῦ πάσχα καὶ καταλῆγον ἐν τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ, περιέχον καὶ τὸ μηνολόγιον, καὶ ἀναγνώσματα ἐις διαφόρους λειτουργίας καὶ μνήμας ἁγίων.

Δ ή λ ω σ ι ς

διαλαμβάνουσα τὴν τοῦ χρόνου τῶν ἐυαγγελίων ἀνάγνωσιν καὶ τὴν τῶν ἐυαγγελιςῶν διαδοχὴν, πόθεν τε ἄρχονται καὶ ποῦ καταλήγουσιν.

Ἰςέον, ὅτι ἀναγινώσκεται τὸ ὕφος τοῦ κατὰ ἰωάννην ἁγίου ἐυαγγελίου ἐν ἑβδομάσιν ὅλαις ἑπτὰ, ἀριθμουμένοις ἀπὸ τῆς μεγάλης κυριακῆς τοῦ πάσχα, χωρίς τινων ἡμερῶν τριῶν. 42)

Τὸ δὲ κατὰ ματθαῖον ἅγιον ἐυαγγέλιον ἀναγινώσκεται ἀπὸ τῆς β. τῆς μετὰ τὴν ν. 43) ἤτοι τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἄχρι τῆς μετὰ τὴν ὕψωσιν παρασκευῆς· κυκλοῦται δὲ ἐν ἑβδομάσιν ὅλαις ις.

ὧν

42) Scilicet, ut hic videre licet, primae ſeptimanae die tertio et ſextae ſeptimanae die quinto Lucas legitur, dominica vero tertia Marcus.

43) πεντηκοςήν. Ex toto hoc loco ſimul cognoscitur ordo evangeliorum, qui ex Evangeliariis obtinet etiam in non nullis Codd. textus perpetui, ſcilicet hic, Ioannes, Matthaeus, Lucas, Marcus.

ὧν αἱ μὲν ια. ἔχουσι τὸν ματθαῖον καθεκάστην ἀναγινωσκόμενον· ἀπὸ δὲ τῆς ιβ. ἑβδομάδος ἀναγινώσκεται τὸ κατὰ μάρκον εὐαγγέλιον ἐν ταῖς 44) ε. ἡμέραις· ἐν δὲ τοῖς σαββατοκυριάκοις ἀναγινώσκεται πάλιν ὁ ματθαῖος ἄχρι τέλους τῶν ιζ. ἑβδομάδων. ἡ δὲ ιζ. ἑβδομὰς σαββατοκυριάκον μόνον ἔχει, διὰ τὸ σπανίως ἀναγινώσκεσθαι ιζ. ἑβδομάδος τοῦ ματθαίου. εἴπερ γένηται ἔσω πάσχα· εἰ δὲ ἔξω πάσχα, οὐδαμοῦ. εἰ γοῦν μέλλῃ ἀναγινώσκεσθαι καὶ ἡ τοιαύτη ιζ. ἑβδομὰς, ἀναπόδιζε ὄπισθεν, καὶ ὅθεν θέλεις ἀνάγνωθι τὰς ε. ἡμέρας. εἰ δ' ἄρα, διὰ τὸ μηκύνεσθαι τὸ πάσχα, λείψῃ καὶ εἰς τὸν λουκᾶν σαββατοκυριάκον, ἀναγινώσκεται ἐκεῖ ἡ τοιαύτη ιζ. κυριακὴ τοῦ ματθαίου, ἤτοι τῆς 45) χαναναίας, πρὸ τοῦ ζακχαίου.

Τὸ

44) Quinque dies ſeptimanae intelligit, excluſis ſabbato et die dominica.

45) In aliis de re eadem ad Matth. 15, 21 — 28. hanc notam reperi: χρὴ γινώσκειν, ὅτι τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο τῆς χαναναίας, διὰ τὸ πολλάκις συμβαίνειν γίνεσθαι τὸ πάσχα ἔξω, ὧδε μὲν οὐ χωρεῖ ἀναγινώσκεσθαι εἰς τὰ σαββατοκυριακὰ τοῦ ματθαίου, ὅτι οὐδέποτε ἀνεγνώσθησαν ιζ. κυριακαί. ἀναγινώσκεται δὲ εἰς τὸν λουκᾶν, κυριακῇ πρὸ τοῦ φαρισαίου, εἴπερ ἄρα λείψῃ ὁ λουκᾶς, ὡς ἔφην, διὰ τὸ μηκύνεσθαι τὸ πάσχα. Scilicet ob eam cauſſam Evangeliaria hic quoque ordine et conſecutione lectionum ſic inter ſe diſſentiunt. In meis vetuſtiſſimis Mosquenſibus. h. et b. legitur poſt Zacchaeum, ante Phariſaeum. In Auguſtano, Gothano, Mosquenſi c. f. et aliis legitur ante Zacchaeum et Phariſaeum. Zacchaeus eſt Luc. 19, 1 — 10. Phariſaeus 18, 10 — 14. Ergo in h. et b. legitur inter Luc. 18, 2 — 8. et 18, 10 — 14. In Auguſt. et Goth. inter Matth. 25, 1 — 13. et Luc. 4, 31 — 36. Cum vero c. et f. atque alii haud pauci non tantum ſabbata et dominicas habeant, in his legitur inter Matth. 25, 1 — 13. et Luc. 3, 19 — 22. etſi hanc ultimam lectionem habeat etiam Goth. ſed fol. 238. Ianuario VI. non, ut in aliis τῇ β. τῆς α. Hinc quoque intelligitur, cur exempli cauſſa Mosq. f. hanc lectionem bis exhibeat, fol. 152. et 416. Gothanum Evangeliarium pluribus ſeculis recentius eſt Auguſtano. Attamen Gothanum ex vetuſtiſſimo exemplari tranſcriptum eſt. De aetate ſingulorum dixi ſuo loco.

Τὸ δὲ [46]) κατὰ λουκᾶν ἅγιον εὐαγγέλιον ἀναγινώσκεται ἀπ' ἀρχῆς, τῇ β. τῆς μετὰ τὴν ὕψωσιν κυριακῆς, ἐν ὅλαις ἑβδομάσιν ιβ· ἀπ' ἀρχῆς δὲ τῆς ιγ. ἑβδομάδος ἀναγινώσκεται τὸ κατὰ μάρκον εὐαγγέλιον ἐν ταῖς ε. ἡμέραις· ἐν δὲ τοῖς σαββατοκυριάκοις πάλιν ὁ λουκᾶς.

Τὸ δὲ κατὰ μάρκον ἅγιον εὐαγγέλιον, ὅσον μὲν [47]) ἀναγινώσκεται ἀναμεταξὺ ματθαίου καὶ λουκᾶ· τὸ δὲ ὑπόλοιπον ἀναγινώσκεται ἐν τοῖς τῆς μ. (τεσσαρακοστῆς) σαββατοκυριάκοις.

46) In aliis ita reperi: δέον γινώσκειν, ὅτι ἄρχεται ὁ λουκᾶς ἀναγινώσκεσθαι ἀπὸ τῆς κυριακῆς μετὰ τὴν ὕψωσιν. τότε γὰρ καὶ ἡ ἰσημερία γίνεται, ὃ καλεῖται νέον ἔτος.

47) Id est, μέρος μέν.

Ἑβδο-

Ἑβδομάδες τοῦ ὅλου χρόνου. [48]

Ἰωάννης.

Κυριακὴ τοῦ πάσχα.

Τῇ κυριακῇ. εὐαγγέλιον ἰωάννου, κεφάλαιον α. [49] [50]
ἑσπέρας . . . . . . ξε. [51]

τῇ

48) Ἐνιαυτοῦ. Affemanus Kalendar. Eccl. univerf. T. VI, 563. feqq. de Evangeliario exponit et inde lectt. ecclefiafticas laudat. Ifte Codex, quem valde vetuftum opinatur, indicem habet: εὐαγγέλιον καταλογάδην. Ergo, auctore Montef. Palaeogr. Gr. p. 386. notat εὐαγγέλια ἐκλογάδια. Nos non nifi in recentioribus aliquibus Codd. reperimus: εὐαγγέλια λογάδην, aut ἐκλογάδην. Nec tamen id ita reperimus, ut ἐπιγραφὴν propriam alicuius libri ecclefiaftici, fed ut notam, vel fcribae, vel domini Codicis, qui hoc indice notare voluerit, non perpetuum contextum in eo Codice reperiri, fed lectiones fingulas. Attamen in Blanch. Evang. T. I. in fpec. Cod. Bafil. 107. index eft: ἐκλογάδιον τοῦ ἀποστόλου, ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης κυριακῆς τοῦ πάσχα. ὁ ἀπόστολος. πράξεων. τὸν μὲν πρῶτον κ. τ. λ. Ergo ifte Codex non integrum Apoftolum feu Praxap. continet. Λογάδην et καταλογάδην fatis nota funt. Graeci ergo recentiores ex ἐκλογάδην fecere ut ἐκλογάδιν. Sic eft etiam συναξάρι, loco συναξάριον, et alia eiusmodi. Ibid. apud Affem. pag. 564. ac faepius deinceps eft, ἐκ κατὰ ἰωάννην, nifi voluerit, ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην. Male!

τῇ δευτέρᾳ τῆς [52]) διακινησίμου. εὐαγγέλιον ἰωάννου, κεφάλαιον. β. . . . .

. . . . τῇ

49) His capitibus reſpondent capita in huius editionis marginibus et ante lectt. eccleſiaſticas notata. Ex hac diviſione capita ſeu *ἀναγνώματα* in Matthaeo et reliquis Evangeliſtis tot ſunt, quot in ſingulis hic notavi. Haec capitum diſtributio in multis Codicibus obtinet, eamque noluimus mutare. In aliis tamen Codicibus plures lectiones reperimus. Hinc accidit, ut cogeremur interdum uno numero bis, ter, quaterve deinceps uti. Quae vero capita reperiantur in hac diviſione, ex comparatione huius ſynaxarii luculenter apparet.

50) Lectiones eccleſiaſticae Evangeliariorum alio etiam modo notantur in ſynaxariis. Duplex autem eſt diverſitas. Primo enim initia et termini lectionum, additis primis et ultimis verbis, notantur. Deinde capita numerantur ſecundum ſectiones minores Euſebii. Exempli cauſſa:

Κυριακῇ τοῦ πάσχα. εὐαγγέλιον κατὰ ἰωάννην. κεφάλαιον α.
Ἀρχή· Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν.
Τέλος· ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ ἰησοῦ χριστοῦ ἐγένετο.

Τῇ β. τῆς διακινησίμου. εὐαγγέλιον κατὰ ἰωάννην. κεφ. η.
Ἀρχή· Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε, ὁ μονογενὴς υἱός.
Τέλος· ὅπου ἦν ἰωάννης βαπτίζων. Haec numerandi ratio obtinet cum in aliis, quos ipſe vidi, tum in Evangeliario Vindobonenſi. Vide Treſchow tentamen deſcript. Codd. Vindob. pag. 96. Nam ibi lectio, τῇ ἁγίᾳ ε. εἰς τὴν λειτουργίαν, notatur litteris σεθ. Sed nos hic alteram rationem ſecuti ſumus, quod in hac editione ἀρχαὶ et τέλη in contextu notata ſunt. Capita autem ſecundum ſectiones Euſebii facile quisque hic reperire poteſt, quod eas marginibus adſcripſimus. Quocunque ergo Codice aliquis utatur, ſine labore in hac editione lectiones eccleſiaſticas inveniet. In Praxapoſtolo praeter numeros capitum, quos nos expreſſimus, alii occurrunt etiam in ſynaxariis, ſcilicet ſecundum diſtributionem capitum Euthalii, quam ipſam etiam cum argumentis in medio contextu exhibuimus. Prorſus ſingulares capitum diviſiones habent alii Codices in Praxapoſtolo, veluti meus Mosquenſis partis ſecundae d. Is enim continua ſerie per totum Praxapoſtolum notat lectiones omnino CCCLXV. Vide quae de hoc Codice dixi in editione priore ad Epiſt. ad Rom. pag. 270. 271. Similiter Codex Perilluſtris Langeri Guelpherbytanus

τῇ τρίτῃ τῆς διακινησίμου. εὐαγγέλιον λουκᾶ κεφ. ριγ.
τῇ τετάρτῃ . . . . . ἰωάννου . δ.
τῇ πέμπτῃ . . . . η.
τῇ ἕκτῃ, ἤτοι τῇ παρασκευῇ [53] . . . . ζ.
τῷ σαββάτῳ . . . . ια. [54]

Κυριακὴ τοῦ ἀντίπασχα ἤτοι τοῦ θωμᾶ. [55]

κυ. [56] εὐαγγέλιον ἰωάννου κεφ. ξε. [57] καὶ ἑωθινὸν α.
β. . . . . . . ς.

ιγ.

nus per totum Praxapostolum notat omnino lectiones CCCXXXV. Sed in hoc multae lectiones alieno loco notatae sunt. Alii huiusmodi Codices plures, paucioresve lectiones numerant. Nihil enim certi in his numeris inveni.

51) Apud Assem. statim haec secunda lectio deest.

52) Ita reperi in vetustissimis et praestantissimis Codd. tam Evangeliariorum, quam Praxapostoli. Derivatur a διακινεῖν, quod dies festus Paschatis, adeoque tota septimana *mobilis* est. Alii hanc septimanam διακαινήσιμον appellant. v. Allat. de Hebd. Graec. p. 1455. Argutantur enim Graeci recentiores ita: Σημαίνεται παρ' ἡμῖν διὰ τούτου (διακαινήσιμος.) τοῦ ὀνόματος ὅλη ἡ πρώτη ἑβδομὰς τῆς ἀναστασίμου τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἑορτῆς. Ita Maximus Margunius, vir haud ignobilis, apud Hoeschel. in Catal. Graecc. Codd. bibliothecae Augustanae 1595. pag. 2. Explicant autem sic: quod Christi morte et resurrectione omnia renovata et reparata sunt. Ascetice, non grammatice! Διακαινεῖν enim nullibi occurrit, sed καινοῦν aut καινίζειν. Ergo alii, grammatice saltem rectius, eodem sensu scribunt διακαινίσιμος, id est, *septimana renovationis*. Assem. edidit διακαινήσιμος. Ita etiam Hoeschel. loco laudato, quod nullo modo fieri debebat. Nam in isto praestantissimo Codice, de quo ibi loquitur, ubique est διακινήσιμος. Disputavi de hac re in Evangeliario Gothano, quod prodiit Lipsiae 1791. 8. p. 12.

53) Quaelibet cuiuslibet septimanae dies sexta appellatur παρασκευή. Vide Chrysost. III, 161. a. Sola dies sexta septimanae, quae est ante Pascha, appellatur ἡ μεγάλη παρασκευή. Id infra videre licet ante εὐαγγέλια τῶν ὡρῶν in hoc Synaxario.

54) v. Blanch. Evang. T. I. specimen Cod. 102. Basil. M. et Montf. Palaeogr. Gr. p. 234.

γ. . . . . ι.
δ. . . . . ιε.
ε. . . . . ιϛ.
ϛ. . . . . ιζ.
σα. . . . . ιθ.

Κυριακὴ τῶν μυροφόρων καὶ ἰωσὴφ τοῦ δικαίου.

κυ. εὐαγγέλιον μάρκου, κεφάλ. ξθ. καὶ ἑωθινὸν γ.
β. . . ἰωάννου . . . . . ιγ.
γ. . . . . κ.
δ. . . . . κα.
ε. . . . . κβ.
ϛ. . . . . κγ.
σα. . . . . νβ.

Κυριακὴ τοῦ παραλύτου.

κυ. . . . . ιδ. καὶ ἑωθινὸν δ. [58]
β. . . . . κδ.
γ. . . . . κε.
δ. ἤτοι τῆς [59] μεσοπεντηκοστῆς. . . κϛ.

ε.

55) Alii νέαν κυριακὴν appellant. v. Allat. l. l. p. 1457. Obiter addo. Aſſem. p. 565. vehementer hic erravit. Nam lectio τῇ γ. τῆς διακαινησίμου non eſt ex Ioanne, ſed ex Luca 24, 12—35. Ceterum de Latinorum dominica in Albis hic recte monuit. Accuratiora habes in Evangeliario Ratisbonenſi apud eruditiſſimum Sanctl. pag. 198. nota p.

56) Ab hoc loco deinceps κυριακὰς et σάββατα notavi per κυ. et σα. reliquos ſeptimanae dies per numero β. γ. δ. ε. et ϛ. quod παρασκευὴν notat.

57) Hoc eſt, τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀναγινώσκεται καὶ τὸ α. ἑωθινόν. Undecim evangelia ἑωθινὰ hic inferius notata ſunt ante menſem Septembrem.

58) v. Blanch. Evang. I. ſpecimen Cod. reg. 1905. et Montf. Palaeogr. Gr. 215.

59) Haec dies appellatur μεσοπεντηκοστὴ, quod media eſt inter Paſcha et Pentecoſten.

ε.	. . . .	κθ.
ϛ.	. . . .	λ.
σα.	. . . .	λα.

Κυριακὴ τῆς σαμαρείτιδος.

κυ.	. . . . . .	ιβ. καὶ ἑωθινὸν ζ.
β.	. . . . . .	λβ.
γ.	. . . . . .	λγ.
δ.	. . . . . .	ιη.
ε.	. . . . . .	λε.
ϛ.	. . . . . .	λζ.
σα.	. . . . . .	λη.[60]

Κυριακὴ τοῦ τυφλοῦ.

κυ.	. . . . . .	λδ. καὶ ἑωθινὸν η.
β.	. . . . . .	μ.
γ.	. . . . . .	μβ.
δ.	. . . . . .	μγ.
ε.[61]	. . λουκᾶ .	ριδ. καὶ ἑωθινὸν γ.
ϛ.	. . . ἰωάννου .	μζ.
σα.	. . . . . .	μη.

Κυριακὴ τῶν ἁγίων πατέρων.[62]

κυ.	. . . . . .[63]	νϛ. καὶ ἑωθινὸν ι.
β.[64]	. . . . . .	μθ.

γ.

60) v. Blanchin. Evang. I. ſpecimen Cod. Baſil. 56.

61) Hic in non nullis notatur: τῇ ε. τῆς ϛ. ἑβδομάδος ἑορτάζεται ἡ ἀνάληψις τοῦ κυρίου. Haec ἀνάληψις a Cappadocibus appellatur ἐπισωζομένη, ut notat Allat. l. l. p. 1460. et Montefalc. ad Chryſoſt. IV, in praefat. §. VII. Propterea etiam haec ſeptimana appellatur ἀναλήψιμος. v. Blanchin. Evang. I. ſpecimen Cod. Vat. 351.

62) Intelliguntur Patres, qui ad Concilia Oecumenica convenerant, in primis ad Nicaenum primum Patres CCCXVIII.

63) De hac lectione Io. 17, 1 — 13. vide quae notavi in Evangeliario Gothano p. 24. 25. Evolui quoque poteſt Aſſem. l. l. p. 569.

γ.	. . . .	νγ.
δ.	. . . .	νδ.
ε.	. . . .	νε.
ϛ.	. . . .	νζ.
σα.	. . . .	ξζ.

Κυριακὴ τῆς πεντηκοςῆς ἤτοι τοῦ ἁγίου πνεύματος.

κυ. . . . . . κζ. καὶ ἑωθινὸν θ.

Ματθαῖος.

β. [65]) εὐαγγέλιον ματθαίου κεφ. [66]) οε.
γ. [67]) . . . . . . ι.

δ.

64) His ſex deinceps diebus additur etiam, πρὸ τῆς ἁγίας πεντηκοςῆς, quod proxima die dominica Pentecoſte celebratur.

65) Haec dies notatur etiam, τῇ ἐπαύριον τῆς ἁγίας πεντηκοςῆς. Ergo reliquae etiam huius ſeptimanae dies ad ſabbatum appellantur, vel ἡ γ. δ. ε. μετὰ τὴν πεντηκοςὴν, vel etiam, τῆς πεντηκοςῆς. Quoniam autem ab hac lectione incipit Matthaeus, non ſolum h. l. in quibusdam Evangeliariis invenitur Matthaei imago, ut in principio, Ioannis, ſed haec quoque nôta reperitur: συναξάριον aut συναξάριν τῶν σαββατοκυριάκων τοῦ κατὰ ματθαῖον εὐαγγελίου. Lectio vero haec inſcribitur etiam: τῇ β. τῆς α. ἑβδομάδος, nimirum intelligitur ſeptima non prima omnino omnium, ſed prima Matthaei. In aliis Codd. imago Matthaei eſt demum ante σάββατον α. τοῦ Ματθαίου, id eſt, Matth. 5, 42—48. v. Evangeliarium Goth. pag. 26. 28. aut in Codice ipſo pag. 53. 57. 58. Ab hoc die iam incipiunt Evangeliaria diſſentire. Nam in non nullis poſt hanc lectionem continuo ſequitur σάββατον, reliquae autem huius ſeptimanae lectiones inferius reperiuntur. Sic eſt in Auguſtano, ubi ſtatim poſt τὴν ἐπαύριον ſit transitus ad ſabbatum fol. 52. Reliquae vero huius ſeptimanae lectiones in eo reperiuntur fol. 262 ſeqq.

66) v. Montf. Palaeogr. Gr. p. 229.

67) Hanc lectionem, quae incipit Matth. 4, 25. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠκολούθησαν, pleraque Evangeliaria terminant Matth. 5, 12. ἐν οὐρανοῖς Ergo in his Codd. excluduntur omnia ab οὕτω γὰρ verſ. 12. ad ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων verſ. 13.

δ.	ιβ.
ε.	ιγ.
ϛ.	ιδ.
σα.	ιε. [68]

Αἱ ἑβδομάδες τῶν ἁγίων πάντων.

A.

κυριακὴ [69] α. εὐαγγέλιον ματθαίου. κεφάλαιον	λη.
β. [70]	ιθ.
γ.	κβ.
δ.	κγ.
ε.	κζ.
ϛ.	λα.
σα.	κ.

B.

κυ. β.	θ.
β.	λδ.

68) v. Blanch. Evang. I. ſpecimen Cod. Reg. — Vat. 33.

69) Inde ab huius dominicae lectione vehementer diſſentiunt Codices Evangeliariorum, cum quaedam ab hoc loco ſolas lectiones exhibeant in ſabbata et dominicas, reliquas autem dies ſeptimanarum praetermittant. Eiusmodi Codex fuit is, quem Aſſemanus tractavit, quem vide l. l. pag. 571. ad κυριακὴν β. Verum bonus Aſſemanus de huius dominicae lectione pag. 570. non notavit, eam conflatam eſſe ex tribus Matthaei locis. Ea de re in hac editione monitum eſt per notas, ἐπίζητα et ἄρξου. Monueram etiam in priore editione in evangelio Matthaei in indicibus lectt. eccleſſ. pag 14. 15. et in Evangeliario Gothano pag. 28. Illud autem profecto comprehendere non poſſum, quomodo in bibliotheca Vaticana nullum integrum Evangeliarium deprehendi potuerit. De Praxapoſtolis non ita mirarer. Ii enim multo rariores ſunt. Nos tamen utriusque generis integros Codices ad manus habuimus.

70) Singuli dies ſeptimanae a proxima dominica appellantur. Ergo haec β. ſeu dies lunae, vocatur ἡ β. τῆς β. ἑβδομάδος. Nam proxima dominica eſt ſecunda. Atque ita deinceps.

γ.	λε.
δ.	λϛ.
ε.	λζ.
ϛ.	λη.
σα.	κδ.

Γ.

κυ. γ.	ιη.
β.	μ.
γ.	μα.
δ.	μβ.
ε.	μγ.
ϛ.	μδ.
σα.	κϛ.

Δ.

κυ. δ.	κε.
β.	με.
γ.	μϛ.
δ.	μη.
ε.	μθ.
ϛ.	ν.
σα.	λ.

E.

κυ. ε.	κη.
β.	να.
γ.	νβ.
δ.	νγ.
ε.	νδ.
ϛ.	νε.
σα.	λβ.

Ϛ.

κυ. ϛ.	κθ.

β.	νϛ.
γ.	νζ.
δ.	ξ.
ε.	ξα.
ϛ.	ξγ.
σα.	λθ.

Z.

κυ. ζ.	λγ.
β.	ξε.
γ.	ξϛ.
δ.	ξη.
ε.	ξθ.
ϛ.	οα.
σα.	μζ.

H.

κυ. η.	νη.
β.	οδ.
γ.	οϛ.
δ.	π.
ε.	πα.
ϛ.	πδ.
σα.	ξδ.

Θ.

κυ. θ. 71)	νθ.
β.	πε.

γ.

71) Poſt lectionem in dominicam nonam in aliquibus ſynaxariis continuo notantur lectiones ex Marco. In eis ergo lectiones ex Marco incipiunt ſeptimana decima, cum in aliis incipiant ſeptimana duodecima. Contra vero in iisdem pro ſex ſeptimanis, quae hic ex Marco notantur, in illis ſynaxariis notantur octo. Ergo eodem modo in omnibus Lucas incipit poſt dominicam decimam ſeptimam.

γ.		πϛ.
δ.		πζ.
ε.		πθ.
ϛ.		ϟβ.
σα.		ογ.

I.

κυ. ι.		οβ.
β.		ϟε.
γ.		ϟϛ.
δ.		ϟζ.
ε.		ϟθ.
ϛ.		ρ.
σα.		οη.

IA.

κυ. ια.		οζ.

Μάρκος.

β. [72]	μάρκου	β.
γ.		γ.
δ.		δ.
ε.		ε.
ϛ.		θ.
σα.	ματθαίου	πβ.

IB.

κυ. ιβ.	ματθαίου	οθ.
β.	μάρκου	ια.
γ.		ιβ.
δ.		ιγ.

ε.

72) Ante hanc lectionem in aliquibus notatur, *συναξάριον τοῦ κατὰ μάρκον εὐαγγελίου.* Appellatur autem haec septimana prima, scilicet Marci, cum in perpetua serie sit duodecima.

ε.		ιδ.
ϛ.		ιε.
σα.	ματθαίου	ϟα.
	IΓ.	
κυ. ιγ.	ματθαίου	πη.
β.	μάρκου	ιϛ.
γ.		ιζ.
δ.		ιη.
ε.		ιθ.
ϛ.		κ.
σα.	ματθαίου	ϟδ.
	IΔ.	
κυ. ιδ.	ματθαίου	ϟ.
β.	μάρκου	κα.
γ.		κβ.
δ.		κγ.
ε.		κδ.
ϛ.		κϛ.
σα.	ματθαίου	ϟη.
	IE.	
κυ. ιε.	ματθαίου	ϟγ.
β.	μάρκου	κζ.
γ.		κη.
δ.		κθ.
ε.		λ.
ϛ.		λβ.
σα.	ματθαίου	ρα.
	IϚ.	
κυ. ιϛ.	ματθαίου	ρε.
β.		λγ.
γ.		λδ.

δ.		λς.
ε.		λθ.
ς.		μα.
σα.	ματθαίου	κδ.

IZ.

κυ. ιζ. ἤτοι τῆς χαναναίας εὐαγγ. ματθ. κεφ.		ξβ.

Λ ο υ κ ᾶ ς.

β. [73]	λουκᾶ	ι.
γ.		ια.
δ.		ιβ.
ε.		ιγ.
ς.		ιδ.
σα.		ιε.

IH.

κυ. α.	ιζ.
β. [74]	ις.
γ.	ιη.
δ.	κα.
ε.	κγ.
ς.	κδ.
σα.	ιθ.

IΘ.

73) Hic notatur: ἑβδομὰς α. τοῦ λουκᾶ ἤτοι τοῦ νέου ἔτους. In aliis: συναξάριον τοῦ κατὰ λουκᾶν εὐαγγελίου, τοῦ νέου ἔτους. Vide Blanchin. Evang. I. specimen Cod. D. 4. 1. Bibliotheh. Vallicell. ubi est: ἀρχὴ τῶν ἑβδομαδικῶν εὐαγγελίων τοῦ λουκᾶ. τῇ β. τῆς α. ἑβδ. ἤτοι τοῦ νέου ἔτους. et: δέον γινώσκειν ὅτι ἄρχεται ὁ λουκᾶς ἀναγινώσκεσθαι ἀπὸ τῆς κυριακῆς μετὰ τὴν ὕψωσιν. τότε γὰρ καὶ ἡ ἰσημερία γίνεται, ὃ καλεῖται νέον ἔτος.

74) Tironum caussa moneo, hanc lectionem notari: τῇ β. τῆς ε. [illegible] mirum, ἑβδομάδος κατὰ λουκᾶν [illegible], ut ante [illegible] in [illegible]geliariis legitur: τῇ β. τῆς β. ἐκ τοῦ κατὰ λουκᾶν.

ΙΘ.

κυ. β.	κϛ.
β.	κε.
γ.	κζ.
δ.	κη.
ε.	λα.
ϛ.	λβ.
σα.	κ

Κ.

κυ. γ.	λ.
β.	λγ.
γ.	λδ.
δ.	λζ.
ε.	μα.
ϛ.	μβ.
σα.	κβ.

ΚΑ.

κυ. δ. 75)	λε.
β.	μγ.
γ.	μδ.
δ.	μζ.
ε.	μη.
ϛ.	ν.
σα.	κϑ.

ΚΒ.

κυ. ε. 76)	πγ.
β.	νβ.

γ.

75) Hic deinceps adieci aliquot notas Codicum. Prima ergo nota: ἡ κυριακὴ τοῦ σπόρου ἀναγινώσκεται τῇ μετὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Θωμᾶ κυριακῇ.

76) Nota: ἡ κυριακὴ τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ λαζάρου τῇ πρὸ τῆς ϛ. νοεμβρίου κυριακῇ ἀναγινώσκεται.

γ.	νε.
δ.	νϚ.
ε.	νζ.
Ϛ.	νη.
σα.	λϚ.

ΚΓ.

κυ. Ϛ.	λη.
β.	νθ.
γ.	ξ.
δ.	ξα.
ε.	ξβ.
Ϛ.	ξγ.
σα.	μ.

ΚΔ.

κυ. ζ.	λθ.
β.	ξε.
γ.	ξη.
δ.	ξθ.
ε.	ο.
Ϛ.	ογ.
σα.	μϚ.

ΚΕ.

κυ. η.	νγ.
β.	οε.
γ.	οζ.
δ.	οη.
ε.	π.
Ϛ.	πβ.
σα.	μθ.

ΚϚ.

κυ. θ.	ξϛ.
β.	πϛ.
γ.	πζ.
δ.	ϟ.
ε.	ϟβ.
ϛ.	ϟε.
σα.	να.

ΚΖ.

κυ. ι. 77)	οα.
β.	ϟζ.
γ.	ϟη.
δ.	ϟθ.
ε.	ρ.
ϛ.	ρα.
σα. 78)	ξζ.

ΚΗ.

κυ. ια.	ρϛ.
β.	ρβ.
γ.	ρϛ.
δ.	ρδ.
ε.	ρζ.
ϛ.	ρη.
σα.	οβ.

ΚΘ.

77) ἡ κυριακὴ τῆς συγκυπτούσης ἀναγινώσκεται τῇ πρὸ τῆς κυριακῆς τῶν ἁγίων πάντων κυριακῇ.

78) In nonnullis ab hac ια. σαββάτῳ ad κυριακὴν τῆς τυροφάγου solummodo lectiones ἐις σάββατα καὶ κυριακὰς notantur. Desunt ergo reliquorum dierum lectiones.

ΚΘ.

κυ. ιβ. [79]	. .	πε.

Μάρκος. [80]

β.	μάρκου	λγ.
γ.	. . .	λδ.
δ.	. . .	λϛ.
ε.	. . .	λθ.
ϛ.	. . .	μα.
σα.	λουκᾶ	οδ.

Λ.

κυ. ιγ.	λουκᾶ	ϟα.
β.	μάρκου	μβ.
γ.	. . .	μγ.
δ.	. . .	μδ.
ε.	. . .	με.
ϛ.	. . .	μϛ.
σα.	λουκᾶ	πα. [81]

ΛΑ.

κυ. ιδ.	λουκᾶ	ϟγ.
β.	μάρκου	μη.
γ.	. . .	ν.
δ.	. . .	να.
ε.	. . .	νβ.

79) ἡ κυριακὴ τῶν ι. λεπρῶν ἀναγινώσκεται μετὰ τὸ δηλ[illegible] τὴν μετὰ τὰ Φῶτα κυριακήν.

80) Deinceps in iſtis quinque diebus ſeptimanarum legitur Marcus usque ad τὴν ϛ. τῆς ιη.

81) v. Blanchin. Evang. I. ſpecimen ſecundum Cod. C. 61. bibl. Vallicell.

ϛ.		νγ.
σα.	λουκᾶ	πδ.

ΛΒ.

κυ. ιε.	λουκᾶ	ϟδ.
β.	μάρκου	νδ.
γ.		νε.
δ.		νϛ.
ε.		νζ.
ϛ.		νη.
σα.	λουκᾶ	πη.

ΛΓ.

κυ. ιϛ. 82)	λουκᾶ	πθ.
β.	μάρκου	νθ.
γ.		ξ.
δ.		ξα.
ε.		ξβ.
ϛ.		ξγ.
σα.	λουκᾶ	ργ.

ΛΔ.

κυ. ιζ. 83)	λουκᾶ	οθ.
β.	μάρκου	μθ.
γ.		ξδ.
δ.		ξε.
ε.		ξϛ.
ϛ.		ξη.
σα.	λουκᾶ	ρε.

ΛΕ.

82) ἤτοι τοῦ τελώνου. Haec ſeptimana προσφώνησις et προσφωνήσιμος appellatur. v. Allat. l. l. p. 1414.

83) ἤτοι τοῦ ἀσώτου. Latini appellant *Septuageſimam.*

ΛΕ.

κυ. ιη. 84)		ματθαίου	ρϛ.
β.		λουκᾶ	ϟϛ.
γ. 85)			ρϑ.
ε. 86)			ρι.
σα.		ματθαίου	ιϛ.

Κυριακὴ

τῆς 87) τυροφάγου ἤτοι τῆς τυρινῆς . ματθαίου ιζ. 88)

Ἐυαγ·

84) ἤτει τῆς ἀπόκρεω. Latini, *Carnisprivium.*

85) Ne quis credat, aut mea, aut typothetae culpa hic praetermiſſam eſſe τὴν δ. monendum eſt, a me in nullo ſynaxario atque in nullo Evangeliario, nec in pleniſſimis et integerrimis, in hanc diem inventam eſſe lectionem. Etenim Evangeliaria, quae habent τὴν γ. τῆς τυροφάγου, id eſt, Luc. 22, 39. — 23, 1. excluſis ſcilicet verſibus 43. et 44. continuo transeunt post hanc lectionem ad τὴν ε. τῆς τυροφάγου, hoc eſt, Luc. 23, 1 — 56. excluſis, ut in ipſo opere notatum eſt, verſibus 32. 33. Vide mox.

86) Eodem modo deeſt lectio εἰς τὴν ϛ. ſeu τὴν παρασκευὴν τῆς τυροφάγου. Nam poſt τὴν ε. continuo ſequitur σάββατον τῆς τυροφάγου, ſeu Matth. 6, 1 — 13. In Triodio ergo eſt: ἰστέον, ὅτι ἐν παλαιστίνῃ ὀυ παρελάβομεν ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων ποιεῖν τῇ τετράδι καὶ τῇ παρασκευῇ τῆς τυροφάγου λειτουργίαν τελείαν, ὀυτε προηγιασμένην, nimirum λειτουργίαν. Sic et in aliis eccleſiis.

87) Nicephorus Calliſtus in ſynaxario ad τὴν ϛ. τῆς τυροφάγου auctor eſt, Heraclium Imperatorem poſt victum Chosroen, Perſarum regem, voto arbitrario obligatum iuſſiſſe, ut haec ſeptimana eſſet τυροφάγος, cum antea carnes edere licuiſſet.

88) Poſt hanc lectionem alia ſynaxaria et Evangeliaria continuo interponunt τὰ ἐυαγγέλια τῶν παννυχίδων τῆς α. ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν: alia, iſtis hic omiſſis, pergunt, ut hoc ſynaxarium, ad ἐυαγγέλια τῆς τεσσαρακοστῆς, iſta vero ἐυαγγέλια εἰς τὴν παννυχίδα in fine exhibent. Ex priore genere eſt Evangeliarium Gothanum, ex poſteriore genere Auguſtanum. Vide Gothanum in ipſo Codice fol. 115. 118. in mea editione pag. 42. 44. Auguſtanum vero Codicem fol. 114. 260.

Ἐυαγγέλια

σαββατοκυρίακα τῆς τεσσαρακοστῆς. [89]

σάββατον α. [90]	ἐυαγγέλιον μάρκου,	κεφάλαιον ι. [91]
κυριακὴ α. [92]	ἰωάννου	ε.
σα. β.	μάρκου	ς.
κυ. β. [93]	.	ζ.
σα. γ.	.	η.
κυ. γ. [94]	.	λζ.
σα. δ.	.	λα.
κυ. δ. [95]	.	μ.
σα. ε. [96]	.	λε.
κυ. ε.	.	μζ.
σα. ς.	ἰωάννου	λθ. [97]

Κυριακὴ

89) Cyrillus Alex. III, b. 16. c. ita habet: ἀρχόμενοι τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς ἀπὸ πεντεκαιδεκάτης τοῦ μεχεὶρ μηνός· τῆς ἑβδομάδος δὲ τοῦ σωτηρίου πάθους ἀπὸ εἰκάδος τοῦ Φαμενὼθ μηνός· περιλύοντες δὲ τὰς νηστείας τῇ πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ αὐτοῦ μηνὸς κατὰ τὸ ἔθος· ἑορτάζοντες δὲ τῇ ἐπιφωσκούσῃ κυριακῇ, τῇ ἕκτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ αὐτοῦ μηνὸς Φαμενώθ· συνάπτοντες ἑξῆς καὶ τὰς ἑπτὰ ἑβδομάδας τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς. Vide etiam ibid. p. 31. b. 43. c. 59. e. etc. De numero ſeptimanarum et dierum *Quadrageſimae* vide Dorotheum Abbatem apud Allat. p. 1426.

90) Eodem die celebratur memoria Theodori Teronis. v. Allat. pag. 1430. et hic inferius in menologio Februar. XVII.

91) Vide Blanchin. Evang. ſpecimen Vat. 1067.

92) Haec dominica appellatur etiam τῆς ὀρθοδοξίας. v. Allat. l. l. p. 1432.

93) Hoc die Theſſalonicenſium eccleſiae celebrant memoriam Gregorii Palamae. Eius aliquot homilias edidi Mosquae 1776. 8.

94) Appellatur etiam κυριακὴ τῆς σταυροπροσκυνήσεως. v. Allat. pag. 1439.

95) Haec ſeptimana vocatur etiam, ἡ μέση τῶν νηστειῶν et μεσονήστιμος. v. Allat. l. l. p. 1439.

96) Eodem die canitur hymnus ἀκάθιστος. v. Allat. p. 1440.

97) De termino huius lectionis vide Evangeliarium Gothanum in mea edit. p. 46. 47.

Κυριακὴ ς. τῶν βαΐων ἤτοι βαϊοφόρος.

τοῦ ὄρθρου. εὐαγγ. ματθ. κεφ.	. .	πγ.
τῆς λειτουργίας. . ἰωάννου	. .	μα. 98)

Τὰ εὐαγγέλια τῆς μεγάλης 99) ἑβδομάδος.

τῇ μεγάλῃ β.	. . ματθ.	. .	ϟε.
. . γ.	. .	.	ρβ.
. . δ.	. .	.	ρη.
. . ε.	. .	.	ρζ.
τοῦ νιπτῆρος.	. ἰωάννου	.	μδ. καὶ με.

Τὰ ιβ. εὐαγγέλια τῶν ἁγίων παθῶν.

α.	. .	ἰωάννου .	μς.
β.	. .	. .	νη.
γ.	. .	ματθαίου .	ρθ.
δ.	. .	ἰωάννου .	νθ.
ε.	. .	ματθαίου .	ρια.
ς.	. .	μάρκου .	ξζ.
ζ.	. .	ματθαίου .	ριγ.
η.	. .	λουκᾶ .	ριχ.
θ.	. .	ἰωάννου .	ξα.
ι.	. .	μάρκου .	ξθ.
ια.	. .	ἰωάννου .	ξβ.
ιβ.	. .	ματθαίου .	ριδ.
τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ	. .	ματθαίου .	ρι. 1)
τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ πρωΐ.		. .	ριδ.
. . .		εἰς τὴν λειτουργίαν	ριε.

'Εὐαγ-

98) In quibusdam poſt hanc lectionem continuo ſequitur Menologium.

99) Cur μεγάλη ἑβδομὰς dicatur, docet Chryſoſt. IV, 294. a. b. V, 525. c.

1) Haec hoc tempore lecta eſſe ſua aetate, diſerte tradit Chryſoſt. VII, 818. c.

Ἐυαγγέλια τῶν ὡρῶν τῆς μεγάλης παρασκευῆς.

ὥρα α.	ἐυαγγ.	ματθαίου κεφάλ.		.	ρι.
. γ.	.	μάρκου	.	.	ξϛ.
. ϛ.	.	λουκᾶ	.	.	ρθ.
. θ.	.	ἰωάννου	.	.	νθ.

Τὰ ια. ἐυαγγέλια ἑωθινὰ [2]) ἀναςάσιμα.

α.	ἐυαγγέλιον	ματθαίου κεφάλ.		.	ριϛ.
β.	.	μάρκου	.	.	ο.
γ.	.	.	.	.	οα. [3])
δ.	.	λουκᾶ	.	.	ριβ.
ε.	.	.	.	.	ριγ.
ϛ.	.	.	.	.	ριδ.
ζ.	.	ἰωάννου	.	.	ξγ.
η.	.	.	.	.	ξδ.
θ.	.	.	.	.	ξε.
ι.	.	.	.	.	ξϛ.
ια.	.	.	.	.	ξζ.

Ἐυαγ-

2) In non nullis Evangeliariis haec XI. evangelia in ſine operis leguntur.

3) Eſt haec lectio Marc. 16, 9 — 20. quae in Evangeliariis et ſynaxariis omnibus ter notatur tribus maxime notabilibus temporibus. Secundum ordinem temporum eccleſiae Graecae primo legitur κυριακῇ τῶν μυροφόρων, ἐις τὸν ὄρθρον. Secundo τῷ ὄρθρῳ τῆς ἀναλήψεως. Tertio hoc loco, ut ἑωθινὸν ἀναςάσιμον γ. De hoc loco ergo vetuſtiſſimis temporibus nullo modo dubitavit eccleſia. Poſtea tamen de eo dubitarunt aliqui interpretes ea ſola de cauſſa, quod eum repugnare credebant ceteris Evangeliſtarum de reſurrectione Chriſti locis. Ergo eum diu ſine interpretatione praetermiſerunt. Poſtea tamen hunc quoque locum interpretati ſunt, ac diſerte auctoritate Evangelii Palaeſtini, ceterorumque vindicarunt. Cauſſae ergo dubitandi nec hiſtoricae, nec criticae, ſed exegeticae fuerunt, quae tamen nec hic, nec in ſimilibus locis, ab interpretibus in dubium vocatis, valere poſſunt. Simili modo a quibusdam excluſus eſt Ioannis locus de adultera et Luc. 9, 55. 56. Qua vero de cauſ-ſa?

Ἐυαγγέλια τῶν παννυχίδων τῆς α. ἑβδομάδος τῶν νηςειῶν ἤτοι τῆς τεσσαρακοςῆς.

τῇ β. ἐυαγγέλιον	.	λουκᾶ . .	ρε.
τῇ γ. .	.	ματθαίου .	ις.
τῇ δ. .	.	- .	ιζ. 4)
τῇ ε. .	.	λουκᾶ .	νς.
τῇ παρασκευῇ. ἐυαγγ.	.	ἰωάννου .	ν.

ſa? Quod haec Chryſoſtomus non eſſet interpretatus. De quorum ergo locorum difficultate interpretes dubii ſunt, vel quae in interpretatione non attingunt, ea eam ob cauſſam excludenda ſunt? Quae criſis?

4) Ἐν ἄλλοις εἰς τὴν ἀυτὴν ἡμέραν εὗρον μάρκου κεφάλαιον να.

Ἀρχὴ

Ἀρχὴ τοῦ[5]) μηνολογίου;

ἤτοι τῶν ἐχουσῶν εὐαγγέλια ἑορτῶν.

Μὴν Σεπτέμβριος.

Τῇ α. ἡμέρα. Ἡ ἀρχὴ τῆς ἰνδίκτου καὶ τοῦ νέου ἔτους καὶ μνήμη τοῦ ὁσίου συμεὼν τοῦ στυλίτου.
εὐαγγέλιον λουκᾶ, κεφάλαιον ιγ.
καὶ τοῦ ὁσίου. εὐαγγ. ματθαίου, κεφάλ. μγ.

β. τοῦ ἁγίου μάρτυρος μάμαντος καὶ τοῦ ὁσίου ἰωάννου τοῦ νηστευτοῦ. ἰω. ν.[6])

γ. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος ἀνθίμου νικομηδείας ἰω. λϛ.

δ. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος βαβύλα ἀντιοχείας (καὶ[7]) τῶν νηπίων.) μτ. λη. ἐν ἄλλοις λου. ν. καὶ ξζ.

ε. τοῦ

5) Caussas, cur tantus sit diffusus usus Evangeliariorum et Praxapostolorum in Menologio, exposui in edit. Evangeliarii Gothani pag. 60. — 62.

6) Ab hoc loco *μτ.* notatat Matthaeum, *μρ.* Marcum, *λου.* Lucam et *ιω.* Ioannem. Numeri adiecti respondent capitibus lectionum in contextu tam in marg. quam ante lectt. ecclesiasticas.

7) Quae sic ( ) inclusi, ea in paucioribus inveni. Quae vero partim hic, partim post singulos menses ita [ ] inclusi, ea accesserunt ex aliis Evangeliariis et synaxariis, in quibus non, ut hic, ista *κεφάλαια* notantur sed sectiones minores Eusebii. *Ad hoc attendi velim.*

ε. τοῦ ἁγίου προφήτου ζαχαρίου, τοῦ πατρὸς τοῦ προδρόμου. μτ. ϛζ. καὶ ϛς.

ϛ. τοῦ ἐν χώναις ἀρχιστρατήγου 8) μιχαὴλ καὶ τοῦ ἁγίου εὐδοξίου. λου. να. ἐν ἄλλοις. οη.

η. τὸ γενέσιον τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου, τοῦ ὄρθρου. λου. δ. τῆς λειτουργίας, λου. νδ.

θ. τῶν ἁγίων ἰωακεὶμ 9) καὶ ἄννης. λου. λϛ.

Σαββάτῳ πρὸ τῆς ὑψώσεως. μτ. λθ. [ἰω. ρε.]

Κυριακῇ πρὸ τῆς ὑψώσεως. ἰω. θ. 10)

ιβ. τὰ ἐγκαίνια τῆς ἁγίας χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἀναστάσεως. ἰω. λζ. καὶ μτ. ξζ.

(ιγ. εἰς τὴν παραμονὴν τῆς ὑψώσεως, τοῦ ὄρθρου. λου. ρια. ἐν ἄλλῳ. εἰς τὴν προσκύνησιν τῶν τιμίων ξύλων. ἰω. μβ. id est, 12, 24.)

ιδ. ἡ ὕψωσις τοῦ τιμίου σταυροῦ, τοῦ ὄρθρου. ἰω. μβ. καὶ τῆς λειτουργίας ἰω. ξ.

Σαββάτῳ μετὰ τὴν ὕψωσιν. ἰω. λ. [ἐν ἄλλῳ. μτ. ϛς. ἐν ἄλλῳ. μρ. λ.]

Κυριακῇ μετὰ τὴν ὕψωσιν. μρ. λζ. ἐν ἄλλῳ. μρ η.

ιε. τοῦ ἁγίου μεγάλου μάρτυρος νικήτα. μτ. λϛ. ἐν ἄλλῳ. ἰω. νβ. 11)

ιϛ. τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος εὐφημίας. λου. λγ.

κ. τοῦ

8) In aliis: ἡ ἀνάμνησις τοῦ γεγονότος θαύματος ἐν κολασσαῖς, ἤτοι ἐν χώναις, παρὰ τοῦ ἀρχαγγέλου μιχαήλ. Notum enim eſt vel ex interpretibus ad epiſt. ad Coloſſ. iſtam urbem poſtea vocatam eſſe χῶναι.

9) Parentes Mariae Virginis, quorum obitus notatur Iul. 25. In alio eſt: τῶν ἁγίων θεοπατέρων. Eodem die in aliis celebratur memoria centum quinque Patrum ſynodi Epheſinae contra Neſtorium, legiturque Matth. 5, 14. ſeqq.

10) In aliis in diem X. et XI. notantur lectiones, εἰς τὴν προσκύνησιν τῶν τιμίων ξύλων. Matth. 10, 37. et Io. 3, 16.

11) In aliis Septembri XVII. τῶν ἁγίων μαρτύρων σοφίας, πίστεως, ἐλπίδος καὶ ἀγάπης. Matth. 25, 1. et Sept. XVIII. εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα εὐμένιον. Matth. 10, 16.

κ. τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος ἐυςαθίου καὶ τῆς συνοδίας [12]) αὐτοῦ. λου. ρς. ἐν ἄλλῳ ργ.

(κα. τοῦ προφήτου ἰωνᾶ. λου. νθ.)

(κβ. εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα φωκᾶν. λου. ν.)

κγ. ἡ σύλληψις τοῦ τιμίου προδρόμου. λου. β.

κδ. τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος θέκλης. μτ. ρδ.

(κε. εἰς τὴν λιτὴν τοῦ κάμπου. λου. νε.)

κς. ἡ μετάςασις τοῦ θεολόγου, τοῦ ὄρθρου. ἰω. ξζ. τῆς λειτουργίας. ἰω. ξα.

(κζ. εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα καλλίςρατον. ἰω. νβ.)

κη. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ χαρίτωνος. λου. κδ. [ἐν ἄλλοις. μτ. ρια.]

(κθ. τοῦ ὁσίου ἀβραμίου καὶ τοῦ ὁσίου κυριακοῦ. λου. κδ.)

λ. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος γρηγορίου τῆς μεγάλης ἀρμενίας. μτ. ργ.

[τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ς. τοῦ ἁγίου ἐυδοξίου. μρ. ρλα.

ζ. τοῦ ἁγίου σώζοντος. ἰω. ρλη. ἐν ἄλλῳ. λου. σν.

ι. τῶν ἁγίων μηνοδώρας καὶ τῶν [13]) σὺν αὐτῇ. μτ. ϟς. ἐν ἄλλῳ. λου. ρπς. ἐν ἄλλῳ. μρ. μθ.

ια. τῆς ὁσίας θεοδώρας τῆς ἀλεξανδρείας. λου. σδ. καὶ ρπς.

ιβ. τοῦ ἁγίου αὐτονόμου καὶ κορνούτου. ἰω. ρλη. ἐν ἄλλῳ. μτ. ρϟς.

τῇ αὐτῇ. ἡ προσκύνησις τῶν τιμίων ξύλων. ἰω. ϟδ.

ιγ. τοῦ ἁγίου κορνηλίου τοῦ ἑκατοντάρχου. ἰω ρε.

ιζ. τῶν ἁγίων μαρτύρων πίςεως (πίςης.) καὶ τῶν σὺν αὐτῇ. λου. ϟς. ἐν ἄλλῳ. μτ. σξη.

ιη. τοῦ ὁσίου ἐυμενίου ἐπισκόπου γορτύνης. λου. με. ἐν ἄλλῳ. μτ. πς.

ιθ. τῶν ἁγίων μαρτύρων τροφίμου καὶ δορυμέδοντος. μτ. πς. καὶ ϟδ.

κα. τοῦ ἁγίου ἀποςόλου κοδράτου. λου. ρις.

κβ. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος φωκᾶ. ἰω. ρλη. ἐν ἄλλῳ. λου. ρζ. ἐν ἄλλῳ. μρ. μθ.

κε. τῆς

12) Id eſt, *et familiae eius.* Alibi etiam notantur, *ſocii ſupplicii.* De Euſtathio autem legitur: παγγενῆ βοῦς φλέγει χαλκοῦς.

13) Ἐν ἄλλῳ· μηνοδώρας, μητροδώρας καὶ νυμφοδώρας.

κε. τῆς ὁσίας εὐφροσύνης. μρ. πε.
κζ. τῶν ἁγίων μαρτύρων καλλιστράτου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. λου. ρμε. ἐν ἄλλῳ· καὶ ἡ ὁσία ἐπίχαρις. ἰω. ρλζ.
κθ. τοῦ ὁσίου κυριακοῦ, τοῦ ἀναχωρητοῦ. λου. με.]

Μὴν ὀκτώβριος.

α. τοῦ ἁγίου ἀποστόλου ἀνανία καὶ τοῦ ὁσίου ῥωμανοῦ τοῦ μελῳδοῦ. λου. να. ἐν ἄλλῳ. ιζ. [λου. ϛ.]
β. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος κυπριανοῦ καὶ ἰουστίνης. ἰω. λϛ. [ρλβ.]
γ. τ. ἁ. ἱ. διονυσίου τοῦ ἀρεοπαγίτου. μτ. νε.
ϛ. τοῦ ἁγίου ἀποστόλου θωμᾶ. ἰω. ξε. ἐν ἄλλῳ· εἰς τὸν ὄρθρον. ἰω. ξϛ. εἰς τὴν λειτουργίαν. ἰω. ξε.
ζ. τ. ἁ. μεγαλομάρτυρος σεργίου καὶ βάκχου. λου. ρϛ. ἐν ἄλλῳ. ργ.
(ι. εἰς τοὺς ἁγίους εὐλάμπιον καὶ εὐλαμπίαν. μρ. νθ.
ια. τῶν ἁγίων ἀρσακίου καὶ νεκταρίου. μτ. ια.
τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Φιλίππου, ἑνὸς τῶν ζ. διακόνων καὶ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν θεοφάνους τοῦ ὁμολογητοῦ καὶ ποιητοῦ, ἐπισκόπου νικαίας. καὶ τῇ ἐρχομένῃ κυριακῇ, μνήμη τῶν ἁγίων πατέρων τῆς ἁγίας ζ. συνόδου. ἡ ἀκολουθία [14]) πᾶσα, (ὡς) τῶν ἁγίων τιη. πατέρων, κυριακῇ πρὸ τῆς ν.)
ιϛ. τ. ἁ. μάρτυρος λογγίνου, τοῦ ἑκατοντάρχου. μτ. ριγ. [ϛγ.]
ιη. τ. ἁ. ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ λουκᾶ. λου. να. [ριϛ.]
κ. τ. ἁ. μεγαλομάρτυρος ἀρτεμίου. λου. ργ. ἐν ἄλλῳ. ρϛ. [ἰω. ρλη.]
κα. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ἰλαρίωνος τοῦ μεγάλου. λου. κδ.
κβ. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἀβερκίου ἱεραπόλεως. ἰω. λϛ. ἐν ἄλλῳ. μτ. ι. [μτ. κγ.]
κγ. τ. ἁ. ἀποστόλου ἰακώβου τοῦ ἀδελφοθέου. μτ. νϛ. [ἰω. ρε.] (καὶ τῶν ζ. παίδων τῶν ἐν ἐφέσῳ. ἰω. λϛ. ἐν ἄλλῳ. μτ. λϛ.)
κδ. τ. ἁ. μάρτυρος ἀρέθα καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. λου. ξζ.

κε.

14) Hoc eſt, *memoria horum ita plane celebratur*, ut SS. *Patrum ſynodi Nicenae primae*

κε. τῶν ἁγίων μαρτύρων νοταρίων, μαρκιανοῦ καὶ μαρτυρίου. λου. ξγ.

κϛ. τ. ά. μεγαλομάρτυρος δημητρίου, καὶ ἡ ἀνάμνησις τοῦ σεισμοῦ. μτ. κζ.

(κζ. τοῦ ἁγίου νέστορος. ἰω. νβ.

κη. τῶν ἁγίων ἀναργύρων, κοσμᾶ καὶ δαμιανοῦ, τῶν ῥωμαίων. λου. μ.

κθ. τοῦ ὁσίου ἀβραμίου. μτ. ι.

λ. τ. ά. κυρίλλου πατριάρχου ἰω. λϛ.

λα. τοῦ ὁσίου μαρκιανοῦ ἐπισκόπου συρακουσῶν. ἰω. λε.)

[τοῦ αὐτοῦ μηνὸς δ. ἐν ἄλλῳ. ε. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος ἱεροθέου. μτ. ρμ. ἐν ἄλλῳ. λου. ρζ.

ε. τῆς ἁγίας χαριτίνης. λου. ρξδ. ἐν ἄλλῳ. τῆς ἁγίας μαμέλχθης.

η. τῆς ὁσίας πελαγίας λου. οδ. ἐν ἄλλῳ. ἰω. πϛ. [15]) καὶ μτ. σξη.

θ. τ. ά. ἀποστόλου ἰακώβου τοῦ ἀλφαίου. λου. ριϛ. ἐν ἄλλῳ. κθ.

ι. τῶν ἁγίων μαρτύρων εὐλαμπίου καὶ εὐλαμπίας. λου. ριζ.

ια. τῆς ἁγίας ζηναΐδος. μρ. ρνγ. ἐν ἄλλῳ. τῶν ἁγίων πατέρων τῆς ἁγίας ζ. συνόδου. μτ. λβ.

ιβ. τῶν ἁγίων μαρτύρων πρόβου, ταράχου καὶ ἀνδρονίκου. λου. σν. ἐν ἄλλῳ. μτ. νδ.

ιγ. τῶν ἁγίων κάρπου καὶ παπύλου. μτ. νδ.

ιδ. τῶν ἁγίων ναζαρίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. ἰω. ρλη.

ιε. τ. ά. λουκιανοῦ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. μτ. ρμ.

ιζ. τ. ά. προφήτου ὠσηέ. μτ. σκ. ἐν ἄλλῳ. λου. ροδ.

ιθ. τ. ά. προφήτου ἰωὴλ. μτ. σμ. ἐν ἄλλῳ. σλη.

κϛ. ἡ κατάθεσις τῆς κεφαλῆς τοῦ προδρόμου. μτ. ρβ.

κη. τ. ά. μαρτύρων τερεντίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. μρ. πε.

κθ. τῆς ὁσίας ἀναστασίας τῆς ῥωμαίας. μρ. μθ. καὶ τοῦ ὁσίου ἀβραμίου. μτ. κγ.

λ. ἐν ἄλλῳ. λα. τ. ά. ζηνοβίου καὶ ζηνοβίας. λου. σν. ἐν ἄλλῳ. μρ. ρλθ. καὶ τοῦ ἁγίου κυρίλλου. ἰω. πθ.

λα. τ. ά. ἀποστόλου στάχυος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. λου. ριϛ. ἐν ἄλλῳ. τοῦ ὁσίου μαρκιανοῦ ἐπισκόπου συρακούσης.]

Μὴν

15) Id eſt, Io. 8, 3. ſeqq.

Μὴν νοέμβριος.

α. τῶν ἁγίων ἀναργύρων, κοσμᾶ καὶ δαμιανοῦ. μτ. λδ.
(δ. τοῦ ὁσίου ἰωαννικίου. μτ. μγ.)
ϛ. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν παύλου τοῦ ὁμολογητοῦ. λου. ξδ.
η. ἡ σύναξις τῶν ἀσωμάτων (τῶν ἀρχαγγέλων) λου. να. ἐν ἄλλῳ. εἰς τὸν ὄρθρον. λου. οη. εἰς τὴν λειτουργίαν λου. να.
ιβ. (ἐν ἀλλῳ. η. ἐν ἄλλῳ. ι.) τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἰωάννου τοῦ ἐλεήμονος (καὶ τοῦ ὁσίου νείλου.) μτ. ι. καὶ μγ. [ἰω. ρλδ.]
ιγ. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἰωάννου τοῦ χρυσοστόμου. ἰω. λϛ. τοῦ ὄρθρου. ἰω. λε. ἐν ἄλλῳ. ἰω. λϛ.
ιδ. τ. ἁ. ἀποστόλου φιλίππου ἐκ τῶν δώδεκα. ἰω. ε. ἐν ἄλλῳ. ἰω. δ.
ιϛ. τ. ἁ. ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ ματθαίου. μτ. λ.
ιζ. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν γρηγορίου τοῦ θαυματουργοῦ. μτ. λδ.
(κ. τοῦ προφήτου ἀβδιοῦ. λου. ογ.)
κα. ἡ ἐν τῷ ναῷ εἴσοδος τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου. τοῦ ὄρθρου. λου. δ. τῆς λειτουργίας. λου. νδ. ἐν ἄλλῳ. λϛ.
(κγ. τῶν ὁσίων, πρόκλου καὶ ἀνατολίου. μτ. ια.)
κε. τ. ἁ. ἱερομαρτύρων κλήμεντος ῥώμης καὶ πέτρου ἀλεξανδρείας. ἰω. νβ. [ἰω. πθ.] ἐν ἄλλῳ. καὶ τοῦ ἁγίου μερκουρίου. μτ. κα. καὶ τῆς ἁγίας μάρτυρος [16]) αἰκατερίνης. μτ. κα.
κζ. τ. ἁ. μεγαλομάρτυρος ἰακώβου τοῦ πέρσου. ἰω. ν.
κη. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ στεφάνου τοῦ νέου καὶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος εἰρηνάρχου. [17]) μρ. λζ. [ἰω. ρλη.] ἐν ἄλλῳ. μρ. νθ.
λ. τ. ἁ. ἀποστόλου καὶ πρωτοκλήτου ἀνδρέου. ἰω. δ. ἐν ἄλλῳ. ε.
[τοῦ αὐτοῦ μηνὸς β. τῶν ἁγίων μαρτύρων ἀκινδύνου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. μτ. ϟγ. ἐν ἄλλῳ. πϛ.
γ. τ. ἁ. ἀκεψιμᾶ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. λου. ρμε.
δ. τοῦ ὁσίου νικάνδρου ἐπισκόπου μύρων. λου. με. καὶ τοῦ ὁσίου ἰωαννικίου. μτ. ρια.
ε. τ. ἁ. γαλακτίωνος καὶ ἐπιστήμης. λου. σν. ἐν ἄλλῳ. μρ. ρλθ.

ζ. τῶν

16) In aliis est αἰκατερίνης.
17) In aliis εἰρηνάρχης memoratur Nov. XXIX.

ζ. τ. ἁ. λγ. μαρτύρων τῶν ἐν μελιτηνῇ. μτ. ηδ. ἐν ἄλλῳ. πς.

θ. τ. ἁ. μάρτυρος χριστοφόρου. ἰω. ρλ[illegible]. ἐν ἄλλῳ. τῆς ὁσίας ματρώνης ἰω. ρλζ.

ι. τ. ἁ. ἀποστόλων ὀλυμπᾶ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. λου. ρις.

ια. τ. ἁ. μάρτυρος μηνᾶ. ἰω. ρλη.

ιε. τ. ἁ. τριῶν ὁμολογητῶν γουρία, σαμωνᾶ καὶ ἀβίβου. λου. συ. ἐν ἄλλῳ. ρμε.

ιη. τ. ἁ. μάρτυρος πλάτωνος. ἰω. ρλη.

ιθ. ἐν ἄλλῳ. κ. τῶν ἁγίων δασίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. ἰω. ρλβ. ἐν ἄλλῳ· τοῦ ἁγίου προφήτου ἀβδιοῦ. ἰω. ροδ.

κβ. τ. ἁ. μάρτυρος κικιλίας. μτ. σξη. ἐν ἄλλῳ. μρ. μθ.

κγ. τοῦ ὁσίου ἀμφιλοχίου. λου. ρνα. ἐν ἄλλῳ. τοῦ ἁγίου πρόκλου, ἀνατολίου καὶ γενναδίου. μτ. λβ.

κδ. τ. ἁ. γρηγορίου τοῦ ἀκραγαντινοῦ. λου. κε. ἐν ἄλλῳ. ρζ.

κς. τοῦ ὁσίου ἀλυπίου τοῦ κιονίτου. λου. μς. ἐν ἄλλῳ. μτ. ρια.

κθ. τ. ἁ. μάρτυρος παραμόνου. μτ. συ. ἐν ἄλλῳ. τ. ἁ. εἰρηνάρχου.]

Μὴν δεκέμβριος.

(γ. τ. ἁ. διοσκουρίων. μτ. λη.)

δ. τ. ἁ. μεγαλομάρτυρος βαρβάρας (καὶ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ἰωάννου τοῦ δαμασκηνοῦ.) μρ. κα.

ε. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν σάβα. μτ. μγ.

ς. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν νικολάου [18]) μύρων, τῆς λυκίας. λου. κδ. ἐν ἄλλῳ. μτ. ι.

ιβ. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν σπυρίδωνος. ἰω. λς. [λο. ρδ.] ἐν ἄλλῳ. τὰ ἐπινίκια κατὰ περσῶν καὶ χοσρόου, λου. ξγ. ἐν ἄλλῳ. εἰς ἐπινίκια βασιλέων. λου. νε.

ιγ. τῶν

18) In huiusmodi intelligenda esse, vel ἀρχιεπίσκοπος, vel ἐπίσκοπος, vel μητροπολίτης, vel etiam πατριάρχης, satis notum est. Tamen viri etiam docti ita aliquem Corinthum [illegible], qui de [illegible] loquitur. Sed nominativus erat ὁ [illegible], nimirum μητροπολίτης. Haec appellandi ratio adhuc obtinet apud Graecos et [illegible]

ιγ. τ. ά. μεγαλομαρτύρων εὐστρατίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. λου. ϱγ. [λου. σν.] ἐν ἄλλοις. εὐστρατίου, αὐξεντίου, εὐγενίου, μαρδαρίου καὶ ὀρέστου.

ιζ. τ. ά. τριῶν παίδων καὶ δανιὴλ τοῦ προφήτου. λου. ξβ. [μτ. ϱξϛ.] (ἐν ἄλλοις. τοῦ ἁγίου μιχαὴλ τοῦ ὁμολογητοῦ καὶ συγκέλλου. μρ. λζ.)

κ. τ. ά. ἱερομάρτυρος ἰγνατίου τοῦ θεοφόρου. μρ. μα.

(Σαββάτῳ τῶν προπατόρων. λου. ξζ.)

Κυριακῇ τῶν ἁγίων προπατόρων. λου. οϛ.

Σαββάτῳ πρὸ τῆς χριστοῦ γεννήσεως. λου. οβ.

Κυριακῇ πρὸ τῆς χριστοῦ γεννήσεως. μτ. α.

κδ. τῇ παραμονῇ τῆς χριστοῦ γεννήσεως. λου. ε. (καὶ τῆς ἁγίας εὐγενίας.)

κε. ἡ χριστοῦ [19]) γέννησις. τοῦ ὄρθρου. μτ. β. τῆς λειτουργίας. μτ. γ.

κϛ. ἡ σύναξις τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου. μτ. δ.

κζ. τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος (καὶ ἀρχιεπισκόπου) στεφάνου. μτ. πη. ἐν ἄλλῳ. πζ.

Σαββάτῳ μετὰ τὴν χριστοῦ γέννησιν. μτ. μϛ.

Κυριακῇ μετὰ τὴν χριστοῦ γέννησιν. μτ. δ.

κη. τ. ά. δισμυρίων (τῶν ἐν νικομηδείᾳ καυθέντων καὶ τοῦ ὁσίου θεοδώρου τοῦ γραπτοῦ) λου. να. [μτ. ϟδ.]

κθ. τ. ά. νηπίων. μτ. δ. (ἐν ἄλλοις. τοῦ ὁσίου μαρκέλλου. λου. να.)

λ. τῆς ἁγίας μάρτυρος ἀνυσίας καὶ τοῦ ὁσίου [20]) ζωτικοῦ. λου. οα.

λα. τῆς ὁσίας μελάνης τῆς ῥωμαίας. λου. λγ. [μρ. μθ.]

[τοῦ αὐτοῦ μηνὸς α. τοῦ ἁγίου προφήτου ναούμ. μτ. σλη.

β. τ. ά. προφήτου ἀμβακούμ. τὸ αὐτὸ εὐαγγέλιον. ἐν ἄλλῳ. λου. ϱοδ.

γ. τ. ά. προφήτου σοφονίου. τὸ αὐτό.

ζ. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ἀμβροσίου. ἰω. πθ.

η. τ. ά. ἀποστόλων σωσθένους καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. λου. ϱιϛ.

θ. ἡ

19) Tempus ab hoc die ad Ianuar. VI. appellatur δωδεκαήμερον, aut corruptius, δωδεκάμερον.

20) Huius celebritas in aliis notatur Dec. XXXI.

θ. ἡ σύλληψις τῆς ἁγίας ἄννης. λου. οθ. 21)

ι. τῶν ἁγίων μηνᾶ, ἑρμογένους καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς. λου. σγ. ἐν ἄλλῳ. μρ. ρλθ.

ια. τοῦ ὁσίου δανιὴλ τοῦ ςυλίτου. μτ. κγ. ἐν ἄλλῳ. ρια.

ιδ. τ. ἁ. θύρσου, λευκίου καὶ καλλινίκου. μτ. ξθ. ἐν ἄλλοις. καὶ εἰς μνήμην Φόβου. 22) ἐν ἄλλῳ. λου. πγ.

ιε. τ. ἁ. ἐλευθερίου. λου. ριζ. ἐν ἄλλοις. ἰω. ϟβ.

ις. τ. ἁ. μαρίνου. λου. σγ. ἐν ἄλλοις. καὶ τοῦ ἁγίου προφήτου ἀγγαίου. μρ. ρλθ.

ιη. τ. ἁ. σεβαςιανοῦ. μτ. σγ. ἐν ἄλλοις. τοῦ ὁσίου Φλώρου καὶ μιχαὴλ συγκέλλου, τοῦ ὁμολογητοῦ.

ιθ. τ. ἁ. βονιφατίου. λου. ρπα. ἐν ἄλλῳ. μτ. πθ.

κα. τῆς ἁγίας ἰουλιανῆς. μρ. ν. ἐν ἄλλοις. λου. οδ.

κβ. τῆς ἁγίας ἀναςασίας. λου. οδ. ἐν ἄλλοις. μτ. σξη.

κγ. τῶν ἁγίων δέκα μαρτύρων τῶν ἐν τῇ κρήτῃ. μτ. ϟδ. ἐν ἄλλοις. μτ. πς.

λ. ἐν ἄλλῳ. κθ. τοῦ ὁσίου μαρκέλλου. λου. ρνα.]

Μὴν ἰαννουάριος.

α. ἡ κατὰ σάρκα περιτομὴ τοῦ κυρίου (καὶ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν βασιλείου τοῦ μεγάλου.) τοῦ ὄρθρου. ἰω. λς. τῆς λειτουργίας. λου. ς.

β. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν σιλβέςρου ῥώμης. ἰω. η. [λου. ρις.] καὶ προεόρτια τῶν Φώτων.

γ. τ. ἁ. προφήτου μαλαχίου καὶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος γορδίου. μτ. ε. ἐν ἄλλοις. μρ. ε.

δ. ἡ σύναξις τῶν ὁ. ἀποςόλων. ἰω. β. [λου. ρις.] ἐν ἄλλῳ. τοῦ ἁγίου θεοκτίςου. ἰω. λς.

Σάβ-

21) Huius loco in aliis notatur Marc. 11, 22 — 26. coniunctum cum Matth. 7, 7. 8. In hac vero lectione omittitur Marci 11, 24. in non nullis Evangeliariis.

22) Intelligitur res terribilis, veluti σεισμὸς, ἐπιδρομὴ βαρβάρων καὶ ἄλλαι θεήλατοι συμφοραί.

Σάββατον πρὸ τῶν Φώτων, ἤτοι τῶν θεοφανίων. μτ. ε.

Κυριακὴ πρὸ τῶν Φώτων. μρ. α. [23]

ε. τῇ παραμονῇ τῶν Φώτων. λου. θ.

ς. τὰ ἅγια [24] Φῶτα. τοῦ ὄρθρου. μρ. β. τῆς λειτουργίας. μτ. 5.

ζ. ἡ σύναξις τοῦ τιμίου προδρόμου. ἰω. γ.

Σάββατον μετὰ τὰ Φῶτα. μτ. ζ.

Κυριακὴ μετὰ τὰ Φῶτα. μτ. η.

θ. τοῦ ἁγίου μάρτυρος πολυεύκτου. λου. ι. ἐν ἄλλῳ. μτ. ε. [ἰω. νη.] μεθέορτον. [25]

ι. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν γρηγορίου νύσσης. μτ. ια. ἐν ἄλλῳ. ι. [μτ. κγ.]

ια. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν θεοδοσίου τοῦ [26] κοινοβιάρχου. μτ. μγ. [ἐν ἄλλοις. λου. με. καὶ κδ.]

ιβ. τῆς ἁγίας μάρτυρος τατιανῆς. ἰω. λη. [μτ. σξη.] μεθέορτον.

ιγ. τῶν ἁγίων μαρτύρων ἑρμύλου καὶ ϛρατονίκου. λου. ρς. [ἰω. ρλη.]

ιε. τοῦ ὁσίου ἰωάννου τοῦ καλυβίτου καὶ παύλου τοῦ θηβαίου. λου. οζ. ἐν ἄλλῳ. μτ. μγ. [ἰω. ρλγ.]

ις. ἡ προσκύνησις τῆς τιμίας ἁλύσεως τοῦ ἁγίου ἀποϛόλου πέτρου. ἰω. ξζ.

ιζ. τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν ἀντωνίου τοῦ μεγάλου. μτ. μγ. τοῦ ὄρθρου. λου. κδ.

ιη. τῶν ἐν ἁγίοις πατέρων ἡμῶν ἀθανασίου καὶ κυρίλλου ἀλεξανδρείας. μτ. ια.

κ. τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν εὐθυμίου. μτ. μγ.

κα. τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν μαξίμου τοῦ ὁμολογητοῦ. λου. ξδ. ἐν ἄλλῳ. ξγ.

(κβ. τοῦ ἁγίου ἀνανία. μτ. λη.)

κγ. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος κλήμεντος ἀγκύρας καὶ ἀγαθαγγέλου. μτ. μθ. ἐν ἄλλοις. μρ. ι.

(κδ. τῆς

23) v. Blanchin. Evang. I. ſpecimen Cod. Vat. 1522.

24) Vide Allat. p. 1469.

25) In his libris occurrit modo *μεθεόρτιον*, modo *μεθέορτον*, modo *μεθεόρτιος*, nimirum *ἡμέρα*.

26) In uno eſt, *πατριάρχου*. Refertur autem ad Ian. XII. Lectio eſt Luc. 6, 17.

(κδ. τῆς ὁσίας ξένης. λου. ργ.)

κε. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν γρηγορίου τοῦ θεολόγου. ἰω. λϛ. [μτ. κγ.]

(κϛ. τοῦ ἁγίου ξενοφῶντος. λου. ξγ.)

κζ. ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἰωάννου τοῦ χρυσοςόμου. ἡ ἀκολουθία, ὡς τῇ ιγ. νοεμβρίου. ἐν ἄλλῳ. ἰω. λϛ. [ἰω. πθ.]

κθ. ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος ἰγνατίου τοῦ θεοφόρου μρ. μα.

λ. τῶν ἁγίων ἀναργύρων, κύρου καὶ ἰωάννου. μτ. λδ.

[τοῦ αὐτοῦ μηνὸς δ. τοῦ ὁσίου θεοκτίςου. λου. πϛ.

η. τοῦ ὁσίου ευςρατίου μτ. κγ.

ιδ. τῶν ἁγίων ἀββάδων (τῶν ἐν τῷ σινᾷ καὶ τῇ [27]) ραϊθῷ) λου. ρνα.

ιθ. τοῦ ὁσίου μακαρίου τοῦ αἰγυπτίου. λου. με. ἐν ἄλλῳ. ρνα.

κα. τοῦ ἁγίου νεοφύτου. λου. σν.

κβ. τῶν ἁγίων τιμοθέου τοῦ ἀποςόλου καὶ ἀναςασίου τοῦ πέρσου. μτ. ʖγ. ἐν ἄλλῳ. νδ.

κδ. τῶν ἀναιρεθέντων μοναχῶν ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου σάβα. λου. ρνα.

κϛ. τῶν ὁσίων θεοδώρου τοῦ σουδίτου καὶ ἰωσήφ. μτ. κγ. ἐν ἄλλῳ. τοῦ ὁσίου ξενοφῶντος. λου. ρπα.

κη. τοῦ ὁσίου ἐφραὶμ τοῦ σύρου. λου. με. ἐν ἄλλῳ. μτ. κγ.

λ. τοῦ ὁσίου ξενοφῶντος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. λου. ρνα. ἐν ἄλλοις. τοῦ ἁγίου μάρτυρος ἱππολύτου.

λα. τῶν ἁγίων κύρου καὶ ἰωάννου. μτ. οθ.]

Μὴν Φεβρουάριος.

α. τ. ἁ. μεγαλομάρτυρος τρύφωνος. λου. να.

β. ἡ ὑπαπαντὴ τοῦ κυρίου. τοῦ ὄρθρου. λου. η. (ἐν ἄλλῳ. δ.) τῆς λειτουργίας. λου. ζ.

γ. τ. ἁ. καὶ δικαίου συμεὼν τοῦ θεοδόχου. λου. η. ἐν ἄλλῳ. ζ.

η. τ.

27) Intellige, μονῇ

η. τ. ά. μεγαλομάρτυρος θεοδώρου τοῦ ϛρατηλάτου. λου. ρϛ. ἐν ἄλλοις. μτ. λϛ. καὶ λου. ργ.

θ. τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος νικηφόρου. λου. ρϛ. [ἰω. ρλη.]

(ιβ. τοῦ ἁγίου μελετίου. μτ. ια.)

ιζ. τ. ά. μεγαλομάρτυρος θεοδώρου τοῦ τήρωνος. λου. ρϛ. ἐν ἄλλῳ. ργ.

(κβ. τοῦ ἁγίου πορφυρίου γάζης. λου. ν.)

κδ. ἡ εὕρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ προδρόμου. μτ. μ. τοῦ ὄρθρου. λου. λα.

[τοῦ αὐτοῦ μηνὸς δ. τοῦ ἁγίου ἰσιδώρου λου. με. ἐν ἄλλῳ. ρλβ.

ε. τῆς ἁγίας μάρτυρος ἀγάθης. μτ. σξη.

ϛ. ἐν ἄλλοις. ζ. τοῦ ὁσίου παρθενίου. μτ. λβ. ἐν ἄλλοις. τοῦ ἁγίου βουκόλου. ἰω. πθ.

ζ. τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος θεοδώρου τοῦ ϛρατηλάτου. μτ. πϛ.

η. τοῦ ὁσίου μακαρίου τοῦ πολίτου. μτ. ρια. ἐν ἄλλῳ. τοῦ ἁγίου προφήτου ζαχαρίου. μτ. σλη.

ι. τ. ά. ἱερομάρτυρος χαραλάμπους. 28) ἰω. ρλη.

ια. τ. ά. ἱερομ. βλασίου. ἰω. ρλη.

ιβ. τ. ά. μαρτύρων 29) αγ. (1003.) τῶν ἐν νικοπόλει. μτ. ϟγ.

ιγ. τοῦ ὁσίου μαρτινιανοῦ τοῦ ἐν παλαιϛίνῃ. μτ. ρια.

ιδ. τοῦ ὁσίου αὐξεντίου. μτ. οθ.

ιε. τ. ά. ἀποϛόλου ὀνησίμου. λου. ριϛ.

ιϛ. τῶν ἁγίων παμφίλου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. λου. ση.

ιζ. τῆς ἁγίας μαριάμνης, ἀδελφῆς τοῦ ἁγίου ἀποϛόλου φιλίππου. μτ. σξη.

ιη. τοῦ ὁσίου λέοντος πάπα ῥώμης. ἰω. πθ.

ιθ. τ. ά. ἀποϛολου ἀρχίππου. λου. ριϛ.

κ. τοῦ ὁσίου λέοντος κατάνης. λου. με. ἐν ἄλλοις. τοῦ ἁγίου εὐϛαθίου ἀντιοχείας. ἰω. πθ.

κα. τοῦ

28) Varie huius nomen ſcribitur in Codd. χαραλάμπης, χαραλάμπιος et χαραλάμπους. Praeferendum videtur χαραλάμπης, χαραλάμπου, aut χαραλάμπης, χαραλάμπεως, χαραλάμπους. Inveni certe in carmine vocativum χαράμπες.

29) Iulii d. X. memorantur 45. martyres Nicopolitani.

κα. τοῦ ὁσίου εὐςαθίου πατριάρχου ἀντιοχείας. ἐν ἄλλῳ. τοῦ ἁγίου εὐςαθίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ Φεβρουαρίου κ. ἰω. ρλη.
κβ. ἡ εὕρεσις τῶν λειψάνων τῶν ἐν τοῖς εὐγενίου. μτ. ϟδ. ἐν ἄλλῳ. τοῦ ἁγίου προτερίου ἀλεξανδρείας.
κγ. τ. ἁ. ἱερομάρτυρος πολυκάρπου. ἰω. ρδ.
κε. τοῦ ὁσίου ταρασίου κωνςαντινουπόλεως. ἰω. πθ.
κϛ. τοῦ ὁσίου πορφυρίου. μτ. λβ.
κζ. τοῦ ὁσίου προκοπίου τοῦ δεκαπολίτου. μτ. οθ.
κη. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν κοσμᾶ μητροπολίτου χαλκηδόνος. μτ. κγ.
κθ. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν βασιλείου. λου. με.]

Μὴν μάρτιος.

θ. τ. ἁ. μεγάλων μαρτύρων μ. τῶν ἐν σεβαςείᾳ. μτ. π.
κε. ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου. λου. γ. τοῦ ὄρθρου. ☩
(κϛ. τ. ἁ. ἀρχαγγέλου γαβριήλ. λου. να.)
[τοῦ αὐτοῦ μηνὸς α. τῆς ἁγίας ὁσιομάρτυρος εὐδοκίας. μρ. μθ.
β. τ. ἁ. κοΐντου. μρ. πε.
γ. τῶν ἁ. κλεονίκου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. λου. ριζ.
δ. τ. ἁ. παύλου καὶ ἰουλιανῆς. μτ. ϟϛ.
ε. τοῦ ὁσίου γεωργίου μονῆς τοῦ ἀνθεμίου τῶν ἱεροσολύμων. λου. με.
ϛ. τ. ἁ. μβ. μαρτύρων τῶν τοῦ ἀμορίου. [30]) ἰω. ρλη.
ζ. τ. ἁ. θ. μαρτύρων τῶν ἐν χερσῶνι. μτ. λβ.
η. τοῦ ὁσίου θεοφυλάκτου νικομηδείας. λου. ρμε.
ι. τ. ἁ. μάρτυρος κοδράτου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. μτ. λβ
ια. τοῦ ὁσίου σωφρονίου ἱεροσολύμων. ἰω. ρλβ.
ιβ. τοῦ ὁσίου θεοφάνους τῆς σιγριανῆς. λου. με.
ιγ. τοῦ ὁσίου νικηφόρου κωνςαντινουπόλεως. ἰω. πθ.
ιδ. τ. ἁ. ἀλεξάνδρου τοῦ ἐν πύδνῃ. μρ. πε.
ιε. τοῦ ὁσίου ἀγαπίου καὶ ἰωάννου. μτ. λβ.
ιϛ. τ. ἁ. μενίγνου τοῦ ἐν τῷ παρίῳ. λου. σν.
ιζ. τοῦ ὁσίου ἀλεξίου, ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ. μτ. ριχ.
ιη. τοῦ ὁσίου κυρίλλου ἱεροσολύμων. μτ. λβ.]

Μὴν

30) Steph. de Urbb. ἀμόριον· πόλις τῆς μεγάλης Φρυγίας.

Μὴν ἀπρίλλιος.

α. τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν μαρίας τῆς αἰγυπτίας. λου. λγ.
(γ. τ. ἁ. ἀντιόχου πατριάρχου. ἰω. λϛ.)
(ια. τ. ἁ. ἀντίπα. ἰω. νβ.)
κβ. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν θεοδώρου τοῦ συκαιώτου. ἰω. λϛ.
κγ. τ. ἁ. μεγαλομάρτυρος γεωργίου. ἰω νβ. τοῦ ὄρθρου. λου. ρϛ.
κε. τ. ἁ. ἀποςόλου καὶ ἐυαγγελιςοῦ μάρκου. λου. να. ἐν ἄλλῳ. μρ. κγ.
(κϛ. τ. ἁ. βασιλέως [31]) ἀμασείας. μτ. ια.)
λ. τ. ἁ. ἀποςόλου ἰακώβου τοῦ ζεβεδαίου. λου. μ. ἐν ἄλλῳ. λου. ιζ.

Μὴν μάϊος.

(α. τ. ἁ. προφήτου ἰερεμίου. μτ. ξζ.)
β. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἀθανασίου τοῦ μεγάλου καὶ κυρίλλου. λου. να.
(ζ. ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἐν ὀυρανῷ φανέντος ςαυροῦ. ἡ ἀκολουθία ςαυρώσιμος.)
η. τ. ἁ. ἀποςόλου καὶ ἐυαγγελιςοῦ ἰωάννου τοῦ θεολόγου (καὶ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ἀρσενίου τοῦ μεγάλου.) ὡς τῇ κϛ. σεπτεμβρίου. ἐν ἄλλῳ. ἰω. ξζ. καὶ ἐις τὴν λειτουργίαν. ἰω. ξα.
(θ. τ. ἁ. προφήτου ἠσαΐου καὶ τοῦ ἁγίου χριςοφόρου. ἰω. μγ.
ι. τ. ἁ. ἀποςόλου σίμωνος. (τοῦ ζηλωτοῦ.) λου. κ.
ια. τὸ γενέθλιον τῆς πόλεως (κωνςαντινουπόλεως.) καὶ τοῦ ἁγίου μωκίου. ἰω. να.
ιβ. τ. ἁ. ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου κωνςαντινουπόλεως καὶ τοῦ ἁγίου γερμανοῦ. ἰω. λε.
ιγ. τ. ἁ. ἀλεξάνδρου. ἰω. νβ.
ιδ. τ. ἁ. γλυκερίας. μτ. ρδ.
ιε. τ. ἁ. παχωμίου. μτ. μγ.
ιϛ. τ. ἁ. πατρικίου. λου. να.
κ. τ. ἁ. θαλλελαίου. ἰω. ε.)
κα. τ. ἁ. βασιλέων καὶ ἰσαποςόλων κωνςαντίνου καὶ ἑλένης. ἰω. λε.
(κβ.

31) Basileus est nomen proprium. Ἀμάσεια, πόλις ποντική. Ab aliis minus recte appellatur Basilius iste episcopus.

(κβ. τ. ἁ. βασιλίσκου. μτ. λϛ.
κγ. τ. ἁ. μιχαὴλ τοῦ ὁμολογητοῦ. λου. ξδ.)
κδ. ἐν ἄλλῳ. κε. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν συμεὼν τοῦ ἐν τῷ θαυμαστῷ ὄρει. μτ. ι. ἐν ἄλλῳ. λου. ξζ.
κε. ἡ εὕρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ προδρόμου. λου. λα. καὶ εἰς τὴν λειτουργίαν. μτ. μ.
κϛ. τ. ἁ. ἀποστόλου ἰούδα καὶ κάρπου ἑνὸς τῶν ὁ. ιω. μη.
(κζ. τ. ἁ. θεράποντος. ἰω. μβ.
κθ. τ. ἁ. θεοδοσίας. λου. λου. οη.
λ. τ. ἁ. ἰσαακίου. μτ. μγ.
λα. τ. ἁ. ἑρμείου. ἰω. ν.)

Μὴν ἰούνιος.

(α. τ. ἁ. μάρτυρος ἰουστίνου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. ἰω. νβ.
β. τ. ἁ. νικηφόρου. ἰω. λϛ.
γ. τ. ἁ. μάρτυρος λουκιλλιανοῦ (ἐν ἑνὶ ἐσφαλμένως, λουκιανοῦ.) λου. ρϛ.
δ. τ. ἁ. μητροφάνους. λου. ρϛ.)
η. τ. ἁ. μεγαλομάρτυρος θεοδώρου τοῦ στρατηλάτου. μτ. λϛ. ἐν ἄλλῳ. λου. ρϛ. ἐν ἄλλῳ. ργ.
(θ. τ. ἁ. κυρίλλου καὶ ἀλεξάνδρου. μτ. ια.
ι. τ. ἁ. τιμοθέου προύσης. μτ. ια.)
ια. τ. ἁ. ἀποστόλων βαρθολομαίου καὶ βαρνάβα. λου. να.
(ιβ. τ. ἁ. ὀνουφρίου. μτ. μγ.
ιγ. τῆς ἁγίας ἀκυλίνης. μτ. ια.
ιδ. τ. ἁ. προφήτου ἠλιοῦ καὶ ἐλισσαίου. λου. ιδ.
ιε. τ. ἁ. προφήτου ἀμώς. μτ. λδ.
ιϛ. τ. ἁ. τύχωνος. ἰω. ν.
ιζ. τ. ἁ. μανουήλ. λου. ν.
ιη. τ. ἁ. λεοντίου. λου. ρϛ.)
ιθ. τ. ἁ. ἀποστόλου ἰούδα, ἀδελφοῦ τοῦ κυρίου. ἰω. μη.
(κα. τ. ἁ. ἰουλιανοῦ. ἰω. νβ.
κγ. τ. ἁ. ἀγριππίνης. μτ. ρδ.)
κδ. τὸ γενέσιον (ἐν ἄλλῳ γενέθλιον.) τοῦ τιμίου προδρόμου. λου. α. τοῦ ὄρθρου. λου. γ. ἐν ἄλλῳ. λου. μα.

(κε.

(κε. τῆς ὁσίας Φεβρωνίας. (ἐν ἄλλῳ. Φευρωνίας.) μτ. ια.
κϛ. τοῦ ὁσίου δαυὶδ τοῦ θεσσαλονίκης. λου. κδ.)
κζ. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν σαμψὼν τοῦ ξενοδόχου. λου. ξζ.
κη. ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων τ. ά. κύρου καὶ ἰωάννου. μτ. λδ.
κθ. τ. ά. ἀποςόλων πέτρου καὶ παύλου. μτ. ξζ. τοῦ ὄρθρου. ἰω. ξζ.
λ. ἡ σύναξις τ. ά. ιβ. ἀποςόλων. λου. ι. ἐν ἄλλῳ. μτ. λδ.

Μὴν ἰούλιος.

α. τ. ά. ἀναργύρων κοσμᾶ καὶ δαμιανοῦ. μτ. λδ.
(β. ἡ κατάθεσις τῆς τιμίας ἐσθῆτος τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου ἐν βλαχέρναις. λου. νδ. ἐν ἄλλῳ. λου. ϟδ. ἐν ἄλλῳ. λου. δ.)
(γ. τ. ά. ὑακινθίνου. λου. ρϛ.)
(δ. εἰς τὸν ὅσιον ἀνδρέαν τὸν κρήτης. ἰω. λε.)
(ϛ. τῆς ἁγίας κυριάκης. μτ. ρδ.
ζ. τοῦ ὁσίου σισώου. μτ. κα.)
η. τ. ά. μεγαλομάρτυρος προκοπίου. μτ. λθ. ἐν ἄλλῳ. λου. να.
(θ. τ. ά. παγκρατίου. μτ. κα.
ι. τ. ά. με. τῶν ἐν νικοπόλει. λου. ρϛ.)
ια. τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος εὐφημίας. λου. λγ.
ιε. τ. ά. μαρτύρων κυρίκου καὶ ἰουλίττης. λου. να. ἐν ἄλλῳ. κηρύκου. μτ. ογ.
ιϛ. τ. ά. πατέρων τῶν ἐν ταῖς ἓξ συνόδοις. ἰω. νϛ. (ἐν ἄλλῳ. τῶν χλ. πατέρων τῶν ἐν χαλκηδόνι. ἰω. νϛ. ἐν ἄλλῳ. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος ἀθηνογένους. καὶ, ἡ ἀκολουθία ἀπαραλλάκτως τῶν ἁγίων πατέρων, τῇ ϛ. κυριακῇ μετὰ τὸ πάσχα.
ιζ. τ. ά. ἱερομάρτυρος ἀθηνογένους καὶ τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος μαρίνης. μρ. κα. ἐν ἄλλῳ. μτ. ια.
(ιθ. τοῦ ὁσίου δίου καὶ τῆς ἁγίας μαρίνης. μτ. μγ.)
κ. τοῦ ἁγίου ἐνδόξου προφήτου ἡλιοῦ. λου. ιδ.
(κα. τ. ά. συμεὼν τοῦ διὰ χριςὸν σάλου, [32]) (καὶ εἰς τὸν ἅγιον ἰωάννην. μτ. ργ.))
κβ. τῆς ἁγίας μαρίας τῆς μαγδαληνῆς. λου. λδ. ἐν ἄλλῳ. ἰω. ξδ.
(κγ. τ. ά. προφήτου ἰεζεκιὴλ. μτ. λδ.

κδ.

32) τουτέςι, μωρῶυ.

κδ. (τ. ἁ. ἀνατολίου) καὶ τῆς ἁγίας μάρτυρος χριςίνης. μρ. νϑ.)

κε ἡ κοίμησις τῆς ἁγίας ἄννης τῆς μητρὸς τῆς ϑεοτόκου (καὶ τῆς ἁγίας ἐυπραξίας.) λου. λς.

(κς. τ. ἁ. ἑρμολάου. μτ. λς.)

κζ. τ. ἁ. μεγαλομάρτυρος παντελεήμονος. ἰω. νβ. ἐν ἄλλῳ. ἐις τὸν ὄρϑρον. λου. νγ. ἐις τὴν λειτουργίαν. ἰω. νβ.

λα. τ. ἁ. καὶ δικαίου ἐυδοκίμου. λου. λς.

(τῇ ἀυτῇ ἡμέρᾳ. ἐις τὴν προσκύνησιν τῶν τιμίων ξύλων. μτ. ριβ.)

Μὴν ἄυγουςος.

α. τ. ἁ. (ἑπτὰ) μαρτύρων τῶν μακκαβαίων. μτ. λς.

β. ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος ςεφάνου. μτ. πη. ἐν ἄλλῳ. πζ. ἐν ἄλλῳ· ὡς τῇ κζ. δεκεμβρίου.

(γ. τ. ἁ. δαλμάτου καὶ φαύςου. μτ. μγ.

δ. τ. ἁ. ἐυδοκίας. λου. οη.

ε. τ. ἁ. ἐυσιγνίου. μτ. λς.)

ς. ἡ μεταμόρφωσις τοῦ κυρίου (καὶ ϑεοῦ καὶ σωτῆρος) ἡμῶν ἰησοῦ χριςοῦ. μτ. ο. τοῦ ὄρϑρου. λου. με. ἐν ἄλλῳ. ἐις τὸν ὄρϑρον. μρ. λη. ἐις τὴν λειτουργίαν. μτ. ο.

ζ. τ. ἁ. ὁσιομάρτυρος δομετίου. λου. λη. (καὶ ἐις τὴν ἀνάμνησιν τῶν βαρβάρων. μρ. να.) καὶ μεϑέορτον. [33])

(τῇ ἀυτῇ ἡμέρᾳ. ἐις τὴν ἀνάμνησιν τῶν ἀβάρων, καὶ ἐις τὴν παννυχίδα τῇ ε. τῆς α. [34]) ἑβδομάδος. λου. κδ.

η. τ. ἁ. μάρτυρος ἀιμιλιανοῦ. λου. κδ.

ϑ. τ. ἁ. ἀποςόλου καὶ ἐυαγγελιςοῦ [35]) ματϑαίου. μρ. κγ.

ι. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν λαυρεντίου. μρ. νϑ.

ια. τ. ἁ. ἔυπλου. ἰω. νβ.

ιβ. τ. ἁ. φωτίου καὶ ἀνικήτου. μρ. νϑ.

ιδ. τ. ἁ. προφήτου μιχαίου. λου. ογ.)

ιε. ἡ

33) Per se intelligitur, τῆς μεταμορφώσεως, ut in similibus diebus festis, qui habent μεϑεορτίους ἡμέρας.

34) Per se quisque ex superioribus intelligit: τῶν νηστειῶν, ἤτοι τῆς τεσσαρακοςῆς.

35) In aliis rectius: ἐις τὸν ἅγιον ἀπόςολον ματϑίαν.

ιε. ἡ κοίμησις τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου. λου. νθ. τοῦ ὄρθρου. λού. δ.
ιϛ. (τ. ά. μάρτυρος διομήδους ἰω. ν. καὶ) ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ ἁγίου μανδυλίου. λου. μη.
(ιζ. τ. ά. μάρτυρος μύρωνος. μτ. λϛ.)
ιη. τ. ά. μαρτύρων Φλώρου καὶ λαύρου. λου. ξγ. ἐν ἄλλῳ. μρ. νθ.
(ιθ. τ. ά. ἀνδρέου τοῦ ϛρατηλάτου. λου. ρϛ.
κ. τ. ά. προφήτου σαμουὴλ. μτ. ργ.
κα. τ. ά. ἀποϛόλου θαδδαίου. λου. ιζ.
κβ. τ. ά. ἀγαθονίκου. μτ. λϛ.
κγ. τ. ά. ἀποϛόλου βαρθολομαίου. μρ. κγ.
κδ. τ. ά. ἀποϛόλου τίτου. μτ. ια.)
κε. ἡ ἐπάνοδος τοῦ λειψάνου τοῦ ἁγίου ἀποϛόλου βαρθολομαίου καὶ τοῦ ἁγίου ἀποϛόλου τίτου. μτ. ια.
(κϛ. τ. ά. ἀδριανοῦ (καὶ τῆς ἁγίας ναταλίας.) ἰω. ν.
κζ. ἐις τὸν ὅσιον ποίμενα. μτ. μγ.)
κη. τοῦ ὁσίου ποίμενος. μτ. μγ. ἐν ἄλλῳ. ἐις τὸν ὅσιον μωυσῆν τὸν αἰθίοπα. μτ. μγ.)
κθ. ἡ ἀποτομὴ τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ προδρόμου. τοῦ ὄρθρου. μτ. νζ. τῆς λειτουργίας. μρ. κδ.
(λ. ἐις τὴν προσκύνησιν τῶν τιμίων ξύλων. ἰω. μ.)
λα. ἡ κατάθεσις τῆς τιμίας ζώνης τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου. λου. νδ. ἐν ἄλλῳ. λου. ϟδ. ἐν ἄλλῳ. λου. δ.

Τέλος τοῦ μηνολογίου.

Ἐυαγγέλια ἐις διαφόρους λειτουργίας (ἐν ἄλλοις, λιτάς.) καὶ μνήμας ἁγίων.

Τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου. τοῦ ὄρθρου. λου. δ. τῆς λειτουργ. λου. νδ.
ἐις ἐγκαίνια ναοῦ. μτ. ξζ. ἰω. ιζ. καὶ λη.
ἐις ἀσωμάτους, ἤτοι ἀρχαγγέλους καὶ ἀγγέλους. τοῦ ὄρθρου. μτ. οε. τῆς λειτουργίας. λου. να. ἰω. κη.
ἐις προφήτας. μτ. ϟϛ. καὶ ϟζ. λου. ιδ. καὶ ογ.
ἐις ἀποϛόλους. μτ. λδ. ξζ. μρ. κγ. λου. ιζ. ν. καὶ να.

ἐις

εἰς μάρτυρας. [36]) *μτ. λϛ. μρ. νθ. λου. μδ. ργ. καὶ ρϛ. ἰω. νβ.*
(*εἰς ὀλίγους* [37]) (*μάρτυρας.*) *λου. ρϛ.*
εἰς μάρτυρα. μτ. ξβ. μρ. κα. λου. μδ. ἰω. νβ.
εἰς γυναῖκας μάρτυρας. μτ. ξβ. μρ. κα.
εἰς ἱεράρχας. μτ. ια. λου. ογ. ἰω. λε. καὶ λϛ.
εἰς ἱερομάρτυρας. μτ. μδ. ἰω. μβ. καὶ νβ.
εἰς ὁσίους. μτ. ι. μγ. ξβ. καὶ ξθ. λου. κδ. νβ. ξζ. καὶ οζ.
εἰς ὁσιομάρτυρας. μτ. λη. λου. ξδ.
εἰς ὁσίας γυναῖκας. μτ. ρδ. λου. λγ. καὶ οη.
εἰς ὁσίαν. μτ. ρδ. λου. λγ.
εἰς σχῆμα μοναχοῦ. μτ. λθ. καὶ μγ. μρ. λζ.
εἰς σχῆμα γυναικός. μτ. ρδ. ἰω. κη.
εἰς ἀσθενεῖς. μτ. μα. μρ. κα. κγ. λου. μ. ἰω. ιγ. ἐν ἄλλοις πρόσκειται· καὶ εἰς τοὺς ζ. πρεσβυτέρους.
εἰς ἀσθενεῖς γυναῖκας. μρ. κα.
(*ἐπὶ ἐλαίῳ ἀῤῥώστου. μρ. κγ. λου. ϛδ.*)
εἰς κοιμηθέντας. ἰω. ιε. ιϛ. κα. κβ. καὶ κγ.
εἰς φόβον σεισμοῦ. ἐν ἄλλοις· εἰς σεισμόν. μτ. κζ. λου. λζ.
εἰς ἐμπρησμόν. λου. μη. καὶ ξθ.
εἰς ἀνομβρίαν. μτ. ξε. [38]) *μρ. να.*
εἰς ἐπιδρομὴν ἐθνῶν. μρ. να. λου. ο. ἰω. νβ.
εἰς ἐπινίκια βασιλέων. μρ. να. λου. νε.
εἰς πᾶσαν αἴτησιν. λου. πη.
ἐπὶ ἐξομολογουμένων. λου. οη.
καὶ ἐπὶ γυναικῶν. ἰω. κη.

36) Ad has lectiones, quae hic deinceps notantur, in primis in utroque synaxario Evangeliarii et Praxapostoli attendendum est. Inde enim intelligitur diversitas lectionum in memoriam sanctorum. Cum enim hae lectiones communes sint, alii alias elegerunt et scripserunt. Inde tantus est dissensus in menologiis.

37) Interdum enim plurium martyrum memoria uno die celebratur.

38) Haec lectio ex tribus locis nexa est hoc modo. Matth. 16, 1 — 3. *τῷ καιρῷ ἐκείνῳ προσελθόντες* ad *δύνασθε.* Deinde iungitur Luc. 4, 24 — 26. *ἀμὴν λέγω* — *χήραν.* Denique additur Io. 6, 30 — 33. *λέγουσιν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι· τί οὖν ποιεῖς* ad *κόσμῳ.*

Excur-

Excursus.

Ad Luc. 3, 33. Hoc loco ſcribae non nulli ἀράμ permutaverant cum ἰωράμ Matth. 1, 8. Ita tres Codices Wetſtenii. Alii deinde utrumque coniunxerunt, ut adeo in multis legatur, τοῦ ἀράμ, τοῦ ἰωράμ. Ad hunc locum Wetſtenius exhibuit ſcholium Codd. 36. 38. et 40. quod ita ſe habet: ἀπὸ ἀβραὰμ ἕως τοῦ δαυὶδ γενεαὶ ιδ. ἐνταῦθα δὲ ιε. ἐπεὶ παρελέλειπται (Eſt error typographi, loco παραλέλειπται.) ἰωράμ. γέγραπται δὲ, ὅτι ἐσρὼμ ἐγέννησε τὸν ἀράμ. (v. Ruth. 4, 19. et Matth. 1, 3.) Inde ergo Scholiaſta colligit, ὅτι οὐκ ἐγέννησε τὸν ἰωράμ. Idem ſcholium, quod incipit: γενεαλογεῖται ὁ κύριος ἡμῶν, legitur etiam in meis Codd. a, d. g. eſtque in Codice d. 28. ſeu κη. In meis ergo Codicibus eſt: καὶ πάλιν ἀπὸ ἀβραὰμ ἕως δαυὶδ (ἐκεῖ g. nimirum apud Matthaeum.) γενεαὶ ιδ. ἐνταῦθα (apud Lucam.) δὲ (δὲ abeſt. g.) ιε. ἐπεὶ (ἐπειδὴ g.) παραλέλειπται (ὁ g.) ἰωράμ. γέγραπται γὰρ, ὅτι ἐσρὼμ ἐγέννησε τὸν ἀράμ. Quomodo hoc ſcholium legatur in Codice Vindobonenſi, ignoro. Video autem, et Wetſtenii, et meos Codices corruptos eſſe in voce παραλέλειπται. Legendum enim παραλέληπται. Niſi enim addatur τοῦ ἰωράμ, non ſunt γενεαὶ ιε. ſed ιδ. ut apud Matthaeum. Mei Codices vitioſe etiam habent γὰρ, poſt γέγραπται. Rectius Wetſtenii, δέ. Sed, vitioſe ſcripto παραλέλειπται, non requirebatur δὲ, ſed γάρ. Si ergo probetur παραλέληπται et δὲ, ſcholiaſta ipſe ex Matthaeo disputat contra additum τοῦ ἰωράμ, ut vir honeſtus tamen notat, hoc in aliquo, aut aliquibus Codd. temere additum eſſe. Παραλέλειπται ſcribae correxerunt, quod τοῦ ἰωρὰμ non reperiebant in ſuis exemplaribus. Nam in d. et g. deeſt, legiturque in ſolo a. Loquor ſcilicet hic ſolum de Codicibus cum iſtiusmodi ſcholiis. Ceterum ſcholia omnia meorum Codd. edidi in priore editione mea ad Lucam pag. 39 — 45. Pendent autem ſcholiaſtae hoc loco omnes ex uno. Forte ex Euſebio, qui, ut ipſe ait, (Demonſtr. p. 353. D.) ſcripſerat ζητήματα καὶ λύσεις εἰς τὴν γενεαλογίαν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.

Ad

Ad Matth. 8, 28. Marc. 5, 1. et Luc. 8, 26. Quanquam et ipſe eorum ſententiae accedo, qui hic eandem rem a tribus illis evangeliſtis narratam eſſe arbitrantur: tamen ſine ullo dubio auctoritate praeſtantisſimorum Codd. apud Matthaeum γεργεσηνῶν, apud Marcum vero et Lucam γαδαρηνῶν legendum cenſeo. Multoties in hac editione monui, nomina propria, et perſonarum, et locorum, pleraque ab Origene et eius ſectatore Hieronymo temere vexata eſſe. Id convenit etiam in hunc locum. Auctore ergo Origene IV, 140. 141. coll. 172. 179. apud hos tres Evangeliſtas olim legebatur γερασηνῶν et in paucis Codicibus γαδαρηνῶν. Ipſe vero, tanquam de coniectura ſua, probat in his locis omnibus ſolum γεργεσηνῶν. Ita certe Origenes ex eo, quod p. 140. 141. editum legitur, intelligendus eſt. Haec Origenis animadverſio translata eſt in ſcholia Victoris Antiocheni, ut vulgo vocant, ad locum Marci. Vide meam catenae in Marcum editionem Mosquenſem Vol. I. pag. 82. 83. Alterum pag 489. Poſtremum pag. 100. In locis ab Origene tentatis et mutatis plerumque, praeter Hieronymum, unus itemque alter Graecus eadem retractat, ac ſuam ſententiam ſuumque iudicium interponit. Ergo hic quoque ſcholiaſtae Marci de Origenis coniectura ita cenſent: οὔτε γαδαρηνῶν, οὔτε γερασηνῶν τὰ ἀκριβῆ, (nimirum Origenis commentarii et Codices evangelii Matthaei,) ἔχει τῶν ἀντιγράφων, ἀλλὰ γεργεσηνῶν. Accedit Theophyl. edit. Venet. I, 195. τὰ ἀκριβέστερα τῶν ἀντιγράφων εἰς τὴν χώραν τῶν γεργεσηνῶν ἔχει. (Scilicet, in Matthaeo. Sed Theophylactus hic de Marco loquitur, ad quem locum iſtud ſcholium reperiebat.) Per Origenem excitatus Epiphanius quoque de hoc loco I, 650. ita refert: εἶτα πάλιν ἐλθὼν εἰς τὰ μέρη τῶν γεργεσηνῶν, ὡς ὁ μάρκος λέγει, ἢ ἐν τοῖς ὁρίοις τῶν γεργεσηνῶν, ὡς ὁ λουκᾶς φησι, ἢ γαδαρηνῶν, ὡς ὁ ματθαῖος, ἢ γεργεσαίων, ὡς ἀντίγραφά τινα ἔχει. τῶν γὰρ τριῶν κλήρων ὁ τόπος ἀνὰ μέσον ἦν. Atqui hic non *tria*, ſed *duo* memorantur, γέργεσα et γάδαρα. Nam γεργεσηνῶν et γεργεσαίων eſt unum idemque. Γεργεσαῖοι habet Orig. l. l. pag. 141. a γεργεσηνῶν pag. 179. c. Haud dubie ergo Epiphanius alicui Evangeliſtae tribuerat etiam γερασηνῶν. Petavius de Epiphanio addit: *levicule hic hallucinatur.* (Traurig iſt es nun aber freylich, daſs ſich ein Kritikus mit ſolchen Hallunken abgeben muſs.) Chryſoſtomus et Cyrillus, ut alibi monui, pro more ſuo clam ſe hic ſubduxerunt. Eorum aſtutiam imitati ſunt ceteri. Verum Chryſoſtomo videor extorſiſſe γαδαρηνῶν, (v. VII, 342. c.) Cyrillo γεργεσηνῶν, (v. V, d. 90. c.) indefinite tamen, ac ſine certi Evangeliſtae nomine. Ex Baſilio M. et ceteris nihil extorquere potui. Locum Lucae tractat Theophanes Ceramicus Hom. IX. pag. 55. ſeqq. Is recte legit γαδαρηνῶν ac nominatim pag. 55. c. Matthaeo γεργεσηνῶν, Marco vero et Lucae γαδαρηνῶν vindicat. Deinde de ſuo addit: ἥτε χώρα τῶν γεργε-

σηνῶν

σηνῶν καὶ ἡ τῶν γαδαρηνῶν ἡ αὐτή ἐςιν, ὡς ἀπὸ τοῦ διὰ τούτων σημαινομένου μανθάνομεν. ἀμφότερα γὰρ οἴκον προαςείων σημαίνουσι, μεταμειβομένης τῆς ἑβραΐδος εἰς τὴν ἑλλάδα φωνήν. De hac etymologia vide ibi interpretem pag. 473. Ut autem hic Theophanes *γέργεσα* et *γάδαρα* pro uno habet: ita Hieronymus tria ista *γέργεσα, γέρασα* et *γάδαρα* pro uno videtur habere. Etenim de locis Hebraicis T. III. pag. 186. ita refert: »*Gadara* urbs trans Iordanem contra Scythopolim et Tiberiadem ad orientalem plagam sita in monte, ad cuius radices aquae calidae erumpunt, balneis desuper aedificatis.« Et: »*Gergesa, ubi eos, qui a daemonibus vexabantur, salvator restituit sanitati:* et hodieque super montem viculus demonstratur iuxta stagnum Tiberiadis, in quod porci praecipitati sunt. Diximus de hoc et supra.« Scil. p. 185. »*Gargasi* civitas trans Iordanem iuncta monti Galaad, quam tenuit tribus Manasse. Et haec esse nunc dicitur *Gerasa* urbs insignis Arabiae. Quidam autem ipsam esse *Gadaram* existimant. *Sed et evangelium meminit Gerasenorum.*« – Quod *Gergesa* et *Gerasa* pro uno loco habet, ac ibi adeo adhuc viculum monstrari ait, id videtur fecisse in gratiam Origenis, qui ipse etiam tradit, haec sibi peregrinanti monstrata esse. Verum Origenes aperte contra *γέρασα* disputat, ut quidem nunc in editione eius legitur. Sed de hoc inferius dictum. *Γέρασα* et *γάδαρα* loca esse vicina, non licet dubitare per Iosephum T. II. p. 197. coll. II, 62. 223. *Γάδαρα* et *γέρασα* memorat etiam Stephanus de Urbb. utrique vocabulo addens: *πόλις κοίλης συρίας. Γέργεσα*, ut equidem arbitror, nullibi alibi, nisi apud Matthaeum, memoratur. Quin etiam Ioseph. I, 24. memorans gentes ab Hebraeis eiectas finibus et possessionibus suis, de his addit: *γεργεσαίων*, (sic et LXX. pro quo alii dicunt *γεργεσηνῶν*,) *πλὴν τῶν ὀνομάτων ἐν ταῖς ἱεραῖς βίβλοις οὐδὲν ἔχομεν. ἑβραῖοι γὰρ αὐτῶν ἀνέστησαν τὰς πόλεις.* Mirabile praeterea, Iosephum, qui tamen loca vicina multoties memorat, nullibi mentionem facere oppidi aut vici *γέργεσα*. Aut ergo *γέργεσα*, et, forma graeca, *γέρασα* unum [1]) idemque

1) Hieronymus, der dort gewesen ist, und sich diesen Flecken hat zeigen lassen, sagt dieses geradezu. Ich, der ich nicht dort gewesen bin, sage es nur *muthmasslich.* Wer den Iosephus gelesen hat, weiss, dass selbiger viele Hebräische Orte nach seiner Art Griechisch gemacht hat. Auch giebt hierzu bey Namen von Oertern der gemeine Mann Anlass. Wir wissen alle z. B. *Dresden.* Gemeiniglich aber wird pronuncirt *Dresen.* Als ich in Leipzig studirte, predigte ich dann und wann auf einem Dorfe zwischen Leipzig und Wurzen. Das Dorf las ich geschrieben, *Gerigshain:* die Bauern sprachen,

que fuit, aut nomen γέργεσα iam Iosephi, igitur etiam Origenis aetate dudum oblivioni fuerat traditum. Veruntamen in his valere debet Matthaei et praestantissimorum Codicum eius auctoritas. Matthaeo enim regiones Galilaeae notiores esse debebant, quam Origeni, qui tanto tempore post Alexandria fuga se per ista loca Caesaream servavit. Pro Matthaeo laudo verba ipsius Origenis: οὐκ ἂν οὕτω προφανὲς ψεῦδος καὶ εὐέλεγκτον οἱ εὐαγγελισταὶ εἰρήκεσαν, ἄνδρες ἀκριβῶς γινώσκοντες τὰ περὶ τὴν ἰουδαίαν. Duo hic adhuc addenda sunt. Primum ergo. Ex eo, quod Origenes tam audacter tribus illis Evangelistis tribuit γεργεσηνῶν, colligunt non nulli, in his Michaelis, γεργεσηνῶν ex Origene demum venisse in Codices N. Testamenti. Ait enim: *die Handschriften*, (in welchen γεργεσηνῶν steht,) *sind insgesammt neuer, als Origenes:* (meines Erachtens musste er sagen: *neuer als die Handschriften des Origenes.* Dieses war aber eine offenbare Lüge. Ich antworte hier nur blos: wenn Aehnliches mit Aehnlichem verglichen werden soll, so war doch Matthaeus älter, als Origenes.) *und in ihnen ist der Text nach Origenes kritischen Vermuthung geändert.* (Siehe Einleit. in die göttl. Schr. 1777. Seite 617.) Hic iam res redit ad accuratiorem notitiam Codicum N. Testamenti. Videamus ergo. Origenes eodem in loco (IV, 140.) plane, ut hic γερασηνῶν et γαδαρηνῶν, ita ibi βηθανίᾳ (Io. 1, 28.) in dubium vocat, legendumque censet βηθαβαρᾷ. Immo, ut βηθαβαρᾷ firmet, hunc ipsum locum περὶ γερασηνῶν καὶ γαδαρηνῶν affert. Utroque loco autem coniecturam suam defendit ab etymologia vocum. βηθαβαρὰ enim, inquit, notat οἶκον κατασκευῆς. Ibi ergo *necessario* baptisma Ioannis fieri debebat. Γέργεσα vero notat παροικίαν ἐκβεβληκότων. Ergo hic *necessario* Christus ab incolis prohibendus erat finibus. Haec, ut puerilia et scurrilia, obiter. Videamus iam, qui Codices Io. 1, 28. ex Origene admiserint βηθαρᾷ, βηθαραβᾷ aut βηθαβαρᾷ. Triplici enim modo in istis tam praestantibus et vetustis Codicibus Origenis legitur. Sunt ergo multo excellentiores Codicibus N. Testamenti omnibus. Qui Codices N. Testamenti ergo istas nugas Origenis admiserunt? Ex meis omnibus unus k. simpliciter. Nam d. p. et z. in margine notant: γρ. καὶ βηθανίᾳ. Contra vero Gehlianus in margine: γρ. ἐν βηθαβαρᾷ. Βηθανίᾳ servant etiam Codices Mosquenses Chrysostomi omnes.

chen, *Gergsen.* Da das Dorf an der Heerstrasse liegt, so wird wohl öfters der Fall gewesen seyn, dass der dasige Schenkwirth liederliches Gesindel aus der Schenke geworfen hat. Ich glaube also mit Origenes, *Gergsen* komme aus dem Hebräischen her und heisse, der Etymologie nach, *παροικία* seu *πανδοχεῖον ἐκβεβληκότος.*

omnes. Origeni ergo repugnant XXII. Codices mei et unus c. qui tamen ita ex correctione habet. Vide priorem editionem meam p. 29. 30. Post priorem editionem hoc loco consului Codices VII. Ex his tres corrupti, quatuor exhibent βηθανία, in his divinus August. 4. Accedit ingens numerus apud Wetstenium. Item apud Birchium, qui hic plures Codices consuluit, quam in aliis locis. Hoc autem loco non praetermittenda est temeritas et audacia scholiastarum Graecorum, ex quibus potius, quam ex Origene hic aliqui Codices corrupti sunt. Etenim Origenes, qui tamen auctor est lectionis βηθαβαρᾷ, ita ait: 1) σχεδὸν ἐν πᾶσι τοῖς ἀντιγράφοις κεῖται — βηθανία. Illud σχεδὸν 2) oratorium et furtivum est, non criticum. 2) παρὰ ἡρακλέωνι βηθανίαν ἀνέγνωμεν. Heracleo enim ante Origenem interpretatus fuerat Ioannem. 3) Iam de suo addit Origenes: ἐπείσθην, μὴ δεῖν βηθανίᾳ ἀναγινώσκειν. Ἐπείσθην, *persuasum* mihi 3) *habeo*. His adiungit alia, de suo in ista loca itinere et de etymologia vocum βηθανία et βηθαβαρά. Quid iam ex hoc loco Origenis finxerunt scholiastae? τὰ ἀκριβῆ τῶν ἀντιγράφων οὐκ ἐν βηθανίᾳ ἔχει, ἀλλ' ἐν βηθαβαρᾷ et cetera. Omnia ex Origene. Eodem

2) Dass doch die Griechischen Betrüger und Phantasten und die Deutschen sich so ähnlich seyn. Alles wird auf Flickwörtchen gebaut. Σχεδὸν, *fast*, *beynahe*. Wollte Origenes kritisch, oder doch wenigstens ehrlich handeln: so musste er sagen: solche und so viele MSS. hatte ich vor mir, auch eins vom Heracleone. In diesem und diesem fand ich βηθανία, in diesem βηθαβαρᾷ. Allein er lässt nur vermuthen, dass er das Letztere in einem oder dem andern gefunden, vermuthlich aber in gar keinem, und setzt frisch seine Konjektur hinzu. Ich dächte diese beyden Pröbchen könnten doch diesen und jenen, der selbst nachdenken will, in Absicht der Ehrlichkeit der Patrum, der Scholiasten und der Uebersetzer aufmerksam machen. Solche ganz ähnliche Stellen finden sich aber weit mehr in meiner ersten und dieser zweyten Ausgabe. Ein Kritiker kann nicht genug auf seiner Hut seyn, da er mit Riemenstechern umgeben ist.

3) Origenem multa sibi temere persuasisse, vel ex hac editione constat. Persuaserat ergo sibi, ὅτι τάχα θειότερον Ἰησοῦς ἑαυτὸν ἀπέκτεινε. v. p. 404. ὅτι οὐ μόνον θεία, ἀλλὰ καὶ διαβολική ἐστι τριάς. p. 579. ὅτι ἡ τοῦ λαζάρου ψυχὴ διὰ τοῦ τόπου, ὅθεν ἤρθη ὁ λίθος, ἐπανῆλθεν εἰς τὸ σῶμα. pag. 600. Vide praeterea Io. 11, 44. pag. 601. Io. 13, 27. pag. 607. Io. 19, 36. pag. 663. Omitto alia, partim ridicula, partim adeo impia.

dem modo, Originem fecutus, Chryfoft. VIII, 96. ὅσα, φησὶ, τῶν ἀντιγρά-φων ἀκριβέστερον ἔχει, ἐν βηθαβαρᾶ φησίν. Agnoscis ergo criticos fine fide et religione critica. Quaeritur nunc etiam, quot Codices ex Origene apud Marcum et Lucam habeant γεργεσηνῶν; Nam de Matthaei γεργεσηνῶν nulla eft dubitatio. Hic enim Codices N. Teftamenti confentiunt, ac, ex meis quidem, duo tantum ex Marco aut Luca habent γαδαρηνῶν. Marc. ergo 5, 1. ex meis omnino omnibus duo foli habent γεργεσηνῶν, etfi adeo fcholiaftae ibi fint pro eo. Luc. 8, 26. unus folus ex omnibus meis habet γεργεσηνῶν. Neque vero hic ulla neceffitas cogit, ut γεργεσηνῶν ex Origene potius, quam ex Matthaeo translatum credatur, cum praefertim nec γαδαρηνῶν ex eo repetitum fit, fed ex Marco aut Luca. Eft ergo haec paucorum Codd. corruptio ex parallelismo, ut vocant, orta, cuiusmodi corruptiones plures funt, maxime in Evangeliis. Quot ergo Codices ex meis corrupti funt vel ex Matthaeo, vel ex Origene? Duo omnino, et in his Codex x. qui ter hic corruptus eft. Eum vero antea, in notitia Codicum, ut corruptum, notaveram. Apud Wetftenium et Birchium ita fere etiam fe res habet. Reliat poftrema quaeftio de Origene. Fragmenta eius edita quidem funt a viris eruditiffimis, fed ex Codicibus paucis, recentioribus et corruptis. Ipfe, cum in bibliothecis Mosquenfibus et aliis ingentem copiam Codicum vetuftiffimorum ac praeftantiffimorum inveniffem Chryfoftomi, Gregorii Nazianzeni et Bafilii M., tamen Origenis non nifi tres, eosque recentiores, ac ne integros quidem, invenire potui, tametfi ftudiofe quaefiviffem. Tamen quorundam levitas et temeritas tot, tamque praeftantibus Codicibus N. Teftamenti opponit vel Codices Origenis, vel, quia his nulla auctoritas tribui poteft, Origenem adeo ipfum. Id quam ridicule fiat, per fe intelligitur. Nec enim Origenes, fed Origenis Codices cum Codicibus N. Teftamenti comparandi funt. Cum enim hoc fenfu Origenes appellatur, Codices eius, non perfona eius intelligitur. Sunt autem in his ipfis Origenis duabus paginis, de quibus hic fermo eft, notabiles Codicum errores. Legitur enim βηθαρᾶ, βηθαραβᾶ et, haud dubie ex aliquibus Codicibus N. Teftamenti aut Chryfoftomi, rectius βηθαβαρά. Occurrit hoc ipfo loco alia etiam, vere porcina, lectio, οἱ τῶν χοίρων πολῖται, quae etiam repetitur p. 172. Legendum enim eft, aut χωρίων πολῖται, aut, ut in Codicibus fcholiorum ad Marcum inveni, χοίρων δεσπόται. Ut ergo dicam, quod fentio. Credo, hic quoque corruptum effe lectionem Origenis. Nec enim, ut videtur, probare voluit γέργεσα, locum fcriptoribus omnibus ignotum atque Origenis aetate inter tot ante gefta bella et incurfiones hoftiles dudum fortaffe dirutum, fed locum multo nobiliorem, nimirum γέρασα. Scribae Origenis vero, qui tanto Codicum confenfu apud Matthaeum reperiebant γέρ-

γεσα.

γερα, nomina iſta conſulto permutabant. Ut ita cenſeam, exigit ipſa Origenis interpretatio, παροικία ἐκβεβληκότων, quae ex γέργεσα: (ita tamen ſine ulla mutatione legendum:) extundi nullo modo poteſt. 4) Etenim גֵּר גְּרֻשָׁה eſt *hospitis expultrix*, גֵּרִים גְּרֻשִׁים autem, quod tamen magis etiam diſſimile eſt, notat *hospitium expulſorum*. Hue..us ergo volebat prius, ita autem, ut legeretur γεργεσσὰ, quod contra tot Codices N. Teſtamenti tamen non licet. Accedit, quod nec Origenes, nec Hieronymus ullibi *gergereſa* habent. Credo ergo, Origenem voluiſſe γέρασα, id eſt, גְּרֻשָׁה ſive גְּרֻשָׁא hoc eſt, ἐκβάλλουσα, ἐκβλητική. Iam cum id nomen eſſet loci, hoc eſt, τόπος, πόλις, κώμη, de ſuo addidit παροικία, quod idem eſt. Miror tamen, cur παροικία potius, quam κατοικία dixerit. Γέρασα ergo, ex mente Origenis, eſt, vel παροικία ἐκβάλλουσα, vel παροικία ἐκβεβληκότων, nimirum, τὸν ξένον, ἤτοι τὸν γειτόνα. Iubebant enim eum finibus ſuis decedere. De Origene ſupra monueram, eum apud tres illos Evangeliſtas probare unum idemque vocabulum. Nec enim ibi ſolum Matthaeum, aut Marcum, aut Lucam reſpexit, ſed iſtos tres omnino. Qui ergo recenſioni, ut vocant, occidentali favent, ii hic conſulant Latiniſtas, Origenis ſimios. Quid ergo illi? Scilicet in tribus iſtis locis vulgata Latina cum reliquis Latiniſtis apud Blanchinum et Sabatierium non *Gergeſenorum*, ſed *Geraſenorum*, repugnantibus N. Teſtamenti Codicibus Graecis omnibus, exhibet. Quin immo Hieronymus, ardentiſſimus Origenis amator, ut ſuis παιδικοῖς gratificaretur, cum ipſe etiam Gergeſenorum apud Matthaeum inveniſſet, profectus eſt in Palaeſtinam, ſicuti Ionas quondam ad Ninevitas, curavitque, ut ab eius regionis incolis, non quidem *tentorium*, (σκηνή. Ion. 4, 5.) ſed *viculus* aedificaretur, ac ſibi monſtraretur, qui duplici nomine *Gergeſa* et *Geraſa* appellaretur. Iam vero, ſi Origenes, ut credibile eſt, probaverit γερασηνῶν, qui Codices N. Teſtamenti ex eo corrupti ſunt? Scilicet Wetſtenii D. et quidem in tribus iſtis locis trium Evangeliſtarum. Praeterea in Marco Vat. 1209. ſeu B. et in Luca idem, in Latino vero etiam Vat. 359. Das heiſst alſo nach Michaelis: *Die Handſchriften*

4) Ita tamen habet fere etiam Hieronymus in de nominibus Hebraicis T. III. p. 196. *Gergeſeus* (immo, Gergeſaeus aut Gergeſenus.) *colonum eiiciens, ſive advenam propinquantem*, id eſt, γεργεσαῖος ἑρμηνεύεται πάροικον ἐκβάλλων ἢ προσήλυτον προσεγγίσαντα. Sed ex his etiam, ſolum ἐκβάλλων videtur eſſe in Hebraico. Πάροικον de ſuo addidit Hieronymus, ſicuti etiam προσεγγίζοντα, uti Origenes ante eum addiderat παροικία. Alter enim alterum pro more exſcribit. ut nunc quoque a quibusdam fieri ſolet.

ten des N. Teſt. ſind insgeſammt aus dem Origenes geändert! Contra quos autem hic diſputatum eſt? Contra Codices N. Teſtamenti? Neutiquam. Sed contra Origenem, Chryſoſtomum, Epiphanium, Hieronymum, Theophylactum, ſcholiaſtas Graecos et contra univerſam recenſionem occidentalem. Docte et acute de hoc loco diſputavit Griesbachius etiam in commentario in XX. priora capita Matthaei p. 90 — 92.

Pag. 78. ad Matth. 16, 2. 3. Scholia, quae Wetſtenius memoravit, quarumque partem edidi in priore editione, ſunt ex Chryſoſt. VII, 540. 541. In Codicibus, qui pleniſſima ſcholia ad Matth. 16, 1 — 5. habent, primo legitur ſcholium ἀνεπιγράφου· καίτοι διαφωνοῦντες — οὐρανῶν σαλευθήσονται. (Alii hoc ſcholium demum incipiunt: εἶτα ἐλέγχει, idque iungunt ſcholio ibi antecedenti: ἵνα μὴ καθ᾽ ἑκάστην.) Secundum ſcholium inſcribitur: τοῦ αὐτοῦ· γενεὰ πονηρὰ ad εἰς ᾅδου, et in aliis, ad τὴν ἐξ ἐθνῶν. Notabilius eſt, quod huius loci meminit etiam Baſilius M. I, 53. ſed memoriter. Ergo ita refert: ὅτι χειμὼν ἔσαι. συγνάζει γὰρ πυῤῥάζων ὁ οὐρανός. Baſilii locus repetitus eſt etiam in Caten. Corder. in Matth. pag. 541.

Pag. 387. ad Luc. 10, 42. Praetermiſſis, quae in hac et in priore editione dixi, addo ſolum haec. Orig. in caten. Cord. ad Ioannem p. 278. laudat: μάρθα περὶ πολλὰ θορυβῇ, ὀλίγων δέ ἐσι χρεία Proxima, quae ibi adduntur, ita iungenda ſunt: ὀυ τῶν πολλῶν τοῦ νόμου ἐντολῶν χρεία. Nam verba: κατὰ τὸ γράμμα, per παρένθεσιν ſunt explicanda. Nec enim γράμμα νόμου hic notatur, ſed γράμμα ἐυαγγελίου. Scilicet Matth. 22, 40. Ut Origenes hunc locum ita corrumperet, in cauſſa fuerunt frigidiſſimae et pueriles eius allegoriae. Nam l. l. Maria eſt imago eccleſiae Chriſtianae ex gentilibus; Martha circumciſorum; Lazarus, eorum, qui ſecundum Pſ. 9, 17. ad inferos deſcendunt. Martha ergo περὶ πολλὰ ἐθορυβεῖτο, quia multa ſunt mandata legis Moſaicae: Maria vero paucis ſtudebat, quod ſecundum Matth. 22, 40. paucis opus eſt praeceptis ad conſequendam ſalutem. Haud dubie Origenes retinuiſſet ἑνὸς, niſi apud Matthaeum l. l. duo praecepta memorata eſſent. Ergo ex ἑνὸς fecit ὀλίγων. Eodem iure poterat inferre δύο. Sed iſtud maluit. Has Origenis nugas cum alii, tum Baſilius M. ſecuti ſunt, ut et in aliis locis factum eſt. Laudat ergo Baſil. II, 253. μάρθα, μάρθα, μεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλά· ὀλίγων δέ ἐσι χρεία ἢ ἑνός. Hanc lectionem, ex mea ſententia, recte apud Baſilium defendit doctiſſimus editor. Videtur autem Baſilius duplicem lectionem notaſſe, alteram Origenis ὀλίγων, alteram Evangelii ἑνός. Sic rurſus repetit ibid. 365. atque adeo utrumque interpretatur. At enim vero eundem locum tractat et interpretatur

535. ubi ſolum ἑνὸς δέ ἐστι χρεία. ut in Codd. N. Teſt. legitur, exhibet. Minime ergo ignorabat veram lectionem, altera tamen, ab Origene invecta, pro tempore, ut aſceta, utebatur. Ex Codicibus ſoli quatuor hic corrupti ſunt, qui nec inter ſe conſentiunt. Nam Wetſtenii L. et 1. habent: ὀλίγων δέ ἐστι χρεία ἢ ἑνός. B. ὀλίγων δὲ χρεία ἐστὶν ἢ ἑνός. 38, ſolum refert: ὀλίγων δέ ἐστι χρεία. Eodem modo hoc genus Codicum, ſcilicet B. C. D. L. 1. 33. ſoli corrupti ſunt verſu 41. Nam Origenis θορυβῇ et Codd. N. Teſt. τυρβάζῃ copularunt ac verbum inauditum et inuſitatum θορυβάζῃ effinxerunt. In Codicibus graecis iis, qui habent ſcholia pleniſſima, tria ad h. l. ſcholia reperiuntur ad verſ. 38 — 42. Primum: ὅρα μοι τὰς δύο — καὶ τὸν ἑταῖρον. Secundum Cyrilli: μέγα τὸ χρῆμα — ἐμπίμπλησι φρένα. Tertium: Οὐδὲ γὰρ διὰ τοῦτο — ἐνώπιον τοῦ πλῆθος. Primi et tertii ſcholii pars prior repetita eſt ex Baſil. II, 535. Allegorica autem, quae ibi aſſumuntur, partim ſunt Origenis, partim Cyrilli, qui ipſe quoque ex Origene videtur hauſiſſe. v. Cyrill. V, b. 392. d. IV, 695. b. — d. 677. c. d. ubi ita laudat: μάρθα, μάρθα, μεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλά· ἑνὸς δέ ἐστι χρεία, ἤτοι ὀλίγων. Ecce ergo aliam lectionis varietatem. Nonne vero diſſenſus hic quoque arguit corruptionem? Ex iſtis ſcholiis pendere etiam Theophylactum, iam monui. Alter alterum exſcribit, ut noſtri *novi* critici. Admirabilis eſt conſtantia meorum Codicum. Nam ii etiam, qui ſcholia iſta adiecta habent, in quibus illud ὀλίγων vexatur, tamen id non receperunt in contextum. Accomodetur tota huius loci criſis utriusque editionis meae Matthaei 11, 23. et Luc. 10, 15. Nam ibi quoque allegoricae et hypotheticae interpretationes, ſeu cavillationes, Graecorum Patrum turbas dederunt. Ac ſic in locis pene infinitis. Utrum vero aliquis dicat, certum genus Codicum ex ſcholiis, an ex Patribus corruptum eſſe, id profecto idem eſt. Fons enim idem eſt. Per me tamen iis, qui nulla ſcholia nec tractarunt, nec intellexerunt, nec legerunt, nec viderunt, quibusque Patres ex indicibus ſolum noti ſunt, ſicuti ipſis placet, liceat argutari. Alius ergo dixerit, ὀλίγων h. l. eſſe ex Origene, alius ex Baſilio, alius ex Cyrillo, alius ex ſcholiis. Hoc nemo certo definire poteſt, praeter illos ipſos ſcribas, qui illud furtim intulerunt. Nemo autem fur tuba aut tintinnabulis ſigna dat, cum ſpoliatum exit. Credibile tamen eſt, minimo id veniſſe non ex remoto, ſed ex vicino. Atqui ſcholia erant in vicino et in promtu. De his logomachiis non certo. *Nullibi* tamen dixi, *omnes* corruptiones, ex ſcholiis veniſſe, *nullas* ex Patribus, aut aliunde. De Baſilio vide hic continuo ad Io. 1, 18.

Pag. 388. Griesbachius opinatur, preces dominicas apud Lucam interpolatas eſſe ex Matthaeo. Comparemus hic iam duo alia interpolata

loca, ac videamus, qui Codices, ibi interpolati ſint. Matthaei ergo cap. 8. verſ. 13. addunt aliqui: καὶ ὑποστρέψας ὁ ἑκατόνταρχος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εὗρε τὸν ἀσθενοῦντα δοῦλον ὑγιαίνοντα. Alii eandem addunt ſententiam, cum varietate verborum. Ergo nec inter ſe conſentiunt. Eſſe autem hanc appendicem lectionis eccleſiaſticae, dudum docui in mea priore editione. Qui vero Codices ex meis interpolati ſunt. Evangeliarium b. ac praeterea o. et x. quos duos nullibi auctoritate pares dixi ceteris praeſtantioribus meis. Ex iis, quos poſt priorem editionem comparavi, nullus iſta habet. Quot vero Codices Wetſteniani hic interpolati ſunt? C. E. M. et viginti alii. Apud Birchium undecim. — Rurſus Lucae 17, 36. ex Matthaeo temere inſertum eſt. Hic in culpa fuerunt Codices ſcholiis inſtructi. Interpretes enim hic ſimul, ut alibi ſaepius, locum parallelum Matthaei interpretabantur. Omittunt iſta maxima et praeſtantior pars ex meis, maximus item numerus apud Wetſtenium et Birchium. Quomodo ergo hic probabile ſit, Codices omnino omnes ex Matthaeo interpolatos eſſe praeter paucos et infimos Wetſtenii B. L. 1. 57. Colb. et apud Birchium Vat. 359. Graeco-Latinus. 360. et Esc. 2. qui tamen nec ipſi inter ſe Luc. 11, 2. 4. conſentiunt? Accedit, quod Origenes, et, eius auctoritate, ſcholiaſtae Graeci, ex quibus haud raro aliqui Codices Graeci corrupti ſunt, iſta tollenda eſſe, diſertis verbis affirmant. Nam Latiniſtae hic omnes Hieronymum, coecum Origenis ſectatorem, ſecuti ſunt. Verum praeſtantiores Codices Graeci, nec Origenis, nec ſcholiaſtarum temeritate moti ſunt. Immo ii ipſi Codices, qui iſta ex Origene repetita ſcholia referunt, hunc totum locum in contextu incontaminatum ſiſtunt. De Mosquenſibus dixi in editione priore. Addo iam de iis, quos noviſſime conſului. Ex iis ergo nullus omnino iſta in contextu tollit, cum tamen in uno, Auguſt. 9., ad Luc. 11, 4. vocabulum πειρασμὸν, haec legantur: μέχρι μὲν τούτου τὴν προσευχὴν ἵστησιν ὁ Λουκᾶς (minimum, in Origenis Codicibus,) ὁ δὲ Ματθαῖος περίεκειται προσευχῶν· ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. Origenes hoc loco vix videtur liberari poſſe ab perfidiae et mendacii crimine, cum praeſertim in locis pluribus ſuſpecta ſit fides eius. Ad eum tamen defendendum hoc excogitari poſſit. Forte Clemens, aut Heracleo, aut Baſilides, aut alius ante eum preces dominicas utriusque Evangeliſtae ita fuerat interpretatu[illegible], ut ea, quae apud Lucam legerentur, praetermiſerit, tanquam ex Matthaeo nota. Etſi vero Origenes hoc modo utcunque defendi poſſit ab perfidiae crimine, a levitatis crimine tamen nullo modo liberari poteſt. Plures autem ante eum tractaſſe Evangelia, vix dubitari poteſt. Heracleonem certe non ſolum evangelium Ioannis, ſed et Matthaei, ac fortaſſe Lucae quoque interpretatum eſſe, conſtat ex Clem. Alex. p. 502. Idem ex eodem p. 506. ſuſpicari licet de Baſilide,

cuius

cuius ibi memoratur liber vicesimus tertius *τῶν ἐξηγητικῶν*. Ad hanc suspicionem de Origene et de corruptione huius loci ductus sum ab Hieronymo, qui ea, quae Origenes temere omittit, ita excusare solet, ut ea *nota* dicat, ac nulla interpretatione indigentia. Vide supra ad Matth. 16, 2. pag. 78. Si autem Origenes tam hic, quam alibi, aperte ac bona fide agere voluisset, Codices, quorum auctoritate movebatur, in singulis locis nominatim appellasset. Id autem ab eo *nullibi* factum esse, bona fide testor, nisi aliquis huc trahere velit duo, tresve locos, in quibus Heracleonem, nec eum quidem satis accurate, notat. Ergo Codices Origenis eius ipsius culpa prorsus ignoramus. Caussas, cur hae preces corruptae sint, aperui in priore editione ad Lucam pag. 505. Scilicet interpretes has duas preces pro diversis habebant, ac illas quidem, apud Matthaeum, *plebeias*, has vero, apud Lucam, *Apostolicas* credebant esse. Ut autem pro diversis haberent, levissimo argumento moti sunt. Ἐκείνας γὰρ, inquiunt, nimirum, apud Matthaeum, *ἐν τῷ ὄρει, ταύτας ἐν τόπῳ τινὶ ἐδίδαξεν ὁ χριστός.* Cum ergo ratione argumenti non admodum dissimiles essent, data opera eas reddebant dissimiles, non nulla temere omittendo.

Ad Matth. 14, 19. 20. verba *χόρτος* et *κόφινοι*. Io. Aug. Ernesti, vir et ingeniosissimus, et eruditissimus, et in primis Latine disertissimus, disputationem, hoc est, ut vulgo definiunt, *scriptum subitarium ad ventilandum propositum*, conscripserat, de Origene grammaticae interpretationis auctore. Viri divini ingenium et facundiam saepenumero et in aliis, et in hoc scripto admiratus sum. Arbitror tamen, quemlibet Ernestio similem facili negotio disputationem, si velit, ac praesertim, si Origenem legerit, conscribere posse, de Origene ineptarum, scurrilium, vesanarum et impiarum interpretationum auctore summo, maximo. In gratiam *tironum* Griesbachianorum, quibus Origines a critico acumine et critica scientia ex recensione Complutensium et Erasmi iam satis notus est, duo solum hic exempla grammaticarum interpretationum eius memoranda sunt. Trecenta similia enim quivis in eo reperire poterit. Sed lingua vernacula utendum est, ut *isti tirones* me intelligant. Origenes erklärt also T. III, 479. (also auf einer Seite,) *χόρτος* und *κόφινοι*. Man höre ihn: *Ich halte davor, dass* (Christus) *befohlen habe, sich auf das Gras zu lagern,* weil beym Jesaias geschrieben steht: *alles Fleisch ist Gras.* — Ferner: *Ich glaube, dass die Jünger zwölf Körbe bey sich hatten, da zu ihnen war gesagt worden: ihr werdet auf zwölf Thronen sitzen.* — Gott weiss es, ich habe in meinem Leben so was Ralendes von keinem Dorf-Schulmeister oder Dorf-Kaplan im Bauerkinder-Examen gehört. — Aber, leider! lernt man den Ori-

genes aus den Regiſtern nicht kennen. Vermuthlich hatte Origenes eine ſchlichte Alexandriniſche oder Gergeſeniſche Graſemagd auf ihrem Throne, das heiſst, auf ihrem Graskorbe ſitzen ſehen. Daher dieſe ſeltenen Erklärungen. Anders wüſste ich nicht, wie er vom Graſe aufs Fleiſch und vom Korbe auf den Thron gekommen wäre. Mich wundert's, daſs noch Keiner aus Origenes kritiſche, exegetiſche und dogmatiſche *Schnacken für Hypochondriſten* herausgegeben. Maximus Homologeta könnte im Anhange eines ſolchen Büchelchens benutzt werwerden. Z. B Tom. I. p. 85—94. und überhaupt in ſeinen recht paſſend benannten *ἀπόρεις καὶ ἀπειροκάλεις Ἀπόροις*. Dem göttlichen Chryſoſtomus gehört unter Allen, die auf uns gekommen, die Ehre der erſten vernünftigen Schrift-Erklärung. Nach ihm bildete ſich Grotius, dem man hierinne leicht auf die Spur kommen kann, und der Wenige ſeines gleichen hat. Freylich las er den Chryſoſtomus ohne Schrevels Beyhülfe.

Pag 510. ad Io. I, 18. Semel propoſitum erat, ex hoc loco disputare contra haereticos, qui, ut ex Cyrill. IV, 106. disco, perverſe interpretabantur τὸ, εἰς κόλπον. Non autem legebatur, ſed in ſupplementum disputationis legebatur, *ὁ μονογενὴς Θεός*. Hanc lectionem Patres contra haereticos, alter alterum ſecutus, certatim laudant. De ſolo Baſilio M. hic addo, qui miſerrime hunc locum vexavit, ac ſibi ipſe repugnavit. Hunc verſum ergo laudat I, 282. *ὁ ὢν ἐν τοῖς κόλποις τοῦ πατρός. Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε. ὁ μονογενὴς υἱὸς, ὁ ὢν ἐν τοῖς κόλποις τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.* III, 12. *ὁ μονογενὴς Θεὸς, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρός.* Ad h. l. vide notam Garn. b. Erasmus in edit. Baſil. 1532. p. 452. ediderat: *ὁ μονογενὴς υἱὸς, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρός.* Sed nos in praeſtantiſſimo Cod. Bibl. Moſq. SS. Synodi num. XXXII, qui eſt Sec. XI. in membranis, invenimus: *ὁ μονογενὴς Θεὸς, ὁ ὢν ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ πατρός.* Lectionem *Θεὸς* ipſe Baſil. ibid. 14. defendit: *οὐδὲ γὰρ (ἡ γραφὴ) — μονογενῆ Θεόν.* Sed ibid. rurſus Baſil. III, 23. *Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε, ἀλλ᾿ ὁ μονογενὴς υἱὸς, ὁ ὢν ἐν τοῖς κόλποις τοῦ πατρὸς, οὗτος ἡμῖν ἐξηγήσατο.* Verum hic quoque *Θεὸς*, loco *υἱὸς* in Cod. Moſq. inveni et *οὗτος*, loco *αὐτός*. III, 358. *Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε. ὁ μονογενὴς υἱὸς, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, οὗτος ἐξηγήσατο.* Sic et vetuſtiſſimus Codex Auguſtanus, in epiſtola autem 134, non, ut Garn. mutavit textum, 234. Ex his, ni fallor, apparet, Baſilium ipſum non ignoraſſe unice veram lectionem huius verſus eſſe eam, quam alii et ego ex Codd. edidimus. Per negligentiam autem variavit in *ἀλλ᾿*, *ἐν τοῖς κόλποις*, *ἐν τῷ κόλπῳ* et *οὗτος*: contra haereticos autem, ſicuti plures ante ſe, pro tempore exhibuit

buit θεὸς, loco υἱός. Idem convenit in Cyrillum, de quo supra monueram. Ipse enim etiam hunc versum sine varietate recitat V, a. 365. VI, a. 90. VI, b. 353. et IV, 103. etsi in ultimis duobus locis θεὸς inferre laboret. Vide IV, 103 – 107. Patres ergo duas *recensiones* hic ad manus habebant, alteram, ex ipsorum opinione, *haereticam*, υἱός· alteram *antihaereticam*, θεός. Quid ergo editori N. Testamenti hic faciendum? Homines aliqui ingeniosi enim et acuti nunc dicunt, *Irenaeum, Origenem, Basilium M., Cyrillum et alios, vetustiores esse nostris N. Testamenti Codicibus omnibus.* Scilicet, repudiata levitate inconstantia et fraude Patrum, editor sequi debet constantiam et consensum proborum Codicum N. Testamenti. Quid autem apud Basilium III, 12. faciendum erat Erasmo? Nimirum ipse etiam, ut editor Basilii, debebat Codices Basilii sequi, non eos corrigere ex novo Testamento. Ergo apud Basilium non υἱὸς, sed θεὸς edendum erat. Mendacia Patrum hic etiam apparent ex dissensu. Griesbachius enim, qui loca Patrum a Wetstenio notata hic videtur evoluisse, laudat: μονογενὴς omisso υἱὸς, μονογενὴς θεὸς, μονογενὴς θεοῦ, μονογενὴς υἱὸς θεὸς, μονογενὴς υἱὸς τοῦ θεοῦ. Qui autem Codices N. Testamenti hic corrupti sunt? Soli Wetstenii L. 33. quos nemo sanae mentis homo probat. Similiter Patres inculcant θεὸς, ut notavi ad Io. 1, 1. in P. Adde Chrys. VIII, 42. a 65. a. Clem. Alex. 5. a. d. Cyrill. IV, 43. a. etc.

Pag. 692. in fine, post ἔλαθον, adde: Die geheimnissvollste ist, placuerunt, die witzigste aber diese: *latuerunt quidam, angelis hospitio receptis.* Diese Recension hat selbst Hieronymus gestempelt. Er fand also noch die Urschrift des Apostels: *ἀπεκρύβησάν τινες*, (aut, *ἄφαντοι ἐγένοντο*,) *ἀγγέλων ξενισθέντων.* Auf Deutsch: *nachdem sie die Engel aufgenommen hatten, so haben sich Einige* (der Wirthe) *versteckt, so sind Einige unsichtbar worden.* Lepida profecto φιλοξενία, quae in infima caupona vix obtinere solet.

Pag. 696. 697. in fin. textus Chrysostomi — Theophylacti. Adde: Eigentlich möchte ich doch wohl wissen, was Herr Griesbach *Chrysostomischen Text* nennt. Versteht er den, den Chrysostomus in seinen Homilien und Commentarien von jedem Buche oder Briefe zum ersten, oder zum zweyten, oder zum dritten, oder zum viertenmale anführt? Denn das thut er gemeiniglich, und zwar mit Verschiedenheiten. Wie also in dieser Rücksicht, z. B. in der Apostelgeschichte, Wetstein, und mithin also auch Griesbach, darneben geschossen haben, erhellet aus dieser Ausgabe. Beyde schiessen aus einer Platzbüchse. Manchmal fehlt auch beym Chrysostomus der vierte oder dritte Theil, auch wohl das

halbe

halbe Kapitel, als z. B. im Evangelium des Johannes. (Man ſehe die ganze Leidensgeſchichte nach Johannes, oder zur Probe Kap. 6. Homil. 42 bis 46. Kap. 9. Hom. 56. Kap. 11. Hom. 62. Kap. 15. Hom. 76. 77. Kap. 18. Hom. 83.) Was iſt hier alſo Chryſoſtomiſcher Text? In ſolche Widerſprüche müſſen denn unfehlbar ſolche Leute fallen, die keine Patres geleſen haben, ſondern blos nach dem Förmelchen: *Es wird wohl ſo ſeyn*, ihre kritiſche Ungedanken äuſsern. Konnte denn hierinne nicht meine erſte Ausgabe zum Unterricht dienen, in der ich mich oft darüber erklärt hatte? Ein bloſser Abſchreiber hat freylich ſolche Bemerkungen nicht im Griffe, wohl aber ein Kritikus, der mit eignen Augen nachgeſpürt hat. Wer ſelbſt urtheilen, und ſich aus Gründen überzeugen will, ob Theodoreti und Theophylacti Text in den Pauliniſchen Briefen ſchlechter, als der des Chryſoſtomus ſey, der wähle irgend einen Pauliniſchen Brief, oder einige Kapitel daraus, und merke ſich erſt die Varianten vom Theodoretus und Theophylactus nach der Halleſchen und Londner Ausgabe an. Beym Oecumenius geht dieſes nicht an, da in der Ausgabe der Text nach Erasmus geändert iſt. Alsdenn leſe er *ſorgfältig* über die nämliche Stelle einige Homilien des Chryſoſtomus und merke ſich die Varianten auch an. Auf ſolche Art wird er ſogleich bemerken, daſs ſich Chryſoſtomus widerſpricht, Theoreti und Theophylacti Text aber weit richtiger und beſtimmter iſt. Am leichteſten kann dieſes im Briefe an die Galater geſchehen, weil Chryſoſtomus in ſelbigem den Text nicht ſo ſehr, wie in andern, verwirft. Die ganze Behauptung des Herrn Grieſbachs iſt blos *muthmaſslich* und gründet ſich nicht aufs Leſen der Autoren, die er nennt. Wollte Einer dieſen Verſuch mit einigen Kapiteln des Briefs an die Hebräer machen, ſo ſchlüge ich, in Rückſicht des Chryſoſtomus, noch meine erſte Ausgabe dazu vor, weil dort drey MSS. des Chryſoſtomus 1. 4 und 5. verglichen ſind. Ich könnte hier gleich ſelbſt viele Beyſpiele anführen. Man findet ſie aber ohnedem in meinen Ausgaben. Unerfahrnen Leuten Etwas weiſs zu machen, iſt nicht ſchwer, aber ganz unkritiſch.

Pag. 717. Ad epiſtolam Euſebii hoc noto. Euſebius ait, decem iſtos canones in ſuo ἀντιγράφῳ notatos eſſe διὰ κινναβάρεως. Nos canones iſtos in hac editione in marginibus notavimus litteris minuſculis, veluti Matth. I, 1. A. notat lectionem minorem, γ. contra canonem tertium. Rurſus Matth. I, 16. B. notat lectionem minorem ſecundam et ι. canonem decimum. In non nullorum lectorum gratiam, qui nondum his adſueti ſunt, hic duo exempla propoſui. Matth. IX, 1. in margine eſt Θ. α. Lector ergo accedit canonem primum (in iſtis indicibus a pag.

718

718 ad 722.) et ſub Μτ., id eſt, Matthaeo, quaerit ex ordine loco O maioris o parvum. In eodem ergo verſu (ſeu linea) reperit ſub Μϱ., κ. ſub Λου., λζ. et ſub Ἰω., λη. Ex his ergo diſcit, quot et qui Evangeliſtae idem tradiderint. Scilicet Marc. II, 1. Luc. V, 18. Io. V, 1. Rurſus Matth. VIII, 23. eſt ΞΘ. β. Quaerendum ergo in canone ſecundo numerus ξϑ. Ibi in eadem linea ſub Marco eſt μζ. ſub Luca πγ. Ergo tres Evangeliſtae haec narrant. Scilicet Marc. IV, 36. Luc. VIII, 22. A Canone quinto ad nonum loca notantur, quae duo aliqui Evangeliſtae ſoli narrant. In decimo denique, quae ſinguli Evangeliſtae ſingularia habent. Quod ſupra notavi, διὰ κιννάβάρεως, id non in omnibus Codicibus eodem modo in hac epiſtola invenitur. Nam in aliis adhibita eſt cinnabaris, in aliis minium (μίλτος), in aliis ignotius quoddam, dictum λαχχὰ, ipſum tamen etiam rubri coloris. Sic v. c. in Mosquenſi Codice Evangeliorum a. ſeu bibliothecae Sanctiſſimae Synodi XLV. legitur, διὰ κιννάβάρεως. Sed in Codice Mosquenſi x. (welcher einzige Codex der Evangelien ſich in der Bibliothek des Reichs-Archivs befindet,) legitur, διὰ λαχχά. Apud Montefalconium nihil de hoc reperitur. Scripto ergo, et coram, de eo interrogavi plures Graecos, viros doctiſſimos: reſponſa tamen eorum, etſi multa ingenioſa et erudita erant, mihi non probata ſunt. Maneo ergo adhuc in ea ſententia, ut crediam ſignari id, quod Latini Lacca, noſtri appellant, Lack. Eugenius, Archiepiſcopus Cherſonis, cum in ſuis ad me litteris, Pultavia d. 20. Mai. 1781. plura ingenioſe et docte ad haec reſpondiſſet, ipſe tamen, additis: γελάσεις ἐν οἶδ᾽ ἐπὶ τούτοις, tandem acquiescebat in mea ſententia, eamque etiam ex linguae Hetruscae *Lacca* confirmabat. *Lacca* eſt, et color, et gummi. Iſte, ἐκ ζωυφίου τινὸς, hoc, ex eiusdem cellulis paratur. Animal iſtud appellatur Germanice, Lakſchildlaus. Copioſe et docte de his expoſuit A. F. L. Dörffurt, Vir Eruditiſſimus, in libro: Neues Deutſches Apothekerbuch. Leipzig 1801. Part. I. pag. 580—583. Apud eundem cellulas iſtas cum mortuis iſtis animalibus vidi.

Addenda et corrigenda.

Pag. 4. verſ. 25. inter] et E, addenda nota —. 17, 16. μνησθῇς. 18, a fine 3. firmiter. 31, a fin. 6. 304. V, d. 35. a fin. 5. 306. V, d. 64, 11. poſt ὅλον adde: [Ὑπέρβα.] Huc enim refertur nota marginis: [illegible] ἐντεῦθεν. Hanc lectionem eccleſiaſticam, quae eſt in ſolo Cod. [illegible]. accurate notavi in P. ad Matth. in indicibus [illegible] pag. 16. ibid 24. [illegible] [illegible]

ἦλθεν. 78, 19. quot habuerit. 83, ult. Post 696. adde: esti bis, ex Marc. 9, 3. ut videtur, habeat χιών. IV, 1092. 1098. 102, 8. ὁ [illegible]. 104, a fin. 2. ποιεῖτε; 106, 25. ἡ πόλις. 112, versu a fin. 3. lege: 4. σιτιστὰ, et hunc versum pone ante antecedentem. 117, a fin. 4. ὑποκάτω. 120, a fin. 2. lege: 15. v. 121, ult. alii τὴν δέ. 133, 15. loco 10, corrige 9. Ibid. a fin. 6. ὑπάντησιν. E. Cyrill. 140, 22.] — E. v. 150, a fin. 3. ἐνετύλιξεν. 186, a fin. 3.] οὗτοί εἰσιν. — v. 220, 24. αὐτοῦ secundum] τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν. Orig. l. l. primo ita, mox. 265, a fin. 2 versabant, quae est generis feminini. 268, 2. ἑτοιμάσατε ἡμῖν. 274, a fin. 3 ἠκολούθει. 284, a fin. 4. coniungunt et disiungunt. Inde tot confusiones in his ipsis Codicibus. e. c. in ὡς ἑαυτὸν et ὡς σεαυτὸν, in μνᾶ σου et μνᾶς σου. Luc. 19, 16. 18. 19. ut alia exempla praetermittam. 286, 14. occurrant lectiones, lectores monuit. 288, 23. Quibus vero in Codd.? 291, a fin. 7. distinguit. Sic et Theophan. Ceram., quem vide pag. 225. a. b. 308. a fin. 7. καὶ μνήμη τοῦ ἁγίου. 333, 8. inter ῷ et ὁ delenda stellula. In editione Gregorii enim per errorem excidit ὁ. 335, 14. ὑμᾶς· τί ἔξεστι τοῖς σάββασιν, ἀγαθοποιῆσαι. Ibid. a fin. 3. ὑμᾶς· τί] ὑμᾶς· εἰ. E. ὑμᾶς· τί. A. 367, a fin. 8. dictarum. 375, a fin. 2. laudat VII, 346. 367. X, 305. 390, 2. πορεύσεται. 399, a. fin. 10. post συνήχθησαν t pone signum hoc). 409, 4. κυρίου * αὐτοῦ. 442, a fin. 11. inter] et — adde καί. 448, 12. μᾶλλον * ἔκραζεν. 465, penult. sed contra. 489, 2. ἡμῖν * βαραββᾶν. Ibid. a fin. 9. post sic, adde: ex quinque Codd. notat Garn. ad Basil. I, 396. nota b. Ita editur. 482, a fine 9. προσελάμβανεν αὐτούς. Vide Marc. 6, 33. 490, a. fin. 9. lege: 26. κυρηναίου τοῦ] 507, 24 et 25. ita, postulante — post eum. 515, 14. ἀπεκρίθη * ἰησοῦς. 519, 13. σου * καταφάγεται. 525, a fin. 3. exciderant. 536, 22. post ἀπῆλθε] ante E. adde: ἦλθε. 591, 20. ἐυλαπίαν. 561, 9. ἄλλοι * ἔλεγον. 568, 1. ante ἰησοῦς, adde ὁ. 569, 13. Post scribebat add.: Simile exemplum memoravi supra Luc. 9, 28. ubi duae diversae lectiones sunt, εἰς τὴν μεταμόρφωσιν, in Cod. Goth. et August. Ibid. 18. vero cum. ib. 20. nolebant. 571, 23. Ante Credo, adde notam C. 575, a fine 4. ἐποιησάμην. Ibid. 5. προσπεφώνηκα. 583, 18. σου οἱ. 591, 16. στοᾷ * σολομῶνος. 596, a. fin. 5. corruptionis. 602, 3. ἔμελλεν * ἰησοῦς. 617, penult. lege 11. loco 12. 653, 19. corruptionem. 705, 9. auctus, ita. 712, 8. aliorum Patrum sunt.